नं० ४८०६

नाम– मन्त्रमहोदधि टीका नौका

कर्त्ता – महीधरः.

पत्र संख्या – २३० पत्राणि सं० ×

विषयः – तन्त्रम्

√

॥अथश्रीमंत्रमहोदधौप्रारंभः॥ ॥

४२०८

श्रीगणेशाय नमः ॥ नत्वा लक्ष्मीपतिं देवं स्वीये मंत्रमहोदधौ । नावं विरचये रम्यां तरणाय गुणैर्युतं ॥ व्य

१ तत्र तावन्महोदधीनामकं तंत्रं चिकीर्षुराचार्यः । शिष्टाचारपरिपालनाय निर्विघ्नग्रंथसमाप्तये स्वेष्टदेवता

नमस्कारनमनपूर्वकं ग्रंथकरणं प्रतिजानीते प्रणम्येति । लक्ष्मीयुतो नृहरिः मध्यमपदलोपी समासः गुरुं श्रीनृसिंहाश्रमं

श्रीगुरुभ्यो नमः । प्रणम्य लक्ष्मीं नृहरिं महागणपतिं गुरुं । तंत्राण्यनेकान्यालोक्य वक्ष्ये मंत्रमहोद

धिं १ प्रातरुत्थाय शिरसि ध्यात्वा गुरुपदांबुजं । आवश्यकं विनिर्वर्त्य स्नातुं यायात्सरित्तटे २ प्रोक्ते

न विधिना स्नात्वा मंत्रस्नानं समाचरेत् । स्मार्त्तसंध्यां मंत्रसंध्यां कृत्वा देवं विचिंतयेत् ३ गृहद्वारम

थागत्य द्वारपूजां समाचरेत् द्वारमस्त्रांबुनाप्रोक्ष्य गणेशं चोर्द्ध्वतो यजेत् महालक्ष्मीं दक्षभागे वामभा

गे सरस्वतीं । पुनर्दक्षे यजेद्विघ्नं गंगां च यमुनामपि । पुनर्वामे क्षेत्रपालं स्वः सिंधुयमुने अपि । पुनर्दक्षे तु

धातारं विधातारं तु वामतः ॥ ६ ॥

मंत्रा एव महान्तः उदकानि धीयंते स्मिन्निति महोदधिर्ग्रंथः । ततः प्रातरादिनं मंत्रिणः कृत्यमाह प्रातरिति शिर

स्थं गुरुपादांबुजगलितामृतधारयामानसंस्नानं कुर्यादित्यादि पूजातरंगे वक्ष्यति । १ । २ । अस्त्रांबुना अ ८

स्त्राय फडित्यभिमंत्रितजलेन ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥

शंखपद्मौ निधी तद्वत् तद्दक्षवामयोः द्वारपालांस्तत्तद्देवतानां वक्ष्यमाणत्वात्॥ १०॥ द्वात्रिंशद्वारं प्रणवं जपन् प्राणं पूरयेत्॥ चतुःषष्टिवारं जपन् कुंभयेत् षोडशवारं जपन् रेचयेदित्यर्थः॥ १०॥ ११॥ मूलाधारात् कुंडलीमु

तद्वन्निधी शंखपद्मौ ततोऽर्च्येद्द्वारपालकान् द्वारपूजां विनिस्तीर्य प्रविश्यार्चनमंदिरं॥ उपविश्यासने नत्वा गणेशं गुरुदेवतां॥ प्राणानायम्य तारेण पूरकुंभकरेचकैः॥ द्वात्रिंशता चतुःषष्ट्या क्रमात् षोडशसंख्यया॥ देवार्चायोग्यताप्राप्त्यै भूतशुद्धिं समाचरेत्॥ १०॥ मूलाधारस्थितां देवीं कुंडलीं परदेवतां॥ विशतंतुनिभां विद्युत्प्रभां ध्यायेत्समाहितः॥ ११॥ मूलाधारात्तु उत्थाप्य सुसंगतां हृदयांबुजे॥ सुषुम्णामार्गमाश्रित्य सादाय जीवं हृदंबुजात्॥ प्रदीपकलिकाकारं ब्रह्मरंध्रगतं स्मरेत्॥ जीवं ब्रह्मणि संयोज्य हंसमंत्रेण साधकः॥ पादादि ब्रह्मरंध्रांतं स्थितं भूतगणं स्मरेत्॥ स्ववर्णबीजाकृतिभिर्युक्तं तद्विधिरुच्यते॥ १२॥ ॥

स्थाप्य हृदो जीवं गृहीत्वा सुषुम्णामार्गेण ब्रह्मरंध्रं नीत्वा ब्रह्मणि स्थापयेदिति गुरूपदेशगम्योऽर्थो योगिनापरिज्ञेयः॥ योगाभावे स्मरणमात्रं विधेयं॥ १२॥ वर्णाः पीतादयः बीजानि लमित्यादीनि॥ आकृतयश्चतुःकोणादयः॥ तद्युक्तं भूतगणं॥ १३॥

तदेव दर्शयति ॥ पादादीति ॥ १४ ॥ पदिति भूमंडले पदिंद्रियं गमनं घ्राणं गंधो ब्रह्मा निवृत्तिः समानः गंतव्यो देशोपि ॥ एवमष्टौ पदार्थाश्चिंत्याः ॥ एवं जलमंडले हस्तग्रहणाद्याश्च रसना रस विष्णु प्रतिष्ठोदानाः ॥ तेजसि पायु विसर्गो विसर्जनी

पादादिजानुपर्यंतं चतुःकोणं सवज्रकं ॥ भूबीजाढ्यं स्वर्णवर्णं स्मरेदवनिमंडलं ॥ १४ ॥ जान्वादानाभि चंद्रार्द्धनिभं पद्मद्वयांकितं ॥ वंबीजयुक्तं श्वेताभं अंभसो मंडलं शुभं ॥ १५ ॥ नाभेर्हृदयपर्यंतं त्रिकोणं स्वस्तिकान्वितं ॥ रंबीजेन युतं रक्तं स्मरेत्पावकमंडलं ॥ १६ ॥ हृदो भ्रूमध्यपर्यंतं वृत्तं षड्बिंदुलांछितं ॥ यंबीजयुक्तं धूम्राभं नभस्वन्मंडलं स्मरेत् ॥ १७ ॥ आब्रह्मरंध्रं भ्रूमध्याद्वृत्तं स्वच्छं मनोहरं ॥ हंबीजयुक्तमाकाशं मंडलं प्रविचिंतयेत् ॥ १८ ॥ पद्हस्तं पायूपस्था वाकू क्रमाद्ध्येया धरादिगाः ॥ स्वकीयविषयैर्युक्ता गमनग्रहणादिभिः ॥ १९ ॥ घ्राणं च रसना चक्षुः स्पर्शनं श्रोत्रमिंद्रियं ॥ क्रमाद्ध्येयं धरादिस्थं गंधादिगुणसंयुतं ॥ २० ॥ ब्रह्मविष्णुशिवेशान सदाशिव इतीरिताः ॥ धरादिभूतसंवेशाद्ध्येयास्तन्मंडलेषु ते ॥ २१ ॥
यच्चक्षुशिवविद्याव्यानाः ॥ वायावुपस्थानंदस्त्री स्पर्श न स्पर्शेशानशांत्यपानाः ॥ नभसि वाकू वक्तव्य वदन श्रोत्र शब्दः सदाशिव शांत्यतीता प्राणाः ॥ १९ ॥ २० २१ ॥ ॥ ॥

यं

२२ २३ २४ २५ २६ २७ २८

॥तर॰१॥ वायुबीजं यं वन्हिबीजं सुधाबीजं वं॥ भूबीजं लं॥ नभोबीजं हं॥ तेन शरीरं सावयवं कुर्यात्॥ न॰ २९। ३०॥ मं॰मं॰॥

॥२॥ ॥२॥

निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्या शांतिश्च तुर्थिकाः॥ शांत्यतीतेति पंचैव कलाध्येयपरां दिगाः॥२२॥ समानोदानव्यानश्चापानप्राणौ च वायवः॥ धरादिमंडलगताः पंच ध्येया यथाक्रमादिमे॥२३॥ एवं भूतानि संचिंत्य प्रत्येकं प्रविलापयेत्॥ भुवं जले जलं वन्हौ वन्हिं वायौ नभस्यमुं॥२४॥ विलाप्य खमहंकारे महत्तत्वेप्यहंकृतिं॥ महांतं प्रकृतौ मायामात्मनि प्रविलापयेत्॥२५॥ शुद्धसंविन्मयो भूत्वा चिंतयेत्पापपुरुषं॥ दक्षकुक्षिस्थितं कृष्णमंगुष्ठपरिमाणकं॥२६॥ विप्रहत्याशिरोयुक्तं कनकस्तेयबाहुकं॥ मदिरापानहृदयं गुरुतल्पकटीयुतं॥२७॥ पापिसंयोगपद्द्वंद्वमुपपातकरोमकं॥ खड्गचर्मधरं दुष्टं त्वधोवक्त्रं सुदुःसहं॥२८॥ वायुबीजं स्मरन्वायुं संपूर्यैनं विशोषयेत्॥ स्वशरीरयुतं मंत्री वन्हिबीजेन निर्दहेत्॥२९॥ कुंभकेन प्रजप्तेन ततः पापनरोद्भवं बहिर्भस्म समुत्सार्य वायुबीजेन रेचयेत्॥३०॥

व सुधाबीजेन देहोत्थं भस्म संप्लावयित्सुधीः॥ भूबीजेन घनीकृत्य भस्म तत्कालवित्सुधीः॥ विशुद्धमुकुराकारं जपन्बीजं विहायसः॥ मूर्द्धादिपादपर्यंतान्यंगानि रचयेत्सुधीः॥३२॥ ॥३१ ३२॥ ॥राम॥ ॥२॥

चितः ब्रह्मणः सकाशात् ॥३३॥३४॥३५ पाशः आं ॥ त्रपा ह्रीं ॥ असुः क्रं संस्थितो प्राणस्थापने ॥३६।३७
कवर्गेतितत्रक ॥

आकाशादीनि भूतानि पुनरुत्पादयेच्चितः सोहं मंत्रेण चात्मानमानयेत् हृदयांबुजे ॥३३ कुंडली
जीवमादाय परमं गा सुधामयं ॥ संस्थाप्य हृदयांभोजे मूलाधारगतां स्मरेत् ॥३४॥ भूतशुद्धिं विधा
येवं प्राणस्थापनमाचरेत् ॥ प्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य मुनयो जेशपद्मजाः ॥३५॥ छंदः ऋस्य जुषं साम प्रा
णशक्तिस्तु देवताः ॥ पाशो बीजं त्रपा शक्तिः विनियोगो सुसंस्थितो ॥३६॥ ऋषि नू शिरसि वक्त्रे तु
छंदांसि हृद्दिदेवता ॥ गुह्ये बीजं पदोः शक्तिं न्यस्य कुर्यात् षडंगकं ॥३७॥ कवर्ग नभ आद्यैर्हृत् चश ब्राः
द्यैः शिरः स्मृतं ॥ टक्षौ त्राद्यैः शिखा प्रोक्ता वर्गाद्यैस्तु तनुच्छदं ॥३८॥ यवक्त्र्यादिभिर्नेत्रं मस्त्रयेनांत
रिंद्रियैः ॥ आत्मनैतान्मनून् गान् विन्यसेत् हृदयादिषु ॥३९॥ पंचमं प्रथमं पश्चात् द्वितीयं च च
तुर्थकं ॥ त्रितीयमित्थं क्रमतो वर्गवर्णानुसमुच्चरेत् ॥ यवर्गेप्येवमुच्चार्य नभः श्वेतांतिमो भृगुः ॥ विम
लश्चेति चोच्चार्य क्रमात् वर्णः सबिंदवः ॥ ४१ ॥
मः पंचममिति ॥ ङं कं खं घं गं आकाशवायुतेजोजलपृथिव्यात्मने ॥ हृदयाय नम इत्यादि ॥४०।४१।

न

शक्तिं ह्रीं सृणिं क्रों ॥४५।४६॥ आत्मनेति आत्मनेनम इत्यंतानि त्वगादीनि हृदि न्यसेत् ॥ यादिवर्णपूर्वाणि यंत्व गा[illegible]त्मनेनम इत्यादि सद्यः ॐकारः तदन्वितः आकाशो हः तदाद्यमोजः हौं ओजआत्मनेनमः ॥ खंडः तदादिकं प्रा णं हं प्राणात्म ॥

नभो वाय्वग्निवार्भूमि नभ आदइरिताः ॥ शब्दस्पर्शरूपरसगंधाः शब्दादयो मताः ॥४२॥ श्रोत्रं त्वग्न यनं जिह्वा घ्राणं श्रोत्रादयः स्मृताः ॥ वाक्पाणिपादपायूपस्था वागादयः पुनः ॥४३॥ वक्तव्यादा नगमनविसर्गानंदसंज्ञकाः ॥ तथैव च मनोबुद्ध्यहंकाराश्चित्तसंयुताः ॥४४॥ अंतरिंद्रियसंज्ञाः स्युरेव मुक्तं षडंगकं ॥ नभेरारन्यपादांतं पाशबीजप्रविन्यसेत् ॥४५॥ नाभ्यंतं हृदयाद्भक्तिं दं तं मस्तकान्तं णिं त्वगसृग्मांसमेदोस्थिमज्जाशुक्राणि विन्यसेत् ॥४६॥ आत्मने हृदयांतानि यादिसमादिकान्य पि ॥ ॐ जः सद्यान्विताकाशं पूर्वभागं च खादिकं ॥४७॥ भृग्वादिकं न्यसेत् जीवमेतान्हृदयदेशतः यकाराद्याः आद्यवर्णाः सर्वे स्युश्चंद्रभूषिताः ॥४८॥ ततः समस्तमूलेन मूर्द्धादिचरणावधि ॥ विधाय व्यापकं न्यासं विन्यसेत्पीठदेवताः ॥४९॥

नेमनः ॥४७॥ भृगुः सः तदादिकं जीवं ॥ सजीवात्मनेनमः पादयोर्वर्णाः चंद्रेणानुस्वारेण भूषिता युताः कार्याः ॥४८॥

मंडूकइत्यादि पीठदेवताः सुधासिंधुरित्यत्र विशेषणं वक्ष्यति ॥ ५० ॥ विरागता वैराग्यं ॥ नञादिकाः अ
धर्माय नमः ॥

मंडूकाश्चाथ कालाग्निरुद्र आधारशक्तियुक् कूर्मो धरा सुधासिंधुः श्वेतद्वीप सुराधिपाः
मणिहर्म्यं हेमपीठं धर्मो ज्ञान विरागताः ॥ ऐश्वर्यं धर्मपूर्वास्तु चत्वारस्ते नञादिकाः ॥ ५१ ध
र्मादयः स्मृताः पादाः पीठगात्राणि चेतरे ॥ मध्येनंतस्तत्पद्मं आनंदमयकंदकाः ॥ ५२
संविन्नालं ततः प्रोक्ता विकारमयकेसराः ॥ प्रकृत्यात्मक पत्राणि पंचाशद्वर्णकर्णिकाः ॥ ५३
सूर्येंद्वग्निपावकस्य मंडलत्रितयं ततः ॥ सत्वं रजस्तमः पश्चादात्मायुक्तोत्तरात्मनाः ॥ ५४ पर
मात्माथ ज्ञानात्मा तत्वे माया कलादिके ॥ विद्यातत्वं परं तत्वं कथिता पीठदेवताः ॥ ५५ पूजे
न सर्वदेवानां पीठेताः परिपूजयेत् ॥ न्यासस्थानानि चैतानि शरीरे बहिरर्चनं ॥ ५६ ॥ पूजांतरं
गे वक्ष्यंते सेंद्वाद्यर्णयुताश्च ताः ॥ प्रणाशक्तेस्ततः पूज्या अष्टौ पीठस्य शक्तयः ॥ ५७ ॥ ॥ ७ ॥

त्यादि ५१ ॥ ५२ पीठदेवतानां न्यासस्थानानि बहिर्यागे च पूजास्थानानि एकविंशत्तरंगे वक्ष्यंते ॥ मंडूका
द्याः सेंद्वाद्यवर्णयुताः सानुस्वार प्रथमाक्षर युताः ॥ मंडूकाय नमः इत्यादि ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ७ ७ ॥

हृदयपद्मपत्रेष्वष्टौ ॥ नवमी कर्णिकायां ॥ तारावाह ॥ जयेति ॥ ५८ ॥ पाशादीति ॥ आं ह्रीं क्रों इति पीठमंत्रः ५९ ॥ मं० मं० ५ ॥
६० ॥ ध्यानमा

हृद्यंभोजपत्रेषु नवमी त्वधिकर्णिकां ॥ जयाख्या विजया पश्चादजिता चापराजिता ॥ ५८ ॥ नित्या
विलासिनी दोग्ध्री त्वघोरा मंगलांतिमा पाशादिबीजत्रितयं प्रोक्तं पीठं दिशेत्ततः ॥ ५९ ॥ एवं देहमये
पीठे ध्यायेद्देवीमसुप्रदां ॥ नवयौवनवेगाढ्यां पीवरस्तनशोभितां ॥ ६० ॥ पाशं चापासृक्कपाले सृणीषू
न्भूलह स्तैर्बिभृतीं रक्तवर्णां ॥ रक्तोद्यन्नव्योतरक्तांबुजस्थां देवीं ध्याये तु प्राणशक्तिं त्रिनेत्रां ६१ ॥ अ
ष्टपत्रस्याष्टकोणे ध्यात्वैवं पूजयेत्तु तां ॥ प्राग्रक्षोवायुकोणेषु ब्रह्मविष्णुशिवान्यजेत् ॥ ६२ ॥ अग्नि
वारुणशैवेषु वाणी लक्ष्मी हिमाद्रिजाः ॥ केसरेषु षडंगानि पत्रेष्वष्टौ तु मातरः ॥ ६३ ब्राह्मी माहेश्वरी
चैव कौमारी वैष्णवी तथा ॥ वाराही तु तथेंद्राणी चामुंडा सप्तमी मता ॥ ६४ ॥ अष्टमी तु महालक्ष्मी
प्रोक्ता विश्वमातरः ॥ देवतापूजने चाप्राची मध्यपूजकपूजयोः ॥ ६५ ॥ इंद्रादयः स्वदिक्स्थेव पूजनीया दि
गीश्वराः ॥ इंद्रः कृशानुः कीशो नैनैर्ऋतिर्वरुणोनिलः ॥ ६६ ॥

ध्यानमाह ॥ पाशमिति ॥ षट्हस्ता देवी ॥ पाशं धनुः शूलानि वामहस्तेषु रक्तकपालांकुशबाणानि दक्षेषु
रक्तमयोदन्वान्समुद्रः तत्र पोतो नौः तत्र रक्तं पद्मं स्थितां ॥ ६१ ६२ ५ ॥ इंद्रादयः प्रसिद्धाः स्वदिक्स्थेवान्याः ६६

अन्या वर्णा वक्ष्यमाणाः ६७।७० अजपा हंसः ७२।७५ समार्णमुद्धरति । सबिंदव इति । मेरुसः हंससः आकाशो हः
भृगुसः मायाह्रीं । तारः ॐ प्रणवयुटितः ते न ॐ क्षं सं हं सः ह्रीं ॐ मिति समार्णः ७६।७७ ॥

सोमईशाननामाधोनंतदुर्ध्वे चतुर्मुखः ॥ ततइंद्रादिकाष्टासु पूज्या दिक्पालहेतयः ॥ ७२ ॥ वज्रशक्तिं दंडखड्गो
पाशांकुशगदे अपि ॥ त्रिशूलचक्रपद्मानि दश दिग्पालहेतयः ॥ ७३ ॥ एवमिष्ट्वा महाशक्तिं पंचावरणसं
युतां ध्यायन्हृदि करं धृत्वा पूजयेत्तन्मनुं सुधीः ॥ ७४ ॥ वक्ष्येधुना मनोस्तस्याधारं ध्यातृमुखावहं पाशंमा
यांसृणीं प्रोच्य यादीन् सप्तेंदुसंयुतान् ॥ ७० ॥ तारास्थितं नक्षः समः वर्णानतो जपा ॥ ममप्राणा इह प्राणा
ममजीव इह स्थितः ॥ ७१ ॥ ममसर्वेंद्रियाण्युक्त्वा ममवाङ्मन ईरयेत् । चक्षुःश्रोत्रं घ्राणपादाः प्राणा इहस
मीर्यच ॥ ७२ ॥ आगत्य सुखमुच्चार्य चिरंतिष्ठं त्विदं पठेत् ॥ वह्निजायां च समार्णा मंत्रमेतेषु संवदेत् ॥ ७३ ॥ प्रा
णप्रतिष्ठामंत्रोयं स्मृतः प्राणनिधापने ॥ ममेत्यस्य पदस्यादौ पाशादीनि समुद्धरेत् ॥ ७४ ॥ यंत्रेषु प्रतिमा
दौ वा प्राणस्थापनमाचरेत् ममस्थाने तस्य तस्येष ब्रूंतामभिधां वदेत् ॥ ७५ ॥ सबिंदवो मेरु हंसा काशाः सर्गी भृ
गुः पुनः मायेति तारः रुद्धोयं मंत्रसप्ताक्षरो मतः ॥ ७६ ॥ एवं प्राणान्प्रतिष्ठाप्य मातृकान्यासमाचरेत् ॥ अकारादिक्ष
कारांता वर्णाः प्रोक्तास्तु मातृकाः ॥ ७७ ॥ ॥ ॥

द्या

॥ तरं० १॥ ॥ ५॥

मातृकामाह॥ आकाराद्या इति॥ प्रसिद्धा इत्यर्थः षडंगमाह॥ पंचेति क्लींबाक्षः ॠं ऌं ॡं तद्विनाः सानुस्वारा येद्व ॥ मं० म० ६॥
स्वरदीर्घा तदंतस्थितैः न बिंदुभिः आ तयो हृदयाय नमः इत्याद्यदयः॥ तद्युक्तैः षड्वर्गैः षडंगं॥ अं खं गं घं ङं आं हृदयाय नमः इत्यादि ८०॥

प्रजापतिर्मुनिस्तस्य गायत्रीं छंद ईरितं सरस्वती देवतोक्ता विनियोगो खिलाप्तये ७८॥ हलो बीजानि चोक्ता
नि स्वराशक्तय ईरिताः॥ मूर्द्धि वक्त्रे हृदि न्यस्यादित्यादी नृसाधको नमः ७९॥ पंचवर्गैः कादिभिश्च षडंगानि
समाचरेत्॥ क्लीं बहीनशशांकाद्य ह्रस्वदीर्घान्तरस्थितैः॥ ८०॥ सानुस्वारैर्जातियुक्तैः ध्यायेद्देवीं तनोंबुजे॥ पंचा
शद्वर्णैरचितांगसंगां घटेंदुखंडां कुमुदावदातां॥ वराभये पुस्तकमक्षसूत्रं भजे गिरं संदधतीं त्रिनेत्रां॥ ८१॥
ध्यात्वैवं पूजयेत्सीते देवताः पूर्वमीरिताः॥ पीठशक्तिस्तदुपरि सरस्वत्या न बार्चयेत्॥ ८२॥ मेधा प्रज्ञा प्रभा वि
द्या श्री धृति स्मृति बुद्धयः॥ विद्येश्वरीति संप्रोक्ता मातृकापीठशक्तयः॥ ८३॥ वियत् भृगुस्थं मनुयुग्विस
र्गाद्यं च मातृकाः॥ योगपीठाय नस्त्वंतो मनुराशनदेशने॥ ८४॥

॥ राम॥

ध्यानमाह॥ पंचाशदिति वर्णैरंगरचना न्यासा तु बोध्याः वराक्षस्रजो दक्षयोः पुस्तकाभये वामयोः गिरं सरस्वतीं ८१ ॥ ५॥
पूर्व॥ मीरिताः मंडकाद्याः॥ ८२ ८३ आसनमंत्रमाह॥ वियदिति॥ वियत् हः भृगुः सः मनुरौ झ्यैः ह्सौः मातृकयोगपीठायन
॥ मं० ८४॥

२५६॥९१ हृदादीनि करपादोदरमुखेषु संबध्यते ९२॥९३ स्थितिन्यासध्यानमाह॥ मृगेति॥ मृगविधे वामयोः

मूर्त्तिसंकल्प्य मूलेन तस्यां वर्णान्प्रपूजयेत्॥ आ॥ वंगानि संपूज्यद्वितीये पूजये स्वरैः ॥९५ ह्रौं ह्रौं तृतीये वर्गाश्च वर्गशक्तिं च तुर्थके॥ व्यापिनी पालिनी चापि पावनी क्लेदिनी पुनः ९६ धारिणी मालिनी पश्चाद्धस्तिनी शांखिनी तथा वर्गशक्तयइत्युक्ताः पंचमे लक्ष्मातरः॥ ९७ षष्टे शक्रादयो देवाः सप्तमे वज्रपूर्वकाः॥ इत्थं संपूज्य देवेशीं न्यसेद्वर्णान्निजांगके॥ ९८ ललाटे मुखवृत्ते क्षिश्रवोनासा सुगंडयोः॥ उष्टयोर्दंतपंक्त्योश्च मूर्द्धिवक्त्रे न्यसेत्स्वरान्॥ ९९ बाह्वोः संधिषु चाग्रेषु कचवर्गौ न्यसेत्सुधीः॥ टतवर्गौ पदोस्तद्वत्पार्श्वयोः पृष्टदेशतः॥ १० नाभौ कुक्षौ पवर्गं च हृदयं सं ककुदं सतः॥ न्यस्य यादि च तुर्वर्णान् षादिषट्कं ततो न्यसेत्॥ ११ हृदादि करयोरंध्योर्जठरे वदने तथा॥ सृष्टिन्यासं विधायैवं स्थितिन्यासं समाचरेत्॥ १२ ऋषिश्छंदस्तु पूर्वोक्तं देवता विश्वपालिनी॥ उपक्लिष्टां वल्लभांके ध्यायेद्देवीं समनन्यधीः॥ १३ मृगबालं वरं विद्यामक्षसूत्रं दधत्करैः॥ माला विद्या लसद्धस्ता वहन्त्येया शिवो गिरिं॥ १४ एवं ध्यात्वा रकाराद्यान् वर्णान्यंगेषु विन्यसेत्॥ गुल्फादि जानुपर्यंतं स्थिति

देसमामाला विद्ये दक्षवामयोः॥ १४ संहारन्यासध्यानमाह॥ अक्षेति॥ मृगविद्यं वामयोः॥ अक्षटंकौ दक्षयोः टंकः परशुः ९५॥

(margin) हृदादिषु विन्यस्य

९८ नत्यंतानमस्कारसंपुटाः ॐ अं ॐ इत्यादि ९९।१००।१२३ दीपस्थानमाह नवधेति जपस्थानभूमिं नवधा कृत्वा पूर्वादिकोष्ठेषु कचटतप यशवर्णानुक्षस इत्यष्टमो विलिख्य तं कोष्ठमपि नवधा विधाय तत्र पूर्वादिषु स्वरद्वंद्वं क्षेत्रनामादिवर्णो यत्र कोष्ठे तद्दीपस्थानं सिद्धिदं ४५ ॥ ॥ ॥

6

न्यासे संहारसंज्ञे तु ऋषिछंदस्त्वपूर्ववत् संहारिणी सपत्नानां शारदा देवता स्मृता ॥९६॥ अक्षस्रक् टंकसारंगविद्याहस्तां त्रिलोचनां ॥ चंद्रमौलिं कुचानम्रां रक्तावस्थां गिरिं भजे ९७ ॥ ध्यात्वैवं विन्यसेद्वर्णान् क्षाद्यंतं तद्विलोमतः ॥ सृष्टिन्यासं तु सर्गांतो सर्गविद्धं तिका स्थितौ ॥९८॥ विद्यं तासंहृतौ चैषा पूर्ववच्चांगपूजने न्यस्याः सर्वत्र नत्यंता वर्णा वा तारसंपुटा ॥९९॥ सृष्टिन्यासं स्थितिन्यासं पुनः कुर्यात्प्रयत्नतः अंत्येतु मातृकान्यासाः कार्याः पूजांतरंगको ॥१००॥ मंत्रस्नानादिविधयो गाद्यास्तंत्रे वतेमया ॥ भारतीं सवमाराध्य भजे दिष्टान्मनून् सुधीः १ ॥ विष्णुं शिवो गणेशार्को दुर्गा यं चैव देवताः ॥ आराध्याः सिद्धिकामेन तत्तन्मंत्रैर्यथोदिते २ ॥ आदौ देवं वशीकर्तुं पुरश्चरणमाचरेत् ॥ तीर्थादौ निर्जने स्थाने भूमिग्रहणपूर्वकं ९३ नवधा तां धरां कृत्वा पूर्वादिषु समालिखेत् ॥ कोष्ठे तु सप्तवर्गांश्च लक्षो मध्ये तथा स्वरान् ४ क्षेत्रनामादिमो वर्णो यत्र कोष्ठे भवेत्ततः ॥ उपविश्य जपं कुर्यात् नान्यस्मिन् दुःखदस्थले ॥५॥ ॥

रवे ॥राम॥ ॥६॥

पुरश्चरणधर्मानाह ॥ आमध्यान्हमिति ॥ उपांशुशनैः वर्णोच्चारणं ॥ मानसं मनसैव त्रिःस्नायी त्रिःस्नानशीलः ६ अन्येद्युः

थ

आमध्यान्हं जपं कुर्यात् उपांशुर्वा मानसः ॥ हविष्यं निशि भुंजीत त्रिःस्नायी भ्रमवर्जितः ॥ ६ ॥ व्यग्रता तस्य निष्ठी
वं क्रोधयादप्रसारणं ॥ अन्यभाषां त्यजेत्क्षेवं जपकाले त्यजेत्सुधीः ॥ ७ ॥ स्त्रीशूद्रभाषणं निद्रां तांबूलशयनं
स्त्रिया ॥ प्रतिग्रहं नृत्यगीते कौटिल्यं वर्जयेत्सदा ॥ ८ ॥ भूशय्या ब्रह्मचर्यं च त्रिकालं देवतार्चनं नैमित्तिका
र्चनं देवस्तुतिविश्वासमाश्रयेत् ॥ ९ ॥ प्रत्यहं च जपेत्तावन्नैव न्यूनाधिकं क्वचित् ॥ एवं जपं समाप्यांते दशां
शं होममाचरेत् ॥ १० ॥ तत्तत्कल्पादितद्द्रव्यैस्तद्विधानमुदीर्यते ॥ प्राणायामं षडंगं च कृत्वा मूलेन मंत्रवि
त् ॥ ११ ॥ कुंडे वा स्थंडिले कुर्यात् संस्काराणां चतुष्टयं मूलेनेक्षणमस्त्रेण प्रोक्षणं ताडनं कुशैः ॥ १२ ॥ वर्मणाभ्यु
क्ष्य मासिंच्य लिखेद्यंत्रं तदंतरे ॥ वन्हिकोणषट्कस्याष्टदलं भूमंदिरात्मकं ॥ १३ ॥ मध्ये तु भारतीं मायां लि
खित्वा पीठमर्चयेत् ॥ मंडूकात्परतत्त्वांतं पीठशक्तीर्जयादिकाः ॥ १४ ॥ वागीशावाणीश्वरयोर्योगपीठात्म
नेनमः मायादिकः पीठमंत्रस्तयोस्तेनासनं दिशेत् ॥ १५ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

य्य

र्म

संभाषणमन्यभाषा ॥ अंत्यजानामीक्षणं दर्शनं त्यजेत् ७ ॥ १० होमविधिमाह प्राणायाममिति अस्त्रेण फडिति
अस्त्रमंत्रेण ॥ १२ ॥ वर्मणा हुंकारेण ॥ भूमंदिरं चतुःकोणं ॥ १३ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥नरं०१॥ क्रव्यादांशं मांसाशिनो वह्नयस्तत्रस्थं अस्त्रेण संत्यजेत् १८ १९ वह्निबीजात् रमिति बीजात् २० सुधया वं बीजेन धे ॥ मं०म०१८॥

॥७॥

यजेत्तौ तारमायाभ्यां गंधाद्यैरुपचारकैः॥ लक्ष्मीनारायणौ त्वं च द्वैष्यावे होमकर्मणि॥ १६ सूर्यकां

॥तात्स्वणितः श्रोत्रियागारतोऽपिवा पात्रेणपिहितं पात्रे वह्निमानाययेत्ततः॥ अस्त्रेणारायतस्पात्रं

वर्मणोद्घाटयेच्चुतं अस्त्रमंत्रेणानेक्रव्यांशं व्यादांशं ततस्त्यजेत्॥ १७ मूलेनपूरतोघ्नत्वासंस्कारांश्चतुरश्च

रेत् वीक्षणाद्यानुपुराप्रोक्ता नाड्यप्रोक्षणमाचरेत्॥ १८ परमात्मानले नाथजाठरेणापि वह्निना॥ स्मरन्ने

कं वह्निबीजाचैतन्यं योजयेत्ततः॥ १९ तारेणचापि मंत्राग्निं सुधयाधेनुमुद्रया॥ अमृतीकृत्य संरक्षेद

स्त्रमंत्रेण मंत्रवित्॥ २० मुद्रयात्ववगुंठिन्याकवचेनावगुंठयेत् कुंडोपरि ततो वह्निं भ्रामयेत्त्रिर्ध्रुवं पठेत्

॥२२ शय्यांस्थितामृतुस्नातां नीलेंदिवरधारिणीं॥ देवेनयुज्यमानां तां स्मृत्वा तद्योनिमंडले॥ २३ ईश्वरेतो

धियावह्निं स्थापयेदात्मसंमुखं॥ मूलं नवार्णांचपठन्नूजानुस्पृष्टधरातलः॥ २४ ॥ ॥ ॥ ॥

॥राम॥

॥७॥

नुमुद्रालक्षणं वक्ष्यते॥ २१॥ अवगुंठिन्या अत्र वक्ष्यते॥ कवचेन हूं बीजेन॥ ध्रुवं प्रणवं ॥ २२ २३ २४॥

नवार्णमुद्धरति॥ अर्घे १ शेऊ गगनं हः शेषं स्वरूपं हृदयांतो नमोंतः तेन हुं वह्निचै तन्याय नमइत्य॥ ९ ग्निस्थापनेनवा
क्षरो मंत्रः॥ २५ विश्वाण्यदत्ता॥ २६॥ चतुर्विंशतिमुद्धरति॥ चिदिति॥ चित्पिंगल हन २ दह २ पच २ सुर्वज्ञाज्ञापयस्वाहा

रेफार्घ शेंदुसंयुक्तं गगनं वह्निचैततः॥ तन्याय हृदायांतो यं नवर्णोग्निनिधापने॥ २५॥ विश्वाण्याचमनं देवीं
देवयोर्ज्वालयेद्वसुः॥ चतुर्विंशतिवर्णेन मंत्रेणाश्वयणादिभिः॥ २६॥ चित्पिंगल हनं द्वंद्वं दह युग्मं पच द्वयं
सर्वज्ञाज्ञापयस्वाहा मंत्रो वेदभुजाक्षरः॥ २७॥ प्रदर्श्य ज्वालिनीमुद्रामुत्थायविहितांजलिः॥ श्लोकरूपेण मंत्रे
णोपातिष्ठेत हुताशनं॥ २८॥ अग्निं प्रज्वलितं वंदे जातवेदं हुताशनं सुवर्णवर्णममलं समिद्धं विश्वतोमु
खं॥ २९॥ अथाग्निमंत्रं विन्यसेत् तद्विधानमुदीर्यते॥ वैश्वानरां तेजातेति वेदांते स्यादिहावह॥ ३०॥ लोहि
ताक्षपदांत सर्वकर्माण्यंते तु साधय॥ वह्निप्रियांतो मंत्रोयं षट्त्रिंशत्यक्षरान्वितः॥ ३१॥ ऋषिः छंदो देव
तास्य भृगुर्गायत्रीपावकाः॥ रंबीजं वह्नयं शक्तिर्होहवने विनियोजनं॥ ३२॥ ॥ ॥ ॥ ॥

वेदभुजाक्षरश्चतुर्विंशति वर्णाः॥ २७॥ ज्वालिनीमुद्रा लक्षणमाह॥ मणिबंधयुतौ कृत्वा प्रसृतांगुलिकौ करौ कनि
ष्ठांगुष्ठयुगले मिलित्वांतः प्रसारिते॥ ज्वालिनी नाम मुद्रेयं वैश्वानरप्रियंकरा इति॥ २८॥ श्लोकरूपमाह अ
ग्निमिति २९ वैश्वानरजातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहेति॥ ३०॥ हृदयं॥ ३२॥ ॥

ङे॰ताश्चतुर्थ्यंता॥२३ २४ बीजानुद्धरति दीपिकेति॥दीपिकाऊअनलोरःवायुर्यःएतेषुस्थिताःसकाराद्याविलोमवर्णाः२५

शषशावलरयेति सेंदवोनुस्वाराद्याः॥इमेसप्तहिरण्यादिजिह्वाबीजानीत्यर्थः॥ततश्चस्यूंहिरण्यायैनमः॥षलुंगगना

लिंगेपायौमूर्द्धिवक्त्रेनसिनेत्रेखिलांगके वन्हिजिह्वास्वबीजाद्यान्यसेत्ङेंतानमोन्विताः॥२३॥हिरण्यागगनारक्ताकृष्णासुप्रभयान्विताः बहुरूपेतिरक्तेतिजिह्वासप्तवसोर्मताः॥२४ दीपिकानलवायुस्थाःसाद्यावर्णाविलोमतः॥सेंदवःसप्तजिह्वानांसप्तानांबीजतांगताः॥२५॥गीर्वाणपितृगंधर्वयक्षनागपिशाचकाःराक्षसाश्चेतिजिह्वानांदेवतास्तत्स्थलेन्यसेत्॥२६ सहस्रार्चिषेहृदयंस्वस्तिपूर्णायमस्तके॥उत्तिष्ठपुरुषायेतिशिखामंत्रोयमीरितः॥२७॥धूमांतव्यापिनेवर्मसप्तजिह्वायनेत्रकं॥अस्त्रंधनुर्द्धरायेतिषडंगानिसमाचरेत्॥२८॥मूर्द्धिवामांसकेपार्श्वेकटौलिंगेकटौपुनः॥दक्षेपार्श्वेसकेन्यस्येन्मूर्त्तिरष्टौविभावसोः॥२९॥तारग्नयेपदाद्यास्ताश्चतुर्थिहृदयांतिकाः जातवेदांतिकाःसप्तजिह्वोवैहव्यवाहनः॥४०॥ ॥ ॥

येनमः॥र्ष्यूंकृष्णायैनमः॥र्य्यूंसुप्रभायैनमः॥रन्यूंबहुरूपायैनमः॥र्ब्यूंअतिरक्तायैनमः॥गीर्वाणादयोजिह्वाधिदेवताजिह्वास्थानेन्यस्याः सुरेभ्योनमः॥लिंगेइत्यादिप्रयोगः॥२६॥मस्तेतिशिरोमंत्रः२७॥तारेतिप्रणवः अग्नयेपदपूर्वाङे॰तानमोंताः॥ॐअ

सप्तजिह्वात्मकेकृशानेस्वाहा॥४०॥

हाटकरे तसः वन्हेः वन्हिमंडलपर्यंतमेवं पीठदेवता पूज्याः ॥ ४२ ततः पीठाद्याः ॥ पीठशक्तयः ४३ बीजमिमितिरंवह्ना

अम्भोदरसंज्ञो न्यस्येत् तथा वैश्वानराह्वयः ॥ कौमारतेजाः स्याद्दिव्यसुखं देवमुखावपि ॥ ४१ ततो न्यसेन्निजे देहे
पीठं हाटकरे तसः ॥ वन्हिमंडलपर्यंतं मंडूकादि यथाविधि ॥ ४२ पीताश्वेतारुणा कृष्णा धूम्रा तीव्रा स्फुलिंगिनी
रुचिरा ज्वालिनी चेति कृशानोः पीठशक्तयः ॥ ४३ बीजं वन्ह्यासनायेति हृदंतं पीठमंत्रकः ॥ एवं विन्यस्य पीठांतं पा
वकं चिंतयेत्ततः ॥ ४४ त्रिनेत्रमारक्ततनुं सुरक्तवस्त्रं सुवर्णाब्जमग्निपीठे वराभयेः स्वस्तिकशक्तिहस्तं पद्म
स्थमाकल्पसमूहयुक्तं ॥ ४५ एवं ध्यात्वा चेनं कुर्यान्मासेनं विधिवद्बुधः ॥ परिषिंचेत्ततः स्तोयैः कुंडस्थं स्थंडिलमेव
वा ॥ ४६ दर्भैः परिस्तरेदग्निं प्रागग्रैरुदगग्रकैः ॥ प्रत्यग्दक्षिणसौम्यासु न्यसेन्नीन् परिधीन् क्रमात् ॥ ४७ पालाशान्वि
ल्वजांस्तेषु ब्रह्मविष्णुशिवान्न्यसेत् ॥ वन्हौ न तौ पीठमभ्यर्च्य वाहयेत्स्वहृदो नलं ॥ ४८ गंधादिभिः समभ्यर्च्य पूजयेत्ता
वकारती ॥ षट्सु कोणेषु मध्ये च जिह्वास्तद्देवता यजेत् ॥ ४९ केसरेष्वंगपूजा स्यां दले स्वष्टसु मूर्तयः ॥ मातरो
ह्यष्टदलांतेषु भैरवाः स्युस्ततस्ततः ॥ ५० धरापुरे तु शक्राद्याः वज्राद्यायुधसंयुताः ॥ एवमावरणैर्युक्तं सप्तजिह्वा

सनायनमइति पीठमंत्रः ॥ ४४ ध्यानमाह त्रिनेत्रमिति ॥ वरस्वस्तिकौ दक्षयोः ॥ अभीति शक्ती वामयोः ॥ आकल्पमारभ्यतसंयुतं ४५ ॥ ५१

भैरवानाह॥ असितांगइति ५२ ५५ तीर्थमंत्रेण गंगेचयमुनेचैवगोदावरिसरस्वति॥ नर्मदेसिंधुकावेरीजलेस्मिन्संनि ॥ मं० मं० ॥
धिंकुरु इत्यनेनस्पृष्ट्वांकुशमुद्रया॥ ऋज्वीं मध्यमिकांकृत्वा तर्जनीमध्यपर्वणी॥ संयोज्याकुंचयेत्किंचित्मुद्रैषांकुश

अ

असितांगोरुरुश्चंडः क्रोधउन्मत्तसंज्ञकः कपालीभीषणश्चापि संहारश्चाष्टभैरवाः॥ ५२॥ वामेकुशानथास्त्रीर्यं
तत्रवस्तुविनिक्षिपेत् पर्णाताप्रोक्षणीपात्रेआज्यस्थालीस्रुचंस्रुवं॥ ५३॥ अधोमुखानिचैतानिहोमद्रव्यं

१

घृतंकुशान्॥ समिद्धः पंचपालाशीरन्यदप्युपयोगिवत्॥ ५४॥ कृत्वापवित्रेमूलेनप्रोक्षितानिशुभानिभासा॥ उत्ता
नानिविधायाथप्रणितांपूरयेत्जलैः॥ ५५ तीर्थमंत्रेणतीर्थानिस्पृष्ट्वातत्राह्वयेत्सुधीः॥ पवित्रेअक्षतांस्त
त्रनिक्षिप्योत्पवनंचरेत्॥ ५६॥ अथोदीच्यानिधायैतांप्रोक्षण्यांतंडुलंक्षिपेत्॥ हवनीयंद्रव्यजातंप्रोक्षेत्तो
यैःपवित्रगैः॥ ५७ मूलेनमूलगा॥ यच्चायद्वाहृदयमंत्रतः दक्षिणेपीठमासाद्यतत्रब्राह्मणमाह्वयेत्॥ ५८॥
अणिमाद्याःसिद्धयोष्टौब्रह्मणःपीठदेवताः॥ तारहृत्पूर्वकोङेंतांब्रह्मामंत्रोस्यपूजने॥ ५९॥ हस्ताभ्यांस्रुक्
स्रुचौधृत्वातापयेत्त्रिरधोमुखौ॥ वामहस्तेनतौधृत्वादर्भैर्दक्षिणमार्जयेत्॥ ६०॥ ॥ ॥ ॥ राम ॥

॥ १ ॥

संज्ञितेनितलक्षणं॥ ५६ ५८॥ अणिमाद्याअष्टमेवक्ष्यते॥ ब्रह्ममंत्रमुद्धरति॥ तारेति॥ ॐ नमोब्रह्मणेइति॥ ५९ ६०॥

शक्तित्रयमाह इत्येति दीर्घत्रयं आईऊ। द्यामहः तत्पूर्वकं ह्रां इच्छाशक्त्यै नमः मूले। ह्रीं ज्ञानशक्त्यै नमः मध्ये ह्रूं क्रि

संप्रोक्ष्य प्रोक्षणीतोयैः मता प्यपूर्ववस्तुनः न्यस्याग्नो मार्जयेद्दर्भास्ता योः शक्तित्रयं न्यसेत्। ६४ इच्छाज्ञा

नक्रिया संज्ञा चतुर्थी नमसान्विताः। दीर्घत्रयं दयुग्म्यो मपूर्वकं स्थानकत्रये। ६२। त्वदग्रविन्यसेच्छक्तिं स्रु

वे चानुं तः स्रुवे सूत्रयर्योनसं संपूज्य कुसुमादिभिः। ६३। कुशोपरि न्यसेत् दक्षे तयोः संस्कार इरितः

अस्त्रो क्षिलायामाज्यस्यस्थाल्यामाज्यं विनिक्षिपेत्। ६४। वीक्षणादिक संस्कारा संस्कृतं मूलमंत्रितं। गोमू

त्रयामृतीकृत्य षट्संस्कारांस्तत अथरेत्। ६५। कुंडोध्र्वतेवायुकोणास्थितेंगारे विनिक्षिपेत्। रदेतिताप

नं प्रोक्तं दर्भयुग्मप्रदीपितं। ६६। आज्ये क्षिप्त्वा इदाव ह्नोपवित्रे करणो क्षिपेत्। आज्यं निराजयेद्दीप्तदर्भ

युग्मे नवर्मणा। ६७। अभिद्योतनमुक्तं ततू दीप्तं दर्भत्रयं स्थते। दर्शयेदस्त्रमंत्रेणाद्योतितां घृतपात्रिकां

६८ संयोज्याग्नौ तदंगारानू सलिले संस्पृशेत् सुधी। अंगुष्ठानामिकाभ्यां तु दर्भानादाय निक्षिपेत्। ६९

त्रिरग्निंमूलं खं कृत्वा अस्त्रेणोत्पवनं त्विदं हृदात्मसंमुखं तद्दाज्येक्षेपस्तु संप्लवः। निराजनादि संस्का

रैरग्नौ दर्भान् विनिक्षिपेत्। ७०। याशक्त्यै नमः अंते ६८। गोमुद्राधेनुमुद्रा ६५-८। ६९। ७०। ॥

॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

त

वे थ्य

सं

॥तरं० १॥ नाडीत्रयंइडापिंगलासुषुम्नाख्यं तृतीयामध्येचिंत्या॥ ७३॥ इदानमइतिमंत्रेण॥ अग्नयेस्वाहेतिदक्षनेत्रे सोमा ॥मं० म०॥

॥ १० ॥ यस्वाहेतिवामे॥ ७४॥ तदाहुतिचतुष्टयेन अग्नेर्नेत्रमुखप्रकाशोभवतिइत्यर्थः॥ ७४॥ ५ ॐ अस्याग्नेर्गर्भाधानंसंस्कारंकरोमिस्वाहे

दर्भद्वयंग्रंथियुतंघृतमध्येविनिक्षिपेत्॥ वामदक्षिणयोः पक्षोस्मृत्वा नाडीत्रयंस्मरेत्॥ ७६॥ दक्षिणाद्वामतो मध्या

द्धृदादायघृतंसुधीः॥ अग्नयेग्नि प्रियातद्वत्सोमायेति पुनस्ततः॥ ७७॥ जुहुयादग्निषोमाभ्यां स्वाहेत्यक्षि

तृतीयके पात्रयेदाहुतेः शेषमाहुतिग्रहणस्थले॥ ७८॥ भूयोहृदादक्षभागादादायाज्यंमुखेयजेत् अग्नये

स्विष्टकृतेन नेत्रस्योद्घाटनंमतं॥ ७९॥ महाव्याहृतिभिर्व्यस्तसमस्ताभिश्चतुष्टयं॥ आहुतीनांत्रयं व

न्हि मंत्रेणैव ततश्चरेत्॥ ८०॥ घृताहुतीभिरष्टाभिरेकैकांसंस्कृतिंचरेत्॥ ॐ अस्याग्नेःपुंसंस्कारंकरो

म्यग्निवल्लभा॥ ८१॥ इत्थमनुजपन्गर्भाधानंपुंसवनंततः॥ सीमंतोन्नयनंकार्यंकर्मकृत्वाततश्चरेत्॥ ८२॥

वन्हेःपंचसमिद्धोमाज्ञापनयनंवसोः॥ कुर्याद्देवाभिधानेन पूर्ववत्नामपुष्पणाः॥ ८३॥ नामानंतरमेतस्या ॥राम॥

पितरौ स्वर्पयेत् हृदि॥ अन्नप्राशंतु चौलोपनयनंदारयोजनं ७९ ॥ ॥ ॥ ॥ १० ॥

त्यादि॥ ७६॥ पंचमसिद्धोमाद्दसौ रग्नेराज्ञापनयनाख्यः संस्कारः देवाभिधानेन नाम्नापुष्पणा ग्नेर्नामपूर्ववत् घृताहुत्यष्ट केनकुर्यात् शुद्धाग्निरित्यादि॥ ७८॥ एतस्याग्नेपितरौवागीशीवागीशौकुंडात्स्वहृदिन्यसेत् उपनयनंउपवीतं दारयोजनंविवाहं ॥ ७९ ॥

८१ सुमं पुष्पं ॥ ८२ दशधा व्यस्तेन विक्तेन ॥ ८३ तमेव विभागमाह ॥ पूर्वेति बीजषट्कं बाणाः पंच वर्णाः सायकाः पंचै
व मुनयः सप्त ॥ मार्गणाः पंच ॥ ८५ गणेशमंत्रमाह ॥ तारमिति तारः ॐ लक्ष्मीः श्रीं गिरिसुता ह्रीं कामः क्लीं भूः ग्लौं गणनायकः

संस्काराः स्युर्विवाहांता मृत्स्यंताः क्रूरकर्मणि ॥ एकैकामाहुतिं हूयात् वन्हेर्जिह्वागमूर्तिभिः
इंद्रादिभिश्च वज्राद्यैर्विधांतैर्जुहुयात्ततः स्रुवेणाज्यं चतुर्वारं निधाय स्रुचि तं सुधीः ॥ ८२ ॥
अपिधाय स्रुवेणैतां गृह्णीयात्करयुग्मतः ॥ तिष्ठन्मूलं तयो नाभौ रुत्वाग्नौ निक्षिपेत्सुमं ॥ ८२
वामस्तनांतं तन्मूलं ध्यत्वाग्निमनुनासुधीः ॥ जुहुयाद्द्वौ षडंतेन संपत्त्यर्थमतं द्वितः ॥ ८३ ॥ महा
गणेशमंत्रेण व्यस्तेन दशधा ततः जुहुयाच्च सम्मनोः स्मृतः ॥ ८५ ॥ तारो लक्ष्मीः गिरिसुता का
मो भूर्गणनायकः ॥ चतुर्थ्यंतो गणपतिर्वरांते वरदेति च ॥ ८६ ॥ सर्वांतेजनमित्युक्त्वामेवशांते तु
मानयः ॥ स्वाहांतो वसुयुग्मार्णो महागणपतेर्मनुः ॥ ८७ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

गं इति बीजषट्कं ॥ गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानय स्वाहेति ॥ विभागाः ॥ पूर्वपूर्वयुताः कार्याः ॥ ॐ ॐ
श्रीं ॥ ॐ श्रीं ह्रीं मित्यादि ॥ ८७ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

मस्तेन चतुर्वारं घृताहुतिं ८४ पूर्वपूर्वयुता बीजषट्कं, बाणाश्च सायकाः मुनयो मार्गणाश्चेति विभागास्त ८

एवं कृत्वाग्निसंस्कारं पीठदेवस्य पूजयेत् ॥ तत्रेष्टदेवमावाह्य मुद्रा आवाहनादिकाः ॥२८॥
प्रदर्श्य वन्हिरूपस्य देवस्य वदने पुनः ॥ मूलेन जुहुयात्पंचनेत्रसंख्याघृताहुतीः ॥१९॥ वन्ह्ये
कीकरणं तद्देवस्तेनैव ज्ञायते नाडीसंधानसिध्यर्थं वन्हिदेवतयोस्ततः ॥१०॥ जुहुयात्तु मूल
मंत्रेण रुद्र संख्याघृताहुती इष्टदेवस्य तु मिंतामेकैकाहुतिराचरेत् ॥११॥ ततस्तु मूलमंत्रेण
दशधा जुहुयात्घृतं तत्तत्कल्पोक्तद्रव्येण दशांशं जुहुयाज्जपात् ॥१२॥ होमं समाप्य कुर्वीत
पूर्णाहुतिमनन्यधीः ॥ होमावशिष्टेनाज्येन पूरयित्वा स्रुसंसुधीः ॥१३॥ पुष्पं फलं निधायाग्रे
स्रुवेणाच्छाद्य तं पुनः ॥ उत्थितो वौषडंतेन मूलेन जुहुयाद्धसौ ॥१४॥ ततश्चाप्यारतीनां तु जु
हुयाद्वारत्तिं पृथक् ॥ देवं विसृज्य स्वहृदि वन्हेर्जिव्हांगमूर्त्तिभिः ॥१५॥ जुहुयाद्व्याहृतीं हुत्वा
ग्रोक्षेत्तं प्रोक्षणीजलैः ॥ संप्रार्थ्यानेन मनुना नत्वा नं विसर्जेत् हृदि ॥१६॥ भो भो वन्हे महा
शक्ते सर्वकर्मप्रसाधक ॥ कर्मांतरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं ॥१७॥ ॥ ॥ ॥

तर्पणमंत्रमाह॥ मूलमंत्रांते कृष्णं तर्पयामि नमः इति तर्पणे॥ कृष्णमभिषिंचामीत्यभिषेकः॥ जपादशांशाद्धोमः त-
द्दशांशेन तर्पणं॥ तद्दशांशेनाभिषेकः॥ [illegible]॥ तद्दशांशेन विप्रभोजनं इति पंचांगपुरश्चरणमिति॥

एवं होमं समाप्याथ तर्पयेद्देवतां जलैः आवाह्य तद्दशांशेन तर्पणादभिषेचनं॥ १८॥ तर्पयामि
नमस्त्वेति हि द्वितीयां तेष्टपूर्वकं मूलांते तु पदं देयं सिंचामीत्यभिषेचने॥ १९॥ ततो नानाविधै रत्नै-
स्तर्पयेत्तु द्विजसत्तमान्॥ हृष्टरूपान् समाराध्य तेभ्यो दद्याच्च दक्षिणाः॥ २०॥ न्यूनं संपूर्णतामेति
ब्राह्मणाराधानात्तृणां॥ देवताश्च प्रसीदंति संपद्यंते मनोरथाः॥ २१॥ इति श्रीमन्महीधरविर-
चिते मंत्रमहोदधौ भूतशुद्ध्यादिकथनं नाम प्रथमस्तरंगः॥ १॥

कनीयान्पक्षः॥ अभिषेकवर्ज्यो मध्यमः तर्पणाभिषेकवर्ज्यः त्र्यंगः उत्तमः पक्षः होमदशांशद्विजभोजनमिति।
किं बहुना बहुब्राह्मणभोजनेन देवताप्रसादो भवेदिति॥ १९॥ २०॥ २०॥ १॥ इति श्री मंत्रमहोदधौ नौकायां प्रथमस्तरंगः॥ १॥

आदौ सकलविघ्ननिवर्तकस्य श्रीगणेशस्य मंत्रान्वक्तुं प्रतिजानीते ॥ गणेशस्येति मनून्मंत्रान्मन्यते सर्वै-

र्येरिति ॥ मंत्रमुद्धरति ॥ जलं वः ॥ वन्हि रः ॥ तेन युतः ॥ तेन क्रा ॥ कामिका तः कर्णो द्वादशाद्या उ बिंदुयुता तेन उं दीर्घ आ तेन युतः

12

गणेशस्य मनून्वक्ष्ये सर्वाभीष्टप्रदायकान् ॥ जलं चक्री वन्हियुतः कर्णो द्वादश्या च कामिका ॥ १ ॥ दारको दी-
र्घसंयुक्तो वायुकवचपश्चिमः ॥ षडक्षरो मंत्रराजो भजतामिष्टसिद्धिदः ॥ २ ॥ भार्गवो मुनिरस्योक्तश्छंदोऽनु-
ष्टुबुदाहृतः ॥ विघ्नेशो देवता बीजं वं शक्तिर्यमितीरितः ॥ ३ ॥ षडक्षरैः सविधुभिः प्रणवाद्यैर्नमोंऽतिकैः ॥ प्रकु-
र्याज्जातिसंयुक्तैः षडंगविधिमुत्तमं ॥ ४ ॥ भ्रूमध्यकंठहृदयनाभिलिंगपदेषु च ॥ मनोर्वर्णान्क्रमान्न्यस्य
व्याप्य चाथ स्मरेत्प्रभुं ॥ ५ ॥ उद्यद्दिनेश्वररुचिं [illegible] निजहस्तपद्मैः पाशांकुशाभयवरान्दधतं गजास्यं
रक्तांबरं सकलदुःखहरं गणेशं ध्यायेत्प्रसन्नमखिलाभरणाभिरामं ॥ ६ ॥ ऋतुलक्षं जपेन्मंत्रमष्टद्र-
व्यैर्दशांशतः ॥ जुहुयात्मंत्रसंसिद्ध्यै वाडवान्भोजयेच्छुचीन् ॥ ७ ॥ ॥ ॥

दारको डः तेन डा वायुर्यः कवचं वं पश्चिमं अंत्यं यस्य स तथा वक्रतुंडाय हुं इति सविधुभिः सानुस्वारैः ॥ ॐ वं नमः हृदयाय नम
इत्यादि ॥ ४ ॥ व्याप्य सर्वशरीरे सर्वमंत्रं न्यस्येदित्यर्थः ॥ ५ ॥ ध्यानमाह उद्यदिति ॥ पाशाभये वामयोः वरांकुशावन्ययोः ॥ ६ ॥ वाडवान्विप्रान्

द्रव्याष्टकमाह इक्षवइति॥ पीठमंत्रमाह॥ गंसर्वशक्तिकमलासनायनमः॥११॥ एतेनासनंदत्वामूलेनमूर्त्तिंकल्पयेत्॥१२॥

भोगदा

इक्षवः सक्तवोरंभाः फलानिचि पिटास्तिलाः॥ मोदकान्नालिकेराणिलाजाद्रव्याष्टकं स्मृतं॥ ॥ पीठमाधारशक्त्यादि परतत्वांतमर्चयेत्॥ तत्राष्टदिक्षु मध्येच संपूज्यानवशक्तयः॥९॥ तीव्राच [illegible] ज्वालिनीनंदाकामरूपिणी उग्रातेजोवतीसत्यानवमी विघ्ननाशनी॥१०॥ विनायकस्यमंत्राणामेताः स्युः पीठशक्तयः सर्वशक्तिकमांते तुलासनायत् इति कः॥११॥ पीठमेतन्नदीयेन्नबीजेनादौसमन्वितः गदायासनमेतेनमूर्त्तिंमूलेनकल्पयेत्॥१२॥ तस्यांगणेशमावाह्यपूजयेद्दसनादिभिः॥ अभ्यर्च्यकुसुमैरीशंकुर्यादावरणार्चनं॥१३॥ आग्नेयादिषु कोणेषु हृदयंच॥ शिरः शिखां वर्माभ्यर्च्यास्त्रं तोनेत्रंदिक्ष्वस्त्रं पूजयेत्सुधीः॥१४॥ द्वितीयावरणेपूज्या प्रागाद्यष्टौचशक्तयः॥ विद्यारमा च धात्रीच भोगदाविघ्नघातिनी॥१५॥ विधिप्रदीपापापघ्नीपुण्यपार्श्वेशशीप्रभा॥ द्रजाग्रेषुवक्रतुंड एकदंष्ट्रोमहोदरः॥ गजास्यलंबोदरकौ विकटोविघ्नराजकः॥ धूम्रवर्णस्तदग्रेषु शक्राद्याआयुधैर्युताः एवमावरणेपूज्य पंचभिर्गणनायकः पूर्वश्चैवपुरश्चर्याकार्यामंत्रस्यसिद्धये॥१६॥ ॥ ॥

प्रयोगानाह ब्रह्मेति ॥ १९ ॥ मंडलादेकोनपंचाशद्दिनमद्दष्टं प्राप्नुयात् ॥ २५ ॥ मन्त्रांतरमाह ॥ रायस्पोषेति स्वरूपं भृगुः सद्याद्योयकारयुक्तः ॥ मेषोनः सात्वतो तौ सद्दशौऽप्युतो गगनं हः ॥ रतिर्णः ससद्यार्द्ध युता । शाङ्गी गः खं हः अन्यस

ततः सिद्धमनोकामान् प्रयोगान् साधयेन्निजान् ब्रह्मचर्यरतो नित्यं जपेद्द्वि सहस्रकं ॥ १९ ॥ षट् मास मध्याद्दारिद्र्यं नाशयत्येव निश्चितं ॥ चतुर्थ्यां स्त्रिचतुर्थ्ये तेजपेद्दशसहस्रकं ॥ २० ॥ प्रत्यहं तु जुहुयाद्दष्टोत्तरं शतमन्नं द्विजतः ॥ पूर्वोक्तं फलमाप्नोति षण्मासाद्भक्ति तत्परः ॥ २१ ॥ आज्याक्तान्नस्य होमेन भवेद्भ्नसमृद्धिमान् ॥ पृथुकैर्नालिकेरैश्च मरीचैर्वा सहस्रकं ॥ २२ ॥ प्रत्यहं जुहुतो मासान् जायते धनसंचयः जीरसिंधुमरीचाक्तैरष्टद्रव्यै सहस्रकं ॥ २३ ॥ जुहुयात् तिदिनं पश्चात् स्यात् कुबेरइवार्थवान् ॥ चतुं शतं चतुश्चत्वारिंशदाद्यं दिनंप्रति ॥ २४ ॥ तर्पयेन्मूलमंत्रेण मंडलादिष्टमाप्नुयात् अथ मन्त्रांतरं वक्ष्ये साधकानां निधिप्रदं ॥ २५ ॥ रायस्पोषं भृगुर्याद्योदद्दितामेषसात्वते सद्दशौ दोरलधातुमान् रक्षो गगनं रतिः रुद्र ॥ ससद्या बलवृश्च्ङी रवं तो षड्क्षरसंयुतः ॥ एकत्रिंशद्वर्णयुता मंत्रोऽभिष्टप्रदायकः ॥ २६ ॥ सायके स्त्रिषि रष्टाभिश्चर्तुभिः पंचभिर्रसैः ॥ मंत्रोत्थितै क्रमाद्वर्णैः षडंगं समुदीरितं ॥ २८ ॥ ॥ ॥ ॥
रूपं षडक्षरः पूर्वोक्तः ॥ यथा रायस्पोषस्यदद्दितानिधिदोरलधातुमान् रक्षोहणो बलगह्नोवक्रतुं गय हुमित्येक त्रिंशद्वर्णः पूर्ववत् षडङ्गकल्पना ॥ २९ ॥

13

मंत्रांतरमाह पद्मेति ॥ भानुर्मः ॥ पद्मनाभः एतद्युतः मेधाद्यः सद्यस्तद्युता लकौ लकारककारौ ॥ अनंतमाका

रमारूढो वायुर्यः पावकगेहिनी स्वाहा महाघोलाकाय स्वाहेति षड्वर्ण ॥ २७ ॥ नकुलीति लकुलीह कारः भृगुलो

लप्याद्यर्च्चाप्रयोगाः स्युः पूर्ववन्निधिदोन्ध्ययं पद्मनाभयुतो ॥ भानुर्मेधासत्यसमन्वित ॥ २८ ॥ ल

कावनंतमारूढो वायुः पावकगेहिनी ॥ षड्स्वरो यमादिष्टो भजतामिष्टदो मनुः ॥ २९ ॥ पूर्ववत्सर्व

मेतस्य समाराधनमीरितं ॥ लकुलो दशमारूढो भृगुतो लोहितः सदकु ॥ ३१ ॥ वक सदीर्घस्वसा

क्षिलिखे मंत्रः शिरोंतिकः ॥ नवाक्षरो मनुश्चास्य कंकोलः परिकीर्त्तितः ॥ ३२ ॥ विराड्छंदो देवतास्तु

स्यादुच्छिष्टविनायकः ह्राभ्यांत्रिभिर्द्वयेनाप्यह्राभ्यां सकलमंत्रतः पंचांगान्यस्य कुर्वीत ध्यायेत

शशिशेखरं ॥ ३३ ॥ चतुर्भुजं रक्ततनुं सुरेख्यपाशांकुशौ मोदकपात्रदंतौ करैर्दधानं सरसीरुहस्थमु

न्मत्तमुच्छिष्टगणेशमीडे ॥ ३४ ॥ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः ॥ पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठे विधिनोच्छि

सकारात्तकरो दशमारूढो इकारयुक्तो ॥ तेनस्ति लोहितः पः सदकु इयुतः च स्वरूपं साक्षीइयुतः लिखेस्वरू

पं शिरोंतिकः स्वाहांतः हस्तिपिशाचिलिखे स्वाहा इति नवार्णाः ॥ ३० ॥ ३१ षडंगमाह ॥ ह्राभ्यामिति ह

स्तिहृदयायनमइत्यादि ॥ ३३ ॥ ध्यानमाह ॥ चतुर्भुजमिति अंकुशोस्त्रकपात्रेदंस्तयोः अन्यवोदन्तैः ॥ ३२ ॥

पृष्ठ ३६ ॥

स्वेतिकपिनारत्नचंदनेन॥ सितभानुनास्वेतार्केणप्रतिमाकार्याः॥ ३९ ४१ अनावृतोनिर्वेसनः॥ वल्मीकमृत्तिकाप्रतिमाएवंपूजितालाभंददाति॥ ४४ ४५॥ ॥ ॥

आदावंगानिसंपूज्यब्राह्म्याद्यादीन्प्रपूजयेत्॥ ब्राह्मीमाहेश्वरींचैवकौमारी॥ वैष्णवीतथा वाराहीचतथेंद्राणिचामुंडारमयासह॥ वक्रतुंडाद्यानष्टसुप्रतिपूजयेत्॥ ३६॥ वक्रतुंडैकदंष्ट्रेचतथालंबोदराभिधः॥ विकटोधूम्रवर्णाश्चविघ्नराजोगजाननः॥ ३७॥ विनायकोगणपतिर्हस्तिदंताभिधोंतिमः॥ इंद्राद्यानपिवज्राद्यान्पूजयेदात्मसिद्धये॥ ३८॥ एवंसिद्धेमनोमंत्रीप्रयोगानूकर्त्तुमर्हसि॥ स्वांगुष्टमतिमांकृत्वाकपिसितैर्भानुना गणेशप्रतिमारम्यांमुक्तलक्षणलक्षितां॥ प्रतिष्टाप्यविधानेनमधुनास्नापयेच्छतां॥ ४०॥ आरभ्यकृष्णभूतादिंयावत्शुक्लाचतुर्दशी॥ सगुडंपायसंतस्मैनिवेद्यप्रजेन्मनुं॥ ४१॥ सहस्रंप्रत्यहंतावज्जुहुयात्ससघृतैस्तिलैः॥ गणेशोयहमितिध्यायननुष्ठितोनावृतोरहः॥ ४२॥ पक्षाद्राज्यमवाप्नोतिनृपयोग्योपिवानरः॥ कुलालमृत्साप्रतिमाप्तनष्टवसुराज्यदा॥ ४३॥ वल्मीकमृत्कृतालाभमेवमिष्टाप्रयच्छति गेहेसौभाग्यदासेवलोवणोत्थाभयदीन्॥ निंबजानाजयेतशत्रूनुप्रतिमैवंसमर्चिता

(margin, vertical:) ॥ ४४ ॥ यत्राप्येतानिवेद्यमं...

जे
रु

च

अधिशय्यां शय्यायां कटुतैलं सर्षपतैलं ५६ अनरिं शत्रुहीनं ५८ तेन तेन तांबूलादिना ५९ बलिमंत्रमाह

स्मृतिर्गः सेंदुः सानुस्वारः आकाशं हः तथा सृष्टिलोक कारलकारौ कीदृशौ मन्वीदाद्यौ ॐकारानुसारयुतौ

समाधिशय्यामुच्छिष्टो जपन् शत्रून् वशं नयेत् कटुतैलान्वितै राजीपुष्पैर्विद्वेषयेदरीन् ५६ द्यूते वि

वादे समरे जेतौ यं जयमावहेत् कुबेरोस्य मनेर्जापान्निधीनां स्वामीतामियात् ५७ लेभाते राज्यम

नरिं वा नरेशविभीषणौ रक्तवस्त्रांगरागाढ्यस्तांबूलं निश्परं जपेत् ५८ यद्यन्निवेदितं तस्मै मोदकं

भक्षयन् जपेत् पिशितं वा फलं वापि तेन तेन बलिं हरेत् ५९ सेंदुः स्मृतिस्तथाकाशं मन्विंद्याद्यौ च

सृष्टिलौ पंचांतकशिवौ तद्वदुच्छिगभगान्वितः ५० उमाकांत शमाते हाय यक्षाय सबिंदवः बलिरि

त्येष कथितो नवं हृर्णो बले मनुः ५१ ध्रुवं माया सेंदु शार्ङ्गी बीजाद्यो नववर्णकः द्वादशार्णो मनुः प्रोक्तः

तेन क्लौं पंचांतक शिवौ गकारलकारौ तद्वन्मन्वेद्वाद्यौ तेन ग्लौं उच्छिष्टगस्य रूपं भागान्वितः उमाकां

तः एकारयुतो णः णे सबिंदुर्यः सानुस्वरो यकारः अन्यत् स्वरूपं मंत्रो यथा गं हं क्लौं ग्लौं उच्छिष्टगणेशा

य महायक्षाय यं बलिः इत्येकोनविंशत्यार्णो बलिमंत्रः ५० ५१ ५२ ॥ ॥

मंत्रांतरमाह॥ ध्रुवेति ध्रुवः प्रणवः हृत् नमः स्वरूपमन्यत्॥ मंत्रोयथा॥ ॐ नमः उच्छिष्टगणेशाय हस्तिपिशाचिलि
खेस्वाहेत्येकोनविंशतिवर्णाः मुन्यादिकमुच्छिष्टदेवता नवार्णवत् अर्चनं पूर्ववदित्यर्थः मंत्रांतरमाह तार
मिति॥ झिंटीशः रो चतुराननः दीर्घवियत् हा पाशः आं॥ अंकुशः क्रों परा ह्रीं सेद्गुः शार्ङ्गं भगयुते हे मेधे एका

ध्रुवोच्छिष्टगणेशायांते तु नवाक्षरः एकोनविंशत्यर्णाढ्यो मनुर्मुन्यादिपूर्ववत्॥५३॥ त्रिभिः सप्तभि
रक्षिभ्यां त्रिभिर्द्वाभ्यां हृदयेन च॥ मंत्रोत्थितैः सुधीवर्णैः कुर्यादंगं पुरार्चनं ५४ तारो नमो भगवते झिंटीश
श्चतुराननं दंष्ट्रायहस्तिमुखायेत्याप लंबोदराय च॥५५॥ उच्छिष्टमवियद्दीर्घं त्मने पाशांकुशो परा सेद्गुः
शार्ङ्गी भगयुते हे मेधे वन्हिकामिनी॥५६॥ उच्छिष्टगणनाथस्य मनुरष्टगुणाक्षरः गणको मुनिराख्यातो
गायत्री छंद ईरितं॥५७॥ उच्छिष्टगणपो देवो जपेदुच्छिष्टदेवतं॥ सप्तदिग्बाणसप्ताब्धियुगार्णोरंगकामनो
॥५८॥ शरान् धनुः पाशसृणी स्वहस्तैर्दधानमारक्तसरोरुहस्थं विवस्त्रपत्न्यां सुरतप्रवृत्तमुच्छिष्टमंबासुतमा
श्रये॥ इति धनुःपाशौ च वामयोः शरांकुशे दक्षयोः॥५९॥

कारयुतं घद्वयं वन्हिकामिनी॥ अन्यत्स्वरूपं ॐ नमो भगवते एकदंष्ट्राय हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छिष्टमहात्म
ने आं क्रों ह्रीं गं घे घे स्वाहा॥५४॥५५॥ अद्रिगुणाक्षरः सप्तत्रिंशदक्षरः॥५७॥ षडंगमाह सप्तेति॥५८॥ ध्यानमाह शरा

हृदु

15

तदुक्तं कृष्णा चतुर्दशी पर्यंतं ॥ ६० ६१ ६२ ६३ मृत्तासु कां कृत प्राणप्रतिष्ठां ॥ ६४ ॥ वज्री स्नुही ७० ७१ ॥ ॥

लक्षं जपेत् तद्दत्तैर्हुत्वा तद्दशांशं प्रपूजयेत् ॥ पूर्वोक्तपीठे स्वाभिष्ट सिद्ध्ये पूर्ववद्विभुं ॥ ६१ ॥ कृष्णाष्टम्यादि तदूर्ध्वं यावत्तावज्जयेन्मनुं ॥ प्रत्यहं साष्टसाहस्रं जुहुयात्तद्दशांशतः ॥ ६१ ॥ तर्पयेद्दापि मंत्रोयं सिद्ध एवं प्रयच्छति धनं धान्यं सुतान् पौत्रान् सौभाग्यमतुलं यशः ॥ ६२ ॥ मूर्त्तिं कुर्याद्गणेशस्य शुभाह्ने निंबदारुणा प्राणप्रतिष्ठां कृत्वाथ तदग्रे मंत्रमाजपेत् ॥ ६३ ॥ यं ध्यात्वा दासवत्सोपि वश्यो भवति निश्चितं ॥ नदीजलं समादाय सप्तविंशतिसंख्यया ॥ ६४ मंत्रयित्वा मुखं तेन प्रक्षाल्येशं सभां व्रजेत् ॥ यः श्येद्यं दृश्यते येन स वश्यो जायते क्षणात् ॥ ६५ ॥ चतुःसहस्रं धत्तूर पुष्पाणि मनुनार्पयेत् ॥ गणेशाय नृपादीनां जनानां वश्यताद्धृते ६६ ॥ सुंदरी वामपादस्य रेणुमादाय तन्नुते ॥ संस्थाप्य गणनाथस्य प्रतिमां प्रजपेन्मनुं ॥ ६७ ॥ तां ध्यात्वा रविसाहस्रं सप्ताहमायाति दूरतः ॥ स्वेतार्कनाथ निंबे न कृत्वा मूर्तिं घृतासुकां ॥ ६८ ॥ चतुर्थ्यां पूजयेद्रात्रौ रक्तैः कुसुमचंदनैः ॥ जप्त्वा सहस्रं तां मूर्त्तिं क्षिपेद्रात्रौ सरित्तटे ॥ ६९ ॥ सेष्टकार्यं समाचष्टे स्वाप्ने तस्य गणाधिपः ॥ सहस्रं निंबकाष्टानां होमाद्दुच्चाटयेदरीन् ॥ ७० ॥ वज्रिणः समिधो होमाद्रिपुर्यमपुरं व्रजेत् वानरस्यास्थिसंजप्तं क्षिप्रमुच्चाटयेद्गृहे नृ ॥ ७१ ॥ ॥ ॥ ॥

16

समं नरास्थिकं न्यायागृहे क्षिप्तं तु दासिकृत कुलालस्य मृदा स्त्रीणां वामपादस्य रेणुना॥७२॥कृत्वा पुत्त
लिकां तस्या हृदि स्त्री नाम संलिखेत्॥ निखनेत्तु मन्त्र संजप्तैर्निंबकाष्ठैः क्षिपता विमां॥७३॥ सोन्मत्ता भव
ति क्षिप्रमुद्धृतायां सुखं भवेत्॥ मन्त्रोरेवं कृता मातुलशुनेन समन्विता॥७४॥ विषमेस मनुग्रामे सिता
क निंबदारुजं॥ गणपं पूजितं सम्यक् कुसुमै रक्तचंदनैः॥७५॥ शरावां नगेतास म्यक् पूजिता॥ द्वारि
विद्विषः॥ निखा ता पक्ष मात्रेण शत्रुच्चाटन कृत्परता॥७६॥ मद्यभांडस्थितं हस्तमात्रेतं निखनेस्थ
ले तत्रोपविश्य गजपेत् मंत्रीन क्तं दिवामनुं॥७७॥ सप्ताह मध्ये नश्यंति सर्वे घोरा उपद्रवाः शत्रवो
वश्यतां यांति वर्द्धते धन संपदः॥७८॥ दुष्ट स्त्री वामपादस्य रजसा निजदेहजैः॥ मूलैर्मंत्रपुरीषाद्यैः
कुंभकारमृदापि च॥७९॥ एतैः कृत्वा गणेशस्य प्रतिमां मद्यभांडगां॥ संपूज्य निखनेद्भूमौ हस्तार्द्धे पू
रितं पुनः॥ संस्थाप्य वह्निं जुहुयात्कुसुमैर्हयमारजैः॥ सहस्रं सा भवेद्दासी तन्वा च मन साधनैः॥८०॥

मंत्रांतरमाह तारइति॥ तारः प्रणवः॥ महात्माङे महात्मने॥ पाशास्युक्तं॥ आत्मभूः क्लीं दहनांगना स्वाहा स्वरूपमन्यत्॥ ॐ हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छिष्टमहात्मने आं क्रों ह्रीं क्लीं ह्रीं हुं घे घे उच्छिष्टाय स्वाहा स्वरूपमन्यत्॥ ॐ हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छिष्टाय महात्मने॥ आं क्रों ह्रीं क्लीं ह्रीं हुं घे घे उच्छिष्टाय स्वाहा द्वात्रिंशद्वर्णः॥ २५

एवमादिप्रयोगास्तु नवर्णेनापि साधयेत्॥ तारो हस्तिमुखायाथ ङें तो लंबोदरस्तथा॥ ८२॥
उच्छिष्टांङे महात्माङे पाशांकुशशिवात्मभूः॥ मायामर्मि च घे घे उच्छिष्टाय दहनांगना॥ ८३॥
द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रो पूजनं पूर्ववत्मतं॥ सरेषु सप्त षट् षड्भिर्नेत्राग्नी रंगभीरितं॥ ८४ उच्छिष्ट
गजवक्त्रस्य मंत्रेष्वेषु न शोधनं॥ सिद्धादिचक्र मासाद्यैः प्रामास्ते सिद्धिदा गुरोः॥ ८५॥ मनोवो
मीसदा गोप्या न प्रकाश्या युतः कुतः॥ परीक्षिताय शिष्याय देया वा निजसूनवे॥ ८६॥ मायात्रि
मूर्त्तिचंद्रस्थौ पंचांतक हुताशनौ॥ ताराद्विशक्तिबीजांतो मंत्रोयं चतुरःस्मरः॥ ८७॥ ॥ ॥

द्वात्रिंशद्वर्णः॥ २४ ॥ ह्रीं क्लीं ह्रीं उच्छिष्टगणेशाय नमः॥

कायरे षडंगमाह रसेति॥ ८४ उच्छिष्टगणेशमुक्त्वा शक्तिविनायसंज्ञं मंत्रांतरमाह मायेति॥ माया ह्रीं॥ पंचांतक हुताशनौ गकारेफौ॥ त्रिमूर्त्तिचंद्रस्थौ इकारानुस्वारयुतौ॥ तेन ग्रीं तारादि शक्तिबीजांतः प्रणवादिमायाबीजांतः

मायाशक्तिं॥ द्वितीयबीजं॥ ८–९॥ षडंगमाह॥ षडिति॥ अं ग्रां हृत् अं ग्रीं शिर इति॥ १०॥ ध्यानं विषाणेति अंकुशा मं० म०॥

भार्गवोस्य मुनिश्छंदो विराट् शक्तिर्गणाधिपः देवो मायाद्वितीये तु शक्तिबीजं प्रकीर्तितं॥ ८–९॥ षड्दीर्घाढ्ये द्वितीयेन ताराद्येन षडंगकं॥ विधाय सावधानेन मनसा संस्मरेत् प्रभुं विषाणांकुशावक्षसूत्रं च पाशं दधानं करैर्मोदकं पुष्करेण॥ स्वपत्न्यायुतं हेमभूषांबराढ्यं गणेशं समुद्यद्दिनेशाभमीडे॥१०॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षचतुष्कं तद्दशांशतः॥ अपूपैर्जुहुयाद्धोमं ध्वजे संतर्पयेच्च तं॥११॥ पूर्वोक्ते पूजयेत् पीठे केसरेष्वंगदेवताः॥ दलेषु वक्रतुंडाद्यान् ब्राह्मीमाद्या दलाग्रगाः॥१२॥ ककुप्पालानतर स्त्राणि सिद्ध एवं भवेन्मनुः॥ इतान्नमन्नं जुहुयाद्वर्षाद्धनवान् भवेत्॥१३॥ इतैर्वैरन्नमाप्नोति लवणैर्मधुसंयुतैः॥ वामनेत्रा वशी कुर्यादपूपैः पृथिवीपतिं॥१४॥ परमान्नैर्हुतात् लक्ष्मीरिक्षुखंडैर्नृपप्रियः॥ रंभाफलैर्नालिकेरैः पृथुकैर्य[illegible]ता भवेत्॥१५॥

इक्षुलक्ष्मयोः॥ अन्ये वामयोः॥ ककुप्पालान् इंद्रादीन्॥१२॥ परमान्नं पायसं॥१५॥ ॥ ॥ ॥ ॥
॥ ॥ ॥ ॥

युक्
17
ध
ध्य
राम
१७

मंत्रांतरमाह ॥ तारइति तार ॐ ॥ रमा श्रीं ॥ चंद्रयुक्तः खांतः गं समीरणोयः तोयं वः दीर्घानः ॥ वायुयः ॥ पावककामिनी स्वाहा ॥ अन्यस्यरूपं ॥ ॐ श्रीं गं सौम्याय गणपतये वर वरद सर्वजनं मे वशमानय स्वाहेत्यष्टाविंशत्या

र तारौं मा चंद्रयुक्तः खांतः सौम्या समीरणः यै तो गणपति स्तोयं रवरांते सदसर्वे तु ॥ ९ ॥ जनं मे वसमा ङे

दीर्घा वायुर्पावककामिनी ॥ अष्टाविंशति वर्णोयं मनुर्धनसमृद्धिदः ॥ ९० ॥ अंतर्यामी मुनिश्छं

दो गायत्री देवता मतोः ॥ लक्ष्मी विनायको बीजं रमा शक्तिर्वसुप्रिया ॥ ९ ॥ रमा गणेश बीजाभ्यां दी

ख्या र्घाभ्यां षडंगकं ॥ ९ ॥ दंताभये चक्रदरौ दधानं कराग्रगं स्वर्णघटं त्रिनेत्रं धृताब्जयालिंगितम

ब्धिपुत्र्या लक्ष्मीगणेशं कनकाभमीडे ॥ ९९ ॥ चतुर्लक्षं जपेन्मंत्रं समुद्भिर्बिल्वशाखिनः दशांशं

जुहुयात्पीठे पूर्वोक्ते तं प्रपूजयेत् ॥ १०० ॥ आद्यावंगानि संपूज्य शक्तिरष्टाविमाजपेत् बलाकी वि

मलारम्याच कमलावनमालिका ॥ ५ ॥ विभीषिकामलिका च शांकरी च सुमालिका ॥ शंखपद्मनिधी

पूज्यो पार्श्वयोर्दक्षवामयोः ॥ २ ॥ लोकाधिपांस्तदस्त्राणि तद्बहिः परिपूजयेत् एवं सिद्धे मनौ मंत्री प्रयोगा

णो लक्ष्मीगणेशमंत्रः ॥ ९ ॥ षडंगमाह रमेति ॥ श्रां गां हृत् श्रीं गीं शिरः ॥ श्रूं गूं शिखायइत्यादि ॥ ९ ॥ ध्यानमाह दंते

ति दंत शंखोपद्मयोः अभयचक्रे वामयोः ॥ शुंडाग्रे स्वर्णकुंभः ॥ तावत् त्रिलक्षतं ॥ ९९ ॥ १०० ॥ १०२ ॥

18

तत्फलं धनरद्धिः॥५८॥त्रैलोक्यमोहनगणेशमंत्रमाह वक्रेतिस्वरूपं॥णांतः तः कर्णेंदुयुक् उविंदुयुतः मन्मथः क्लींमायाह्रीं रमाश्रीं॥गजमुखेगं भगी हरिः॥एयुतस्तः ओबालोवः अग्नी रेः रेफारूढं जलं वं स्थिराजः

सत्योदः

उरोमात्रे जले मंत्री स्थित्वाध्यात्वार्कमंडले देवत्रिलक्षं जपतो धनरद्धिः प्रजायते॥बिल्वमूलं समाश्रित्य तावज्जप्ते फलं हि तत्॥अशोककाष्ठैर्ज्वलितेवह्नौ चाज्याक्ततंदुलैः॥१॥होमतो वशयेद्विश्वं अर्कका ष्ठसुचावपि॥स्वादिराग्नौ नरपतिं लक्ष्मी पायसहोमतः॥२॥वक्रकर्णेंदुयुक्णांतो टैकदंष्ट्राय मन्मथः मायारमागजमुखो गणपां ते भगी हरिः॥३॥वरबालाग्निसत्याः सरेफारूढं जलं स्थिरा॥संदुर्मेषोमेव शांते मानयेषबुधप्रियां॥४॥त्र्याच्चयस्त्रिंशद्वर्णाढ्यो मनुस्त्रैलोक्यमोहनः॥गणकोस्यऋषिः छंदो गायत्रीदेवता पुनः॥५॥त्रैलोक्यमोहनकरो गणेशो भक्तसिद्धिदः॥रविवेदशरोदन्वद्वसनेत्रैः षडंगकं॥
१५० गं नावेव पूरधनुः शूलचक्रसरोजोत्पलेपाशधान्याद्यदंतान्॥करैसंदधानं स्वशुंडाग्रराजन्मणी

दाबीज

संदुर्मेषः नं॥उषबुधिप्रिया स्वाहा॥स्वरूपमन्यत॥यथा वक्रतुंडैकदंष्ट्राय ह्रीं ह्रांश्रीं गंगणपते वरवरद सर्वज नं मे वशमानय स्वाहा इति त्रयस्त्रिंशद्वर्णाः॥२०॥षडंगमाह॥रविवि मि इति॥उदन्वंतश्चत्वारः॥१॥ध्यानमाह गदेति गदाबीजपूरश्शूलपद्मानि दक्षेषु॥अन्यान्यन्येषु॥ध्यानाग्रंश्रीहिमंजरी॥५१॥ ॥ ॥

[illegible]

किंभूतयापत्न्या ॥ सरोजन्मनापंक्षेण ॥ भूषणसमूहेन ॥ चन्द्रमानूज्वलद्दीप्यमानोहस्तोच्चलंतीतनुर्यस्य यस्या

सरोजन्मनाभूषयानांभरेणज्वलद्धस्ततन्वासमालिंगितांगं करींद्राननंचन्द्रचूडंत्रिनेत्रंजगन्मो हनंरक्तकांतिंभजेहं ॥ १२ ॥ वेदलक्षंजपेन्मंत्रं अष्टद्रव्यैर्दशांशतः हुत्वापूर्वोदितेपीठेपूजयेत्ग णनायकं ॥ १३ ॥ अंगार्चापूर्ववत्प्रोक्ताशक्तिःपत्रेषुपूजयेत् ॥ वामाज्येष्ठा ॥ रौद्री स्यात्काली क लपद्दादिका ॥ १४ ॥ विकरिण्याह्वयातद्वद्बलाद्याप्रमथान्यपि सर्वभूतदमिन्याख्यामनोमन्य पिचाग्रतः ॥ १५ ॥ दिक्षुप्रमोदसुमुखौदुर्मुखोविघ्ननायकः ॥ दीर्घाद्यामातरः पूज्याइन्द्राद्याआयु धान्यपि ॥ १६ एवंसिद्धेमनोकुर्यात्प्रयोगानिष्टसिद्धये वशयेत्कमलैर्भूपान्मंत्रिणःकुमुदै र्हुतैः ॥ १७ ॥ समिद्धैरश्वलदलसमुद्भूतैर्धरासुरान् ॥ उदुंबरोत्थैर्नृपतींनक्ष्णसैर्वैश्यविंशोतिमान् ॥ १८ ॥ क्षौद्रेणकनकप्राप्तिर्गोप्राप्तिःपयसागवां ॥ शष्टिर्दध्नादनैरत्लंघृतैःश्रीर्वेतसैर्जलं ॥ १९ ॥

च

थै

त्तया ॥ १२ ॥ दीर्घाद्यामातरः ॥ आंब्राह्म्यैनमः ॥ इंमाहेश्वर्यैनमः इत्यादि ॥ १५ ॥ चलदलोश्वत्थस्तस्यसमिद्भिः ॥ १७ ॥ धरासुरान्विप्रान् ॥ पूक्षसिमिद्भिर्वैश्यान् ॥ वटजाभिरंतिमान्शूद्रान् ॥ १८ ॥ १९ ॥ ॥

॥ तरं० २ ॥ हरिद्रागणेशमनुमाह ॥ तारइति ॥ ॐ वर्म हुं गणेशः गं भूः ग्लौं ॥ लोहितः पः ॥ आषाढीतः ॥ सत्योदः स्व मं० म०

॥ १९ ॥ र्णरेतसो वल्लभा स्वाहा ॥ स्वरूपमन्यत् ॥ यथा ॐ हुं गं ग्लौ हरिद्रागणपतये वरवरद सर्वजनहृदयं स्तंभय स्वाहेति द्वात्रिंशदूर्णः

तारो वर्म गणेशो भूः हरिद्रागणलोहितः ॥ आषाढी येवर वरसत्य सर्वतथा जनः ॥ २१ ॥ हृदयं स्तंभय द्वंद्वं वल्लभा स्वर्णरेतसः द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रो मदनो मुनिरीरितः ॥ २२ ॥ छंदोनुष्टुप् देवता तु हरिद्रा गणनायकः ॥ वेदाष्टशरसप्तांग नेत्रार्णैरंगमीरितं ॥ २३ ॥ पाशांकुशौ मोदकमेकदंतं करैर्दधानं कनकासनस्थं ॥ हारिद्रखंडप्रतिमं त्रिनेत्रं पीतांशुकं रात्रिगणेशमीडे ॥ २४ ॥ तेदलक्षं जपित्वांते हरिद्राचूर्णमिश्रितैः ॥ दशांशं तंदुलं हुत्वा ब्राह्मणानपि भोजयेत् ॥ २५ ॥ पूर्वोक्तपीठमयजेदंगमातृदिशाधिपः एवमाराधितो मंत्रः सिद्धो यच्छेन्मनोरथान् ॥ शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां तु कन्यापिष्टहरिद्रया विलिप्यांगं जले स्नात्वा पूजयेत् गणनायकं ॥ २६ ॥ तर्पयित्वा पुरस्तस्य सहस्रं साष्टकं स्मरेत् शतं हुत्वा साज्यपूपैर्भोजयेत् ब्रह्मचारिणः ॥ २७ ॥ कुमारी रतिसंतोष्यगुरुं प्राप्नोति वांछितं ॥ लाजैः कन्यामवाप्नोति कन्यापित्रभिर्वरं ॥ २८ ॥ राम १९

२०१ षडंगमाह वेदेति ॥ २९ ॥ ध्यानमाह ॥ पाशेति ॥ अंकुशमोदकौ दक्षयोः ॥ पाशदंतावन्ययोः ॥ [illegible] ॥

रात्रिगणेशो हरिद्राङ्गणपतिः ॥ २३ ॥ कुमारीरपीति भोजनेनान्वेति शार्ङ्गी गः मांसस्थितो लकारस्थः ग्लं मिति बीजं ॥ हरिद्रागणपतेः पूजनं पूर्ववत् ॥ २४ ॥ इति श्रीमन्महीधरविरचिते नौकायां द्वितीयस्तरंगः ॥ २ ॥ अथ कालीमंत्रानू वक्तुं प्रतिजानीते ॥ अथेति मंत्रमुद्धरति ॥ क्रोधीशेति ॥ क्रोधीशः कः तत्त्रयं वह्निवामाक्षिविधुभिः

वंध्या नारी रजःस्नाता पूजयित्वा गणाधिपं ॥ पलप्रमाणगोमूत्रपिष्टासिंधुवचा निशाः ॥ २५ सहस्रं मंत्रयेत् कन्या वरान् संभोज्य मोदकैः ॥ पीत्वा तद्दोषघं पुत्रं लभते गुणसागरं ॥ २६ ॥ वीणास्तंभं गुरिं स्तंभं कुर्यान्मनुज्ञ पासितः जलाग्निचौरसिंहास्त्रप्रमुखान् परिरोधयेत् ॥ २७ ॥ शार्ङ्गी मांसस्थितः सेंदुर्बीजमुक्तं गणेशितुः ॥ हरिद्राख्यस्य यजनं पूर्ववत् प्रोदितं मनोः ॥ २८ प्रोक्ता एते गणेशस्य मंत्रा इष्टप्रभीसता गोपनीयान् दुष्टेभ्यो वदनीयाः कदाचन ॥ २९ ॥ इति श्रीमहीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ गणेशमंत्रकथनं नाम द्वितीयस्तरंगः ॥ २ ॥ अथ कालीमनून् वक्ष्ये सद्यो वाक्सिद्धिदायकान् ॥ आराधितैर्यैः सर्वेष्टं प्राप्नुवंति नरा भुवि

इकार इकारानुस्वारैर्युतं ॥ तेन क्रीं ॥ वाराहो हः ॥ वामकर्णः ऊः ॥ दक्षिणे स्वरूपं ॥ दीर्घा सृष्टिः ॥ आकारयुतः कः क्षिपालः ॥ सद्वक्त्र इयुतः ॥ च क्रोकः ॥ क्षितीशमारूढः युतः के प्राणुक्तं आदावुक्तं बीजानां सप्तकं वह्निप्रिया स्वाहा ॥ यथा क्रां क्रीं क्रीं हुं हुं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं दीर्घवर्महुं ॥ षडंगमाह ॥ षडिति क्रामि

क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहेति २३४५

स्यादि मातृकामिति अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं नमो हृदि १ दक्षभुजे २ वामभुजे पं० ३ दक्षिणपादे मं० ४ ॥ वाम० पादे इत्यैक्रमेण न्यसे दित्यर्थः ॥ ७ ॥ ध्यानमाह सद्य इति खड्गवरौ दक्षयोः सद्यः छिन्नशिरोऽभये वामयोः सृक्

क्रोधीशान्वितयं वन्हि वामाक्षि विधुभिर्युतं हकारद्वितयं चाम कर्णचंद्र समन्वितं ॥ ३ ॥ मायायुग्मं दक्षिणे च दीर्घास्त्रष्टिः सवह्नि क्रिया ॥ च क्रोधिशिरीश मारूढः प्राग्भ [illegible] बीज सप्तकं ॥ ४ ॥ मंत्रो वन्हिप्रियांतो यं द्वाविंशत्यक्षरो मतः ॥ न चात्र सिद्ध साध्यादि शोधनं मनसोपि न ॥ ५ ॥ न यत्नातिशयः कश्चित् सुरक्ष्य योनिमित्रकः ॥ विद्याराज्ञी स्मृते रेव सिध्यष्टकमवाप्नुयात् ॥ ६ ॥ भैरवो स्य ऋषिः छंद उष्णिक् कालिनु देवता ॥ बीजं मायादीर्घ वर्मशक्तिरुक्तामनीषिभिः ॥ ७ ॥ षट् दीर्घाद्याढ्य बीजेन विधायांगमीरितं ॥ मातृकां पंचधा भक्तान्वर्णान् दश दश क्रमात् ॥ ८ ॥ हृदये भुजयोः पाद द्वये मंत्री प्रविन्यसेत् ॥ व्यापकं मनुनाकृत्वा ध्यायेच्च त्वसि कालिकां ॥ सद्यः छिन्नशिरः कृपाणमभयं हस्तैर्वरं बिभ्रतीं घोरास्यां शिरसां स्रजा सुरुचिरां सुन्मुक्तकेशावलिं सृक्कासृक्प्रवहां श्मशाननिलयां श्रुत्योः शवालंकृतां श्यामांगीं कृतमेखलां शवकरैर्देवीं भजे कालिकां ॥ ९ ॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं जुहुयात्तद्दशांशतः प्रसूनैः करवीरोत्थैः पूजा

णोरोष्ठप्रांतयोरसृजो रुधिरस्य प्रवाहो यस्यां स्तां श्रुत्योः कर्णयोः शवालंकारयुतां ॥ ९ ॥

पीठमंत्रमाह। ह्रीं कालिकायोगपीठात्मनेनमइति॥ १३।१५।१७ महादंष्ट्रान्तां महाभैरवीं सिंहाद्यासिंहभै

त्रिकोण

यंत्रमथोच्यते। १५ आदौ षट्कोणमारभ्यैं त्रितयं ततः पद्ममष्टदलं बाह्ये भूपुरं तत्र पूजयेत्। ११ जयाचवि जयापश्चादजिताचापराजिता नित्यासिलासिनीचापि दोग्ध्रीअघोराचमंगला। १२ पीठशक्तयास्तासु कालिकायोगपीठतः। आत्मनेहृदयां तोयं माया (?) यादिपीठमंत्रतः। १३। अस्मिन्पीठेयजेद्देवीं शिवरूपमवस्थितां महाकालरतां सक्तांशिवाभिर्दिक्षुवेष्टितां। अंगानि पूर्वमाराध्य षट्पत्रेषु समर्चयेत्। १४ क्लींकपालिनीं कुल्लांकुरुकुल्लां विरोधिनीं॥ विप्रचित्तां च संपूज्य नवकोणेषु पूजयेत्। १५ उग्रामुग्रप्रभां दीप्तां नीलां घनबलाकिकां। मात्रां मुद्रां तथा मित्रां पूज्याः पत्रेषु मातरः। १६ पद्मस्याष्टसु युग्मेन ब्राह्मीनारायणीत्यपि माहेश्वरीचचामुंडाकौमारीचापराजिता। १७ वाराहीनारसिंहींच पुनरेतासु भूपुरे भैरवीं महदाद्यां तां सिंहाद्यां धूम्रपूर्विकां। १८ भीमोन्मनादिकां चापि वशीकरणभैरवीं। मोहनाद्यां समाराध्य शक्रादीनायुधान्यपि। १९ एवमाराधिता काली सिद्धा भवति मंत्रिणां। ततः प्रयोगान्कुर्वीत महाभैरवभाषितान्। २० आत्मनेवापरस्यार्थे क्षिप्रसिद्धिप्रदायकान्। स्त्रीणांमहारं निंदां च कौटिल्यं

रवीं। धूम्रपूर्विका धूम्रभैरवीं। भीमोन्मतादिकां। भीमभैरवींच। मोहनमोहनभैरवी चा। १८।१९॥ ॥ ॥ ॥

तरं०२ मदनावासंभगं २२ अधियामिनीरात्रौ २३ २६ त्रिगुणपंचाराः कृणाय संदृशे पीठे महाकालेन भर्त्रा मारयुद्धं सुरतं
२९

चासियंवचः २१ आत्मनोहितमन्विच्छन् क्लीभक्तो विवर्जयेत् सदृशे मदनावासं पश्यन्यः प्रजपेन्मनुं २२
अयुतं सोचिरादेव वाक्पतेः समतां सियात् दिगंबरो मुक्तकेशः स्मशानस्थो धियामिनीं २३ जपेद्यो यायुत
मेतस्या भवेयुः सर्वसिद्धयः शवंहृदयमारुह्य निर्वासाः प्रेतभूगतः २४ अर्कपुष्पसहस्रेण भ्यक्तेन स्वीय
रेतसा देवींयः पूजयेद्भक्त्या जपन्नेकैकशो मनुः २५ सोचिरेणैव कालेन धरणीप्रभुतां व्रजेत् रजःकीर्णं
भगं नार्याध्यायन्योयुतमाजपेत् २६ सकवित्वेन रम्येण जनान्मोहयति ध्रुवं त्रिपंचारे महापीठे शवस्य
हृदिसंस्थितां माहाकालेन देवेन मारयुद्धं प्रकुर्वतीं २७ तांध्यायंस्मेरवदनां विदधत्सुरतं स्वयं जपे
सहस्र मपियः शशंकरसमो भवेत् २८ अस्थिलोमत्वचायुक्तं मांसं मार्जारमेषयोः उष्ट्रस्यमहिष
स्यापिबलिं यस्तु समर्पयेत् २९ भूताष्टम्योर्मध्यरात्रे वश्यास्युः सस्यजंतवः विद्यालक्ष्मीयशःपुत्रैः
साचिरं सुखमेधते ३० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

कुर्वतां २७ ३० कालीमंत्रभेदानाह मायेति मायाह्रीं पूर्वहूं करखरूपं शांतिरीइति विधुःविंदुः तेनैषमन्यत्

क्रीं उक्त्वा बीजानि व्युत्क्रमेणस्वरु

ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं इत्येकविंशत्यर्णः ताराद्यष्टगणावाद्यः ३८

योऽहविष्याशनरतो दिवा देवीं स्मरन् जपेत् नक्तं विधुं नासक्तो लक्षं स स्याद्धरापतिः ३१ रक्ताम्भोजैर्हुतैर्मन्त्री धेनेर्जयति वित्तमं बिल्वपत्रैर्भवेद्राज्यं रक्तपुष्पैर्वशीकृतिः ३२ असृजा महिषादीनां कालिकां यस्तु तर्पयेत् तस्य स्युरचिरादेव करस्थाः सर्वसिद्धयः ३३ यो लक्षं प्रजपेन्मंत्रं शवमारुह्य मंत्रवित् तस्य सिद्धो मनुः सद्यः सर्वेप्सितफलप्रदः ३४ तेनाश्वमेधप्रमुखैर्यागैरिष्टं सुजन्मना दत्तं दानं तपस्तप्तं उपास्ते यस्तु कालिका ३५ ब्रह्मा विष्णुः शिवो गौरी लक्ष्मी गणपतिः रविः पूजिताः सकला देवा यः कालीं पूजयेत् सदा ३६ अथ कालीमंत्रभेदा उच्यन्ते सिद्धिदायिनः मायायुग्मं कूर्चयुग्मं करं शांतिविधुत्रयं ३७ दक्षिणे कालिके पूर्वबीजानि स्युर्विलोमतः एकविंशतिवर्णात्मा तारासाद्यः पूर्ववद्यजिः ३८ बिल्वमूले शवारूढो वटमूले तथैव च लक्षं मनुमिमं जप्त्वा सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ३९ काली कूर्चं इहल्लेखा दक्षिणे कालिके पदात् पुनर्बीजत्रयं वह्निवधूर्मन्वक्षरो मनुः ४०

मंत्रान्तरमाह कालि क्रीं कूर्चं हुं ह्रल्लेखा ह्रीं वह्निवधूः स्वाहा क्रीं हूं ह्रीं दक्षिणकालिके क्रीं हूं ह्रीं स्वाहेति चतुर्दशार्णाः ४० मंत्रान्तरमाह कूर्चेति हूं हूं क्रीं क्रीं क्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके पूर्वबीजानि स्वाहेति विंशत्यार्णः वशीकृतौ

यजनं पूर्ववत्प्रोक्तं अस्य मंत्रस्य मंत्रिभिः ॥ समइतिशेषः ॥ ४२ ॥ मंत्रांतरमाह मंत्रराजेति ॥ क्रीं ३ हूं २ ह्रूं २ दक्षिणे स्वाहेति पंचदशार्णः ॥ ४३ मंत्रांतरं ब्रह्मेति ब्रह्माकः ॥ वामनेत्रइ क्रीं ॥ ४४ ॥ षडर्णमाह ॥ बीजं क्रीं दीर्घयुतश्च क्रीं का ने

22

यजनं पूर्ववत्प्रोक्तं अस्य मंत्रस्य मंत्रिभिः त्रिशान्नृभूः सुरादीनाम यमाकर्षणोत्तमः ४१ कूर्चद्वयं त्र यं फ स्यामायायुग्मं च दक्षिणे ॥ कालिके पूर्वबीजानि स्वाहा मंत्रो वशीकृतौ ॥ ४२ ॥ मंत्रराजे पुनः प्रोक्तं बीजस प्तकमुत्सृजेत् ॥ तिथिवर्णो महामंत्रउपास्तिः पूर्ववन्मनो ॥ ४३ ब्रह्मस्वरेफो वामनेत्रचंद्ररूढोमनुर्मतः ॥ एका क्षरो महाकाल्याः सर्वसिद्धिप्रदायकः ॥ ४४ ॥ बीजं दीर्घयुतश्चक्रो पीनाकिनेत्रसंयुतः ॥ क्रोधीशो भगवान् स्वाहा षडर्णो मंत्रइरितः ॥ ४५ ॥ काली कूर्चे तथा लज्जा त्रिवर्णो मनुरिरीतः ॥ हुं फट् अंतश्च पंचार्णः स्वाहांतः सप्तवर्णकः ॥ ४६ ॥ एतेषां पूर्ववत्प्रोक्तो यजनं नारदादिभिः ॥ निग्रहानुग्रहे शक्ताः काली मंत्राः स्मृता इमे ॥ ४७ ॥ अथवक्षे परां विद्यां सुमुखीमति गोपितां ॥ यां लब्ध्वा देशिकोविद्वान्शोचति कृतारूते ॥ ४८ ॥

त्रयुतः पिनाकी लि ॥ भगएकारस्तद्युक्तः क्रोधीशः कः क्रीं कालिके स्वाहेति ॥ ४५ ॥ मंत्रांतरमाह ॥ कालीति ॥ क्रीं हूं ह्रीं त्रि वर्णः ॥ क्रीं हूं ह्रीं फट् इति पंचार्णः ॥ क्रीं हुं ह्रीं फट् स्वाहेति सप्तार्णः ॥ ४६ ॥ सुमुखीं वक्तुं प्रतिजानीते ॥ अथेति ४८ मंत्रमुद्धरति कर्णउ ॥ स नयनाद्युतिः ॥ इउ तः लृः ङिः जराशनः श्वेते भः टकारस्थः षः ष्टः ॥ लक्ष्मीचः ॥ दीर्घेंदु

संक्ता आ बिंदुसंयुता ॥ वां दीर्घो नदीश सदृक्क्रिया इयुतो लः समाधवो मेषः इयुतो नः निकर्णो भृगुः उयुतः
सः संधिका तं ॥ ह्रीं उयुतो मः ॥ मुः खी देवी सस्वरूपं ॥ दीर्घ वियन्तु हा पिशाचिनी सस्वरूपं हिमाद्रिजा ह्रीं सर्गो नंदस्त

कर्णो द्युतिः सनया नाम्वितेशं स्याज्जरासनः ॥ लक्ष्मी दीर्घेंदुसंयुक्ता नदी दीर्घसदृक्क्रिया ॥ ४९ मेषः स
माधमो कर्णी भृगुस्तं च संधिका ॥ खि देवी म वियद्दीर्घ पिशाचिनि हिमाद्रिजा ॥ ५० ॥ नंदजात्रितयं स
र्गिन्ह्या त्रिंशदक्षरो मनुः ॥ स्मृता भैरवा गायत्री समुखी मुनिपूर्विका ॥ ५१ मुनिरामद्विषदृसंदस न्यासे
रिंगकं मनोः ॥ विन्यस्य सुमुखीं ध्यायेद्भक्तचित्तांबुजस्थिताम् ॥ ५२ ॥ गुंजानिर्मित्तहारभूषितकुचां
सद्यौवनोल्लासिनीं हस्ताभ्यां नृकपालखड्गलतिके रम्ये मुदा विभ्रतीम् ॥ रक्तालंकृतवस्त्रलेपनलसद्दे
हप्रभां ध्यायतां नृणां श्रीसुमुखीं शवासनगतां स्युः सर्वदा संपदः ॥ ५३ ॥ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशां
शं किंशुकोद्भवैः ॥ पुष्पैः समिद्भिर्वापि जुहुयान्मंत्रसिद्धये ॥ ५४ ॥ काली पीठ यजेद्देवी पंचकोणाद्यक
र्णिके ॥ अष्टपत्रे षोडशारे रत्ते भूपुरसंयुते ॥ ५५ ॥ मूलेन मूर्ति संकल्प्य पाद्यादीनि प्रकल्पयेत् ॥ चंद्रां चं
द्राननां चारुमुखीं चामीकरप्रभाम् ॥ ५६ ॥ चतुरां पंचकोणेषु षुकेसरेष्वंगदेवताः ॥ ब्राह्म्याद्या अष्टपत्रेषु

त्रितयं ॥ विसर्गयुक्तं हकारत्रयं ॥ यथा उच्छिष्टचांडालिनी सुमुखि देवि महापिशाचिनि ह्रीं ठः ॥ ठः ठः द्वात्रिंशद्वर्णाः

तरं०३
२३

मुनिपूर्विकाऋषिश्छंदोदेवता: ५१ षडंगमाह मुनीति ध्यानमाह गुंजेति एवंविधांसुमुखींध्यायतां नृणांसर्वं
दासपदः सुरिरत्यन्वयः खड्गलतास्हस्ते कपालंवामे ५३ कर्णिकायांपंचकोणंतपर्यष्टपत्रंतदुपरिषोडशदलं
तदुपरिचतुःस्कोणाइति पूजायंत्रं ५५ प्रयोगानाह भुक्तेति ६०६१ उन्मत्तोधंतुरः छंदैःपक्षैः॥ ६६॥ ॥

षोडशारेकलादिका: ५७ कलाकलानिधिः कालीकमलाचन्द्रिकारूपा कलाकुलीना कल्याणीकु
मारीकलभाषिणी ५८ कराल्यास्याकिशोरीचकोमलाकुलभूषणा कल्पदाभूपरपूज्या इज्याद्याहे
तयोपिच ५९ इत्थंजपादिभिःसिद्धैर्मनौकाम्यानिसाधयेत् भुक्तोदनमनाचम्यजपन्मंत्रमन
न्यधीः उच्छिष्टोयुतमेकं यःसभवेसंपदांपदं ६० उच्छिष्टेनैवभक्तेनबलिंदद्यान्निरंतरं दध्नाभ्यक्तै
र्जुहुयात् लक्षंसिद्धार्थतंदुलैः ६१ राजानोमंत्रिणःस्तस्यभवंतिवशगास्तणात् शस्त्राणिवश
गानिस्युर्हुतान्मार्जारमांसतः ६२ धनर्द्धिंछागमांसेनविद्याप्राप्तिस्तुपायसैः मधुपायससंपृक्त
स्त्रीरजोयुक्तरेतसा ६३ होममाचरतःपुंसोजनतावशवर्त्तिनी मधुसर्पिर्युतैर्नागवल्लीपत्रैर्महाश्रि

उच्छिष्टेबलिंदत्तेतिपूर्वेणान्वयः॥ इतिमंत्रमहोदधौकालिकायांमंत्रकथनंनामतृतीयस्तरंगःसमाप्तः ३

मं०म०

राम
२३

23

अथतारांवक्तुमुपक्रमते क्लींत्र्यैतेइति १ अथमंत्रमुद्धरति आप्यायनीति सरात्रीशाआप्यायनी सविंदुरो
कारः ॐअग्नीदुंशांतियुक्तंविपर्ययत् इरेफविंदुयुतोहः ह्रीं पावकोगोविंदश्चंद्रइति एभिरलंकृतोहरिःरेफइविंदुः

सद्योनिहतमार्जारमांसेनमधुसर्पिषा युक्तेनाश्ववत्तिनी मधुसर्पिर्युतैर्नाम स्यंजकेशोद्भवैर्हुतैराकर्ष
तिस्त्रियः ६५ मध्यक्तशशमांसेन तत्फलंविध्यायासह उन्मत्ततरुभिर्द्धृमैश्चितग्नौजुहुयाच्छदैः
६६ कोकिलिकाकालयोर्मैत्री मारयेदचिरादरीन् वायसोलूकयोःपत्रैर्होमाद्विद्वेषयेदरीन् ६७
गर्भपातःसगर्भाणामुलूकच्छदनैर्भवेत् आज्याक्तैर्बिल्वपत्रैर्योमासमेकंसहस्रकं ६८ प्रत्यंजुहु
यात्येनवंध्यापिलभतेसुतं सौभाग्यार्थोदुर्भगायावंधूककुसुमैर्नवै ६९ मधुनाक्तैःप्रजुहुयात्
स्त्रीणामाकृष्टयेपितैः निर्जनेसदनेरण्ये प्रेतावासेःचतुःपथेः ७० बलिंदत्वाप्रजपतःसहस्रंचाष्ट
संयुतं उच्छिष्टस्यचसादेवी प्रत्यक्षाजायतेचिरात् ७१ यत्नेनोक्ताहोमसंख्यायुतंतत्रविनिर्दिशेत्
वाममार्गेणसुमुखी शिघ्रंकामविधायनी ७२ भोजनांतेतथोच्छिष्टैर्जप्तासास्वेष्टसिद्धये नशीघ्र

युतस्तकारः त्रींपावकोरः गोविंदइकारः अर्धीशशांकाख्यंस्वं उविंदुयुतोहः हूं अस्त्रायफट् ॐ ह्रींत्रींहूं
फटइतिपंचार्णाः २ मंत्रांतरमाह आदीतिद्वयमेवविद्या आदीबीजेनउँकारेणवियुक्तारहितासती आ

दोमेः पूर्वचार्यैः एकजटा प्रोक्ता ह्रीं त्रीं हुं फट् इति ॥ २ ॥ आद्यं न बीजाभ्यां ॐ फट् रहिता नील सरस्वती सैव ह्रीं त्रीं ॥ मं० म० ॥
हूं इति सर्वास्तु ताराः ॥ ४ ॥ चतुर्थ पंचमे हूं फट् इति क्रमाद्बीजं शक्तिश्च ॥ ५ ॥ षट्कं ममाह ह्रां ह्रीं इत्यादि ॥ ६ ॥ ॥ ॥

फलदा देवी सुमुखी सदृशी परा ॥ यस्या मंत्रजपादेव प्रसिध्यंति मनोरथाः ॥ ३ ॥ इति श्री मंत्रमहोद
धौ सुमुखीमंत्रो क्तिस्त्रीतियस्तुरंगः ॥ ७ ॥ कीर्त्यंते सिद्धिदा तारास्ताराया मनवो धुना गुरूपदेशात्
ज्ञातैर्यैः कृतार्थाः स्युर्नराभुवि ॥ १ ॥ आप्यायनी सरात्रीशा वियदग्नींदुशांति युक् हरिः पावक गोविं
दाश्वं द्वमेभिरलं कृतः ॥ २ ॥ स्व मघौ शशशांकाद्य मस्त्रं पंचाक्षरो मनुः ॥ आदिबीजभवि युक्तैषा प्रोदि
ते कजटादि मैः ॥ ३ ॥ आद्यं त बीज रहिता प्रोक्ता नील सरस्वती ॥ ताराः सर्वा मनो रस्य मुनि रक्षोभ्य सं
ज्ञिकः ॥ ४ ॥ छंदस्तु बृहती तारा देवता परिकीर्त्तिता ॥ द्वितीय तूर्ये क्रमतो बिजं शक्तिश्च सिद्धिदे ५ षट्
दीर्घयुक् द्वितीयेन षडंगविधिरीरितः षोढान्यासं ततः कुर्या त्ताराया सर्वसिद्धिदं ॥ ६ ॥ देयं शिष्या
य भक्ताय न देयं तु दुरात्मने ॥ श्रीकंठादीन्यसेद्रुद्रान् मातृकावर्णसंयुतान् ॥ ७ ॥ मातृकोक्तस्थले माया
तृतीय क्रोध पूर्वकान् ॥ चतुर्थी नमसा युक्तान् प्रथमो न्यास ईरितः ॥ ८ ॥ शवपीठसमासीनां नीलकांति
त्रिलोचनां ॥ अर्द्धेंदु शेखरां नानाभूषणाढ्यां स्मरन्न्यसेत् ॥ ९ ॥ द्वितीयं तु ग्रहं न्यासं कुर्यात्तां स मनुस्मरन्

ध्यानमाह ॥ विघ्नेति ॥ खड्ग नील सरोजे दक्षिणयोः ॥ कर्त्री कपालौ वामयोः ॥ श्वेतास्थियटाः लिके ललाटे यस्यास्तां अ

स्तोभ्यो मंत्रद्रष्टा मुनिः तेन शोभितमस्तका ३९ महाशंखकपालं पीठमंत्रमुद्धरति भृग्विति भृगुमन्विं
दुसंयुतं सकारऊं विंदुयुतं मेघवत्महं हांईंनमः स्वरूपमन्यत् ओंसरस्वतीयोगपीठात्मनेनम इत्यादि

त्रिबीजं स्वरपूर्वं तु रक्तं सूर्यं हृदि न्यसेत् १० तथा यवर्गपूर्वं तु सोमं शुक्लं भ्रुवोर्न्यसेत् कवर्गपूर्वर
क्ताभं मंगलं लोचनत्रये ११ चवर्गाद्यं बुधं श्यामं न्यसेद्धृत्स्थले बुधः टवर्गाद्यं पीतवर्णं कंठकू
पे बृहस्पतिं १२ तवर्गाद्यं सितवर्णं घंटिकायां तु भार्गवं नीलवर्णं पवर्गाद्यं नाभिदेशे शनैश्चरं १३ श
वर्गाद्यं धूम्रवर्णं ध्यात्वा राहुं न्यसेन्मुखे लक्षाद्यं धूम्रवर्णाभं केतुं नाभौ पुनर्न्यसेत् १४ त्रिबीजपूर्वकं
श्चैवं ग्रहन्याससमीरितः तृतीयं लोकपालानां न्यासं कुर्यात्प्रयत्नतः मायादिबीजतृतीयं पूर्वकं स
र्वसिद्धये स्वमस्तके ललाटादि दश दिक्षु च घउर्द्धतः १६ ह्रस्वदीर्घकादिकाष्टवर्गपूर्वान्द्दिशाधिपा
न् शिवशक्त्याभिधं न्यासं चतुर्थं तु समाचरेत् १७ त्रिबीजपूर्वकान्न्यसेत् षट् शिवान् शक्तिसं
युतान् आधारादिषु चक्रे च चक्रस्थवर्णपूर्वकान् १८ ब्राह्मणं डाकिनीयुक्तं बादिसांतार्णभू
षितं मूलाधारे प्रविन्यसेत् चतुर्दलसमन्विते १९ श्रीविष्णुं राकिनीयुक्तं बादिलांतार्णपूर्वकं

नित्यबलिदानमंत्रमाह तारमिति तारः प्रणवः माया ह्रीं भगमेकारः ब्राह्मा कः जरे स्वरूपं सूर्यामः सदीर्घस्वं

तरं०५ २५

हा तंत्रोक्तः शिवाह्रीं स्वरूप मन्यतु यथा ॐह्रीं एकजटे महायक्षाधिपतये ममोपनीतं बलिं गृह्ण २ ह्रीं स्वाहेति मं०म०
४९ तेनाशीथे नित्यं चतुःपथे बलिं दद्यात् ५१ जलग्रहणादिमंत्रानुद्धराति ध्रुवइति ॐ वज्रोदके हूं फटि
ति जलग्रहमंत्रः तारेति ॐ ह्रीं स्वाहा पादक्षालने स्मृतं मंत्रः ५२

स्वाधिष्ठानाभिधे चक्रे लिंगस्थे षट्दलेन्यसेत् २० रुद्रंतु लाकिनीयुक्तं डादिफांतार्णपूर्वकं चक्रे
दशदलेन्यसे नाभिस्थे मणिपूरके २१ ईश्वरकादिठांतार्णपूर्वकं काकिनीयुतं विन्यसेत् द्वादश
दले हृदयेस्थे त्वनाहते २२ सदाशिवं शाकिनींच षोडशस्वरपूर्वकं कंठस्थे षोडदले विशुद्धाख्ये
प्रविन्यसेत् २३ आज्ञाचक्रे परशिवं हाकिनी संयुतं न्यसेत् लक्षार्णपूर्वं भ्रूमध्ये संस्थिते तु मनो
हरे २४ तारादि पंचमं न्यासं कुर्यात्सर्वेष्टसिद्धये अष्टौवर्गान्स्वरद्वंद्वपूर्वकान्बीजसंयुतान्
२५ पूर्वं प्रयोज्यताराद्यान्यस्तन्याअष्टशक्तयः तारा चोग्रा महोग्रा च वज्रा काली सरस्वती २६
कामेश्वरी च चामुंडा त्यष्टौ तारिकाः स्मृताः ब्रह्मरंध्रे ललाटे च भ्रूमध्ये कंठदेशतः २७ हृदि ना राम
भौ कंदमूले मूलाधारे क्रमान्न्यसेत् षट्न्यासं ततः कुर्यात् पीठाख्यं सर्वसिद्धिदं २८ ॥ ॥ २५

तारेति कर्णी भृगुः उयुतः सः सुश्वेतः षः नेत्रयुतं जलं विश्वरूपमन्यत् ॐ ह्रीं सः विशुद्धधर्मसर्वपापानिश

25

न्याशेषविकल्पानयनस्वाहेति आचमनमंत्रः ५३ ध्रुवेति अग्नियुतो मृत्युः शिनेत्रयुता इतिः णिंवकः शः शिरोघीर्खं विंदुयुतोहः हूंअस्त्रंफट् वन्हिप्रियास्वाहा स्वरूपमन्यत् ॐ मणिधरि वज्रिणीशिखिरिणि

आधारे कामरूपाख्यं हसबीजार्णपूर्वकं हदिजालंधरंपीठं दीर्घपूर्वंप्रविन्यसेत् २९ ललाटेपूर्णगियास्यं कवर्गाद्यं न्यसेत्सुधीः उड्डीयानंच वर्गाद्यं केशसंधौ प्रविन्यसेत् ३० भ्रूवोर्वाराणसीपीठं मुखेन्यसेत् वर्गाद्यं समाहितः तवर्गपूर्वकं न्यस्येदवंतीनयनद्वये ३१ पवर्गपूर्वकं मायापुरीपीठं मुखेन्यसेत् कंठेतुमथुरापीठं यवर्गाद्यंप्रविन्यसेत् ३२ अयोध्यापीठकं नाभौशवर्गादिकमुत्तमं कटौकाञ्चीपुरीपीठं दशमंतु प्रविन्यसेत् ३३ षोढान्यासस्तु ताराद्याः प्रोक्ताभीष्टप्रदायकः हस्त्रिश्रीमदेकजटां तारिणींशिरसिन्यसेत् ३४ वज्रोदकांशिखायांतु उग्रतारांतुवर्मणि महापारसरेनेत्रे पिंगोग्रैकजटेस्त्रके ३५ षट्दीर्घयुक्तमायाद्या एतान्यस्याः षडंगके अंगुष्ठादिष्वंगुलीषु पूर्वंविन्यस्ययत्नतः ३६ तर्जनीमध्यमाभ्यांतु कृत्वातालत्रयंपुनः छोटिकामुद्र

सर्ववशंकरीणीहुंफट्स्वाहेति शिखाबंधनमंत्रः ५६ प्रणवेति दीर्घेवर्महुं अस्त्रंफट् उदयंस्वाहा ॐ रक्षरक्षहुंफटस्वाहा इति भूशोधनमंत्रः ५७ तारेति ॐ सर्वविघ्नानुत्सारयहुंफटस्वाहेति विघ्ननिवारः

तं०४
२६

णमंत्रः मूलमुद्धिमाह मायेति तुरीयंइति हूं ६१ तारेति अर्घीशेंदुयुक्तुवियत् सबिंदुऊयुतोहः हूंउपवि
त्रवज्र भूःस्वाहेति भूमिनिमंत्रणमंत्रः तारेति अनंतः आ कर्णीभृगुः सु पद्मनाभ युतोबलि एयुतोरः रेको

मं॰भ॰

र्थीकुर्यात् दिग्बंधस्ततांस्मरेत् ३७ विद्यया तारपुटया व्यापकं समधाचरेत् उग्रतारां ततोध्यायेत्
सद्योवाक् सिद्धिदायिनी ३८ विश्वंव्यापकवारिमध्यविलसच्छ्वेतांबुजन्मस्थितां कर्त्रीखड्गकपा
लनीलनलिनै राजत्करां नीलभां कांचीकुंडलहारकंकणलसत्केयूरमंजीरसत्तामालैर्नागव
रैर्विभूषिततनूंरक्तनेत्रत्रयां ३९ पिंगोग्रैकजटांलसत्सुरसनांदंष्ट्राकरालाननां व्या
घ्रत्वक्परिधानशोभितकटिंश्वेतास्थिपट्टालिकां आक्षोभ्येणविराजमानशिरसंस्मेराननांभोरुहां तारांशावहृदासनांदृढकुचामंबांत्रिलोक्याःस्मरेत् ४० एवंध्यायन्नंदन्दस्यन्नने
कंदधिमध्वपि मधुमांसंचतांबूलंजपेल्लक्षचतुष्टयं ४१ दशांशंजुहुयाद्रक्तैःपद्मैःक्षीराज्य
लोलितैः स्थापयित्वा महाशंखंजपस्थानेजपेच्चरेत् ४२ नारीन्पश्यन्स्पृशन्गच्छन्महानि

धबीजंहूं ॐ आसुरेरेखेवज्ररेखेहूं स्वाहाइतिमंडलमंत्रः ६४ तारेति सद्व्क्रनिद्रा द्युतोधः भिभृगु
सः विषमेः सदीर्घआयुतः स्मृतिरोगकारः फोद्युतोग्निभागान्वितोमहाकालः एयुतोमः ६५क्रों

राम
२६

26

धहूं अस्त्रं फट् ॐ यथागताभिषेकसमायिने हुं फडिति पुष्पशोधनमंत्रः ६६ तारेति पाशः आं परान्हीं ॐ
आं क्लीं स्वाहेति चित्तशोधनमंत्रः ६७ अर्घ्यस्थापनमाह सेंदुष्यामिति मांसलःतोयं वः सबिंदुभ्यामाभ्यां
भूमीं संशोध्य पूर्वोक्तेन मंत्रेण मूलमंत्रेण वर्त्ति त्रिकोणचतुःकोणात्मकं मंडलं कुर्यात् ६८ तत्राधारशक्तिं

शिवलिं ददत् नकार्यः सुभ्रूर्वा द्वेषं यत्नात्तां पूजयेत्सदा जपेनकालनियमो नास्ति तो सर्वदा
जपेत् स्मशाने शून्यसदने देवागारे च वर्जिते ५४ पर्वते वनमध्ये वा शवमारुह्य मंत्रवित् सम
रेभानुनिहतं यद्वा षाण्मासिकं शिशुं ५५ विद्यां संसाधयेद्धीमान् संसाधिते तेवं प्रसिध्यति मेधाप्र
ज्ञाप्रभाविद्याधीधृतिस्मृतिबुद्धयः ५६ विद्येश्वरीति संप्रोक्ताः पीठस्य नवशक्तयः भृगुमर्विं
दुसंयुक्तं मेघवर्त्मे सरस्वती ५७ योगपीठात्मने ह्रार्द्धं पीठस्य मनुरीरितः दत्वानेनासनं मू
र्त्तिः मूलमंत्रेण कल्पयेत् ५८ पूजयेद्विविधिवद्देवीं तद्विधानमथोच्यते तारोमायाभगं ब्रह्मा
सजटे सूर्यं सदीर्घं खं ५९ यक्षाधिपतये तं शिमोपनीतं बलिं ततः गृह्ण युग्मं शिखा स्वाहाव
लिमंत्रोयमीरितः ५० दद्यान्नित्यं बलिं तेन मध्यरात्रे चतुष्पथे जलदानादिकं मंत्रैर्विदध्या

मशेषात् संपूज्य ॐ ह्लीं फडिति मंत्रेणार्घ्याधारं स्थापयेत् ६९ वह्निमंडलाय नमः इति संपूज्य वामक

नरं०५
२७

णंदुयुतेनऊविंदुयुतेनफड्तेनविहायमाहकारेण हुंफडिति मंत्रेणाप्रक्षालितंमहाशंखंनरकपालं ५० दंडी त्रिमूर्त्तीदुयुतं थर्द्धबिंदुयुतंभृगुंसकारं स्थीमितिबीजंपठन्स्थापयेत्तृहल्यन्वयः ततोमंत्रन

दशभिस्ततः ध्रुवोवज्रोदकेवर्मफट्समायोर्जलग्रहः ताराद्यावह्निजायांतामायांहिंसालनेस्मृ ताः ५२ तारोमायाभृगुःकर्णीविशुद्धधर्मवर्धनतः सर्वपापानिशाम्यानिशेश्वेतानेत्रयुतंजलं ५३ कस्यानयनस्वाहाषट्त्रिंशत्यक्षरोमनुः अनेनाचमनंकुर्यात्ध्रुवोमणिधरीतिच ५३ वज्रि ण्यस्तुयुतोमृत्युः स्वरनेत्रयुतारतिः सर्वातेचवकः सिंदुकरिण्यंतेशिरोघीरवं ५५ अस्यंवह्नि यामंत्रस्त्रयोविंशतिवर्णवान् शिखाबंधंप्रकुर्वीतमंत्रेणानेनमंत्रवित् ५६ प्रणवोरक्षयुगलं दीर्घवर्मास्त्रमंउद्वयं नववर्णेनमंत्रेणकुर्यात्भूमिविशोधनं ५७ तारांतेसर्वविघ्नानुत्सारयेतिप दंततः हूंफट्स्वाहागुणेंद्वर्णोमनुर्विघ्ननिवारणे ५८ आनेनविघ्नानुसार्यभूतशुद्धिमथाचरेत् मायाबीजंजपापुष्पनिभंनाभौविचिंतयेत् ५९ तदुत्थेनाग्निनादेहंदहेत्सांद्रंसमात्मना तारवी

राम
२८

तुष्टयेनमहाशंखपूजा ७१ मंत्रचतुष्टयमाह दीर्घेति दीर्घत्रयंआईऊतेर्युतामया कालीशब्देनकाली पदं सृष्टिकः सद्दीर्घः पः पा प्रतिष्ठाआकारः तेनयुतोमांसलः लालपवनोयः हृदयंनमः हांह्रींहूंका

लीकपालायनमः इत्येको मंत्रः ७२ हसेति हंसः सः हरिभुजंगेशौ तरौ ताभ्यां युतः तथात्र यबिंदुयुतश्च स्वरूपमन्यत् स्त्रांस्त्रींस्त्रूं तारिणीकपालायनमः ७३ खमिति खं ह्रः दीर्घत्रयबिंदुयुतः वामदृगान्वितो मेषः इयुतः नः नी अन्यत् स्वरूपं हांहींहूं नीलकपालायनमः ७४ चतुर्थमाह मायेति मायाह्रीं

अंसकवर्णाभां चिंतयेत् हृदि मंत्रवित् ६० पवनेन तदुत्थेन पापभस्म क्षिपेद्बहिः तुरीयं वं द्वं कुंभादाभं बीजं ध्यात्वा ललाटतः ६१ तदुत्थसुधया देहं रचयेद्देवतानिभं अनया भूतशुद्ध्या नु देवी सादृश्यमाप्नुयात् ६२ तारः पवित्रवज्रेणाति भूमिर्दीर्घ इंदुयुक् वियत् वह्निः प्रिया मनुप्रोक्तो रुद्रार्णो भूमिमंत्रणे ६३ तारो नंतो भृगुः कर्णीपद्मनाभयुतो बलि रेवक्र रेखेन्को धाख्यं बीजं पावकवल्लभा ६४ द्वादशार्णेन मंत्रेण रचयेन्मंडलं शुभं तारो यथागता निद्रा सद्रक्षेक भृगुर्विषं ६५ सदीर्घस्मृतिरो सास्रो महाकालो भगान्वितः क्रोधोस्त्रं मनुवर्णो यं मनुष्यादि शोधने ६६ तारः पाशः परा स्वाहा पंचार्णाश्चित्तशोधने मनोदश संप्रोक्ता अर्घ्य

स्त्रीबीजं स्त्रीं अदीर्घेंदुयुतं खं हूं खर्गस्वरूपं खादिमः कः ७५ पालाय इत्यादि स्वरूपं सर्वः सर्वोद्भवः सर्वशुद्धमय इति पदत्रयं चतुर्थ्यंतं स्वरूपमग्रे ७६ दीर्घा इति णा वायुर्यः शुभ्रा स्वरूपं अनिलो

तरं०४
२८

यः स्फर भाजनायस्वरूपं भार्गसत्यः एयुतोऽर्द्धचंद्रान्वादिस्वरूपं हृन्नमः यथा ह्रीं स्त्रीं हूं स्वर्गकपा मं स्फं०
लायसर्वाय सर्वोध्वाय सर्वशुद्धिमयाय सर्वासृग्रुधिरारुणाय शुभ्राय स्फर भाजनाय देवीकपाला
२ यनमः इति चतुर्थो मंत्रो रसेषु वर्णाः षट्पंचाद्दक्षरः ६७ एभिर्मंत्रैर्महाशंखं संपूज्य ॐ सूर्यमंडलाय

स्थापनमुच्यते सद्भ्यां पांसतोयाभ्यां भुवं संमृज्य भूगृहं वृत्तत्रिकोणसंयुक्तं कुर्यात्मंडल
मंत्रतः ६८ यजेत्तत्राधारशक्तिं कंडयं नागनायकं आधारं स्थापयेत्तत्र ताराद्यस्वांतमायया
६९ वन्हिमंडलमभ्यर्च्य महाशंखं निधापयेत् वामकर्णेन्दुयुक्तेन फडंतेन विहायसा ७०
प्रक्षालितं भृगुदंडी त्रिमूर्त्तीन्दुयुतं पठन् ततोर्चयेन्महाशंखं जपन्मंत्रं च तु ष्टयं ७१ दीर्घत्रया
न्विता माया कालो सृष्टिः सदीर्घपः प्रतिष्ठायुतं मांसं पवनो हृदयं ततः ७२ एकादशार्णः प्र
थमो महाशंखार्चने मनुः हंसो हरिभुजंगेश युतो दीर्घत्रयेंदुयुक् ७३ तरिण्यंते कपाला
यनमो लोद्वादशाक्षरः खं दीर्घत्रयविद्यादयं मेषा वामदगान्वितः ७४ लकपालायस्हृद

राम
२९

नमइत्यर्कमंडलं संपूज्य मूलमंत्रं पठन् सुधाबुध्यातोयं पूर्वतत्र गंधां पुष्पाक्षतान्क्षिपेत् सुधासरा
त्रेति रहस्यं ७८ अखंडामुद्रामध्वा ॐ सोममंडलायनमः इतितोयेचंद्रमंडलं संपूज्य एकादश

28

र्णेन मंत्रेणाष्टवारं जलं संमंत्रयेत् त्रिखंडालक्षणं यथा परिवृत्य करौ स्पृष्टा वंगुष्ठौ कारयेत्तमौ
अनामांतर्गते कृत्वा तर्जन्यौ कुटिलाकृतिः कनिष्ठके नयुंजीत निजस्थाने महेश्वरी त्रिखंडेयं स
माख्याता त्रिपुराव्हानकर्मणि ७ एकादशार्णमाह वागिति वाकरौं शक्तिः ह्रीं पद्मा श्रीं रेफानुग्रह

यं तृतीयायं शिवास्मरः मायास्त्रीबीजमर्घेंदुयुतं खंस्वर्गकादिमः ७५ पालायसर्वधारा
य सर्वसर्वोद्भवस्तथा सविशुद्धिमयश्चेति ङेंतासर्वासुरांत ७६ रुधिरारुरतिर्दीर्घा वायुःभृ
भ्रानिलःसुरः भाजनाय भगीसत्वो वाक्पालायहृन्मनुः ७७ तूर्यो रसेषु वर्णोयं महाशंख
प्रपूजने तत्राकं मंडले चेष्टा सलिलं मूलमंत्रतः ७८ प्रपूजयेत्तु धाबुध्यागंधापुष्पाक्षता
न्क्षिपन् मुन्ना त्रिखंडासुंदर्श्य पूजयेच्चंद्रमंडलं ७९ वाक्शक्तिपद्मागमनं रेफानुग्रहबिंदु
युक् मूलमंत्रोवियद्धंसमनुसर्गसमन्वितं ८० वाराहोदीपिकोद्दाढ्यो मनुरेकादशा
क्षरः अष्टकृत्वो मुनामंत्री मंत्रयेत्प्रयतो जलं ८१ माययामादिरांस्सिस्वाभं खयोनिंचद
[margin: ह्रीं]

बिंदुयुक् गमनं रेफ ओ बिंदुयुतोहः ह्रों मूलमंत्रः पूर्वोक्तः पंचार्णाः हंसमनुसर्गसमन्वितंसयत् सर्जै
विसर्गयुतोहः ह्रौं दीपिकोद्दाढ्यो वराहः ऊ बिंदुयुतोहः हूं यथा रौं ह्रीं श्रीं ह्रीं ॐ ह्रीं हूं फट् ह्रौः हूं मिति

ततो ह्रीं बीजेन तोयं सुरां प्रक्षिप्य शंखयोनिमुद्रां दर्शयेत् तयोर्लक्षणं यथा वामांगुष्ठो तु संगृह्य
दक्षहस्तस्य मुष्टिना कृते तान्नं तद्वाममुष्टिमंगुष्ठं तु प्रसारयेत् वामांगुल्यस्तथाश्लिष्टाः संयुताः संप्रसारि
ताः दक्षिणांगुष्ठे लग्ना मुष्टिः शंखस्य भूतिदा इति शंखमुद्रालक्षणं मिथः कनिष्ठिके बध्वा तर्ज

तत्र वृत्ताष्टषट्कोणं ध्यात्वा देवीं विचिंतयेत् २२ पूर्वोक्तां पूजयित्वैतां मूलेनाथ प्रतर्पयेत् त
र्जनी मध्यमा मानाकानिष्ठाभिर्महेश्वरी २३ सांगुष्ठाभिश्चतुर्वारं महाशंखजले स्थितेजले खं
रेफमनुविंद्वाद्ध्यं भृगुमन्विंदुयुक् तथा २४ धेनुवाद्येन नमोंतेन तथाद्यानंदभैरवं ततस्तेनार्घ
तोयेन प्रोक्षेत् पूजनसाधनं २५ योनिमुद्रां प्रदर्श्याथ प्रणमेद्भवतारिणीं विधानमर्घ्यसंप्रो
क्तं सर्वसिद्धिप्रदायकं २६ पूर्वोक्ते पूजये पीठ पद्मे षट्कोणकर्णिके धारागृहे रत्नरम्ये देवीं
रम्योपचारकैः २७ मही गृहचतुर्दिक्षु गणेशादीन् प्रपूजयेत् पाशांकुशौ कपालं च त्रिशूलं द
धतं करैः २८ अलंकारचयोपेतं गणेशं प्राक् समर्चयेत् कपालशूले हस्ताभ्यां दधतं सर्वभूष
णं ८९

नीभ्यामनामिके अनामिकार्द्ध संश्लिष्टा दीर्घमध्यमयोरधः अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यसेत् योनिमुद्रेयमीरिता:
इति योनिमुद्रालक्षणं तत्रार्घजले वृत्ताषट्कोणं सूर्ययंत्रं विरचय्य मध्यान्हार्कां देवीं स्मृत्वामू

लेनार्चयेत् ततोगुंष्ठयुताभिस्तर्जन्यांद्यंगुलीभिरर्घ्यजलेमूलेनतांतर्पयेत् ८३ खमिति खंहः
मनुरो· भृगुःसः तथाहकारएवभृग्वादियुतः ध्रुवॐह्रौंह्रींनमइत्यानंदभैरवंतर्पयेत् ८४ इत्यर्घ्य
विधिंकृत्वापूर्वोक्तामेधादिनवशक्तिकंपीतेतांपूजयेत् ८६ गणेशादिध्यानमाह पाशेति अंकुशत्रि

भ्यपूथवेष्टितंरम्यंवटुकंदक्षिणेर्चयेत् असिम्भूलकपालानिडमरुंधतंकरैः ९० कृष्णांदिगंब
रंक्रूरंक्षेत्रपंपश्चिमेयेत् कपालडमरुपाशंदिलिंगसंविभ्रतीःकरैः ९१ अंत्राकल्पारक्तवस्त्रायो
गिनीरुत्तरेयजेत् अक्षोभिमर्जयेन्मूर्ध्निध्यामंत्रऋषिमुभं ९२ अक्षोभ्यवज्रपुष्पंचप्रतीछान
लवल्लभा अक्षोभ्यपूजनेमंत्रः षट्कोणेषु षडंगकं ९३ वैरोचनंचामिताभंपद्मनाभाभिधंतथाशं
खपांडुरसंज्ञंचदिग्दलेषु समर्चयेत् ९४ चामकंमामकांचैवपांडुरांतारकांतथा विदिग्गतान्
पत्रेषुपूजयेदिष्टसिद्धये ९५ सबिंदुनामाद्यर्णोःद्याःसंबुध्यंतास्तथाभिधाः वज्रपुष्पंप्रति
छाग्निप्रियांताःप्रणवादिकाः ९६ ~~वैरोचनादिपूजायांमनवःपरिकीर्तिताः धूमसदस्यनतु~~

भूलेदक्षयोः ८८ अलंकाराणांचयः समूहनद्युक्तं वटुकस्यदक्षेभूलं ८९ क्षेत्रयस्यासिभूलेदक्ष
योः कपालडमरुवामे ९० योगिनीनांपाशलिंगेदक्षयोः ९० ९२ अक्षोभ्यावज्रपुष्पंप्रतीछस्वाहेति

तरं० ४
३०

मंत्रः ९३ सेति सविंदुनामादिवर्णा अघोया सांऽस्वश्यः संबोधनांताः प्रणवाद्याः वज्राद्यंताभिधाना मं० म०
मन्येवंवैरोचनादिमंत्राः यथा ॐ वैरोचनवज्रपुष्पंप्रतीछस्वाहा ॐ अमिताभवज्र ॐ शंखपांडुर
ॐ वामकेवज्र इत्यादि ९४ पद्मांतकादिपूजायामप्येवमेवमंत्राः ९६ नित्यपूजानेवलिदानमंत्रमोह

30

वैरोचनादिपूजायांमनवः परिकीर्तिताः भूग्रहस्यचतुर्द्दीक्षुपद्मांतकयमांतकौ ९७ विघ्नांतका
भिधोयश्चान्तरांतकमिमाश्चयजेत् शक्रादींश्चापिवज्रादीन्पूजयेत्तदनंतरं ९८ एवंसंपूज
येद्देवींपांडित्यंधनमद्भुतं पुत्रान्पौत्रान्सुखंकीर्त्तिंलभतेजनवश्यतां ९९ तारोमायाश्रीमदे
वज्रटेनीलसरस्वतीमहोग्रतारेदेवालेसनेत्रोगरियुग्मकं १०० सर्वभूतपिशाकूर्मोदीर्घोग्निर्मे
रुसान्वसग्रस्त्रगुमेमजाड्यंचछेदयद्वितयंरमा १ मायासाग्निप्रियांतोयंद्दिपंचाशल्लिपिर्म
नुः अनेननित्यपूजांतेऽचहंदेव्यैबलिंहरेत् २ एवंसिद्धमनोमंत्रीप्रयोगान्विदधीतच जात
मात्रस्यबालस्यादिवसान्नितयादधः ३ जिह्वायांविलिखेन्मंत्रमध्वाज्याभ्यांशिलाकया स्ववर्ण

राम
३०

तारेति तारऽं बालोच्चः सनेत्रइयुतःवि ग दो खः कूर्मश्चाकः दीर्घोग्निः रामेरुः स्रः भृगुः सः रमाश्रीमा
याह्रीं अस्त्रंफट् अग्निप्रियास्वाहा स्वरूपमन्यत् ॐ ह्रींश्रींमदेवज्रटेनीलसरस्वतीमहोग्रतारेदेवा

खखखसर्वभूतपिशाचराक्षसान्ग्रसग्रस हूं सः ममजाड्यं छेदय छेदय ॥ श्रीं ह्रीं फट् स्वाहा इति पंचाशद्वर्णैः
प्रयोगं तत्र माह ॥ उपरागे तु ॥ ग्रहणे तडागे तरत्काष्ठं दत्वा दत्ते नायते न लिखिनीकृत्वा तैत्र मधुसुरा
भिः ॥ ३ ॥ पद्मिनीपत्रे तया मनुमालिख्य वर्णैः संवेष्ट्य कुंडे निखाय तदुपर्यग्निं प्रतिष्ठाप्य गोदुग्धाक्त

कृतया यद्वा मंत्री धवलदूर्वया ॥ ४ ॥ गते ष्टमे द्वे वा लोसौ जायते कविराट् ध्रुवं ॥ तथा परेस्त्वेयो
पि भूपसंघार्घनार्हितः ॥ ५ ॥ उपरागे दत्तानीया नरद्वारु सरोजले ॥ निर्मायकिलकं तेनं तैलम
ध्व मूर्तेलिखेत् ॥ ६ ॥ सरोजिनीदले मंत्रं वेष्टयेन्मातृकाक्षरैः ॥ निखाय तद्दलं कुंडे चतुरस्रे समे
स्थले ७ संस्थाप्य पावकं तत्र जुहुयान्मनुनामुना ॥ सहस्रं पद्मानां धेनुदुग्धजलाप्लुतं ॥ ८ ॥ होमं
तेविविधैः रत्नैः फलैरपि बलिं हरेत् ॥ बलिमंत्रेण विधिवद्बलिमंत्र प्रकाश्यते ॥ ९ ॥ तारः पद्मे
युगं तं ह्रीं वियद्दीर्घ चल्लोहितः ॥ अत्रि विषभगारूढो वरे त्यद्याव तौ पदं ॥ १० ॥ जिंटी शाद्यानिलः
स्वाहा षोडशार्णो बलेर्मनुः ततो निशीथे पि बलिं पूर्वोक्तमनुना हरेत् ॥ एवं कृते पंडितानामज

नरक्तपद्मसहस्रेण तत्र हुत्वा षोडशार्णेन मांसैर्होमांते बलिं दत्वा मध्यरात्रे पूर्वोक्तमंत्रेण बलिं द
द्यात् ॥ एवं कृते उक्तफलसिद्धिः ॥ ७ ॥ षोडशार्णमाह ॥ तारेति ॥ तं द्रीं मः दीर्घवियत् ॥ हा हो लितः यः विष

॥तरं०४॥
॥२१॥

भागरूटोत्रिः मयुतोदः मे॥ अनिलोज्झिटीशायनमः॥ यएकारयुतः॥ यथा॥ ॐ यक्षेपद्मेमहापद्मेपद्मा
वतीयस्वाहेतिषोडशवर्णः बलिमंत्रः॥१०॥ अलिके ललाटे तिलकं कुर्यादित्यर्थः॥१३॥ विरोधिनः शत्रून्
उच्चाटयति निकाशयति॥१५॥ क्षाराद्यया निशया सैंधवयुक्तया हरिद्रया॥१६॥ मंत्रमाह एहीति षट्

॥मं०म०॥

प्यः कविरादूभवेत्॥ निवासो भारतो लक्ष्योर्जेन तारंज नक्षमः॥१२॥ शतामिजतं यो मंत्री रोचनाम
लिके धरेत्॥ सयं पश्यति तस्यासौ दासवज्जायते क्षणात्॥१३॥ श्मशानांगारमादृत्य शवयोंकु
जवासेर॥ कृष्णां वरेणसंवेष्टयनि बद्ध्वं रक्ततंतुभिः॥१४॥ शतामिजसंमूलेन निक्षेपेद्वैरिवेश्मनि
उच्चाटयति सप्ताहात्सहाकुटंबान्विरोधिनः॥ क्षाराद्यनिशयामंत्रं लिखित्वा पौरुषे स्थितिर
विवारे निशीथिन्यां सहस्रमभिमंत्रयेत्॥१५॥ निक्षिप्तं शत्रुसदने मंडलात्प्रंशकं भवेत् क्षेत्रे
क्षिप्तं सस्यहान्यै ज्वर हत्तुरमालये॥१७॥ षट्कोणे मध्ये प्रविलिख्य मूलं साध्यान्वितं केसरग
स्वराद्यं॥ काद्यष्टवर्गान्वितपत्रमज्वं लिखेत्तु बलिभूमिपूरणावीतं॥१८॥ जतुजन्मना लाक्षा

31

॥राम॥
॥२१॥

कोणे साध्यान्वितं मूलं अमुकं रक्षरक्षेतियुक्तं मूलं विलिख्याष्टदलके सरेषु अंआमित्यादिस्वरा
णां युग्मं॥ पत्रेषुकचतटतपयशक्षेति वर्णान्बालहि श्वतुः कोणान्वेष्टयेत्॥१८॥ जतुजन्मना लाक्षा

थ नरसेन ॥ १९ ॥ तारा गोप्या ॥ अहं तदुपासक इति कस्याप्यग्रेन प्रकाशयेत् ॥ २५ ॥ इति तौकायां चतुर्थः
॥ ४ ॥ ताराभेदानाह ॥ तारेति ॥ ब्रह्मोपासितां तावदाह ॥ वाग्निति ॥ रेफइविंदुयुतकामिकान्तकारः ॥ त्रीं वर्मरुद्धा
नुभवनेशी ॥ वर्मद्वयमध्यगतेत्यर्थः यथा ॥ ॐ ॥ त्रीं ह्रीं हूं फडिति ॥ १ ॥ विष्णुपासितामाह ॥ वागिति ॥ कामः क्लीं

यंत्रमेतद्धि खेचरैर्गंधैः रसेनजन्तुजन्मना पीतांबरेण संवेष्टय बध्नीयात् पद्मसूत्रतः ॥ १९ ॥ शिशूनां कं
ठतो बद्धं रक्षतं भूतभीभितः ॥ वामबाहौ तु नारीणां पुत्रदं शुभगत्वकृत् ॥ २० ॥ दक्षो बाहौ नृणां ब
द्धं निर्धनानां धनप्रदं ॥ ज्ञानदं ज्ञानमीप्सूनां राज्ञां नु विजयप्रदं ॥ २१ ॥ एतद्यंत्रपुरा धृत्वा गोत्तमाद्या
महर्षयः ॥ लेभिरे मोक्षसंसिद्धिं साम्राज्यं भूमिनायिकाः ॥ २२ ॥ किं भूरिणा नृणामेतद्वांछितं यच्छति
श्रियं ॥ कवित्वं राजमानं च कीर्त्तिमायुररोगतां ॥ २३ ॥ नैव तारासमा काचिद्देवता शीघ्रसिद्धिदा ॥ कलौ
युगे तत्तो गोप्या वांछितासिद्धिमीप्सुना ॥ १२५ ॥ ॥ इति श्री महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ तारानिरू
पणं नाम चतुर्थस्तरंगः ॥ ४ ॥ ताराभेदा अथोच्यंते शीघ्रसिद्धिप्रदायिकाः ॥ वह्निवामाक्षिविंद्वढ्या का

अनुग्रह सर्गवान् हंसः ॥ ॐ विसर्गयुतः सः सोयथा ॥ ऐं श्रीं ह्रीं स्त्रीं क्लीं मोः हु उग्रतारे हुं फडिति ॥ १ ॥ द्वितीयां वि
ष्णुपासितामाह ॥ तारेति ॥ शिवा ह्रीं ॥ भृगुः सः ॥ यथा ॥ ॐ हूं ह्रीं क्लीं मों हुं फडिति ॥ ४ ॥ चतुर्मुखोपासितं मंत्रमूय

।।त०र०५।। ।।३२।।

यमाह।।एतयोरिति।।एतयोरनंतरोक्तयोर्विष्णुपासिताद्वादशाक्षरीसमाक्षरयोः विद्ययोः पंचमे बीजे सो ।।मं०म०।।
रूपे यद्दिआदौ हकारः।।अंते रेफः।।तदा तदेव विद्याद्वयं चतुर्मुखमेव।।ह आदौ यस्य रः।।अंतिमाय स्य सहा
दिरांतिमः।।यथा ऐंह्रीं श्रीं क्लीं ह्रौं हूं उग्रतारे हुंफट् इत्यर्थः।।आद्या।।ॐ ह्रूं ह्रीं क्लीं ह्रौः हूं फडिति द्वितीया।।एकज

32

मिकाभूवनेश्वरी।।भुवनेशी वर्म रुद्राफडंता प्रणवादिका समाक्षरी महाविद्या विरंचिसमुपासिता २
वाक्शक्तिकमलाकामाहंसोनुग्रह सर्गवान्।।वर्मोग्रतारे वर्मास्त्रं विष्णुन्यो द्वादशाक्षरी।।३।।तार
वर्मशिवाकामामनुसर्गयुतो भृगुः।।वर्मास्त्रमेषा समार्णा सिद्धिदा विष्णुसेविता।।४।।एतयोः पंच
मे बीजे सकारो हादिरांतिमः।।तदा विद्याद्वयं प्रोक्तं।।चतुर्मुखसमर्चितं।।तारो माया वर्म माया वर्मा
स्त्रं चरराक्षसोक्षरी।।हरिरग्निस्त्रिमूर्त्तींदुयुक् वर्मपुटिता द्विजा।।५।।अस्त्रांता पंचवर्णोयं प्रोक्तमेकज
टाद्वयं।।रेफः शांतींदुयुक्णां तो वर्मास्त्रं कामवाक् भवेत् श्रीं हूं फट् क्लीं रोमिति।।७।।नारायणोपासि
।।तो यं पंचार्णः सर्वसिद्धिदा।।अमूषामष्टविद्यानामृषिः शक्तिर्वसिष्ठजः।।गायत्री तारकाछंदो ।।राम।।

टाद्वयमाह।।तारेति।।अग्निस्त्रिमूर्त्ती यदुयुक्हरिः।।रद्विमिंदुयुक्तकारः।।शिष्टमन्यत् यथा ॐ ह्रां ।।३३।।
क्लीं ह्रीं हूं फडिति द्वितीया।।प्रथमा।।त्रीं हूं ह्रीं हूं फडिति द्वितीया।।८।।नारायणीयामाह।।रेफेति शांतिरि

र्णांतस्तः॥ यथा त्रीं ह्रूं फट् क्रीं रो मिति ७ उक्ता नामष्टविद्यानां ऋष्यादीनाह॥ अमूषामिति॥ ८ गायत्री छंदः॥ तारा देवता पूर्ववत् षट् दीर्घाद्यमाया बीजेन ह्रां ह्रीमित्यादि ९ ध्यानमाह॥ श्वेतेति कर्त्रीं दक्षे १० प्रयोगानाह॥ मूर्ध्नेति॥ एकजटामाह॥ मायेति जलं वः वन्ह्यासनगता स्थिरा रेफयुतो जः जयथा॥ ॐ ह्रीं

देवते परिकीर्त्तिते॥ न्यासं तु पूर्ववत्कृत्वा तु ध्यायेत्तारां हृदंबुजे॥ ९॥ श्वेतांबरां शारद चंद्रकांति सद्भूषणां चंद्रकलावतंसां॥ कर्त्रीकपालान्वितपाणिपद्मां तारां त्रिनेत्रां प्रभजेखिलर्द्ध्यैः॥ १०॥ जपपूजादिकं सर्वमासां पूर्ववदाचरेत्॥ मधुयुक्तपरमान्नेन होमाद्विद्यानिधिर्भवेत्॥ ११॥ रक्तां वश्ये सुवर्णवर्णां स्तंभने परमारणे सितां॥ उच्चाटने धूम्रवर्णां शांतौ स्वेतां स्मरेदिमां॥ १२॥ भूरिणा किमिहोक्तेन विद्या एताः प्रसिधाताः॥ पूरयंत्यखिलं नृणां मनोरथमिह ध्रुवं॥ १३॥ मायात्वभ्रशवत्येकजटे मम जलं। स्थिरा॥ वन्ह्यासनगता पुष्पं प्रति ब्रानलवल्लभा॥ १४॥ द्वाविंशदक्षरो मंत्रस्तारादिः सर्वसिद्धिदः॥ ऋषिः पतंजलिश्छंदो गायत्र्येकजटा पुनः॥ १५॥ देवता दीर्घषट्काद्यमायया स्यात्षडंगकं॥ ध्यानार्चप्र

नमो भगवत्ये एकजटे मम वज्रपुष्पं प्रतीच्छ स्वाहेति द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रः॥ १४॥ नीलसरस्वतीमाह रमेति द्या पिन्यारूढो॥ औयुतो॥ नीलस्वरूपं॥ भृगुः सः सरस्वत्ये स्वरूपं वह्न्यं स्वाहा॥ यथा ॐ श्रीं ह्रीं ह्रौं हूं फट् नी

तरं०५
३३

लसरस्वत्यै नमः मनुवर्णाः चतुर्दशार्णाः १७ षडंगमाह नेत्रेति नेत्रशब्दे नार्णद्वयं चंद्रः एकः अंग
निषट् १९ ध्यानमाह घंटामिति शूलासिरिकसया: २० मंत्रांतरमाह मायेति अनलांति मोलः
स्पष्टमन्यत् तथा तारायां स्त्रीं बीजाद्या यथा स्त्रीं ह्रीं हूं हुं नमस्तारायै सकलदुस्तरांस्तारय तारय तर

योगास्तु कुर्यात्पूर्वोक्त मंत्रवित् १६ रमायाहसौव्याप्यपिध्यास्दौसर्गसंयुतो वर्मो स्त्रं नीलभृ
गुरस्वस्तै उद्दय मीरितः १७ प्रणवाद्योमनुः सर्वसिद्धिदो मनुवर्णकः क्रपाद्या ब्रह्मगायत्री
तथानीलसरस्वती। १८ नेत्रचंद्रेंदु नेत्रांग नेत्रार्णै रंगकल्पना मंत्रोस्थितैरथो ध्यायेत्तद्देवीं
सर्वेष्टसिद्धिदां १९ घंटाशिरः शूलमसिं कराग्रैः संबिभ्रतीं चंद्रकलावसंतं प्रमथ्यती पादत
लेपमूतां भजे मुदानीलसरस्वतीशां २० जपपूजादिकं सर्वमस्याः पूर्ववदीरितं विशेषात्कुय
द्वावादे विद्ययं साधिता नृणां २१ मायासानंतसंयुक्ता वर्मह्रतुङ्युता पुनः तारात्तहापद्मा
द्यासा भृगुर्ब्रह्मानलांतिमः २२ दुस्तरां तारयद्वंद्वं तरयुग्मं च टद्वयं द्वात्रिंशद्वर्णतारायाः पूजा
तरस्वाहेति २१ द्वात्रिंशद्वर्णा विद्याराज्ञीमाह वागिति मनोजन्मा क्लीं अनुग्रह बिंदुयुक् हं सः ॐ
बिंदुयुतः सः सौ नार्घीशबिंदुयुक् फांतः लऊ बिंदुयुतो बः ब्रूं क्रमात् शेषवामाक्षिसंयुतो आइयु

मं०म०

राम
३३

33

तोमबिंदुजत्रीदो॥ ह्रांह्रीं मांसार्घीं बिंदुगः फांतः॥ लज बिंदुयुतोबः॥ हुंसर्गी भृगुः सः॥ इ ह्ले खाह्रीं य
था॥ ऐंह्रीं श्रीं क्लीं सौः क्लीं ह्रीं ऐं ब्लूं त्रींनीं लतारे सरस्वतीह्रांह्रीं क्लींब्लूंसः॥ ऐं श्रीं क्लीं सौः सोः ह्रीं स्वाहेति॥ २५॥
षडंगमाहयंचेति॥ २६॥ ध्यानमाह नावेति॥ कर्त्री त्रिशूले दस्सयोः॥ २७॥ कींभुकेः पलाशपुष्पैः॥ २८॥ यानिमु

स्यात्पूर्वमन्मता॥ २९॥ विद्याराज्ञीमथो वक्ष्ये सुरेन्द्रस्यापि दुर्लभां॥ लब्ध्वा यां मानवा वाञ्छितं साधयं
त्यचिरेण ताः॥ ३०॥ वाग्मायाश्री मनोजन्मा हंसोनुग्रह बिंदुयुक्॥ कामशक्तिश्च वाग्बीजं फांतो लार्घी
शबिंदुयुक्॥ ३१॥ स्त्रीबीजं नीलतारे स्यात् नु संबुध्यं तासरस्वती॥ अत्रीसरे फोङ्क मनः शेषवामाक्षि
संयुतो॥ ३२॥ सानुसारो कामबीजं फांतो मांसार्घी बिंदुयुक्॥ सभृगु वाक् ह्रल्लेखा रमा कामोप्य
सोः हृयं॥ ३३॥ सर्गान्तं भुवने शीनी स्वाहा द्वात्रिंशदक्षरी॥ महाविद्यासमाख्यातां सेविता भोगमो
क्षदा॥ ३४॥ ब्रह्मानुष्टुप् सरस्वत्यो मुन्याद्या॥ अंकत्रनापंचपंचाष्टपंचैषु युगार्णैर्मन्त्रसंभवैः
॥ ३५॥ नावासनां सर्पविभूषणाढ्यां कर्त्री कपालं चषकं त्रिशूलं करैर्दधानां नरमुंडमालांभ

ह्राउक्ताः॥ चतुःषष्टिदले तावतोः शक्तिरभ्यर्च्यः॥ ३६॥ खेचरी मुद्रां प्रदर्शयेत्॥ तल्लक्षणं यथा॥ सव्यद
क्षिणहस्ते नु सव्यहस्ते तु दक्षिणां॥ बाहू कृत्वा महादेवी हस्तौ संपरिवर्त्य च॥ कनिष्ठानामिकौ देवी

युक्तेन तन्क्रमेणातु॥ तर्जनीभ्यां समाक्रान्तौ सर्वोर्ध्वमपि मध्यमे॥ अंगुष्ठौ तु महेशानि सकलामपि कारयेत्॥ इयं सा खेचरी नाम मुद्रा सर्वोत्तमोत्तमा इति॥ ५१॥ तृतीया वरणा संपूज्य बीजमुद्रां प्रदर्शयेत् तल्लक्षणं यथा॥ परिवर्त्य करौ स्पृष्टावर्द्धचन्द्रा कृतौ यतेः॥ तर्जन्यंगुष्ठयुगलं युगपत्कारयेत् ततः अधः कनि

34

ग्रामहे नीलसरस्वती नां॥ ३०॥ पूर्वोक्ते पूजयेत्तीर्देवक्ष्यमाणेन वर्त्मना॥ आदौ त्रिकोणं षट्कोणं अ ष्टषोडशपत्रके॥ ३१॥ चतुर्लक्षं जपेद्विद्वान्किंशुकैर्मधुरान्वितैः॥ दशांशं जुहुयाद्वन्हौ अष्टौ पूर्वम लंकृतः॥ ३२॥ द्वात्रिंशत्पत्रमब्जं स्याच्चतुःषष्टिदले ततः॥ त्रिरेखाढ्यं धरागृहं चतुरस्रमतः परं ३३ एवं यंत्रं समालिख्य बाह्यतः पूजनं चरेत्॥ चतुरस्राग्निकोणे विघ्नेशं परिपूजयेत्॥ ३४॥ वायुकोणे क्षेत्रपालमैशाने भैरवं तथा॥ नैऋते योगिनीः सर्वा वामभागे गुरुं यजेत्॥ ३५॥ भूगृहस्याद्यरे खाद्या या मणिमा लघिमा तथा॥ महिमा चेशिता पूज्या वसिता कामपूरणी॥ ३६॥ गरिमा प्राप्ति रित्येताः पूर्वा पूज्यादिकक्रमात्॥ धरागृहे रेखायां द्वितीयायां तु भैरवाः॥ ३७॥ असितांगो रुरुश्चण्डः

द्वावष्टश्रम मध्यमे विनियोजयेत्॥ तथैव कुटिले योज्य सर्वाधस्तादनामिके॥ बीजमुद्रा समुदिता सर्वसि द्धिप्रदायिनी इति॥ ५३॥ षोडशपत्रं संयोज्य सृणिमुद्रां प्रदर्शयेत्॥ सा पूर्वमुक्ता॥ ५५॥ अष्टपत्रे सरस्व

त्र्यष्टकं स्वमंत्रे यंत्रे दिश्युक्तं ॥ तासां मंत्रानुक्रमेण वदन्नादौ वागीश्वरीमंत्रमाह ॥ तारेति ॥ लोहितयुः वैकुं
ठानंतसंयुतः ॥ सत्यः मज्जायुतोदः भृगुसः स्वष्टमन्यतु ॥ यथा ॥ ॐ नमो पद्मासने शब्दरूपे ऐं ह्रीं क्लीं वद वद
वाग्वादिनि स्वाहेति वेदाग्निवर्णवान्न चतुर्विंशत्यर्णः ॥ ५७ ॥ चित्रेश्वरी मंत्रमाह वराहे वराहहंसस्व

क्रोधो मंत्रकपालिनः ॥ भीषणश्चाथ संहार एते ह्यष्ट भैरवाः स्मृताः ॥ ७८ ॥ भूमिगेह तृतीया
यां रेखायां मातरः पुनः ॥ ब्राह्मी माहेश्वरी चाथ कौमारी वैष्णवी तथा ॥ ७९ ॥ वाराही इन्द्राणिका
चैव चामुंडा सप्तमी स्मृताः ॥ महालक्ष्मी स्त्वष्टमी त्वासां पूर्वादिषु यथाक्रमं ॥ ८० ॥ इच्छामाद्यावि
त्तिचेष्टा योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ चतुःषष्टिदले पद्मे शक्तिरश्चैव तावती ॥ ८१ ॥ कुलेशी कुल
नंदा च वागीशि भैरवी तथा उमा श्रीः शांतमा चंडी धूम्रा कालीकरालिनी ॥ ८२ ॥ महालक्ष्मी
श्च कंकाली रुद्रकाली सरस्वती ॥ वाग्वादिनी च नकुली भद्रका । लीशशिप्रभा ॥ ८३ ॥ प्रत्य
गिरा सिद्धलक्ष्मी स्मृता शीतचंडिका ॥ खेचरी भूचरी सिद्धा कामाक्षा हिंगुलाबला ॥ ८४ ॥ नया

क्रोद्रसयुता भुवनेश्वरी ॥ हसकलह्रीं वद वद चित्रेश्वरी स्वाहेति प्रथमकूटमग्निकोणे ॥ ५८ ॥
कुलजा मंत्रमाह ॥ वागिति ॥ ऐं कुलजे ऐं सरस्वती स्वाहा इति ॥ ५९ ॥ कीर्तीश्वरी मंत्रमाह ॥ ऐं ह्रीं श्रीं

वदवदकीर्त्तिश्वरी स्वाहेति वसुरग्निः॥ ६४॥ अंतरीक्षसरस्वतीमाह मंत्रमाह॥ वागिति॥ ए ह्रीं अंतरी
क्षसरस्वति स्वाहेति॥ ६५॥ घटसरस्वती मंत्रमाह॥ वराहेति॥ एवंविधायोनिः॥ एकारः कीदृशो वराहहंस
चंडीशजनार्द्दन कृशानुयुक्॥ हसखफरयुता संदुः॥ सबिंदुश्च कूठमिदं॥ मनुरोकारः कीदृशः लकुली

चविजया चाप्यजिता नित्यापराजिता॥ विलासिनी तथाघोरा चित्रा मुग्धा धनेश्वरी॥ ४५॥
सोमेश्वरी महाचंडी विद्या हंसी विनायका॥ वेदगर्भा तथा भीमा उग्रा वेद्या च मद्गतिः॥ ४६॥
उग्रेश्वरी चंद्रगर्भा ज्योत्स्ना सत्या यशोवती। कु। ब्जीका कामिनी काम्या ज्ञानवत्यथ डाकिनी
राकिनी लाकिनी चाथ काकिनी शाकिनी त्यजेत्पि हाकिनीति चतुषष्टिशक्तयः सिद्धिदायि
काः॥ ४७॥ दर्शयेखरी मुद्रां हृतीयावर्णोर्चिते॥ द्वात्रिंशत्पत्र मध्येतु पूज्याः एताः सुशक्तयः॥ ४९॥
कीरा तारा योगिनी वारा वेताला यक्षिणी हरा ऊर्ध्वकेशी च मातंगी मोहिनी वंशवर्द्धिनी॥ ५०॥ मा
लिनी ललिता दूती मनोज्ञा पद्मिनी धरा॥ बर्बरी छत्रहस्ता च रक्तानेत्रा विचर्चिका॥ ५१॥ मातृका
दूरदर्शी च क्षेत्रेशी रंगिनी नटी॥ शांतिर्दीप्ता वज्रहस्ता धूम्राश्वेता सुमंगला॥ ५२॥ इष्टा तूती

भृगुवन्हींदुयुक् हसराबिंदुयुतः ६३ शांतारी। अरुणादियुता अरुणाहः भृगुः सः शिखीकः अग्नीरः
एतैर्युता सबिंदुश्च वाकरो मायाह्रीं श्रीं श्रीं इषुबीजानि बाणबीजानि द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सइति धीमिति

स्वरूपं ॥ टयुता तृतीयां तारुश्चाजा ॥ कृष्णावर्त्मनो ज्ञेयः प्रेयसी स्वाहा यथा ह्सें ग्लुं ह्सौं हस्क्रीं ऐं ह्रीं श्रीं द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः ॥ धी घट सरस्वती घटे वद वद तर तर रुद्राज्ञया मम माभिलाषं कुरु कुरु स्वाहा इति गुणवेदार्णा चत्वारिंशदक्षः ॥ ८५ ॥ नीलामंत्रमाह ॥ भूधरेति अर्घीशः ॥ ॐ भूधरो वः इन्द्रो लः ताभ्यां युतः बिंदु

यावरणे बीजमुद्राः प्रदर्शयेत् ॥ ततः षोडशपत्रेषु पूज्याः षोडशशक्तयः ॥ ५३ ॥ मुग्धा श्रीं कुञ्जा च त्रिपुरा तोतला क्रिया रतिः प्रीतिस्तथा बाला सुमुखी श्यामला वला ॥ ५४ ॥ पिशाची च विदारी च शीतला च वज्रयोगिनी ॥ सर्वेश्वरीति संपूज्य सृणि मुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ५५ ॥ अष्टपत्रेष्व मंत्रे यजेदष्ट सरस्वतीः ॥ तारो हल्लोहितः सलौ विकुठाननसंयुताः ॥ ५६ ॥ भृगुर्नेशद्रूपे वाकूमाया कामो वद द्वयं ॥ वाग्वादीन्यग्निकांतांतो मंत्रो वेदाक्षि वर्णवान् ॥ ५७ ॥ अनेन मनुना पूर्वपत्रे वा गीश्वरीं यजेत् ॥ तारा हल्हंस चक्रींद्र संयुता भुवनेश्वरी ॥ ५८ ॥ वदयुग्मं चित्रेश्वरी वाग्बीजानलप्रिया द्वादशार्णेन मनुना वन्हौ चित्रेश्वरीं यजेत् ॥ ५९ ॥ वाग्बीजं कुलजे वाक् सरस्वत्यनलांगना ॥ एकादशार्णमनुना कुलजां दक्षिणे चयेत् ॥ ६० ॥ वाग्मायुतश्च कृ ब्लूं वे वद वद स्वरूपं ॥ अस्येपि यथा ॥ ब्लूं वें वद वद त्रीं हूं फट् इति ॥ ६१ ॥ कीर्णामंत्रमाह ॥ वाग्बीजमिति अधराक्रांतो लकुली ॥ एयुतो ह्रः ॥ शांतिचंद्रादयं आकाशं ॥ इ बिंदुयुतो हः ॥ सद्दकूर्जलं विभग्ना

तं०५
३६

क्रांतं कूर्मद्वयं ह्युतं चंद्रद्वयं च यथा रांहे। हीं किणि हि किणी विच्चे इति ६७ एवं सरस्वत्यष्टकं सं
पूज्य क्षोभ मुद्रां प्रदर्शयेत् तल्लक्षणं मध्यमामध्यगे कृत्वा कनिष्ठेंगुष्ठरोधिते तर्जन्यादंडवत्

36

याग्नीवद्द्वंद्वं कर्म्भीर्भोरिवसप्रिया त्रयोदशार्णानयजेत् नेत्रै त्रैस्त्रैकान्तिनायिकां ६१ वा
ग्मायाचां तरिक्षां तेसरस्वती वद्द्वयं रक्ष्यर्णे नयजेत् सत्यगं तरीक्षसरस्वतीं वाराहहं
सच्चडीशजनार्द्दन कृशानुयुक् सेंदुयोनिश्चकुली भृगुवन्हीदुयुग्मनुः ६३ अरुणा भृ
गुशिरश्चाग्नि संयुता शांतिरिदुयुक् वाक्माया श्रीपुबीजानी ध्रीं घटांते सरस्वतीं ६४
घटेवद्द्वतरद्वंद्वे ह्यज्ञाज्ञातायुनामम अभिलाषंकुरु द्वंद्वं प्रेयसी कृष्णवर्त्मनः ६५
गुणावेदार्णे नयजेद्वायो घटसरस्वती भूधरेंद्रयुता घीशो विंद्याढ्या वेवद्द्वयं ६६
श्रीं हूं फट्चनवार्णे न नीलम चेंदु दिग्दिशि वाग्बीजं अधरांक्रांतो लकुली बिंदुमा
नयुतः ६७ शांतिचंद्राद्यमाकाशं किणिद्वंद्वं सकृजलं कूर्मद्वंद्वं भगाक्रांतं नवार्णे नाप्य

कृत्वामध्यमो पर्यनामिके क्षोभाभिधानमुद्रेयं सर्वसंक्षोभकारिणी ६९ डाकिन्याद्याः पूर्वोक्ताः
डाकिनीशाकिनी लाकिनी काकिनीहाकिन्यः द्राविणी मुद्रा लक्षणं यथा एतस्या एव मुद्रया मध्य
मे सरले यदा: क्रियते परमेशानि तदा विद्रावणी मनेति ७० परा बाला भैरवीति स्वस्वमंत्रे

राम
३८

ह्रींपरायैनमः ऐंक्लींसौः वटायैनमः ह्रैंह्रीं ह्रौं भैरवैःनमः कर्षिणीमुद्रालक्षणं यथामध्यमातर्ज
नीभ्यांतुकनिष्ठानामिके समे अंकुशाकाररूपाभ्यांमध्यमे परमेश्वरी द्वयमाकर्षणीमुद्रात्रैलो

मुज्जयेत् ६८ मंत्रेणेशानदिग्भागे किणिसंज्ञांसरस्वतीं पंचाक्षरमिमाराध्यक्षोभमुद्रां
प्रपूजयेत् ६९ दर्शयेत्द्राविणीमुद्रांषष्ठावरणपूजने डाकिन्याद्यापूर्वमुक्ताषट्कोणे
षुप्रपूजयेत् ७० पाशबालाभैरवीतिपूजनीयास्त्रिकोणके समभावशक्तिपूजायांमुद्रांकु
र्याच्चकर्षणी ७१ इत्थंसंपूज्यतारेशीनरोभीष्टमवाप्नुयात् गणेशायक्षेत्रपालाययोगि
नीभैरवायच ७२ तारायैचापिवितरेद्बलिंनित्यंचतुःपथे मांसमाषान्नशष्कुल्यपायसा
पूपकादिकं ७३ बलिद्रव्यंसमाख्यातंतेनेष्टंसाप्रयच्छति तस्याध्यानंत्रिधावच्मि सत्वादि
गुणभेदतः ७४ श्वेतांबराद्यांहंसस्थांमुक्ताभरणभूषितां चतुर्वक्त्रमष्टभुजेर्दधानांकुंडि
कांबुजे ७५ वराभयपाशशक्तिअक्षसृक्पुष्पमालिके शष्टपादोनिधिर्ध्यायेत्सृष्टि

कार्याकर्षणाक्षमेति सात्विकंध्यानमाह श्वेतेति कमंडलंवराक्षसक्पुष्पमालाहस्तेषु ७५ राजसं
ध्यानमाह रक्तेति अक्षमालावरौदक्षयोः अन्ययोरन्ये ७ तामसंध्यानमाह कृष्णेति वरद

क्रूरेषु मारणेषु

॥तरं०५॥ वीखड्ग मुसल कर्त्रीशूलवज्र पाशगदादीन् वदक्षेषु॥शोणि।वामेषु॥ ७९उच्चाटनवश्यादौ तुर॥मं०म०॥
॥२७॥ त्रं॥शतौ पुष्टौ च्यैतां॥८०॥ ~~मैरस्मन्त्रमाह सर्वेति सद्द्कुभूगुःमि सभौतिक: षडोश: ऐयुनोवः~~

ध्यानमुदीरितं॥७१॥रक्तांबरं रक्तसिंहासनस्थां हेमभूषितां एववक्त्रां चतुःसंख्यैर्भुजैः
संबिभ्रतीं क्रमात्॥७७॥अक्षमालां पानपात्रमभयं वरमुत्तमं श्वेतद्वीपस्थितां ध्यायेत् स्थि
तिध्यानमितीरितं॥७८॥कृष्णांबरा ध्यानो संस्थां वस्त्राभरणसंयुतां॥नववक्त्रां बुजैरष्टादशभि
र्दधतीं करैः॥७९॥अभयं परशुं दर्वीं खड्गं पाशुपतं हलं भिंडीशूलं च मुशलं कर्त्रीशक्ति त्रिशूलकं
॥८०॥संहरास्त्रं वज्रपाशौ खट्वांगं गदया सह॥रक्तांभोधौ स्थितां ध्यायेत् संहराध्यानमीदृशं॥८१॥
कर्मसु क्रूरसौम्येषु ध्यायेन्मंत्री तथा तथा॥एवं सिद्धमनो मंत्री गिरा वाचस्पतिर्भवेत्॥८२॥दु
र्वाघ्न्या तुलैर्लिखेन्यारोचनारसयुक्तया॥बालस्य छिन्ननालस्य जिह्वायां विलिखेन्मनुं॥८३॥

॥राम॥
॥३७॥

रंभा वपि शिशुर्नैयायिकवेदांतिनो भूत्वा विवादं कुर्वीत॥८४॥निर्वासनग्नः विशिखो मुक्तकेः कृष्णाभूताहे
कृष्णा चतुर्दश्यां॥८४॥इति श्रीमंत्रमहोदधौ नौकायां पंचमस्तरंगः॥५॥छिन्नमस्तामंत्रमाह पञ्चेति

37

पद्मासनास्त्री॥ शिवाह्रीं भोत्तिकाः॥ एसबिंदुः॥ पद्मनाभयुतः सदागतिः॥ एयुतोयः॥ यथा ॐ श्रीं ह्रीं
ऐवज्रवैरोचनीये ह्रीं ह्रीं फट्स्वाहेति॥ ६४॥ अस्त्रमंत्रमाह॥ विसर्गइति॥ अः वसुरसः ह्रीं ह्रीं अस्त्राय फट् इ
ति स्वाहांताः॥ ध्यानमाह॥ भास्वादिति॥ याभोमैथुनं लग्नासक्त रतिकामोपरिस्थितां॥ ७॥ पीठमंत्रमाह सर्वे

संग्रामे चाष्टमेवर्षे सर्वशास्त्रज्ञ गामि यात्॥ अयुतं मंत्रसंजप्तं वचांबालकः दतः॥ ८४॥ बध्नीया
लपूर्वं वक्षोक्तं बलिं दद्याद्विधानतः सहस्रेशवसेरम्यासे भक्षिनासाकविलक्षणः॥ ८५॥ योनिषमतीभ
वतैलं कर्षमात्रं सुमंत्रितं उपरागे जलस्थायाश्रीयाद्वाचस्पतिर्भवेत्॥ ८६॥ चतुष्पथे श्मशाने
वाहित्वालज्जां भयं तथा॥ जपेल्लक्षं समारुह्य विद्यातत्परमानसः॥ ८७॥ शवेणोज्यसाव मुंशब्दं नि
शीथे जपतत्परः॥ पारगोभवविद्यानां सर्वासिद्धिमवाप्नुहि॥ ८८॥ विद्वत्कुलसमुद्भूतं अष्टवर्षं शिशु
द्वयं उपवेश्य तयोर्मूर्ध्नि करं दत्वा जपेन्मनुं॥ ८९॥ वेदांतन्यायसंयुक्ता विवदेते उभावपि॥ यः कौ
तुकी सआश्चर्यं विद्यायाः पश्यतु ध्रुवं॥ ९०॥ विधायावेदिकां रम्यां विजने कदलीवने तत्रासीनो ज
पेद्विद्यां मर्कलक्षं विधानतः॥ ९१॥ पुन्नागनागचंपकाशोकरंभाविपिनसंस्थितां दासी चालित
तिसद्दकृ मृगुः सि सभोतिकः षड्ीशः॥ एयुतोवः वैभवएवथा॥ ॐ सर्वबुद्धिप्रदे वर्णनीये सर्वसिद्धिप्रदे डाकिनी
येति ॐ वज्रवैरोचनीये एह्येहि नमः॥ वेदरामासरश्चतुस्त्रिंशद्वर्णाः॥ ९२॥ सुरराजादीन् हरितां दिशांपती

करवीरस्यकुसुमैः पुष्पैः प्रसूनं कुसुमं सुममित्युरोक्तैः २२ रक्तैः करवीरैरिति पूर्वेणसंबंधः तत्संख्य
यातलक्षणं गोमायुः शृगालः तामेवलक्ष्मीमेव पायसंघसा पायसान्नेन २४ नारीरजोभिः कंतुल्ला

लायामारूढां सुस्मिताननां १२ एवंध्यायन्भगवतींबलिंदद्याज्जपांततः एवंकुर्वन्नरः सर्वमभी
ष्टंलभतेचिरात् १३ निर्वासाविशिखः प्रेतभूमिस्थायोजपेन्मनुं अयुतंकृष्णभूलाष्टसवाक्
सिद्धिमवाप्नुयात् १४ विद्यांसौख्यंधनंपुष्टिमायुःकीर्तिबलंस्त्रियः रूपंकामायमानेनतारासे
व्यंनिरंतरं १५ इतिश्रीमंत्रमहोदधौतारामंत्रभेदकथननामपंचमस्तरंगः ५ छिन्नमस्ताम
नुवक्ष्येशीघ्रसिद्धिविधायिनं पद्मासनासिवायुग्मंभौतिकः शशिशेखरः १ वज्रवैरोचनीपश्चा
नाभयुक्तः सदागतिः मायास्त्रदहनप्रियांतः प्राणवादिकः २ मंत्रसप्तदशार्णोयंभैरवोस्यमु
निर्मतः सम्राट्छिन्नमस्ताद्देवताभुवनेश्वरी ३ आशाअयत्तदाख्यातंद्वंखड्गायशिरःस्मृतं ॐ
वज्रायशिखायैत्वाकाऍपाशायतनुच्छदं ४ ॐमंकुशायनेत्रंस्यात्द्विसर्गोवसुरक्षयुक् मायायुग्मं
चास्त्रमंगमनवःप्रणवादिकाः ५ स्वाहांताः प्रादिताएवमंगंविन्यस्यतांस्मरेत् भाखमंडल

लनिर्गतरुधिरोत्यकर्षणां सप्तलैःपंकजैरपिस्तंभमेव २६ परभृत्कोकिलः उन्मत्तोधत्तूरः तत्तुल्ला

ज्वालिते ग्नौ काकपक्षैर्होमात् मृत्युफलं अलिमृत्युरेवस्यात् ॥ ७ ॥ प्रयोगांतरमाह ॥ उषसीति कविंशु
क्रचार्यं ॥ तारपुटां मायां ॥ ॐ ह्रीं ॐ इति ॥ रेणुकाशबरीमाह ॥ प्रणवेति ॥ कमलाश्रीं ॥ मायाह्रीं ॥ सृणींक्रों

मध्यगां निजशिरः छिन्नं विकीर्णालकं स्फारास्यं प्रपिबद्गलात्स्वरुधिरं वामे करे बिभ्रतीं ॥ या
भासक्तरतिस्मरोपरिगतां सख्यौ निजे डाकिनीवर्णिन्यौ परिदृश्य मोदकलितां श्रीछिन्न
मस्तां भजे ॥ ७ ॥ ध्यात्वैवं प्रजपेल्लक्षचतुष्कं तद्दशांशतः ॥ पालाशैर्बिल्वजैर्वापि जुहुयात्कुसु
मैर्फलैः ॥ आधारशक्तिमारभ्य परतत्वांतपूजिते ॥ पीठे जयाख्या विजया जिता चाप्यपराजि
ता ॥ ९ ॥ नित्या विलासिनी षाष्ठी दोग्ध्री घोरा च मंगला दिक्षु मध्ये च संपूज्या नवपीठस्यशक्तयः
॥ १० सर्वबुद्धिप्रदे वर्णनीये सर्वभृगुः सद्दृक् ॥ हिप्रदे डाकिनीये च तारो वज्रसमौ तिकः ॥ ११ ॥
। खड्गीशोरोचनीये तं भगं ह्येहि नमो तिकः ॥ ताराद्दिः पीठमंत्रो यं वेदरामाक्षरो मतः ॥ १२ ॥ समर्प्या
सनमेतेन तत्र संपूजयेच्छिवां ॥ त्रिकोणमध्यषट्कोणपद्मभूःपुरमध्यतः ॥ १३ ॥ बाह्यावरण
मारभ्य पूजयेत्प्रातिलोमतः भूपुराद्बाह्यभागेषु वज्रादीनि प्रपूजनेयेत् ॥ १४ ॥ तदंतः स्फररात्रा

इंदुयुतोऽधरः ऐं ४१ षडंगमाह ॥ पंचेति ॥ समस्तेनास्त्रं ॥ ४२ ॥ ध्यानमाह मेरुशिखरे ॥ ४४ ॥ शिखि

नोमयूरस्यपिछं कर्णयोर्दधतीं कोदंडंधनुर्वामे ॥बाणं दक्षे ॥८५॥ पूर्वादितेजयादिके ॥स्वयंवरकलामा
ह ॥तारइति ॥निद्रा भाकारः पवनोयः ॥वन्हि सुंदरी स्वाहा स्वरूपमन्यत् ॥यथा ॥ॐ ह्रीं योगिनी ॥२॥ योगेश्वरि
योगभयंकरी सकलस्थावरजंगमस्यमुखंहृदयंममवशमाकर्षयस्वाहेति ॥८६॥ षडंगमाह जगत्रयेति
शेन्पूजयेद्दरितांपतीन् भूपुरस्य चतुर्द्वास्युद्वारपालान् यजेदथ ॥१५॥ करालविकरालाख्या वतिका
लस्मृतीयकः ॥महाकालश्चतुर्थः स्यादथयत्र्येष्टशक्तयः ॥१६॥ लविकरालाख्यावतिकालस्तृती
यकः ॥महाकालश्चतुर्थः स्यादथएकलिंगायोगिनीचंडाकिनीभैरवीतथा ॥महाभैरवीके द्राक्षी
ह्यसितांगस्तुसप्तमी ॥१७॥ संहारिण्यष्टमीचेतिपट्कोणे ष्वंगमूर्त्तयः ॥त्रिकोणगछिन्नमस्ताया
श्चैयास्तुसखीद्वयं ॥१८॥ डाकिनीवर्णिनीसंज्ञां तारावग्न्यांप्रपूजयेत् ॥एवंपूजादिभिःसिद्धे मंत्रे
मंत्रीमनोरथान् ॥१९॥ प्राप्नुयान्निखिलान्सद्यो दुर्लभांस्तत्प्रसादतः ॥श्रीपुष्पे लभते लक्ष्मीं तत्फ
लैः स्वसमीहितं ॥२०॥ बाकिसद्धिंमालतीपुष्पैश्चंपकैर्हेवानावसुखं ॥घृताक्तां छागमांसंयोजु
हुयात्प्रत्यहंशतं ॥२१॥ मासमेकंतुवशगास्तस्यस्युःसर्वपार्थिवाः ॥करवीरकुसुमैःश्वेतैर्लक्षसं

तारमायादिकवश्यमोहिन्यैपदं पश्चिममंतर्वर्त्तियेषां इदृशाः षडंगमंत्रइत्युक्तत्वात् ॥ॐ ह्रींजगत्र

39

वश्यमोहिन्यै हृदयाय नमः ॐ त्रैलोक्यवश्यमोहिन्यै शिरः ॐ हूं उरग वश्यमोहिन्यै शिखेत्या
दिबोध्यं माया त्रशीर्ष षट्क युता कार्यः ५६ कल्पपत्रे षोडशदले तोराद्य नरमांतेन श्रीबीजेन

स्रं जुहोतियः २२ रोगजालं पराभूय सुखीजीवेच्छतंसमाः रक्तैरस्त्रैः स्वयाहुत्वा वशयेन्म
त्रियोन्नृपान् २३ फलैर्हुत्वा पुयाल्लक्ष्मीमुदुंबर पलाशजैः गोमयुमांसैस्त्वाम वकवितां
पायसाद्धसा २४ बंधूककुसुमैर्भार्गवकर्णिकारैः समीहितं तिल तंदुल होमेन वशयेन्निखि
लान्जनान् २५ नारीरंजोभिरा कृष्टिमृगमांसैः समीहितं स्तंभनं माहिषैर्मांसैः पंकजैः सघ
तैरपि २६ चिताग्नौ परभृत्यस्रैर्जुहुयादरिमृत्यवे उन्मत्तकाष्ठदीप्ताग्नौ तत्फलं वायसच्छ
दैः २७ घृतेन नृपवने द्वारे समरे वैरिसंकटे विजयं लभते मंत्री ध्यायन् देवीं जपन्मनुं २८
शुक्लां मुक्त्यै सितां ध्यायेदुच्चाटे नीलरोचिषां रक्तां वश्ये मृतौ धूम्रां स्तंभने कनकप्रभां
२९ निशि दद्याद्बलिं तस्यै सिद्ध्यै मदिरादिना गोपनीयोऽत्रयोगोऽथ प्रोच्यंते सर्वसिद्धि
दं ३० भूताहे कृष्णपक्षस्य मध्यरात्रे तमोघने स्नात्वा रक्तांबरं धरो रक्तमाल्यानुले

ॐ क्लीं मितिमनुनाभ्रियं जयेत् द्विरामारेद्वात्रिंश द्दले पाशमायांकुशैः आं ह्रीं क्रों शिवायेन

तरं० ६ नमइत्यादिद्वात्रिंशद्वारं तां यजेत् ६५ वेदांगपत्रे षचतुःषष्टिदले श्रीमाया मदनैः श्रीह्रीं क्लीं त्रिपुरा मंमं०
४० येनमइतितां यजेत् ६६ मधुमतीमाह नारायणेति बिंदुयुतो नारायणः आं ह्स्लें खाह्रीं अंकु

यनं ३१ अनीयपूजयेन्नारीं छिन्नमस्तास्वरूपिणीं सुंदरीं यौवनाक्रांतां नरपंचकगामिनीं ३२
सस्मितां मुक्तकबरीं भूषादानप्रतोषितां भोजयेद्विविधैरन्नैर्ब्राह्मणान् देवताधिया ३३
अनेनविधिना लक्ष्मीपुत्रान्पौत्रान्नृयशः सुखं नारीमायुश्चिरंधर्ममिष्टमन्यदवाप्नुयात्
३४ तस्यां रात्रौ व्रतं कार्यं विद्याकामेन मंत्रिणा मनोरथेषु चान्येषु गच्छेत्तां प्रजपन्मनुं ३५ किं बहु
क्तेन विद्याया अस्या विज्ञानमात्रतः शास्त्रज्ञानं पापनाशः सर्वसौख्यं भवेद्ध्रुवं ३६ उषस्युत्थी
यशय्यायामुपविष्टो जपेच्छतं षण्मासाभ्यंतरे मंत्री कवित्वेन जयेत्कविं ३७ शिवेन कीलिता
विद्या तदुत्कीलनमुच्यते मायां तारपुटां मंत्री जप्यादष्टोत्तरंशतं ३८ उदिता छिन्नमस्तेयं कु
लोशीघ्रमभीष्टदा रेणुका शबरी विद्या तादृश्येव वोच्यतेऽधुना ३९ प्रणवः कमला माया
स्मरोरिंदुयुतोधरः ~~पंचवर्णैः समस्तेन कुर्वीतमनुनामकं~~ ४० पंचाक्षरी महाविद्या भैरवो रा० म०
४०
ऽशःक्रोन्मन्मथः क्लींदीर्घवर्महूं ध्रुवऊँ वन्हिप्रेयसी स्वाहा०० स्वाहांतप्रणवोनास्त्रं ७२ ॥ ॥

ध्यानमाह ॥ अहीति ॥ नागवल्ली दलं दक्षे नीलपत्रं च वामे ॥ मंत्रांतरमाह ॥ दामेति दामोदर एकारः ॥ ७ ॥ चम
मदा मंत्रमाह ॥ मायेति ॥ वाग्भासनः ॥ भूरः रेफयुतोपः म मदे स्वरूपं ॥ पाक्क सुंदरी स्वाहा ॥ ध्यानमाह केयूरे

स्यमनुर्मतः ॥ ४१ ॥ पंक्तिछंदो रेणुकाख्या शबरी देवतोदिताः पंच वर्णैः ॥ समस्तेन कुर्वीत मनुनांग
कं ॥ ४२ ॥ विवस्त्रां पूजयेच्चैव नामयूतं प्रजपेन्मनुं ॥ बलिं दत्वा निशांते त्वासंप्रेष्य धनतोषितां
॥ ४३ ॥ हिमाद्रिसानावुद्याने नानाद्रुममनोहरे ॥ रत्नमंडपमध्यस्थवेदिकायां स्थितां स्मरेत् ॥ ४४ ॥
गुंजाफलाकल्पितहाररम्यां श्रुत्योः शिखिंडं शिखिनो वहंति कोदंडबाणौ दधतीं कराभ्यां कटिस्थ
वस्त्रां शबरीं स्मरेयं ॥ ४५ ॥ ध्यात्वैवं प्रजपेल्लक्षं पंचकं तद्दशांशतः ॥ फलैर्बिल्वैः प्रजुहुयात्तत्काष्टे
रोधितेनले ॥ ४६ ॥ पूर्वोदिते चर्ययेत्पीठे षडंगावृत्तिमादिमा ॥ द्वितीया वरपो पूज्या शर्वयाऽष्टश
क्तयः ॥ ४७ ॥ हुंकारी खेचरी चाथ चंडाख्या छेदनी तथा क्षेपणी स्त्री च हुंकारी क्षेमकारी तथाष्टमी
॥ ४८ ॥ तृतीये दशदिक्पाला वज्रादीनि चतुर्थके ॥ एवं सिद्धमनुस्तस्य काम्यकर्मणी योजयेत् ॥ ४९ ॥
मल्ली पुष्पैर्जनावश्याद् द्रव्यं दूरैर्धनामयः ॥ पंचगव्यैर्धनवः स्युरशोककुसुमैः सुताः ॥ ५० ॥ इंदीवरैः

लिकेयूरमंगदो वरोदक्षे संक्रंदनः इंद्रः ॥ तदाद्यैर्देवैः सेव्यौ पादौ यस्य सा ॥ ५२ ॥ आशाधवा दिक्पालाः ॥

 प्रमोदामाह॥ मायेति उद्दयंसाहा॥ ४९॥ वंदीमंत्रमाह॥ तारइति॥ ॐ ह्लि वंदीदेव्यैनमइति॥ ध्यानमाह सतोयेति
 सजलंमेघश्यामं॥ पीयूषकरोरं अमृतकुंभः सदृशे॥ ५०॥ वस्थोदिनां॥ ५१॥ प्रयोगांतरमाह॥ चतुरस्रमति॥ अयूषोप
ऋतेहोमेनृपपत्नीवशंकरी॥ अन्नोमेरलेः सकलं मधूकैर्वांछितंभवेत॥ ५१॥ प्रोदिताशवरी विद्याकलौ
त्वरितसिद्दिदा॥ अथोच्यतेविवाहात्ये स्वयंवरकलाशिवा॥ ५२॥ तारो मायायोगिनीतिद्दयं योगश्व
रीद्दयं॥ योगनिद्रायंकरी स्यात्सकलस्थावरेतिच॥ ५३॥ जंगमस्यमुखंप्रोभ्यहृदयंसममसंपदेत् वशमा
कर्षयाकर्षयवनोवन्हिसुंदरी॥ ५४॥ पंचाशद्दर्णसंख्यविद्यायामुनिरस्याः पितामहः छंदोतिजगती
देवीगिरिपुत्रीस्वयंवरा॥ ५५॥ जगत्त्रयेतिहृदयं त्रैलोक्येतिशिवंरोमतं उरगेतिशिखासर्वराजेति
कवचंतथा॥ ५६॥ सर्वस्त्रीपुरुषोत्यास्त्रिसर्वेभ्यस्त्वंसमीरितं तारमायातिकावश्यमाहिन्येयदपश्चि
मा॥ ५७॥ षडंगमंत्रमुद्दिष्टामूलेनव्यापकंचरेत्॥ ध्यायेद्देवींमहादेववरीतुंसमुपागतां॥ ५८॥ शंभुजन्म
नोहनरूपपूर्णोविलोक्यलज्जाकुलितांस्मितान्वितां॥ मधूकमालांस्वसखीकराभ्यांसंविभ्रतीमद्रिसुतां
भजेयं॥ ५९॥ स्वंध्यानूजपेल्लक्षचतुष्कंतद्दशांशतः पायसान्नेनजुहुयात्पीठेपूर्वोदितायजेत्॥ ६०॥
रिवृत्तेनचतुस्रंकृत्वाठकारंविलीख्यतत्रामुकंमोचयेयत्विलिखितुदिक्षु मायाबीजंच॥ अष्टादशार्णम

41

त्रेणवेष्टयात्वा तत्रदेवी मावाह्याभ्यर्च करास्थया: ऽग्रदंदद्यात्सचदग्धा बंधमात्रान्मुच्यते ॥९४॥वा
गिति॥केशवः अकारः॥उद्द्यं स्वाहा॥स्वरूपमन्यत्तु॥स्पष्टं॥यथा॥ ऐंह्रींश्रीं वंदि अमुष्यबंध मोक्षं कुरु स्वा

त्रिकोणंचलरस्त्रांगकोणाष्टदलदिग्दलं॥दिकुलादंतपत्राणिचतुषष्टिदलंपुनः॥९५॥रत्तत्रयंच
तुद्वारंयुक्तं धराणिकेतनं॥पूजायंत्रं प्रकुर्वीततत्र संपूजयेदिमां॥९६॥त्रिकोणेपार्श्वतोमिष्टा चतुरस्त्र
चयेदिमां॥मेधांविद्यांपुनर्लक्ष्मीं महालक्ष्मीं चतुर्थिकां॥९७॥षट्कोणेतुषडंगानि स्वरानष्टद
लेर्चयेत्तु॥दिग्दलहिन्तयेदेवानिद्रादीनायुधानिच॥ताराद्येननमों तेनश्रीबीजेनरमां यजेत
कलापत्रेह्निरामारेपाशामायांकुशे:शिवां॥९९॥वेदांगपत्रेत्रिपुटांश्री मायामदनैर्यजेत्तु रत्त
त्रयेमहालक्ष्मीं भवानीं पुष्पसायकं॥९६॥चतुरस्त्रचतुर्द्वा षु विघ्नक्षेत्रेशभैरवान्॥योगिनीः
पूजयेदित्थं नवावरणमार्चनं॥९७॥एवंयोभजतेदेवीं वश्यास्तस्याखिलाजनाः॥लाजैः स्त्रिम
धुरोपेतै जुहुयाद्युतं तुयः॥९८॥लभतेवांछितां कन्यांधनमानसमन्वितः॥एवंस्वयंवराप्रोक्ता
प्रोच्यतेमधुमत्यथ॥९९॥नारायणोबिंदुयुतो ह्लखांकुशमन्मथः॥दीर्घवर्मे ध्रुवो वह्निप्रिय

इति॥१००॥वसुचंद्रार्णो अष्टादशार्णः॥१०१॥इतिश्रीमंत्रमहोदधौनौकायां षष्ठस्तरंगः॥६॥ ॥ ॥ ॥

अथवरप्यक्षिणीमाह॥ पद्मनाभइति पद्मनाभ॥ झिंटीश स्थोवियद्वायु॥ रस्थितोहकारयकारो त्वे सद्रूविय तायक्षस्त्यादिस्वरूपं॥ सनासिकं तायं ज्ञयुतोवः॥ रक्षेत्यादिस्वरूपं॥ १२॥ वर्णन्यासमाह॥

सीवसुवर्णवान् मनुरस्यमधुःछंदःत्रिष्टुप्मधुमतीनि चामुन्याद्याः पंचभिर्बीजैः पंचांगान्निप्र कल्पयेत्॥ ७॥ ॐसत्वं स्वाहांनता रेणा कृत्वादेवी स्मरेद्बुधः॥ नानाद्रुमलताकीर्णे कैलासगन्कान ने॥ १२॥ अहिललादलनील सरोजयुक्करयुगां मणिकांचनपीठगां॥ अमरनागवधूगणसेवितां मधुमती मखिलार्थकरी भजे॥ ८॥ मनजप्यवसुलक्षं तद्दशांशं नुहुयाद्दलैः॥ बिल्वोत्थैर्पूजयेत्पीठजयादिनवशक्तिके॥ ७ ध॥ कर्णिकायां षडंगानि शक्तयेवसुपत्रगाः॥ निद्राछायासमा तृष्णा कांतिरार्या श्रुतिःस्मृतिः॥ १५॥ मुक्कादयस्तदग्राणि पूज्यास्यं ते सुखासये॥ यइत्थं सवयेदेवीं समृद्धपदंभवेत्॥ १६॥ रक्तां भोजैर्हुतेमंत्री राजानंवश्यतांनयेत्॥ नानाभोगानुपायसेनतांबूलैर्वा लमोत्तनां॥ ७ ७॥ दामोदरो बिंदुयुक्तोमधुमत्याःपरोमनुः॥ पूर्ववद्यजनंचास्यां ध्यायेद्देवींकुमारिकां॥ अर्द्धरात्रेजपंकुर्वन् विद्या पारगमोभवेत्॥ ७॥ मधुमत्यासमानान्या नानाभोगसुखप्रदा॥ ७ ८॥ मायावन्ह्यासनःश्रूरो मदेपावक मस्तके तिनेत्रयोर्द्वौ॥ नासाकर्णौ सस्तनपार्श्वे कद्युरुजंघाजानु मणिबंधहस्तेषुद्वौद्वौ अन्यत्रैकः॥ शिवलिंगं

42

५९ ध्यानमाह॥ अरुणेति क्रमुकं पूगीफलं दक्षे॥१८॥ मंत्रांतरमाह॥ पद्मेति॥ पद्मा इयं श्रीं श्रीं॥ दक्षिणीस्व
रूपं॥ सचंद्रगगनत्रयं हंहंहमिति॥ वेश्याकरप्रिया स्वाहा चंपकानां कांतारे वने॥१९॥ मंत्रांतरमाह॥ क्रोधी

सुंदरी॥ षडर्णो मनुराख्यातो मनुः शक्तिः समीरितः॥२०॥ गायत्री छंद आख्यातं देवता प्रमदाभिधा
षडंगानि प्रकुर्वीत दीर्घषट्काद्यमायया॥२१॥ केयूरमुख्याभरणाभिरामां वराभये संदधती कराभ्यां
भ्यां सक्रंदनाद्यामरसेव्यपादां सत्कांचनाभां प्रमदां भजामि॥२२॥ सरलहंसं जपेन्मंत्रं दशांशं जु
हुयात् घृतैः पूर्वोक्ते पीठे जपेत् सीठे षडंगाशाधवायुधैः॥२३॥ निर्जने कानने राजा बुधस्तं नियतो जपे
त् सहस्रं पायसान्नेन हुत्वा शयनमाचरेत्॥२४॥ त्रिसप्तदिवसं यावत् एवमाचारतो निशि देवी द
गोचरी भूय दद्यादिष्टानि मंत्रिणां॥२५॥ मायाप्रमोदे उद्दंद्वं षडर्णो मनुरुत्तमः॥ शब्दाद्यर्चनप
र्यंतं प्रमदावदुदिरितं॥२६॥ सरितो निर्जने तीरे मंडले चंदनैः कृते॥ जपहोमौ विधायोक्तौ प्रमो
दां पश्यति ध्रुवं॥२७॥ तारो हृल्लियुगं वंदो देवि उँ तानमो विके॥ एकादशाक्षरो मंत्रो भैरवस्त्रिषु
भो पुनः॥२८॥ बंदी मुन्यादयः प्रोक्ता एकेन द्वंद्वशोंगकं॥ विधाय संस्मरेद्दंदीं रत्नसिंहासनस्थितां
॥२९॥
शशी मन्विंदुयुक्तौ॥ अं॥ विंदुयुक्तौ क्रोधीश वह्नी॥ करेफौ॥ मदनमेखलेखरूपं हृदयं नमः॥ अग्निप्रि

यास्वाहा॥१३॥मधूकाख्यवनिभूतले मधूकतरुसाधस्ता तु॥१४॥मंत्रांतरमाह॥प्रणवइति॥वाक् ऐंविशालेस

 रूपं मायाह्रीं॥पद्माश्रीं॥मनोभवः क्लीं उद्दयं स्वाहा॥१७॥वाराहीमाह वागितिमनुस्थितो चंद्रशेखरौ॥शार्दि

सतोयपाथोदसमानकांतिमक्षीतिपीयूषकरीरहस्ता स्फरांगनाराधितपादयुग्मां भजामिवंदी

भवबंधमुक्त्यै॥१०॥लक्षयुग्मंजपेन्मंत्रं पायसान्नैर्दशांशतः॥हुत्वापूर्वोदितेपीठेपूजयेद्बंधमुक्त

ये॥११॥अंगपूजाकेसरेषुशक्तयपत्रमध्यगाः॥कालीताराभगवतीकुब्जाकाशीतलापिच॥१२॥त्रि

पुरामातृकालक्ष्मीदिशिाशआयुधान्यपि॥एवमाराधितावंदीप्रयच्छेदीप्सितंनृणां॥१३॥एकविंशति

घस्रांतमयुतंप्रत्यहंजपेत्॥ब्रह्मचर्यरतोमंत्रीगणेशार्चनपूर्वकं॥१४॥कारागृहनिबद्धस्यमोक्ष

एवंकृतेभवेत्॥चतुरस्त्रेरकारांतरपूपोहारिसंलिखेत्॥१५॥साध्यनामघृतेनैवमायाबीजंच

दिक्ष्वपिमनुनाष्टादशार्णेनचतुरस्त्रंप्रवेष्टयेत्॥१६॥वाग्बीजंभुवनेशानीरमावंदीचकेशवःपु

ष्पबंधततोमोक्षंकुरुयुग्मंचवह्निस्त्रियं॥१७॥वसुचंद्रार्णमंत्रोयंक्षिप्रंबंधविमोक्षतः तस्मिन्पूपेसंपू

ज्यवंदीमाञ्चरणान्वितां॥१८॥करानिकेतनस्थायमिन्नायप्रददीतनं सशुद्धोवाग्पतोभूत्वाभ

शायनाकीशो॥ॐविंदुयुतो॥ग्लौंसेंदुंलांगलित्रितयं॥रत्रयंठंठंठं॥दीर्घवर्महूं॥फट्विप्रियास्वाहा॥२०॥

43

ध्यानमाह॥ विद्युदिति पाशमुद्गरौ दक्षयोः॥ अंकुशशक्ती वामयोरूर्द्धोद्योतयोः॥ नेत्रजैर्वीतिहोत्रैरग्नि

भिरस्माकमरिसमूहं नाशयतु॥ २४॥ वसकलक्षमष्टलक्षं हयारिजैः॥ करवीरैः हुयादित्याशीलिङ्कू ३४

क्षयेत्तम पूपकं॥ ९९॥ तस्मिन्संप्रहृते वद्धो मुच्यते वंधानात्तु द्रुतं॥ एवं संप्रोदिता वंदी स्मरणाद्बंधमु

क्तिदा॥ १००॥ इति श्री महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ छिन्नमस्तादिमंत्रकथनं नाम षष्ठस्तरं

गः॥ ६॥ अथ सर्वेष्टसंसिद्ध्यै प्रवक्ष्ये वटयक्षिणीं॥ पद्मनाभो वियद्वायू यूझिंटीशस्थो सदृक्भूर्विय

त्॥ १॥ यक्षीद्वयं महायक्षि वटतायसनासिकां॥ क्षनिवासिनी शीघ्रमं सर्वसौख्यं कुरुद्वयं २ स्वाहा

द्वात्रिंशद्वर्णोयं मंत्रोखिलसमृद्धिदः॥ ऋषिः स्याद्विश्रवाश्छंदोनुष्टुप्देवीतु यक्षिणी॥ ३॥ वह्निभिर्वि

श्रुतिनिर्वेदैर्वसुभिः सप्तभीरसैः प्रकुर्वीत षडंगानि मंत्रवर्णान्न्यसेत्ततनौ॥ ४॥ मस्तके नेत्रयोर्वक्त्रे ना

सा कर्णासयुग्मतः स्तनयोः पार्श्वयोर्द्वंद्वे हृदि नाभौ शिवोदरे॥ ५॥ कट्यूरुभानाभिजंघा सुजानुनो

र्मणिबंधयोः॥ हस्तयोर्मूर्द्धि विन्यस्य ध्यायेद्देवीं वटस्थितां॥ ६॥ अरुणाचंदनवस्त्रविभूषितां सजल

तोयदतुल्यतनुरुचं॥ स्मरकुरंगदृशं वटयक्षिणीं कमुकनागदललतादलयुक्करां॥ ७॥ लक्षद्वयं जपे

द्दिगिभाः दिग्पालाः॥ २५॥ रक्षणानांकुशेन॥ २६॥ पथि सजले ज्येष्ठा मंत्रमाह॥ सात्वनेति साधिंउयुतं

सा त्वन्निनतयं ते षु द्वौ सविंदु॥ धूं धूं धू॥ अनंत स युक्तो वै कुं ठः॥ आयुतो मः॥ मा जत्व वः॥ ने त्रयुतो हरिः इ
युतः तः वन्हि जाया स्वाहा॥ ४७॥ कृष्णा भूता ह रु ष्या च तु दे श्यां॥ ४७॥ सपाश नो रात्री भो ज्ञी॥ ४८॥ कर्णापि

न्मं त्रं व धू कै सह स्त्रांश तः हुत्वा पी ठे य जे दे वीं उच्यं ते पी ठ शक्तयः॥ ९॥ कामदा मानदा न क्ता मधुरा
मधुरा नना नर्मदा भोगदा नंदा प्राणदा पीठशक्तयः॥ १०॥ मनोहराय यक्षिण्या योग पी ठाय हृन्मनुः
पीठस्योक्तस्तत्र देवीं पूजयेद्यक्षिणीं॥ ११॥ कर्णिकायां षडंगानि यत्रभ्येता यजेत्पुनः स्कनंदा चंद्रि
काहासा सुलापा मरवि ह्वला॥ ११॥ आमोदा च प्रमोदा च वसुदेत्य ष्ट शक्तयः॥ इंद्रादीन थवज्रादी
न्सं पूज्य लभते स्फु रवं॥ १२॥ एवमाराधितो मंत्रः प्रयोगेषु क्षमो भवेत्॥ निर्मनुष्ये वनेगत्वा न्यग्रोधा
धस्तले जपे त्॥ १३॥ प्रतिद्य स्नेन मस्विन्या सहस्रं नि य तें द्रियः॥ सप्तमे दिव सप्राप्ते कृत्वा चंदनमंडलं
१४॥ तत्राब्यदीपं कृत्वा स्मिन्पूजयेद्यक्षिणीं॥ तदग्रे प्रजपेन्मं त्रं मानिशीथं समाहितः॥ १५॥ शृणोति
नूपुरारावं मंत्री गीतं ध्वनीं ततः॥ श्रुत्वैवं प्रजपन्मंत्री वीतत्रा नः स्मरश्च तां॥ १६॥ ततः प्रत्यक्ष तो देवी मी
क्षते स्फुरतार्थिनी॥ तत्काम पूरणा सा तु ददातीष्टानि मंत्रिणो॥ १७॥ किंबहूक्ते न सर्वेष्ट पूरणी वर

शाची मंत्रमाह॥ तारेति॥ तार ॐ॥ मायाह्रीं॥ कर्णापिशाचीस्वरूपं॥ धूमधांति मो॥ वनो सद्य शोडयुता

विनिकर्णोमेस्वरूपं॥ विधिः कः दृष्टी यः॥ उ इयंस्वाहा॥ ५०॥ षडंगमाह॥ एकेति॥ अंगानि षट्॥ अम्नयस्त्रयो

रामश्च॥ ५१॥ शीतला माह॥ ध्रुवेति॥ ध्रुव ॐ॥ शिवा ह्रीं॥ रमाश्रीं शीतलायै स्वरूपं॥ ह्रां इं नमः षडंगमा

यक्षिणी पद्माहइयं यक्षिणीति स चं द्रगगनत्रयं॥ १८॥ वैश्वानरप्रयांतोयं दशवर्णो मनुर्मतः ऋषिः पू

र्वोदितः छंदः पंक्तिर्देवी तु यक्षिणी॥ १९॥ चंद्रेक त्रित्रियुग्मेन सर्वेणांग क्रियामताः॥ स्मरे चंपककांता

रे रत्नसिंहासनस्थितां॥ २०॥ सस्महेम प्रभा रत्नभूषाभिरामां जपापुष्प सन्ताय न्नासोयुगाद्यां च

तुर्दिक्षु दासिगणेः सेवितांघ्रि भजे सर्वसौख्यप्रदां यक्षिणीं तां॥ २१॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं जपापु

ष्पै दशांशतः जुहुयात् पूर्ववत्पीठे पूर्वोक्ते प्रयजेदिमां॥ २२॥ क्रोधीश वन्हि मन्वींदुयुक्तो मदनमे

खला॥ हस्याग्निप्रियांतोयं नाराद्यो द्वादशाक्षरः॥ २३॥ अस्योज्या पूर्ववत्सर्वा मेखलायक्षिणीति

यं॥ चतुर्दशाहपर्यंतं मधूकावनिभूतले॥ २४॥ प्रजपेदयुतं नित्यं सहस्रं हवनं चरेत् मधूकपुष्पैर्मध्व

क्तैस्तत्काष्ठेद्धहुताशने॥ २५॥ संतुष्टे वंकृते देवी प्रयच्छेदंजनं शुभं येनोक्तनयनो मंत्री निधि पश्ये

द्भूधरागतं॥ २६॥ प्रणवो वाग्भिश्चाले च मायायस्त्रासनो भवाः उहूयां तो दशार्णोयं विशालयक्षि

णीति॥ ह्रां श्रां इतु ह्रीं श्रीं शिर इत्यादिना॥ ५४॥ ध्यानमाह॥ दिगिति॥ मार्जनी दक्षे॥ सूर्यवामे॥ ५७॥ स्वमे

॥तरं ७॥ ॥४५॥

श्वरीमाह॥प्रणव इति॥प्रणवः ॐ॥कमला श्रीं॥६०॥मायाह्रीं॥वाक् ऐं॥लक्ष्मीः श्री ह्रतनमः॥निष्कादाभः स्मृतिर्गः ॥मं० म०॥
लान्तिमोवः॥सनेत्रो हरिः लि॥उच्छिष्टचाण्डालस्वरूपं॥नित्रयुता क्रियाहि श्रीमातङ्गेश्वरि सर्वैति स्वरूपं शूलि

णी मनुः॥२७॥मुन्यादिपूर्वोपूर्यं तं पूर्ववत्समुदीरितं चिंतातरोरधः स्थितापुष्चिर्लक्षं जयेन्मनुं॥२८॥श
लपत्रैर्दशांशेन जुहुयात्तोषिता ततः॥रसं ददाति योनासौ नीरोगायुरवाप्नुयात्॥२९॥वाक् चंद्रशेखरौ
शार्ङ्गि पिनाकीशो मनुस्थितौ॥लाङ्गली त्रियं सेंदु वर्म दीर्घस्तु चित्रिया॥३०॥वसुवर्णसरमनोः शत्रुघाति
नः कपिलो मुनिः॥छन्दोनुष्टुप् च वाराही वार्ताली देवतोदिता॥३१॥द्विचंद्रभूमिचन्द्रैकयुग्मार्णैरंग
कल्पनं वाराहीं चेतसि ध्यायेच्छत्रुनिग्रहकारिणीं॥३२॥विद्युद्रोचिर्हस्तपद्मैर्दधानां पाशं शक्तिं मु
द्गरं चांकुशं च॥नित्रोद्भूता वीतिहोत्रेस्त्रिनेत्रा वाराही नः शत्रुवर्गं क्षिणोतु॥३३॥वसुलक्षं जपित्वांते बिल्व
पत्रैर्हयारिजैः॥धात्रीफलैर्भृंगराजैः कुशैर्हुयाद्दशांशतः॥३४॥पूर्वोदिते यजेत्पीठे षडंगैर्दिग्गिनायु
धैः॥एवं सिद्धं मनुं मंत्री योजयेच्छत्रुनिग्रहे॥३५॥स्पष्टीनाशत्रुमानीय वध्वा पाशेन तं दृढं मुद्गरेण ॥राम॥
घ्नतीं मूर्ध्नि तां स्मरन्नयुतं जपेत्॥३६॥जुहुयादयुतं शुद्धैर्वनमुद्गैः सुगोमयैः प्रक्षिपेद्धोमजं भस्म ॥४५॥

जः॥नस्वरूपं लान्तोवः॥शंकरी स्वरूपं॥वह्निप्रिया स्वाहा॥६६॥मातंग्यं ताइमाः विभूत्यै नमः इत्यादि॥७३॥

45

पीठमंत्रमाह सर्वेति ॥ ॐ ह्रीं ऐं श्रीं सर्वशक्तिकमलासनाय नम इति ७४ विप्राय्य दत्वा ७५ सामहा

यापिकूपादि पाथसि ॥ ३७ ॥ तत्पार्श्वे यस्य पातारो भ्रियंते रिपवो ध्रुवं नियांतिहि त्वास्थानं वा विद्विषं

तः परस्परं ॥ ३८ ॥ शत्रुनिग्रहणोदस्मास्मरणादपि मंत्रिणां ॥ सर्की तितिय वाराही धूमावत्युच्यतेधु

ना ३९ ॥ सात्वतत्रितयं साधिता या घोचंद्रशेखरो ॥ वैकुंठानंतसंयुक्ता जलं नेत्रयुतो हरिः ॥ ४० ॥ अ

ष्टार्णो वह्निजायांतो मंत्रः शत्रुविनाशनः ॥ पिप्पदाद नरूतुज्येष्ठा मुनिः छंदो स्यदेवता ॥ ४१ ॥

आद्यबीजं द्वयं तस्यैः षड्ङ्गंगमीरितं ॥ स्मशानसंस्थितो ध्याये तुज्येष्ठां वा यस संस्थितां ॥ ४२ ॥

अत्युच्चामलिनांबराखिलजनोद्वेगामनो दुर्मना रुक्षाक्षित्रितया विशालदशना सूर्योदरी चंच

ला प्रस्वेदांबुचितास्क्षुधाकुलतनुः कृष्णातिरुक्षप्रभा ध्येया मुक्तकचासदाप्रियकलिर्धूमा

वती मंत्रिणां ॥ ४३ ॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं स्मशाने विगतांबरः ॥ निशाभोजी दशांशेन तिलैर्हवनमा

चरेत् ॥ ४४ ॥ पूर्वोक्ते पूजयेत्पीठे ज्येष्ठां शत्रुविनष्टये केसरेषु षडंगानि पत्रस्थाअष्टशक्तयः ॥ ४५ ॥

क्षुधा तृष्णा रतिर्निद्रा निर्ज्ञा तु दुर्गतीरुपा ॥ अक्षमेतिततो देवीरंद्राद्या आयुधान्विताः ॥ ४६ ॥ एवं जे

ष्टिका ॥ महामातंगी ॥ ५० ॥ ध्रुवमिति ॥ आवरणदेवतामादौ ध्रुवादीनू ॥ अंते मातंगी पदं च योजयेत् ॥ ॐ

॥तरं०७॥ ॥४८॥

ह्रीं ऐं श्रीं वि भूसैन मइत्यादि ॥४२॥ असृता खंडैः गडूचीशकलैः ॥४३॥ अंधसान्नेद्रुते अशन मन्त्रं प्राप्यते ॥सं० म०॥
वाणेशी माह ॥ सत्यइति सत्योरः ॥ अग्नियुतो रेफयुतः अनंतेंदुयुतः ॥ आबिंदुयुतश्च ॥ तेनह्रा मित्यादिर्बीजं

46

समाराध्य सिद्धमंत्रः प्रजायते ॥ उपोष्य कृष्णाभूताहे नग्नो मुक्तशिरोरुहः ॥४६॥ शून्यागारे स्मशाने वा
कांतारे भूधरेपि वा ॥ सत्यहं प्रजपेन्निर्भी ध्यायन्देवीं स्वपाशनः ॥४७॥ एलसं अप न्मंत्रं नाशयेद्वरी। रा
दरीन् ॥ नुहूतो लवणोपेतां राजिकां शिनिशितस्फलं ॥४९॥ तारो माया कर्णपिशा सदृशो कूर्मधांतिमो
कर्णे मे विधिदंडी शउद्वयं षोडशार्णकः ॥५०॥ मनुर्जप्यादि पूर्वोक्तदेवतानु पिशाचिनी ॥ एकैकां गान्नि
रामाक्षि वर्णैः रंगं मनोः स्मृतः ॥५१॥ चितासनस्थां नरमुंडमालाविभूषितामस्थिमणीन्नूकराज्वैः
प्रेतान्नरार्द्यैर्नैर्दधतीकुवस्त्रां भजामहे कर्णपिशाचिनीं तां ॥५२॥ स्मशानस्थो शवस्थो वा जपेल्लक्षं समा
हितः दशांशं जुहुयाद्वन्हौ विभीतसमिद्वरैः ॥५३॥ यजेत्पूर्वोदितेपीठे षडंगामरहेतिभिः सिद्धे मंत्रे जं
पं कुर्यान्नित्यस्मात् दरीतरोः ॥५४॥ जपुचिलक्षं संख्यांतेनेन तुष्टा पिशाचिनी ॥ परचित्तंस्थितां वार्त्तां भा
विनी चवदेत् श्रुतौ ॥५५॥ ध्रुवः शिवारमाशीमलो येह्रीं रनवाक्षरः उपमनुश्चरहती शीतमुनि पूर्व

राम ५६

सएवदः ॥ आस्थाने शांतिरीतेनयुतः ह्रीं ॥५६॥ इंद्रशांति बिंद्वाद्योमस्मात् इबिंदुयुतः कः ॥ क्लीं वस्फधार्घीश

चंद्राढ्येयो॥ स्तु बिंदुयुतो भूधरो वः ब्लूं॥ ९९॥ सर्गो हंसः सः॥ १००॥ अस्त्र सर्वेण पंचबीजैः पंचांगानि सर्वेण

स्त्रं॥ पंचबीजाद्या द्राविण्याद्येवता मूर्द्धादेन्यस्याः द्रां द्रीं विण्ये नमो मूर्द्धाल्यादि॥ १०२॥ ध्यानमाह उद्यदिति

काः षडूदीर्घयुक्शिवा लक्ष्मीबीजाभ्यांस्यात् षडंगकं॥ ५६॥ दिग्वासमां मार्जनीकां च सूर्यं करद्व

ये संदधंती कराभ्यां॥ श्रीशीतलां सर्वरुजातिनघ्रेरक्तांगरागस्त्रजमर्चयामि॥ ५७॥ अयुतं प्रजपे

न्मंत्रं पायसेन सहस्रकं॥ जुहुयात् पूर्ववच्चार्चे स्फोटानां नाशनीतियं॥ ५८॥ नाभिमात्रे जले स्थित्वा

यः सहस्रं जपेन्मनुं॥ तेन संमार्जितास्तीव्राः स्फोटाः श्नश्यंति तत्क्षणात्॥ ५९॥ प्रणवः कमला स्वप्ने

श्वरी कार्यं च मेवद॥ स्वाहान्त्रयोदशार्णो यं मंत्रो मुन्यादिपूर्ववत्॥ ६०॥ अग्निवेदाक्षिभूयुग्मनेत्रा

र्णैरंगकं मनोः॥ विन्यस्य देवतां ध्यायेत् स्वप्नेशीमिष्टसिद्धये॥ ६१॥ वराभये पद्मयुगं दधानां करैश्च

तुर्भिः कनकासनस्थां॥ सितां बरां शारदचंद्रकांति स्वप्नेश्वरीं नौमि विभूषणाढ्यां॥ ६२॥ लक्षं जपेद्द्वि

चपत्रैर्जुहुयान्नवशांशतः॥ पूर्वोदितेयजेत्पीठेषडंगात्रिदशायुधैः॥ ६३॥ रात्रौ संपूज्य देवेशीमयु

तं परतो जपेत्॥ शय्यातन्न्रह्मचर्येण भूमौ दर्भास्थिताजिने॥ ६४॥ देव्यै निवेद्य स्वयं कार्यं सा स्वप्ने वद

बाणांकुशौ दक्षयोः॥ ९५॥ अनंगाद्या कुसुमातुरा॥ अनंगकुसुमेत्यर्थः॥ ९९॥ ससंपातः॥ आहुतिशेषस्य

पात्रां तरे प्रक्षेपः संपातः॥ तद्युतं हुत्वा संपाताज्यं स्त्रियै दद्यात्॥ किंभूतायै विप्राणितम्प्रियै दत्तदक्षिणा मं०म०

तिध्रुवं॥ यक्षिण्या द्याइतिप्रोच्यमातंगी गद्यतेधुना॥ ६५॥ तारोमाया चवाकूल क्ष्मीर्ह्सविंद्रासमाति

लांतिमाः॥ सनेत्रोहरिरुच्छिष्ट चांडा नेत्रयुता क्रियाः॥६६॥ श्रीमातंगेश्वरिपदं सर्वभूलिनत्वांत

शं करिवन्हिप्रियामंत्रो द्वात्रिंशद्वर्णवानयं॥६७॥ मतंगोमुनिरस्योक्तो नुष्टुप्छंदश्चदेवता॥ मातंगी

सर्वजनीवशीकरणतत्परा॥६८॥ चतुर्भिः षड्भिरंगेष्ठ षडष्टनयनैरपि मंत्रोत्थवर्णो रंगानिय

स्यदेवीं विचिंतयेत्॥६९॥ घनश्यामलांगीं स्थितां रलपीठे शुकस्योदितं शृण्वतीं रक्तवस्त्रां

सुरापानमत्तां सरोजस्थितांघ्रीं सुवेवल्लकीं वादयंतीं मतंगीं॥७०॥ जपेयुतं सहस्रं तु होमः पुष्पैमधुः

कजैः॥ मध्वक्तैः पूजयेसीदेवस्समाणो विधानतः॥७१॥ त्रिकोणाष्टदलद्वंद्व कलारचतुरस्रकं परिक

ल्पयेत्तस्मिन्पीठशक्तीनवेष्टदाः॥७२॥ विभूतिरुन्नतिः कांतिः सृष्टिं कीर्तिश्च संततिः॥ पुष्टि

रुत्कृष्टिन्दृष्टीच मातंग्यं ताइ मांसमृताः॥७३॥ सर्वशक्तिकमलासनायह्रदंतिकः॥ तारमायावाग्भ

वाद्यपीठमंत्रः कलार्णकः॥७४॥ विप्राण्यासनमेतेन पाद्यादीनिप्रकल्पयेत्॥ मूलेनपुष्पपूजांतेकुर्या

ये दक्षिणामादाय पश्चादाज्यं दद्यादित्यर्थः॥ अन्यथाफलभावात्॥ २४॥ कामेश्वरीमाह॥ मायेति मायाह्रीं

मन्मथः॥ वाग्बीजैरैं ब्रूंस्त्रीं स्वरूपं ध्यानमाह॥ पाशे सृणुचापेवामयोः॥ उद्यत्तत्तंगः सहस्त्रांपुरर्क्कः॥ नसम

द्रावर्णार्चनं॥ ७५॥ त्रिकोणेष्वर्चयेति सोरतिप्रीतो मनोभवा॥ केसरेषुषडंगानि मातृश्चदलम

ध्यगाः॥ ७६॥ द्वितीयेष्टदले भूत्वा असितांगादि भैरवा॥ षोडशारे तु वामाख्याज्येष्टा रौद्रीमशां

तिका॥ ७७॥ श्रद्धा माहेश्वरी चापि क्रियाशक्तिश्च सप्तमी॥ सुलक्ष्मी सृष्टिमोहिन्यो प्रथमा श्वासि

नीतथा॥ ७८॥ विद्युल्लताविन्नक्तिः सुंदरानंदया सह॥ नंदशक्ति षोडशी तु पूजनीया प्रयत्नतः॥ ७९॥

चतुरस्त्रचतुर्दिक्षु मातंगी सामहादिकाः॥ महालक्ष्मीः सिद्धलक्ष्मीः पुनर्वन्ह्यादिकोणतः॥ ८०॥

विघ्नेशदुर्गाववटुकक्षेत्रेशाद्यधवास्ततः॥ वज्राद्याः पूजनीयाः स्युरिष्टं सिद्धिमनोर्भवेत्॥ ८१॥

धृवंभवानिवाग्बीजं रसापादौ प्रयोजयेत्॥ सर्वावारणदेवानां मातंगी पदमंततः॥ ८२॥ मल्लि

काकुसुमैर्होमात्तु भोगीराज्यं तु विल्वजैः॥ पत्रैः फलैर्वावश्यः स्यात्तु जनताब्रह्मरक्षजैः॥ ८३॥

रोगनाशोमृतारवंडैर्नैवैः श्रीस्तदुलैरपि॥ आकृष्टैर्लवणैर्विघ्नातगौरैर्वेतसीजलैः॥ ८४॥ लवणै

र्निवर्तैलाक्तैः शत्रुनाशोधसाशनं निशा। चूर्णयुतैर्लौणैर्होमात्स्यात्तु स्तंभनं ध्रुवं॥ ८५॥ रक्तचं

कांतिः॥ रक्तैः चितांगारात्॥ प्राणोमिप्रकर्षणस्तोमि॥ ८६॥ भूतलक्षं पंचलक्षं॥ ८७॥ कामदेवंमध्ये॥ ८॥ योगं

प्रयोगं॥९॥इति मंत्रमहोदधौ नौकायां संस्त मस्तरंगः ७॥ ॥अथेति बालामंत्रमाह॥दामोदरमंत्रशति॥पं० म०॥

दनकर्पूरमांसीकुंकमरोचना॥चंदनागरुकर्पूरगंधाष्टकमुदीरितं॥२६॥एतद्धोमज्जगतवश्यं जायते मंत्रिणां ध्रुवं॥एतसिद्धायुतंजप्त्वा तिलकेन जनप्रियः॥२७॥कदलीफलहोमेन सर्वेष्टंश मवाप्नुयात्॥किंबहूक्तेन मातंगी पूजिता कामदायिनी॥२८॥सत्योग्नियुक्तो नेत्रेंदुसंयुतो बीजमादिमं सएवानंतसंस्थाने शांतियुक्तो द्वितीयकं॥९॥ब्रह्मेंदुशांतिबिंद्वाढ्यस्तृतीयं बीजमीरितं भूधरो वसुधार्घीश चंद्राढ्यस्तुरीयकं॥१०॥सर्गी हंसः पंचमं स्यात् पंचबीजात्मको मनुः॥ऋषिः संमोहनं छंदो गायत्री देवता पुनः॥११॥बाणेशीव्यस्तसर्वेणमंत्रेणोक्त षडंगकं मूर्ध्निपादे मुखे पादे गुह्ये हृदये पंच देवताः॥१२॥न्यस्तद्यापंचबीनाद्या द्राविणी क्षोभिणी पुनः॥वशीकारिण्याकर्षण्यो संमोहिन्यपि पंचमी॥१३॥उद्यद्भास्वत्संनिभा ररक्तवस्त्रा नानारक्तालंकृतांगी वहंती॥हस्तैः पाशंचांकुशं चापबाणौ बाणेशी नः कामभूर्त्तिं विधत्तां॥१४॥एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं पंचकं तद्दशांशकः हुत्वा बाणेश्वरी देवीं पूजयेद्विधिपूर्वकं॥१५॥मोहिनी क्षोभिणी चासौ स्तंभन्याकर्षिणी तथा॥द्रावि

चंद्रयुतो बिंदुयुतः ऐं॥वागिति संज्ञायस्या॥विधिः कः॥वासवशीतोंदुयुतः क्लीं॥

ण्या ल्हादि- प्रगुः सः संकर्षणऊ तेन वि सर्गेण च युतः सौ ३ मध्यांते मध्यं शक्तिः अंत्यंबीजं

ण्याल्हादिनी क्लिन्नाक्लेदिनी पीठ शक्तयः ॥१६॥ वाणेशीयो गपीठाय नमो मूलादिको मनुः

दत्वानेनासनं मंत्री तस्मिन्देवीं प्रपूजयेत् ॥१७॥ आदौ षंडंगान्याराध्य्यदिक्ष्व द्राविणी मुखाः

दलेष्वनंगरूपासाद नंगमदना तथा ॥१८॥ अनंगमन्मथानंगकुसुमाकुसुमातुरा ॥ अनंगाकु

धा तथानंगाशिशिरानंगमेखला: ॥१९॥ अनंगादी पिके सप्टेशक्काद्या आयुधान्यपि ॥ एवंसिद्धम

नुर्मंत्री काम्येषु विनियोजयेत् ॥१०॥ दधियुक्तैरशोकस्य पुष्पैर्योदिवसत्रयं सहस्रंजुहयात्तस्य

वस्याः स्युः प्राणिनोखिलाः ॥१॥ लाजैर्दधियुतैर्होमान्मंत्री कन्यमवाप्नुयात् कन्यापि वरमाप्नोति

मासत्रितयमध्यतः ॥२॥ गवाज्येनससंपातं हुत्वा साष्टशतं नरः ॥ आज्यं संपतितं दद्यात्तुस्त्रियेविश्राणि

तस्त्रिया ॥३॥ सा तदाज्यं निजं कांतं भोजयित्वा वशं नयेत् सुगंधकुसुमैर्हुत्वा धनमाप्नोति वांछितं ॥४॥

मायामन्मथ बाग्बीजं वृत्स्त्रीपंचाक्षरो मनुः ॥ ऋषिर्छंदस्तु पूर्वोक्तं कामेशी देवता स्मृ ताः ॥ पाशांकुशा

विक्षुशरासबाणा करैर्बहंती मरुतांशुकाद्यां ॥ उद्यत्सतंगाभरुचिं मनोज्ञां कामेश्वरीं रक्तचितांम

४ नाभेः पादांतमाद्यं बीजं न्यसेत् ५ एवमग्रेपि दक्षकरेन्यतृद्वितीयं तृतीयमुभयोः करयोर्न्य

सेत् ६ कर्णचिबुकमित्याद्यवयवानांत्रिकोणाकारत्वाद्योनिन्यासोयं ७ वागिति ऐंरत्यैनमो

णोमि॥ ८ भूतलसंजपिलेनामर्द्दलसंपलाशजैः कुसुमैजुहुयात्सीदे पूर्वोक्ते पूजयेदिमां ९
आवावंगानिसपूज्यदिक्षु मध्येमनोभवं॥मकरध्वजकंदर्पौमन्मथंकामदेवकं॥ १ ॥ततोह्यनंगरू
पाद्याइंद्राद्यास्त्राणितःद्बहिः॥ एवंसिद्धमनुर्मंत्री पूर्वोक्तंयोगमाचरेत्॥ २ ॥इतिश्रीमन्महीधरवि
रचितेमंत्रमहोदधौयक्षिण्यादिमंत्रनिरूपणंसप्तमस्तरंगः॥७॥ ॥अथबालांप्रवक्ष्या
मिमंत्रीसंसेवयाद्रुतं॥बृहस्पतिकुबेरश्चजायतेविद्ययाधनैः॥दामोदरश्चंद्रकलायुतः आद्यंवाग्बीज
मीरितं॥विधिर्वासवशांतींदुयुतः कामाभिधंपुरं॥ २ ॥ संकर्षणविसर्गाद्यो भृगुस्तार्तीयमी
रितं त्रिबीजागदिताबालाजगच्चितयमोहिनी दक्षिणामूर्त्तिपंक्तीच्चमुनिःछंदःक्र
मात्स्मृतं देवतात्रिपुराबालामध्यांतेबीजशक्तिबीजके ४ नाभेरापादमाद्यंतुनाभ्यं
तंहृदयात्परं मूर्द्धह्रदयांतंतार्तीयंक्रमात्देहेप्रविन्यसेत् ५ आद्यंवामकरेदक्षक
रेन्यदुभयोःपरं पुनर्बीजत्रयंन्यसेत् मूर्द्धिगुह्येचवक्षसि ६ नवयोन्यभिधेन्यासेन

गुह्येअंत्यादिकां सौः श्रीत्यैनमोह्रदि क्लींमनोभवायैनमोभ्रूमध्येपुनर्वागंत्यकामाद्या

अमृतेशी योगेशी विश्वयोनी ॥ एष्वेव गुह्यं हृद्भ्रूमध्येषु न्यसेत् ॥ ऐं अमृतेश्यै नमः इत्यादि ॥ ९
मूर्द्धीति ॥ कामेशी पंचबीजानी ह्रीं ऐं क्लीं ब्लूं स्त्रीं इत्युक्तानि तदाद्यान्मनोभवतिरिकान् ॥ मनोभवः

वक्त्रोत्थमनुन्यसेत् ॥ ६ ॥ कर्णयोश्चिबुके न्यसेत् शंखयोर्मुखपंकजे नेत्रयोर्नासिकायां
च स्कंधयोरुदरे तथा ॥ ७ ॥ न्यसेत् कोर्परयोर्नाभौ जानुनो लिंगमस्तके ॥ पादयोरपि गु
ह्ये च पार्श्वयोर्हृदये पुनः ॥ स्तनयोः कंठदेशे च वामांगादिप्रविन्यसेत् ॥ ८ ॥ वाग्भवाद्या
रतिगुह्येश्री तिमंत्यादिकां हृदि ॥ कामबीजादिकां न्यसेत् भ्रूमध्ये तु मनोभवां ॥ ९ ॥ पुन
र्वागंत्यकामाद्या स्तिस्त्रः एष्वेव विन्यसेत् ॥ अमृतेशीं च योगेशीं विश्वयोनिं तृतीयकां
॥ १० ॥ मूर्द्ध्नि वक्त्रे हृदि न्यसेत् गुह्ये चरणयोरपि ॥ कामेशीं पंचबीजाद्यानुस्मरान्मनो
भवादिकान् ॥ ११ ॥ शिरः यन्मुखगुह्येषु हृदये बाणदेवताः ॥ द्राविण्याद्याः क्रमान्न्य
स्येद्ब्राणेशी बीजपूर्वकाः ॥ १२ ॥ तातीर्यवाग्ममध्येगेन कामेन स्यात् षडंगकं ॥ षड्दीर्घ
स्वरयुक्तेन ततो देवीं विचिंतयेत् ॥ १३ ॥ रक्तांबरं चंद्रकलावतंसा समुद्यदादित्यनिभांनि

~~अमृतेशी योगेशी विश्वयोनी~~ मकरध्वजः ॥ कंदर्पः मन्मथः कामो देवता स्थानस्मरान् शिरोमुख

हृद्गुह्यपत्सु न्यसेत्॥ ह्रीं मनोभवाये नम इत्यादि॥१४॥ शिरइति वा षोशी बीजानि॥ द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः इति तत्पूर्वा द्राविण्याद्या द्राविणी वशीकरिणी॥ आकर्षणी मोहिनी संज्ञाः बाणदेवताः

त्रिनेत्रां॥ विद्याक्षमालाभयदाहनस्तां ध्यायामि बालामरुणांबुजस्थां॥१४॥ लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं दशांशं किंशुकोद्भवैः॥ पुष्पैर्हयो द्विजे र्वापि जुहुयान्मधुरान्वितैः॥१५॥ नवयोन्यात्मकं यंत्रं बहिरष्टदलावृतं॥ भूगृहेण पुनर्वीतं पूजनाय लिखेत्सुधीः॥१६॥ मध्ययोनौ तु तार्तीय मष्टयोनिषु मन्मथं केसरेषु स्वरान्न्यस्येद्वर्गा नष्टौ दलेष्वपि॥१७॥ दलाग्रेतु त्रिशूलानि पद्मं मातृकया वृतं॥ एवं विलिख्य यंत्रे पीठशक्तिः प्रपूजयेत्॥१८॥ इच्छा ज्ञानक्रिया चैव कामिनी कामदायिनी॥ रती रतिप्रीया नंदा मनोन्मन्यपि चांतिमा॥१९॥ पीठशक्तिरिमा इष्ट्वा पीठं तन्मनुना दिशेत्॥ ओमपूर्वं तु तार्तीयं सदाशिवमहापदं॥२०॥ प्रेतपद्मासनं ङे तं नमोंतपीठमंत्रकः॥ षोडशार्णे ततो मूर्तौ क्लृप्ता वा मूलमंत्रतः॥२१॥ आवाह्य पूजयेद्देवीं मुपचारैः पृथग्विधैः॥ देवीमिष्ट्वा मध्ययोनौ त्रिकोणे रतिपूर्वकाः॥२२॥
शिरः पादमुखगुह्य हृत्सु न्यसेत्॥ द्रां द्राविण्ये नमः शिरसीत्यादि॥१४॥ षडंगमाह तार्ती

॥राम॥
॥५०॥

50

येति॥ लातीयं सोः॥ वाग्भवं ऐं तन्मध्यगे तेन दीर्घाद्येन कामे कामबीजेन षडंगं सौः क्लीं ऐं हृत्॥ सौः क्लीं
शिरः सौः क्लीं ऐं शिखेत्यादि॥ २३॥ ~~चंदनकर्पूरः गुग्गुलं अपराजिता योन्याकारपुष्पवल्ली~~ नदायो

वामकोणे रतिं दक्षे प्रीतिं मध्ये मनोभवां॥ योन्यंतर्वह्निकोणाद्या अंगानि परिपूजयेत्॥ २३॥
मध्ययोनेर्बहिः पूर्वादिषु चाग्रे स्मरानपि बाणान्देवीस्तद्वद्देवशक्तीरष्ट सुयोनिषु॥ २४॥
सुभगाख्या भगा पश्चात्तृतीया भगसर्पिणी॥ भगमाला तथानंगानंगाद्या कुसुमा परा॥ २५॥
अनंगमेखलानंगमदने त्वष्ट शक्तयः॥ पद्मकेसरगा ब्राह्मी मुख्याः पत्रेषु भैरवा॥ २६॥
दीर्घाद्या मातरः पूज्यास्तद्बाह्या ह्यष्टभैरवाः॥ दलाग्रेष्वष्ट पीठानि कामरूपाद्यमादिमं॥ २७
मलयं कोल्लगियाख्यं चौहाराख्यं कुलांतकं॥ जालंधरं तथोड्डानं कोटपीठं तथाष्टमं॥ २८
भूगृहे दिक्षु शादिक्ष्वर्चेद्धेतुकं त्रिपुरांतकं॥ वेतालमग्निजिह्वं च कालांतककपालिनौ॥ २९॥
एकपादं भीमरूपं मलयं हाटकेश्वरं॥ शक्त्यादीनायुधैः सार्द्धं स्वस्वदिक्षु समर्चयेत्॥ ३०॥
तद्बहिर्दिक्षु बटुकं योगिनीक्षेत्रनायकं ~~स्कांभोजैर्हुतैनीयो वश्याः सुरस्त्रियैः नृपाः~~ ३१
गणेशं विवदेशास्वर्चेद्वसून् सूर्यान् शिखांस्तथा॥ ३२॥

ध्यानमाह रक्तेति॥ विद्याभयेवामयोः॥ अन्ययोरन्ये॥ पूजायंत्रमाह॥ नवेति स्पष्टं॥ १६॥ पीठमंत्र

माहयो मेति ॥ओं महः॥ तत्पूर्वं तृतीयं ॥ ह्रौं सदाशिव महाप्रेत पद्मासनाय नम इति ॥२१॥ अंगपू

जामाह ॥ योनीति ॥ मध्ययोनिः मध्येग्रागग्नि निर्ऋति वाय्वीशाने षुहृच्छिरः शिखावर्माणि संपू

'भूता ष्वेतं भजन्नू बाला मीशः स्यात् धनविद्ययोः ॥ रक्तांभोजैर्हुतैर्नार्यो वश्याः स्युः सर्षपैः नृपाः ॥३२॥ नद्यावर्त्तै राजवृक्षैः कुंदैः पाटल चंपकैः ॥ पुष्पैर्बिल्वफलैर्वापि होमाल्लक्ष्मीः स्थिरा भवेत् ॥३३॥ अपमृत्युं जयेन्मंत्री गडूच्याद्दुग्धयुक्तया ॥ पयोक्त दूर्वाहोमाच्च निरोगायुः समश्नुते ॥३४॥ ज्ञानं कवित्वं लभते चंद्रागुरुपुरे हुतैः ॥ छिन्नेंद्रावश्यतां यांति कुसुमैरपराजितैः ॥३५॥ कल्हारैः क्षत्रियान् कर्णिकारजैः क्षितिपांगनाः ॥ कोरंटकुसुमैर्वश्याः पादपाटलजैर्हुतैः ॥३६॥ पालाशपुष्पैर्वा कुसिद्धिरल्पाभिरल्पहोमतः ॥ सारघ्यसीरदध्याक्तान् लाजानूहुत्वा रुजो जयेत् ॥३७॥ रक्तचंदनकर्पूरकर्चूरागरुरोचना ॥ चंदनं केसरं मांसी क्रमाद्धोमैर्निर्याजयेत् ॥३८॥ भूमिचंद्रैकनंदाब्धिदिक्संतानि गमान्मीतैः ॥ स्मशाने कृष्णभूतस्य निशीनीहरपाथसा ॥३९॥ कुमार्या पेषयेत्तानि मंत्रेणाप्यभिमंत्रयेत् ॥ विदधत्तिलकं तेन दर्शनाद्वशयेज्जनात् ॥४०॥

न्याग्रे । नेत्रं दिक्ष्वस्त्रं यजेत् ॥२७॥ मध्ययोनेर्बहिर्भागे दिक्षु चतुरः ॥ पंच मंत्रे एवं कामान्न्यसेत्तय

51

जेत्‌ ॥ वाणदेवी ॥ द्राविण्या द्यास्तद्वत्‌ कामवत्‌ दिक्स्वये च शक्तीः सुभगाद्याः ॥ २५ २६ दीर्घाद्या

मातरः ॥ ओं ब्राह्म्यैः नम इति ॥ ब्रह्माद्या भैरवाः ॥ ॐ असिताय नम इत्यादि ॥ २७ ॥ दशदिक्षु हेतुका

राजसिंहादि भूतानि राक्षसान्‌ शाकिनीरपि ॥ प्रयोगेष्वेषु कथ्यं तेन क्रमाद्ध्यानानि सिद्ध

ये ॥ ४१ ॥ मातुलिंगं पणोजन्म हस्तांकनक सन्निभां ॥ पद्मासनगतां बालां लक्ष्मीप्राप्त्यै विचिं

तयेत्‌ ॥ ४२ ॥ वरपीयूषकलश पुस्तकाभीति धारिणीं ॥ शुक्लांबरां शशांकाभां रोगनाशे स्म

रेच्छिवां ॥ ४३ ॥ अकारादिक्षकारां तं वर्णावयवरूपिणीं ॥ सुधां स्रवंतीं ज्ञानाप्त्यै ब्रह्मरंध्रे

विचिंतयेत्‌ ॥ ४४ ॥ सृणिपाशधरां देवीं रक्तालंकारभूषितां ॥ प्रसन्ना मरुणां ध्यायेद्वशी

करणसिद्धये ॥ ४५ ॥ अथ प्रत्येक बीजस्य जपध्यानविधिं ब्रुवे ॥ शापोद्धार प्रकारं च वीजा

नां दीपनीरपि ॥ ४६ ॥ विद्याक्षमाला सुकपालमुद्रा राजत्कराँ कुंदसमानकांति मुक्ताफ

लालंकृति शोभितांगी बालां स्मरेद्वाङ्मयसिद्धिहेतोः ॥ ४७ ॥ ध्यात्वैवं वाग्भवं लक्षत्रयं शु

क्लांबरा द्युतिं ॥ शुक्लचंदनलिप्तांगो मौक्तिकाभरणान्वितः ॥ ४८ ॥ जपित्वा तद्दशांशेन प

लाशकुसुमैर्नवैः ॥ जुहुयान्मधुराक्तैर्यः स कवियुवतिप्रियाः ॥ ४९ ॥

दयोगणाः ॥ २९ ॥ शक्त्यादीनुक्तस्वदिक्षु इत्युक्तेः पूर्वावरणकल्पितदिक्ष्वेव एवं सर्वत्र ॥ ३० ॥ विदि

॥नरं०॥ ॥५२॥

52

॥ऋं०म०॥

शासु अगन्यादिषु वस्वादयः॥ वसुभ्यो नमइत्यादि॥२३॥ नद्यांवर्तेसस्वरंगः॥२४॥ चंद्रः कर्पूरः पुरंगु
ग्गुलं॥ अपराजितायोन्याकारा पुष्पवल्ली तदायोन्यापराजितानिते:॥२५॥ सारघंमधु॥ तिलक
माहुरक्तेति मांसीजटायांसी॥२६॥ भागानाह॥ भूमिरेकः॥ नंदानव॥ अध्ययश्चत्वारः॥ दिशोदश

भजेत्कल्पद्रुमाधउद्दीप्तरत्नासने सन्निषण्णांमदाघूर्णिताक्षीं॥ करेर्बीजपूरं कपाले
षुचापंसपाशांकुशं रक्तवर्णां दधानां॥५७॥ ध्यात्वादेवींजपेल्लक्षत्रयंयोबीजमध्यवी
जकं॥ रक्तवस्त्रावृतोरक्तभूषणोरक्तलेपनः॥५८॥ दशांशंमालतीपुष्पैश्चंद्रचंदनले
पितैः॥ जुहुयात्तस्यवश्याःस्युस्त्रिलोकीजनताक्षणात्॥५९॥ व्याख्यानमुद्रामृतकुंभवि
द्याअक्षस्त्रजंदधतींकराग्रैः॥ चिद्रूपिणींशारदचंद्रकांतिंबालांस्मरेन्मौक्तिकभूषितां
गीं॥६०॥ ध्यात्वेवंचरमंबीजंजपेल्लक्षत्रयंसुधीः॥ सितवस्त्रानुलेपाढ्य आत्मानंदेवतांस्मरेत्
६१॥

॥राम॥ ॥५२॥

निगमश्चत्वारः॥ रक्तचंदनमेकभागमित्यादि एतान्येकीकृत्यकृष्णाचतुर्दशीरात्रौकुमार्याः
संप्रेष्यमूलेनाभिमंत्र्यतिलकंकुर्यात्॥२७॥ ध्यानभेदमाह॥ मातुलिंगेति॥ मातुलिंगंबीजबीजपूरं
तद्दक्षे॥ रागनाशध्यानं॥ वरामृतकुंभोदक्षयोः॥६३॥ शापोद्धारमाह॥ योजयेदिति॥ आद्ययोजयेत्

वराहोह कारः॥भृगुःस कारः॥मावकोरः॥ तेन ह्रैं ल॥द्वितीयस्यादौ नभो हंसौ हं सौ अंते रेफं तेन
हसकलरी मिति कूटं॥५७॥तृतीयस्यादौ खंहः अंते धूमकेततः रेफः॥तेन ल्हें:॥एवं भैरवी जाता
अस्याश तं जप्या बाला शायहीनास्यात्॥५८॥यद्वान्तैवाद्यं स्ये चबीजरेयफ योगाभावः॥तेन हैं हैं हैं:

मालती कुसुमैर्हुत्वा चंदनाक्तैर्दशांशतः॥लक्ष्मी विद्यासु कीर्त्तिनामाधाराज्ञायते विराव
॥८५॥ दिव्याशसा कीलिताच विद्येयं तन्त्र सिद्धिदा॥शापोद्धारमथो त्की लं विधायजप माच
रेत्॥५६॥योजयेद्दाडिमे बीजे वराह भृगु पावकान्॥मध्यमाद्यौ न भो हंसो मध्यमांते तु पा
वकं॥५७॥आद्यावंते चलातृीये ककमालुं खं धूमकेतनं॥एवंजप्त्वाशतं विद्या शापहीना फलाप्र
दा॥५८॥यद्वाद्ये चरमे बीजे नेवरेफं नियोजयेत्॥शापोद्धारे प्रकाराण्यो यद्वायं कीर्त्तितो बु
धैः॥५९॥आद्यामाद्यं च तातीयं कामः कामोथवाभवं॥अंत्यमत्य मनंगश्च नवार्णः कीर्त्ति
तो मनुः॥६०॥जप्तो यं शतधा शापं बाला॥या विनिवर्त्तयेत्॥चेतन्या हृदिनो जप्तो निष्कीलि
ता करो॥६१॥त्रिः स्वराश्चेतनी मंत्रीः धरः शांतिरनुग्रहः॥ताराद्या हृदयांतः स्यात्कामआ
ल्हादिनी मनुः॥६२॥

मध्यमं तदेव॥५९॥शापोद्धारे प्रकारांतरं नवार्णजपमाह आद्यामिति॥ऐं ऐं सौः क्लीं क्लीं ऐं सौं क्लीं

ऐ नवार्णः शतंजसः शापनिकृंतकः॥६१॥ चेतनी मंत्रमाह अधरः ऐ शांतिरी अनुग्रहः औ एते त्रयः स्वराः केवलाश्चेतनी मंत्रः स तंजसोबालांनिः कीलांकरोति॥६२॥ आल्हादिनी मंत्रमाह ताराय इति॥ अयमप्युत्कीलनकरः॥६२॥ वाग्बीजस्य दीपिनी विद्या आह॥ वदेति॥ सदीर्घांबु वा स्मृतिबालौ अनंतगो अस्थितौ ते न॥ श्वासने त्रः॥ सत्यः दिताद्दकूनः नि वाकू रोंइयमाद्यस्य बीजस्य दीपिनीम्

53

तथान्त्रयाणांबीजानां दीपनेमनुभिः स्त्रिभिः मुद्रीतानि विधायादौजपेत्तानीष्टसिद्धये॥६३॥ वदयुग्मंसदीर्घांबु स्मृतित्बाल वनंत गो॥ सत्यः सनेत्रो न स्ताद्दकू वाग्भवार्णाद्यदीपिनी॥६४॥ क्लिन्नेक्लेदिनी वै कुं दो दीर्घ स्वंसद्यगोंति मः॥ निद्रासचंद्राकु वंता शिवार्णा मध्य दीपिनी॥६५॥ तारोमोक्षं चकु वंता पंचार्णा तस्य दीपिनी॥ दीपिनी मंतरा बाला राधिता पिन सिध्यति॥६६॥ इदं रहस्य नाख्येयं कृतघ्ने कितवे शठे॥ परिक्षिताय दातव्यां मन्यथा दातृदोषदा॥६७॥

काशकर्त्री॥६७॥ कामबीजस्य दीपिनीमाह क्लिन्नेति स्वरूपं वेकुं दोमः॥ दीर्घ स्वं हा अंतिमः क्षः सद्यगः क्षो॥ सचंद्रानिद्रा॥ अंकुरु स्वरूपं॥ शिवार्ण एकादशार्णा॥ मध्यमबीजादीपिनी॥६५॥ तारइति॥ तारः प्रणवः मोक्ष कुर्वीत स्वरूपं॥ अंत्यबीजस्य दीपिनीउक्ता॥ दीपिनीमंतरा विना आराधितापि बाला न सि

ध्यति ६५ ॥ जपभेदात् कामभेदा नाह ॥ वागिति ॥ ऐं सौं क्लीमित्यादिना क्षोभाय ॥ क्लीं ऐं सौरिति वशी
करणे ॥ ६६ ॥ क्लीं सौः ऐं इति मुक्तौ ॥ ६७ ॥ दिव्यौघानाह ॥ परप्रकाश इति ॥ आनंदपदपश्चिमा इति व
क्ष्यमाणत्वात् परप्रकाशानंदाय नमः इत्यादि प्रयोगः ॥ ७० ॥ यंत्रमाह नवेति ७ ॥ गायत्र्यां त्रिपुरागाय

वागंत्यकामानुग्रजपेद्दशाणां क्षोभहेतवे ॥ कामवागंत्यबीजानि त्रैलोक्यस्य वशीकृतौ ६८ ॥
कामांत्यवाणीबीजानि मुक्तये नियतो जपेत् ॥ पूजारंभे तु बालाया स्त्रिविधार्चयेद्गुरून् ॥ ६९ ॥
दिव्यौघश्चैव सिद्धौघो मानवौघ इति त्रिधा ॥ परप्रकाशः परमेशानः परशिवस्तथा ॥ ७० ॥ का
मेश्वरी ततो मोक्षः मृतांतिमः ॥ एते संप्रे वदिव्यौघा आनंदपदपश्चिमाः ॥ ७१ ॥ ईशानाख्य
स्तत्पुरुषो घोराख्यो वामदेवकः ॥ सद्योजात इमे पंच सिद्धौघाख्याः स्मृता बुधैः ॥ ७२ ॥ मानवौ
घाश्च विज्ञेयाः स्वगुरोः संप्रदायतः ॥ नवयोन्यात्मके यंत्रे विलिखेन्मध्ययोनितः ॥ ७३ ॥ मादक्षि
णेयन बीजानि त्रिवारं साधकोत्तमः ॥ क्लीं स्त्रीं वर्णांस्तु गायत्र्या अष्टपत्रेषु संलिखेत् ॥ ७४ ॥
बहिर्मातृकया वेष्ट्य तद्बहिर्भूपुरद्वयं ॥ कामबीजलसत्कोणं व्यतिभिन्नं परस्परं ॥ ७५ ॥ मंत्रं त्रै
पुरमाख्यातं जप्तं संपालसाधितं ॥ बाहुनाविधृतं दद्यात् धनं कीर्तिं सुखं सुतान् ॥ ७६ ॥
त्र्या वक्ष्यमाणाया वर्णान्त्रयं गतिपत्रं लिखेत् ॥ ७८ ॥ भूपुरद्वयं ॥ चतुःकोणद्वयं ॥ कीदृशं व्यतिभिन्नं

एकं विदिग्गत कोणं॥अपरं दिग्गत कोणमित्यर्थः॥७५॥संपातसाधितं आहतिशेषघ्टेतेन सं
योजितं॥७६॥गायत्रीमुद्धरति॥कामेति काम क्लीं॥भगरयुतं विषमः मेबकः शः खड्गी शः मारूढः
बकारमारूढः श्वसनेत्रः॥अग्निरिः॥स्वरूपमन्यत्॥७७॥बालाभेदं प्रथमं मंत्रांतरमाह॥मायेति
मायाह्रीं कामक्लीं तार्तीयं सौः॥अंबरारूढं हयुतह्सौः प्रथमः॥७८॥मंत्रांतरमाह॥अनुलोमेति ए

कामं ते त्रिपुरादेवि विद्महे कामेश्वरि धीमहि॥बकः खड्गी शमारूढः स नेत्रोग्निश्च धीमहि॥७७॥त
न्नः क्लिन्ने प्रचोदयात्॥इत्येतां कीर्तितां बुधैः॥गायत्री त्रिपुरी सर्वसिद्धिदा सर्वसेविता॥७८॥अ
थ वक्ष्यामि बालायाभेदानागमगोपितान्॥मायाकामो वरारूढं तार्तीयं त्र्यक्षरो मनुः॥
७९॥अनुलोमप्रतिलोमबालामंत्रः षडक्षरः॥बालाश्रीकाम ल्लेखा संपुटायं नवाक्षरः॥८०॥
बालांते बालत्रिपुरे स्वाहांतो दशवर्णवान्॥वाक्कामौ व्योमभृग्वींदुयुग्मनुर्दीर्घभूधरः॥८१॥
पिनाकी त्रिपुरासिद्धिदे ह्रीं ह्स्मनुवर्णवान्॥मायालक्ष्मीमनोजन्मा त्रिपुरांते तु भारती॥८२॥

क्लीं सौः क्लीं ऐं द्वितीयः॥मंत्रांतरमाह॥बालेति॥श्रीं क्लीं ह्रीं इति तृतीयः॥८०॥मंत्रांतरमाह बालेति ऐं
क्लीं सौः बालत्रिपुरे स्वाहा इति चतुर्थः॥पंचममाह॥वागिति॥वाक् ऐं कामः क्लीं व्योमभृग्विंदुयक्

54

मनुः हसबिंदुयुतऔं ॥ ह्सौं दीर्घभूधरः ॥ गापिनाकीलः स्वरूपमन्यतु ॥ २१ ॥ अष्टमाह मायेति
मायाह्रीं ॥ लक्ष्मीः श्रीं मनोजन्मा क्लीं उद्दयं स्वाहा ॥ स्वरूपमन्यतु ॥ २२ ॥ कवित्वं सप्तममाह क
मलेति कमला श्रीं ॥ पार्वतीह्रीं ॥ कामः क्लीं स्वरूपमन्यतु ॥ २३ अष्टममाह भृग्विति भृगुब्र
ह्मक्रियावन्हिः ॥ भृगुः सः ब्राह्माकः क्रिपालः वान्हिरः ॥ ३ एतैर्युतशांतिरीकारः सरात्रिपार्सर्ग

कवित्वं देहिउद्दंहं षोडशार्णो मनुः स्मृतः ॥ कमला पार्वतीकामत्रिपुरां तेचमालिनी ॥ २३ ॥
मस्यंसः स्वंतलोदेहि स्वाहासप्तदशाक्षरः ॥ भृगुब्रह्मक्रियावन्हियुक्ताः शांतिसरात्रिमा २४
दहनांतेक महाकालभुजंगपुरुषोत्तमाः ॥ मन्वधीशेंदुसंयुक्ताद्वितीयं बीजमीरितं ॥ २५ ॥
वाग्बिजं त्रिपुरे सर्वं वांछितं देहि हृत्तमः ॥ वन्हिप्रियासप्तदशवर्णोयं कीर्तितो मनुः ॥ २६ हं
ल्लेखान्तितयं मोद त्रिपुरे नंतराग्यमै ॥ श्वर्यं देहि प्रियावन्हि मनुरष्टादशाक्षरः ॥ २७ ॥ माया
रमामन्मथांते त्रिपुरामदने पदं ॥ सर्वशुभं साधयाग्नेः प्रियान्योष्टादशाक्षरः ॥ २८ ॥ हल्ले
खाकमलानंगोबालांते त्रिपुरापदे ॥ माद्य। यत्तां नता विद्यांकुरुल्हबद्दान्हिवल्लभा ॥ २९ ॥

हुः स्क्लींदहनांतो अंत्यस्सः ॥ महाकालोमः ॥ भुजंगोरः पुरुषोत्तमोयः ॥ एते मन्वधीशेंदुयुक्ता

ओंबिंदुयुताः॥ ते नद्व्यों शेषंस्वरूपं वन्हिप्रियास्वाहा॥ ९॥ नवममाह ह्स्ल्ह्रेखेति ह्स्ल्ह्रेखात्र ॥मं०म०॥
यंह्रींह्रींह्रीं॥ अनंतआ॥ स्वरूपमन्यतु॥ १०॥ दशममाह मायेति मायाह्रीं रमाश्रीं॥ मन्मथः क्लीं शे
षंस्वरूपं एकादशमाह ह्स्ल्ह्रेखेति ह्स्ल्ह्रेखाह्रीं॥ कमलाश्रीं॥ अनंगःक्लीं॥ ह्रतूनमः॥ वन्हिवल्लभाः
स्वाहा शेषंस्वरूपं द्वादशमाह॥ मायेति मायाह्रीं॥ पद्माश्रीं मनोभुवः॥ क्लीं॥ ११॥ अनलकांतास्वा

मंत्रोविंशतिवर्णोयं मायापद्मा मनोभुवः॥ परापरेतेत्रिपुरे सर्वमीप्सितमुच्यतां॥ १२॥ साधयान
लकांतोयमंत्रोविंशतिकर्णकः॥ कामद्वंद्वं रमायुग्मं मायायुक्त्रिपुरापदं॥ १३॥ ललितेंतेमदी
प्सितामंतेयोषितंपदं॥ देहिवांछितमित्युक्त्वा कुरुज्वलनकामिनी॥ १४॥ अष्टाविंशतिवर्णो
यं मनुरिष्टप्रियप्रदः॥ कामपद्माद्रिपुत्रीणां प्रत्येकं त्रितयं वदेत्॥ १५॥ त्रिपुरांतेसुंदरीतिसर्वं
जगदिनद्वयं॥ वशंकुरुद्वयं मह्यं वलेदेत्यनलांगना॥ १६॥ सर्वाभिष्टप्रदो मंत्रोउक्तोबाण
गुणाक्षरः॥ चतुर्दशानामेतेषां मनुनामृषिरीरितः॥ १७॥ दक्षिणामूर्त्तिसंज्ञस्तुछंदोगायत्र
मुच्यते॥ त्रिपुरादेवता बालाषडंगं मातृकासमं॥ १८॥ पाशांकुशौपुस्तकमक्षकसूत्रंकरैर्द

हा॥ शेषंस्वरूपं॥ त्रयोदशममाह॥ कामेति कामद्वंद्वं॥ क्लींक्लीं॥ रमायुग्मं॥ श्रीं श्रीं॥ मायायुक्॥ ह्रींह्रीं

55

त्रिपुरललिते मदीप्सितां योषितं देहवां स्थितं कुरु स्वरूपं ज्वल न कामिनी स्वाहा॥ ९१॥ चतुर्दश माह कामेति॥ कामपद्मात्त्रिपुरवीणां प्रत्येकं त्रयं क्लीं क्लीं क्लीं श्रीं श्रीं श्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं॥ इनहृदयं मनहृदयं मम॥ अनलांगना स्वाहा॥ अन्यत्स्वरूपं॥ ९३॥ एते चतुर्दशबाला भेदास्तेषां मृषायानाह द क्षिणेति॥ ९५॥ ध्यानमाह॥ पाशेति अंकुशास्त्र सूत्रे दक्षयोः॥ ९७॥ हयारिः कणवीरः सायकैः पं

धानास कला मरीच्या॥ रक्तास्त्रिनेत्राशशिशेखरेयं ध्येयाखिलर्द्ध्यै त्रिपुरात्र बाला॥ ९७॥
जपो लक्षं दशांशेन होमः पुष्पैर्हयारिजैः॥ पूजापूर्वोदिते पीठे गेरस्याद्येश्च सायकैः॥ ९८॥
मातृभिर्दिग्धीरात्र शास्त्रैः प्रयोगाः पूर्ववन्मताः॥ लघुश्यामामथो वक्ष्ये स्मरणादिष्टदा यिनी॥ ९९॥ वाग्बीजं हृदयं कर्णारक्तु नेत्रः सनेत्रकः॥ वृषो मुकुंदमारूढः कूर्मो दीर्घेंदुसंयुतः॥ १००॥ नंदी दीर्घादिमातंगी सर्वार्तेस्यादशं कृरि वेश्यानरप्रियां तोये मंत्रो विंशतिवर्णवान्॥ १॥ मदनोस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्री निवृदादिका॥ छंदो देवी लघुश्यामा बीजं वाक् वह्निवल्लभा॥ २॥ शक्तिरुक्ताखिलाभीष्टसाधने विनियोजनं वाक् पूर्वकारांतैर्मूर्ध्नि भाति मायादिकां हृदि ३॥
चवाणदेवताभिः॥ ९५॥ बालामुक्ता लघुश्यामामाह॥ वाग्बीजमिति वाग्बीजं ऐं हृदयनमः

कर्णः ३ सनेत्रः एकनेत्रः॥ इयुतः ङः ङि॥ मुकुंदारुढो वृषः॥ टस्थितो वृषः षट्दीर्घेंदुसंयुतः कूर्मः
चः चा दी दीर्घो नंदी ड़ी॥ लिमातंगि सर्ववशंकरि स्वरूपं॥ विष्यान रप्रियास्वाहा॥ १० ५॥ ऐं बीजं स्वाहा
शक्तिः॥ ५॥ न्यासानाह॥ वागिति॥ ऐं रत्यै नमः॥ मूर्ध्नि ह्रीं प्रीत्यै नमो हृदि॥ क्लीं मनोभवायै नमः पा
दयोः इच्छेति॥ ऐं इच्छाशक्त्यै नमः मुखे ह्रीं ओः इच्छेति ज्ञानशक्त्यै नमः कंठे॥ क्लीं क्रियाशक्त्यै नमो लिंगे अ

पादयो विन्यसेत् मंत्री कामपूर्वां मनोभवां॥ इच्छाशक्तिज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिं क्रमात् न्यसेत्
४ वाग्मायाकामबीजाद्यामुखकंठे शिवे तथा॥ द्रावणं शोषणं बाणं तापनं मोहनाभिधं॥ ५॥
उन्मादनं क्रमात्संच बाणेशी बीजपूर्वकान्॥ कास्य हृद् गुह्य पादेषु न्यस्य कुर्यात् षडंगकं॥
रामाग्नि गुण रामांग वेत्रवर्णै मनुस्थितैः॥ ॐ नमो लकन्यकां ताब्राह्याद्या अष्टमातरः॥ ७॥
दीर्घस्वराद्या दीर्घा भाद्यष्टकाद्या विलोमतः॥ विन्यस्य मूर्द्ध वामांस वामपार्श्वेषु नाभितः॥ ८॥
दक्ष पार्श्वे दक्षिणांसे कट् कत् हृययोरपि॥ तारावागादिका अष्टौ सिद्धयः कन्यकातिमाः॥ ९॥
चतुर्थी नमसा युक्तान्यस्या कालिक विक्षिषु कंठे च हृदये नाभावाधारे लिंगमूर्द्धनि॥ १०॥

बाणेशी बीजानि॥ द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं स इति॥ तत्पूर्वकान् द्रावणाद्यान् कास्य हृद् गुह्य पादेषु न्यसेत्॥

56

द्रांद्रा वणायइत्यादि॥ कं शिरः॥ ओस्यं मुखं॥५६॥ षडंगमाह॥ रामेति मातृकान्यासमाह ऊं इति
७ दीर्घस्वरा आद्या यस्येदृशं विलोमतो दीर्घस्वादीनामष्टकमाद्यं यासां तामातरो मूर्द्धादिषु न्य
सेत्॥ कीदृश्यो मातरः॥ ऊं नमोंतकन्यकांताः॥ चतुर्थी नमोंतं कन्यकापदं अंते यासां ताः॥ आंब्रा
ह्मै कन्यकायै नमो मूर्द्धि॥ ईं ल्लां माहेश्वरी कन्यकायै नमो वामांसे॥ ऊं हां कौमारी कन्यकायै

अणिमा महिमा चापि लघिमा गरिमेशिता वशित्वा चाथ प्राकाम्यं प्राप्तिरित्यष्ट सिद्धयः॥ ६१॥
कामाद्याः कन्यकाप्रांता अष्टाव सरसो न्यसेत् केभाले नेत्रयोर्वक्त्रे कर्णयोः ककुदेपि च॥ ६२॥
उर्वशी मेनका रंभा घृताचि पुंजिका स्थली॥ सुकेशी मंजुघोषा च महारंगवतीति ताः॥ ६३॥ य
क्षगंधर्वसिद्धानां कन्यका नरनागयोः॥ विद्याधररक्षःपुरुषपिशाचानां मपीहताः॥ ६४॥ अंसयो
र्हृद्यन्यस्य लक्ष्तनयोर्जठरे क्रमात्॥ गुह्ये घ्या धारदेशे च नमोंता मदनादिकाः॥ ६५॥ ताराद्यान
मसायुक्तान्मूलवर्णावसबिंदुकान्॥ न्यसेत्संधिषु साग्रेषु करयोः पादयोरपि॥ ६६॥ न्यासानंत
धानुकूलामानंगीमानसे स्मरेत्॥ सुधार्णवांतर्द्वीपस्थरत्नमंदिरमध्यगां॥ ६७॥

नमो वामपार्श्वे॥ ऊं सां वैष्णवी कन्यकायै नमो नमो॥ ऌं षां वाराही कन्यकायै नमो दक्षपार्श्वे

57

ऐंशांइन्द्राणी कन्यकायै नमो दक्षसे॥ ऊंवांचामुंडायै कन्यककुक्षि॥ अः लां महालक्ष्मी कन्यकह
दि॥५॥ सिद्धिन्यासमाह॥ तारेति॥ ॐ अणिमासिद्धिकन्यकायै नमो मूर्ध्नि इत्यादि नेत्रयोः क
र्णयोर्लिङ्गे भ्रूः॥९॥ अप्सरोन्यासमाह॥ कामाद्याइति क्लीं ऊर्वशी कन्यकायै नमो मूर्ध्नि इत्यादि नेत्र
योः कर्णयोः हृदि॥१२॥ अप्सरसमाह॥ ऊर्वशीति॥१३॥ कन्यान्यासमाह॥ यक्षेति॥ नमो नामदनादिकाः

माणिक्याभरणान्वितां स्मितमुखीं नीलोत्पलाभां वरां रम्यालक्तकलिप्तपादकमलां नेत्र
योल्लासिनीं॥ वीणावादनतत्परां स्मरनतां कीरच्छदश्यामलां मातंगीं शशिशेखरामनुभजे
तांबूलपूर्णाननां॥१५॥ लक्षंजपेन्मधुकाक्तैर्जुहुयादयुतं सुमैः॥ मातंगीप्रोदिते पीठे लघुश्या
मां प्रपूजयेत्॥१६॥ त्रिकोणपंचकोणाष्टदलषोडशपत्रके॥ वेदद्वारधरागेहावृते यंत्रेवि
धानतः॥१७॥ देव्याअग्रेपार्श्वयोश्च तिस्रोर्चे इति पूर्वकाः॥ इच्छाज्ञानक्रियाशक्तिः कोणाग्
न्यादिषु त्रिषु॥१८॥ बाणाध्यं च स्मरः कोणेषु केसरेष्वंगदेवताः॥ ब्राह्म्याद्या अष्टपत्रेषु पत्रा
ग्रेष्वणिमादिकाः॥१९॥ यजेत्षोडशपत्रेषु वश्याद्याः कन्यका अपि॥ प्रयोगान्यासवत्कुर्यात्स्ता

कामबीजाद्या यक्षादीनां कन्यकाः॥ असादिषु न्यसेत्॥ अंसयोर्द्वे॥ स्तनयोर्द्वे॥ एवैकामन्यत्र

क्लीं यक्ष कन्यकायै नमो ऽद्दक्षांसे ॥ क्लीं गंधर्वकन्यकायै नमो वामांसे इत्यादि प्रयोगः ॥ १४ ॥ वर्णन्या समाह ॥ तारेनि ॥ प्रणवाद्या न्नमोंतानुस बिंदुनू मंत्रवर्णानूकार पाद संधिषु सार्थेषु न्यसेत् ॥ ॐ ऐं नमो ऽद्दक्षांसे ॥ ॐ नमो दक्षकर्पूरे इत्यादि ॥ १८ ॥ सुधार्णवस्यांतरायं द्वीपं तन्त्रय इन्न मंदिरं तन्मध्यें गे सिंहासने स्थितां ध्यायेत् ॥ माणिक्येति कीरच्छदश्यामलां शुकपीठनीलां ॥ २ ॥ रति

दिनां प्रपूजयेत् ॥ २३ ॥ भूगृहस्य चतुर्दिक्षु योगिनीः परिपूजयेत् ॥ गजाननासिंहमुखीगृध्रास्या काकतुण्डिका ॥ २४ ॥ उष्ट्रग्रीवा हयग्रीवा वाराही शरभानना ॥ उलूकिका शिवारावा मयूरी विकटानना ॥ २५ ॥ अष्टवक्त्रा कोटराक्षी कुब्जा विकटलोचना ॥ समन्वे ये दिशिंग्या स्यामेताः षोडश योगिनी ॥ २६ ॥ शुष्कोदरी ललज्जिह्वा श्वदंष्ट्रा वानरानना ॥ ऋक्षाक्षी केकराक्षी च बृहत्तुंडा सुराप्रिया ॥ २७ ॥ कपालहस्ता रक्ताक्षी शुकी श्येनी कपोतिका ॥ पाशहस्ता दंडहस्ता प्रचंडा त्यपिषाडशा ॥ २८ ॥ पूज्यादिका नाशदिक्ष्वा गेप्रती च्यां चंडविक्रमा ॥ शिशुघ्नी पापहंत्री च कालीरुधिरपायिनी ॥ २९ ॥ वसाधया गर्भभक्षा शवहस्तांत्रमालिनी ॥ स्थूलकेशी वृहत्कुक्षीः सर्पास्या प्रेतवाहना ॥ ३० ॥

रतिपूर्विकाः रतिप्रीतिमनोभवाः ॥ २१ ॥ उर्वश्याद्याष्टौ कन्यका अष्टौ यक्षादीनां ॥ न्यासवत् प्रयोगात्

॥तरं०८॥

॥५८॥

न्यासे यथा प्रयोगस्तथा पूजायामपि॥२३॥योगिनी राह॥ज्ञाननेत्यादि॥प्रति दिशं षोडश षोड शयथानाम्न्यः सर्वाः॥२४॥कीनाश दिग्भागे दक्षिणस्यां॥२०॥स्वस्वमंत्रेणेति॥वटुकादीनां मंत्रा उक्ताः॥२५॥तद्गायत्री माह॥वाणी ति वाणी ऐंपुष्पप्रियाई॰ ला॥पुष्पप्रियायै मीनकेतनः क्लीं शे षं स्वरूपं॥इति मंत्रः॥नौकाश्यामादि अष्टमस्तरंगः॥८॥अन्नपूर्णेश्वरी मंत्रं वक्तु प्रतिजानीते २९

॥मं०म०॥

दंड्भूकक राक्षोर्वी मार्गीर्षिनि षोडशा संपूज्याउत्तरस्यां तु षोडशैव दृषाननाः ३१॥ह्या त्तास्या धूमनिश्वासा व्योमैवकुचरणोद्दंडकू॥तापिनीशोषिणी दृष्टिः कोटरी स्थूलनासिका॥३२॥वि द्युत्प्रभा बलाकास्या मार्जारी कटपूतना॥अट्टाट्टहासा कामाक्षेन्यर्चनीया अभीष्टदाः॥३३॥ नश्यंति भूतडाकिन्य आसां नाम श्रुतेरपि॥भूमंदिरस्य कोणेषु वह्न्यादिषु यजेत्क्रमात्॥३४॥ स्वस्वमंत्रेण वटुकं गणेशक्षेत्रपालकं॥दुर्गां तद्बहि रिंद्रादीन् वज्रादीनपि पूजयेत्॥३५॥ भूगृहस्य चतुर्द्वारेषु चतुर्वाद्यानि पूजयेत्॥ततः शंखं च विततं घनं च मुषिराभिधं॥३६॥द्वादशा वर्णैरेवं लघु श्यामां यजेत्ततः॥सर्वासां संपदां पात्र मचिरान्नुजायते सना॥३७॥वाणी पुष्पप्रि यायै॰ लावि मद्दे मीनकेतनः॥कामेश्वरी धीमही स्यात्ततः श्यामा प्रचोदयात्॥३८॥

॥राम॥

॥५८॥

अन्नपूर्णेति॥फलं कथयन्॥मंत्रमुद्धरति वेदादिः प्रणवः॥गिरिजा ह्रीं॥पद्मा श्रीं॥मन्मथः क्लीं॥ह्रयं

58

हृदयं नमः ॥ भगवती माहेश्वरी अन्नपूर्णेति स्वरूपं दहनांगना स्वाहा ॥ इति पोडशाक्ष-
भूमीत्यादि पद वर्णसंख्या ॥ ६ ॥ दर्वीं दक्षे ॥ स्वर्णपात्रं वामे ॥ ४५ ॥ शिव मंत्रमाह प्रणव इति ग
गनं हकारः ॥ मनुचंद्रार्धं ॥ ओं बिंदुयुतं हौं हृदयाय नमः ॥ शिवास्वरूपं मारुतो यः ॥ ४६ ॥ वराहमं
त्रमाह ॥ तारमिति ॥ तारं ॐ ॥ नमो भगवते वराह स्वरूपं ॥ अर्घीशयुक्त वसुः ॥ भूं ड्ताः रः रूपाय

एषो ह्रियाऽनुमातंगी गायत्री सर्वसिद्धिदा ॥ अनया याग वस्तुनि प्रोक्षेत्तस्याः समर्चयेत्
॥ ३९ ॥ मातंगी मंत्रसंप्रोक्ताः प्रयोगा अत्र कीर्तिताः ॥ राजानो राजपुत्राश्च सुरेशो मदमंथ
राः ॥ ४९ ॥ दासा मनोवचः कायैर्भवेयुस्याउपासितुः ॥ शाकिनी प्रेत भूताश्च धर्षितुं तं न शक्नु
युः ॥ ४५ ॥ भूरिणा किं महोक्तेन देवयक्षलेखदा ॥ तन्मनुस्मरणादेव नरो देवमयो भवेत् ॥ ४२ ॥
देव्याउपासकैः पुंभिः स्त्रियो नित्या नत्वानुचिंतू ॥ देवीवन्मानीयास्ताम नो भीष्टमभीप्सु
भिः ॥ ४३ ॥ इति श्री मंत्रमहोदधौ लघुश्यामा मंत्र निरूपणं नाम अष्टमस्तरंगः ॥ ८ ॥ ॥
अन्नपूर्णेश्वरी मंत्रं वक्ष्ये भीष्टप्रदायिनं कुबेरो यामुपास्याऽभुल्लब्धवान्निधिनाथतां ॥ १ ॥

भूर्भुर्स्वरूपं ॥ मार्गिनलंबः ॥ स्वः स्वरूपं ॥ भूरः पः ॥ कामिकांतः ॥ ये भूपतितलं दे हि ददापय स्वरूपं मे

वसुधाप्रियास्वाहा ॥१३॥ नारायणमंत्रमाह ॥ प्रणवइति हृदयंनमः ॥ नारायणाय स्वरूपं वसुव
र्णोष्टवर्णः ॥१४॥ धराश्रियो मंत्रमाह ॥ अन्नमिति ॥ अन्नमन्नाद्यं मे देह्यन्नादिपतये ममान्नं प्रदा
पयस्वरूपं ॥ अनलसुंदरीस्वाहा ॥ अयमंत्रो भूमीष्टो भूमिपूजने अनेन संपुटः ॥१५॥ श्रीश्रिया
यां श्रीबीजपुटः ॥ भूमीबीजमाह ॥ स्मृतिरिति स्मृतिर्गः ॥ लसनुचंद्रयुक् ॥ लऔबिंदुयुतः ग्लौ एत

शंगोऽक्षरंख्यं दिग्गीशत्वं कैलाशाधीशतामपि वेदादिर्गिरिजापश्चात् मन्मथो हृदयं भग ॥२॥ व
ति माहेश्वरीं प्रांते अन्नपूर्णे दह नांगना ॥ प्रोक्ता विंशतिवर्णाढ्यं विद्या स्याद्दुहिणो मुनिः ॥३॥ कृतिः
छंदोऽन्नपूर्णेशी देवता परिकीर्तिता ॥ षड्दीर्घाढ्येन हृल्लेखाबीजेनस्यान्नृषडंगकं ॥४॥ मुखव
नासाक्षिकर्णाघ्रिगुदेषु नवसु न्यसेत् ॥ पदानि नवतद्वर्णा संख्यदानी मुदीर्यते ॥५॥ भूमि
चंद्रधरैः कांक्षिवेदाब्धियुगबाहुभिः ॥ पदसंख्यामितैर्वर्णैस्ततो ध्यायेत्सुरेश्वरीं ॥६॥ तप्त
स्वर्णनिभा शशांकमुकुटा रत्नप्रभाभासुरा नानावस्त्रविराजिता त्रिनयना भूमीरमाभ्यां यु
ता ॥ दर्वीहाटकभाजनं च दधती रम्योच्चपीनस्तनी नृत्यंतं शिवमाकलय्य मुदिता ध्येयान्न
पूर्णेश्वरी ॥७॥ लक्षं जपो युतो होमस्त्वरुणा घृतसंयुताः जयादिनवशक्त्याढ्ये पीठे पूजा समी॥

हुवो बीजं ॥ श्रीबीजमाह ॥ वन्हिरिति ॥ रेफयबिंदुयुतः वकंशः ॥ श्रीमिति श्रियो बीजं ॥१७॥ वेदास्रे चतुरस्रे

59

मंत्राद्याश्च तुर्बीजाद्याश्च तस्रः शक्तिः पूजयेत् ॥ ता एवाह ॥ परेति ॥ ॐ परायै नमः ॥ ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः
श्रीं कमलायै नमः ॥ क्लीं स्मरागायै नमः मंत्रस्यैवैषामशेषायै वर्णाः ॥ चतुर्बीजन्यतिरिक्ताः तत्पूर्वीकृ
रिता च ॥ त्रिकोणादेवपत्राष्टपत्र षोडशपत्रके ॥ भूपुरे णयुते यंत्रे प्रदद्यान्मायया सनं ॥
अग्न्यादि कोणसंस्थितयेशिववाराह माधवान् ॥ अर्चयेत्स्व स्वमंत्रैस्तु प्रोच्यंते मनवस्तुत ॥ ११ ॥
प्रणवो मनु चंद्राढ्यं गगनं हृदयं शिवा ॥ मारुतः शिवमंत्रोऽयं समाणः शिवपूजने ॥ १२ ॥ तारं न
मो भगवते वाराहाय ध्रीश युग्वसुः ॥ पाय भूर्भुजलं सर्गि स्वः भूरः कामिका चये ॥ १३ ॥ भूपति त्वं च
मे देही हृदापयवसः प्रिया ॥ त्रयस्त्रिंशद्वर्णमंत्रः प्रोक्तो वाराहपूजने ॥ १४ ॥ प्रणवो हृदयं नारा
यणाय वसुवर्णकः ॥ नारायणार्चने मंत्रः षडंगानि ततो यजेत् ॥ १५ ॥ धरां वामे स्वमनुना दक्ष
भागे श्रियं तथा ॥ अन्नमद्य नमित्युक्त्वा मे देह्य न्नाधिपार्णकः ॥ १६ ॥ तयेममान्नं प्राणांते दा
पया नल सुदरी ॥ द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रो भूमीष्टो भूमिसंपुटः ॥ १७ ॥ लक्ष्मी पुटस्तत्पूजायां स्मृ
तिर्ल मनु चंद्रयुक् ॥ भुवो बीजं वह्नि शांति बिंदुयुक्तो वकः श्रियाः ॥ १८ ॥
अमृताद्याः षोडशदले पूज्याः ॥ नं अमृतायै नमः ॥ मां मानदायै नमः इत्यादि ॥ १९ ॥ मंत्रांतरमाह

अथमिति॥ अयं विंशत्यर्णः श्रीकामहीनः षडंगमाह ह्रीते॥२३॥ मंत्रांतरमाह पूर्वोक्तेति विं
शत्यर्णमंत्रवर्णान्॥ चतुर्दशाक्षरान् माहेश्वरीत्यंतममाभिमतमन्नं देहि देही। तिवर्णानुच्चरेत्
अन्नपूर्णेस्विहित्यंते स्यैव॥ ततएकगुणार्णवानुएकत्रिंशद्वर्णः॥२४॥ षडंगमाह॥ युगेति॥ मंत्रांतर
माह॥ प्रणवइति कमलाश्रीः॥ शक्तिः ह्रीं॥ अनलांगनास्वाहा॥२५॥ षडंगमाह॥ रामेति॥ निधयोनव

मंत्रादिरस्य चतुर्बीजपूर्विकाः परिपूजयेत् शक्तोश्व तस्मो वेदाश्मोपरा च भुवनेश्वरी॥१॥ कम
लासुभगा चेति ब्रह्माद्या ~~मातरः~~ अष्टपत्रगाः॥ षोडशारे मृताचैव मानदा तुष्टिपुष्टयः॥१०॥
प्रीतिरितिर्ह्रींः श्रीः स्वापिस्वाधा स्वाहा दशम्यथा॥ ज्योत्स्ना हैमवती छाया पूर्णिमा सहनित्यया॥१०
अमावास्येति संपूज्या मंत्रशेषार्णपूर्विकाः॥ भूपुरे लोकपालाः स्युस्तदस्त्राणि तदग्रतः॥२१॥
इत्थं जपादिभिः सिद्धे मंत्रेस्मिन् धनसंचयैः॥ कुबेरसदृशो मंत्री जायते जनवंदितः॥२२॥ अयंरमा
कामबीजरहितोष्टादशाक्षरः॥ द्विनेत्र वेदवेदाब्धिनेत्रार्णैरंगमीरितं॥२३॥ पूर्वोक्तमंत्रेमवर्णा
न् समाभिमतमुच्चरेत्॥ अन्नं देहीयुगं चापि भवेदेकगुणार्णवान्॥२४॥

मंत्रांतरमाह॥ तारेति॥ तार ॐ॥ श्रीः श्रीं शक्तिः ह्रीं हृदयं नमः भगास्वरूपं अंभोवः सदृक् कामि

60

कातिः॥अग्निपत्नी स्वाहा॥स्वरूपमन्यत्तु॥२४॥षडंगमाह रामेति॥अन्यत्तु ध्यान पूजा प्रयोगः पूर्वव
त्॥२०॥गौरीमंत्रमाह मायेति॥मायाह्रीं॥तोयं वः मेषो नः॥समद्य लः॥लोकः घेवा एषां युग्मं॥सः स्त्रु
दुघेघवावा॥हरवल्लभा॥शेषं स्वरूपं॥२१॥अजोब्रह्मा षडंगमाह॥चतुर्दशेति दीर्घषवद्भ्युक्तैः
चतुर्दशाक्षरैः षडंगं॥२४॥ध्यानमाह॥गीर्वाणेति गीर्वाणास्तेषां समूहैः पूजितं पादपद्मं यस्याः
युगांगवेदसमाब्धि षड्वर्णैरंगकल्पनं प्रणवः कमलाशक्तिर्नमो भगवतीति च॥२५॥प्रस
न्नाजापारिजाते स्वर्यन्नपूर्णेनलांगलं॥चतुर्विंशतिवर्णात्मा मंत्रः सर्वेष्टसाधनः॥२६॥ए
मास्तिवेदनिधिभिर्वेदक्ष्मर्णैः षडंगकं॥तारः श्री शक्तिर्हृदयं भगोभः कामिकासदक्॥२४॥
माहेश्वरि प्रसन्नेति वरदे पदमुच्चरेत्॥अन्नपूर्णेऽग्निपत्नी॥तिपंचविंशतिवर्णवान्॥२८॥
रामषट्युगषद्वेदनेत्रार्णैः स्यात्षडंगकं॥एषां चतुर्णां मंत्राणामन्यत्सर्वं तु पूर्ववत्॥२९॥
त्रैलोक्यमाहनो गौरी मंत्रः संकीर्त्यतेधुना॥माया नमो ते ब्रह्मश्री राजिते राजपूजिते॥३०॥
जयं ते विजये गौरी गांधारीति वदेत्पदं॥त्रिभूतोयं मेषव शंकरी सर्ववससद्य लः॥३१॥
अंकुशं दद्यो॥३२॥गौर्या मंत्रांतरमाह॥नभ इति॥नभो हकारः॥कीदृक्॥हंमालनयुतं हंसः सः
४१

अनलोरः॥ताभ्यांयुतं॥एरस्थंविंदुद्युतं॥तेनह्सौं॥तोयंवः॥तत्कीह्रकू॥वाय्वग्निकर्णोंदुयुतेवा
युयः॥अग्निरः कर्णा॥ॐ इंबिंदुः॥तैर्युतं॥ब्रूं स्वरूपमग्रे॥मायाह्रीं॥रमाश्रीं॥आत्मभूः क्लीं॥अ
ग्नेस्वरूपं॥वन्हिप्रियास्वाहा॥४२॥अंगमंत्राः॥षट्दीर्घयुक्तमायाबीजंपरंयेषां इदृशाः॥४३॥
मनोःमंत्रस्यसर्वजनस्थानेसर्वजनस्येतिपदस्थानेसाध्याभिधानकंसाध्यनामोच्चरेत्॥

कवशंकरिसर्वस्त्रीपुरुषांतेवशंकरि॥सुहृयंदुहृयंघेयुक्‌वायुग्मंहरवल्लभा॥३४॥स्वाहांत
एकषष्ट्यर्णोमंत्रराजः समीरितः॥अजोमुनिश्छंदोगौरीत्रैलोक्यमाहिनी॥३५॥देवताबीज
शक्तीतुमायास्वाहापदेक्रमात्॥चतुर्दशदशाष्टाष्टदशैकादशवर्णकैः॥३४॥दीर्घाद्यमा
ययायुक्तैःषडंगानिसमाचरेत्॥मूलेनव्यापकंकृत्वाध्यायेत्त्रैलोक्यमोहिनीं॥३५॥गीर्वाण
संघार्चितपादपंकजारुणप्रभाबालशशांकशेखरा॥रक्तांशुकालेपनपुष्पयुग्मुदेस्तृणिसपा
शंदधतीशिवास्तुवः॥३६॥अयुतंप्रजपेन्मंत्रं सहस्रंघृतसंप्लुतैः पायसैर्जुहुयात्सिद्धेप्राप्तु
तेगिरिजांजयेत्॥३७॥कसरेष्वंगमाराध्यब्राह्म्याद्याः पत्रमध्यगाः लोकेश्वरांस्तदस्त्राणि

देवदत्तस्यमुखमित्यादि॥४८॥प्रयोगांतरमाह॥साध्यनक्षत्रेति॥साध्यस्ययन्नक्षत्रंजन्मनक्षत्रं॥
४९

॥मं०म०॥

॥राम॥
॥६१॥

61

तत्संबंधीयो वृक्षस्तेन साध्याकृतिं साध्यप्रतिमां कुर्यात्तु॥ तत्र प्राणान्प्रतिष्ठाप्य तामंग
णे खात्वा तद्युपर्यग्निं निधाय रक्तचंदनाद्यैः सह संहुत्वा तानि ष्काप्यनदीतटे निखनेत्तु
सदासः स्यात्तु॥ नक्षत्रवृक्षा यथा॥ कारस्करोथ धात्री स्यादुदुंबर तरुः पुनः जंबू खदिर कृष्णाख्ये
वंशपिप्पलसंज्ञकौ॥ नागरोहितनामानौ पलाश प्लक्ष संज्ञकौ॥ अंबष्ठविल्वार्जुनाख्य विकंकतक

स्त्वहि परिपूजयेत्तु॥३८॥ इत्थमाराधिता देवी प्रयच्छेत्सुखसंपदः॥ तंदुलैः स्तिलसंमिश्रैर्ल
वणैर्मधुरान्वितैः॥३९॥ फलैरन्यैरक्तपद्मैर्जुहुयाद्यो दिनत्रयं॥ तस्य विप्रादयो वर्णा वश्याः
स्युर्मासमध्यतः॥४०॥ रविमंडलमध्यस्थं देवीं ध्यायन्नृजपेन्मनुं॥ अष्टोत्तरशतं तावद्दुत्वाग्नौ
वशयेज्जनान्तु॥४१॥ नभोहं सानलयुतमेकारस्थं शशांकयुक्॥ तायंवाद्यग्निवर्णेंदुयुतं राज
मुखीति च॥४२॥ राजाधिमुखि वश्यांते मुखिमायारमात्मभूः॥ देवि देव महादेवि देवाधिदेवि
सर्वं च॥४३॥ जनस्य च मुखं पश्चाम मवशंकुरुद्वयं॥ वन्हिप्रियांतो मंत्रोष्टचत्वारिंशद्भिपिर्मतः
॥४४॥ ऋषिर्भ्रृंगे देवतास्तु पूर्ववत्सारिकीर्तिताः॥ ह्रदेकादशभिः प्रोक्तं शिरः स्यात्सप्तवर्णकैः
॥४५॥
महीरुहाद्द इति॥५०॥ अष्टलक्ष्मी मंत्रमाह॥ वागिति॥ वाग्बीजं ऐं॥ भुवनेशी ह्रीं॥ श्रीं॥ प्रीं॥ मनंतं आ
५१ ५२

द्यलक्ष्मीस्वयंभुवेस्वरूपं॥ शंभुजायाह्रीं ज्येष्ठायेस्वरूपं हृदयं नमः॥५७॥ श्रीशक्तिः ह्रींबीजं ५५ ॥मं॰म॰
पदेोन्मितिः पदवर्णासंख्या भूरित्यादिस्वर्णैर्ज्ञेया॥ ध्यानमाह॥ उद्यदिति॥ धनपात्रांकुशोदस्सयोः ५५॥

शिखावर्मापिवेदार्णैः पंचभिर्नेत्रमीरितं॥ अस्त्रंसप्तदशार्णैः स्याध्यानजप्यादिपूर्ववत्॥ ५६॥
अंगमंत्रास्तुदीर्घाद्य भुवनेशी परामता॥ एवंसिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगानूकर्तुमाहसि॥ ५७॥ कुर्यात्स
र्वजनस्थानेमनोःसाध्याःभिधानवं॥ जपहोमेतर्पणेच वशीकरणकर्मणि॥ ५८॥ ससंपातंघृ
तंहुत्वा सहस्रं सप्तवासरं॥ संपातार्ज्यंतु साध्यस्य प्राशितंवश्यकारकं॥ ५९॥ साध्यनक्षत्रवृ
क्षेणाकुर्यात्साध्याकृतिंशुभां॥ तस्यामसूनूप्रतिष्ठाप्य प्राङ्गणे निखनेच्चतां॥ ६०॥ तत्रानलं
समाधाय रक्तचंदनसंयुतेः॥ जपापुष्पैर्निशीथिन्यांजुहुयात्सप्तवासरं॥ ६१॥ सहस्रंप्रत्यहं
पश्चात्तां निष्काश्य सरित्तटे॥ निखनेत्साधकस्तस्यसाध्योदासोभवेतुध्रुवं॥ ६२॥ ज्येष्ठलक्ष्मी
महामंत्रः प्रोच्यते धनवृद्धिदः॥ वाग्बीजंभुवनेशीना श्रीरनंताद्यलक्ष्मीच॥ ६३॥ स्वयंभुवेशं
भुजयाज्येष्ठायेहृदयांतिकः॥ मंत्रः सप्तदशार्णोयं मुनिर्ब्रह्मास्यकीर्त्तितः॥ ६४॥ छंदोष्टिर्ज्येष्ठ

पीठशक्तिराह्लोहितास्येति॥ ६५॥ गायत्रीमाह॥ प्रणवद्वितिस्पष्टं॥ ६६॥ लोकेशाद्यंद्रादयः हेतयो

वप्राद्याः॥९४॥अन्नदमाह॥अथेति॥योमंत्रश्चान्नपूर्णावर्णपूजनेनभूमिश्रियोः पूजनेद्वितीयमास्व
रोद्वाविंशतिवरणः पुराकथितः॥सोन्नदोमनुः॥अन्नमत्यंन्नंमेदेह्यन्नाधिपतयेममान्नंप्रदाप
स्वाहेतिप्रणभूबीजश्रीः बीजसंपुटोष्टाविंशतिवर्णः॥९५॥षडंगमाह॥अन्नंमहीति॥षडंगमंत्राः

ज्येष्ठलक्ष्मीस्तुदेवताशक्तिबीजकं॥श्रीमायेमूलतोहस्तोप्ररख्यासंगमाचरेत्॥९९॥राम
वेदसुगैकत्रिनेत्रार्णैर्मनुसंभवैः॥पादानामष्टकंन्यस्येच्छिरोभ्रूमध्यवक्त्रके॥९६॥हन्नाभ्या
धारकेजानुपादयोस्तत्परोन्मितिः॥भूचंद्रैकचतुर्वेदभूमिरामाक्षिवर्णकै॥९७॥उद्यद्भास्क
रसंन्निभास्मितसुखीरक्तांबरालेपनासेक्तुंभंधनभाजनंसृणिमथोपाशांकरैर्बिभ्रती॥प
द्मस्थाकमलेक्षणाहृदकुचासोदर्यवारांनिधिर्ध्यातव्यासकलाभिलाषफलदाश्रीज्येष्ठ
लक्ष्मीरियं॥९८॥लक्षंजपेत्पायसेनजुहुयात्तु तद्दशांशतः॥आज्याक्तेनयजेत्पीठेवक्ष्यमा
णेमहाश्रियः॥९९॥लोहितास्वावरूपाचकरालीनीललोहिता॥समदावारुणीपुष्टि
रमोघाविघ्नमोहिनी॥१००॥तत्पीठशक्तयः श्रीक्रमादिक्षुमध्येचतायजेत्॥प्रयच्छेदासनंत

श्रवादिकाः॥प्रणवाद्याः॥दीर्घयुक्तभूमिश्रीबीजेअंतेयेतेषांते॥विनेत्राः॥नेत्रहीनाः॥पंचैव

॥तरं० ९॥ ॥६३॥

पंचागाने मनोर्यत्र तत्र नेत्रं परित्यजेदित्युक्तेः ॥ ॐ अन्नं महि ग्लां श्रीं द्रुतुः ॥ ॐ अन्नं मे देहि ग्लीं ॥मं०म०॥
श्रीं रइत्यादि ॥६७॥ वैष्णवी पीठ शक्तीराह ॥ विमलेति ॥ पीठ मंत्रमाह ॥ तारमिति ॥ तार ॐ ॥ नमो भ
गवते सर्वभूतात्मसंयोगयोगपद्मश्रीपीठात्मने नमइति ॥७३॥ इध्मैः समिद्भिः ॥ कुबेर मंत्रमाह
॥ ॥७४ ७५ ७६॥
स्यैगायत्र्यावक्ष्यमाणाया ॥६१॥ गणवो रक्तज्येष्टायेविद्महे पदसंततः ॥ नीलज्येष्टापदं पश्चा
त्तुयेधीमहि ततः परं ॥ तन्नो लक्ष्मीपदं प्रेति चोदयादिति चोच्चरेत् ॥ गायत्र्येषा समाख्याता
केसरेष्वंगपूजनं ॥६२॥ मातरः पत्रमध्येषु वाह्ये लोकेशहेतयः ॥ इत्थं जपादिभिः सिद्धो मंनु
दद्यादभीप्सितं ॥६४॥ अथान्नमदनोर्वक्ष्ये साधनं यः पुरोदितः ॥ अन्नपूर्णारत्तो भूमिश्रीयो
गहृय माक्षरः ॥ तारभूः श्रीपुटो जप्यो मुनिरस्य चतुर्मुखः ॥ छंदोतिवृत्तिराख्यातं देवतेवसु
धाश्रियो ॥६६॥ भूबीजंबीजमस्योक्तं श्रीबीजं शक्तिरीरिताः ॥ अन्नं मह्यीतिहृदयमन्नमेदेहि
मस्तकं ॥६७॥ शिखान्नाधिपतये ममान्नंच प्रदापयः ॥ वर्मोक्तं स्वाहया चास्त्रमंगमं
त्राध्रुवादिकाः ॥६८॥ षट्दीर्घा रूढ भूमिश्रीबीजांताः परिकीर्तिताः ॥ विनेत्रा अथ दुग्धाब्धौ ॥राम॥ ॥६३॥
स्वर्णद्वीपे तु नेस्मरेत् ॥६९॥ कल्पद्रुमाधो मणिवेदिकायां समास्थितेवस्त्रविभूषणाढ्ये ॥ भू
मिश्रियो वांछितदानदक्षे संचिंतयेद्देवमुनींद्रवंद्ये ॥७०॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

63

तारश्चं ॥ अग्निप्रियासाहा ॥ २१ ॥ ध्यानमाह ॥ धनेति ॥ रलकरंडो दक्षो ॥ २२ २३ ॥ प्रत्यंगिरामाह ॥ ह्रींघेति
मरुत्तृयकारः ॥ ह्रीं घेंदुयुक्ता आबिंदुयुतः ॥ स्यांब्रह्माकः ॥ लो ह्नतः ॥ पः ॥ तत्सं मां संलः ल्म यंतिनोर

लक्षमेकं जपेन्मंत्रं तद्दशांशं घृतपुतैः ॥ अग्नेर्हुत्वा यजेत्सीटे वैष्णवे वसुधाग्नियौ ॥ १ १ ॥ विमलो
त्कर्षिणी ह्नामाक्रियायोगनिधा तथा ॥ प्रह्वीसत्यातथेशानानुग्रहायोढशक्तयः ॥ १ २ ॥ तारं नमो
भगवते विष्णावे सर्ववर्णकाः ॥ भूतात्मसंयोगपदं योगपद्मपदं ततः ॥ १ ३ ॥ पीठात्मनेनमोंतोयं
पीठस्य मानुरीरितः ॥ ध्यायेदासमेतेन मूलेनावहनादिकं ॥ १ ४ ॥ अंगानी ष्ठार्चयेदिक्षु भूवह्नि
जलमारुतान् ॥ निवृत्तिं सप्रतिष्ठां च विद्यां शांति विदुक्षु च ॥ १ ५ ॥ अष्टशक्तीर्बलाकाच विमला
कमला तथा ॥ वनमाला विभीषा च मालिका शांकरी पुनः ॥ १ ६ ॥ पूर्वादिदिक्षु प्रयजेदष्टमीं वसु
मालिकां ॥ शक्राद्यानायुधैर्युक्तानृत्स्व स्वदिक्षु समर्चयेत् ॥ १ ७ ॥ इत्थं सपरिवारयोधरालक्ष्म्याया
जपादिभिः ॥ आधारयेत्स लभते महती मन्त्रसंपदं ॥ १ ८ ॥ आज्याक्तैर्ज्वलितैर्बिल्वसमिद्भिर्जुहु
यात् छिवे ॥ साज्येन पायसेनापि पफलैर्पत्रैर्बिल्वजैः ॥ १ ९ ॥ जपतामुं महामंत्रं होमः कार्यो दिने
दिने ॥ दशसंख्यं कुबेरस्य मनुनेध्मे र्वेदोद्भवैः ॥ २० ॥ तारोवैश्रवणायग्निप्रियांतोष्टाक्षरो मनुः
होमकाले कुबेरं तु चिंतयेदग्निमध्यगं ॥ २१ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

यः क्रूरांकुशांव धूमिवतां ब्रह्मास्वरूपं सदीर्घणः णा आपनिर्णुमद इति स्वरूपं मंत्रेणाकारेणास
हसंधिः प्रत्यक्कर्त्तीरमृच्छतु स्वरूपं प्रणवमायाबीजं संपुटः ८४ ८५।८७ षडंगमाह अष्टभिरिति
तोयनिधिश्च तुर्भिः दीर्घयुक्पार्वती मायाबीजं परं येषा ८८ प्रणवआद्यो येषां जातयोह

घंनपूर्णं स्वर्णकुंभं तथा रत्नकरंडकं हस्ताभ्यां विभ्रतं सर्वं करपादं चतुर्दलं ८२ वटाधस्तात्कल्पपी
ठोपविष्टं सुस्मितानन एवं कृते कृतो मंत्री लक्ष्म्या जयति वित्तमं ८३ अथ प्रत्यंगिरां वक्ष्ये परकृत्य
विमर्दिनीं दीर्घेंदुयुक् मरुत् ब्रह्मा मांसलोहितसंस्थितं ८४ यंतिनोरयउच्चार्य क्रूरांकुशां समुच्चरेत्
वधूमिवपदं पश्चात्तां ब्रह्मांते सदीर्घणः ८५ अपनिर्णुद्यइत्थं ते प्रत्यक्कर्त्तीरमृच्छतु तारमायापुटो मंत्रः
स्यात् संप्रत्निंदशाक्षरः ८६ ब्रह्मानुष्टुप् मुनिः छंदो देवी प्रत्यंगिरोदिता बीजशक्ती तारमाये कृत्यानाशो
नियोजनं ८७ अष्टभिस्तोयनिधिभिर्युगैर्वेदैश्च पंचभिः वसुभिर्मंत्रजैर्वर्णैर्दीर्घयुक्पार्वती परैः
८८ प्रणवाद्यैः षडंगानि कल्पयेज्जातिसंयुतैः शिरोभ्रूमध्यवक्त्रेषु कंठे बाहुद्वये हृदि ८९ नाभावूवोः
र्जानुनोथ पदानि पदयोर्न्यसेत् चतुर्दश क्रमान् मंत्री तारामायापुटान्यपि ९० आशांबरा मुक्तकचा
घनच्छविध्येया सिचर्मा सिकरा हि भूषणा दंष्ट्रोग्रवक्त्रा त्रसिता हितान्वय प्रत्यंगिराशं करतेजसेरिता ९१
दयाय नम इत्यादि तत्संयुक्तैः रष्टभिर्वर्णैः षडंगं पादन्यासमाह शिर इति प्रणवमायासंपुटानि चतुर्दश

64

पदानिशिरआदिषु न्यसेत् तेषां वर्णसंख्याक्रमात् एककचतुरेकत्रिद्विद्विद्व्येकत्रिपंचाद्यैस्त्रिवर्णैर्वा
ध्या ॐ ह्रांयांह्रीं ॐ शिरसी स्वादि ९९० ध्यानमाह आशेति आशांबरानानाघनद्युविमेघश्यामा
क्वासितोहिलानांरिपूर्णांमन्वयोर्वंशीययाअसिद्धंस ९९९४ बलिमंत्रमाह योमइति ॐ योमेपूर्वगतः
पाप्मापापकेनेहकर्मणा इंद्रस्तंदेवराजोजृंभयतु मोहयतु नाशयमुकलिंतस्मैप्रयच्छतु कृत्तंमम

ध्यायन्नेवंजपेन्मंत्रमयुतंतद्दशांशतः अपामार्गेध्मराज्याज्यहविर्भिर्जुहुयात्ततः ९२ अन्नपूर्णा
सनेचार्चेदंगलोकेश्वरायुधैः एवंसिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगेषुशतंजपेत् ९३ जुहुयाच्चशनंदिक्षुशमन्त्रेह
रेद्बलिं योमेपूर्वगतः पाप्मापापकेनेहकर्मणा ९४ इंद्रस्तंदेवउच्चार्यराजांतेजृंभयत्विति जृंभयत्वि
तिचोच्चार्यमोहयत्विति चोच्चरेत् ९५ नाशयतुपदंपश्चान्मारयत्विस्यतःकलिं तस्मैप्रयच्छतुकृ
तंममांतेचशिवंमम ९६ शांतिःस्वस्त्ययनंचास्तु बलिमंत्रमुदाहृतः प्रणवाद्योष्टषष्ठ्यर्णस्तेनेंद्रा
दिक्तरेद्बलिं ९७ अस्मिन्मंत्रेपूर्वपदस्थानेऽग्न्यादिपदंवदेत् अग्निरित्यादिचपदे इंद्रइत्यादिकेस्थले ९८

शिवंममशांतिःस्वस्त्ययनंचास्त्विति बलिमंत्रः अनेनप्राच्यांबलिंदद्यात् ९५७ अस्मिन्मंत्रेपूर्वेत्यस्या
नेअग्न्यादिपदं इंद्रइंद्रस्यस्थानेअग्निरित्यादि देवराजइत्यत्र तेजोराजइत्यादिऊहान्कृत्वादशमंत्रविधेयाः

तैस्तस्यां तस्यां दिशि बलिं दद्यात्॥ यथा॥ यो मेऽग्निगतः पाप्मा पापकेनेह कर्मणा अग्निस्तं मे ज्वरो राजा जंभय
त्वित्यादि॥ यो मे दक्षिणतस्तत्र यमः तं मे नरराजेत्यादि॥ ९-११ प्रत्यंगिरामालमंत्रमाह॥ तार इति॥ तार ॐ माया ह्रीं
सह्रूक्जलं॥ इत्युतो वः वि॥ शरसूर्याक्षरः पंचविंशत्याधिकशतः॥ १२५॥ १००॥ ४॥ ॐ ह्रीं नमः कृष्णवाससे शतस
हस्रवदने महाबले अपराजिते प्रत्यंगिरे परसैन्य परकर्मविध्वंसिनि परमंत्रोत्सादिनी सर्वभूतदमिनि

एवं तु दश मंत्राः स्युस्तैस्तत्तद्दिग्बलिहरे तु॥ इत्थं कृते शत्रुकृता कृत्यास्मिन्प्रविनश्यति॥ १०॥ अथ प्रत्यंगि
रामालामंत्रः सिध्यः प्रकीर्त्यते॥ तारो माया नमः कृष्णवाससे शतवर्णकाः॥ १०॥ सहस्रहिंसिनि पदं सह
स्रवदे पुनः॥ महाबलेपदं पश्चादुच्चरेदपराजिते॥ १॥ प्रत्यंगिरे परसैन्य परकर्म सह्रूक्जलं॥ ध्वंसिनि पर
मंत्रोत्सादिति सर्वपदं ततः॥ २॥ भूतां तेदमिनि प्रांते सर्वदेवान् समुच्चरेत्। बंधयुग्मं सर्वविघ्नांश्छिंधियु
क्षोभयद्वयं॥ ३॥ परयंत्राणि संकीर्त्य स्फोटयद्वितयं पठेत्॥ सर्वांतेशृंखलामुक्त्वा स्फोटयद्वितयं ज्वल
॥४॥ ज्वालाजिह्वे करालांते वदने प्रत्यमुच्चरेत्॥ गिरे माया नमोंतोऽयं शरसूर्याक्षरो मनुः॥ ५॥ कृष्णादिकं पूर्व
मुक्तं मायया स्यात्षडंगकं॥ ध्यायेत्प्रत्यंगिरां देवीं सर्वशत्रुविनाशिनीं॥ ६॥

सर्वदेवान् बंध बंध सर्वविघ्नान् छिंधि छिंधि क्षोभय क्षोभय परयंत्राणि स्फोटय स्फोटय सर्वशृंखला स्फोट
य ज्वल ज्वाला जिह्वे करालवदने प्रत्यंगिरे ह्रीं नमः इति मालामंत्रः॥ ५॥ ६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ध्यानमाह सिंहे हेति ॥ खड्गो दक्षिणो ॥७॥८॥ शत्रुनाशकयन्त्रं माह ॥ प्रणवइति प्रणव ॐ सेंदुकेशवः ॥ अं सेदुकः
पंचवर्गाद्याः कचंटंतंपं ॥ चंद्रान्वितं वियत् हं रां तोऽनलः ॥ सद्योजात ॐ ॥ शशां। क्रोबिंदुस्वाभ्यां युतः ॥ लोमायाह्रीं क

सिंहारूढति कृष्णा त्रिभुवनभयकृद्रूपमुग्रं वहंती ज्वालावक्त्रावसाना नववसनयुगं नीलरूपा पाषाणकां
ती ॥ शूलं खड्गं वहंती निजकरयुगले भक्तरक्षैकदक्षा सेव्यं प्रत्संगिरासंक्षपयतु रिपुभिर्निर्मितं वोभि
चारं ॥७॥ अयुतं प्रजपेन्मंत्रं सहस्रं तिलराजिकाः ॥ हुत्वा सिद्धमनुं मंत्रं प्रयोगेषु शतं जपेत् ॥८॥ ग्रहभूता
दिकाविष्टां सिंचेन्मंत्रं जपन् जलैः विनाशयेत्परकृतं यन्त्रमंत्रादिकार्मणां ॥९॥ मंत्रं विरोधिशमकं प्र
वक्ष्ये षोडशाक्षरं ॥ प्रणवः केशवः सेंदु वर्गाद्याः पंचसेंदवः ॥१४॥ वियच्च द्रान्वितं रात्तः सद्योजात
शशांकयुक् ॥ मायात्रिः कर्णचंद्राढ्यो भृगुः सर्गी स वर्म फट् ॥१५॥ स्वाहांतः षोडशार्णोयं मंत्रः शत्रुवि
नाशनः ॥ विधातार्ष्टि ऋषिः छंदः पर्वताद्याग्निवायवः ॥१२॥ धराकेशौ महापूर्वा देवताः परिकीर्त्ति
ताः ॥ ॐ ॥ पार्वबीजं पार्वती शक्तिर्मायया तु षडंगकं ॥१३॥

बिंदुयुतो अत्रिर्दः ॥ द्रुं सर्गी भृगुः ॥ सः वर्म हुं ॥ फट् स्वाहा ॥१०॥११॥ विधाताब्रह्मा ॥१२॥ महापूर्वा पर्वतादयः महा
पर्वत महासमुद्र महाग्नि महावायु महापृथ्वी महाकोशाः षट् देवताः पार्वती ह्रीं ॥ मायया दीर्घाद्यया षडंगं ॥१३॥

षणांक्रमेणाध्यानमाह॥ नानेति॥१४॥ अकूपारं समुद्रं॥१५॥१६॥ प्राणरूपेणविश्वंजीवयतीति विश्वजीवनं॥१७॥ मं० मं०॥

नानारत्नार्चिराक्रांतं वृक्षांभःस्तवणैर्युतं॥ व्याघ्रयादिपशुभिर्व्याप्तं सानुयुक्तं गिरिं स्मरेत्॥१४॥ मत्स्यकूर्मादिजाबाद्यं नवरत्नसमन्वितं॥ घनं छायं सकल्लोलमकूपारं विचिंतयेत्॥१५॥ ज्वालावलीसमाक्रांतं जगत्त्रितयमद्भुतं॥ पीतवर्णं महावह्निं संस्मरेत्तन्नुशांतये॥१६॥ धरासमुन्त्थरेणवोघमलिनं रुद्धभूदिवं॥ पवनं संस्मरेद्विश्वजीवनं प्राणरूपतः॥१७॥ नदीपर्वतवृक्षादिकलिताग्रामसंकुला॥ आधारभूता जगतो ध्येया पृथ्वीह संस्थिता॥१८॥ सूर्यादिग्रहनक्षत्रकालचक्रसमन्वितं॥ निर्मलं गगनं ध्यायेत्प्राणिनामाश्रयप्रदं॥१९॥ एवं षट्देवताध्यात्वा सहस्राणि तु षोडश॥ जपेन्मंत्रं दशांशेन षट्द्रव्यैर्होममाचरेत्॥२०॥ व्रीहयस्तंदुला आज्यं सर्षपाश्चरवस्तिलाः॥ एतैर्हुत्वा यथाभागं पीठपूर्वादिते यजेत्॥२१॥ अंगादिकालवज्राद्यैरेवं सिद्धो भवेन्मनुः॥ शत्रुपद्रवमापन्नो युज्यात्तन्नष्टये मनुं॥२२॥ अकारं पर्वताकारं धावंतं शत्रुसंमुखं पततो न्मुखमुसुग्रं प्राच्यां दिवि विचिंतयेत्॥२३॥ ककारं क्षुब्धकल्लोलं प्लाविताखिलभूतलं समुद्ररूपिणं भीमं प्रतीच्यां दिशि संस्मरेत्॥२४॥ वर्णात दग्निमं ज्वालासंघव्याप्तं नभस्तलं॥ याम्ये कृतजगद्दाहं हरेत्सलयपावकं॥२५॥

॥राम॥ ॥६६॥

यथाभागं सप्तषव्याधिं किंशतद्वयं प्रत्येकं॥२१॥२२॥ प्रयोगानाह॥ अकारमिति॥२३॥२४॥ तदग्निमं चकारं याम्य दक्षिणस्यां॥ कृतआरब्धः जगद्दाहो येन तं आरब्धइतिवापदः॥२५॥

66

तृतीये लिटं ॥२६॥ तुरीयेति ॥ चतुर्थं पंचमवर्गयोराद्यिमार्णौ ॥ तं पं ॥२७॥ तदग्निमंवर्णयुग्मं द्वयां हं लौमिति ॥२८॥
मायादिवर्णत्रितयं त्र्यं ॥ ह्रीं ॐ सद्द्वति ॥२९॥ वर्मणा हुंकारेण संक्षोभितमस्त्रं फट्कारो रिपोराधारादग्निमुत्थाप्य
तद्देहं रिपुदेहं दहंतं स्मरेत् चिंतयेत् ॥३०॥

तृतीयं वर्गप्रथमं प्रकंपितजगत्त्रयं ॥ युगांतपवनाकारमुत्तरस्यां दिशि स्मरेत् ॥२६॥ तुरीयपंचमाद्यर्णौ
पृथ्वीनभोरूपिणौ ॥ शत्रुवर्गबाधमानौ चिंतयेन्नियतात्मवान् ॥२७॥ तदग्निं मंवर्णयुगं शत्रोर्निश्वास
पद्धति ॥ निरुंधानं स्मरेत् मंत्री विदधरिपुमाकुलं ॥२८॥ मायादिवर्णत्रितयं शत्रोर्नेत्रश्रुती मुखं प्र
स्येकं तु निरुंधानं चिंतयेत् साधकोत्तमाः ॥२९॥ वर्मसंक्षोभितं त्वस्त्रं रिपोराधारदेशतः ॥ उत्थाप्यव
न्हितद्देहं प्रदहत्समनुस्मरेत् ॥३०॥ एवं वर्णान्स्मरन्मंत्रं जपेन्मंत्री सहस्रकं ॥ मंडलत्रितयं दर्वा कुमा
रयेत्समवविद्विषं ॥३१॥ एवं यः कुरुते कर्म प्राणायामजपादिभिः ॥ संशोधयित्वा स्वात्मानं स्वरक्षार्थे
हरिं स्मरेत् ॥१३२॥ इति श्री मंत्रमहोदधौ अन्नपूर्णादिमंत्रप्रकाशनं नाम नवमस्तरंगः ९ ॥ ॥

मंडलमेकोनपंचाशद्दिनानि ॥३१॥ मारणं कुर्वतः प्रायश्चित्तमाह ॥ एवमिति स्वरक्षार्थे स्वस्य आत्मनः रक्ष
णार्थे हरिः स्मरेत् ॥१३२॥ इति श्री मंत्रमहोदधौ नौकायां नवमस्तरंगः ॥ ९ ॥ ॥ ॥

॥तरं० १९॥
॥६८॥

अथ बगलामुखीमाह॥ अथेति॥ मंत्रमाह॥ प्रणवइति गगनं ह: पृथ्वी ल: शांतिरी॥ बिंदुश्चैतैर्युतं ह्लीं बगला मुखस्वरूपं॥ गदी ख: सास्य इयुत: खि सर्वदुष्टानां वा स्वरूपं॥ इंदु युक् हली॥ वं मुखं पदं इत्यादि स्वरूपं बीजकूं॥ तार ॐ॥ अग्निसुंदरी स्वाहा॥ १।२।३॥ षडंगमाह॥ नेत्रेति॥ अस्त्राणि पंच॥ ४॥

॥मं० म०॥

अथ प्रवक्ष्येशत्रूणां स्तंभनीं बगलामुखीं॥ प्रणवो गगनं पृथ्वी शांति बिंदुयुतं बग॥ १॥ लामु सास्यो गदी सर्वदुष्टानां वाहलींदुयुक् मुखं पदं स्तंभयांति जिह्वां कीलय वर्णकाः॥ २॥ बुद्धिं विनाशयांते तु बीजं तारोग्निसुंदरी॥ षट्त्रिंशदक्षरो मंत्रो नारदो मुनिरस्य तु॥ ३॥ छंदोपि बृहती ज्ञेयं देवता बगलामुखी॥ नेत्रास्त्र सायक नव पंच काष्ठाभिरंगकं॥ ४॥ सौवर्णासनसंस्थितां त्रिनयनां पीतांशुकोल्लासिनीं हेमाभांगरुचिं शशांकमुकुटां संपंचकस्रग्युतां॥ हस्तैर्मुद्गरपाशवज्ररसनाः संबिभ्रतीं भूषणैर्व्याप्तांगीं बगलामुखीं त्रिजगतां संस्तंभनीं चिंतयेत्॥ ५॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं सयुतं चंपकोद्भवैः कुसुमैर्जुहुयात्पीठे पूर्वोक्ते पूजयेदिमां॥ ६॥ चंदनागरु चंद्राद्यैः पूजार्थं यंत्रमालिखेत्॥ त्रिकोणं षट्दलं चाष्टास्त्रं षोडशास्त्रधरापुरं॥ ७॥ मध्ये संपूजयेद्देवीं कोणे सत्वादिकान् गुणान्॥ षट्कोणेषु षडंगानि मातृभैरवसंयुतां॥ ८॥

॥राम॥
॥६८॥

ध्यानमाह॥ सौवर्णेति॥ मुद्गरवज्रेदक्षयोः॥ पाशरिपुजिह्वे वामयोः॥ ५। ७॥ भैरवसंयुता मातरष्टदले संपूज्याः॥ ८॥

षोडशेदले इमामंगलाद्या यजेत् ॥ ९ । १० । ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ । १८ ॥ १९ ॥

संपूज्याष्टदले पद्मे षोडशारे यजेदिमाः ॥ मंगला स्तंभनी चैव जृंभनी मोहिनीं तथा ॥ १ ॥ वश्या च लाबला काका च भूधरा कल्पषाभिधाः ॥ धात्री च कल्पना कालकर्षिणी भ्रामिका पि च ॥ १ ॥ मंदग मनाभोगस्था भाविका षोडशी स्मृताः ॥ भूगृहस्य च तुर्द्वस्सु पूर्वादिषु यजेत् क्रमात् ॥ १४ ॥ गणेशं वटुकं चापि योगिनीं क्षेत्रपालकं ॥ इंद्रादींश्च ततो बाह्ये निजायुधसमन्वितान् ॥ १२ ॥ इत्थं सिद्धमनुर्मंत्री स्तंभये देवतारिकान् ॥ पीतवस्त्रस्तदासीनः पीतमाल्यानुलेपनः ॥ १३ ॥ पीतपुष्पैर्यजन्देवीं हरिद्रा स्रुक्स्रजा जपन् ॥ पीतां ध्यायन् भगवतीं प्रयोगेष्वयुतं जपेत् ॥ १४ ॥ त्रिमध्वाज्य तिलैर्होमो नृणां वश्यकरो मतः ॥ मधुरत्रितयाक्तैः स्याद्दाकर्षो लवणैर्ध्रुवं ॥ १५ ॥ तैलाभ्यक्तैर्निंबपत्रैर्होमो विद्वेषकारकारकः ॥ तालं लोणहरिद्राभिर्द्विषां संस्तंभनं वदेत् ॥ १६ ॥ अगारधूमं राजीश्च माहिषं गुग्गुलं निशि ॥ श्मशानपावके हुत्वा नाशयेदचिरादरिन् ॥ १७ ॥ गरुतो गृधकाकाभ्यां कटुतैलं बिभीतकं ॥ गृहधूमं चितावह्नौ हुत्वा प्रोच्चाटयेदरीन् ॥ १८ ॥ दूर्वा गडूची लाजान्यो मधुरत्रितयान्वितान् ॥ जुहोति सो खिलान् रोगान् शमयेद्दर्शनादपि ॥ १९ ॥ ॥ ॥ ॥

॥तरं०१० ॥६८॥

यंत्रमाह॥षट्कोणइति॥धत्तूररसाक्तहरितालहरिद्राचूर्णेनषट्कोणेअमुकंस्तंभयेतिवर्णयुतं ह्लीँइ तिबीजंविलिख्यमंत्रशेषार्णैः॥संवेष्ट्योपरिचतुरस्रेणावेष्टितपीतसूत्रवीतंकृत्वाभ्रामलकुलालचक्रस्थ

॥मं०म०॥

पर्वताग्रेमहारण्येनदीसंगेशिवालये॥ब्रह्मचर्यरतोलक्षंजपेदखिलसिद्धये॥१०॥एवर्णागवीदुग्धं शर्करामधुसंयुतं त्रिशतंमंत्रितंपीतंहन्याद्विषपरांभवं॥२१॥श्वेतपालाशकाष्ठेनरचितेरम्यपादु के अलक्तेरंजितेलक्षंमंत्रयेन्मनुनामुना॥२२॥तदारूढःपुमान्गच्छेत्क्षणेनशतयोजनं॥पारदं चशिलांतालंपिष्टंमधुसमन्वितं॥२३॥मंनुनामंत्रयेल्लक्षंलिंपेत्तेनाखिलांतनुं अदृश्यःस्यान्नृणामे षआश्चर्यंदृश्यतामिदं॥२४॥षट्कोणेविलिखेद्बीजंसाध्यानामान्वितंमतः॥हरितालनिशाचूर्णै रुन्मत्तरससंयुतैः॥२५॥शेषाक्षरैःसमावीतंधरागेहविराजितं॥तद्यंत्रंस्थापितप्राणंपीतसूत्रेण वेष्टयेत्॥२६॥भ्राम्यत्कुलालचक्रस्थांगृहीत्वामृत्तिकांतथा॥रचयेद्वृषभंरम्यंयंत्रंतन्मध्यतःक्षि पेत्॥२७॥हरितालेनसंलिप्यवृषंप्रत्यहमर्चयेत्॥स्तंभयेद्विद्विषांवाचंगतिंकार्यंपरंपरां॥२८॥ आदायवामहस्तेनप्रेतभूमिस्थखर्परं॥अंगारेणचितास्थेनतत्रयंत्रंसमालिखेत्॥२९॥मंत्रि तंनिहितंभूमौरिपूणांस्तंभयेद्गतिं॥प्रेतवस्त्रेलिखेद्यंत्रंमंगारेणेवतत्पुनः॥३०॥ ॥ ॥ ॥

मृदारचितवृषोदरेप्रक्षिप्यहरितालेनसंविलिप्यवृषंप्रत्यहंपूजयतःस्तंभनफलं ॥२५॥ ३०॥३१

राम ६८

रषा आटरु षवकः ॥२२३४॥ स्वप्नवाराहीमाह ॥ वेदादिति ॥ वेदादिः प्रणवः मायाह्रीं हृतुनमः जलंवः पावकोरः

मंडूकवदनेन्यस्येत्पीतसूत्रेणावेष्टितं ॥ पूजितं पीतपुष्पैस्तद्वाचं संस्तंभयेद्द्विषां ॥२३॥ यद्भूमौ भाविताद्दि

क्ष्यं तत्र यंत्रं समालिखेत् ॥ मार्जिते तद्दृषापन्नैर्दिव्यस्तंभनकृद्भवेत् ॥२२॥ इंद्रवारुणिकामूलं सप्तशोमनु

मंत्रितं क्षिप्तं जले दिव्यकृतां जलस्तंभनकारकं ॥२३॥ किंभूरिणा साधकेन मंत्रसम्यगुपासितः शत्रूणां

गतिबुद्ध्यादेः स्तंभनो नात्र संशयः ॥२४॥ उच्यते स्वप्नवाराही जनतावश्यकारिणी ॥ वेदो हृद्बीजं माया चहृ

दीर्घो जलपावकौ ॥२५॥ खं सद्वक्रसद्ययुग्मे धारेस्वप्नं सर्गिणावतो ॥ रुशानुवल्लभा तोयं मंत्र पंचदश

स्वरः ॥२६॥ उग्ररोजगतीच्छंदश्च वाराही मुनिर्बकाः तारोबीजं हृल्लेखा शक्तिः द्वौकीलकं मतं ॥२७॥ हृद्द्विपंच

नेत्रदस्त्राक्षियुग्मार्णैरंगकं मनोः ॥ पादलिंगकटिकंठगंडाक्षिश्रुतिनासिके ॥२८॥ विन्यस्य मंत्रजान्वर्णा

न्चिंतयेत्सुरदेवतां ॥२९॥ मेघश्यामरुचिं मनोहरकुचां नेत्रत्रयोद्भासितां कोलस्यां शशिशेखरामचल

यादंष्ट्रा तले शोभितां ॥ बिभ्राणां स्वकरांबुजैरसिलतां चर्मापि पाशं सृणीं वाराहीमनुचिंतये हयवरारू

ढांशुभालिंकृतिं ॥३०॥

तो दीर्घो ॥ वारा सस्कं खं हृंः हि ॥ मेधाघः ॥ सद्य युक् ओयुता ॥ घोरे स्वप्नस्वरूपं ॥ सर्गिणोरोदः ठः कृश्यानुवल्लभा ॥२५॥२६॥

वर्णन्यासमाह ॥ पादेति ॥ लिंगे कंठे के मूर्ध्नि एकैकः ॥ अन्यत्र द्वौ द्वौ ॥२९॥ ध्यानमाह ॥ मेघेति ॥ कोला स्यां वराहवदनां ॥

लस्संजपेद्दशांशेन नीलपद्मैस्तिलै: शुभै: ॥ जुहुयात्पूर्वे संप्राक्तेपीठे सं पूजयेदिमां ॥ ४१ ॥ त्रिकोणेतां समाराध्य षट्कोणेष्वंगदेवता: ॥ षोडशारे यजेत्तद्वत्कीर्वक्ष्यमाणस्तु षोडश ॥ ४२ ॥ उच्चाटनी तदीशा च शोषणी शोषणी शोषणीश्वरी ॥ मारणी मारणीशी च भीषणी भीषणीश्वरी ॥ ४२ ॥ त्रासनी त्रासनीसी च कंपनी कंपनीश्वरी ॥ आज्ञाविवर्त्तिनो पश्चादाज्ञाविवर्त्तिनीश्वरी ॥ ४३ ॥ वसुजातेश्वरी चाथ सर्वसंपादिनीश्वरी ॥ एता: पूज्याश्च तुर्थ्यन्ता: प्रणवाद्या नमोंतिका ॥ ४४ ॥ यजेदष्टदले पद्मे मातृभैरवसंयुता: लोकपालानृदशदलस्थितायेहेतुसंयुता: ॥ ४५ ॥ एवंसिद्धमनुं मंत्री काम्यकर्माणि योजयेत् तर्पयेन्नालिकेरोत्थै: जलैस्तीर्थोद्भवैरपि ॥ ४६ ॥ मानयेत्तरुणीवर्गान्सर्वकामार्थसिद्धये ॥ कृष्णपक्षेष्टमीघस्रे भूताहे वाघ तरतः ॥ ४७ ॥ चतुःपथानदीकूलद्दृयानृको लालवेश्मन: ॥ मृदमानीय धंतूरससंयुक्तया ॥ ४८ ॥ रचयेत्सूतलीं रस्यां साध्यासुस्थानमान्वितां ॥ ततस्तां वरं यंत्रं नृकाकाजासृजा लिखेत् ॥ ४९ ॥

70

रस्य वशगा ध्रुवमित्यं तरएको वश्यार्थप्रयोग: ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ नृकाकाजा नां नरखायसमेषाणां मसृजा रुधिरेण ४९

वेष्टनमंत्रमाह॥साध्येति शिरः स्वाहा स्पष्टमन्यत् मुनिसमासारः समतसमतसर्णाः ५१ ५२ उत्तमांगे

चितांगारयुजायोनिषाद्धोणभूपुरान्वितां॥तदंतर्मंत्रमालिख्य वेष्टयेन्मनुनामुना॥५०॥साध्यमुच्चा
टययुगंशोषयद्वितयंततः॥५१॥नाशयद्वितयंपश्चाच्छिरः कंपययुग्मकं॥ममाज्ञावर्त्तिनंपश्चात्कुरु
रूसर्वाभिमार्णकाः॥५२॥तवस्तुजातंशष्टांतेसंपादययुगंततः॥सर्वंकुरुयुगं स्वाहामुनिसमासरोमनुः
५३॥अनेनवेष्टितं यंत्रं कृत्वदेवीप्रतिष्ठितं पुत्तल्याहृदिविन्यस्यजेत्तामुक्तमार्गतः॥५४॥तदग्रेप्र
जपन्मंत्रंरात्रवक्कांतमाश्रितः॥सहस्रंसाष्टकंभूयः पूजयेत्तांसमाहितः॥५५॥एवंकृतेनरानार्यो राजा
नोराजवल्लभाः॥सिंहामृगागजाःक्रूराभवेयुर्वशगाध्रुवं॥५६॥चित्तेध्यात्वानिजंकार्यंशयीतविजनेर
तौ॥यथाभावितथादेवी स्वप्नेवदतिमंत्रिणे॥५७॥अथैतस्यामहायंत्रंप्रवक्ष्येसिद्धिदंनृणां॥कृत्वा
त्रिकोणंषट्कोणंषोडशारंवसुच्छदं॥५८॥दशारद्वितयंपंचदशास्तभूगृहद्वयं॥त्रिकोणेकामबीज
स्यंवाग्भवंविलिखेत्पुनः॥५९॥

तत्पूर्वोक्तविधिना॥५८॥५७॥यंत्रमाह॥कृत्वेति॥५०॥कामः क्लीं॥वाग्भवंऐं॥पाशं आं॥मायाह्रीं॥स्रणिः क्रों॥श्रियं
श्रीं दीर्घकवचं हूं॥५९॥

६० पूर्वोक्ताः॥ उच्चाटनाद्याः॥६१॥ दिक्पालबीजान्याह॥ मां समिति॥ मां सलः विषमः मेरुः सः वायुर्यः भृगुः सः वियत्तु हः॥ एतानि शशियुक्तानि बिंदुयुतानि पाशआं॥ अतिमामा याह्रीं॥ तिथिपत्रे पंचदश दले॥ भूमिति

वस्रकोणेषु वाग्बीजं पाशं मायांस्तणाग्नियं॥ दीर्घचक्रवच्चं पश्चाद्विलिखेन्नृषोदशच्छदे॥६०॥ शक्तीः षोडश पूर्वोक्ता ब्रह्माद्या अष्टपत्रके॥ लिखेत्संयुतान्यस्य दशारे दिक्पतीन्क्रमात्॥६१॥ स्वस्वबीजादिकान् बीजसमूहः कथ्यतेधुना॥ मां सं रक्तं विषं मेरुर्जलं वायुभृगुर्वियत्॥६२॥ एतानि शशियुक्तानि पाशोमायांतिमामताः॥ ब्रह्माद्यान्विलिखेत्सम्यक् पंक्तिपत्रे द्वितीयके॥६३॥ तिथिपत्रे मूलवर्णान्नृगायत्र्यर्णाःस्रवेष्टयेत् वाय्वग्निविलिखेद्भूमिं मंदिरद्वितयास्त्रिषु॥६४॥ भुजादौ यंत्रमालिख्य जप्तसंपातसाधितं॥ बाह्वादौ विधृतिस्त्वा न्नृणां कीर्त्तिधनं सुखं॥६५॥ बहुनाकिमिहोक्तेन वाराहीस्थं प्रयच्छति॥ वाग्बीजपुटिता भूमिर्नमोंते भगवत्यथ॥६५॥ वार्त्तालि वाराहगनं सद्वक्र वाराहि वापदं॥ राहमुखितत्तो बीजत्रयं पूर्वोदितं वदेत्॥६७॥

चतुरस्रद्वयकोणेषु॥ वाय्वग्नि॥ यरेफौ विलिखेत्॥६८ ६५॥ वार्त्तालीमंत्रमाह॥ वागिति॥ भूमिः ग्लौं सा वाग्बीजेन पुटिता तन्मध्यस्था॥ ऐं ग्लौं ऐं इति॥६६॥ सद्वक्र गगनं हि॥ पूर्वोदितं बीजत्रयं ऐं ग्लौं ऐं इति हृदयं नमः हृत्तु नमः॥६७॥

६०॥ह्रां ह्रं नमः॥बीजत्रयं॥ऐं ग्लौं रामिति॥६९॥त्रिबीजं ऐं ग्लौं रामिति॥सर्गाद्यंत्त चतुष्टयं ठः ठः ठः वेदरुद्राक्षरः

अंधे अंधिनि हृदयं रुधे रुधिनि निरुत्तथा॥जंभे जंभिनि निरुच्चापि मोहे मोहिनि निरुत्तुनः॥६०॥स्तंभे स्तंभिनि हार्द्धांते पुनर्बीजत्रयं वदेत्॥सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाक् पदं॥६९॥चित्तचक्षुर्मुख गति जिह्वा स्तंभं कुरु द्वयं॥शीघ्रं वश्यं कुरु द्वंद्वं त्रिबीजं ठश्चतुष्टयं॥७०॥सर्गाद्यं वर्मफट् स्वाहा वेदरुद्राक्षरो मनुः प्रणवादि मुनिश्छंदः शिवो लिजगती तथा॥७१॥वार्त्ताली देवता प्रोक्ता वार्त्ता लिघद यं स्मृतं॥वाराही ति शिरः प्रोक्तं शिखा वाराहमुख्यपि॥७२॥अंधे अंधिनि वर्मोक्तं रुधे रुधिनि नेत्रकं जंभे जंभिनि जास्त्रं स्यात्ततो ध्यायेत्तु देवतां॥७३॥रक्तांभोरुहकर्माणि कोपारिगते शावासने संस्थितां मुंडस्रक्परिराजमानहृदयां नीलाश्मसद्रोचिषं॥हस्ताब्जैर्मुशलं हलाभयवरान् संविभ्रती सत्कुचां वार्त्तालीं मरुणांबरां त्रिनयनां वंदे वराहाननां॥७४॥समदश सहस्राणि जपेद्द्वेतद्दशांशतः॥तिलैर्बंधूककुसुमैर्जुहुयान्मधुरान्वितैः॥७५॥

चतुर्दशोत्तरशतार्णाः॥११४॥७०॥७३॥ध्यानमाह॥रक्तेति॥मुशलवरौ दक्षयोः॥७४॥७५॥ ॥

रात्रिर्हारहर्द्रा॥पूजायंत्रमाह॥योनीति॥योनिः त्रिकोणं॥७७॥भूबिंबं चतुरस्रं॥७८॥तदग्न्यादिषु तस्याः देव्या अग्

न्यादिषु अग्निनिर्ऋतिर्वाय्वीशानाग्रदिशासु अंगकं षडंगानि यजेदिति पूर्वेणान्वयः॥७९॥स्तंभनी ध्यानेऽष्टौ वेदाद्दसे

पूजायंत्रमथो वक्ष्ये जयादिनवशक्तिकं॥स्वर्णे रूप्येऽथ ताम्रे वा भूर्जपत्रेऽथ दारुणि॥७६॥लिखेद्गोरोचनारात्रिचंदनागरुकुंकुमैः॥योनिपंचास्रषट्कोणाष्टपत्रशतपत्रकं॥७७॥सहस्रदलभूबिंबं सवीतं द्वारशोभितं॥कैलाशाचलमध्यस्थं पीठमेतद्विचिंतयेत्॥७८॥तत्रावाह्य यजेद्देवीमुपचारैर्मनोहरैः॥त्रिकोणमध्ये देवेशीं तदग्न्यादिषु चांगकं॥७९॥वार्त्ताली चापि वाराही पूज्या वाराहमुख्यपि॥त्रिकोणेष्वथ पंचास्रेष्वंधिनी रुंधिनी तथा॥८०॥जंभिनी मोहिनी चापि स्तंभिनी ज्यानु पंचमी॥षट्कोणे तु पुनः पूज्या डाकिनी राकिनी तथा॥८१॥लाकिनी काकिनी चापि शाकिनी हाकिनी पुनः॥षट्कोणपार्श्वयोः पूज्यं स्तंभनी क्रोधिनी द्वयं॥८२॥मुशलेष्टकराह्वाद्या कपालहलभृत्परा षट्कोणाग्रे यजेच्चंडाचडं तस्याः सुतोत्तमं॥८३॥शूलं नागं च डमरुं कपालं दधतं करैः॥इंद्रनीलनीभं नग्नं जटाभारविराजितं॥८४॥

मुशलं वामे परा क्रोधिनी कपालभृत्॥कपालं दक्षे॥देवीसुताय चंडाय नम इति सुतपूजा॥८२॥८३॥सूतध्यानमाह॥शूलमिति॥डमरूकपाले दक्षयोः॥शूलं नागो वामयोः॥८४॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

72

वार्त्तालि मुख्यं वार्तादिदेव्यष्टकमनंतरोक्तं॥ वार्त्तालिवाराहि वराहमुखं धिनी रुंधिनी जृंभिणी मोहिनी स्तं
भिनी संज्ञं एकादश वीरभद्रादयः॥ अर्का द्वादश धात्रादयः वसवोष्टौ धरादयः॥ अश्विनौ नासत्यदस्रौ एकैकः
पत्रत्रिके पूज्यः॥ एवं नवतिः॥ चमरपत्रे ॐ जृंभिनी स्तंभिनीभ्यां नमइति॥ ९५-९६॥ वाराहीमंत्रमाह अंकुश इति क्रौं वा
राह्यै नमइति मंत्रेण सहस्रवारं वाराहीमेव पूजयेत्॥ ९७-९८॥ वटुकमंत्रमाह फांतइति फांतो बः वं वटुकाय नमः

अष्टपत्रे तु वार्त्तालीमुख्य देव्यष्टकं यजेत्॥ शतपत्रे तु संपूज्या रुद्रार्क वसवाश्विनौ॥ ९५॥ त्रिरेकैकौं
त्यपत्रेषु जंभिनीस्तंभिनीयुता॥ शलकाणाग्रतः पूज्यः सिंहो महिषसंयुतः॥ ९६॥ सहस्रपत्रे वाराहीं
पूजयेच्च सहस्रशः॥ अंकुशाढ्ये तवाराहीनमोंतस्तन्मनुः स्मृतः॥ ९७॥ भूपुरद्वारदेशेषु वटुकं क्षेत्रनाय
कं योगिनीगणनाथं च तत्तन्मंत्रैः प्रपूजयेत्॥ ९८॥ फांतः सबिंदुवटुकाय नोत्कृतः सप्तवर्णकः॥ मेरुः
शशियुतः क्षेत्रपालाय नमसार्चितः॥ ९९॥ अष्टार्ण शेषयुग्वायुः सचंद्रो योगिनीपदं॥ भ्यो नमोंतं स
प्तवर्णः खांतश्चंद्रान्वितो गणः॥ १००॥ पतये हृत् तु चाष्टवर्णः प्रोक्तास्तन्मनवः क्रमात्॥ दिक्पालना
युधेयुकान् दिक्षु संपूजयेत्ततः॥ १०१॥

क्षेत्रपालमंत्रमाह॥ मेरुरिति॥ मेरुः क्षः॥ क्षेत्रपालाय नमइति॥ ९९॥ योगिनीमंत्रमाह शेषेति वायुर्यः॥ शेषयुक्॥ आ
युतः सचंद्रो बिंदुयुतश्च यां योगिनीभ्यो नमइति॥ गणेशमंत्रमाह॥ खांतइति खांतो गः गं गणपतये नमइति॥ १००-१०१॥

वटुकस्यबलिमंत्रमाह॥ एह्येहीति सद्य कुजलं इयुतो वः॥ वि॥ वन्हिपत्नी स्वाहा॥ स्वरूपमपरं शरपंचाक्षरः॥ पं
चपंच दशार्णः॥ १५॥ यथा॥ एह्येहि देवीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभार भासुर त्रिनेत्र ज्वालामुख सर्ववि
घ्नान्नाशय नाशय सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहेति॥ १३॥ १५॥ क्षेत्रपाल बलि मंत्रमाह॥ मेरुरिति मेरुक्षः

पूजांते वटुकादिभ्यो बलिमंत्रैर्बलिं हरेत्॥ बलिदानोचिताः मंत्राः कीर्त्यंतेखिलसिद्धिदाः॥ १२॥ एह्ये
हीति पदं प्रोच्य देवीपुत्रेति कीर्त्तयेत्॥ वटुकांते नाथ कपिलजटाभारभासुर॥ १३॥ त्रिनेत्र ज्वाला
शब्दांते मुख सर्व जलं सद्दकू॥ घ्नान्नाशय युगं सर्वोपचारसहितं बलिं॥ १४॥ गृह्णद्वयं वन्हिपत्नी
शरपंचाक्षरो मनुः॥ वटुकस्य बलिं दद्यादनेनाश्रद्दयान्वितः॥ १५॥ मेरुषट्दीर्घयुक्तवर्मस्थानक्षे
त्रपदं वदेत्॥ यलेश सर्वकामं च॥ पूरयानलवल्लभा॥ त्रयोविंशतिवर्णाढ्यः क्षेत्रपालमनुर्मतः॥ १६॥
योगिनीनामथो मंत्रः पद्यरूपश्च पद्यते॥ १७॥ ऊर्द्ध्वं ब्रह्मांडतो वा दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा
पाताले वा तले वा पवनसलिलयोर्यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च कृतपदा धूपदीपा
दिकेन प्रीता देव्यः सदा नः॥ शुभबलिविधानात् पांतु वीरेंद्रवंद्याः॥ १८॥

षट्दीर्घयुक्क्षांक्षीमित्यादि हूं स्थाने क्षेत्रपालेश सर्वकामं पूरय स्वाहेति॥ १६॥ १७॥ योगिनीबलि मंत्रमाह
ऊर्ध्वमित्यादस्वाहांतः स्वरूपमेव॥ भूमिनंदाक्षरः॥ एकनचति वर्णाः॥ १८॥ ॥ ॥ ॥

९७॥ गणेशबलिमंत्रमाह॥ दीर्घान्ति॥ शार्ङ्गीगः॥ दीर्घत्रयेंदुयुक्॥ गांगीं गूंगणपत इति स्वरूपं॥ मारुतोयः॥ भगवान् च्युतः येतोयं वः अन्यत्स्वरूपं॥ १०५॥ लोहितः॥ पः दीर्घो हिली॥ चाशिरः स्वाहा गगनश्रुतिवर्णवान् चत्वायां योगिनीभ्यः स्वाहांतो भूमिनंदाक्षरो मनुः॥ योगिनीनां बलिं दद्यादनेन विधिपूर्वकं॥ ९८॥ दीर्घत्रयेंदुयुक् सेंदु शार्ङ्गी गणपतार्णकः मारुतो भगवांस्तोयं रवांतेरवदु सर्वद॥ १०५॥ जनं मे वशमानातेयसर्वो लो हितोहलो दीर्घोरसहितं प्रांते बलिंगृह्ण युगंशिरः॥ ९॥ गणेशबलिमंत्रोयं गगनश्रुतिवर्णवान्॥ एवं तेभ्यो बलिं दद्यात्स्वस्वमुद्रां प्रदर्शयेत्॥ ५॥ अंगुष्ठतर्जनीयुक्तं दर्शयेद्वाटुकेबलौ॥ अंगुष्ठानामिके वामे क्षेत्रपालबलौमते॥ ३॥ किंचिद्वक्री कृता मध्या गणनाथस्य बलौ स्मृता॥ अनामामध्यमांगुष्ठ योगिनीनां बलौ युता॥ ४॥ एवं संपूज्य संस्तुत्य नत्वा तन्मुपसंहरेत्॥ सिद्धमंत्रः प्रकुर्वीत प्रयोगांश्च विभाषितान्॥ ५॥ हरिद्रायावंदनेन लाक्षया गरुणापि च॥ पूरेण विविधैर्मोसैर्जुहुयादिष्टसिद्धये॥ ६॥ हरिद्रामालया कुर्यात्तु जपस्तंभनकर्मणि॥ स्फाटिकैः पद्मबीजैश्च रुद्राक्षैः शुभकर्मणि॥ ७॥ स्वर्णादिपात्रे सुरयावंधूककुसुमैस्तिलैः॥ वाराहीं तर्पयेत्तु सर्वकामसंपूर्त्तये न्नरः॥ ८॥ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

दिंशदर्णः यथा॥ गां गीं गूं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानय सर्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहेति॥ ॥ १०१। १०८॥

तरं०११
७४

लाजानां चूर्णयुतैस्तिलैः वरमेषरुधिरयुतैसपलगृहं शत्रुसदनं एतस्मैपिंडाय १०,१२ यंत्रमाह वि मं०म०
लिख्येति तारेप्रणवे साध्याख्यंसाध्यनाय भूबीजेनग्लौमितिबीजेन १३ कर्मसमन्वितं अमुकमुच्चा
टयेति क्रियायुतं १४

74

चतुश्शतं तु तापिण्डे र्जुहुयात्सं भनेच्छया लाजाचूर्णतिलैः कुर्यात्तु वरमेषासृजान्वितैः ९ पिंडं मनोहरं तं
तुं पूजयेत र्पयेदपि सत्तसदनं सांगमेतस्मै विनिवेदयेत् १० कुंडे पिंडं निधाया मुं जुहुयात्तत्र चायु
तं एकविंशतिरात्रीषु लाजेरक्तसमन्वितैः ११ एवंकृते वैरिवृंदं भक्ष्यंते योगिनीगणैः अथ यन्त्रं महा
देव्याः प्रवक्ष्ये शकराभिधं १२ विलिख्य तारे साध्याख्यां भूबीजेन प्रवेष्टयेत् उकारेण संवेष्ट्य भूपुरं प
रितो लिखेत् १३ अष्टवज्रान्वितं वज्रप्रांते प्रणवमालिखेत् वज्रमध्ये साध्य नाम लिखेत् कर्मसम
न्वितं १४ धराबीजेन संवेष्ट्य भूपुरं मूलविद्यया वहिरंकुशसंबीजं ऐं टीसेन प्रवेष्टयेत् १५ एतद्यंत्रं
समालिख्य नूत्ने कोलाल खर्परे कृष्णपुष्पे समभ्यर्चे निक्षिपेत्पथि वेश्मनः १६ रिपुमुच्चाटयेच्छीघ्रं
स्थितं वर्षशतान्यपि वादित्रे यंसमालिख्य वादयेत् समरांतरे १७ श्रुत्वा तद्रवमुत्रस्ताः पलायंते विरो
धिनः पाषाणे लिखितं राज्यापीत पुष्पे पुनिक्षिपेत् १८

टयेति क्रियायुतं १४ धराबीजं तद्देव अंकुशं क्रों टिं द्रीं श एकारः १५ नूत्ने नवीने १६,१७ राज्याहरिद्रयापाषा
णेति लिखित्वाग्नौ निक्षिप्तं तापकारि १८॥५०

साध्यस्स तरवः साध्यस्य जन्मनक्षत्रं तस्य कुसुम मध्ये क्षिप्तं तेषां दुःखायकं दुःखप्रदं तेन्चरक्षाः पूर्वमुक्ताः साधितं संपादितं तापादिना प्रतिष्ठित मेवयंत्रं सर्वेष्टं साधयेतु सर्वेष्टं इप्सितं प्रति पादयेदित्यर्थः १२० इ तिश्री मन्त्रमहोदधौ नौ कायां दशमस्तरंगः १०॥ ॥श्री विद्यां प्रमुखमंगलमाचरति त्रिनेत्रमिति मंत्रना यिकां त्रिलोकी वर्त्तिनां सर्वमंत्राणां स्वामिनीं उत्पादिकामित्यर्थः १ अपरीक्षिताय शिष्याय तां विद्यां नदद्यात्

संपूजितमधोवक्त्रं वा चं संस्तंभयेद्विषां तापकार्यग्निनिक्षिप्तं जलदोषप्रदं भवेत् साध्यर्क्षतरुगर्भस्थं शत्रूणां दुःखदायकं किंबहूक्तेन सर्वेष्टं साधयेत्साधितं नृणां १२० इति श्री मन्महीधरविरचितं मंत्र महोदधौ बगलामुख्यादि मंत्रकथनं नाम दशमस्तरंगः १०॥ ॥ त्रिनेत्रं कमलाकांतं नृसिंहं चंद्र शेखरं नत्वा संक्षेपतो वक्ष्ये श्री विद्यां मंत्र नायिकां १ अपरीक्षित शिष्याय तां न दद्यात् कदाचन यदुच्चा रणमंत्रेण पापसंघः प्रहीयते २ तारं मायां च कमलां मादौ बीजत्रयं पठेत् ब्रह्मा डिंटीश गोविंद धरा मा येति चादिसं ३

आत्मादेयः शिरोदेयं नदेया षोडशाक्षरी त्या दिवचनात् २ मंत्रमुद्धरति तारमिति तारः ॐ माया ह्रीं कमला श्रीं एतद्बीजत्रयं कूटत्रयादौ पठेत् आद्यकूटमाह ब्रह्मेति ब्रह्मा कः डिंटीशः ए गोविंद ई धरा लः मायेति प्रथ मं कूटं कएईलह्रीं इति॥ ॥ ॥

75

द्वितीयमाह॥आकाशो हः॥भृगुः सः॥चक्री कः अम्बं हः मांसः लः॥मायेति द्वितीयं कूटं हसकहलह्रीमिति तृतीयमाह
हंसेति हंसः सः धाता कः क्ष्मा पालः॥मायेति तृतीयं कूटं सकलह्रीमिति॥४॥कूटत्रयस्य संज्ञामाह वागिति प्रथमं
वाग्बीजं द्वितीयं कामबीजं॥तृतीयं शक्तिबीजं॥श्रीश्रीबीजं॥मायाह्रीं कामः क्लीं वाक् ऐं॥शक्तिः सौः एतैः पंचबीजेन॥
क्रमोत्क्रमाभ्यां संपुटा पूर्वोक्ता षडक्षरा षोडशाक्षरी श्रीविद्या॥द्विधा महाविद्या॥५॥भृगुः सः औ सरूपं तेन सौः शक्तिः

आकाश भृगु चक्र अम्ब मांस माया द्वितीयकं हंस धातृ क्ष्मा माया तृतीयं बीजमीरितं॥४॥वाक्काम शक्ति संज्ञं तु
क्रमाद्बीजत्रयं भवेत् इषं षडर्णा श्रीमाया काम वाक् शक्ति संपुटा॥५॥अनेकपुण्यसंप्राप्या श्रीविद्या षोडशा
क्षरी॥मुनिः स्याद्दक्षिणामूर्त्तिः पंक्तिश्छंदः समीरितं॥६॥देवता जगतामाद्यिः श्रीमत्त्रिपुरसुंदरी॥बीजमेभृगुरौः
शक्तिः कामबीजं तु कीलकं॥७॥मूर्द्धस्य हृद्गुह्य पादेनाभौमु।न्यादिकान्यसेत्॥न्यासजालं प्रकुर्वीत मायाश्रीबीज
पूर्वकं॥८॥मध्यानामाकनिष्ठासु ज्येष्ठयोस्तर्जनीद्वये॥तलपृष्ठे च करयोर्विन्यसेत् द्विः क्रमादिमान्॥९॥

काम बीजं क्लीं॥७॥न्यासमाह॥मूर्द्धेति दक्षिणामूर्त्तये नमो मूर्द्ध्नि॥पंक्तये छंदसे नमो मुखे॥त्रिपुरसुंदर्यै देवतायै नमो हृ
दि॥ऐं बीजाय नमो गुह्ये॥सौः शक्तये नमो॥पादोः॥क्लीं कीलकाय नमो नाभौ॥इति मुन्यादिन्यासः॥८॥अंगन्यासमाह म
ध्येति इमान् श्रीकंठारीन् द्विवरिहयं॥मध्यमानामिकाकनिष्ठांगुष्ठतर्जनी तलपृष्ठेषु न्यसेत्॥९॥ ८ ॥

इमानुक्तनिसृत्याह॥श्रीति॥श्रीकंठोऽकारः॥अनंतआकारः॥सोऽस्वरूपं क्रमादिंद्रादियुतान् अआ एतौसबिंदु सौसर्गौ यथा मायाश्रीबीजपूर्वकमिति सर्वन्यासेषु संबध्यते॥ह्रीं श्रीं अं मध्यमाभ्यां नमः॥ह्रीं श्रीं आं अनामिकाभ्यां नमः॥ह्रीं श्रीं सौः कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ह्रीं श्रीं अं अंगुष्ठाभ्यां नमः॥ह्रीं श्रीं आं तर्जनीभ्यां नमः॥ह्रीं श्रीं सौः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥अयं करशुद्धिन्यासः॥१०॥असनन्यासमाह॥देवीति देव्यासनाद्यासनचतुष्कं॥आसनचतुष्कयं॥१२॥

श्रीकंठानंतसौवर्णान् बिंदुद्विंदुसर्गसंयुतान्॥नमोंतान् करशुद्ध्याख्यो न्यासोऽयंपरिकीर्तितः॥११॥देव्यासनं च प्रथमं तथा चक्रासनं क्रमात्॥सर्वमंत्रासमं साध्यसिद्धासनमिति न्यसेत्॥१२॥ॐ नमोंतचबीजाद्यं पजंघाजानुलिंगके॥मायां कामं शक्तिबीजं प्रथमासनपूर्वकं गं॥१४॥ विदायरुदयाद्कामशक्तिबीजानि पूर्ववत्॥द्वितीयेसंप्रयुञ्ज्यानिहसपूर्वाणि तत्परे॥१३॥मायां कामं फांतमांसेभगेंद्वाद्यं प्रयोजयेत्॥ ॥ ॥

ॐ नमो चतुर्थीनमोंतबीजाद्यं मायामित्यादिवक्ष्यमाणप्रतिसिकबीजपूर्वं पजंघाजानुलिंगके॥पादजंघाजानुलिंगेन्यसेत्॥प्रथमासनबीजान्याह॥मायामिति॥शक्तिः सौः॥१४॥चक्रासनबीजान्याह॥वियदिति वियत् हः॥तद्युतानि वागादीनि तत्परे तृतीयासने हसपूर्वाणि वागादीनि॥१३॥चतुर्थासनबीजन्याह॥मायामिति॥फांतमांसे बलौ॥भगेंद्वाद्यं एविंदुयुते तेन ब्लूं

मायाह्रीं यथा॥ ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं सौः देव्यासनाय नमः पादयोः ह्रीं श्रीं ह्रैं ह्क्लीं ह्रौंः॥ चक्रासनाय नमः जंघयोः ह्रीं श्रीं॥ मं०मं०॥
हैं हं क्लीं ह्रौं सर्वंत्रासनाय नमः जानुनोः॥ ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं क्लूं साध्यसिद्धासनाय नमो लिंगे इत्यासनन्यासः॥१४॥
षडंगमाह॥ तत्रेति॥ श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः हृदयं॥ ह्रीं श्री शिरः॥ आद्यकूटेन ~~नेत्रं सौः ऐं ह्रीं क्लीं~~ श्रीं शिखा मध्यकूटे
नकवचं तृतीयकूटेन नेत्रं सौः ऐं ह्रीं क्लीं श्रीं अस्त्रं इति षडंगन्यासः॥१५॥ मंत्रवर्णयोश्च तं स्मरंती तेन निज

तुरीयासनपूर्वाणीत्यासनन्यासइरितः॥१४॥ ततः षडंगं कुर्वीत पंचभिस्त्रिभिरेकतः एकेनैकेन पंचार्णैर्मं
त्रस्य क्रमतः सुधीः॥१५॥ मूलविद्यां समुच्चार्य गणवादिनमोंतिकाः॥ मध्यमानामिकाभ्यां तु ब्रह्मरंध्रे प्र
विन्यसेत्॥१६॥ स्रवंतीं वर्णेभ्यः प्लावयंतीं निजां तनुं॥ प्रदीपकलिकाकारां महासौभाग्यदां स्मरेत्
॥१७॥ मुद्रां कृत्वा वामकर्णे परसौभाग्यदंडिनी वामेमू॥ द्वादिपादांतं तथा मूलं प्रविन्यसेत्॥१८॥ रिपुजिह्वा
ग्रहा मुद्रां दर्शयन् सर्वविद्विषः॥ निगृह्णामीति संचिंत्य पादमूले तथा न्यसेत्॥१९॥

शरीरमाप्लावयंतीं दीपाकारां ब्रह्मरंध्रस्थां सौभाग्यदां देवीं ध्यायन् तारादिनमोंतं मूलं मध्यमानामिकाभ्यां
शिरसी न्यसेत्॥१६।१७॥ पुनर्वामकर्णापरसौभाग्यदंडिनीं मुद्रां कृत्वा वामपार्श्वे मूर्द्धादिपादांतं तारादिनमोंतं मूलं
न्यसेत्॥१८॥ रिपुजिह्वाग्रहां मुद्रां दर्शयन् सर्वशत्रून् निगृह्णामीति संचिंत्य पादमूले ता॥रादिनमोंतं न्यसेत्॥१९॥

76

सकललोककर्त्ताहमिति विचिंत्य त्रिखंडया मुद्रया ललाटे तारादिनमोंतं मूलं न्यसेत् ॥ २१ ॥ मुखे संवेष्टयन् तारादिनमोंतं मूलं न्यसेत् ॥ दक्षकर्णके ततो वामांतं कंठात्सुखांतं एवमेव न्यसेत् ॥ २२ ॥ पुनः प्रणवपुटां विद्यां सर्वांगे न्यसेत् ॥ मुखे वेष्टयन् तारादि नमोंतं मूलं न्यसेत् ॥ योनिमुद्रां बध्वा तर्पयेत् देवीं नमेत् ॥ २३ ॥ अयं जगद्वशीकरणन्यासः ॥ २३ ॥ परसौभाग्यदंडिनी मुद्रोक्ता तल्लक्षणं यथा ॥ दक्षमुष्टिं दृढां बध्वा तर्जनीं विप्रसारयेत् भ्रामये

त्रिखंडया मुद्रया तु भाले मूलं न्यसेत्तथा ॥ त्रैलोक्यस्याखिलस्याहं कर्त्तेति स्वं विचिंतयेत् ॥ २४ ॥ मुखे संवेष्टय न्यसेत्पुनर्दक्षिणकर्णतः ॥ विन्यस्य वामकर्णांतं कंठाद्धृदंतं ततो न्यसेत् ॥ २५ ॥ तारसंपुटितां विद्यां सर्वांगे विन्यसेत्पुनः ॥ २६ ॥ योनिमुद्रां मुखे बध्वा नमेत्त्रिपुरसुंदरीं ॥ २७ ॥ जगद्वश्यकराख्योयं न्यासः संक्षोभितो मया संस्मरन्तरुणीभूतं सुंदरी प्रभया जगत् ॥ २८ ॥ ब्रह्मरंध्रे हृत्सूमूले भाले विद्यां प्रविन्यसेत् ॥ अंगुष्ठानामिकाभ्यां तु न्यासः संमोहनाभिधः ॥ २९ ॥ पादयोर्जंघयोर्न्यस्येत् जानुनोः कटिभागयोः ॥

द्वामकर्णांतं मुद्रा सौभाग्यदंडिनीति रिपुजिह्वाग्रहणमुद्रा लक्षणं तु ॥ अंगुष्ठागर्भितां मुष्टिं बध्नीयाद्दक्षपाणिना ॥ रिपुजिह्वाग्रहाख्येयं मुद्रोक्ता शत्रुनाशिनीति मुद्रा वामपादतले कृतेति त्रिखंडालक्षणं तारासुतंत्रे उक्तं ॥ २४ ॥ २५ ॥ अक्षरन्यासमहासंहाराख्यमाह ॥ पादयोरिति ॥ पादादिष्वेकैकमक्षरं न्यसेत् ॥ ॥

कर्णवेष्टः कर्णशष्कुली ॥ श्रीं नमः पादयोः ह्रीं नमः जंघयोः ॥ इत्यादिप्रयोगः अयं संहारन्यासः २५।२६।२७ वाग्देवतान्यासमाह ॥ अग्नीति ॥ अग्नि रेफः ॥ भूधरो वः मांसं लः ॥ एतैर्युतोऽर्घीश शकारः शशांकयुक् बिंदुयुतः ॥ तेन खं षोडशस्वरपूर्वकां तद्बीजपूर्वां वशिनिं शिरसि न्यसेत् ॥ यथा ॥ अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं ऌं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः रब्लूं वशिनी वाग्देवतायै नमः शिरसि ॥ २८ ॥ क्रोधीशेति ॥ क्रोधीशः कः मांसं लः ॥ एताभ्यां युता माया ह्रीं कवर्णपूर्वमेतद्बीजमाद्यं

लिंगे पृष्ठे नाभिदेशे पार्श्वयोः स्तनयोरपि ॥ २५ ॥ अंसयोः कर्णयोर्ब्रह्मरंध्रे वक्त्रे च नेत्रयोः ॥ कर्णयोः कर्णवेष्टेऽपि मूलस्थैकैकमक्षरं ॥ २६ ॥ संहारन्यासयुक्तोऽयं ततो वाग्देवता न्यसेत् ॥ तासां बीजानि नामानि न्यासस्थानानि च ब्रुवे ॥ २७ ॥ अग्निभूधरमांसाढ्यार्घीशो बीजं शशांकयुक् ॥ षोडशस्वरबीजाढ्यां वशिनीं शिरसि न्यसेत् ॥ २८ ॥ क्रोधीशमांसयुग्माया द्वितीयं बीजमीरितं कवर्गपूर्वबीजाढ्यां भाले कामेश्वरीं न्यसेत् ॥ २९ ॥ दीर्घाखड्गीशरांताढ्यां शांतिबिंदुसमन्विताः ॥ चवर्गतद्बीजयुतां भ्रूमध्ये मोदिनीं न्यसेत् ॥ ३० ॥

माद्यं यस्यास्तां कामेश्वरीं भाले न्यसेत् ॥ यथा कं ख्रीं कामेश्वरी वाग्देवतायै नमो ललाटे ॥ २९ ॥ दीर्घेति दीर्घा नकः खड्गीशो वः ॥ रांतो लः ॥ एतैर्युता शांतिरीकारः ॥ बिंदुयुता च ॥ तेन ल्वीं ॥ चवर्गेण तद्बीजेन च युतां मोदिनीं भ्रूमध्ये न्यसेत् यथा चं छं जं झं ञं ल्वीं मोदिनी वाग्देवतायै नमो भ्रूमध्ये ॥ ३० ॥ ॥ ॥

77

अर्घीशेति ॥ अर्घीशः ऊ कीदृशः ॥ वायुमांसस्थः ॥ यलौ स्थितो यस्मिन् ॥ बिंदुयुतः ॥ तत् तुरीयं चतुर्थं वाग्देवताबीजं
तेन पूं टवर्गस्तद्बीजं च पूर्वं यस्यास्तां विमलाकं ठे न्यसेत् ॥ यथा ॥ टं ठं डं ढं णं प्रूं विमला वाग्देवतायै नमः कंठे ॥ ३१ ॥
भूलिति ॥ वामनेत्रं ॥ कीदृशं भूबीजः वैकुंठो मः रेफः रः ते न स्थिता यत्र तत् ॥ सबिंदु च इदृशं तद्बीजं तेन म्रीं
तवर्गबीजाभ्यां युतामरुणां हृदि विन्यसेत् ॥ यथा तं ५ म्रीं अरुणा वाग्देवतायै नमो हृदि ॥ ३२ ॥ वामेति वियत् ह

अर्घीशो वायुमांसाद्यो बिंदुढाढ्यास्तत्तुरीयकं ॥ टवर्गबीजपूर्वां तु विमलां विन्यसेत् गले ॥ ३१ ॥ भूबीवैकुंठ
रेफस्थं वामनेत्रं सबिंदु तत् ॥ तवर्गबीजसंयुक्तं विन्यसेदरुणां हृदि ॥ ३२ ॥ वामाकर्णो वियद्धंसमांसबाला
निलेंदुयुक् ॥ पवर्गतद्बीजपूर्वां जयिनीं नाभितो न्यसेत् ॥ ३३ ॥ पाशी तद्वी रेफवायुं संयुतादीपिकेंदुयुक् ॥
यवर्गबीजाढ्यां मूलाधारे सर्वेश्वरीं न्यसेत् ॥ ३४ ॥

हंसः सः ॥ मांसं लः ॥ बालो वः ॥ अनिलो यः ॥ इंदुयुतः ॥ एतैर्युतो वामकर्णः ऊ ॥ तेन सह हसलव यूं ॥ पवर्ग तद्बीजं च पूर्वं य
स्यास्तां जयिनीं नाभौ न्यासेत् ॥ यथा यं हल्व्रूं जयिनी वाग्देवतायै नमो नाभौ ॥ ३३ ॥ पाशीति ॥ दीपिका ऊ कीदृशी पा
शी ऊः भं द्वी मः रेफः ॥ वायुर्यः ॥ तैः संयुता इंदुयुक् च ॥ तेन झ्म्र्यूं यवर्गो बीजं वाद्यं यस्यास्तां सर्वेश्वरीं मूलाधारे न्यसेत्
यथा ॥ यं ४ क्षं अं सर्वेश्वरी वाग्देवतायै नमो मूलाधारे ॥ ३४ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

तरं॰११
७८

संवर्त्तकेति संवर्तस्सः महाकालोमः रेफः एतैर्युताविंदुयुताच शांतिः ई तेनक्ष्म्रीं शादयोबीजं चाद्यं यस्याः मं॰मं॰
स्तांकोलिनींउर्वादि दांतं न्यसेत् यथा शंषंसंहंक्ष्म्रीं कौलिनीवाग्देवतायैनमःऊर्वादिपादांतं २५ वागिति हांईंनमः
वाग्देवतायैनमइतिपदंनामांते वशिन्यादिनामांते प्रोच्चरेत् तत्प्रयोगेषु लिखितं २६ सृष्टिन्यासमाह ब्रह्मरंध्रेति
ब्रह्मरंध्रादिषु एकैकं कर्णं न्यसेत् आद्यं ब्रह्मरंध्रे द्वितीयं ललाटे तृतीयं दृशोः चतुर्थं कर्णयोः पंचमं नसोः षष्ठं

78

संवर्तकमहाकालरेफस्थाशांतिबिंदुयुक् कौलिनींशादिबीजाद्यां न्यसेत्पादांतमूरुतः २५ वाग्देवतायै
हांईंतं नामांते प्रोच्चरेत्पदं उक्तोवाग्देवतान्यासः सृष्टिन्यासमथाचरेत् २६ ब्रह्मरंध्रे ललाटे च नेत्रयोः
कर्णयोर्नसोः गंडद्वंतोष्ठजिह्वासुमुखकूपे च षष्ठतः २७ सर्वांगे हृदये न्यस्येत् स्तनकुक्षि ध्वजेषु च एकै
कार्णमथोमूर्द्धि सर्वेणमापकं चरेत् २८ सृष्टिन्यासं विधायैवं स्थितिन्यासं समाचरेत् करांगुष्ठाद्यंगु
लीषु ब्रह्मरंध्रे मुखे हृदि २९ नाभ्यादिपादपर्यंतं नाभ्यांतं कंठदेशतः ब्रह्मरंध्राच्च कंठांतं पादांगुलिषु पंच
च ४०

द्वयोः सप्तमं दंतेषु अष्टममोष्ठयोः नवमं जिह्वायां दशमं मुखमध्ये एकादशं पृष्ठे २७ द्वादशं सर्वांगे त्रयोदश
हृदि चतुर्दशं स्तनयोः पंचदशं कुक्षयोः षोडशं लिंगे २८ स्थितिन्यासमाह करेति पंचकरांगुलीषु षष्ठं ब्रह्म
रंध्रे सप्तमं मुखे अष्टमं हृदि २९ नवमं नाभ्यादिपादांतं दशमं कंठान्नाभ्यांतं एकादशं ब्रह्मरंध्रात् कंठांतं पंच
पादांगुली

पंचवक्त्रन्यासमाह॥ मूर्ध्नीति॥ दशोर्ध्वं॥ श्रुत्योर्द्वे नसोर्द्वे॥ ओष्ठयोर्द्वे दंतयोर्द्वे॥ शेषेष्वेकैकं॥८२॥ द्वितीयमाह शिखेति शिखाशिरोभालभ्रूनामामुखेषु षट्॥८३॥ दक्षकरसंध्यग्रेषु पंच॥ एवं वामे पंच॥ तृतीयमाह॥ शिरोभाले नेत्रस्याजिह्वासु षट्॥८४॥ दक्षपादसंध्यग्रेषु च पंच॥ वामपादे पंच॥ चतुर्थमाह॥ स्वरेति॥ मातृकान्यासे स्वरस्थाना

अथ विधं न्यासं वक्ष्ये सर्वेष्टसिद्धिदं॥ मंत्रपंचाररत्नि रूपं येन तद्रूपतां व्रजेत्॥८१॥ मूर्ध्नि वक्त्रे दृशोः श्रुत्योः नसोर्गंडोष्ठयोरपि वक्त्रमध्ये दंतपंक्त्योर्वदने विन्यसेत्क्रमात्॥८२॥ एकैकवर्णविद्याया इत्येको न्यासईरितः शिखाशिरोललाटभ्रूघ्राणवक्त्रे षड्वर्णकान्॥८३॥ करसंधिषु साग्रेषु दशेति स्याद्द्वितीयकः शिरोललाटनेत्रास्यजिह्वायां षट् न्यसेत्पुनः॥८४॥ पादसंधिषु साग्रेषु दशेति स्यात्तृतीयकः॥ करस्थाने चतुर्थे तु ललाटे च गले हृदि॥८५॥ नाभ्याधारे च विन्यसेद्ब्रह्मरंध्रे मुखे गुदे॥ आधारे हृद्ब्रह्मरंध्रकरयोः पादयोः हृदि॥८६॥ एवं पंचविधं कृत्वा विद्यां प्रणवसंपुटां सर्वस्मिन् व्यापयेदंगे नमोंतां तां हृदि न्यसेत्॥८७॥

शबीजानि न्यसेत्॥ पंचममाह॥ ललाट इति॥८५॥ करयोर्द्वे पादयोर्द्वे॥ अन्यत्रैकैकं॥८६॥ प्रणवपुटितां विद्यां सर्वांगेषु न्यस्येत्॥ नमोंतां हृदि च॥८७॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥तरं०११॥ ॥७९॥

षोढान्यासादयो विस्तरभियानोक्तास्थेनउच्यंते॥गणेशग्रहनक्षत्रयोगिनीराशिपीठलक्षणः षोढान्यासः ग मं०म०
णेशमातृकामंत्र दक्षिणामूर्त्तिर्ऋषिः॥गायत्रीछंदः॥श्रीमातृकासुंदरीदेवताममोपास्यश्रीविद्यांगत्वेनषोढान्या
सेविनियोगः॥अंकं ५ आंऐंह्रू ईचं ५ ईंक्लीं शिरः उटं ५ ऊसौः शिखा॥एंतं ५ ऐंसौः कवचं॥ओपं ५॥औक्लींनेत्रं अं
यं १० अः ऐं अस्त्रं॥ध्यानं॥उद्यद्भानुसहस्राभां पीनोन्नतपयोधरां॥रक्तमाल्यांबरालेपरक्तभूषणभूषितां पाशां
कुशधनुर्बाणांश्चस्ताणिचतुष्टयां॥रक्तमेनेत्रयांस्वर्णमुकुटोद्भासिचंद्रिकां॥एवंध्यात्वान्यसेत्तद्बीजपूर्वंगं

षोढान्यासादयोन्यासाः कार्याः सौभाग्यवांछया॥नोच्यंते विस्तरभयान्नचैवावश्यकास्त्वते ४८

विघ्नेशह्रींध्यांनमः॥गंआंविघ्नराजश्रीध्यांनमः इत्यादिमातृकास्थानेन्यसेत्॥गणेशः शक्तियुक्तो विंशतितरंगेमूल
ग्रंथकारेणैवउक्तः॥ ॥इतिगणेशमातृकान्यासः॥ ॥अथग्रहमातृका॥ग्रहमातृकामंत्रस्यदक्षिणामूर्त्तिर्ऋ
षिरित्यादि पूर्ववत्षडंगंच ग्रहरूपिणी सुंदरीदेवता॥ध्यानं॥रक्तं श्वेतं तथारक्तं श्यामं पीतं च पांडुरं॥धूम्रं कृष्णं त रा म
था धूम्रंसाधकस्तान्विचिंतयेत्॥रविमुख्यान्कामरूपान्सर्वाभरणभूषितान्॥वामोरुन्यस्तहस्तांश्चदक्षि ७९
णेनवरप्रदान्॥

एवंध्यात्वामातृकापूर्वानुग्रहानुन्यसेत् अं १६ सूर्यायरेणुकांबायैनमोहृदि यं ४ चंद्रायामृतांबायैन
मोभ्रूमध्ये कंमंगलायधामांबायैनमोनेत्रयोः चं ५ बुधायज्ञानरूपांबरायैनमोहृदि टं ५ वृहस्पतये
यशस्विन्यंबायैनमोहृदयोपरिभागे तं ५ शुक्रायशांकर्यंबायैनमःकंठे पं ५ शनैश्चरायशक्त्यंबकायै
नमोनाभौ शं ४ राहवेकृष्णांबायैनमोमुखे २ लसंकेतवंधूम्रांबायैनमोगुदे॥ ॥इतिगृहामातृकान्या
सः॥ ॥विनियोगः॥ ॥ध्यानं॥ ॥ज्वलत्कराग्निसंकाशासर्वाभरणभूषिताः नतिपाण्योश्वि
नीमुख्यावरदाभयपाणयः एवंध्यात्वामातृपूर्वनक्षत्राणिन्यसेत्यथा अंआंअश्विन्यैनमोललाटे इं
भरण्यैनमः दक्षनेत्रे ईंउंऊं कृत्तिकायैनमोवामनेत्रे ऋंॠंऌंॡं रोहिण्यैनमोदक्षकर्णे एवंमृगशिरसे
नमःवामकर्णे ऐंआर्द्रायैनमोदक्षनसि ओंऔंपुनर्वस्वेनमोवामनसि कंपुष्यायनमःकंठे खंगंअश्लेषायै
नमोदक्षस्कंधे घंङंमघायैनमोवामस्कंधे चंपूर्वाफाल्गुन्यैनमोदक्षकूर्परे छजंहस्तायनमोदक्षमणि
बंधे टंठंचित्रायैनमोवाममणिबंधे डंस्वात्यैनमोदक्षहस्ते ढंणंविशाखायैनमोवामहस्ते॥ ॥ ॥
॥ ॥ ॥

तरं॰ ११ तं थं दं अनुराधायै नमो नाभौ धं ज्येष्ठायै नमो दक्षकुक्ष्यां बं पूर्वाषाढायै नमो दक्षोरौ नं पं फं मूलायै नमो वामकुक्ष्यां भं उत्तराषाढायै नमो वामोरौ मं श्रवणायै नमो दक्षजानुनि यं रं धनिष्ठायै नमो वामजानुनि लं शतभिषायै नमो दक्षजंघायां वं शं पूर्वाभाद्रपदायै नमो वामजंघायां षं हं सं उत्तराभाद्रपदायै नमो दक्षपादे ळं क्षं अं अः रेवत्यै नमो वामपादे २७॥ ॥इति नक्षत्रमातृका ३॥ ॥ सर्वन्यासेष्वादौ पायाश्रीबीजयोज्ये न्यासान् सर्वान् प्रकुर्वीत मायाश्रीबीजपूर्वकान् इत्युक्तात् योगिनीन्यासस्य मुनिश्छंदसी पूर्वमुक्ते योगिनीरूपा सुंदरी देवता श्रीविद्यांगत्वेन विनियोगः॥ ॥ध्यानं सितासितारुणश्यामपीतान्यश्चिंतयेत् चतुर्भुजाः समेवक्त्रैः सर्वाभरणभूषिताः एवं ध्यात्वा न्यसेत्॥ ॥डां डीं

मं॰ मं॰

८०

डमलवरयूं डाकिन्यै नमः अं १६ मम त्वचं रक्ष २ त्वगात्मनेन नमः कंठदेशे विशुद्धौ रां रीं रमलवरयूं राकिण्यै नमः कं १२ मम रक्तं रक्ष २ असृगात्मने नमः हृदयनाहते लां लीं लमलवरयूं लाकिन्यै नमः डं १० मम मांसं रक्ष २ मांसात्मने नमः नाभौ मणिपूरे कां कीं कमलवरयूं काकिन्यै नमः वं ६ मम मेदो रक्ष २ मेदात्मने नमः लिंगमूले स्वाधिष्ठाने शां शीं शमलवरयूं शाकिन्यै नमः वं ४ मम अस्थि रक्ष २ अस्थात्मने नमः गुदे मूलाधारे हां हीं हमलवरयूं हाकिन्यै नमः हं क्षं मम मज्जां रक्ष २ मज्जात्मने नमो भ्रूमध्ये आज्ञाचक्रे यां यीं यमलवरयूं याकिन्यै नमः अं ५१ मम शुक्रं रक्ष २ शुक्रात्मने नमः ब्रह्मरंध्रे ७ ॥ ॥

राम

८०

इतियोगिनीमातृका ४ राशिमातृकामंत्रस्य मुनिश्छंदसी पूर्वोक्ते राशिरूपा सुंदरी देवता श्री विद्यांग
त्वेन विनियोगः ध्यानं रक्तश्वेतहरितवर्णपांडुचित्रासितान्स्मरेत् पिंशगपिंगलाव भ्रूकर्बुरासितधू
म्रभान् एवंध्यात्वान्यसेत् अंआंइंईं मेषायनमः दक्षपादगुल्फे उंऊंऋं वृषायनमः दक्षवृषणे ऌंॡं
कर्कायनमः दक्षकुक्षौ औंओं सिंहायनमः दक्षस्कंधे अंअः शंषंसंहं कन्यायै नमः दक्षसिरोभागे कंखं
गंघंङं तुलायैनमः वामशिरोभागे चंछंजंझंञं वृश्चिकायनमः वामस्कंधे टंठंडंढंणं धन्विनेनमः वामकु
क्षौ तंथंदंधंनं मकारायनमः वामवृषणे पंफंबंभंमं कुंभायनमः वामजानुनि यंरंलंवंक्षं मीनायनमः
वामगुल्फे ५२ इतिराशिमातृका पीठमातृकामंत्रस्य मुनिश्छंदांसि पूर्ववत् पीठरूपिणी सुंदरी देव
ताश्रीविद्यांगत्वेनविनियोगः ध्यानं सितासितारुणश्यामहरितपीतान्यनुक्रमात् पुनरेतत्क्रमा
देविं पंचाशत्स्थानसंचये पीठानिह स्मरेद्विद्वान् सर्वकामार्थसिद्धये एवं ध्यामातृकास्थानेषु मातृ
कावर्णपूर्वाणि पीठानि न्यसेत् यथा ह्रींश्रीं अं कामरूपपीठायनमः ॐ कन्यकुब्जपीठायनमः
आंआवर्तपीठायनमः इंनेपालपीठायनमः ईं पौंढवर्द्धनपीठायनमः ॐ कन्यकुब्जपीठायनमः
ऋं पूर्णगिरिपीठायनमः ॠं अर्बुदाचलपीठायनमः ऌं आम्रातकेश्वरपीठायनमः ॡं एकाम्रपीठा
यनमः एं त्रिस्रोतसपीठायनमः ऐं कामकोटपीठायनमः औं कैलाशपीठायनमः ओं भृगुपीठा

अंकेदारपीठाय०॥अः चंद्रपुरपीठायनमः कंश्रीपीठायनमः खंॐकारपीठायनमः॥गंजालंधरपीठाय नमः॥घंमालवपीठायनमः ङंकुलांतपीठायनमः॥चंकोट्टकपीठायनमः॥छंगोकर्णपीठायनमः जंमारुतेश्वरपीठायनमः॥झंअट्टहासपीठायनमः॥ञंविरजापीठायनमः॥टंराजगृहपीठायनमः॥ठंमहापथपीठाय०॥डंकोल्लगिरिपीठाय०॥ढंएलापुरीपीठाय०॥णंकालेश्वरीपीठाय०॥तंजयंतिपीठाय०॥थंउज्जयनीपीठायनमः॥दंचरित्रपीठाय०॥धंक्षीरिकापीठाय०॥नंहस्तिनापुरपीठायनमः॥पंउड्डीशपीठायनमः॥फंप्रयागपीठायनमः॥बंषष्ठीशपीठायनमः॥भंमायापुरीपीठाय०॥मंमलयपीठाय०॥यंश्रीशैलपीठाय०॥रंमेरुपीठाय० लंगिरिपीठाय०॥वंमाहेंद्रपीठाय०॥शंवामनपीठाय०॥षंहिरण्यपुरपीठाय०॥सं महालक्ष्मीपीठाय०॥हंउड्डियाणपीठायनमः॥लंछायापीठाय०॥क्षंछत्रपुरपीठायनमः॥ ॥इतिपीठमातृका॥ ॥

इतिषोडशान्यासः॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

आदिशब्दात् कामसमातृकादयोज्ञेयाइति ४८ एवंन्यासानकृत्वामुद्राः प्रदर्शयेदित्याह मुद्राइति न
वानांमुद्राणांमध्येसंक्षोभद्रावणाकर्षणखेचरीबीजाख्यानांपंचानांलक्षणंउक्तंचस्तणामुच्यत त
त्रवश्यमुद्रालक्षणंयथा पुटाकारौकरौकृत्वातर्जन्यावंकुशाकृति परिवर्त्यक्रमेणैवमध्यमेतदधोगते
क्रमेणदेवितेनैववकनिष्ठानामिकादयः संयोज्यनिविडाःसर्वाःअंगुष्ठाववदेशतः मुद्रेयंपरमेशानीसर्व
वश्यकरीमतेति उन्मादमुद्रालक्षणंयथा संमुखौतुकरौकृत्वामध्यमामध्यमेनुजेअनामिकेतुसरले
स्तद्बहिस्तर्जनीद्वयं दंडाकारौततोगुष्ठौमध्यमानखदेशगौ मुद्रेषोन्मादिनीनामक्लेदिनीसर्वयोषिता

मुद्राःप्रदर्शयेत्कृत्वाषडंगंप्रणसंयमं संक्षोभद्रावणाकर्षवश्योन्मादमहांकुशाः ४९

मिति महांकुशामुद्रायथा अस्यात्वनामिकायुग्ममधःकृत्वांकुशाकृति तर्जन्यावपितेनैवक्रमेणाविनि
योजयेत् इयंमहांकुशामुद्रासर्वकामार्थसाधिनीति योनिशब्देनात्रमहायोनिमुद्रा तल्लक्षणंयथा
मध्यमेकुटिलेकृत्वातर्जन्युपरिसंस्थिते अनामिकामध्यगतेतथैववहिकनिष्ठिके सर्वाएकत्रसंयोज्य
अंगुष्ठापरिपीडिता एषातुप्रथमामुद्रामहायोन्यभिधामतेति मुद्राएवंप्रदर्शध्यायेत् ४९ ॥

तरं०११ ध्यानमाह वलेति नानालंकृतयोविविधाभरणानितैराजमानं शोभमानंवपुयस्यास्तां वालउडुराट्चंद्रः सं०मं०
~२ शेषरोयस्यास्तां सृणिमंकुशं कुसुमशरं पुष्पवाणं बाणांकुशौदक्षयोःइक्षुधनुःपाशौवामयोः श्रीचंक्रंवक्ष्य
माणंतत्रास्थितांसुंदरीं त्रिपुरीसुंदरींध्यायेत् ५१हयमारःकणवीरः ५२श्रीचक्रेस्थितमुक्तं तदाह श्रीचक्र

खेचरीवीजयोन्याख्यामुद्रादेवीप्रियालव ततोध्यायेद्भगवतींश्रीमत्त्रिपुरसुंदरीं ५० बालार्कयुतते
जसंत्रिनयनांरक्तांवरोल्लासिनी नानालंकृतराजमानपुषांबालोडुराट्शेखरां हस्तैरिक्षुधनुःसृणिसु
मशरंपाशांमुदाविभ्रतींश्रीचक्रस्थितसुंदरींत्रिजगतामाधारभूतांस्मरेत् ५१ दक्षमेकंजपेन्मंत्रंदशांशं
हयमारजैःपुष्पैस्त्रिमधुरोपेतैर्जुहात्पूजितेनले ५२ श्रीचक्रस्योद्धृत्तिवक्ष्ये तत्रपूजाप्रसिद्धये बिंदुगर्भ
त्रिकोणंतुकृत्वाचाष्टारमुद्धरेत् ५३ द्वाशारद्वयंमवन्वस्राष्टारषोडशकोणकं त्रिरेखात्मकभूगेहवेष्टि
तंयंत्रमालिखेत् ५४ तत्रपूजांप्रवक्ष्यामिपात्रस्थापनपूर्वकं वहन्नाडीस्थहस्तेनस्वाग्रतोयंत्रमालि
खेत् ५५ त्रिकोणमध्यषट्कोणवृत्तभूमंडलात्मकं वालयापूजयेन्मध्यंतद्बीजैः कोणकत्रयं ५६

स्येति ५३ मन्वस्रंचतुर्दशारं ५४ पात्रस्थापनमाह वहन्निति वहंतीयानाडीदक्षावामावातद्धस्तनखाग्रेणात्रिको
णादियं

82

ग्रमालिख्य तत्रा सस्प्रालितं पात्राधारं स्थापयेत् ५९ एषत्रिंशदक्षरे मंत्रेणाधारं पूजयेत् नमाह वन्हीति वन्हिरेफः दीर्घत्रय युतः रांरींरूं रंस्वस्वरूपं धांतोमः लवरस्वरूपं अनिलोयः एते वामकर्णेंदु संयुताः ॐ विंदुयुताः वायुर्यः कालात्माऽऽ समन्वितश्चतुर्थ्यंतः वाग्बीजं ऐं पवनोयः स्वरूपमन्यत् यथा ॐ रांरींरूं रम

अनुलोमविलोमैस्तैः षट्कोण पूजयेत्ततः अस्त्रं प्रक्षालितं मध्ये पात्राधारं निधापयेत् ५७ एकत्रिंशार्णमनुना तमाधारं समर्चयेत् वन्हिदीर्घत्रयेद्वा ढ्योरं भा तलवरानिला ५८ वामकर्णेंदुसंयुक्ताः सेद्गुरग्निमंडलां वायुर्धर्मप्रदशकलात्माऽऽ समचितः ५९ वाग्बीजं कलशाधारापवनो नामसाति तः तांरादिशिरितो मंत्रो भाजनाधार पूजने ६० प्रादक्षिण्याद्दशाग्नेयी स्तदुपर्यर्चयेत्कलाः धूम्रार्चिरूष्मा ज्वालिनी ज्वालिनी विस्फुलिंगिनी ६१ सुश्रीः सुरूपा कपिला हव्यकव्यादिकावहा सबिंदुयादिवर्णाद्याद शाग्नेरीरिताः कलाः ६२

लवरयूंरं अग्नि मंडलाय धर्मप्रदशकलात्मने ऐं कलशाधारायनमः ५८५९६० प्रादक्षिण्यादिति तदुपरिपात्राधारोपरि आग्नेयी दशकलाअर्चयेत् ता आह धूम्राचिरिति ६१ हव्यकव्यादिकावहा हव्यवहाकव्यवहा च क्षीदस्यस्ताः सबिंदवो यादिदशवर्णा आद्या यस्याः ६२

तरं० ९१ कलेति नाम्ना धूम्रार्चिरित्यादौ नामंते कलेत्यादिपदमुच्चरेत् यं धूम्रार्चिकलाश्री पादुकां पूजयामि रंऊ मं०म०

८२ ष्मा कलाश्री पादुका इत्यादि प्रयोगः ६३ स्वर्णादिनिर्मितं कलशं अस्त्राय फडिति प्राक्षाल्याधारे न्यसेत् तं त्रिश

द्वर्णमंत्रेणार्चयेत् तमुद्धरति वियदिति वियत् हकारः दीर्घत्रयाढ्यः हां हीं हूं हमस्वरूपं मां संलः वरस्वरूपं

अनिलोयः ६४ अर्घीश ऊ संदुखं सबिंदुहु: वायुर्यः ६५ मन्मथः क्लीं स्पष्टमन्यत् यथा ॐ हां हीं हूं हमलवरयूं हं

83

कलाश्री पांदुकां पूजयामीति पदमुच्चरेत् नाम्नामंते ततस्तासां प्राणस्थापनमाचरेत् ६३ स्वर्णादिपात्रमस्रे

णास्फालितं तत्र विन्यसेत् वियद्दीर्घत्रयोपेतं हममांसंचरानिलाः ६४ अर्घीशविंदुसंयुक्ताः संदुखं सूर्यमंड

ला वायुर्वसुप्रद्वादशांते कलात्मने ६५ मन्मथः कलशायेति नमोंतः प्रणवादिकाः त्रिंशद्वर्णा

त्मको मंत्रः कलशस्यार्चने मतः ६६ कलाद्वादश सूर्यस्य कलशोपरि पूरयेत् तपिनी तापिनी धूम्रा

मरीचिज्वालिनी रुचिः ६७ सुषुम्णा भोगदा विश्वा बोधिनी धारिणी क्षमा अनुलोमविलोमाभ्यां कादि

भाद्यर्णयुगुताः ६८ राम

सूर्यमंडलाय वसुप्रद द्वादशकलात्मने क्लीं कलशाय नम इति ६६ सूर्यकला आह तपिनी इति ६७ की दृशस्ताः अ ८३

नुलोमेति क्रमोत्क्रमाभ्यां ये कादयो भादयश्च वर्णाः तेषां युतो युग्मानि तैर्युताः कं भं तपिन्यै नमः खं बं तापिन्यै न

मः गं फं धूम्रायै नम इत्यादि ६८

पूर्ववत्तापिनीकला श्रीपादुकां पूजयामीति प्रयोगः ६९ दंताक्षरेण द्वात्रिंश दर्णेन नमेवोद्दरति भृगुरिति भृगुः सः
दीर्घत्रययुतः सां सीं सूं अंबुवः वायुर्यः एतेअर्घीशेंदुयुताः ॐ विंदुयुताः ङेयुतश्चतुर्थ्यंतः ७०७१ भृगुः सः
मनुरोङेयुतं कलशामृतं कलशामृताय नारादिहृदयांतः प्रणवादि नमोंतः ॐ सां सीं सूं समल वर यूं सं सोममं
डलाय सोः कलशामृताय नमः मंत्रोयं मंडलार्चने ७२ षोडश स्वराद्याश्चांद्री कलास्तज्जलेर्चयेत् ता आह अमृ

पूर्ववत्ताः समापूज्य कलशे पूरयेज्जलं उच्चरान्मातृकावर्णान् मूलविद्यां त्वमंत्रवित् ६९ दंताक्षरेण मनु
नातज्जलं पूजयेत्पुनः भृगुर्दीर्घत्रयं द्वाढ्यः समलाख्याग्निवायवः ७० अर्घीशेंदुयुतासेंदु हंसां ते सोमम
डला यकाम प्रदषोडशांतेश कलात्मा तु ङेयुतः ७१ भृगुर्मनुविसर्गाढ्यो ङेयुतं कलशामृतं तारादिहृदयां
तोयं मनुः पानीय पूजने ७२ चांद्री कलाः स्वराढ्यास्तु यजेत् षोडश तज्जले अमृता मानदा पूषा तुष्टि
पुष्टिरतिधृतिः ७३ शशिनी चंद्रिका कांतिर्ज्योत्स्ना श्रीः प्रीतिरंगना पूर्णा पूर्णामृता चेति पूजनं पूर्वव
त्मतं ७४ भैरवं वसुधा देवी स्वमंत्राभ्यां यजेज्जले हसक्षमलया नीय वन्हीरार्घीशबिंदुमत् ७५

तेति ७३७४ भैरवमंत्रमाह हसेति हसक्षमलेति स्वरूपं पानीयं कः वन्हीरः इशायः अर्घीशऊ बिंदुश्च एतैर्यु
तं बीजं स्वरूपमन्यत् यथा हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवाय वौषट् दशार्णः ७५ ॥ ॥

तरं०११ सुधादेवीमंत्रमाह हसयोरिति पूर्वोक्तबीजे हयोर्वैपरीत्यं हसक्षमलवरयूं सुधादेव्यै वौषट् मन्वक्षरोस मं०म०
८४ मार्णः ७६ मत्स्येति मत्स्यमुद्रालक्षणं यथा वामोपरि द्वा संस्थाप्य दक्षहस्तं प्रसारयेत् अंगुष्ठौ तोलतयोः पा
र्श्वे मत्स्यमुद्रेयमीरिता अस्त्रकवचमुद्रे वक्ष्यति ७७ धेनुमुद्रोक्ता संरोधिनी वक्ष्यते मुशलमुद्रा यथा मुष्टी
कृत्य तु हस्ताभ्यां वामस्योपरि दक्षिणां कुर्यात् मुशलाख्या मुद्रेयं सर्वविघ्ननिवारिणीति चक्रमुद्रा यथा हस्तौ

८५

बीजमानंदभैरांते वायवौषट् मनुर्मतः हसयोर्वैपरीत्येन बीजं पूर्वोदितं सुधा ७६ देव्यै वौषट् तयो
र्मंत्रो दश मन्वक्षरो क्रमात् ततो मत्स्यास्त्रकवच धेनुमुद्राः प्रदर्शयेत् ७७ संरोधिन्या संनिरुध्य मुश
लं चक्रसंज्ञकां महामुद्रां योनिमुद्रां कुर्यात्कुंभामृते पुनः ७८ एवं कलशमास्थाप्य तस्य दक्षिणदेश
तः शंखं चापि विशेषार्घ्यं स्थापयेत्पूर्ववत्क्रमात् ७९ अर्घ्ये त्रिकोणं संचिंत्याकथादेः षोडशाक्षरैः
हक्षाभ्यां शोभितं मध्ये तत्र बालां प्रपूजयेत् ८०

सुसंमुखौ कृत्वा मंलग्नौ सुप्रसारितौ कनिष्ठांगुष्ठकौ लग्नौ मुद्रैषा चक्रसंज्ञितेति महामुद्रा वक्ष्यते योनिमु एम
द्रोक्ता ७८ ७९ अर्घ्य इति आदाय षोडशः स्वराः कादयो णांताः थादयः सांताः तैरर्घ्ये त्रिकोणं संचिंत्य कीदृ ८४
शं हक्षाभ्यां मध्ये शोभितं मंत्रैः ऐं क्लीं सौरिति बालां संपूजयेत् ८० ॥ ॥

अष्टवर्णमाह तारइति तारः ॐ मायाह्रीं इंदुयुक्तव्योम हं सर्गोभृगुः सर्गोसमद्यसः १ ~~वारासेमबिंदुयुक्त~~
ओयुतः सः बिंदुयुक्तोव्योवराहोहः हं स्वाहास्वरूपं समीरितामुद्राः मत्स्याद्यानवमुद्राः कुर्यात् १ २ शंख
स्थापनेच कलशनाम्निऊहः शंखपद्ममर्घ्यपरंच प्रयोज्यामिति ३ ४ पीठपूजामाह मंडूकमिति काल

अष्टवर्णेनमंत्रेणदेवींज्योतिर्मयीं यजेत् तारोमायेंदुयुक्तव्योमभृगुः सर्गोससद्यसः १ वाराहोबिंदु
युक्तस्वाहावसुवर्णः स्मृतामनुः मूलंत्रिभिरभिजप्याथकुर्यान्मुद्राः समीरिताः २ संख्यार्घस्थापनेका
र्यऊहः कलशनामनि एवंपात्राणिसंस्थाप्य गृहीत्वार्घ्योदकं ततः ३ पूजावस्तूनिचात्मानि प्रोक्षेन्मू
लमनुस्मरेत् विधायमानसीं पूजां पीठपूजामथाचरेत् ४ मंडूकंकालवन्हींशंतन्मूलप्रकृतिंयजे
त् आधारशक्तिंकूर्मंच शेषावाराहमेदिनी ५ सुधाब्धिंरत्नद्वीपंच स्वर्णाद्रिंतदनंवनं इक्षुकल्पत
रुन्मध्ये विचित्रानंदभूमिकां ६ श्रीरत्नमंदिरंरत्नवेदिकांधर्मवारणं रत्नसिंहासनंतस्यपादान्धर्मा
दिकान्यजेत् ७ गात्राणिनांश्चपूर्वान् पद्मंचानंदकंदकं ज्ञाननालंकर्णिकांच सूर्यसोमाग्निमंडलं ८

वन्हींशंकालाग्निरुद्रं ५ स्वर्णाद्रिर्मेरुः ६ धर्मवारणंछत्रं धर्मादिकान् धर्मज्ञानवैराग्यैश्वर्याणि ७
नञ्पूर्वान् धर्मादीन् ८

॥तरं०११ तारमात्रात्रयाद्यं॥अंउं मं पूर्वे सूर्यसोमाग्निमंडलं॥गुणान् सत्वरजस्तमांसी स्ववर्णाद्यान्॥संसत्वाय नमः इ ॥मं०म०॥
त्यादि आत्मान् मित्यादीन्॥अं आत्मने॥अं अंतरात्मने मं परमात्मने॥२०॥पारादिकं मायाबीजाद्यं ज्ञानात्मा
नं ह्रीं ज्ञानात्मनेन मां मायातत्वाय नमः इत्यादि॥२१॥ब्रह्माविष्णुरुद्रेश्वरशिवाः॥प्रेतांतान् प्रेतश ब्दांतान्

॥८५॥

85

तारमात्रात्रयाद्यं तत्तु स्वर्णाद्यान् गुणान्यजेत् मात्राभ्रयाद्यमात्मानं मंतरात्मान मायजेत्॥२१॥तृतीयं
परमात्मानं ज्ञानात्मानं परादिकं मायातत्वं कलातत्वं विद्यातत्वं च पूजयेत्॥२१॥परतत्वं सवर्णाद्यं ब्र
ह्मविष्णुशिवां ततः प्रेतातानीश्वरं चापी पंच मंच सदाशिवं॥२२॥सुघोर्णवासनं पश्चाद्यजेत्पोतांबु
जासनं देव्यासनं चक्रासनं सर्वमंत्रसमंततः॥२२॥साध्यसिद्धासनं प्रार्थ्य चक्रराजं प्रपूरयेत् पीठश
क्तीस्ततः काष्टाखिलाज्ञानाक्रियातथा॥२३॥कामिनी कामदायिन्या रतिरतिप्रिया पुनः नंदा मनोन्म
नीत्विति वराभयकरास्तुता॥२४॥ततआसनमंत्रेणा पूजयेत् चक्रनायकं वाक्याये केशवो थ पराये च प
रापरा॥२५॥बाच्ची दामोदरारूढस्तान्कीयं च सदाशिवं महाप्रेतं पदेपद्मासनाय हृदयांतिकः २६
ब्रह्मप्रेताय नमः इत्यादि॥२१॥२२॥काष्टासु दिक्षु पीठशक्तिराह इच्छेति॥२३॥२४॥पीठमंत्रमुद्धरति वागिति वा
क् ऐं केशवः अः बीलीयः दामोदरारूढः एयुतः ये तातीयं द्यौ हृदयांतिकः नमोंतः स्वरूपमन्यत्॥यथा ऐं
परायै अपरायै परापरायै॥ह्सौः सदाशिवायमहाप्रेतपद्मासनाय नमः इति॥२५॥२६॥२७॥

राम
२५

पुष्पांजलिं मंत्रमाह॥ प्रकटेति॥ नेत्रयुग्मेषवः॥ निमायारमादिकाः॥ यथा॥ ह्रीं श्रीं ऐं प्रकटगुप्तगुप्ततरसंप्रदायकुलनिगर्भरहस्यातिरहस्यपरापररहस्यसंज्ञक श्रीचक्रगतयोगिनीपादुकाभ्यो नमः इति धरा

एकोनत्रिंशद्वर्णाढ्यो मनुरासनसंज्ञकः॥ एवं पीठं समापूज्य दद्यात्पुष्पांजलिं ततः॥ ९७॥ प्रगटांते गुप्तगुप्ततरांते संप्रदायच॥ भ्योनमोंतो धराबाणवर्णो मायारमादिकः॥ ९८॥ मंत्रपुष्पांजले र्दानेसर्वसिद्धिप्रदायकः॥ मुद्रां त्रिखंडां कृत्वाथ पुष्पाण्यादाय चांजलौ॥ ध्यात्वा पूर्वोदितो देवीं मूलविद्यां समुच्चरेत्॥ ९९॥ चैतन्यं हृत्कमलतो नासिकारंध्रनिर्गतं॥ ब्रह्मरंध्रस्थमार्गेण योजितं पुष्पसंचये॥ १००॥ महःपुञ्जंम्चैतन्ययुक्तं तं कुसुमांजलिं॥ श्रीचक्रराजे संयोज्य ततः श्लोकद्वयं पठेत्॥ १॥ महापद्मवनांतस्थे कारणानंदविग्रहे॥ सर्वभूतहिते मातरेह्येहि परमेश्वरि॥ २॥ देवेशि भक्तिसुलभे सर्वावरणासंयुते यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावत्त्वं सुस्थिरा भव॥ ३॥ इदमावाहनं प्रोक्तं ततः स्थापनमाचरेत्॥ भैरवीमंत्रमुच्चार्य श्रीमत्रिपुरसुंदरी॥ ४॥

धराबाणवर्णाः॥ एकापंचाशदक्षराः॥ ५१॥ ९८॥ १००॥ त्रिखंडामुद्राउक्ता॥ आवाहनमाह॥ चैतन्यमिति

॥ ७३४॥

नरं० ११ स्थापनाद्यामुद्रावक्ष्यंते ५-८-९ ॥ ॥इतिनौकायांएकादशस्तरंगः ११॥ ॥ श्रीविद्यायाआवर मं०म०
२८ णार्चनंप्रतिजानीते श्रीविद्यायाइति येनमनोरथाधिकमाप्नोति १ शुक्लपक्षेकामेश्वर्यादिविचित्रांता
बिंदुपरितः कल्पितत्रिकोणप्रतिपार्श्वेवामवर्त्तेन पंचपंचसंपूज्यबिंदौमूलेनषोडशींयजेत्

चक्रेस्मिन्कुरुसान्निध्यंनमोंतःस्थापनेमनुः दर्शयेत्स्थापनींमुद्रांसंनिधिसंनिरोधनं ५ सन्मुखी
करणंतत्तन्मुद्राभिर्मंत्रविच्चरेत् न्यसेत्षडंगंदेव्यंगेसकलीकरणंत्विदं ६ अवगुंठामृतीकारपरमी
करणानितु तत्तन्मुद्राभिरारभ्येमूलेनत्रिःप्रतर्पयेत् ७ ततःपाद्यादिकान्सम्यगुपचारान्प्रकल्पये
त् मूलमंत्रेणपुष्पांतान्पुनःसंतर्पयेत्त्रिधा ८ पुष्पांजलिंविधायाथध्यात्वादेवींयथाविधिं अनुज्ञांप्रा
र्थयेन्मंत्रीपरिवारसमर्चने ९ ॥ ॥इतिश्रीमन्महीधरविरचितेमंत्रमहोदधौश्रीविद्याकथनंनाम
एकादशस्तरंगः ११॥ ॥ श्रीविद्याया अथावरणपरिवारप्रपूजनं कृतेनयेनमंत्रज्ञोलभतेवांछि
ताधिकं १ शुक्लपक्षेयजेन्नित्याः कामेश्वर्यादिषोडशः कृष्णपक्षेविचित्राद्याःकामेश्वर्यवसानकाः २

तत्रकृष्णपक्षेविचित्राद्याःकामेश्वर्यंताःस्वस्वमंत्रेणतथैवसंपूज्यमध्येषोडशींयजेत् २ ॥ ॥ राम
२८

तत्रविद्यामाह एकैकमिति एकैकंस्वरमुक्त्वा वक्ष्यमाणमेकैकं नित्यामंत्रंचप्रोच्यनामांतेअमुकनित्या
श्रीपादुकांपूजयामीति दक्षहस्तेनपुष्पचंदनानि तर्पयामीतिवामहस्तेनजलंचार्पयेत् ३ ४ ५ जलेआ
ईकंप्रास्यमितिकेचित् ६ नित्यामंत्रेषुकामेश्वरीमंत्रमाह बालेति बालापूर्वोक्ता तारःॐ हकूउदीर्घेष्वा

षोडशींचयजेन्मध्येवक्ष्येतद्व्यंजनक्रमं एकैकंस्वरमुच्चार्यनित्यामंत्रंसमुच्चरेत् ३ कामेश्वर्यादि
नामांतेनित्याश्रीपादुकांपरेत् पूजयामितर्पयामिहृदयंप्रोच्यपूजयेत् ४ विंदुंपरितआकल्पत्रिको
णेबिंदुलोंतिमांदक्षहस्तेनपुष्पादिवामेनांभोविनिक्षिपेत् ५ केचिद्राहुरिहाचार्याअक्षकेणजलंक्षि
पेत् वामावर्त्तेनसंपूज्याकोणपार्श्वेषुपंचशः ६ नित्यामंत्रानवक्ष्येतेस्मृताःसर्वेष्टसिद्धिदा बालातारो
नमःकामेश्वरीहकूदीर्घजांदिमः ७ कामफलप्रदेसर्वसत्ववांतेवशंकरि सर्वांतेतुजगद्वर्णाःक्षोभ
णांतेच्करीतिच ८ वर्मत्रयंपंचवाणाःप्रतिलोमाकुमारिका कामेश्वरीमनुःप्रोक्तोषट्चत्वारिंश
द्वर्णवान् ९

सोऽन्त्यादिमश्च ७ ८ वर्महुंपंचबाणाःद्रांद्रींक्लींब्लूंसःइतिकुमारिकाबालाप्रतिलोमा सौःक्लींऐंयथा ऐंक्लीं
सौःॐनमःकामेश्वरीइच्छाकामफलप्रदेसर्वसत्ववशंकरिसर्वजगत्क्षोभणकरिहुंहुंहुंद्रांद्रींब्लूंसःसौः
क्लींऐंकामेश्वरिनित्याश्रीपादुकांपूजयामितर्पयामिनमइति ९ ॥ ॥ ॥

भगमालिनीमाह वागिति वाग्बीजं ऐं कर्णाढ्यामुद्रायुतो भः ९०११ सदीपकः अग्निरः रूः दीर्घस्मृतिः गाअग्निरेफः १२ सङ्डिंटीशः पावकः स्युतोरः रे केशवः अः वाकुरौं १३ १४ मारुतोयः १५ मायाह्रीं स्वरूपमन्यत अंगत्रिभुवर्णा षट्त्रिंशदुत्तरशतार्णा भगमालिनी यथा ओं ऐं भगभुगे भगिनी भगोदरि भगमाले भगावहे भगगुह्ये भगयोगे न भगिनी पातिनि सर्वभगवंशकरि भगरूपे नित्यक्लिन्ने भगस्वरूपे सर्वभगानि

वाग्बीजं भग कर्णाढ्या निद्रागे भगिनीति च भगोदरीति वर्णांते भगमाले भगावहे १० भगुह्ये भगांतस्याद्योने भगिनिपातिनि सर्वांते भगशब्दांते वशंकरि भगेति च ११ रूपे नित्यपदं क्लिन्ने भगस्वाग्निः सदीपिकः पे सर्वभस्मृतिर्दीर्घा नि मेत्यांतं यवाग्नयः १२ दरेते सुसंङ्डिंटीशः पावकस्ते भगार्णकाः क्लिन्ने क्लिन्नद्रवे क्लेदयद्रावय च केशवः १३ मघा भगांते विच्चे च क्षुभ्यक्षोभय सर्वं च सत्वान् भगेश्वरींत्रांते वाकु ब्लूंजं ब्लूं च भे पुनः १४ ब्लूं मे ब्लूं हे पुन ब्लूं हे क्लिन्ने सर्वाणि भासरं गामिमेव शमानांते मारुतस्त्रींहरेति च १५ ब्लूं मायां गत्रिभूवर्णा प्रोदिता भगमालिनी नित्यक्लिन्ने मदद्रांते पद्मनाभयुतं जलं १६

मेत्यानयवरदे रेते सुरते भगांक्लिन्ने क्लिन्नद्रवे क्लेदयद्रावय आमोघे भगविच्चे क्षुभक्षोभय सर्वसत्वान् भगेश्वरि ऐं ब्लूं जं ब्लूं भें ब्लूं में ब्लूं हे क्लिन्ने सर्वाणि भगानि मे वशमानय स्त्रीं हुं खें ह्रीं भगमालिनी नित्याश्री पादुकां पूज

यामिनमः नित्यक्लिन्नामंत्रमाह नित्येति पद्मनाभयुतंजलं एयुतोवःवे १६ मायाह्रींतदाद्या अग्निप्रिया स्वाहा तदंताशिवाक्षरा एतादशार्णा यथा ॐह्रींनित्यक्लिन्नेमदद्रवेस्वाहा नित्यक्लिन्ना नित्याश्री पा० भेरुंडामंत्रमाह वांतइति वांतोभः रेफयुतः तारसंयुतः ओंकारसंयुतः भ्रों सकोदृशः अंकुशसंपुटः क्रोमिति बीजेनाद्यंतेयुतः १७ चवर्गस्यचत्वारोवर्णाः वन्हिमन्विंदुसंयुताः रऔविंदुयुताः च्रौंछ्रौंज्रौंझ्रौंस्वाहांतः प्रणवा

मायाद्याग्निप्रियांतेयंनित्यक्लिन्नाशिवाक्षराबांतोरेफासनस्तारसंयुतोंकुशसंपुटः १७ चवर्गवर्णाश्चत्वारोवन्हिमन्विंदुसंयुताः वन्हिप्रियांतस्तारााद्योभेरुंडाद्यादशाक्षरः १८ मायांतेवन्हिवासिन्यैप्रणवाद्योनमोंतिमः मंत्रोयंवन्हिवासिन्या नववर्णःसमीरितः १९ तारोमायाशिखीवन्हिपद्मनाभेंदुसंयुतः सविसर्गोभृगुर्नित्यक्लिन्नेपश्चान्मदद्रवे २०

द्यादशवर्णाः यथा ॐक्रोंभ्रोंच्रौंछ्रौंज्रौंझ्रौंस्वाहांतेरुंडानिनित्याश्रीपा० १८ वन्हिवासिनीमंत्रमाह मायेतिस्पष्टं यथा ॐह्रींवन्हिवासिन्यैनमः वन्हिवासिनीत्याश्रीपा० १९ महाविद्येश्वरीमंत्रमाह तारइति तारॐमाया ह्रीं शिखीफः वन्हिपद्मनाभेंदुसंयुतः रएविंदुयुतः फ्रें सविसर्गोभृगुसः २०

तरं० ३२ मनुवर्णाः चतुर्दशार्णाः यथा ऐं ह्रीं श्रीं क्लें सः नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा महाविद्येश्वरीनित्याश्रीपा० शिवदूतीमंत्र मं०म०

८८ माह शिवेति यथा ॐ ह्रीं शिवदूत्यै नमः शिवदूतीनित्याश्री पादुकां पूजयामि नमः २१ त्वरितामंत्रमाह तारइति

तारः ॐ पराह्रीं वर्महुं खेचछेक्षस्त्रीस्वरूपं वामकर्णयुक् शशियुतं च गगनं ॐ बिंदुयुतं हुः हूं मेरुः क्षः भभं ऐ त

द्युतः क्षे आद्रिआह्रीं यथा ॐ ह्रीं हुं खेचछेक्षस्त्रीहूं क्षेह्रींफट् त्वरितानित्याश्रीपा० २२ २३ कुलसुंदरीमं

88

स्वाहांतो मनुवर्णोयं महाविद्येश्वरीमनुः शिवदूती चतुर्थ्यंता मायाद्यान्त्यांतिकाः २१ शिवदूतीमनुः प्रोक्तः

समवर्णोखिलेष्टदः तारः परावर्म खेचछेक्षस्त्रीवामकर्णयुक् २२ गगनं शशिसंयुक्तं मेरुर्भगयुतो द्विजा

फडंतो द्वादशार्णोयं त्वरितायमनुर्मतः २३ दामोदरो बिंदुयुतः कालेशांतिंदुसंयुतो भृगुर्मनुविसर्गाढ्य

स्त्र्यक्षरा कुलसुंदरी २४ भैरवी बालया युक्ता प्राक् पश्चाच्चक्रमोत्क्रमात् तदंते पंचबाणाः स्युर्नित्याम

क्षरेरिताः २५

त्रमाह दामोदरइति दामोदरः ऐ यथा बिंदुयुतः ऐं कलेशांतिंदुयुतौ ॐ बिंदुयुतो क्लीं मनुविसर्गाढ्या भृगुः औ २म

सर्गयुतः सः सौः यथा ऐं क्लीं सौः कुलसुंदरीनित्याश्रीपा० २४ नित्यामंत्रमाह भैरवीति प्राक् पश्चात् क्रमात् क्र ८८

मात् बालयायुतभैरवी ततः पंचबाणबीजानि एषामन्वक्षरा चतुर्दशार्णा नित्याइरिताः यथा ऐं क्लीं सौः

हौः ह स्क्लीं ह्सौं सौः क्लीं रां द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः नित्यानित्याश्रीपा० २५

नीलपताकामंत्रमाह तारइति तारः ॐ मायाह्रीं पांतेरेफौ फरौ तोंष्टिंटीशशशिसंयुतौ एबिंदुयुतौ फ्रें हंससः अभ्यर्घीशविद्याढ्य रः ॐ बिंदुयुतः स्रूं हल्ले रवाह्रीं अंकुशः क्रों नित्यमदद्रवे स्वरूपं वर्मं हुं स्त्रणि क्रों यथा ऐं ॐ ह्रीं फ्रें स्रूं ह्रीं क्रों नित्यमद्रवे हुं क्रों नीलपताकिनीनित्याश्रीपा० २६-२७ विजयामाह वराहेति वराहो ह्रः हंससः चंडी

तारोमायापांतरेफौ टिंटीशशशिसंयुतौ हंसोभ्यर्घीशविद्याढ्यो हल्ले रवांकुशनित्यम २६ दद्रवे वर्मस्त्रणंता प्रोक्ता नीलपताकिनी चतुर्दशाक्षरा सर्वत्रैलोक्याकर्षणाक्षमा २७ वराहहंसचंडीशजनार्दनकृशानवः पद्म नाभेंदुसंयुक्ता विजयायै नमोंतिकः २८ विजयाया मनुः प्रोक्तः सप्तवर्णोखिलेष्टदः ताराद्यो भृगुखड्गीशौ ऊंता स्यात्सर्वमंगला २९

शखः जनार्दनः फः कृशानुरः एते पद्मनाभेंदुसंयुताः एबिंदुयुताः एतत्कूटं स्वरूपमन्यत् यथा ऐं हें खफ्रें विजयायै नमः विजयानित्याश्रीपा० २८ सर्वमंगलामंत्रमाह ताराद्याविति भृगुखड्गीशौ सर्वौ ताद्यौ ओयुतौ स्वों ऊंता चतुर्थ्येकवचनांता यथा ॐ ऊं स्वों सर्वमंगलायै नमः सर्वमंगलानित्याश्रीपा० २९ ॥ ॥

तरं० १२ ज्वालामालिनी मंत्रमाह तारेति तारं ॐ स्वरूपमग्रे कवचं हूं पावकद्वयं रं रं वर्मास्त्रं तां हुं फट् इतो अष्टयु मं० म०
२० गाक्षराअष्टचत्वारिंशद्वर्णा ज्वालिनीमालिनी उदिता यथा ॐ ॐ नमो भगवती ज्वालामालिनी देवि सर्वभूत
संहारकारिके जातवेदसि प्रज्वल प्रज्वल हुं रं रं हुं फट् ज्वालामालिनी नित्याश्री · ३०-३२ विचित्रा मंत्रमाह कू

89

नमोंतो मनुराख्यातो नवार्णः सार्वमंगलाः तारो नमो भगवति ज्वालामालिनि तत्परं ३० देव्यं सर्वभूता
ते संहारां ते च कारिके जातवेदसि वर्णां ते ज्वलं ति प्रज्वलं ति च ३१ ज्वलद्वयं प्रजालं ते कवचं पावकद्वयं
वर्मास्त्रांतो दिता ज्वालामालिन्यष्टयुगाक्षरा ३२ कूर्मः क्रोधिशमन्विंदु संयुतावेकवर्णाव: विचित्रायामनु
श्चैता नित्या पंचदशोदिताः ३३ मूले न षोडशीं मध्ये यजेत्त्रिपुरसुंदरी बिंदुत्रिकोणयोर्मध्ये त्रिभंगी
भिर्गुरून् यजेत् ३४ दिव्याद्याश्चापि सिद्धौघाश्चाद्या मानवौघास्त्रिधा हि ते परप्रकाशप्रयस्ततः पराशिवा
भिधः ३५ ॥

म इति कूर्मश्च क्रोधीशः कः तो मन्विंदुयुतौ कौ यथा अंको विचित्रा नित्याश्री · एताः पंचदशा नित्या ३३ एता राम
स्त्रिकोणे पंचदश संपूज्य बिंदौ मूले न षोडशीं यजेत् यथा ॐ मूलं महात्रिपुरसुंदरी नित्याश्रीपादुकां पू २०
जयामि तर्पयामि नमः बिंदुत्रिकोणयोर्मध्ये त्रिभंगीभिः पंक्तित्रयेण गुरून् यजेत् ३४ ते च त्रिविधेत्याह दिव्यौ
घा इति दिव्यौघानाह परप्रकाश इति ३५॥ ॥

सिद्धौघानाह भोगइति ३७ मानवौघानाह गगनइति ३८ पुमांसोगुरवः आनंद नाथ शब्दांताः कार्याः स्त्रिय
स्तुअंबाशब्दांताः ३९ कतिस्त्रियक तिवा नराइत्यत आह परशक्तिरिति दिव्यगुरुषुपरशक्तिशुक्लादेवी कामे
श्वर्यस्तिस्रः स्त्रियश्चत्वारोन्ये पुमांसः मानवगुरुषु प्रियालीलेतिद्वेस्त्रियौ षडन्येनराः सिद्धगुरुषु चत्वारोपि पुमांस

परशक्तिश्चकौलेशः शुक्लादेवीकुलेश्वरः कामेश्वरीतिसंप्रैवादिव्यौघगुरवः परा ३६ भोगक्रीडाश्चसमयः
सहजश्चपरावराः सिद्धौघगुरवश्चैतेचत्वारः परिकीर्त्तिताः ३७ गगनोविश्वविमलौमदनोभुवनस्तथा ली
लास्वात्माप्रियेत्यष्टौमानवाअपरामताः ३८ आनंदनाथशब्दांताः पुरुषाः गुरवः स्मृताः अंबतास्तुस्त्रि
यः कार्याः सर्वसिद्धिप्रदायिकाः ३९ पराशक्तिस्तथाशुक्लादेवीकामेश्वरीतिच तिस्रस्त्रियस्तुदिव्येषुप्रि
यालीलेतिमानवे ४० श्रीपादुकांपूजयामीत्यंतेसर्वत्रयोजयेत् ततोबिंदोश्चतुर्दिक्षुयजेदाम्नायदे
वताः ४१ पूर्वदक्षिणमाम्नायंपश्चिमंचोत्तरंतथा ततःप्रपूजयेत्तद्दिक्षुमध्येचपंचपंचिकाः ४२

एव तथाप्रयोगः परप्रकाशनंदनाथश्रीपा० परंशक्त्यंबाश्री पा० इत्यादि ४०।४१ बिंदोःपूर्वादिक्षुपूर्वाम्नाय
देवताश्रीपा० दक्षिणाम्नायदेवतेत्यादिचतुर आम्नायान्पूजयेत् ततःपंचपंच ४२ ॥ ॥

४३ तासुगथमपंचकामाह श्री विद्येति आद्यं चक्रं लक्ष्मीसंज्ञकं ४४ द्वितीयपंचकं कोशसंज्ञकं ४५ तृतीयपंचकं कल्पलतासंज्ञं ४६ चतुर्थपंचकं कामधेनुसंज्ञकं ४७ पंचमं पंचकं रत्नसंज्ञं ४८ तासां क्रमात् मंत्रानुवदति तत्राद्यपंचके मूलेन श्रीविद्यां मध्ये दिक्षु पूज्या दिक्षु लक्ष्म्याद्याः ४९ तत्र लक्ष्मीमंत्रमाह बके

आद्यां मध्ये च तस्यान्याः पूर्वाद्याशासु पूजयेत् पंचस्वपि गणेष्वत्र श्रीविद्यायाः प्रकीर्त्तिताः ४३ श्रीविद्या च तथा लक्ष्मीर्महालक्ष्मीस्तृतीयका त्रिशक्तिः सर्वसाम्राज्यं पंचलक्ष्म्यः प्रकीर्त्तिताः ४४ श्रीविद्या च परंज्योतिः परनिष्कलशांभवी अजपा यातृका चेति पंचकोशा इमे स्मृताः ४५ श्रीविद्या त्वरिता चैव पारिजातेश्वरी पुनः त्रिपुटा पंचबाणेशी पंचकल्पलता इमाः ४६ श्रीविद्यामृतपीठेशी सुधाश्रीरमृतेश्वरी अन्नपूर्णेति विख्याताः पंचैताः कामधेनवः ४७ श्रीविद्या सिद्धलक्ष्मीश्च मातंगी भुवनेश्वरी वाराहीति स्मृतं चैतन्मुनिभी रत्नपंचकं ४८ श्रीविद्यां मूलमंत्रेण मध्ये संपूज्य पूजयेत् क्रमतोन्याश्चतुर्दिक्षु तासां मंत्राः क्रमात् ब्रुवे ४९ बकेशो वन्हिमारूढो वामनेत्रेंदुसंयुतः लक्ष्मीमंत्रो यमेकार्णस्तेन लक्ष्मीं प्रपूजयेत् ५० तारपश्चाच्छक्तिपश्चात्कमले कमलालये प्रसिद प्रसिदयुगलं लक्ष्मी मायापश्चाद्ध्रुवो महा

शः इति बके शः शः वन्हि रः तद्युतः वामनेत्रः ई इंदुविंदुस्तद्युतश्च तेन श्रीलक्ष्मी श्रीपा० इति पूर्वे ५०।५१

महालक्ष्मीमंत्रमाह तारेति तारओं पद्माश्रीं शक्तिह्रीं पद्माश्रीं लक्ष्मीश्री मायाह्रीं पद्माश्रीं ध्रुवओं
स्वरूपंशेषं यथा ॐश्रींह्रींश्रीकमलेकमलालये प्रसीदप्रसीदश्रींह्रींश्रींॐमहालक्ष्म्यैनमः महाल
क्ष्मीश्रीपा० इतिदक्षिणे ५२ त्रिशक्तिमंत्रमाह लक्ष्मीश्रीं मायाह्रीं मनोजन्माक्लींयथा श्रींह्रींक्लींत्रि
शक्तिश्रीपा० इतिपश्चिमे ५३ सर्वसाम्राज्यमंत्रमाह भृग्विति भृगुसः आकाशोहः कलौ एते मायास्थिताः
कूटं पद्मालयाश्री तेनपुटा यथा श्रींसहकलह्रींश्रींसाम्राज्यश्रीपा० इतिउत्तरे ५४ द्वितीयपंचके
परंज्योतिर्मंत्रमाह तारइति तारॐमायाह्रीं यथा ॐह्रींहंसःसोहंस्वाहा परंज्योतिःश्रीपा० पूर्वे ५५

लक्ष्म्यैनमोंतोमंत्रोयंमष्टाविंशतिवर्णवान् पूज्यानेनमहालक्ष्मीःश्रीविद्यादक्षिणास्थिता ५२ लक्ष्मी
मायामनोजन्मात्रिशक्तिमनुरीरितः त्रिवर्णेनसंपूज्या त्रिशक्तिःपश्चिमेस्थिताः ५३ भृग्वाकाशकलामा
रूढाःपद्मालयापुटाः त्रिवर्णासार्वसाम्राज्यतांयजेदुत्तरस्थितां ५४ तारोमायाततोहंसःसोहंवह्नि
प्रियांतिमः अष्टवर्णपरंज्योतिर्मनुस्तांपूर्वतोयजेत् ५५ तारस्तुनिष्कलादेवीतेनतांदक्षिणेयजेत् नभः
सविंदुसर्गाढ्या भृगुश्चवर्णोजपास्मृताः ५६

परनिष्कलशांभवीमंत्रमाह तारइति तारॐ यथा ॐपरनिष्कलशांभवीश्रीपा० दक्षिणे अजपामंत्रमाह
नभइति नभोहः भृगुः सः यथा हंसः अजपाश्रीपश्चिमे ५६

मातृकायथा अं आं इं ईं० क्षं मातृकाश्री० उत्तरे तृतीयपंचके प्रणवइति त्वरितासप्तार्णा ॐ ह्रीं मुखेचछेद्रसः मं०म०
स्त्रीं हूं क्षें ह्रीं फट् त्वरिताश्रीपा० पूर्वे ५७ ५८ पारिजातेश्वरीमंत्रमाह आकाशेति आकाशोहः हंसः सःक्रो
धीशः कः पिनाकीशो लः हरस्वरूपं अधरए एतेसविंदवः कूटं तारमायासंपुटं यथा ॐ ह्रीं सकलह्रीं ह्रीं
उसरस्वत्यैनमः पारिजातेश्वरीश्रीपा० दक्षिणे ५९ ६० त्रिपुरामंत्रमाह रमेति मनोभूः क्लीं यथा श्रीं ह्रीं क्लीं
त्रिपुराश्रीपा० पश्चिमे द्रांद्रींक्लींब्लूंसः पंचबाणेशीश्रीपा० उत्तरे ६१ कामधेनुपंचके अमृतेशीमंत्रमाह

आकारादिक्षकारांताः वर्णाःप्रोक्तातु मातृका प्रणवोभुवनेशीहुं खेचछेद्रसःपदं पुनः ५७ स्त्रीं हूं मेरुःसं
हिंशीशोमायास्त्वंद्वादशाक्षरं त्वरितायामनुःप्रोक्तस्तेनतांपुरतोर्चयेत् ५८ आकाशहंसक्रोधीशपिना
कीशधराधराः सेंदवःस्तारमायाभ्यां संपुटाश्चसरस्वती ५९ उतादृदंतो मंत्रोयं प्रोक्तएकादशाक्षरः अ
नेनपारिजातेशीं दक्षिणस्थांप्रपूजयेत् ६० रमामाया मनोभूमिस्त्रिवर्णात्रिपुटोदिता तांयजेत्पश्चि
मेपंचबाणेशीमुत्तरेपुनः ६१ द्रांद्रीं क्लीं ब्लूं भृगुःसर्गी सोदितापंचवर्णकाः वाक्कामो भृगुरोसर्गयुक्तो
मंत्रस्त्रिवर्णवान् ६२ प्रोदितोमृतपीठेश्यास्तेनतां पूर्वतोयजेत्

वागिति यथा ऐंक्लींसौंः अमृतपीठशीश्रीपा० पूर्वे ६२ सुधाश्रीमंत्रमाह नभइति नभोहः॥ ॥

91

भृगुः सः अग्निरः एतेवामनेत्रमीकारस्तद्युताः सविंदवश्च ह्रीं ६३ मायाभुवनेशानी ह्रीं श्रीः श्रींकला

द्याभुवनेश्वरी क्लीं वेदार्णाश्चतुर्वर्णोयं सुधाश्रीमंत्रः तेनप्रवीक्दक्षिणेयजेत् यथा क्लींस्हौंश्रीं क्लींसुधा

श्रीपा० ६४ अमृतेशीमंत्रमाह सकारइति अनुग्रहो औयुतः अभूपूर्विकावाक् हयुतं वाग्बीजं यथा सोः

क्लीं हैं अमृतेश्वरीश्रीपा० पश्चिमे ६५ अन्नपूर्णा नवमे तरंगउक्तातेनोत्तरेतांयजेत् यथा ॐह्रीं श्रींक्लींन

नभोभृगवयग्नयोवामनेत्राद्याश्चंद्रभूषिताः ६३ स्वर्णाद्याभुवनेशोश्रीःकलाद्याभुवनेश्वरी सुधाश्री

मंत्रउदितोवेदार्णस्तांयजेदवाक् ६४ सकारोनुग्रहोसर्गोकामावागभ्रपूर्विका त्रिवर्णमनुनापश्चात्पू

जयेतमृतेश्वरीं ६५ विंशत्यर्णान्नपूर्वोक्तातरंगेनवमेपुरा तन्मंत्रेणोत्तरस्यांतुपूजयेदन्नदायिनीं ६६

बाणबीजं ततः क्लीं नेकामबीजं मदद्रवे कुलेवराहहंसाग्निवर्णाओ सर्गसंयुताः ६७ एकादशाक्षरामंत्रः १

सिद्धलक्ष्म्याप्रकीर्त्तिताः तेनतांपूजयेत्पूर्वेमातंगीदक्षिणेपुनः ६८

नमोभगवतिमाहेश्वरिअन्नपूर्णेस्वाहा अन्नपूर्णाश्रीपा० ६६ रत्नपंचके सिद्धलक्ष्मीमंत्रमाह बाणीइति

बाणीबीजंऐं कामबीजंक्लीं वाराहहंसाग्निवर्णाहसराओ सर्गयुताः ह्सौः स्वरूपमन्यत् यथा ऐं क्लीं नेक्लीं मद

द्रवेकुलेह्सौः सिद्धलक्ष्मीश्रीपा० पूर्वे दक्षिणेतुमातंगी ६७ ६८

तरं०१२ तन्मंत्रमाह वागिति वाक् ऐं कामः क्लीं वाणी ऐं माया ह्रीं लक्ष्मीः श्रीं ध्रुवं ॐ नेत्रसमन्वितो मेषः निः ७० रमा मं०म०
१२ श्रीं अंगः क्लीं वाक् ऐं स्वरूपमन्यत् यथा ऐं क्लीं सौः ऐं ह्रीं श्रीं ॐ नमो भगवते मातंगेश्वरि सर्वजनमनोहरि सर्व
राजवशंकरि सर्वमुखरंजिनी सर्वस्त्री पुरुषवशंकरि सर्वलोकवशंकरि ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं मातंगी पादुकां पूजयामि
तर्पयामि नमः ७२ भुवनेश्वरीमाह गगमिति गगनं हः वह्निना रेफेण वामनेत्रं ईः दृष्यांयुतं यथा ह्रीं भुवनेश्वरी
श्रीपा० पश्चिमे ७३ दशमे तरंगे वेदारुद्राक्षरश्च दशशतार्णो वाराहीमनुरुक्तः तेन तामुत्तरे यजेत् ॐ ऐं

92

वाक्कामः सौः पुनर्वाणी माया लक्ष्मी ध्रुवो नमः भगवांस्तु मातंगेश्वरि सर्वजनार्णकाः ६९ मनोहरि पदं प्रो
च्य सर्वराजवशंकरि सर्वान्ते मुखरंजीति मेषो नेत्रसमन्वितः ७० सर्वस्त्री पुरुषांस्तेन वशंकरि पदं भवेत् स
र्वदुष्टमृगप्रान्ते वशंकरि पुनः पदं ७१ सर्वलोकवशंपश्चात् कारमाया मांगजः वाक् त्रिसमति वार्णोयं
मातंग्या उदितो मनुः ७२ गगनं वह्निना वामनेत्रं दृष्यां समन्वितं भुवनेशी मनुः प्रोक्तस्तेन तां पश्चिमे
यजेत् ७३ तरंगे दशमे प्रोक्तो वेदरुद्राक्षरो मनुः वाराह्यास्तेन तां देव्या वामभागे समर्चयेत् ७४

राम
१२

ग्लौं ऐं नमो भगवति वार्तालि वाराही वाराहमुखि ऐं ग्लौं ऐं अंधे अंधिनि नमः रुंधे रुंधिनि नमः मोहे मोहिनि न
मः स्तंभे स्तंभिनि नमः ऐं ग्लौं ऐं सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाक् चित्तचक्षुर्मुखगति जिह्वा स्तंभं कुरु कुरु
शीघ्रं वशं कुरु कुरु ऐं ग्लौं ऐं ठः ठः ठः हुं फट् स्वाहा वाराही श्री पा०

एवं पंचपंचिकां संपूज्य दर्शनानि यजेत् अग्रपृष्ठे ॥ ७५ ॥ शैवदर्शन श्रीपा० शाक्तदर्शन श्रीपा० इत्यादि ॥ ७६ ॥
ज्ञानमुद्रामाह सेति अंगुष्ठतर्जनीयोगे ज्ञानमुद्रा ॥ ७७ ॥ भूबिंबमारभ्य बिंदुपर्यंतं प्रतिस्थानं आम्नायेन नवावरणपूजा
आवर्णदेवतानामादौ मायाश्रीबीजे अंते तु श्रीपादुकां पूजयामीति प्रयोगः आग्नेये हृत् ऐशे शिरः नैर्ऋत्ये
शिखा ॥ वायौ कवचं ॥ पुरो नेत्रं दिक्ष्वस्त्रं ॥ यथा श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः हृदयांगदेवताश्रीपा० ॥ ७८ ॥ त्रिरेखं भूगृहं म

पंचिका एवमाराध्य दर्शनानि यजेच्च षट् ॥ आद्यं मध्ये च तु दिक्षु चत्वारि पुरतोऽन्तिमं ॥ ७९ ॥ शैवं शाक्तं त
थाब्राह्मं वैष्णवं सौरसौगते दर्शनान्येवमाराध्य मूलेन त्रिः प्रतर्पयेत् ॥ ८० ॥ अंगुष्ठानामिकाभ्यां तु यन्ठेतु
षं तु मुद्रया ॥ ज्ञानाख्यया च सांगुष्ठतर्जनीयोगतो मता ॥ ८१ ॥ एवं संपूज्य बिंदुस्थां श्रीमत्त्रिपुरसुंदरीं ॥ ततो
गाद्यावृतीनां तु पूजनं सम्यगाचरेत् ॥ ८२ ॥ भूबिंबाद्बिंदुपर्यंतं नवावृत्तिसमर्चनं ॥ मायाश्रीबीजपूर्वाणां ना
मां तेषु नियोजयेत् ॥ ८३ ॥ श्रीपादुकां पूजयामी तद्वर्णाश्च सर्वशः ॥ अग्नीशासुरवायव्यापुरो दिक्ष्वंगपूजनं
॥ ८४ ॥ भूबिंबाद्यरेखायां दिक्षु ह्रीं धः क्रमाद्यजेत् ॥ सिद्धीर्दशाणिमाद्यायामहिमालघिमेशिता ॥ ८५ ॥

त्वित्वस्याद्यरेखायां अष्टदिक्षु ऊर्ध्वमधश्च अणिमाद्या दशसिद्धीर्यजेत् ॥ ह्रीं श्रीं अणिमासिद्धिश्रीपा० ॥
इत्यादिप्रयोगः ॥ ८६ ॥

॥ तरं०९२॥ ८२ तासांध्यानमाह ॥ तप्तहेति ॥ दक्षे अंकुशदधराः ॥ वामे पाशधराः साधकेभ्यो रत्नसमूहानुददती ॥ ८३॥ ॥ मं०म०॥

॥ ९२॥ भूगृहद्वितीयरेखायां पश्चिमादिब्राह्म्याद्याः ॥ अष्टमातृर्यजेत् ॥ ह्रीं श्रीं ब्राह्मीमातृकाश्रीरूपेत्यादि ॥ ८४तासांध्यान माह इमाइति क्रमाद्धि ह्यारी न्यायुधानिदधती ॥ ८५-८६ तस्य भूपुरस्य तृतीयरेखायां दिदिक्षु ऊर्ध्वमधश्च

वशित्वसिद्धिः प्राकाम्याभुक्तिः स्यष्टमी पुनः ॥ प्राप्तिश्च सर्वकामाद्याख्या सिद्धयो दश कीर्तिताः ॥ ८७ तप्तहेम समानाभाः पाशांकुशधराः भुजाः ॥ साधकेभ्यः प्रयच्छंती रत्नौघांस्तांविचिंतयेत् ॥ ८८ भूपुरे मध्यरेखायां पश्चिमाद्यर्चयेदिमाः ब्राह्मी माहेश्वरी चापि कौमारींवैष्णवीमपि ॥ ८९ वाराही चतर्थैन्द्राणी चामुंडामथसप्त मीं महालक्ष्मीमिमांध्यायेत्सर्वाभरणसंयुताः ॥ ९० ॥ विद्यांभूलंशक्तिचक्रंगदांवज्रंहृद्धिंत्रकं पद्मन्तेक्रेण दधतीः सर्वाभीष्टप्रदायिकाः ॥ ९१ तस्य तृतीयरेखायां दशमुद्राः प्रपूजयेत् ॥ क्षोभणाद्रावणाकर्षवश्यो न्मादमहांकुशाः ॥ ९२ ॥ खेचरी बीजयोनी च त्रिखंडेति स्मृता इमाः ॥ एवं भूबिंबमाराध्य क्षोभमुद्रांप्रदर्शयेत् ॥ ९३ त्रैलोक्यमोहने चक्रे योगिन्यः प्रकटा इमाः पूजितास्तर्पिताः संतु स्वेष्टदा इति चार्पयेत् ॥ ९४ ॥

॥ राम ॥

दशक्षोभणाद्यादशमुद्राः यजेत् ॥ ह्रीं श्रींक्षोभणामुद्राश्रीपा० मुद्रालक्षणायुक्तानि एवंप्रथमावरणमाराध्यसं पूज्यक्षोभमुद्रांप्रदर्शयेत् ॥ ९३-९४ त्रैलोक्यमोहनेचक्रे इमाप्रकटयोगिन्यः पूजितास्तर्पिताइष्टदाः सन्तिति

॥ ९३॥

93

मार्घ्यं मूलेन बिंदौ पुष्पांजलिं दद्यात् ॥ १० ॥ ततः षोडशारे विलोमेन पश्चिमादि विलोमे षोडशकामाकर्षिण्याः

द्याः शक्तिः पूजयेत् ॥ ११ ॥ ह्रीं श्रीं कामकर्षिणीशक्ति श्रीपा० इत्यादि ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ एवं द्वितीयावरणं संपूज्य सर्वा

बिंदौ पुष्पांजलिं दत्वा मूलेनान्यावृतिं यजेत् ॥ षोडशारे पश्चिमादि विलोमेन क्रमादिमाः ॥ १० ॥ कामाक-

र्षणिकाद्यास्तु बुद्ध्याकर्षणिका ततः ॥ अहंकारकर्षणिका च शब्दाकर्षणिका पुनः ॥ ११ ॥ ~~चित्ताकर्षणिका~~

~~चापि धैर्याकर्षणिका परा नामाकर्षणिका चापि बीजाकर्षणिका तथा~~ १२ स्पर्शाकर्षणिका तद्वद्रूपाक-

र्षणिका पि च ॥ रसाकर्षणिका चान्या गंधाकर्षणिका तथा ॥ १३ ॥ चित्ताकर्षणिका चापि धैर्याकर्षणिका

परा ॥ नामाकर्षणिका चापि बीजाकर्षणिका तथा ॥ १४ ॥ अमृताकर्षणी चान्या स्मृत्याकर्षणिका परा शरीरा-

कर्षणी चैव मात्माकर्षणिका तथा ॥ १५ ॥ सर्वशापूरके चक्रे षोडशस्वरसंयुते गुप्ताख्यास्तु योगिन्याः पूजिताः सं-

त्विरुवरदे ता ॥ १५ ॥ दर्शयेद्द्राविणी मुद्रां द्वितीयावरणेऽर्चिते काद्यष्टवर्णसंयुक्तो ष्टारे पूज्या इमाः पुनः ॥ १६ ॥

पूर्वादिष्वनुलोमेन बंधूककुसुमप्रभाः ॥ अनंगकुसुमाद्या द्वितीयानंगमेखला ॥ १७ ॥

शापूरके चक्रे एताः षोडशयोगिन्यः पूजितास्तर्पिताः संतिवत्युक्ता द्राविणी मुद्रां संदर्शयेत् सागदिता ॥ १५ ॥ अ-

ष्टवर्गान्विते अष्टारे पूर्वाद्यनुलोमेन इमा अनंगकुसुमाद्याः पूजयेत् ॥ १६ ॥ यथा ह्रीं श्रीं अनंगकुसुमा श्रीपा०

इत्यादि ॥ १७ ॥

९८ एवं तृतीयावरणं संपूज्य सर्वसंक्षोभणे चक्रे एवाऽर्थेगुप्ततरयोगिन्यः पूजितास्तर्पिताः संवित्तु
काकर्षणीं दर्शयेत् ९९ ततश्चतुर्थावरणे चतुर्दशारे कादिठांतार्णयुते इंद्रगोपत्याद्युक्तरूपाः दर्पणापाश
धरवामकराः पानपात्रांकुशदक्षकराः सर्वसंक्षोभणाद्याश्चतुर्दश शक्तयः पश्चिमादिविलोमतः पूज्याः

अनंगमदनातद्वदनंगमदनातुरा अनंगरेखा चानंगवेगानंगांकुशा पुनः ९८ अनंगमालिनी त्यष्टौ
पाशांकुशलसत्कराः सर्वसंक्षोभणे चक्रे देव्या गुप्ततराभिधाः ९९ पूजिताः संवित्ति प्राच्याकर्षमुद्रां प्र
दर्शयेत् चतुर्दशारे संपूज्याः कादिठांतार्णराजिते १०० इंद्रगोपनिभा रम्या मदोन्मत्ताः सभूषणाः बिभ्र
तोदर्पणं पानपात्रं पाशांकुशावपि १ । पश्चिमादिविलोमेन चतुर्थावरणस्थिताः सर्वसंक्षोभणी पूर्वा
सर्वविद्राविणी परा २ सर्वकर्षणिका चान्या सर्वाह्लादकरी पुनः सर्वसंमोहिनी चापि सर्वस्तंभनका
रिणी ३ सर्वजंभनिका नामाष्टमी सर्ववशंकरि सर्वरंजनिका चापि सर्वोन्मादनिका तथा ४ सर्वार्थ
साधनी चाथ सर्वसंपत्तिकारूपिणी सर्वमंत्रमयी चान्या सर्वद्वंद्वक्षयंकरि ५ पुष्पांजलिं दत्वा वश्यमु
द्रां प्रदर्शयेत् सर्वसौभाग्यदे चक्रे संप्रदायाभिधा इमाः ६

यथा ह्रीं श्रीं सर्वसंक्षोभणी श्री पा० इत्यादि १०० १०५ ॥ ॥

94

एवं चतुर्थावरणमाराध्य सर्वसौ।भाग्यचक्रे इमाश्चतुर्दश संप्रदाययोगिन्यः पूजिताः संत्विष्टकावश्यमुद्रां
दर्शयेत्।६७।८०।१।१०।णादिदश वर्णयुते दशारे पश्चिमादिव्युत्क्रमेण सर्वसिद्धिप्रदाद्याद्दश पूजयेत्।यथा
ह्रीं श्रीं सर्वसिद्धिप्रदाश्री०पा०।९।१।एवं पंचमावरणं संपूज्य सर्वार्थसाधके चक्रे इमाद्दशकुलयोगिन्यः पूजि

मूलं पुष्पांजलिं दत्वावश्यमुद्रां प्रदर्शयेत्।सर्वसौभाग्यदे चक्रे संप्रदायाभिधा इमाः।८।योगिन्यः पूजि
तास्तमामंगलानि दशं तु मे संप्रार्थ्येति दशारे स्थणादिभां ताणं भूषिते७।संपूज्या दशयोगिन्यो जपापुष्पसम
प्रभाः स्फुरन्मणिविभूषाढ्याः पाशांकुशलसत्कराः।९।पश्चिमादिविलोमेन साधकाभीष्टसिद्दिदाः।सर्व
सिद्धिप्रदा पूर्वा सर्वसंपत्प्रदा ततः।१०।सर्वप्रियंकरी चान्या सर्वमंगलकारिणी।सर्वकामप्रदा पश्चात्सर्वदुः
खप्रमोचनी।१०।सर्वमृत्युप्रशमनी सर्वविघ्ननिवारिणी।सर्वांगसुंदरी चान्या सर्वसौभाग्यदायिनी।११।
विंदौं पुष्पसमर्थोथो न्मादमुद्रां प्रदर्शयेत्।सर्वार्थसाधके चक्रे पंचमे सर्वतः स्थिताः।१२।

ताः संत्विष्टकाउन्मादमुद्रां दर्शयेत्।१२।

तं०१२ ततो परे दशारे माद्यर्णयुते ज्ञानमुद्रावरदहस्तकराः टंकपाशवामकराः उद्यद्द्वादित्यनिभाः सर्वज्ञाद्यादश पू मं०म०
१५ जयतु ह्रीं श्रीं सर्वज्ञा श्री पा० १४ १५ एवं षष्ठमावरणान्यत्र्ये सर्वरक्षाकरे चक्रे इमा दशनिगर्भयोगिन्यः
पूजिताः संत्विति त्युक्त्वा अंकशमुद्राम्प्रदर्शयेत् १६ १७ ततोष्टारे रक्तवस्त्रा बाणवरदहस्तकरा धनुर्विद्या

95

पूजिताः कुलयोगिन्यः संतु मे भीष्टसिद्धिदाः इति संप्रार्थ्य संपूज्या मादिक्षांत विभूषिते १२ परे दशारे
योगिन्य उद्यद्भास्करसंनिभाः ज्ञानमुद्राटंकपाशवरधारिकरांबुजाः १४ सर्वज्ञा सर्वशक्तिश्च सर्वैश्वर्यप्र
फलप्रदा सर्वज्ञानमयी पश्चात् सर्वव्याधिविनाशिनी १५ सर्वाधारस्वरूपा च सर्वपापहरा परा स
र्वानंदमयी देवी सर्वरक्षास्वरूपिणी १६ सर्वेप्सितार्थफलदा पश्चिमादि विलोमगाः पुष्पमूले न दत्वा
थो कुर्यान्मुद्रां महांकुशां १७ सर्वरक्षाकरे च चक्रे निगर्भाः पूजिता इमाः योगिन्यः तर्पिताः संतु मम भी
ष्टफलप्रदाः १८ संप्रार्थ्यैवमथाष्टारे दाडिमीपुष्पसंनिभाः रक्तांशुकाधनुर्बाणविद्यावरलसत्कराः
१९

वामकरो न्यासोक्ता अष्टवशिन्याद्या उक्तबीजपूर्वीकायजेत् यथा ह्रीं श्रीं अं १८ रब्लूं वशिनी वाग्देवता श्री पा०
इत्यादि १९

२०२१॥ एवं सप्तमावरणमिष्ट्वा सर्वरोगहरे चक्रे इमा अष्टौ रहस्ययोगिन्यः पूजिताः संतिष्ठस्त्वा खेचरीं मुद्रां दर्शयेत् २२ २३ ततो कथादिवर्णरचिते त्रिकोणे पश्चिमाद्यनुलोमेन चतुर्दिक्षु स्वबीजपूर्वकान् जृंभमोहनशल्लंभविशेषणाविशिष्टान् कामेश्वरकामेश्वर्यौ बाणधनुःपाशांकुशान् पूजयेत् २४ बीजान्यह

अकाराद्यष्टवर्गाद्याः पश्चिमादिविलोमतः पूजयेत्पूर्वसंप्रोक्तं बीजाद्या अष्टदेवताः २० वशिनी चापि कामेशी मोदिनी विमलारुणा जयिनी चापि सर्वेशी कौलिनीत्युदितापुरा २१ सर्वरोगहरे चक्रे रहस्याः पूजितामया। तर्पिताः पूजिताः संतु खेचरीं दर्शयेन्मुद्रां सुंदरी तुष्टये ततः त्रिकोणे लकथाद्यर्णरचिते पश्चिमादितः २३ यजेत्कामेशकामेश्यो बाणश्चापं च पाशकं अंकुशं चानुलोमेन चतुर्दिक्षु समाहितः २४ जृंभमोहवशं स्तंभपदाद्यान् बीजपूर्वकान् बाणबीजानि बाणादौ मीन कृष्णौ सबिंदुकौ २५ चापदौ पाशकस्याद्यौ पाशमायेति योजयेत् अंकुशं त्वंकुशं स्यादौ स्मर्त्तव्या हेति देवताः २६

बाणेति बाणदौ पंचबाणबीजानि २५ चापादौ सबिंदू मीनकृष्णौ धकारथकरौ पाशमाये आं ह्रीं इति पाशादौ अंकुशस्यादौ त्वंकुशं क्रोमिति हेतिदेवता आयुधदेवताः २६

तरं० ९२ तासां ध्यानमाह नानेति स्वस्वायुधानि बाणादीनि बाणदेवतावाणधरा इत्यादि प्रयोगो यथा ह्रीं ह्रीं मं० म०
९६ क्लूं ब्लूं सः कामेश्वरी कामेश्वरी जंभनबाणश्री पा० पश्चिमे धं थं कामेश्वरी मोहधनुःश्रीपा० उत्तरे आं ह्रीं
कामेश्वर कामेश्वरी वशीकरणश्री पाशश्री पा० पूर्वे क्रों कामेश्वर कामेश्वरी स्तंभनांकुशश्री पा० दक्षिणे २६
अग्नेति अग्नदक्ष वाम कोणेषु कूटत्रय पूर्वा रुद्रविष्णु ब्रह्मा णां शक्तयस्तिस्रः कामेश्वरी वज्रेश्वरी भग

96

नाना रत्नविभूषाढ्याः स्वस्वायुधसमन्विताः विद्युद्दामसमानांगी यौवनोन्मादमंथराः २७ अग्नदिकोण
त्रितये पूज्याः कूटत्रयादिकाः कामेश्वरी च वज्रेशी तृतीया भगमालिनी २८ कामेश्वरी रुद्रशक्तिः श
रच्चंद्रशतप्रभाः समतर्ज्या दधती हस्तैः पुस्तकाभी वरस्तजः २९ वज्रेश्वरी विष्णुशक्ती रुद्यन्मार्तंड सप्रभा
इक्षुचापवराभीति पुष्पबाणलसत्कराः ३० भागमाला ब्रह्मशक्तिः स्तप्त हाटकसप्रभा ज्ञानमुद्रावरं पाशं मंकु
शं दधीधे करैः ३१
मालिनी संज्ञाः पूज्याः २८ तासां ध्यानमाह श्लोकत्रयेण कामेति वामयोः पुस्तकाभये वरास्रमाले दक्षयोः
२९ उद्यन्मार्तंडो भानुस्तेन समाना प्रभा यास्याः सपुष्पबाणौ दक्षयोः इक्षुधनुरभये वामयोः ३० भगेति
हाटकं कनकं तत्तुल्यं कांति ज्ञानमुद्रावरौ दक्षयोः पाशांकुशौ वामयोः ३१

रम
९६

गयोगोयथा कएईलह्रीं कामेश्वरी रुद्रशक्तिश्री० हसकलह्रीं वज्रेश्वरी विष्णुशक्तिश्रीपा० सकलह्रीं भगमा
लिनी स्वाहा ब्रह्माशक्तिश्रीपा० एवमष्टमावरणमिष्ट्वा सर्वसिद्धिप्रदे चक्रे इमा अतिरहस्ययोगिन्यः पूजिताः
संत्वित्युक्त्वा मूलेन पुष्पांजलिं दत्वा बीजं मुद्रां प्रदर्शयेत् ३२ ३३ ततो मूलविद्यां पठित्वा बिंदौ त्रिपुरसुंदरी
श्री० ३४ एवं नवमावरणमाराध्य सर्वानंदमये चक्रे सर्वाभीष्टत्यादि योगिन्यं तंश्री महात्रिपुरसुंदरी पूजितास्
एवं त्रिकोणं संपूज्य यच्छेत्पुष्पांजलिं ततः बीजमुद्रां प्रदर्श्याथ प्रार्थयेत्सुंदरीमिदं ३२ सर्वसिद्धिप्रदे चक्रे योगि
न्यः पूजिता मया दिशंत्वतिरहस्याख्या मंगलं मे निरंतरं ३३ बिंदौ संपूजयेत्पश्चात् श्री महात्रिपुरसुंदरी
मूलविद्यां समुच्चार्य ध्यात्वा पूर्वोक्तवर्त्मना सर्वानंदमये चक्रे सर्वाभीष्टविधायिनी परापररहस्याख्या
योगिनी पूजिता स्त्वमे ३५ योनिमुद्रां प्रदर्श्याथ तर्पणं त्रिसमाचरेत् धूपं दीपं च नैवेद्यं मन्त्रैर्नानाविधैर
पि ३६ वह्निं संपूज्य पूर्वोक्तविधिना तत्र सुंदरी आवाह्यानुहुयात्~~श्च~~ंद्व्यं पंचविंशतिसंख्यया ३७

ति। त्युक्त्वा योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् प्रदर्श्य तर्पयित्वा धूपदीपादीनि दत्वा ग्नावावाह्य हुत्वोद्वासयेत् ३५ ३६
३७॥

॥तरं०५२॥ ततइशानादिकोणेषु हुतशेषेण बलिं दद्यात्॥३५॥ वटुकयोगिनीक्षेत्रपालगणेशेभ्यः पूर्वोक्तस्वस्वमंत्रैस्त ॥मं०म०॥
॥९७॥ त्तन्मुद्राग्रदर्शयेत् पूर्वकं बलिं दद्यादिति पूर्वेणान्वयः॥३७॥ नतीर्नमस्कारान्॥४०नवावृतियुतां नवावरणैर्युक्तां॥४१॥प्रयोगानाह॥नवेति॥४२॥चंद्रः कर्पूरं॥

इशानाग्नेयनैरृत्यावायुकोणेषु चक्रमातः॥श्रीचक्रस्य बलिं दद्याद्धुतशेषेण संयुतम्॥३८॥वटुकस्य च योगिन्याः क्षेत्रेशगणनाथयोः॥निजैर्मंत्रैः समुद्राभिः पूर्वसंकीर्तितैर्मया॥नतीः प्रदक्षिणाः कृत्वा मूलविद्यां तयो जयेत्॥ एवं श्रीसुंदरीं नित्यं पूजयन्विजितेंद्रियः॥३९॥नवावृत्तियुतां कामान् सर्वानिष्टनवाप्नुयात्॥अथ प्रयोगवक्ष्यं साधकाभीष्टसिद्धिदाः॥४१॥नवलक्षजपेन्मास्य रुद्ररूपो नरो भवेत्॥मल्लिकामालतीपुष्पैर्होमाद्वाक्‌श्रीशतामियात्॥४२॥करवीरैर्जपापुष्पैर्होमान्मोहयते जगत् चंद्रकुंकुमकस्तूरीहोमात्कामाधिको भवेत्॥४३॥चंपकैः पाटलैर्विश्वं वशमानयते चिरात्॥लाक्षाहोमाद्राज्यदायि मधुनोपद्रवक्षयः॥४४॥निशिक्षागपलैर्होमाद्रिपुसैन्यविनाशकृत्॥दध्याज्यादुग्धमधुभिः क्रमाद्धोमात्स्वाप्नुयात्॥४५॥ ॥राम॥
॥९७॥

कामाधिको भवेत् रूपेणेति शेषः॥४३॥दधीति दध्नारोग्यं आज्येन संपदं दुग्धेन ग्रामं मधुनाधनं इति क्रमः॥४४॥४५॥

राजवश्यतामाप्नुयादितिपूर्वेणसंबंधः ४६ मातुलिंगैः बीजपूरैः हुतैः स्त्रियावश्याः एवमग्रेति ४७।४८।४९॥

आरोग्यंसंपदंग्रामंधनंसर्करयासुखं कमलैधनसंपत्तिर्दाडिमैराजवश्यतां ॥५०॥ स्त्रियामातुलिंगेस्तुवैश्यानां रंगजैः फलैः ॥ शूद्राः कुष्मांडसंभूतैवश्याःस्युरचिराद्धुतैः ॥५१॥ पनसानांलसहोमा द्वश्याःस्युश्चक्रवर्तिनः ॥ द्राक्षाफलैरिष्टसिद्धिरंभाभिमंत्रिणोवशाः ॥५२॥ नालिकेरैस्तु संपत्तिस्तिलैः सर्वेष्टसिद्धयः ॥ गुग्गुलैदुःखनाशाः स्यात्सर्वेष्टंशर्करागुडैः ॥५३॥ पायसैधनधान्याप्तिर्बंधुकैः प्राणिनो वशाः ॥ पद्मैश्चूतफलैर्होमातुलस्यमात्राद्दारावशाः ॥५४॥ लवणैराजिकायुक्तैर्होमाद्दुष्टविनाशनः कर्पूर होमाल्लभतेवाक्यंतिलैनरोचिरात् ॥५५॥ करंजफलहोमेनभूतप्रेतादयोवशाः ॥ बिल्वैस्याद्दलुत्वाल लक्ष्मीरिक्षुखंडैः सुखाप्तयः ॥५६॥ घृतहोमादीप्सिताप्तिः शांतिः स्यात्तिलतंदुलैः ॥ किंबहूक्तेनसर्वेष्ट साधिकासुंदरीनृणां ॥५७॥

धराभूमिर्वशातलं स्याः प्राणिनोवश्याःस्युरित्यर्थः ॥५०॥५१॥५२॥५३॥ ॥ ॥ ॥ ॥

तरं० ९२ मध्यमंत्रमध्येयत्कुटत्रयं तत्रान्यवर्णयोगोत् कुबेरोपासिता ह्यो द्वात्रिंश द्भेदास्तेग्रंथगोरवतोभ्याता मं०म०
९८ मयानोक्ताः अनयोपासितायासर्वेष्टसिद्धिः मुख्येयमेकाकामराजविद्या तेभेदाःग्रंथांतरोक्ताद्दष्टव्याः
यथा हसकहराईलह्रीं सहकएईलह्रीं १ सहकएईलह्रीं सहकएईलह्रीं २ एतल्लोवरीह्वयं कूटद्वयं कामरा
जीयं सहसकलह्रीं ३ हसकलह्रीं हसकलह्रीं हसंसकलह्रीं सकलह्रीं एतद्द्वयमगस्त्योपासितं हसकलह्रीं
अंत्येकामराजीये ५ आद्यद्वयंकामराजीयं हसकलह्रीं ६ एतद्द्वयं लोपामुद्रोपासितं सहसकएईलह्रीं

मध्यकूटत्रिभेदावर्णांतरनियोजनात् वहवोन्येनगदितायंथगोरवभीतितः ५६

सकहएईलह्रीं हसकएईलह्रीं ७ हसकएईलह्रीं हसकएईलह्रीं तृतीभेदशमीन्च ८ चांद्रोद्वयमेतत्सक
लह्रीं सकलह्रीं हसकलह्रीं ९ कएईलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं १० एतद्द्वयंदुर्वासार्चितं आद्याका रम
मराजतुल्या ११ हसकलह्रीं अंत्यएतादृशएव १२ एद्रोद्वयमेतत् सहेलह्रीं हसकलह्रीं सकलह्रीं १ ९८
३ सहसकलह्रीं सहसकलह्रीं आद्यमेवतृतीयं १४ नंदिविद्याद्वयमेतत् हसकलह्रीं सकलसकलह्रीं हस

कहलह्रीं १५ हसह्वाकलह्रीं द्वयमेतदेव १७ रुकांदोद्वयमेतत् कहएईलह्रीं सकएईलह्रीं १७ मानवीक एकलह्रीं हकहलह्रीं सहकलह्रीं १८ धर्मराजी आद्यं कामराजीयं द्वीतीय तृतीय धर्मराजे १९ एषावार णो कसकलह्रीं २ सौमीयं हसकलह्रीं सकलरह्रीं २० आग्नेयी हसकलह्रीं हसकलह्रीं तृतीयमाग्नेयं २१ एषाशेषी कएह्रीं सहकलह्रीं २२ सौमीयं कहलह्रीं हकहलरह्रीं २३ ऐशीयं कएकलह्रीं अंत्येकामरा

अपरीक्षितायशिष्याय नदेयेयं कदाचन पुत्राय वासुशिष्याय दत्ताभीष्टप्रदायिनी ५५

जीये २४ शक्तीयं कामराजेवराति पूजिता २५ हसकलह्रीं हकलसरह्रीं आद्यमेव तृतीयं २६ आद्यका मराजीयं हकहसरह्रीं हसकलह्रीं २७ ब्राह्मीयं सकलह्रीं सकलह्रीं वैष्णवी २८ आद्यंकामराजीयं हक हलह्रीं सहकलह्रीं २९ उन्मीनीयं हसकलह्रीं सकहलह्रीं ३० सौरीएतेभेदाः एषां श्रीबीजादिभिः सं पुटिता कामराजेवदेव उपासनमपि सर्वभेदानां समानमेवेति ५५

॥ तं० १२॥ ॥ ९९॥ ह

गोपालसुंदरीं वदति मायेति॥ माया ह्रीं रमा श्रीं॥ चित्तज क्लीं॥ कृष्णाय प्रथमं कूटं क ए ई ल ह्रीं गोविंदाय द्वितीयं ह स क ल ह्रीं॥ गोपीजनवल्लभाय तृतीयं स क ल ह्रीं स्वाहा वह्निसाहा युग्मार्णा॥ त्रयोविंशतिवर्णा॥ ५६॥ ५७॥ ५८॥ ५९॥ षडंगमाह मायेति॥ ६०॥ ६१॥ वर्णन्यासमाह मूर्द्धेति॥ ६२॥ ६३॥ हृदादिबाहू ततः॥ स्थितिन्यासः॥

॥ मं० म०॥

99

गोपालसुंदरीं वक्ष्ये भोगमोक्षप्रदायिकां॥ माया रमा चित्तजन्मा कृष्णायेति पदं ततः॥ ५६॥ आद्यं वाकूटमुच्चार्य गोविंदाय पदं वदेत्॥ द्वितीयं तु ततः कूटं गोपीजनपदं ततः॥ वल्लभाय पदं स्यांते तृतीयं कूटमुच्चरेत्॥ स्वाहां तां वह्नियुग्मार्णा स्मृता गोपालसुंदरी॥ ५८॥ विद्यायास्या मुनी उक्तौ विधातानंदभैरवौ॥ छंदस्तु देवी गायत्री देवता सुंदरी यतः॥ ५९॥ गोपालो मन्मथो बीजं शक्तिः पावकवल्लभा माया श्री मन्मथैर्हस्यात् कृष्णाय शिरसी रई रितं॥ ६०॥ गोविंदाय शिखा गोपीजनेति कवचं मतं वल्लभाय स्मृतं नेत्रं अस्त्रं पावकवल्लभा॥ ६१॥ मूर्द्धि भाले भ्रुवो रक्ष्णोः कर्णयोर्नासयोर्मुखे॥ चिबुके च गले बाह्वोर्हृदये जठरे न्यसेत्॥ ६२॥ नाभौ लिंगे गुदे ऊर्जानुनोर्जंघयोरपि गुल्फयोः पादयोर्वर्णान् कूटत्रयविवर्जितान्॥ ६३॥ सृष्टिन्यासोऽयमुदितो हृदाद्यं कथिता स्थितिः संहारो ह्यादि मूर्द्धान्तः पुनः सृष्टिं स्थितिं न्यसेत्॥ ६४॥

॥ राम॥ ॥ ९९॥

पादादिमूर्द्धान्तः संहारन्यासः॥ एवं न्यासत्रयं कृत्वा पुनः सृष्टिस्थितिन्यासौ कुर्यात्॥ ६४॥

करशुध्यादिवाग्देवतान्यासान् कृत्वा मूर्द्ध मुख हृत्सु कूटत्रयं न्यसेत् ॥ ६५ ६६ ॥ ६७ ॥ ध्यानमाह क्षीरोतिक्षी
समुद्रस्थ कल्पद्रुमवनेविलसत्करत्नयुक्यामंडस्तदंतः ॥ प्रोद्यत्नयतुश्रीपीठं तत्र स्थितमष्टकार पद्मचक्रे
बाणवेणुदक्षकरं चापपाशांकुशवीणावामकरं ॥ अवनिमाभ्यां धरालक्ष्मीभ्यां शोभितं ब्रह्मादिसुरैः

करशुद्ध्यासनन्यासौन्यसंवाग्देवताभिधं ॥ कृत्वा पूर्वोदितान् कूटत्रयं कास्यहृदि न्यसेत् ॥ ६५ ॥ कूट
त्रयद्विरावृत्त्या षडंगं पुनराचरेत् ॥ कमलावसुधायुक्तं ध्यायेच्छ्रीचक्रगं हरिं ॥ ६६ ॥ क्षीरांभोधिस्थकल्प
द्रुमवनविलसद्रत्नयुग्मंडपांतः प्रोद्यच्छ्रीपीठसंस्थं करघृतजलजारिक्षुचापांकुशेषु पाशं वीणां सवेणुं
दधतमवनिमाशोभितं रक्तकांतिः ध्यायेद्दोपालक्ष्मीशं विधिसुखविबुधैरीड्यमानं समंतात् ॥ ६७ ॥ एवं
ध्यात्वा जपेल्लक्षं दशांशं पायसाज्यसा ॥ जुहुयाद्वैष्णवे पीठे पूजयेत्तु सुंदरीं हरिं ॥ ६८ ॥ आदावंगानि सं
पूज्य प्रागाद्यासु पूजयेत् ॥ वासुदेवं संकर्षणं प्रद्युम्नमनिरुद्धकं ॥ ६९ ॥ पूज्यावह्न्यादिकोणेषु शांतिः श्रीश्च
सरस्वती ॥ रतिः पुनर्दिक्षु पूज्या रुक्मिणी सत्यभामिका ॥ ७० ॥

स्तूयमानो गोपालं ध्यायेत् ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ तरं० १२ ॥१००॥

निधीनाह। महापद्मइति॥ १ ॥ ततः सुंदरीमंत्रोक्तानि नवारणानियजेत्॥ २ ॥ ब्रह्मणः सायुज्यं ब्रह्मरूपंप्राप्नोति ९७॥ मं० म० ॥

कालींदीजांबवत्याख्या मित्रविंदा सुनंदया सुलक्षणा नाग्निजीतनोर्च्या निधयोपिचा॥ ७ १॥ महापद्मश्चशं खश्च शंखोमकरकच्छपौ मुकुंदकुंदनीलाश्च सर्वश्चेतिनव स्मृताः॥ ७ २॥ ततश्चसुंदरीप्रोक्ता इतिपूजांसमाचरत्॥ प्रयोगानपितन्मोक्तान्प्रकुर्यादिष्टसिद्धये॥ ७ ३॥ एवंयोभजतेनित्यं श्रीमद्गोपालसुंदरीं॥ सर्वान्कामानवाप्यांतेसायुज्यंब्रह्मणोव्रजेत्॥ १७४॥ ॥ इतिश्रीमन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौत्रिपुरसुंदरीपूजनंनाम द्वादशस्तरंगः॥ १२॥ ॥ अथोच्यंतेहनुमतोमंत्राः सर्वेष्टसाधकाः॥ इंद्रस्वरेंदुसंयुक्तोवाराहोहसफाग्नयः॥ १॥ डिंदीशबिंदुसंयुक्ताः द्वितीयंबीजमीरितं गदीपातग्निरुद्रेंदुसंयुतस्यात्तृतीयकं २

॥ राम ॥१००

७४ इतिनौकायांसुंदरीपूजनोक्तिर्नामद्वादशस्तरंगः॥ १२॥ हनुमतोमंत्रान्वक्तुंप्रतिजानीते अथेति मंत्रमुद्धरति इंद्रेति॥ वाराहोहः इंद्रस्वरः औ बिंदुरिंदुः ताभ्यांयुक्तः हौं हसफस्वरूपं॥ ॥

अग्निरः एतेष्टिंटीशविंदुयुताः तेनह्रैंफंगदीखः पांताग्निरर्द्धेंदुसंयुतः पांताफः अग्निरः रुद्रएइंदुविंदुःते
युतः स्फ्रैं हसरामनुचंद्राढ्याः औविंदुयुताः ह्रौं हसखपराःशिवंद्राढ्याः एविंदुयुताः ह्रैंस्फ्र हसौमन्विं
दुयुक्तौ औविदुयुतौ ह्रौपरंषष्ठं ह्रैंयुतोहनुमान् हनुमते ह्रांदेनमः ४ षष्ठंह्रौइतिबीजंहफेंइतिशक्तिः

हसरामनुचंद्राढ्याश्चातुर्थहसखाःफरौ शिवेंद्राढ्याएं चमंस्यादूसोमन्विंदुसंयुतो ३ ह्रैंयुतोहनुमान्
हांहंमंत्रोयंद्वादशाक्षरः रामश्चंद्रोमुनिश्चास्यजगतीछंदइरितं ४ हनुमान्देवताबीजंषाहं शक्तिर्द्वितीय
कं षट्बीरैरंगषट्कं स्यान्मूर्द्धिभालेदृशोर्मुखे ५ कंठेचबाहुद्वितयेहृदिकुक्षौचनाभितः लिंगेजानुद्वये
पादद्वयेवर्णान्क्रमान्न्यसेत् षट्बीजानिपदंद्वंद्वंमूर्द्धिभालेमुखेहृदि नाभावूर्वोर्जंघयोश्चपादयोर्विन्य
सत्क्रमात् ७

ह्रोहृत्ह्रेंशिरः ह्रौंशिखेत्यादि वर्णन्यासमाह मूर्द्धीति एकैकं सर्वत्र ५६ पदन्यासमाह पदद्वंद्वंहनुम
तेनमइति षट्बीजानिशिरोभालास्यहृन्नाभ्यूरुषु न्यस्यजंघयोः हनुमतेन्यस्यपादयोर्नमःन्यसेत् ७

ध्यानमाह॥ बालेति॥ वातात्मजं हनुमंतं॥ ९॥ दलेषु तदा हूयान्॥ हनुमन्नामानि १०ताना ह रामभक्त इति ११॥१२॥१३॥

बालार्कायुततेजसं त्रिभुवनप्रक्षोभकं सुंदरं सुग्रीवादिसमस्तवानरगणैराराधितं सांजलिं नादेनैव समस्तराक्षसगणान् संत्रासयंतं प्रभुं श्रीमद्रामपदांबुजस्मृतिरतं ध्यायामि वातात्मजं॥ ९॥ एवं ध्यात्वा जपेदर्कसहस्रं जितमानसः॥ दशांशं जुहुयात् व्रीहीन् पयोदध्याज्यसंयुतान्॥ १०॥ विमलादिषु तत्पीठे पूजा कार्या हनूमतः॥ केसरेष्वंगपूजा स्यात् दलेष्वन्यां समाह्वयात्॥ ११॥ रामभक्तो महातेजाः कपिराजो महाबलः द्रोणाद्रिहारको मेरुपीठिकार्चनकारकः॥ १२॥ दक्षिणाशाभास्करश्च सर्वविघ्ननिवारकः॥ एवं नामानि संपूज्य दलाग्रेषु च वानरान्॥ १३॥ सुग्रीवमंगदं नीलं जाबवंतं नलं तथा सुषेणं द्विविधं मैंदं पूजयेदिकूपतीनपि॥ १३॥ एवं सिद्धे मनौ मंत्री स्वपरेष्टं प्रसाधयेत्॥ कदलीबीजपूराम्रफलैर्हुत्वा सहस्रकं॥ १४॥ द्वाविंशतिब्रह्मचारिविप्रान् संभोजयेत्सुधीः॥ एवं कृते महाभूतविषचौराद्युपद्रवाः॥ १५॥ नश्यंति क्षणमात्रेण विद्वेषिग्रहदानवाः॥ अष्टोत्तरशतं वारि मंत्रितं विषनाशनं॥ १६॥ रात्रौ नवशतं मंत्रं जपेद्दशदिनावधि योनरस्तस्य नश्यंति रात्रशत्रूत्थभीतयः॥ १७॥ ॥

१४॥१५॥१६॥१७॥

५५११।२०। शल्यस्फोटादयो वारत्रयं मंत्रितेन भस्मना मार्जिता अचिरात्तु पुष्यंति नश्यंति।२१।२२।अ

देहचंदनदेहधृतं यच्चंदनं तेन युतं भस्मांबु च मंत्रितं खाद्यादिवस्तुयोजितं स तु यस्मै दीयते स दासः स्यात्।२६।

इशानेत्यादि तद्दृढं चिरमित्यंतमेकः प्रयोगः॥ भूतांकुशतरोः। करंजस्य इशानदिक्स्थितस्य यन मूलेनांगुष्टमि

अभिचाराश्च भूताश्च ज्वरेतन्मंत्रमंत्रितैः। भस्मभिः सलिलैर्वापि ताडयेज्ज्वरिणं क्रुधा।१५। दिनत्रयात्तु ज्वरा

न्मुक्तः ससुखं लभते नरः॥ तन्मंत्रितैरौषधं गंजनैर्वा नीरोगो जायते ध्रुवं।१९। तन्मंत्रितं पयः पिबेत् यो दुग्धं तन्मंत्र

पनं तज्जं भस्म लिप्तांगः शस्त्रसंघैर्न बाध्यते।२०॥ शस्त्रक्षतं व्रणाः शोफो लूतास्फोटादि भस्मना। त्रिर्मंत्रि

तेन संस्पृष्टाः शुष्यंत्यचिरतो नृणां॥२३॥ सूर्यास्तमयमारभ्य जपेत्सूर्योदयावधि॥ कीलकं भस्म चादाय समा

हावधिसंयुतः।२३॥ निखनेद्भस्म कीलौ तौ विद्विषां द्वयलक्षितः॥ विद्वेषं मिथ आपन्ना पलायंते रयोच्चिरात्

२३॥ अभिमंत्रितभस्मांबु देहचंदनसंयुतं॥ खाद्यादियोजितं यस्मै दीयते स तु दासवत्।२४॥ क्रूराश्च जंतवो ने

न भवंति विधिना वशाः॥ इशानदिक्स्थमूलेन भूतांकुशतरोः शुभां।२५॥

तां हनुमत्प्रतिमां कृत्वा प्राणान् संस्थाप्य सिंदूरैरभ्यर्च्य यत्तु गृहद्वारि निखन्यते तत्र सर्वोपद्रवा नाशमृच्छंति

स्म।२५॥

तरं०९३ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ शिवाविलंशिवेनापिरक्षितं शत्रुनाशयति एवंकुर्वन्हन्यात् अर्द्धचंद्रेत्या मं०म०

५०२ दिरिपुमुद्दलप्रत्यंतंएकोमारणप्रयोगः ३२ उन्मत्तोधंतूरः ३३ श्लेष्मातकः चिक्कणफलोवृक्षः अक्षोमि

अंगुष्ठमात्रांप्रतिमांप्रविधायहनूमतः प्राणसंस्थापनंकृत्वासिंदूरैः परिपूर्यच २६ गृहस्याभिमुखींद्वारेनि

खनेमंत्रमुच्चरन् भूतानिचाश्चौराग्निविषरोगान्पोद्रवाः २७ संजायंतेगृहेनस्यनकदाचिदुपद्रवाः प्रस

ह्यधनपुत्राद्यैरेधते तद्गृहंचिरं २८ निशिश्मशानभूमिस्थोभस्मनाम्लयापिवा शत्रोः प्रतिकृतिंकृत्वा

हृदिनामसमालिखेत् २९ कृतप्राणप्रतिष्ठांतांभित्वाक्रमेणनुजपेत् ३१ एवंसप्तदिनंकुर्वन्हन्याच्छत्रुंशि

वाविंतं अर्द्धचंद्राकृतौकुंडेस्थंडिलेवाहुतंचरेत् ३२ मुक्तकेशः श्मशानस्थोलवणोराजिकायुतः उन्मत्त

फलपुष्पैश्वनखरोमविषैरपि ३३ काककौशिकगृध्राणांपक्षैः श्लेष्मतकाक्षरैः समिद्भिरष्टत्रिंशतंदक्षिणा

शामुखेनिशि ३४ सप्तधस्रानंदंकुर्वन्मारयेद्रिपुमुद्दलं शतषट्कंजपेद्वात्रौश्मशानेदिवसत्रयं ३५

राम

१०२

विभीतकः तदस्यसमिद्भिश्चहुतंचरेतुजुहुयात् ३४ सप्तधस्रान् सप्तदिवसान् ३५

३६ ३९ पराधीनो बद्धो निगडात् शृंखलातो मुच्यते विद्वेषणादौ निद्वेषण मारणोच्चाटनं तत्तत्पल्लवं लिख नेवमेवकुर्यात् अमुकं द्वेषय२ इति द्विषो मारय२ इति मारणो उच्चाटय उच्चाटये त्यादि पल्लव लेखनं ३९ ४०

ततो वेतालउत्थायवदेद्धाविसुभाशुभं उदितंकुरुते सर्वं किंकरी भूयमंत्रिणः ३६ हनुमत्प्रतिमां भूमौ विलि खेत्पुरो मनुं साध्य नाम द्वितीयां तं विमोचय विमोचय ३७ तत्सर्वं मार्जयेद्वाम हस्तेनाथो पुनर्लिखेत् एवम ष्टशतं लिखित्वा मार्जयेत्पुनः ३९ एवं कृते पराधीनो मुच्यते निगडात्सपणात् एवं विद्वेषणादौ निकुर्या त्तत्पल्लवं लिखेत् वश्यार्थे सर्षपैर्होमो विद्वेषे करवीरजैः कुसुमैरिध्मकाष्ठैर्वा जीरकैर्मरिचैरपि ४० ज्वरे दूर्वागडूचीभिर्दध्ना क्षीरेण वा घृतैः शूले होमाः कुबेराक्षैरेरंडसमिधस्तथा ४१ तैलाक्ताभिश्चनि र्गुंडी समिद्भिर्वा प्रयत्नतः सौभाग्य चंदनैश्चंद्रैरोचनैलालवंगकैः ४२ सुगंधपुष्पैर्वस्त्राद्यप्रेतत्तद्धान्यैस्स द्दानये तत्पादरजसाराजी लवणाक्तैर्नमृत्यवे ४३ किंबहूक्तैर्विषोद्योघोशांतौ मोहे च मारणे विवादेस्त्त भनेद्यूते भूतभीतौ च संकटे ४४

कुबेराक्षः सूक्ष्म कणास्तित्क्तः क्षुपविशेषः ४१ ४२ यद्धान्यैर्होमस्तद्दाप्तिः राजीलवणाप्लुतेनतत्पादरजसा दूयते सम्रियते ४३ ४४

४५॥यंत्रमाह वलयेति पुष्ठाकारं बलयंत्रयं विलिख्य॥४६॥मध्ये आमिति बीजेन वेष्टितं साध्यनाम लि
खेत्॥तदुपरि अष्टदले हुमिति॥४७॥बहुरेकैकं वलयं कृत्वा परिचतुरस्रं कृत्वा तदग्राणि संवद्धीत त्रिशू

वश्ये युद्धे स्तने दिव्ये बंधमोक्षे महावने॥मंत्रोयं साधितैः स्याद्दिष्ट सिद्धिं न संशयः॥४५॥वक्ष्ये हनुमतो
यंत्रं सर्वसिद्धिप्रदायकं॥बलयत्रितयं लेख्यं पुष्ठाकारसमन्वितं॥४६॥साध्यनाम लिखेन्मध्ये पाशबीजप्रवे
ष्टितं॥उपर्यष्टदलं कृत्वा वर्मयन्त्रेषु संलिखेत्॥४७॥बलयं बहिरालेख्य तद्बहिश्चतुरस्रकं॥चतुरस्रस्य रेखा
ग्रे त्रिशूलानि समालिखेत्॥४८॥भूपुरस्याष्टवज्रेषु ह्रौंबीजं लिखेत्ततः॥कोणेष्वंकुशमालिख्य मालामंत्रे
ण वेष्टयेत्॥४९॥तत्सर्वं वेष्टयेद्यंत्रं वलयत्रितयेन च॥वस्त्रे शिलायां फलके ताम्रपत्रेथ कुड्यके॥५०॥भूर्जे वा
ताडपत्रे वा रोचनानाभिकुंकुमैः॥यंत्रमेतत् समालिख्य तत्काशो ब्रह्मचर्यवान्॥५१॥कपेः प्राणान् प्रतिष्ठा
प्य पूजयंस्तं यथाविधि॥सर्वदुःखनिवृत्त्यै तद्यंत्रमात्मनि धारयेत्॥५२॥ज्वरमार्यभिचारघ्नं सर्वोपद्र
वशांतिकृत्॥योषितामपि बालानां घृतं जनमनोहरं॥५३॥

लेषु क्रोमिति वज्रेषु ह्रौंमिति विलिख्य तन्मालामंत्रेण वक्ष्यमाणेन संवेष्ट्य तत्पुनर्बलयत्रयेण वेष्टयेत
नाभिः कस्तूरी॥तत्काशः उपवासी॥

मालामंत्र मात्रा। प्रणवइति। वाक् ऐं। हरिप्रियाश्री मायादीर्घत्रयान्विता ह्रांह्रींह्रूंपूर्वोक्तं मूलमंत्रस्थं। ५४।५५।

मालामंत्रमथोवक्ष्येप्रणवोवाक्हरिप्रिया दीर्घत्रयान्वितामायापूर्वोक्तंकूटपंचकं। ५४। नारोनमोभगवते
प्रकटांतेपराक्रमे। आक्रांतदिग्मंडलतोयशोवीतिश्चतानच। ५५। धवलीकृतवर्णांतेजगन्त्रितयवज्रप्र
देहज्वलदग्निसूर्यकोव्यंततु समप्रभा। ५६। तनुरुहपवरुद्रवतारपदमीरयेत्। लंकापुरीदहांतेनोदधिलं
घनवार्णकः। ५७। दशग्रीवशिरःपश्चात्कृतांतकपदंततः सीताश्वासनवाद्यंसुतशब्दमुदीरयेत्। ५८। अं
जनीगर्भसंभूतश्रीरामांतेनुलक्ष्मणानंदकांतेरकपिश्चसैन्यप्राकारवर्णकाः। ५९। सुग्रीवसख्यकावर्णार
णवालिनिवर्हणा। कारणद्रोणपर्वांतेतोत्पाटनपदंवदेत्। ६०। अक्षोशवनवीर्यंतेदारणाक्षकुमारकच्छेद
नांतेवनपदंरक्षाकरसमूहच। ६१। विभंजनांतेब्रह्मास्त्रब्रह्मशक्तिग्रसेतिन लक्ष्मणांतेशक्तिभेदनिवार
णपदंपुनः। ६२। विशल्योषधिशब्दांतेसमानयनवर्णकाः। बालोदितांतेभान्वंतेमंडलग्रसनेतिच। ६३।
मेघनादेतिहोमांतेविध्वंसनपदंवदेत् इंद्रजिद्वधकारांतेणसीतारक्षकेतिच। ६४।

अग्रेस्पष्टं। ५४। लंकापुरीदहनउदधिलंघनअत्रनसंधिः। ५७। ५८। ५९। ६०। अशोकवनविदारणअत्रनसंधिः। ६१। ६४।

९५९६ स्वामीवचनसंपादितअर्जुनसंयुगसहायअत्रापिनोसंधिः ९७ आग्निर्दः वायुय: ९८ अग्नेस
रूपं मंत्रोयथा ॐ ऐं श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्स्फ्रां ह्स्ख्रें ह्रौं ॐ नमो हनुमते प्रकटपराक्रमआक्रांतदिग्मंडलशोवितान
धवलीकृताजगत्त्रितयवज्रदेहज्वलदग्निसूर्यकोटिसमप्रभतनुरुहरुद्रावतारलंकापुरीदहनउदधि
लंघनदशग्रीवशिरः कृतांतकसीताश्वासनवायुसुतअंजनीगर्भसंभूतश्रीरामलक्ष्मणानंदकरकपिसै
न्यप्रकारसुग्रीवसख्यकारणवालिनिबर्हणकारणद्रोणपर्वतोत्पाटनअशोकवनविदारणअक्षकुमार

राक्षसीसंघवर्णांते विदारणकुंभचकर्णादिवधशब्दांतेपरायणपदंवदेत् ९५ श्रीरामभक्तिशब्दांतेत
त्परेतिसमुद्रच व्योमद्रुमलंघनेतिमहासामर्थ्यमेतिच ९६ हातेजःपुंजवीत्संतेराजमानपदंपुनः स्वा
मिवचनसंपादितार्जुनांतेचसंयुग ९७ सहायांतेकुमारेतिब्रह्मचारिनुपदंवदेत् गंभीरशब्दोऽग्निर्वायु
दक्षिणसापदंपुनः ९८ मार्तंडमेरुशब्दांतेपर्वतेति पदंवदेत् पीठिकार्चनवर्णांते सकलेतिपदंपुनः ९९

छेदनवनरक्षाकरसमूहविभंजब्रह्मास्त्रब्रह्मशक्तिग्रसनलक्ष्मणशक्तिभेदनिवारणविशल्यौषधिसमान
यनबालोदितभानुमंडलग्रसनमेघनादहोमविध्वंसनइंद्रजिद्वधकारणसीतारक्षकराक्षसीसंघविदार
णकुंभकर्णादिवधपरायणश्रीरामभक्तितत्परसमुद्रव्योमद्रुम

लंघनमहासामर्थ्यमहातेजः पुंचविराजमानस्वामिकचनं संपादितअर्जुनसंयुगसहायकुमारब्रह्मचारिन्
गंभीरशब्दोदयदक्षिणाशामार्तंडमेरुपर्वतपीठिकार्चनसकलमंत्रागमाचार्य मम सर्वग्रहविनाशनसर्वज्व
रोच्चाटनसर्वविषविनाशनसर्वापत्तिनिवारणसर्वदुष्टनिबर्हणसर्पव्याघ्रादिभयनिवारणसर्वशत्रुछेदन
ममपरस्परत्रिभुवनपुंस्त्रीनपुंसकात्मजंजीवघातंवश्यवश्यममाज्ञाकारकं संपादयसंपादयसर्वानराज्ञः
सपरिवारान् ममसेवकान् कुरुकुरु सर्वशस्त्रास्त्रविषाणि विध्वंसयविध्वंसय ह्रां ह्रीं ह्रूं हा हा हा एल्ध्येरि ह्रौं

मंत्रागमाचार्यममसर्वग्रहविनाशन सर्वज्वरोच्चाटनेति सर्वविषविनाशन ॥ ७० ॥ सर्वापत्तिनिवारण सर्वदुष्टेतिसं
पठेत् ॥ निबर्हण पदं सर्पव्याघ्रादिभयतत्परं ॥ ७१ ॥ निवारणसर्वशत्रुछेदनेति पदं मम परस्परत्रिभुवस्त्रिपुंनपुंस
कात्मजं ॥ ७२ ॥ सर्वजवपदं पश्चात् ज्ञातंवश्ययुग्मकं ॥ ममाज्ञकारकं पाश्चात्संपादयपदद्वयं ॥ ७३ ॥ नानानामपदंध्ये
यान्सर्वानराज्ञः ससंपठेत् ॥ परिवारान् ममेत्यंते सेवकान् कुरुयुग्मकं ॥ ७४ ॥

हरेखं ह्रौं रखें सर्वशत्रून् हन हन परबलानि परसैन्यानि क्षोभय क्षोभय मम सर्वकार्यजातं साधय साधय
सर्वदुर्जनमुखानि कीलय कीलय घे घे घे हा हा हा हुं हुं हुं फट् फट् फट् स्वाहा मालामंत्रोयमष्टाशीत्यधिकपंचश
तवर्णाः ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४

७५७६॥७७७८७७०॥ मंत्रांतरमाह॥ द्वादशेति द्वादशाक्षरस्यांतिमान् षट् वर्णान् हनुमते नम इति प्रथममेकं हौं मि
तित्यक्त्वा शेषमंत्रोर्णो मंत्रः॥ हस्फ्रें ख्फ्रें हस्त्रें हस्ख्फ्रें ह्रौंमिति ८७॥८९ षडंगमाह रामदूतइति॥ ८८ हनुमदाद्याश्चतुर्थ्यंताः बीज
पूर्वाः षडंग मंत्राः यथा हस्फ्रें हनुमते हृत्॥ ख्फ्रें रामभक्ताय शिरः ह्रौं लक्ष्मणप्राणदात्रे शिखा॥ हस्फ्रें अंजनीसुताय

सर्वशास्त्रार्थवीत्यं तेषाणि विध्वंसय द्वयं॥ मायादीर्घत्रयोपेतां हान्तयं चेति युग्मकं॥ विलोमं पंचकूटानि सर्वशत्रू
न्हन द्वयं परबांतलानि परसैन्यानि क्षोभय द्वयं॥७६॥ मम सर्वकार्यजातं साधयद्वितयं ततः॥ सर्वदुष्टं दुर्जनानां ते मु
खानि कीलय द्वयं॥७७॥ घेत्रयं हात्रयं वमंत्रितयं फट्त्रयं ततः॥ वह्निप्रियांतो मंत्रोयं मालासंज्ञो खिलेष्टदः॥७८
अष्टाशीत्युत्तरा पंचशती वर्णा मनो स्मृताः॥ महोपद्रवसंपादे स्मृतोयं दुःखनाशनः॥७९॥ द्वादशार्णतिमानूव
र्णानू षट्त्यक्त्वैकं तथादिमं पंचकूटात्मको मंत्रो निखिलाभीष्टसाधकः॥८०॥ मुनिरामोथ गायत्री छंदो देवः कपी
श्वरः॥ पंचबीजैः समस्तेन षडंगं मुनिभिः स्मृतं॥८१॥ रामदूतो लक्ष्मणप्राणदातांजनीसुतः॥ सीताशोकविना
शोथ लंकाप्रासादभंजिनः॥८२॥ हनुमदाद्याः पंचैते बीजाद्या ङेसमन्विताः षडंगमंत्राः संदिष्टाध्यानपूजादि
पूर्ववत्॥८३॥

कवचं॥ ह्रौं सीताशोकविनाशनाय नेत्रं॥ पंचबीजानि लंकाप्रासादभंजनाय अस्त्रं॥ पूर्ववत् द्वादशार्णवत्॥८३॥

मंत्रांतरमाह॥ तारइति वाकूऐं कमलाश्रीं॥ मायादीर्घत्रयाढ्या ह्रांह्रींह्रूं पंचकूटानि॥ इत्यानीमुक्तानि रुद्रार्णः एकादशार्णः॥ ८४ मंत्रांतरमाह हृदयंइति तद्दतुरं॰ ते॥ नमोभगवते आंजनेयाय महाबलाय स्वाहा इति॥ ८५ षडंगमाह

तारोवाक् कमलामायादीर्घत्रयसमन्विता॥ पंचकूटानि मंत्रोयं रुद्रार्णो मष्टसिद्धिदः॥ ८४॥ आर्चना पूर्ववच्चास्य पुरा मंत्रोभिधीयते हृदयं भगवानूडे॰ तः अंजनेय महाबलो॥ ८५॥ तद्दह्नि प्रियांतोयं मनुरष्टादशाक्षरः॥ मुनीरिश्वर एवास्यानुष्टुप्छंदः समीरितं॥ ८६॥ हनुमान् देवता बीजं हंशक्तिर्वह्नि वल्लभा आंजनेयो रुद्रमूर्तिर्वायुपुत्रस्तथैव च॥ ८७॥ अग्निगर्भो रामदूतो ब्रह्मास्त्रविनिवारणः॥ एतैर्ङे॰ तैः षडंगानि कृत्वाध्यायेत्कपीश्वरं॥ ८८॥ दहनतप्तसुवर्णसमप्रभं भयहरं हृदये विहितांजलिं॥ श्रवणकुंडशोभिमुखांबुजं नमत वानरराजमिहाद्भुतं॥ ८९॥ अयुतं प्रजपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः वैष्णवे पूजयेत्पीठे पूर्ववत्कपिनायकं॥ ९०॥ जितेंद्रियो नक्तभोजी प्रत्यहं साष्टकं शतं जपित्वास्सु द्ररोगेभ्यो मुच्यते दिवसत्रयात्॥ ९१॥ भूतप्रेतपिशाचादि नाशायैवं समाचरेत्॥ महारोगनिवृत्त्यैतु सहस्रं त्रिदिनं जपेत्॥ ९२॥ यतात्मनोयुतं नित्यं जपन्ध्यायन् कपीश्वरं राक्षसौघं विनिघ्नंतं अचिरात्स जयति द्विषं॥ ९३॥

आंजनेय इति॥ आंजनेयाय इत्॥ रुद्रमूर्त्तये इत्यादि॥ ८७-८८॥ ध्यानमाह॥ दहनेति॥ ८९॥ योगानाह॥ जितेंद्रिय इति॥ ९१-९३॥

तरं०१३ ९९९ उदररोगनाशकं मंत्रमाह पवेनेति सद्योजातओंकारस्तद्युक्तं पवनद्वयं यांयो हनुस्वरूपं शशाकाढ्यो मं०म०
१०५ महाकालः मःमं कामिकातः फलफस्वरूपं ९९ सनेत्राक्रिया इयुतोलः णांतः तः मी नोधः गस्वरूपं सात्वतोधः

106 सुग्रीवेण समं रामं संदधानं स्मरन्कपिं ॥ जप्यायुतमात्रं तु संधिं कुर्याद्विरुद्धयोः ९४ लंकादहंतं तं ध्यायन्नयुतंप्र
जपन्मनुं शत्रूणां प्रदहेत् ग्रामान् अचिरादेव साधकः ९५ प्रयाणसमये ध्यायन् हनुमन्तं मनुं जपन् यो याति सोऽचिरा
त्स्वेष्टं साधयित्वा गृहं व्रजेत् ९६ यः कपीशं सदा गेहे पूजयेज्जपतत्परः आयुर्लक्ष्मी प्रवर्द्धेते तस्य नश्यंत्युपद्रवाः ९७
शार्दूलतस्करात्तिर्योरक्षेन्मनुरयं स्मृतं प्रस्वापकाले चोराद्यो दुस्वप्नादपि ध्रुवं ९८ पवनद्वितयं स द्योजातयुक्तं ह
नूपदं महाकालः शशांकाढ्यः कामिकाफलफ क्रिया ९९ सनेत्राणां तमी नो गसात्वतोगित आपुरा सलोहितरु
डां हेति वदने त्राक्षरो मनुः १०० प्लीहरोगहरः श्वास समुन्याद्यं पूर्ववन्मतं प्लीहयुक्तोदरे स्थाप्यं नागवल्लीदलं शुभं
१०१ तदुपर्यष्टगुणितं वस्त्रमाच्छादयेत्ततः वंशजं फलजं तस्योपरि मुंचेत् कपिं स्मरन् २

राम
गित आयुरापस्वरूपं लोहितः रुडाहस्वरूपं वेदत्राक्षरः चतुर्विंशत्यर्णः यथा यां यों हनुमंतफलफलितधगधगि १०६
त आपुरा शयरुडाहेति १०० प्लीहरोगः उदररोगस्तन्नाशकः प्रयोगमाह प्लीहेति १२

आरण्यप्रस्तरोत्पन्ने वनेपाषाणाग्निस्मारितेवन्हौ वदर्युथांयष्टिं समधामूलेनतापयेत् ३ तयोदरास्थितर्वे शेखंडे ताडिते रोगो नश्यति ४ प्रयोगांतरमाह पुष्ठाकारे कौकिलपिच्छे लेखिन्या अष्टगंधैः हनुमद्रूपं कृत्वा तदु

आरण्यप्रस्तरोत्पन्ने वन्हौ यष्टिं प्रतापयेत् बदरीतरुसंभूतां मंत्रेणानेन सप्तशः तयासंताडयेद्वंशशकलं जठरास्थितः सप्तकृत्वः प्लीहरोगो नश्यत्येव नृणां क्षणात् ४ पुष्ठाकारे सुवसने लिखिन्या कोकिलोत्थया अष्टगंधैर्लिखेद्रूपं कपिराज्यस्य सुंदरं ५ तन्मध्येष्टादशार्णं पुशत्रुनामयुतं लिखेत् तेन मंत्राभिजप्तेन शिरोवद्धेन भूमिपः ६ जयेत्परिगणं सर्वं दर्शनादेव निश्चितं यद्वाङ्गीषु नृपतिः पूर्वोक्तं लेखयेत् ध्वजे ७ ध्वजमारोपयेत् रागे संस्पर्शान्मोक्षणावधि मातृकां प्रजपेत् पश्चात् दशांशेन च होमयेत् ८ सर्षपैस्तिलसमिश्रैः संस्कृते हव्यवाहने गजस्थं तं ध्वजं दृष्ट्वा पलायंते रयोचिरात् ९ अथ हनूमंतं यंत्रं वश्यरक्षाविधायकं लिखेदष्टदलं पद्मं साध्याख्यायुतकर्णिकं १० दलेष्वष्टार्णमालिख्य मालामंत्रेण वेष्टयेत् तद्बहिर्मायया वेष्ट्य प्राणस्थापनमाचरेत् ११

देष्टादशार्णं विलिख्याभिमंत्रितेन शिरोबंधेन तेना राजयतिइत्युत्तरान्वयसंबंधः ५ ६ ७ ८ ९ यंत्रमाह लिखेदिति १० आष्टार्णमाला मंत्रो वक्ष्यमाणो ११

तरं०१३ १२ दूरोदरे द्यूते १३ १४ अष्टार्णमाह वियदिति वियन्नहः अग्निरः यथा ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः ॐ इति अष्टा मं०म०
१०७ क्षरः १५ मालामंत्रमाह वज्रेति सर्वस्वरूपं १६ १७ १८

107

लिखितं स्वर्णलेखिन्या दले भूर्जतरोः शुभे रोचनाकुंकुमाभ्यां तु वेष्टितं कनकादिभिः १२ संपातसाधि
तं यंत्रं भुजे वा मूर्ध्नि धारयेत् रणे जयमवाप्नोति व्यवहारे दुरोदरे १३ ग्रहैर्विघ्नैः विषैः शास्त्रैः चोरैर्नैव
भिधीयते रोगान् सर्वान् पराकृत्य चिरंजीवति भाग्यवान् १४ वियदग्नियुतं दीर्घषट्का द्यं तारसंपुटं अ
ष्टार्णो मंत्र आख्यातो मालामंत्रोधुनोच्यते १५ वज्रकाय वज्रतुंड कपिलेत्यर्थ पिंगल उर्ध्वकेश महा
वर्णबलरक्तमुखेति च १६ तडिज्जिह्व महारौद्र दंष्ट्रोत्कट कहद्वयं करालिने महादृढप्रहारिन्निति
वर्णकाः १७ लंकेश्वरवधायांते महासेतुपदं ततः बंधांते च महाशैलप्रवाह गगनेचर १८ एह्येहि भग
वन्नंते महाबलपराक्रमः भैरवाज्ञापयैह्येहि महारौद्रपदं पुनः १९

राम
१०७

भैरवाज्ञापय एह्येहि अत्र न संधिः १९

मंत्रोयथा ॐ वज्रकायवज्रतुंड कपिलपिंगलऊर्ध्वकेश महाबल ~~र~~रक्तमुख तडिज्जिह्व महारौ
द्रदंष्ट्रोत्कटकलकलकरालिने महादृढप्रहारिन् लंकेश्वरवधाय महासेतुबंध महाशैलप्रवाहगगनेच
र एह्येहि भगवन्महाबलपराक्रम भैरव आज्ञापय एह्येहि महारौद्र दीर्घपुच्छेन वेष्टय वैरिणं जंभय २ हुंफ
ट् बाणनेत्रेंदुवर्णाः २१ अथाति ~~१२२ इतिमंत्रमहोदधौनौकायां~~ ष्टार्णमालामंत्रोस्यं तत्रादितिसू

दीर्घपुच्छेन वाणं तु वेष्टयांते तु वैरिणं जंभयद्वितयं हुंफट् प्रणवादिः समीरितः २० बाणनेत्रेंदुवर्णो
यं मालामंत्रोऽखिलेष्टदः युद्धे जमोदयं दद्याद्व्याधीनां व्याधिविनाशनः १२१ अष्टार्णमालामन्त्रोस्य मुन्या
द्यार्चं च पूर्ववत् भूरिणाकिमिहोक्तेन सर्वं दद्यात्कपीश्वरः १२२ ॥ ॥इति मंत्रमहोदधौ नौकायां
हनुमन्मंत्रकथनं नाम त्रयोदशस्तरंगः १३॥ ॥ अथ वक्ष्ये महाविष्णोर्मंत्रान् सर्वार्थसाधकान्
ब्रह्माद्या यान् समाराध्य ससृजुर्विविधाः प्रजाः १ मेरुः कृशानुसंयुक्तो नुग्रहेंदुविभूषितः एकाक्षरो नर
हरेर्मंत्रः कल्पद्रुमो नृणां २

चयन्नाह अष्टार्णेति १२२ इतिमंत्रमहोदधौ नौकायां हनुमन्मंत्रनिरूपणं नाम त्रयोदशस्तरं
गः १३॥ ॥ विष्णुमंत्रानुवक्तुं प्रतिजानीते अथेति १ मंत्रमाह मेरुः क्षः कृशानु रः अनुग्रहः औ ते
नक्षौं २॥ ॥

मायाह्रींतत्संपुटं प्रणवसंपुटश्चेति द्वौ अर्णौ त्र्यक्षरेणमायपुटबीजेनषडंगं ह्रीं क्ष्रां ह्रीं हृत् ॐ क्ष्रां ॐ हृन्नुइ त्यादि ४ ध्यानमाह तपनेति सूर्येंद्वग्निनेत्रं घनेति घनविरामः शरत् तत्रयः शीतांशुः चंद्रः तत्तुल्यकांतिघनविरामसीतांशुसमप्रभं घनसमानगलमितिपाठेनीलकंठं शशिशप्रभं शशिनासमानाप्रभायस्यतं इद्द

अक्षरः संपुटः प्रोक्तो मायया प्रणवेन वा ऋषिरत्रिश्च गायत्री छंदो देवी नृके सरि २ षट् दीर्घयुक्तबीजेनषडंगानि समाचरेत् त्र्यर्णो मायापुटेनेव तारसंपुटितेन वा ४ तपनसोमहुताशनलोचनं घनसमानगलं शशिसप्रभं अभयचक्रपिनाकवरान्करैर्दधमिंदुधरं नृहरिं भजे ५ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं शांशं घृतपायसैः जुहुयात्पूजयेत्पीठे विमलादिसमन्विते ६ केसरेष्वंगपूजास्याद्दिग्दलेषु खरेश्वरं शंकरं शेषनागं च शतानंदं प्रपूजयेत् ७ श्रियं ह्रियं धृतिपुष्टिं कोणपत्रेषु साधकः द्वात्रिंशत्पत्रमध्येषु सिंहास्तांवतोर्चयेत् ८ कृष्णोरुद्रो महाघोरो भीमोभीषणालज्वलः करालो विकरालश्च दैत्यांतो मधुसूदनः ९ रक्ताक्षपिंगलाक्षश्च जनसंज्ञश्चयो दशः दीप्ततेजा सुघोषश्च सुहनुः षोडशः स्मृतः १० विश्वासो राक्षसांतश्च विशालो धूम्रकेशवः हयग्रीवो घनस्वनो मेघनादस्तथापरः ११

योदक्षयोमयोश्च क्रापनाके अधस्थयोवीराभये इंदुधरं शशिशेखरं विमलादय उक्ताः ६ शतानंदब्रह्मणं ७ तावतोद्वात्रिंशत्संख्याकान् ८ तानाह कृष्णइति १ ११॥ ॥

108

१३ प्रयोगानाह सहस्रेति शतपर्वा दूर्वा १४ निशि दुःस्वप्ने दृष्टे मंत्रं जपन्नवशिष्टं निशां नयेत् सदुःस्वप्नः

मेघवर्णः कुंभकर्णः कृतांतक इतीरितः तीव्रतेजा अग्निवर्णो महोग्रो विश्वभूषणः विघ्नसमो महासेनः सिं
हाद्या स्त्रिंशदीरिताः इंद्रादीन् वज्रमुख्यांश्च पूजयेच्चतुरस्रके १३ एवं संसाधितो मंत्रः प्रयोगेषु क्षमो भवे
त् सहस्राष्टक संख्यातैः शतपर्वात्रिकैस्तु यः जिह्वादुदके तस्य सर्वे नश्यंत्युपद्रवाः महोत्पातहरो द्वेष
होमः सर्वेष्टदोपि च १५ संस्थाप्य विधिवत् कुंभं जपेदष्टसहस्रकं अभिषिंचेद्विषाक्रांतं विषजातिर्निवृ
त्तये १६ विचरन्विपिने चैव व्याघ्रसर्पाकुले नरः जपन्निमं मंत्रवरं न भयं प्रतिपद्यते १७ ईप्सिते नि
शि दुःस्वप्ने जपन्मंत्रं निशां नयेत् अवशिष्टां स तु स्वप्नफलं प्रदर्शति ध्रुवं १८ कर्णनेत्रशिरः कंठरोगान् मंत्रो
विनाशयेत् अभिचारकृतां पीडां मनुमंत्रितभस्मना १९ आत्मानं च हरिं ध्यात्वा वैरिणं मृगबालकं
आदाय प्रक्षिपेद्यस्यां दिशि तस्यां स गच्छति २० स्वकुटुंबं परित्यज्य नैवावर्तते ततः नृसिंहं संस्मृत्वा
द्वेरिपुं तस्यापि नष्टये २१ प्रजपेदयुतं मंत्रं मारणोत्थाय नष्टये प्रसूनैर्बिल्वरक्तोत्थैः फलैस्तत्काष्ठवर्द्धितेः २२

कृ स्वप्नस्यैवं फलं ददाति १७ २१ प्रसंगान्मारणमाह प्रजपेदिति अभिचारजातपापनिवृत्त्यै अयुतं जपेत्
२२

मरं०५४ पुत्रजीवेद्ध वह्नौ पुत्रजीवतरुकाष्ठदीप्ताग्नौ तत्फलैः पुत्रजीवफलैः पुत्रप्राप्तो जुहुयात् २३ मंत्रांतरं जयेति ज मं०म०
य जय श्री नृसिंहेति २६ शक्तिरिति ह्रं बीजं उभे शक्तिबीजे बिंदुयुते दीर्घयुतेन सबिंदुयुना वियय ताले नष
५०९
डंगं ह्रां ह्र तृ ह्रीं शिरइत्यादि २७ ध्यानमाह श्रीमदिति साम्नांराजा इति सामराजः यद्वा साम्ना राजते प्रकाशते
इति सामराजः सामगाने कृते प्रत्यक्षो भवतीत्यर्थः तीव्रकरो रविः पिनाकेपाणेरित्युपलक्षणं वराभयच

109

सहस्रं जुहुयाद्वह्नौ वांछितश्रीसमृद्धये पुत्रजीवेद्ध वह्नौ तु तत्फलैः पुत्रसंपदे २३ ब्राह्मीं वचां वामनेनेन्त्रेण
मंत्रितां शतसंख्याया संवत्सरमदं नृप्रातर्विद्यापारगतो भवेत् २४ किं बहूक्तेन नृहरिः सर्वेष्टफलदो नृणां
अथोच्यते नरहरिः प्रीतिहार्दिष्टसाधकः २५ जय द्वयं श्री नृसिंहेत्यष्टार्णो मनुरुत्तमः ऋषिर्ब्रह्मास्य गाय
त्री छंदो देवी नृकेसरि २६ शक्तिर्नेत्रं वियद्बीजमुभे चंद्रसमन्विते वियता दीर्घयुक्तेन चंद्राढ्येन षडं
गकं २७ श्रीमन्नृकेसरी ततो जगदेकबन्धुं घोश्री नीलकंठ करुणार्णव सामराज वह्नींदु तीव्रकर नेत्र पि
नाकपाणे शीतांशुशेखर रमेश्वर पाहि विष्णो २८ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षाष्टकं तस्य दशांशतः जुहुयात्पाय राम
मेनाग्नौ पूजाद्यस्य तु पूर्ववत् २९
१०९

काणां वामोर्ध्वादि दक्षोर्ध्वांतं पिनाकाभयवरचक्रधर इत्यर्थः २८ अस्य पूजादि पूजाप्रयोगः एकार्णवत्
२९

मंत्रं तरमाह तार इति तारं ॐ पश्चाच्छ्रीं हल्ले स्वा ह्रीं रमा माये श्रीं ह्रीं स्वरूपमन्यत् यथा ॐ श्रीं ह्रीं जय
लक्ष्मीप्रियाय नित्यप्रमुदितचेतसे लक्ष्मीश्रितार्द्धदेहाय श्रीं ह्रीं नमः एकाधिकत्रिंशद्वर्णाः तत्संख्याकः
पक्षभवो ब्राह्मा ३० ३१ आज्ञिनाह्रीं श्रीबीजेन श्रां श्रीमित्यादि ३२ ध्यानमाह क्षीराब्धाविति क्षीरसमुद्रस्थे
तद्दिये वस्वादिभिर्वोधैरग्न्यादि पथावेष्टितः अष्टवसुभिः लक्ष्यै रुद्रे पश्चिमे आदित्ये वामविश्वैर्देवैरित्यर्थः

तारपश्चाच्च हल्लेखाजयलक्ष्मीप्रियायच नित्यप्रमुदितांतेतु चेतसेपदमीरयेत् ३० लक्ष्मीश्रितार्द्धदे
हायपरमामायेनमःपदं एकाधिकत्रिंशवर्णो मनुपद्मभवो मुनिः ३१ छंदोतिजगती प्रोक्तं देवः श्रीनरके
सुरी बीजंरमाद्रिजाशक्तिः श्रीबीजेनषडंगकं ३२ क्षीराब्धौ वसुमुख्यदेवनिकरैरग्न्यादिसंवेष्टितः शंखं
चक्रगदांबुजं निजकरैर्विभ्रन्त्रिनेत्रः मितः सर्वाधीशफणातपत्रलसितः पीतांवरालंकृतो लक्ष्म्याश्लिष्ट
कलेवरो नरहरिस्तन्नीलकंठो मुदे ३३ एवंध्यात्वाजपेल्लक्षत्रयंषष्टिसहस्रकं मध्वक्तैर्मल्लिकापुष्पैर्जुह
याज्ज्ञातवेदसि ३४ षट्शतं त्रिसहस्राणिपीठे पूर्वोदितेजयेत् प्रथमावरणेंगानिपरेशक्तीरिमाःपुनः
३५

अधोवामदक्षयोः शंखचक्रे ऊर्ध्वयोः गदापद्मे सितश्चंद्रवर्णः शेषफणा एवातपत्रं तेनलसितः दीप्तः
इत्यकृनृसिंहो ममसुदे हर्षायस्तात् भूयात् ३३ ३४ ३५

तं०९२ ३६ ३७ मंत्रांतरमाह प्रणवइति नृहरेर्बीजं क्ष्रौं ३८-३९ त्रिस्त्रिवारं तारबीजेन ४० सदीर्घाद्वयुतो नः नि मं०म०
११० ङेंतिमनश्चतुर्थ्यंतः ४१४२ नवनवत्यर्णः एकोनशतार्णः मंत्रो यथा ॐ क्ष्रौं नमो भगवते नरसिंहाय ॐ

भास्करी भास्वरी चिंता द्युतिरुन्मीलिनी तथा रमा कांची रुचिश्चेति शक्त्याद्या हेतिसंयुताः ३६ इत्थं सिद्धे म नो मंत्री निग्रहानुग्रहक्षमः मल्लिकाकुसुमैर्होमादिष्टसिद्धिमवाप्नुयात् ३७ प्रणवो नृहरेर्बीजं नमो भगव तेपदं नरसिंहाय तारश्च बीजं मत्स्याय तिक्तो ॥ तेयेन ३८ रूपाय तारो बीजं च कूर्मरूपाय कर्णकाः तारबीजं वराहार्ण रूपाय तारबीजके ३९ नृसिंहरूपायांते तु तारो बीजं च वामन रूपाय त्रिस्तारबीजे रामायेति पदं वदेत् ४० तारो बीजं च कृष्णाय तारो बीजं च कल्किने जयद्वयं ततः शालग्रामरदीर्घसनेत्रका ४१ वासिने दिव्यसिंहाय स्वयंभूर्ङेंतिमस्ततः पुरुषाय नमस्तारो बीजामित्युदितो मनुः ४२ हरेर्नवनवत्य र्णो मनुरत्रिर्ऋषिर्मतास्य तु छंदोतिजगती देवो हरिर्दशवतारवान् ४३

ॐ क्ष्रौं भत्स्यरूपाय ॐ क्ष्रौं कूर्मरूपाय ॐ क्ष्रौं वराहरूपाय ॐ क्ष्रौं वामनरूपाय ॐ क्ष्रौं ॐ क्ष्रौं ॐ क्ष्रौं रामाय ॐ क्ष्रौं कृष्णाय ॐ क्ष्रौं कल्किने जयजय शालग्रामनिवासिने दिव्यसिंहा स्वयंभुवे पुरुषाय नमः ॐ क्ष्रौं अवतारवान् दशावतायुतो हरिर्देवता ४३

राम
११०

110

क्ष्रौं बीजं आयेति शक्तिः क्ष्रांक्ष्रीं मित्याद्यंगं ४४ ४५ मंत्रांतरमाह तार इति हृत्नु नमः वन्हेक लत्र स्वाहा ४९ बीजं क्ष्रौं शेषं स्वरूपं मंत्रो यथा ॐ नमो भगवते नरसिंहाय नमस्तेजस्तेजसे आविराविर्भव वज्र नख वज्र दंष्ट्र कर्माशयान् रंधय रंधय तमो ग्रस ग्रस स्वाहा अभयमात्मनि भूयिष्ठा ॐ क्ष्रौं मिति ५० अन्यत्पूर्वादि ५१ गोपालमंत्रमाह गोपीति अग्निसुंदरी स्वाहा ५२

बीजं पूर्वोदितं शक्तिं रायबीजेन चांगकं कृत्वा षड्दीर्घयुक्तेन ध्यायेत्क्षीरोदधिस्थितं ५४ सहस्रं चंद्रप्रतिमो दयालुर्लक्ष्मी मुखालोकनलोकनेत्रः दशावतारैः परितः परीतो नृकेसरी मंगलमातनोतु ५५ जपोयुतं दशांशेन हवनं पायसेन तु पीठे पूर्वोदिते पूर्वमंगानि परिपूजयेत् ५६ दशावतारान् मत्स्यादीन् दिक्पालान्या युधानि च प्रयोगा पूर्ववत्प्रोक्ताः सर्वसिद्धिप्रदे मनौ ५७ तारो नमो भगवते नरसिंहाय हृच्च तेजस्तेजसे आविराविर्भव वज्रनखांतः ५८ वज्रदंष्ट्र च कर्माशयान् रंधयद्वयं तमो ग्रस द्वयं वन्हेकलत्र मभयं पुनः ४९ आत्मान्यंते च भूयिष्ठा स्तारो बीजं मनुः स्मृतः द्विषष्ठ्यार्णो शुकस्तस्य मुनिश्छंदश्च पूर्ववत् ५० अभयो नारसिंहस्तु देवतान्यत्तु पूर्ववत् अथ गोपाल मनवः प्रोच्यंते स्वेष्टसाधकाः ५१ गोपीजनपदस्यांते वल्लभायाग्निसुंदरी दशाक्षरो मनुः प्रोक्तो मनोरथफलप्रदः ५२

विराट्छंदः क्लींबीजं स्वाहाशक्तिः ५३ पंचांगमाह आचक्रायहृत् विचक्रायशिरः सुचक्रायशिखा त्रैलोक्यरक्षणचक्रायकवचं असुरांतकचक्रायअस्त्रं ५४ ५५ वर्णन्यासमाह मस्तकइति ५६ तारपुटानि ॐगोंॐ नमइत्यादि ५७

नारदोस्य विराट्छंदो मुनिपूर्वीः समीरिताः बीजशक्ती तु विज्ञेया क्रमात्कामानलप्रिये ५३ आचक्रायहृदाख्यातं विचक्रायशिरोपि च सुचक्रायशिखाप्रोक्ता त्रैलोक्यलक्षणांततः ५४ चक्रायकवचं प्रोक्तं असुरांतकशब्दतः चक्रायास्त्रमिदं कुर्यादंगमांपंचकं मनोः ५५ सर्वांगे त्रिमनुर्न्यस्य वर्णन्यासं समाचरेत् ५७ वृंदारण्यगकल्पपादपतले सद्रत्नपीठेंबुजे शोणाभे वसुपत्रके स्थितमजं पीतांबरालंकृतं जीमूताभमनेकभूषणयुतं गोगोपगोपीयुतं गोविंदंस्मर सुंदरं मुनियुतं वेणुं रणंतं स्मरेत् ५८ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं दशांशं सरसीरुहैः जुहुयात्पूजयेत्पीठे वैष्णवे नंदनंदनं ५९ अग्न्यादिकोणेष्वभ्यर्च्य हृदाद्यंग चतुष्टयं दिशास्वस्त्रं दलेष्वष्टौ महिषीः परिपूजयेत् ६० रुक्मिणी सत्यभामा च नग्नजित्तनयार्कजा मित्रविंदा लक्ष्मणा च जांववत्या सुशालिका ६१

ध्यानमाह वृंदेति वृंदावनगतकल्पवृक्षतले मणिपीठे रक्ताष्टपत्रे स्थितं ध्यायेत् जीमूताभं मेघश्यामं स्मरादपि सुंदरं मनोहरं ५८ ५९ ६० अर्कजा कालिंदी ६१

६२ गोपाश्च गोपिकाश्च ६३ ६४ ६७ मंचात्तु स्रस्तस्थ्या सो गतप्राणश्चासौ कंसश्च स्तथा भूतलं रिपुं स्मरन् रि
पुजन्म नक्षत्रसमिद्भिर्जुहुयात्

महिष्यो ऽष्टौ सुवर्णाभा विचित्राभरणस्रजः दलाग्रे वसुदेवं च देवकीं नंदगोपतिं ६२ यशोदां बलभद्रं च स
भद्रां गोप गोपिकाः इंद्रादीनपि वज्रादीन् पूजयेत्तदनंतरं ६३ इत्थं सिद्धमनो मंत्री साधयेत्स्वमनीषितं
गडूचीशकलै रग्नौ जुहुयाज्ज्वरशांतये ६४ कृष्णा द्वेषं प्रकुर्वंतं बलदेवस्य रुक्मिणः धृतासक्तस्य संचिंत्य
गोमयोद्भवगोलकान् ६५ जुहुयात् द्वेषसिध्यर्थं नरयोः सुहृदोर्मिथः पिचुमंदफलोत्थैस्तैलैर्लाभ्यक्तैः स
मिद्वरैः ६६ अक्षतैर्जुहुयाद्रात्रावयुतं शत्रुनाशांतये अयुतं प्रजपेन्मंत्रं मात्मनं संस्मरन् हरिः ६७ मं
चस्रस्तगतप्राणं कंसं कृष्णं रिपुं सुधीः शत्रुर्जन्मर्क्षवृक्षोत्थसमिद्भिरयुतं निशि ६८ जुहुयादित्थमु
ग्रोपि सपत्नो निधनं व्रजेत् पलाशकुसुमैर्लक्षैर्विद्यासिद्ध्यै जुहोतु ना ६९ तंदुलैः सितपुष्पाद्यै राज्याक्तैः
प्रत्यहं नरः हुत्वा सप्तदिनांते तद्भस्म भाले च मूर्द्धनि ७० धारयन्वशयेत् सद्यो यौवनं तत्र पुरुषान् पुष्पं
वासोऽन्नं वापि तांबूलं मथ चंदनं ७१ सहस्रमनुनाजप्तं दद्याद्यस्मै नरायसः वशमेत्यचिराद्देवसपुत्रबंधु
बांधवः ७२ वृंदावनस्थं गायंतो गोपिकाभिः स्मरन् हरिं अपामार्गसमिद्भिर्योजुहुयाद्वशयेज्जगत् ७३

नक्षत्रवृक्षा उक्ताः ६८ ७० तत्र यौवनं युवतीसमूहं पुरुषान्वशयेत् ७१ ७३

तरं०५८ ७४ मंडलमेकोथपंचाशद्दिनानि तन्मध्येवांछितंप्रियंप्राप्नोति ७५७७ मंत्रांतरमाह कामइति कामः मं०म०
५५२ क्लीं वियत्नृहःरेचिकाद्वयंऋयुतं हःपीताषःवामाक्षिसंयुताः षीचक्रीकः डिटीशः एलद्वारूढः कैबकः शः
अनंतान्वितःआयुतः

रासक्रीडागतंकृष्णंध्यायन्योषुतमाजयेत् समासाद्यांछितांकन्यांमुद्वहेद्भक्तितत्परः ७५ जपेत्सहस्रं
ध्यायंतीयाकदंबस्थितंहरिं कन्यकावांछितंनाथंमंडलांतलभेतसा ७५ पत्रैःफलैसमिद्भिश्च बिल्वो
त्थैर्मधुसंयुतैः कमलैःशर्करायुक्तैर्होमाल्लक्ष्मीपतिर्भवेत् ७६ बहुनाकिमिहोक्तेनकृष्णःसर्वार्थदो
नृणां अथमंत्रांतरवक्ष्मिगोविंदस्येष्टदंनृणां ७७ कामोवियद्देचिकाद्वयंपीतावामाक्षिसंयुक्तचक्री
डिटीशमारूढोबकानंतान्वितोमरुत् ७८ हृदयांतोमनुश्रेष्ठोसर्ववर्णाखिलेष्टदः मुनिःसंमोहना
द्योस्यनारदःपरिकीर्तिताः ७९ गायत्रीछंदइत्युक्तंदेवस्त्रैलोक्यमोहनः कामबीजेनषड्दीर्घयुक्तेनां
गंसमाचरेत् ८०

राम
५५२

शामरुत्वयः हृदयंनमः ७८७९ षडंगमाह कामेति क्लांहृत् क्लींशिरइत्यादि ८०

112

ध्यानमाह कल्पेति कल्पवृक्षमूलस्थितगरुडांसगं बाणपद्मांकुशशंखादसेषु अन्यान्यनेषु २०१ सूर्यलक्षं

कल्पानोकहमूलसंस्थितवयोराजोन्नतांसंस्थितं पोष्यं बाणमथेक्षुचापकमले पाशांकुशे दिभ्रतं चक्रंशंख गदेकरे रुदधिजासंश्लिष्टदेहं हरिं नानाभूषणरक्तलेपकुसुमं पीतांबरं संस्मरेत् २० एवंध्यात्वाजपेत्सूर्यलक्षं त्रिमधुरप्लुतैः पलाशपुष्पैर्जुहुयात्तत्सहस्रं हुताशने २२ तर्पयेत्सलिलेस्तावत्पीठपूर्वोदितेयजेत् पक्षिराजपद्मं हृदमनेनगरुडार्चनं २३ मुकुटंशिरसीष्टाथ कर्णयोः कुंडलेयजेत् करेषु चक्राद्यस्त्राणि श्रीवत्सं कौस्तुभं हृदि २४ वनमालांगलेशेषाद्दिशेपीतांबरं श्रियं वामांगेभ्यर्च्य वह्न्यादि विदिक्ष्वस्त्रंगपूजनं २५ दिक्षुपूज्य चतुरोबाणनकोणेषु पंचमं लक्ष्म्याद्याः शक्तयः पूज्याः शक्राद्याः अयुधान्यपि २६ लक्ष्मीः सरस्वती चापि रति प्रीतिश्चतुर्थिका कीर्त्तिः कांतिः पुष्टितुष्टी इति लक्ष्म्यादयो मताः २७ विजया पुष्पसंयुक्तैर्जलैयस्तर्पयेद्धरिं प्रातःप्रत्यहमेतस्यवांछितं मासतो भवेत् २८ अयुतं तु घृतेनाग्नौ तत्वासंपादतं घृतं ता वज्जप्तं प्रियाकांतं भोजयेद्दृष्टशतिसः २९ कामबीजपि विज्ञेयापरिचर्याच मंत्रवत् विशेषात्कामिनीगर्भमोहकामनुनायकः ३०

द्वादशलक्षं २२-२९ मंत्रांतरमाह । क्लीं मित्येकाक्षरो गोपालमनुः तत्पूजा अष्टार्णवत् अयं स्त्रीवश्यकारी ३१

नर॰ ५५ मंत्रांतरमाह रमेति रमाश्रीं भवानीह्रीं कंदर्पक्लीं स्मृतिगः ङेयुता यथा श्रींह्रींक्लीं कृष्णायगोविंदायस्वाहेति मं॰१०

५५२ ९१षडंगमाह धरेति धराएकः ९२९३ मंत्रांतरमाह तारइति ॐ नमोभगवतेरुक्मिणीवल्लभायस्वाहेति

९४ पंचांगमाह एकेति ९५ ध्यानमाह चिंतेति चिंतामणियुतनिजहस्तेनआलिंगिता कांतायेनतं स

113

रमाभवानीकंदर्पक्लृष्णायस्मृतिरायुता विंदायवान्हजायांतोद्वादशार्णोमनुःस्मृतः ९१ मुनिर्ब्रह्माथगा

यत्रीछंदःकृष्णोस्यदेवता धरैकचंद्ररामाक्षिनेत्रार्णैरंगमीरितं ९२ उपासनास्यमंत्रस्यपूर्ववदत्रकी

र्तिता अथवक्ष्येषोडशार्णोमनुंलोकविमोहनं ९३ तारोहृद्भगवांतेतुरुक्मिणीङेंतवल्लभः द्विठांतंषो

डशार्णोयंनारदोमुनिरस्यतु ९४ छंदोनुष्टुप्देवतातुरुक्मिणीवल्लभाहरिः एकद्वियुगसप्ताक्षिवर्णैःपं

चांगमीरितं ९५ त्रिंशाश्मयुक्तनिजदोःपरिरब्धकांतमालिंगितंसजलेनकरेणपत्न्या सोवर्णाक्षि

युतहस्तमनेकभूषंपीतांबरंभजतकृष्णमभीष्टसिद्धैः ९६ लक्षंजपेद्दशांशेनपद्मैर्होमंसमाचरे

त् अंगैर्नारदचत्वारिवज्राद्यैःपूजयेद्धरिं ९७

रम

५५२

पद्महस्तयापद्मयालिंगितंस्वर्णयष्टियुतदक्षकरं ९६ अंगैर्नारदादिभिः इंद्रादिभिः वज्रादिभिः ९७

मंत्रांतरमाह कामइति क्लीं गोवल्लभाय स्वाहेति गायत्रीछंदः कृष्णो देवता ब्रह्मा ऋषिः पं
चांगमाह बाणेति क्लांइत्यु वल्लशिरः भायशिखा स्वाहावर्म सर्वेणास्त्रं ९८ ध्यानमाह हरिमिति निज
सौंदर्यमोहितासरसं ९९ ब्रह्मवृक्षजैः पलाशोत्थैः १०० १ सक्रंदनादयः इंद्रादयः २ मंत्रांतरमाह

कामगोवल्लभोङेन्तः स्वाहांतो ष्टाक्षरोमनुः गायत्री कृष्णाधातारः छंदोदेवर्षयोमताः वर्णी युग्मैः समस्ते
नपंचांगविधिरीरितः ९८ हरिंपंचवर्षं विभ्रिंधावमानं स्वसौंदर्यसंमोहितं स्वर्गयोषं यशोदासुतं स्त्री
गणेर्दृष्टकेलिं भजे भूषणैर्भूषितं भूपुराद्यैः ९९ अष्टलक्षं जपेद्दष्ट सहस्रं त्रसवृक्षजैः समिद्धरैः मजुहु
यात्तु आंगार्चा दिग्विदिक्ष्वथ १०० वासुदेवः संकर्षणः प्रद्युम्नाभ्यानिरुद्धकः रुक्मिणी सत्यभामा च
लक्ष्मणा जांबवत्यपि १०१ संक्रंदनादयः पूज्याः वज्राद्यान्यायुधान्यपि एवं मंत्रेमनोसंपदा मालयो भवे
त् १०२ कामसंपुटितं कृष्णापदं वेदाक्षरो मनुः गायत्री नारदः कृष्णः छंदोमुनिरधीश्वरः १०३ दीर्घाद्
देन कामेन षडंगंन्यासमाचरेत् कल्पद्रुमूलसंरूढपद्मस्थं चिंतयेद्धरिं ४

कामेति क्लीं कृष्णा क्लीं इति वेदाक्षरश्चतुर्वर्णः ३४

नरं० ५४ ध्यानमाह कल्पेति कल्पद्रोः कल्पवृक्षस्य प्रसिक्तमभिषिक्तं ५९ मंत्रां तरमाह देवकीति यथा देवकीसु मं० म०
५५४ तगोविंदवासुदेवजगत्पते देहिमे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गत इति ६० ६२ ध्यानमाह विजयेनेति

कल्पद्रोरातिरमणीयपल्लवेभ्यः प्रोद्भूतैः मणिनिकरैः प्रसिक्तमीशं ध्यायेयं कनकनिभांशुके वसानं भु
जानं दधिनवनीतपावसानि ५ चतुर्लक्षं जपेन्मंत्रं दशांशं बिल्वसंभवैः फलैः प्रजुहुयाद्ग्नौ यजेदंगा
निपूर्ववत् ६ महापद्मं तथा पद्मं शंखमकरकच्छयो मुकुंदकुंदनीलाश्च निधानू दिक्षु समर्चयेत् ७ इंद्रा
दीन्वज्रपूर्वांश्च पूजयेत दनंतरं इत्थं जपादिभिः सिद्धो मंत्रो निधिरिवापरः ८ मंत्रेष्वेषु दशार्णो स्मा नुष
योगानुविदधीति च अथपुत्रप्रदं वक्ष्ये कृष्णमंत्रमनुष्टभं ९ देवकीसुतवर्णांते गोविंदपदमुच्चरेत् वासु
देवपदं प्रोच्य मंबुध्यं जगत्पतिं ५० देहिमे तनयं प्रोच्य कृष्ण त्वामहमीरयेत् शरणं गत इत्यं तो मंत्रो द्वा
त्रिंशदक्षरः ५१ नारदो मुनिरस्योक्तो नुष्टुप्छंदः प्रकीर्त्तितः देवं पुत्रप्रदः कृष्णः पादैः सर्वेण चांगकं ५२
विजयेन युते रथस्थितः प्रसमानीय समुद्रमध्यतः प्रददत्तनयान् द्विजन्मने स्मरणीयो वसुदेवनंदनः ५३ राम ५५४

विजयेन अर्जुने नयुतं बुद्धिमध्यात्तनयना नीयविप्रायददत् ध्येयः ५३

114

हरिप्रसंगात्तद्वाहनस्य गरुडस्य मंत्रमाह नरसिंह इति माधव इति तदारूढो नरसिंहः स्वाहि लोहितः पः नि
गमादिमः कृशानुभार्यास्वाहा १५ षडंगमाह ज्वलेति ज्वलज्वलमहामतिस्वाहा हृत् गरुडचूडाननस्वाहा
शिरः गरुडशिखेस्वाहाशिखा गरुडप्रभंजयप्रभंजय प्रभेदय २ विन्नासय २ विमर्दय २ स्वाहा वर्म १० १९

वसंजपोयुतं होमस्तिलैर्मधुरसंप्लुतैः अर्चापूर्वोदितावैवं मंत्रः पुत्रप्रदो नृणां १४ नरसिंहो माधवारूढो लो
हितो निगमादिमः कृशानुभार्यापंचार्णो मनुर्विषहरः परः १५ अनंतपंक्तिपक्षीद्रा मुनिछंदोभिदेवताः तार
वन्हिप्रियेबीजशक्तिं मंत्रस्य कीर्तितं १६ ज्वलज्वलमहामतिस्वाहा हृदयमीरितं गरुडेति पदस्यांते चूडान
नशुचिप्रिया १७ शिरोमंत्रो गरुडतः शिखेस्वाहाशिखामनुः गरुडार्णानुदित्वांते प्रभंजययुगं वदेत् १८
प्रभेदययुगं पश्चात् विन्नासयविमर्दय प्रत्येकं द्विस्ततः स्वाहा कवचे मनुरीरितः १९ उग्ररूपधरांते तु सर्वे
विषहरेति च भीषय द्वितयं प्रोच्य सर्वं दह दहेति च २०

उग्ररूपधरा सर्वविषहर भीषय भीषय सर्वं दह दह भस्मीकुरु कुरु स्वाहा नेत्रं २०

अप्रतिहतबलाप्रतिहतशासन हुं फट् स्वाहा अस्त्रं २१ वर्णन्यासमाह पादइति २२ ध्यानमाह तप्तेति स्व
र्णाणां नृणांमुग्रंविषंतत्क्षणात् शमयंतं दृक्षेवरं पक्षाभ्यांउच्चारिताः साम्नां बृहद्रथंतरादी नांगीतयोयेनतंर

भस्मीकुरुकुरुस्वाहा नेत्रमंत्रः प्रकीर्तितः अप्रतिहतवर्णोनेबलाप्रतिहतेतिच २१ शासनांतेतथाहुंफ
ट्स्वाहास्त्रमुदीरितः पादैकटीहृदिमुखेमूर्ध्निवर्णान्विन्यसेत् २२ तप्तस्वर्णनिभंफणींद्रनिकरैः कॢप्तां
गभूषंप्रभुंस्मर्तॄणांशमयंतमुग्रमखिलंश्रीपक्षिराजंभजे २३ पंचलक्षंजपेन्मंत्रंदशांशंजुहुयात्तिलैः पूजयेत्
मातृकापद्मे गरुडे। वेदविग्रहं २४ चतुर्थ्यंतपक्षिराजः स्वाहापीठमनुःस्मृतः दृष्ट्वांगंकर्णिकामध्ये नागान्पत्रेषु
पूजयेत् २५ अनंतंवासुकिंचापितृतीयंतक्षकंपुनः कर्कोटकंतथापद्मंमहापद्मंसमर्चयेत् २६ शंखपा
लंचकुलिकमीशादीन्वज्रसंयुतान् एवंसिद्धमनोमंत्रोनाशयेद्गरलद्वयं २७ विष्णुभक्तिपरोनित्यंयोभजे
त्पक्षिनायकं २ शत्रून्सर्वान्पराभूयसुखीभोगसमन्वितः २८

115

हृद्रथंतरेपक्षाविति श्रुतेः २३ २४ पक्षिराजायस्वाहेतिपीठमंत्रः २५ गरलद्वयंविषयद्वयंस्थावरजंगमं २७ २८

धरणीधवैः भूपतिभिः सेवितः चिरंजीविव॥ तनुक्षये हरिसायुज्यं प्राप्नोति॥ १२९॥ ॥ इतिश्रीमंत्रमहोदधौ
नौकायां हरिमंत्रकीर्त्तनं नाम चतुर्दशस्तरंगः॥ १४॥ ॥ रविमंत्र वक्तुमनीजानीते अथेति रविमंत्रमाह प्रणवइति
प्रणव ॐ भुवनेशानी ह्रीं॥ मेधाघः रेचिकान्वितान्तयुता घृ ७ अक्षियुक् इयुतः सर्गी च उमांकांतो णः णि सूर्यआ

जीवेदनेकवर्षाणि सवितो धरणीधवैः॥ कलेवरांते श्रीनाथसायुज्यं लभते तु सः॥ १२७॥ इति श्रीमन्महीधरवि
रचिते मंत्रमहोदधौ विष्णुमंत्रनिरूपणं नाम चतुर्दशस्तरंगः॥ १४॥ ॥ अथवक्ष्ये रवेर्मंत्रे रोगदारिद्र
नाशनं॥ प्रणवो भुवनेशानी मेधारेचिकयान्विता॥ घृ उमांकांतोक्षियुक् सर्गी सूर्य आदित्यइंदिरा दशवर्णम
नुर्देवभागोस्य मुनिरीरितः॥ २॥ गायत्रीछंद उद्दिष्ट देवता देवसेश्वरः मायाबीजं रमाशक्तिर्नियोगो भोष्टसि
द्धये॥ ३॥ सत्येतिहृदयं ब्रह्मशिरो विष्णुशिखा स्मृता॥ रुद्रवर्माग्निनेत्रं स्यात् सर्वेस्यास्त्रमुदाहृतं॥ ४॥

दित्यस्वरूपं इंदिराश्री॥ २॥ षडंगमाह॥ सत्येति॥ सत्यतेजोज्वालामणे हुं फट् स्वाहा हृत्॥ ब्रह्मतेजोशिरः
विष्णुतेजो शिखाङ्गाद्यादि॥ ४॥

॥ तरं०१५॥ भूयइति॥ शिवाग्नियोः ह्रीं श्रीं बीजयोर्मध्येस्थितेः षड्वर्णैः पुनः षडंगं कृत्वाशेषवर्णैश्चतुर्थ्यांतोदरपृष्ठनाम्ना ॥मं०म०॥
॥१५८॥ उदरपृष्ठयोर्न्यसेत्॥ यथा ह्रीं ॐ श्री हृत् ह्रीं घं श्री शिरः ह्रीं णं श्री शिखा ह्रीं सूं ह्रीं वर्म ह्रीं यें श्री नेत्रं ह्रीं आं श्री अ
स्त्रं इत्यादि कृत्वेति संबंधः॥५॥ ह्रीं दिं श्रीं उदराय नमः उदरे॥ ह्रीं त्यं श्रीं पृष्ठाय नमः पृष्ठे॥ इत्यष्टांगं॥६॥ पंचमूर्त्ति
न्यासमाह॥ आदित्यइति सद्यॐकारस्तदादि विलोमेन पंचह्रस्वाः॥ ॐ ए उ इ अ एतदाद्यानुङेनमोंतानादित्या
दीन्मूर्द्धादिषुन्यसेत्॥ यथा॥ ॐ आदित्याय नमो मूर्द्ध्नि एं रवये नमः मुखे उं भानवे नमो हृदि इं भास्कराय नमो

116

तेजोज्वालामणे हुं फट् स्वाहां ता मनसों गगाः॥ भूयः षडंगं षड्वर्णैः कृत्वांतस्थे शिवाग्नियोः॥१५॥ शेषार्णैरुदरे पृष्ठे
ऽतनाम्ना तयोर्न्यसेत्॥ आदित्यं च रविं भानुं भास्करं सूर्यमेव च॥६॥ मूर्द्धिवक्त्रेहृदि शिवे पादयोश्च भविन्यसेत्
सद्यादिपंचह्रस्वाद्यान्॥ चतुर्थीनमसान्वितान्॥७॥ मायारमागतानष्टौवर्णान्मूर्द्धिमुखेगले॥ हृत्कुक्षि नाभिलिंगे
षुपादयोः प्रणवादिकान्॥८॥

लिंगे॥ अं सूर्याय नमः पादौ॥७॥ वर्णन्यासमाह मायेति नमोन्वितानित्यपि बोद्धव्यं यथा॥ ॐ ह्रीं ॐ श्रीं नमो मूर्द्ध्नि ॥राम॥
लिंगे
ॐ ह्रीं घं श्रीं नमो मुखे ॐ ह्रीं णीं श्रीं नमो गले॥ ॐ ह्रीं सूं श्रीं नमो हृदि॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमः कुक्षौ॥ ॐ ह्रीं आं श्रीं नमो ये ॥१५४॥
नाभौ॥ ॐ ह्रीं दिं श्रीं नमो लिंगे॥ ॐ ह्रीं त्यं श्रीं नमः पादौ॥८॥

मंडलन्यासमाह। स्वरानिति॥ विधुं चंद्रं स्मरन् चंद्रमंडलं न्यसेन्। यथा। अं १६ सोममंडलाय नमः शिखादि कंठांतं॥१०॥ स्पर्शान् कादीन् मांतान्॥ यथा। कं २५ सूर्यमंडलाय नमः कंठादिनाभ्यंतं॥११॥ यादीति यं १० वन्हिमंडलाय नमः। नाभ्यादिपादांतं॥१२॥ अग्निसोमन्यासमाह आकारादीनि अं। २५ सोममंडलाय नमः मूर्द्धादिहृ

स्वरान्सबिंदूनुच्चार्य डें तशीतांशुमंडलं। शिखादिकंठपर्यंतं विन्यसेत्तु स्मरन्विधुं स्पर्शान्सबिंदूनुच्चार्य डें तभास्करमंडलं। कंठादिनाभिपर्यंतं विन्यसेत्तु ~~पावकं स्मरन् ११~~ ध्यायन्प्रभाकरं।१०। यादींस्तु बिंदुसंयुक्तान् डें तवन्हिमंडलमुच्चरन्। नाभ्यादिपादपर्यंतं विन्यसेत्पावकं स्मरन्।११। मंडलत्रयविन्यासः प्रोक्तस्तेजो विधायकः। आकारादिककारांतवर्णाद्यं सोममंडलं।१२। डेंनमोंतं न्यसेन्मंत्री मूर्द्धादिहृदयावधिः डकारादिसकारांतवर्णाद्यं वन्हिमंडलं॥१३॥ हृदादिपादपर्यंतं विन्यसेत्तं डें नमोंतिकं॥ अग्नीषोमात्मको न्यासः कथितः सर्वसिद्धिदः १४ सबिंदून्मातृकावर्णान् अजपापुरुषात्मने नमोंतं व्यापकं न्यस्य हंसन्यासोयमीरितः।१५।

द्यंतं डें इति डं २३ वन्हिमंडलाय नमः। हृदादिपादांतं॥१२॥१४॥ हंसन्यासमाह॥ सबिंदूनिति अं ५१ हंसपुरुषात्मने नमः सर्वांगे॥१५

॥तरं०१५ ग्रहन्यासमाह॥अष्टाविति अं आं॥५ आदित्याय भगवते नमः॥आधारे लं॥२ सौम्याय भगवते नमः कं॥३ अंगारा ॥मं०म०॥

॥१९७॥ य भगवते नमः॥ नाभौ चं॥४ बुधाय नमः हृदि टं॥५ बृहस्पतये नमः गले तं शुक्राय नमः मुखमध्ये पं॥७ शनैश्चराय नमः भ्रूमध्ये यं॥८ राहवे नमः भाले षं॥९ केतवे नमः ब्रह्मरंध्रे खेचराग्रहस्तन्नामांते भगवते नमइति पदं वदेत् तच्च प्रयोगे लिखितं॥

अष्टावष्टौ स्वरान् पंच पंच शःशेष वर्णकान् उक्तादित्युमुखान्यस्येत् चतुर्थ्यंतान् ग्रहान्नव॥१६॥ आधारलिंग नाभिहृत् कंठेषु मुखमध्यतः॥भ्रूमध्ये भालदेशे च ब्रह्मरंध्रे क्रमान्यसेत्॥१७॥ वदेत् खेचर नामांते पदं भगवते नमः हंसाख्यमग्निसौमाख्यं मंडलत्रयसंज्ञकं॥पुनर्न्यासत्रयं कुर्यान्मले नव्यापकं चरेत्॥१८॥ शोणांभोरुहसंस्थितं त्रिनयनं वेदत्रयीविग्रहं दानांभोजयुगाभयादि निदधं तं हस्तैः प्रवालंप्रभं केयूरांगदहारकंकणधरं कर्णोल्लसत्कुंडलं लोकोत्कोत्पत्तिविनाशपालनकरं सूर्यं गुणाब्धिं भजे॥१९॥ एवं ध्यात्वा जपेल्लक्षं सदशांशं तदृशांशतः पद्मैस्तिलैर्वा जुहुयात्तर्पयेद्भोजयेद्द्विजान्॥२०॥

एवमुत्तरतन्त्रसंबंधः॥१६॥१७॥ हंसेति ग्रहन्यासानंतरं हंसाग्निसोममंडलसंज्ञं न्यासत्रयं पुनः कुर्यात् प्रथमकरणादि विपरीत्येनेत्यर्थः॥१८॥ ध्यानमाह॥ रक्तपद्मस्थं वेदत्रयीतनुं सैषा त्रय्येव विद्या तपतीति श्रुतेः ऊर्ध्वयोः पद्मद्वयं अधो वामदक्षयोरभयदाने॥१९॥२०॥ ॥राम॥ ॥१९७॥

117

धर्मादिपीठपूजायां धर्माष्टकस्थाने पूर्ववपूज्याः प्रभूताय विमलाय साराय समाराध्यायेति आग्नेयादि दिक्षु संपूज्यः परमसुखाय नम इति मध्ये च पुनरनंतादीनु पूर्ववत् प्रथमस्तरंगो क्तवत् ते चाष्टवेव ततः सोमंडलाय वन्हिमंडलाये त्यर्च्य सूर्यमंडलाय नम इति यजेत् २१ २२ एतावंत एव पीठदेवा निष्ठा पीठशक्तीर्यजेत् ताश्चा दृशेमेति तासां बीजान्याह ह्रस्वेति ह्रस्वत्रयं अइउ क्लीबाः ऋ ॠ लृ ॡ एतद्व्यतिरिक्ताः रेफबिंदुयुतास्वराः क्रमात्

पीठ्येत्पूर्वपूजायां धर्माद्यष्टस्थले त्विमान् प्रभूतं विमलं सारं समाराध्यं विदिक्ष्वथ २१ परमादिमुखं मध्येनंतादीन् पूर्ववद्यजेत् सोमाग्नि मंडलेष्वर्च्ये रविमंडलमर्चयेत् २२ ततोष्टदिक्षु मध्ये च पीठशक्तीरिमा नव दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा विभूति विमला तथा २३ अमोघा विद्युता सर्वतोमुखी पीठशक्तयः ह्रस्वत्रय क्लीबहीनस्वरा वन्हींदुसंयुताः २४ बीजानि पीठशक्तीनां तदाद्यास्ताः प्रपूजयेत् ब्रह्मविष्णुशिवात्मानेकाय सौराय योगस्मृतिः २५ पीठात्मनेन मस्तार पूर्वः पीठः मनुः स्मृतः तारः सं दवियत् कांतो बिंदुमद्दिंदु वर्जितो २६

तासां बीजानि तत्पूर्वास्ताः पूजयेत् रां रीं रूं रें रैं रों रौं रं रः इति रां दीप्तायै नमः रीं सूक्ष्मायै नम इत्यादि २४ पीठमंत्रमाह ब्रह्मेति स्मृतिर्गीः ॐ ब्रह्मविष्णुशिवात्मकाय सौराय योगपीठात्मने नम इति २५ मूर्तिमंत्र कल्पेन मंत्रमाह तार इति तारः ॐ सं दर्वियत् बिंदुयुतः हः कांतो खो बिंदुमद्दिंदु वर्जितो खं खखो ल्कायस्व रूपं

तरं०१५ प्राग्वदिति षडंगाग्न्यादिषु संपूज्य दिक्षु अष्टांगानि न्यासोक्तानि यजेत् २८ आदित्यादीन् पंच मध्ये दिक्षु च न्या | मं०म०
११८ सवत् ॐकाराद्येदिपंच ह्रस्वाद्यान् उषामिति आद्यवर्णाद्या: ॐ उषायै नम: आग्नेयां प्रं प्रज्ञायै नम: नैर्ऋत्ये प्रं प्रभा
यै नम: वायव्ये सं संध्यायै नम: ईशान्यां २९

स्तोक्ताय हृदयं मंत्रो नवार्णो मूर्तिकल्पने अनेन मूर्तौ कल्पितायां यजेत् प्रद्योतनं प्रभुं २७ प्राग्वत् षडंगं संपूज्य दिक्षु
ष्टांगं प्रपूजयेत् आदित्यं मध्यतो भ्यर्च्य रविभानुं च भास्करं २८ सूर्यं दिशासु सध्यादि पंच ह्रस्यादिकान् यजेत् उषां
प्रज्ञां प्रभां संध्यां आद्यार्णाद्या विदिक्ष्वपि २९ ब्रह्माद्यादिवलेष्वर्चेन्महालक्ष्मीं छत्रस्थले रुणं सोमं बुधं गुरुं शुक्रं दि
क्षु आद्यार्णादिकान्यजेत् ३० अंगारकं शनिं राहुं केतुं कोणेषु पूर्ववत् इंद्राद्यानायुधैर्युक्तान् पार्षदानर्चयेद्र्वे ३१
इत्थं संसिद्धमनोर्दद्यानाढ्यानेवं षड्दिने प्राणानायम्य संदृष्टः कृत्वा न्यासान्पुरोदितान् ३२ स्वमंडले यजेद्देवं कमान
सैरुपचारैकैः सुताम्रघटितं प्रस्थतोयग्राहि मनोहरं ३३

ब्राह्मेति अष्टम्यां मातुः स्थाने अरुणामेव यजेदित्यर्थः ३० ३१ अर्घविधिमाह प्रणोति प्रस्थः षोडशपलानि ३३ | एम
१९८

118

मूलं विलोममेव सूर्यमंडलान्निर्गच्छदमृतं तद्दियाविभाविते जले: ३४ ३५ वस्तून्याह रक्तं करवीरं वेणु

मंडले स्थापयेत्पात्रं रक्तचंदननिर्मितैः विलोमं मातृकां मूलं जपन्संपूरयेज्जलैः ३४ रविमंडलनिर्गच्छत्सुधां

बुद्धिविभाविते: त्रयोदशैव वस्तूनि प्रक्षिपेन्मूलमुच्चरन् तिलतंदुलदर्भाग्रश्यामाकरात्रिकाः हयारिकु

सुमं रक्तं चंदनं रक्तचंदनं ३६ गोरोचनाकुंकुमं च चंदनं रक्तचंदनं जपां वेणुयवानपि तज्जले पीठमाध्यर्च्या

वाह्याभानुं स्वमंडलात् ३७ अखिलैरुपचारैस्तु पूजयेद्वा व्रतीरपि प्राणायामत्रयं कृत्वा षडंगंन्यासमाचरेत्

३८ चंदनेन सुधाबीजं दक्षे करतले लिखेत् छादयेद्दर्घपात्रं तु वामकेनेतरेण च ३९ अष्टोत्तरशतावृत्या

मूलेनांभोभिमंत्रयेत् आमूर्ध्नपात्रमुद्धृत्य दृष्टिं चाधाय मंडले ४१ मनसा पूजयेत्तत्र भानुमावरणान्वितं अर्घंद

द्यात्रविंध्यायन् रक्तचंदनंमंडले ४२ ततःपुष्पांजलिं दद्यान्मंडलस्थाय भानवे अष्टोत्तरशतं मूलं जपेदासनसं

स्थितः ४३

घवानृवंशोत्पन्नान्यवान् ३६ ३८ सुधाबीजं वमिति तेन दक्षकरेण ३९ ४३

४४-४५ मंगलमंत्रमाह तारइति तारः ॐ वियत्तुर्हः दीर्घबिंदुयुतं ह्रं पुनस्तस्वविय तूचंद्रांकितं ४६ विस
र्गाभृगुः सः रात्रीश सर्गिणौ बिंदुयुतविसर्गयुतौ चंडीशो खौ खंखः ४७ धरमात्मजो मंगलो देवता ४८ ध्यान

प्रसंके प्रातरेवं योदद्यादर्घ्यं विवस्वते लक्ष्मीं यशः सुतान्विद्यामैश्वर्यं से साधिगच्छति ५४ गायत्र्युपासनासक्तः
संध्यावंदनतत्परः दशार्णजपन्विप्रो नचदुःखमवाप्नुयात् ५५ अथवक्ष्मिधरासूनुमंत्रसुतधनप्रदं तारोविय
तूदीर्घबिंदुयुक्तं चंद्रांकितः पुनः ५६ भृगुर्विसर्गी चंडीशो क्रमाद्रात्रीशसर्गिणौ षड्वर्णौ मनुराख्यातो भीष्टदा
यीन्कृणापह ५७ मुनिर्विरूपो गायत्रीछंदो देवो धरात्मजः षड्भिः वर्णैः षडंगानि मनोः कुर्वीत साधकः ५८ जपाभंशि
ववस्त्रे दपद्येहेस्तगदामूलशक्तीवरं धारयंतं अवंतीसमुत्थं सुमेषासनस्थं धरानंदनं रक्तवस्त्रं समीडे ५९ रस
लक्षं जपो होमः सद्भिः खदिरस्यच शैवे पीठे यजेद्वौ मं प्रागंगानि प्रपूजयेत् ५० एकविंशतिकोष्ठेषु मंगलादीन्प्र
पूजयेत् तद्बहिः ककुभां नाथान्कुलिशादीस्ततोर्चयेत् ५१

माह जपाकिमिति भूलवरो दक्षयोः अन्ययोरितरे ५० रसलक्षं षट्लक्षं शैवेपीठे मृत्युंजयोक्ते ५१ ककुभांनाथ
निद्रादीन् कुलिशादीन्वज्रादीन् ५१

६२ भौमव्रतमाह मार्गेति ॥ शुचिविग्रहा शरीरश्चिंतानिवर्त्तनानंतरं प्रक्षालितपाणिपादमुखं ॥ ५३॥५५ स्वप्रतीके

इत्थं सुसिद्धमंत्रेशं श्रेष्ठसिध्यै प्रयोजयेत् ॥ नारीपुत्रमम्भीप्संती भौमहेतद्व्रतं चरेत् ॥ ५२ मार्गशीर्षेथ वैशाखे तस्या
रंभः प्रशस्यते अरुणोदयवेलायामुत्थाय शुचिविग्रहा ॥ ५३ दंतानूधावेदपामार्गसमिधा मौनसेविनी नद्या
दिसलिले स्नात्वा धारयेद्रक्तवाससी ॥ ५४ नैवेद्यकुसुमालेपानूरक्तानूसंपाद्य संयुता ॥ विधिज्ञं विप्रमाहूय भौ
ममर्चेत्तदाज्ञया ॥ ५५ रक्तगोगोमयालिप्तदेशे पीठनिषेविणी मंगलादीनि नामानि स्वप्रतीकेषु विन्यसेत् ॥ ५६
मंगलं विन्यसेदंघ्रौ भूमिपुत्रं तु जानुनोः ॥ ऊर्वोश्च ऋणहर्त्तारं कटिदेशे धनप्रदं ॥ स्थिरासनं गुह्यदेशे महाकाय
मथोरसि वामबाहुतनोन्यस्येत् सर्वकर्मावरोधकं ॥ ५७ लोहितं दक्षिणेबाहौ लोहितांगं लन्यसेत् वदने विन्यसे
त्सामगानां कृपाकरं ॥ ५८ धरात्मजं रसोरस्थोः कुजं भौमं ललाटतः ॥ भूतिदं तु भ्रुवोर्मध्ये मस्तके भूमिन
दनं ६०

निजांगेषु ॥ ५६ न्यासमेवाह मंगलमिति ॥ ॐ मंगलाय नमः पादयोरित्यादि ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥

॥ तरं०९५ ६८ मंत्रमाह ॥ भूमिपुत्रेति ६९-७० पूर्वनाममभिमंगलाद्यैः ७१-७२ ॥ मं०म० ॥

॥ १२० ॥

अंगारकं शिखायां तु सर्वांगे विन्यसेद्यमं ततो बाहुद्वये न्यस्येन्नु सर्वरोगापहारकं ६१ मूर्द्धादि दक्षिक तीरं पादयं तविग्रहे न्यसेद्वक्ष्य पर्ह्णतो रंचरणान्मस्तकावधि ॥ ६२ दिक्षु प्रवेन्यसेदंसं सर्वकामफलप्रदं ॥ आरंचक्रं भूमिजं च नाम्नो वक्ष्यसि मूर्द्धनि ६३ एवं न्यस्तशरीरासौ ध्यायेद्धरणिनंदनं ॥ अर्घसंस्थाप्यविधिवत्पूजयेदुपचारकं ६४ एकविंशतिकोष्ठाढ्ये त्रिकोणे ताम्रपत्रगे ॥ आवाह्य धरणीपुत्रं शोणैः पुष्पैश्च चंदनैः ॥ ६५ ॥ अंगानि पूजये त्प्राग्वदेकविंशतिकोष्ठके मंगलादीस्त्रिकोणेषु चक्रमारंच भूमिजं ॥ ६६ ॥ ब्राह्मयाया मातृका बाह्ये शक्रादीनायु धान्यपि ॥ धूपदीपौ विधायाथ गोधूमान्नं निवेदयेत् ॥ ६७ ॥ जलपूर्णे ताम्रपात्रे रक्तपुष्पाक्षतान्विते फलं निधाय मंत्राभ्यां गोमार्घं निवेदयेत् ॥ ६८ ॥ भूमिपुत्र महातेजः स्वेदोद्भवपिनाकिनः सुनार्थिनी त्वांप्रपन्ना गृहाणार्घं नमोस्तुते ६९ ॥ रक्तप्रवालशंकाशजपाकुसुमसंन्निभः ॥ महीसुत महाबाहो गृहाणार्घ्यं नमोस्तु ते ७० ॥ एकविंशतिकृत्वोथ प्रणमेत्पूर्वनामभिः प्रदक्षिणाविधानन्यास्त्वावंत्सो वसुधात्मजे ॥ ७१ ॥ खदिरांगारकेणाथ कुर्याद्रेखा ॥ राम ॥ त्रयं समं ॥ वामपादेन मंत्राभ्यामेताभ्यां न समार्जयेत् ॥ ७२ ॥

॥ १२० ॥

120

रेखामार्जनमंत्रमाह दुःखेति ७२७४७५ स्तुतिमाह। धरणीति। ७६। ८१। उद्यापनमाह। तिलैरिति। ८२ मंडल

दुःखदौर्भाग्यनाशाय पुत्रसंतानहेतवे कृतं रेखात्रयं वामपादेनैतत्समार्जयेत् ७३॥ ऋणत्रयविनाशाय मनो
ऽभीष्टार्थसिद्धये॥ मार्ज्जयाम्यसितां रेखास्तिस्रो जन्मत्रयोद्भवाः॥ ७४॥ ततः पुष्पांजलिं कृत्वा स्तुवीत धरणीसुतं ध्या
यंती चरणांभोजं पूजासांगत्वसिद्धये॥ ७५। धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्तेजसमप्रभं कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमा
म्यहं ७६॥ ऋणहर्त्रे नमस्तुभ्यं दुःखदारिद्र्यनाशिने। नभसि द्योतमानाय सर्वकल्याणकारिणे॥ ७७॥ देवदान
वगंधर्वयक्षराक्षसपन्नगाः॥ ७८ सुखं यांति यतस्तस्मै नमो धरणिसूनवे॥ ७९॥ यो वक्रगतिमापन्नो नृणां दुः
खं प्रयच्छसि॥ पूजितः सुखसौभाग्यं तस्मै क्ष्मासूनवे नमः॥ ८०॥ प्रसादं कुरु तेनाथ मंगलं मंगलप्रद। मेषवाहन रु
द्रात्म पुत्रान्देहि धनं यशः॥ ८१॥ एवं संस्तूय संपूज्य गृह्णीयाद्ब्राह्मणाशिषः॥ गुरुवे दक्षिणां दत्वा भुंजीतान्नं नि
वेदितं॥ ८१॥ प्रतिभौमदिनं कुर्यादेवं संवत्सरावधी॥ तिलैर्विधापयेद्धोमं शतार्थं भोजयेद्द्विजान्॥ ८२॥ माहेय
मूर्त्तिं सौवर्णीमाचार्याय निवेदयेत्॥

स्यद् इति॥ सर्वतोभद्रमंडले घटं संस्थाप्य तत्र भौममूर्त्तिं सौवर्णीं प्रतिमां पूज्याचार्याय दद्यात्॥ ८२॥

॥ तरं०५५ ८५ ८७ गुरुमंत्रमाह ॥ खड्गीशाविति ॥ खड्गी शो द्वौ वकरौ ॥ भारभूतिस्थौ ऋवर्णस्थौ तयोराद्योऽक्रूरेण बिंदुनायुतः ॥ मं०म० ॥

॥१२१॥ ८८ ॥

मंगलं च स्थेघटे पुष्पसुमनसो भाग्यसिद्धये ॥ ८३ ॥ एवं व्रतपरा नारी प्राप्नुयात्सुभगा सुतान् धनाय स्वेऋणनाशाय व्रतं कुर्यात्सुमानपि ॥ ८४ ॥ अग्निमूर्द्धेत्यपि मनुं वेदिकं ब्राह्मणो यजेत् ॥ तथांगारकगायत्री सर्वाभीष्टप्रसिद्धये ॥ ८५

अंगारकाय शब्दांते विद्महे पदमुच्चरेत् ॥ शक्तिहस्ताय च पदं धीमहीति ततो वदेत् ॥ ८६ ॥ तन्नो भौमः प्रचोदयादिति च कीर्त्तयेत् ॥ एषांगारकगायत्री जप्ताभीष्टप्रदायिनी ॥ ८७ ॥ माहेयोपासनं प्रोक्तं गुरुमंत्रमुदीर्यते

खड्गी शो भारभूतिस्थो तत्राद्यो क्रूरसंयुतः ॥ ८८ ॥ नभोभृगुर्लोहितस्थो हरिर्वायुर्भगान्वितः ॥ हृदयांतोष्टवर्णोयं मनुर्ब्रह्मा मुनिः स्मृतः ॥ ८९ ॥ छंदोनुष्टुप् सुराचार्यो देवता बीजमादिमं ॥ वराभ्यां दीर्घयुक्ताभ्यां षडंगानि प्रकल्पयेत् ॥ ९० ॥ रत्नाष्टापदवस्त्रराशिममलं दद्यात्क्षिपंतं करादासीनं विपमो(?)करं निदधनं रत्नादिराशौ परं पीतालेपनवस्त्रपुष्पमखिलालंकारसंभूषितं विद्यासागरपारगं सुरगुरुं वंदे सुवर्णद्युतिं ९१ ॥

॥ राम ॥

नभो हः ॥ लोहितस्थः भृगुः ॥ पकारस्थ सकारः ॥ ८९ ॥ वराभ्यामिति वांह्रतु वीं शिर इत्यादि ॥ ९० ॥ ध्यानमाह रत्नेति दक्षहस्तात् रत्नं हेमराशिं क्षिपंतं ॥ वामकरं रत्नादिआरोपयंतं ॥ ९१ ॥ ॥ ॥

॥१२१॥

धर्माधर्मादिपीडिइत्तिपीड शत्रुकयोनसंतीत्यर्थः ।९२।।९४। शुक्रमंत्रमाह ।।तारइति।तारः ॐ।वस्त्रं वस्वरूपं

जपित्वाशीतिसाहस्रं हुत्वान्नेनघृतेन वा धर्माधर्मादिपीडेतं पूजयेद्गंधादिग्धवैः ।९३। सिद्धमंत्रो प्रकुर्वीत प्र
योगानीष्टसिद्धये हरिद्राकुसुमैर्हुत्वाघृताक्तैर्दिवसत्रयं ।९३। सविंशतिशतं मंत्री वासांसि लभते मणीन्
शत्रुरोगादिपीडासु कलहे स्वजनोद्भवे ।९४। जुहुयात्पिप्पलोत्थाभिः समिद्भिस्तन्निवृत्तये ।। तारो वस्त्रं भगी सू
र्योदेहि शुक्राय ठद्वयं ।। ९५ ।। एकादशाक्षरो मंत्रो हेमवस्त्रप्रदायकः ।। ब्रह्मा मुनिर्विराट्छंदो देवता दैत्यपूजितः
९६ बीजं सारोग्निभार्या तु शक्तिरस्य प्रकीर्तिता । एकद्विचंद्रनोक्राग्निर्नेत्रवर्णैर्मनूद्भवैः ।। विधायास्य षडंगानि
ध्यायेद्दिव्यानिधिं सितं ।९७।। श्वेतांभोजनिषण्णमापणतटे श्वेतांबरालेपनं नित्यं भक्तजनाय संप्रददतं वा
सोमणीनूराटकं ।।९८ वामेनैव करेण दक्षिणकरे व्याख्यानमुद्रांकितं शुक्रं दैत्यवरार्चितं स्मितमुखं वंदे सितां
गप्रदं ।९९।। अयुतं प्रजपेन्मंत्रं तद्दशांशं जुहुयाद्घृतं यजेद्धर्मादिपीठे नमेंगेंद्रादिकदायुधैः ।९९।।

भगी सूर्यः । ए युता मः ।मे। देहि शुक्राय स्वस्वरूपं उद्वयं स्वाहा ।९५।९७। ध्यानमाह श्वेतेति । आपणतटे । हृदसमीप
प्रदेशे श्वेतपद्मास्थितं ।९८-९९।।

॥तं०९५॥ ॥मं०म०॥

॥६२॥

९०१ व्यासमंत्रमाह बालइति बालोवः। पवनदीर्घेंदुयुक्तः यकाराकारविंदुयुतः। व्याललं हिटीशयुक्। एयुतः
वकारःवे। अत्रिर्दः। व्यासायस्वरूपं हृदयं नमः। ६२॥ ध्यानमाह। व्याख्येति। विप्रव्रातव्रतं ब्राह्मणसमूहपालि

।८

स्कंधेः श्वेतकुसुमैर्जुहुयाद्वासरे॥ एकविंशतिवारं यो लभते संपुटं कमणीनु॥१०५ बालोपवनदीर्घेंदुयुक्तोहि
टीशयुक्तलं जन्निर्व्यासाय हृदयं मनुरष्टाक्षरो मतः॥ ब्रह्मानुष्टुप्मुनिश्छंदो देवः सत्यवतीसुतः॥ आद्यं बी
जं नमः शक्तिरीर्घाढ्यो नादिनांगकं॥ ११॥ व्याख्यामुद्रिकया लसत्करतलं सद्योगपदस्थितं वामजानुतले दधा
नमुपरं हस्तं स विद्यानिधिं॥ विप्रव्रातव्रतं प्रसन्नमनसं पाथोरुहांगद्युतिं पाराशर्यमतीवपुण्यचरितं व्यासं
स्मरे सिद्धये॥ १२॥ जपेदष्टसहस्राणि पायसैर्होममाचरेत्। पूर्वोक्तपीठे व्यासस्य पूर्वमंगानि पूजयेत्॥ ४॥ प्राच्यादि
षु यजेत्पैलं वैशंपायनजैमनी॥ सुमंतं कोणभागेषु श्रीशुकं रोमहर्षणं॥ ५॥ उग्रश्रवसमन्यांश्च मुनीन्संद्रादिकायुधान्
एवं सिद्धमनुर्मंत्री कवित्वं शोभनाः प्रजाः॥ व्याख्यानशक्तिं कीर्तिं च लभते संपदां वयं मृत्युंजयेन पुटितं यो व्यास
स्य मनुं जपेन्। सर्वोपद्रवसंत्यक्तो लभते वांछितं फलं ७

॥राम॥

॥६२॥

122

स्थितं। पाथोरुहांगद्युतिं। नीलेंदुवरकांतिं॥ ३। पूर्वोक्तपीठधर्मादिके। ६७॥

मृत्युंजयमंत्रमाह॥ तार इति तार ॐ। वामकर्णविंदुयुक्तः॥ भृगुलिजः जूं सर्गः सः। केवलोऽप्ययं जप्तो नृणां मृत्युनाशनः॥ किं पुनस्तत्पुटितव्यासमंत्रः॥ अस्य मंत्रस्य कहोल ऋषिः देवी गायत्री छंदः॥ मृत्युंजयो देवता जूं बीजं सः शक्तिः॥ दीर्घाढ्यं सकारेण षडंगः॥२०॥ इति मंत्रमहोदधौ नौकायां पंचमस्तरंगः॥१५॥ ॥

तारः भृगु लो वामकर्णविंदुयुक्तं संसर्गकः॥ मृत्युंजयस्य मंत्रोऽयं त्रिवर्णो मृत्युनाशनः॥२॥ जप्तोऽयं केवलो नृणामिष्टसिद्धिं प्रयच्छति॥ किं पुनस्तेन पुटितो वेदव्यासानुरुत्तमः॥१०॥ इति श्रीमन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ सूर्यादिमंत्रकथनं नाम पंचदशस्तरंगः॥१५॥ ॥ महामृत्युंजयं वक्ष्ये दुरितायनिवारणं यं प्राप्य भार्गवः शंभो मृत्युतानूदेत्यान जीवयत्॥१॥ तारः खं व्यापिनी चंद्रयुक् तारश्चतुराननः॥ अर्घीशबिंदुसंयुक्तो हंसः सर्गा च भूर्भुवः॥२॥

महामृत्युंजयं मंत्रं वक्तुं प्रतिजानीते। महामृत्युंजयमिति। स्पष्टोऽर्थः॥१॥ मंत्रमाह। तार इति। तार ॐ। व्यापिनी चंद्रयुक् औ बिंदुयुतं खं हः॥ तार ॐ॥ अर्घीशबिंदुसंलक्ष्य तुराननः ॐ। बिंदुयुतो जः जूं। सर्गी हंसः भूर्भुवः स्वरूपं॥२॥

॥ तरं ०५६ ॥ बालसर्गाद्यो। बविसर्गयुतः सकारः स्वः॥ त्र्यंबकं वैदिको मंत्रः यथा॥ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं ॥ मं०म०॥

॥५२३॥ उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् इति भूर्भुवः स्वः स्वरूपं तारं ॐ तद्युतः भुजंगेशः रः रौं नुस्वरूपं सर्गवान् भृगुसः॥२॥ मनुविद्याद्यः आकाशः॥ औ बिंदुयुतो हः हौमिति प्रणवो तश्च मंत्रो यथा॥ ॐ हौं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः॥ त्र्यंबकं भूर्भुवः स्वरों जूंसः॥ ॐ इति पंचाशद्दशार्णः॥५०।४।५। मायाह्रीं रमाश्रीं ६। मूर्द्धेति

123

सकारो बालसर्गाद्योः त्र्यंबकं वैदिको मनुः भूर्भुवः स्व भुजंगेशस्ताः जूं सर्गवान् भृगुः॥२॥ आकाशो मनुविंद्वाद्यः प्रणवांतो मनुत्तमः॥ महामृत्युंजयाख्योयं पंचाशद्वर्णनिर्मितः॥४ वामदेवकहोलाख्यवशिष्ठामुनयोस्य तु॥ छंदांस्युक्तानि रुद्रेणापंक्तिगायत्र्यनुष्टुभः॥५॥ सदाशिवमहामृत्युंजयरुद्रोस्य देवता मायाशक्ती रमाबीजं विनियोगार्थसिद्धये॥६॥ मूर्द्धि वक्त्रे हृदि शिवे पदोर्मुनिमुखान्न्यसेत्। त्रिचतुर्वसुनंदेषुगुणवर्णाननुष्टुभः॥७॥ तारो नमो भगवते रुद्रायेतिपदान्वितान्। मूलादिनववर्णाद्यानुक्तान्कुर्यात्षडंगकं॥८॥

॥ राम ॥

॥५२४॥

मुनिमुखानृष्यादीन् मूर्द्धादिषु न्यसेत्। शिवे लिंगे। षडंगन्यासमाह त्रिचतुरिति। अनुष्टुभः। त्र्यंबकमंत्रस्यादिवर्णान्मूलादिनववर्णान् मूलमंत्रस्यादौ नवार्णास्ताराद्यास्तदादीन्। ॐ नमो भगवते रुद्राय इति पदांतानित्यर्थः॥८॥

यथा। ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यंबकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा हृत् १ ॐ १ यजामहे ॐ १० अमृतमूर्त्तये मां जीवय शिरः २। ॐ सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं ॐ १० चंद्रशिरसे जटिने स्वाहा शिखा ३ ॐ १ उर्वारुकमिव बंधनात् ॐ त्रिपुरांतकाय ह्रां ह्रीं कवचं ४ ॐ १ मृत्योर्मुक्षी ॐ १० त्रिलोचनाय ऋग्यजुःसा ममंत्राय नेत्रं ५। ॐ मामृतात् ॐ। अग्नित्रयाय ज्वल २ मां रक्ष २ अघोरास्त्राय अस्त्रं ६। ७ ८ १२ वर्णन्यासमाह

शूलांते पाणये स्वाहा हृन्मंत्रांते नियोजयेत्। अमृतांते मूर्त्तये मां जीवयेति शिरो ततः। ९। शिखांते चंद्रशिरसे जटिने वह्निवल्लभा॥ त्रिपुरांतकाय ह्रां ह्रीं कवचांते मनुस्मृतः। १०। रुद्राय त्रिपदस्यांते लोचनाय पदं ततः त्र्यृग्यजुःसाममंत्राय वर्णनेत्रमनो पठेत्। ११। अग्नित्रयाय ज्वल च ज्वल मां रक्ष रक्ष च॥ अघोरास्त्राय मंत्रायमस्त्रमंत्रां ततः स्मृतः॥ १२॥ द्वाविंशत् त्र्यंबकाद्यर्णान् नमोंतान् बिंदुसंयुतान्॥ तारादि नववर्णाद्यानंगेष्वपुत्र प्रविन्यसेत्॥ १३॥ पूर्वपश्चिमयाम्योदक्षुरवेषु रसिकं ततः वदने नाभिहृत्पृष्ठे कुक्षौ लिंगे पदे न्यसेत्॥ १४॥

द्वात्रिंशदिति। प्रणवादि नववर्णाद्यान् सबिंदून्नमोंतान् त्र्यमित्यादि द्वात्रिंशद्वर्णान् पूर्ववक्त्रादिष्वंगेषु न्यसेत्। ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यं नमः पूर्ववक्त्रे॥ ॐ १ बं नमः पश्चिमवक्त्रे इत्यादि प्रयोगः॥ १३॥ अंगन्यासहृत्पूर्वेति पूर्ववक्त्रादिष्वेकैकं वर्णं न्यसेत्॥ १४॥

तरं० १६ उरू मूलेति उरुमूलोरुमध्ये जानुजानुवृत्ते स्तने पार्श्वे पादकरनासामुखेष्वौ मूर्द्धन्येकं १५ पदं न्यासमाह मं० म०

१२४ अथेति शिवलिंगे १६.१७ पदेषु वर्णसंख्यामाह त्रीति त्र्यंबकं नमः शिरसीत्यादि परकले अमृतादिति चरमं पदं ततो मूलमंत्रेण व्यापकं विधाय त्रिलोचनं मृत्युंजयं शिवं ध्यायेत् १८ हस्तेति अष्टहस्ताविनियोगमाह अंकस्थयोः करयोः कुंभोद्धृतं तदूर्ध्वस्थ करयोः कुंभाभ्यां जलमुद्धृत्य करद्वयेन स्वशिरोऽभिषिंचंतं

उरुमूलोरुमध्यस्थ जानुनोर्जानुवृत्तयोः स्तनयोः पार्श्वयोः रंध्रोः कर्योर्नेत्रे मूर्द्धनि १५ अथैकादशावि न्यस्येत्पदानि शिरसि भ्रुवोः नेत्रयोर्वदने गंडे हृदये जठरे शिवे १६ ऊर्वोर्जानुप्रदेशे च पादयोः क्रमशः पुनः त्रिवेदगुणबाणाद्रिध्रिरामाक्षिगुणेंदुभिः १७ त्रिभिर्वर्णैश्च विज्ञेयापदसंख्या क्रमाद्बुधैः मूलेन व्यापकं कृत्वा ततो ध्यायेत्रिलोचनं १८ हस्तांभोजयुगस्थकुंभयुगलादुद्धृत्य तोयं शिरः सिंचंतं करयोर्युगेन दधतं स्वांके सकुंभौ करौ अक्षस्रक्मृगहस्तमंबुजगतं मूर्द्धस्थचंद्रस्रवत्पीयूषोन्नतनुं भजे सगिरिजं त्र्यक्षं च मृत्युंजयं १९

रा० म० १२४

करयोः मृगाक्षमाले दधानमिति मूर्द्धस्थितो यश्चंद्रस्ततः स्रवतामृतेन उन्नाकृ दिना तनुर्यस्य उदीकृदेहस्य स्य निष्ठायां उन्नेति स्वरूपं सगिरिजं भवानीसहितं त्रीण्यंबकानि नेत्राणि यस्य तं १९

124

मुद्रामाह मुष्टीति मुष्टिं दक्षिणहस्तेनाबध्यायोर्द्धं समुन्नयेत् । मुद्रा मुष्ट्याभिधाख्या ना सर्वविघ्नविनाशिनी
तिमुष्टिमुद्रालक्षणं ॥ सारंगो मृगस्तन्मुद्रालक्षणं । यथा ॥ दक्षस्या नामिकांगुष्टमध्यमाग्राणियोजयेत् शिष्टे
द्वे नुच्छ्रितेकुर्यान्मृगमुद्रेयमीरितेति ॥ मुष्टीकरौविधायद्वौ वामस्योपरिदक्षिणंकृत्वा शिरसी युंजीत शक्तीमु
द्रेयमीरितेति ॥ शक्तिमुद्रालक्षणं ॥ उच्छ्रितं दक्षिणांगुष्टं वामांगुष्टेन बंधयेत् वामांगुलिर्दक्षिणाभिरंगुलीभि

मुष्टिसारंगशक्त्याख्यालिंगेपंचमुखाभिधाः ॥ मुद्राप्रदर्श्य प्रजपेत् लक्षं तस्य दशांशतः ॥ २१ ॥ दशद्रव्यैर्प्रजुहुया
त्तानि बिल्वफलं तिलाः ॥ पायसं सर्षपादुग्धं दधि दूर्वा च सप्तमी ॥ २२ ॥ वटपालाशखदिरसमिधो मधुराप्लुताः
वामादिशक्तिसंयुक्ते शेषपीठे यजेच्छिवं ॥ २३ ॥ वामा ज्येष्ठा तथा रौद्री कली प्रोक्ता चतुर्थिका ॥ कलादिकाविक
रणीब लादयाविकरण्यपि ॥ २३ ॥ बलप्रमथिनी चान्या सर्वभूतदमन्यपि मनोन्मनीति शर्वस्य नव प्रोक्ता पीठ
शक्तयः ॥ २४ ॥

र्वि बंधयेत् ॥ लिंगे मुद्रेयमाख्याना शिवसान्निध्यकारिणी ॥ इति लिंगमुद्रालक्षणं ॥ मणिबंधे करौ कृत्वा अंगु
ल्यग्राणि मिलयेत् मुद्रा पंचमुखाख्येयं दर्शिता शिवतोषणीति पंचमुखमुद्रालक्षणं ॥ २१ ॥ दशद्रव्याण्याह बिल्वेति ॥ २२ ॥
पीठशक्तीराह ॥ वामेति ॥ २३ ॥ २४ ॥

॥तरं २६ आसनमंत्रमाह तारइति॥ ॐ नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्तायअनंताययोगपीठात्मने नमः इ ॥ मं० म०॥

॥१२५ ति॥ २५॥ २६ आवर्णपूजाकालमाह॥ पाद्यादीति पाद्यार्घ्याचमनीयस्नानवस्त्रोपवीतचंदनपुष्पाणि दत्वा आवरणपूजां कुर्यात् तत्रइशानकोणे इशानः सर्वविद्यानामित्यापस्तंबशाखोक्तं मंत्रं पठित्वेशानं यजेत् २७

तारो नमो भगवते सकलेति पदं ततः॥ गुणात्मशक्तियुक्तायानंतायच पदं वदेत्॥ २५॥ योगपीठात्मने पीठमंत्रः प्रोक्तो नमोंतिकः॥ पीठे पुष्पांजलिं दत्वा मूर्त्तिं मूलेन कल्पयेत्॥ २६॥ पाद्याद्यैः कुसुमांतोपचारांते त्वावरणीर्यजेत्॥ ई ईशानं शंभुकोणे तु यजेदीशानमंत्रतः॥ २७॥ तत्पुरुषमघोरं च वामदेवं ततीयकं सद्योजातं यजेद्दिक्षु वेदोक्तस्वस्वमंत्रतः॥ २८॥ इशानादिसमीपेषु निवृत्त्याद्याः कलाः क्रमात्॥ निवृतिश्च प्रतिष्ठा च विद्या शांतिश्च तुर्थ्यपि॥ २९॥ शांत्यतीता पंचमी च नतोंगानि यजेद्दिषट्॥ सूर्येंदुक्षितितोयाग्निपवनाकाशयुज्वनां॥ ३०॥

॥राम॥

तत्पुरुषाय विद्महे अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो० वामदेवाय नमः॥ सद्योजातं प्रपद्यामि० इत्यादि चतुर्मंत्रैस्तत्पुरुषायदीन् प्रागादिषु यजेत्॥ २८॥ तेषां समीपेषु नाममंत्रैर्निवृत्याद्याः कलाः द्वितीयावरणेंगानि॥ २९॥ ततीयावरणे सूर्यादीनां मूर्त्तयः॥ सूर्यमूर्त्तये नम इत्यादि प्रयोगः॥ ३०॥

॥१२५॥

125

चतुर्थे रमादयः॥३१ पंचमे विश्वादयः॥३२ षष्ठे आर्यादयः॥३३॥ सप्तमे धरादयः॥३४॥ अनंतादयोऽष्टमे ३५।

मूर्त्तयोष्टौ क्रमात्पूज्यास्तृतीयावरस्थिताः॥ रमाराका प्रभाज्योत्स्ना पूर्णोषा पूरणी सुधा ३१ चतुर्थावरणे पूज्याः शक्तयो धवलप्रभाः॥ विश्वावंद्या सिता प्रह्वा सारा संध्या शिवा निशा॥३२॥ पंचमेवरणे पूज्याः शक्तयः श्यामविग्रहाः आर्या प्रज्ञा प्रभा मेधा शांतिः कीर्त्तिर्धृतिर्मतिः॥३३॥ षष्ठावरणगा अष्टौ संपूज्या अरुणप्रभाः धरो मा पावनी पद्मा शीता मेधा जया मला॥ सप्तमावृतिगा पूज्याः शक्तयः कांचनप्रभाः॥३४॥ अनंतसूक्ष्मसंज्ञश्च तृतीयश्च शिवोत्तमाः एकनेत्रैकरुद्रौ चात्रिमूर्त्तिः षष्ठ हरितः॥३५॥ श्रीखंडोच शिखंडी च संपूज्या अष्टमावृतौ॥ उत्तरादियजेत्पश्चादुमां चंडेश्वरं पुनः॥३६॥ नंदिनं च महाकालं गणेशं वृषभं पुनः यजेद्भृंगीरिटं स्कंदं नवमावरणस्थितान्॥३७ ब्राह्म्याद्या मातरः पूज्या दशमावरणे ततः इंद्रादयश्च वज्राद्या एवं सिद्धो भवेन्मनुः॥३८॥ जन्मभे दशमे तस्मात्पुनश्चैकोनविंशके॥ जुहुयाद्यः सुधावल्याः समिधश्चतुरंगुलाः॥३९॥

नवमेष्टउत्तरामारण्यपुमादयः॥२६॥२७ दशमे मातरः॥२८॥ प्रयोगान्नाह्न जन्मभ इति॥ सुधावल्ल्या गडूच्याः चतुरंगुलप्रमाणाः समिधः॥२९॥

 ४० श्रीफलो विल्व ॥ ४१ ४२ रुजां रोगाणां ॥ ४४ ४५ जन्मताराश्रये जन्मनक्षत्रे ॥ ततो दशमे कोनविंशयोश्च
५६ ५८

सरोगान् सकलान् शत्रून् पराभूयश्रियं पुतः मोदते पुत्रपौत्राढ्यः शतवर्षाणि साधकः ॥ ४७ ॥ समिद्भिः श्रीफलो
त्थाभिः होमः संपत्तये मतः ॥ पालाशतरुजाभिस्तु ब्रह्मवर्चसंसिद्धये ॥ ४१ ॥ वटोत्थाभिर्धनप्राप्त्यै खादिरीभिस्तु
कांतये तिलैरधर्मनाशाय सर्षपैः शत्रुनष्टये ॥ ४२ ॥ पायसेन कृतो होमः कांतिश्रीकीर्तिदायकः ॥ कृत्यामृत्यु
क्षयकरो दध्ना संवाद सिद्धिदः ॥ ४३ ॥ होमसंख्या तु सर्वत्रायुतमानेन कीर्तिता ॥ अष्टोत्तरशतं दूर्वा त्रिके हो
मात् रुजां क्षयः ॥ ४४ ॥ स्वजन्मदिवसे यस्तु पायसैर्मधुरान्वितैः जुहोति तस्य वर्द्धन्ते कमलारोग्यकीर्तयः ॥ ४५
गडूचीवकुलोत्थाभिः ॥ समिद्भिर्हवनं नृणां जन्मताराश्रये रोगान्मृत्युं चापि विनाशयेत् ॥ ४६ ॥ अपामार्गसमि
द्भिश्च सिध्यन्ति रपि रुक्षयः ॥ दुग्धाक्तैरमृताखण्डैर्मासहोमो खिलामये ॥ ४७ ॥ प्रत्यहं जुहुयाद्दूर्वा अपमृत्युवि
नष्टये ॥ किं बहूक्तेन सर्वेष्टं प्रयति शिवो नृणां ॥ ४८ ॥ नारायणद्भगवान् उक्तो रुद्रोपि तिदशाक्षरः ॥ बौधायनो मुनिः
पंक्तिः छंदो रुद्रोस्य देवता ॥ ४९ ॥

रुद्रश्चांग भूतं दशार्णमाह ॥ नारद्वति ॥ भगवान् रुद्रो पिंडितः पदद्वयं चतुर्थ्यंतं ॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय इति

126

रुद्रविधानमाह॥ पंचेति॥५१॥ यानेरुद्रेत्यर्चं शिखायांन्यसेत् अस्मिन्महत्यर्णवेशिरसि२ सहस्राणिसहस्र
श:भाले३ हंस:शुचिषत् भ्रुवो:॥४५२॥ त्र्यंबकंयजामहेनेत्रयो:॥५॥ नमस्तुत्यायपथ्यायचेतिकर्णयो:॥६॥
मानंस्तोकेनसो:॥७॥ अवतत्यधनु:मुखे॥८५२ नीलग्रिवाशीतिकंठादिवं॥० नीलग्रीवा:शितिकंठा:शर्वा:
ऋग्द्वयंकंठे॥१॥ नमस्तआयुधायानाततायस्कंधयो:॥११५३॥ यानेहेतिबाह्वो:॥१४॥ येतीर्थानीतिकरयो:॥१२

पंचन्यासन्प्रकुर्वीतस्वस्वरुद्रत्वसिद्धये। यजुर्वेदोदितान्मंत्रानेकत्रिंशस्थलेन्यसेत्॥५१॥ यानेरुद्रशिखादेशेह्य
स्मिन्महतिमस्तके। सहस्राणिललाटेतुहंस:शुचिभ्रुवोर्न्यसेत्॥५४॥ त्र्यंबकंनेत्रयो:श्रुत्यो:नमस्तुत्यायविन्य
सेत्। मानस्तोकेनासिकायांअवतत्यन्यसेद्बुध:॥५३॥ नीलग्रीवाइति ऋचौर्द्वयंकंठेन्यसेद्बुध:। नमस्तआयुधा
येतिमंत्रमंसद्वयेन्यसेत्॥५४॥ यानेहेतिरिमांबाह्वोर्येतीतिहस्तयो:। सद्योजातंप्रपद्यामीत्यचमंगुष्ठयोन्यसेत्
॥५५॥ वामदेवायतर्जन्योरघोरेभ्योथमध्यमयो:। तत्पुरुषायानामायामीशानस्तुकनिष्ठयो:॥५६॥

सद्योजातमित्यादि। ह्यापस्तंवशाखोक्तं मंत्रपंचकंमंगुष्ठाद्यंगुलीषु॥५४॥५५॥

॥तं॰ ५६॥ नमो वः किरिकेभ्यो देवाना॥७॥ हृदयेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमो विक्षिणत्केभ्यो नम आनिर्हतेभ्यो इति ॥मं॰ म॰॥

॥१२७॥ हृदि॥३५॥ नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नम इति पृष्ठे॥७॥ ५६॥ नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नम इति पार्श्वयोः॥२०॥ हिरण्यगर्भो नाभौ मीढुष्टम कटौ॥२२ ५७ ये भूतानामधिपतयः गुह्ये॥२३॥ जातवेदसे इमां ऋचं शिरो युतां अपाने॥ मामग्निवर्ण तपसा अग्निस्त्वं पारया॥ विश्वानि नो दुर्गाणि एतना जितः एतद्दक्षिण

नमो वः किरिकेभ्यस्तु हृदि मंत्रमिमं न्यसेत्॥ नमो गणेभ्य पृष्ठे तु विन्यसेत्साधकोत्तमः॥५६॥ ततः पार्श्वद्वये न्यसेन्नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यगर्भो तु नाभौ कट्यां मीढुष्टमेति च॥५७॥ ये भूतानामिमं गुह्ये मंत्रं विन्यस्य साधकः अपाने शिरसा युक्तां जातवेदस इत्यृचं॥५८॥ मा नो महान्तमिति पूर्वो रक्षते जानुनोर्न्यसेत् ये पथां पादयोर्न्यस्याध्यवोचत्क वचे न्यसेत्॥५९॥ मंत्रं नमो विल्मिने चेत्युपवर्मणि विन्यसेत्॥ नमोऽस्तु नीलग्रीवाय तृतीये क्षणि साधकः॥६०॥ प्रमुंच धन्वन इति मंत्रेणास्त्रं न्यसेत्ततः॥ इत्येकत्रिंशदंगानां न्यासः प्रथम ईरितः॥६१॥

॥राम॥ ॥१२७॥ तुष्टयं पूर्वं ऋच: शिरोभूतं इदं ऋकूपं च क्रमपाने॥२४॥५८॥ मा नो महान्तः ऊर्वोः॥ एष ते रुद्रभागः जानुनोः॥२६॥ ये पथां पथिरक्षय पादयोः॥२७॥ अध्यवोचदधिवक्ता कवचे॥२८॥५९॥ नमो विल्मिने च कवचिने चेति उपकवचे॥२९॥ नमोऽस्तु नीलग्रीवाय तृतीय नेत्रे॥३०॥६०॥ प्रमुंच धन्वनः अस्त्रं॥३१॥ इति प्रथमो न्यासः॥६१॥

127

(यए तावंतश्च॰ दिग्बंधः॥ अक्षरन्यासमाह॥ मूले ति ॐ॥ नमः शिरसि नंतम ॥ नसो रित्यादि॥ ॐ॥ शिरसे नमः नंनाशिका
येनमः इति वा॥ ६२॥ द्वितीयो न्यासः॥ ६३॥ सद्योजातं प्रपद्यामीत्यादिमंत्रपंचकं पादादिषु प्रत्यंगं हंस इति विदेत्॥ ६४ संपु

ततः कुर्वीत संबंधयए तावंतइ स्वचा॥ मूलवर्णास्ततोन्यस्येत् मस्तके नासिचालिके॥ ६३॥ मुखे कंठे हृदि पुनरस्तयोः
दक्षवामयोः नाभौ पदोरिति न्यासो दशांगेषु द्वितीयकः पादोरु हृन्मुखे मूर्द्धि सद्योजातमुखान्क्रमात्॥ विन्यस्य
प्रत्यस्यं चं ब्रूयाद्धंस हंसेति वर्णकान्॥ ६४॥ ततीयो न्यासइत्युक्तः कृते यस्मिन्शिवो भवेत्॥ एवं न्यासं त्रयं कृत्वा सं
पुटं रचयेत्ततः॥ ६५॥ त्वन्नो अग्ने रुद्रा वन्हि स्तग न्मइत्स्वचायमं॥ असुन्वंतं चनिकृतिं च तत्वायामीति तोपयं॥ स्व
स्तिसुवासवमुख्यानां न्यासः संपुटमुच्यते॥ त्रातारमिंद्रमंत्रेण प्राच्यां न्यसेद्धि इंजसं॥ ६७॥ आ नो नियुद्भिर्वायुं च
वयं सोमस्य चा विशुं॥ तमीशानमितीशानमाग्नेयादिषु विन्यसेत्॥ ६८॥

टंनामत्रातारमिंद्रमित्यादि मंत्रैः॥ पूर्वादिषु क्रमेणमुद्रितांजलि दर्शनं॥ तेषां न तयापि कार्याः॥ एवं कृते तेजः
स्वीभावती स्यर्थः॥ ६५॥ ६८॥

॥नरं०१६ ६०७०॥चतुर्थं न्यासमाह॥मानोजूति० गुह्ये॥अबोध्यग्निः उदरे मूर्द्धानं दिवः हृदि॥ मर्माणि वर्मणा मुखे ७६ ज्ञा ॥मं०म०॥

॥१२५॥ तवेदाय दिवा पावकोसि० शिरसि॥एवं पंचांगुन्यासः चतुर्थः षडंगमाह॥यज्जाग्रतः हृत्॥सहस्रशीर्षेति शिरः ७२

अग्नसं भृत इति शिखा॥आशुः शिशान कवचं॥विभ्राट नेत्रं॥नमस्ते अस्त्रं ७३ एवमिति दूर्ध्वं पंचांगन्यासं कृत्वा

प्रणम्याष्टांगं गत्वा त्मानं रुद्र रूपं ध्यायेत्॥नमस्कारश्चाष्टभिर्मन्त्रैर्विधेयः मंत्रा यथा॥हिरण्यगर्भः यः प्राणतः २

अस्मिन् रुद्राविधि चोक्ते स्योनेति पृथ्वीमधः॥एवं यः संपुटं कुर्यात् स स्यात्किल्बिषवर्जितः॥६ अथ तंदीप्यमानमी

सं ते प्रेत चोराद्युपद्रवाः॥न पराभवितुं शक्ताः पलायंते तिदूरतः॥८०॥मनोजूतिर्न्यसेत् गुह्ये बोध्यग्निं जठरा

नले॥मूर्द्धानं हृदये न्यस्येत् मुखे मर्माणि तत्र वं ७५॥ जातवेदसे शिरसि न्यासः प्रोक्तश्चतुर्थकः हृदयं शिवसं

कल्पं शिरः पुरुषसूक्तकं ७२॥शिखाद्भ्यः संभृत इति वर्मा प्रतिरथं मतं॥विभ्राडिति स्मृतं नेत्रं अस्त्रं तु शतरु

द्रियं ७३॥अयं तु पंचमो न्यासः कृतः सर्वेष्टसिद्धिदः॥एवं न्यस्य प्रणम्याथ ध्यायेदात्मनि शंकरं॥७४॥

॥एम॥

॥१२५॥

ब्रह्मयज्ञानं॥१ मह्रीद्यौः॥४॥उपश्वासनमसा अद्धयापि पद्भ्यां कराभ्यां वा चा च प्रणामोष्टांग इरित श्वासय ५ अ

ग्नेनय ६ यातेअग्ने ७ इमं यज्ञं ८ इमा अष्टऋचः॥परं नष्टांगं नमस्कुर्यात्॥अष्टांगानि यथा॥उरसा शिरसा दृ

ष्ट्या मनसा श्रद्धयापि॥पद्भ्यां कराभ्यां वाचा च प्रणामोष्टांग ईरितः ७४॥

128

ध्यानमाह॥ कैलासेति॥ अहीशा वासुक्यादयः॥ भूषणाभरणं यस्य तं॥ अक्षमालावरौ दक्षयोः॥ कुंडिकाकमं-
डलुरभयं च वामयोः॥७५॥

कैलासाचलसंनिभं त्रिनयनं पंचास्यमंबायुतं नीलग्रीवमहीशभूषणधरं व्याघ्रत्वचाप्रावृतं अक्षस्रक्-
वरकुंडिकाभयकरं चांद्रीं कलां बिभ्रतं गंगांभोविलसज्जटं दशभुजं वंदे महेशं परं॥७५॥ दशलक्षं जपेन्मंत्रं
मयुतं परमान्नकैः॥ सघृतैर्जुहुयादग्नौ पीठे पूर्वोदिते यजेत्॥७६॥ पूजायंत्रमथो वक्ष्ये तथावरणदेवताः॥ अ-
ष्टपत्रं षोडशारं चतुर्विंशतिपत्रकं॥७७॥ दंतपत्रं ततः कुर्यात्तु चत्वारिंशं दलं ततः॥ तद्बहिर्भूपुरं कुर्यात्तत्र रुद्रं
प्रपूजयेत्॥७८॥ ईशानं तत्कर्णिकामध्ये सद्योजातादिकान् यजेत्॥ दिक्षु मध्ये ततोऽष्टारे नंद्यादीनष्टसेवकान्॥
७९॥ नंदी महाकालसंज्ञो गणेशो वृषभस्तथा॥ ततो भृंगिरिटिः स्कंदः उमाचंडीश्वरोऽष्टमः॥८०॥ ततस्तु षो-
डशदले द्वितीयावरणस्थिताः॥ अनंतसूक्ष्मौ च शिव एकपादैकरुद्रकः॥८१॥

परमान्नकैः पायसैः॥७६॥७७॥ दंतपत्रं द्वात्रिंशद्दलं॥७८॥७९॥८०॥८१॥ ५ ॥ ५ ॥

॥तं०१५॥ कलाविकरणाभिधः॥ कलविकरणः॥ २॥ कलादिकरणोबलविकरणः॥ तृतीयेतृतीयावरणेतत्त्वसं- ॥मं०म०॥

॥१२९॥ ख्यानूचतुर्विंशतिमितानू॥ ३॥ तानेवाह॥ सिद्धयइति॥ ताउक्ताः मातरश्चाष्टौउक्ताः॥ एवंनागनृपगिरयोपि गसेष्टमष्टौ॥ ४॥ भवानेवाह॥ भवइति॥ ५॥

129

ततस्त्रिमूर्त्तिश्रीकंठोवामदेवोष्टमोमतः॥ ज्येष्ठःश्रेष्ठोरुद्रकालोकालादिकरणाभिधः॥ १॥ बलोबलादिकरणोबलप्रथमनस्तथा॥ एतानूसंपूज्यतार्तीयेतत्वसंख्यानूसुरानूयजेत्॥ २॥ सिद्धयोष्टौमातरोष्टौभैरवाष्टकमित्सृनू॥ ततश्चतुर्थावरणोभवान्नागान्नृपानूयजेत्॥ ३॥ भवःसर्वस्तथेशानःपशुपोरुद्र एवच॥ उग्रोभीमोमहादेवोभवाष्टकमुदाहृतं॥ ४॥ अनंतोवासुकिश्चाथतक्षकश्चकुलीरकः॥ कर्कोटकःशंखपालःकंबलाश्वतरावपि॥ ५॥ इमेनागावैन्यपृथुहैहयोर्जुनसंज्ञकः॥ शाकुंतलेयोरघतोनलोरामोनृपाष्टकं॥ ६॥ हिमवान्निषधोविंध्योमाल्यवान्पारियात्रकः॥ मलयोहेमकूटश्चगंधमादनइत्यपि॥ ७॥

॥राम॥

॥१२९॥

नागानाह॥ अनंगइति॥ ८॥ नृपानाह॥ वैन्यइति॥ ९॥ गिरीनाह॥ हिमवानिति॥ १०॥ ॥ ७ ॥ ९ ॥ ६

वासवाद्य इति प्रत्येकमष्टावष्टौ ।।८९।। नाना ह ईंद्र इति ।।९०।९४।। पंचाशानि यंच पद्मानि ।९६।९६।। यजिः पूजा सप्तमा

गिर्यष्टकं पंचमे तु चत्वारिंशन् सुरान्यजेत् । वासवाद्य एतेषां शक्त्यो ह्यायुधान्यपि ।।८९।। वाहनानि गजाश्चेति चत्वा
रिंशत्सुराः स्मृताः इंद्रोग्नियमयातुनिवरुणानिलमाधिपाः ।९०।। इशान इति दिक्पालाः । शची स्वाहा वरा तजा खड्गि
नी वारुणी चापि वायवी च कुबेरजा ।९१।। इशानी प्रोशक्तयः प्रोक्ताः कुलिशं शक्ति दंडकौ ।। खड्गः पाशौ अंकुशश्चैव गदा शू
लं च हेतयः ।९२।। ऐरावतोज महिषो प्रेत मीन वृषा नराः ।। वृषभो वाहनानि स्युः दिक्पालानां क्रमाद मी ।९३।। ऐराव
तः पुंडरीको वामनः कुमुदोंजनः ।। पुष्पदंतः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ।९४।। पंचाशान्येव मा पूज्या भूगेहे दिक्षु
दिक्कुपतीन् पुनरभ्यर्च्य ये धीमान् षष्टमावर्णं स्मृतं ।९५।। आग्नेयां भूगृहस्याथ विरूपाक्षं प्रपूजयेत् ।। विश्वरूपं यातु
धन्यां वायव्यां च पशोःपतिं ।।९६।। उर्ध्वलिंग मथैशान्यामथो भूसदनाद्बहिः ।। दिक्षु नागाष्टकं पूज्यमेवं सप्तावृतिर्यजेत्
।९७।।

इति सप्तमावरणयुता ।९७।। ।।

॥तरं०९६ नागाष्टकमाह॥ शेषाख्यमिति॥ अहयोगा नागाः ९८॥ तेषां वर्णानाह॥ श्वेत इति॥ पीतो द्वौ वासुकिः शंखपालो ॥मं०म०॥

॥१३०॥ महापद्मकंबलो ९९॥ जातीनाह॥ विप्र इति॥ ९०५ फणासंख्यामाह॥ दिगिति शेषः द्विपंचशतफणः॥ तक्षकः

पंचशतफणः॥ अनंतः सहस्रफणः॥ वासुकी शंखो शमसप्तफणो॥ महापद्मः पंचशतफणः॥ कंबल ककोटको

शेषाख्यस्तक्षकोऽनंतो वासुकिः शंखपालकः महापद्मः कंबलश्च कर्कोटक इमो हयः ९८॥ श्वेतो नीलः कुंकुमाभः

पीतो कृष्णा यथोज्वलः॥ वर्णतः शेषमुख्याः स्युः तेषां जातीः फणानुब्रुवे॥ ९९॥ विप्रो वैश्यस्तथा विप्रः क्षत्रियो वै

श्यशूद्रकौ॥ शूद्रश्चक्रमतो ध्येयाः शेषाद्याः पूजने बुधैः॥ १००॥ दिग्बाणदश सप्ताद्रिशरसंख्यानि तु क्रमात् शत

नि त्रिंशशस्त्रिंशश्च फणास्तेषां समीरिताः॥१॥ एवं यजन्महादेवं पंचांगन्यासपूर्वकं॥ दशाक्षरजपासक्तो न सीदे

त्त्विष्टसाधकेनाः॥२॥ मनोहरानिगेहानि सुंदर्यो वामलोचनो॥ धनमिच्छापूरणांतं लभ्यते शिवसेवनात्॥३॥ प्रयोगा

न्पूर्वमंत्रोक्तानु कुर्वीतात्र दशाक्षरे॥ दशाक्षरं जपन्विप्रो रुद्रजापी भवेत्सदा॥४॥

॥राम॥

॥१३०॥ त्रिंशत्फणो॥ तथार्चेवं प्रयोगः श्वेताय विप्रवर्णाय सहस्रफणाय शेषाय नमः इत्यादि॥ ॥२॥४॥ ७ ॥

130

कुबेरमंत्रमाह। यक्षायेति। यक्षाय कुबेराय वैश्रवणाय धनधान्याधिपतये धनधान्यसमृद्धिं मे देहि दापय
स्वाहेति। ५-६॥ बाणरामाक्षरः पंचत्रिंशद्वर्णाः ७। षडंगमाह। त्रीति। यक्षाय हृदयाय नमः इत्यादि। ८। ध्यानमाह

अथ मंत्रं कुबेरस्य वक्ष्ये सर्वसमृद्धिदं। यक्षायपदमुच्चार्य कुबेरायपदात्ततो वै ॥५॥ श्रवणायधनान्तेतधान्याधि
पतयेधन। धान्यशब्दान्समृद्धिं मे देहि दापय द्वयं॥६॥ बाणरामाक्षरो मंत्रः विश्रवामुनिरीरितः। छंदस्तु बृह
ती देवः शिवमित्रं धनेश्वरः॥७॥ त्रिचतुःपंचवस्वष्टमुनिवर्णैर्मनूद्भवैः। कृत्वा षडंगं धनदं चिंतयेदलकागतं।
मनुज्ञाबाह्यविमानवरस्थितं गरुडरत्ननिभं निधिनायकं। शिवसखं मुकुटादिविभूषितं वरगदे दधतं भज
तुंदिलं॥९॥ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः॥ धर्मादिपीठे प्रयजेद्दंगलोकपहेतिभिः॥१०॥ शिवालये
जपेन्मंत्रमयुतं धनवृद्धये॥ बिल्वमूलोपविष्टोऽस्मिन्‌मोलक्षं धनर्द्धिदः॥११॥

मनुज्ञेति॥ गरुडरत्नं गारुडमणिः। वरगदे दक्षवामयोः। ९। धर्मादिइति पीठशक्त्याभाक् १० ११

॥तरं०५६ मंत्रांतरमाह। आदाविति तारपुटा मायापुटा कामपुटा रमा सप्तमन्य तु। मंत्रो यथा। ॐ। श्रीं। ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं श्रीं क्लीं वि ॥मं०म०॥

॥५३५॥ श्वेश्वराय नम इति॥ ५८ षडंगमाह। श्रीति। ॐ श्रीं ॐ ह्रूं तु ह्रीं श्रीं शिर इत्यादि। ५३।५४ गंगामंत्रमाह प्रणवेति शिवाना रायणीति पदद्वयं ङे·तं चतुर्थ्यंतं। दशहरा गंगा चेति पदद्वयमपि तद्वत्। वन्हिप्रिया स्वाहा यथा ॐ नमः शिवायै

आदौ तारपुटा लक्ष्मीस्ततो मायापुटा रमा। ततः कामपुटा सैव ङे·तो विश्वेश्वरो नमः॥५२॥ षोडशाक्षरमंत्रोयं सर्वदारिद्र्यनाशनः॥ त्रिनेत्रनयनद्वीपयुग्मार्णैरंगकं मनोः॥५३॥ ध्यानार्चनादिकं सर्वमस्य पूर्ववदाचरेत्॥ अथ शंभोः शिरस्थायादेवसिंधोर्मनूनब्रुवे॥५४॥ प्रणवो हृदयं ङे·तं शिवानारायणीपदं। तद्वद्दशहरा गंगे वन्हिजाया नखाक्षरः॥५५॥ मनुर्व्यासो मुनिश्छंदः कृतिर्गंगास्य देवता। त्रिवेदवन्हिबाणाग्निनेत्रवर्णैः षडंगकं॥५६॥ उत्फुल्लामलपुंडरीकरुचिरा कृष्णोशविद्यात्मिका कुंभेष्टाभयतोयजानी दधती श्वेतांबरालंकृता। हृष्टास्याशशिशेखराखिलनदीशोणादिभिः सेविता ध्येया पापविनाशिनी भगवती भागीरथी साधकैः॥५७॥

॥राम॥

नारायण्यै दशहरायै गंगायै स्वाहेति नखाक्षरो विंशत्यर्णः॥५५॥५६॥ ध्यानमाह। उत्फुल्लेति। दृष्टोवरः॥ ॥५३५॥

131

वरपद्मोदक्षयोः॥ कुंभाभयेवामयोः॥ मकरगामकरवाहनाः१९॥ जयाद्यः शक्तयउक्ताः॥१५२३॥ मंत्रांतरमाह

तारद्वतिवाकुऐं॥ गगनं हः॥ सद्दकु इयुतान्क्रियालः॥ लि॥ तांद्रीमः॥ पीनाकीशोलः बिषंमः लखरूपं एतेसयु

ताद्युता॥ तेन मिलिमिलि॥ यथा॥

लक्षंजपेद्दशांशेन जुहुयात्रु सघृते स्तिलैः॥ जयादिशक्तिभिर्युक्तोपीठभागीरथीं यजेत्॥१९॥ यजेनवकेसरे

ष्वंगं दलेरु द्रं हरिं विधिं॥ सूर्यादिमाचलंमेनांभागीरथमपांपतिं दलाग्रतोमीनकूर्ममंडूकमकरानपि हंसो

न्कारंडवांश्चक्रवाकानूसारसकान्यजेत्॥२०॥ चतुरस्रेशक्रमुख्यानायुधैः संयुतान्यजेत् एवं संसाधितो

मंत्रोऽभीष्टं यच्छतिमंत्रिणां॥२१॥ ज्येष्ठशुक्लदशम्यांतांविशेषेणभजेद्बुधः॥ दद्यात्तुदशभ्योविप्रेभ्योदशप्र

स्थमितांस्तिलान्॥२२॥ जप्त्वासहस्रंहत्वावापोष्यतत्रविकल्मषः॥ सर्वभोगसमायुक्तोजायतेमानवोभुवि

२३॥ तारोनमोभगवतीवाकुसद्दकुगगनेलिहि॥ क्रियातंद्रीपिनाकीशविषलाः सूक्ष्मसंयुताः२४॥ गंगेमांपाव

यद्वंद्वं मंते हुतवहागना॥ गिरिनेत्राक्षरीविद्यास्मृतापावकसंघहृत्॥२५॥

ॐनमोभगवतिऐंहिलिहिलिमिलिमिलिगंगेमांपावपावयस्वाहेति॥२४॥ गिरिनेत्राःक्षरीसप्तविंशत्यर्णाः॥२५॥

षडंगमाह। रामेति॥ इयमेव विद्या आदिमाः प्रथमं ये समार्णो ॐ नमो भगवति इति तद्वीनानू खरास्सरी विंशति
वर्णा॥ १८ मंत्रांतरमाह॥ तारइति। ~~तारः ॐ मायाह्रीं रमाश्रीं हांदं नमः २० स्मृतिर्गः अत्रिर्दः सद्ववायुः इयु~~
~~तो~~ ॐ हिलि २ मिलि २ गंगेदेवी नम इति॥ १९॥ तिथी वर्णाः पंचदशार्णाः पंचदशार्णाः। षडंगमाह॥ अग्नीति मं
त्रांतरमाह॥ तारइति॥ तारः ॐ॥ मायाह्रीं रमाश्रीं हांदं नमः॥ २०॥ स्मृतिर्गः अत्रिर्गदः सद्ववायुः इयुतोयः यिव

132

रमा वेदांक वह्यंगनेत्रार्णै रंगमीरितं॥ इयमादिमसमार्ण सत्त्वोक्ता नखराक्षरी॥ १८॥ वाणवेदाग्निरामा
ग्नियुग्मार्णैः स्यात् षडंगकं॥ तारो हिलि मिलि द्वंद्वं गंगे देवि नमो मनुः॥ १९॥ तिथिवर्णो गम स्वाग्निंनेत्रास्त्यक्षि
युगादिभिः॥ तारो माया रमा हांदं ततो भगवती ति च॥ २०॥ गां स्मृत्यत्रि सवह्नि वायुस्ते नमो वर्म फट् मनुः त्रि
नेत्र वेद पंचाक्षि युग्मार्णै रंगमीरितं॥ २१॥ एषां चतुर्णां मंत्राणामुपास्ति पूर्ववन्मता। वाग्माया कमला कामं
वेदादि र्विष मिंदुयुक्॥ २२॥ मणिकर्णि भगी ब्रह्मा हृदयं षुट् ध्रुवसंपुटः॥ पत्रः पंचदशार्णो स्य मुनिर्व्यासो ति
शक्करी २१

मं हुं स्वरूपमन्यत्॥ यथा॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमो भगवति गांगदयिते नमोह फट्॥ अष्टादशार्णः षडंगमाह। त्रीति २१ उ
पास्तिः पूजा पूर्ववत्॥ मणिकर्णिकामंत्रमाह। वागिति। वाक् ऐं मायाह्रीं। कमलाश्रीं। कामः क्लीं वेदादिः। ॐ इंदुबि
षं मविंदुमः। मं २० मणिकर्णिका स्वरूपं। भगीब्रह्मा। एयुतः कः। के हृदयं नमः। ध्रुवसंपुटः। प्रणवपुटः २१॥

षडंगमाह ॥ चंद्रेति ॥ अंद्रनु ॥ ऐं ह्रीं शिरः ॥ श्रीं क्लीं शिखेत्यादि ॥ २१ ॥ ध्यानमाह फुल्लेति असव्येदक्षकरे इंदीवर मालां दधती ॥ अपरे वामे बीजं पूरं ॥ शरच्चंद्रकांतिः रविसमा तेजसा रविवतुल्या ॥ तोयेशकाष्ठामुखी पश्चिमाभिमुखी ॥ २३ ॥ पुंडरीकेः सितांबुजैः गंगया समं यजेत् ॥ गंगामंत्रद्वावरणपूजां कुर्यात् ॥ २४ ॥ २५ ॥ तस्या एवमंत्रांतर

छंदः श्रीमणिकर्णीति देवतानि सुखप्रदा ॥ चंद्रनेत्राक्षिनेत्रेषु वह्निवर्णैः षडंगकं ॥ २२ ॥ फुल्लेंदीवरनिर्मितां कर तले मालामसव्ये परे बीजापूरफलं सितांबुजमयीं मालां दधाना द्विधा ॥ २३ ॥ श्वेतक्षौमयुता शरद्विधुनिभा त्र्यक्षा निबद्धांजलिर्ध्येयाऽऽमणिकर्णिका रविसमा तोयेशकाष्ठामुखी ॥ २४ ॥ लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः पुंडरीके सितैर्मध्वक्तैर्यजेत्तां गंगया समं ॥ २४ ॥ अयं मनुर्जनैर्जप्तो मोक्षलक्ष्मीं प्रयच्छति सुखं समस्तसंतानं सौभाग्यं धनसंचयं ॥ २५ ॥ प्रणवो बिंदुयुग्भांतो मन्यंते कर्णिके प्रणवात्मिके हृदयं मंत्रो मनुवर्णः स्यपूर्ववत् ॥ २६ ॥

माह ॥ प्रणवइति ॥ भांतो मः ॥ यथा ॥ ॐ ॥ मं मणिकर्णिके प्रणवात्मिके नमः ॥ मनुवर्णाश्चतुर्दशार्णः ॥ अस्योपासना पूर्ववत् ॥ पंचदशार्णवत् ॥ २६ ॥

॥तरं०१६ मणिकर्णिकोपासकः॥कुदेशेमृतोवादीमृतोपिब्रह्मैवस्यात्॥१२७॥इतिमंत्रमहोदधौकनौकायांशि ॥मं०म०॥

॥१३३॥ वादिमंत्रनिरूपणंनामषोडशस्तरंगः॥१६॥ ॥कार्त्तवीर्यार्जुनमंत्रान्वक्तुंप्रतिजानीते॥अथेति

गोपितान्येराचार्यैःशंकराचार्यप्रभृतिभिरप्रकाशितान् १ मंत्रराजमुद्धरति वन्हीति रोद्रीफ वन्हीरःतारः

विधेयोपासनासर्वा मणिकर्ण्याउपासकः॥कुदेशेपिमृतोयाति ब्रह्मैवामलमव्ययं॥१२७॥

इतिश्रीमन्महीधरविरचितेमंत्रमहोदधौशिवादिमंत्रकथनंनामषोडशस्तरंगः॥१६॥ ॥

अथेष्टदान्मनून्वक्ष्येकार्त्तवीर्यस्यगोपितान्॥यः सुदर्शनचक्रस्यावतारःक्षितिमंडले॥१

वन्हितारयुतारोद्रीलक्ष्मीरग्निंदुशांतियुक्॥वेधाधरेंदुशांत्याढ्योनिद्रार्घीशाग्निबिंदुयुक् २॥ ॥

ॐताभ्यांयुता तेनफ्रोंलक्ष्मीच॥अग्नींदुशांतियुक्बिंदुयुता॥तेनव्रीं वेधाकः॥धरेंदुशांत्याढ्यः॥लबिंदुयु ॥राम

तः॥तेनक्लीं॥निद्राभः॥अर्घीशाग्निबिंदुयुक्॥ॐ रबिंदुयुता तेनभ्रूं॥२॥ ॥१३३

133

पाश आं मायाह्रीं अंकुशः क्रों पद्माश्रीं वर्म हुं अस्त्रं फट् कार्त्तवी स्वरूपं वाग्भासनोययुतः अनंती
आयुतो रेफः तेनर्या वन्हिजौ रेफन्न कशोकर्णसंस्थितो उयुतो तेनर्जु २ मेषोनः सदीर्घः नापवनो यः
हृदंतिको नमो तो मनुः कथितः गणवादि विंशत्वर्णाः ४ ध्रुवः ॐ बीजं नमः शक्तिः ५ षडंगमाह शेषेति शे

पाशो मायांकुशं पद्मा वर्मास्त्र कार्तवी पदं रेफो व्याख्यासनो नंतीवन्हिजौकर्णसंस्थितो ३ सेषः सदीर्घपव
नो मनुरुक्तो हृदंतिकः ऊनविंशतिवर्णोयं तारादिने खवर्णकः ४ दत्तात्रयो मुनिश्चास्य छंदोनुष्टु पूबुदाह
तं कार्त्तवीर्यार्जुनो देवी बीजं शक्ति ध्रुवश्च हृत् ५ शेषाढ्य बीजयुग्मेन हृदयं विन्यसेत् बुधः शांतियुक्त च
तुर्थेन कामाद्येन शिरो गकं ६

षआ तद्युतेनाद्यबीजनद्वयेन हृत् आकारयुतत्वादन्यस्वरनिवृत्तिः तेन फ्रां व्रां हृदयाय नमः शांती
ति इयुतेन च तुर्थे बीजेन कामबीजाढ्येन शिरः क्लीं भ्रां शिरसे स्वाहा ६

॥तरं ७२ इं हिति। सबिंदुर्वामकर्णोऊ आद्यो यस्या ईं हि श्या। अर्घीशयुक्तयाऊयुतया मायया शिखा ऊं ह्रूं शिखायैवषट्। मं० म० ॥

॥१३५॥ ट्। ७ सवाग्भ्यां ऐंयुताभ्यां अंकुशाभ्यां क्लां वर्म क्रैं क्रैं कवचाय हुं ८ वर्मेति उ फट् अस्त्राय फट् शेषार्णैः

कालेवीर्यार्जुनोय नमइति व्यापकं। वर्णन्यासमाह हृदय इति ९ सक्थोरुर्वोर्जुनोर्जंघयोरेकैकमेकार्ण

इद्धाद्य वामकर्णाद्य मायया घीशयुक्तया शिखामंकुशपद्माभ्यां सवाग्भ्यां वर्म विन्यसेत् ७ वर्मास्त्रा

भ्यामस्त्रमुक्तं शेषार्णैर्व्यापकं पुनः हृदये जठरे नाभौ जठरेगुह्यदेशतः॥ ८ दक्षपादे वामपादे सक्थिजानु

नि जंघयोः॥ विन्यसेद्वीज दशकं प्रणवद्वयमध्यगः ९॥ ताराद्यान्नवशेषार्णान् मस्तके च ललाटके भ्रुवोः श्रुत्यो

स्तथे वाक्ष्णोनसि वक्त्रे गले संयाः १० सर्वमंत्रेण सर्वांगे कृत्वा व्यापकमादतः। सर्वेष्टसिद्धये ध्यायेकार्त्तवीर्यं

धरेश्वरं ११॥

वह्न्यांतस्थं बीजं न्यसेत्। ॐ फ्रों ॐ हृदि ॐ ब्रीं ॐ जठरे ॐ क्लीं ॐ नाभौ इत्यादि ९॥ ताराद्यानिति। ॐ कांनमो मस्तके। ॐ नमो ललाटे ॐ वामनो भ्रुवोः इत्यादि १०॥

ध्यानमाह उद्यदिति अखिलक्षोणीधवैः सर्वपार्थिवैर्नतः ॥ तावता हस्तशतपंचकेनेषून् बाणानूद्धत

हाटकमालया स्वर्णस्रजा स्पंदनगः ॥ रथस्थितः ॥ १२-१३ ॥ दिक्ष्वरे चोरमदविभंजनादीं श्चतुर विदिक्षु दुष्ट

उद्यत्सूर्यसहस्रकांतिरखिलक्षोणीधवैर्वंदितो हस्तानां शतपंचकेन विदधच्चापानिषूंस्तावतान् । कंठे हा

टकमालया परिवृतश्चक्रावतारो हरेः ॥ पायात्स्यंदनगोऽरुणाभवसनः श्रीकार्त्तवीर्योऽर्जुनः ॥ १२ ॥ लक्षमेकं ज

पेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः ॥ सतंडुलैः पायसेन विष्णुपीठे यजेच्च तं ॥ १३ ॥ षड्द्रोणेषु षडंगानि ततो दिक्षु विदि

क्षु च चोरमदविभंजनं मारीमदविभंजनं ॥ १४ ॥ अरिमदविभंजनं दैत्यमदविभंजनं दुःखनाशं दुःख

नाशं दुरितामयनाशकौ ॥ १५ ॥ दिक्ष्वष्टशक्तयः पूज्याः प्राच्यादिषु सितप्रभाः ॥ क्षेमंकरी वश्यकरी श्रीक

री च यशस्करी ॥ १६ ॥ आयुःकरी तथा प्राज्ञाकरी विद्याकरी पुनः ॥ धनकर्पष्टमी पश्चाल्लोकेशा अस्त्रसंयुताः

॥ १७ ॥ एवं संसाधितो मंत्रः प्रयोगार्हः प्रजायते । कार्त्तवीर्यार्जुनस्याथ पूजायंत्रमिहोच्यते ॥ १८ ॥

नाशादीन् ॥ दुरितामयनाशकौ दुरितानाशका आमयनाशकश्च ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥

॥ तं० ५७ यंत्रमाह ॥ दिक्पत्र मिति ॥ दश्चदलं विलिख्य कर्णिकायां स्वबीजमदनभ्रुत्यादिवाचोविलिखेत् ॥ स्वबीज ॥ मं० म० ॥

॥ १३५ ॥ क्रौं ॥ मदनः क्लीं ॥ श्रुत्यादि ॥ ॐ वाक् ऐं ॥ स्वबीजानि वागंतर्विलिखेत् ॥ प्रथमं वाक् तन्मध्ये प्रणवः ॥ तन्मध्ये कामः

तन्मध्ये स्वबीजं ॥ कामबीजस्य मध्ये स्वबीजस्य परितः साध्यादि लिखेत् ॥ वर्मांतानि प्रणवादीनि दशबीजानि

दलेषु यस्य तत्तथा शेषार्णाः ॥ फट् कार्तवीर्यार्जुनाय नमः इति दशपत्रांतरेषु यस्य तत् ॥ उष्माणः शेषसहास्तेस

दयः स्वराः केसरेषु यस्य तत् ॥ प्रतिकिसरं ह्रौं ह्रो शेषैः कादि भिरूष्महीनैर्वेष्टितं स्वकोणेषु उल्ल संतो भूताणीः

135

दिक्पत्रं विलिखेत् स्वबीजमदनश्रुत्यादिकाकर्णिकं वर्मांतं प्रणवादिबीजदशकं शेषार्णपत्रांतरं उष्माद्य

स्वरकेसरं परिवृतं शेषैः स्वकोणोल्लसद्भूतार्णक्षितिदिवृतमिदं यंत्रं धराधीशितुः ॥ ५९ ॥

पंचभूतवर्णाय दश्य यतुःक्षितिमंदिरं च तुःकोणं तेनावृतं तृतीयवर्गगाः कर्णबोलहाः पार्थिवात्मकाद

त्यादिना नाभूतवर्णाश्चतुर्विंशति तरंगो क्तालेख्याः ॥ शांतौ जलवर्णाः ॥ वश्ये तैजसाः ॥ उच्चाटने वायवी ॥ राम ॥

याः स्तंभने पार्थिवाः ॥ विद्वेषणे नाभसाः ॥ मरणेपि तैजसाः जलस्य मंडलं प्रोक्तं प्रशस्तं शांतिकर्मणि इत्या ॥ १३५

दिवस्य मापत्वात् ॥ इदं धराधीशितुः कार्तवीर्यस्य यंत्रं ॥ ५९ ॥

अभिषेकमाह शुद्धेति॥ अष्टगंधैः चंदनागरुवालकुंकुमकर्पूररोजनानटमांसीभिः॥ तंत्र यंत्रे तत्रकुंभे
२०॥ स्वधनं॥ जनरंजनं जनवश्यतां॥ स्त्रदृशो नारीः॥ २२॥ पुरभेदने पुरं नगरं॥ २३॥

शुद्धभूमावष्टगंधैर्लिखित्वा यंत्रमादरात्॥ तत्र कुंभं प्रतिष्ठाप्य तत्रावाह्यार्चयेन्नृपं॥ २०॥ स्पृष्ट्वा कुंभ
जपेन्मंत्रं सहस्रं विजितेंद्रियः॥ अभिषिंचेत्तदंभोभिः प्रियं सर्वेष्टसिद्धये॥ २१॥ पुत्रान्यशो रोगनाशमा
युस्स्वजनरंजनं वाक्सिद्धिं सदृशः कुंभाभिषिक्तो लभते नरः॥ २२॥ शात्रुपद्रवमापन्नो ग्राममेवापुरभे
दने संस्थापयेदिदं यंत्रं अरिभीतिनिवृत्तये॥ २३॥ सर्षपारिष्टलसुनकर्पासैर्मार्यते रिपुः॥ धत्तूरैस्तंभ्यते नि
बैर्द्वेष्यते वश्यते भुजैः॥ उच्चाटने विभीतस्य समिद्भिः खदिरस्य सः॥ कटुतैलमहिष्याज्यैर्होमद्रव्यां जनं
स्मृतं॥ २५॥ यवैः हुतैः श्रियः प्राप्तिस्तिलैराज्यैरघक्षयः॥ तिलतंदुलसिद्धार्थलाजैर्वश्यो नृपो भवेत्॥ २६॥

अरिष्टानि निंबफलानि॥ पर्ण्यैः वश्यते वशीक्रियते॥ हुतैरिति सर्वान्त्रान्वयः॥ २४॥ २५॥ २६॥ ७॥

पुराणां गुग्गुलानां॥२७ २५॥निर्मोकः सर्पकंचुकः हेमधंतूरः॥२८॥कार्यगौरवलाघवात्॥अधिकं कार्ये होमवा

तुल्यं॥२०॥मंत्रभेदानाह॥कार्त्तेति॥दससु अपि मंत्रेषु उं ह्रदंतं चतुर्थीनमोंतं कार्त्तवीर्यार्जुनं योजयेत्॥३१॥आ द्योदशार्णवः अन्ये नवैकादश वर्णाः॥तानाह स्वेति॥फ्रों कार्त्तवीर्यार्जुनाय नम इति॥प्रथमः॥१॥द्वितीयमाह

136

अपामार्गार्क दूर्वाणां होमो लक्ष्मीप्रदो भवेत्॥स्त्रीवश्यकृत्प्रियंगूणां पुराणां भूतशांतिदः॥२७॥अश्वत्थोदुंबर प्लक्षवटबिल्वसमुद्भवाः॥समिधो लक्षं ते हुत्वा पुत्रानायुर्धनं सुखं॥२८॥निर्मोकदेवकसिद्धार्थलवणोऽक्षा रनाशनं रोचनागोमयैस्तंभो भूप्राप्तिः शालिभिर्युतैः॥२९॥होमसंख्यानुसर्वत्र सहस्रादयुतावधि प्रक ल्पनीया मंत्रज्ञैः कार्यगौरवलाघवात्॥३०॥कार्त्तवीर्यस्य मंत्राणामुच्यते सर्वदाभिधा कार्त्तवीर्यार्जुनं उं ह्रदंतं सर्वत्र योजयेत्॥३१॥स्वबीजाद्यो दशार्णोसावन्येन शिवाक्षराः आद्यबीजद्वयेनासौ द्वितीयो मंत्र इरितः॥३२॥स्वकामाभ्यां तृतीयोसौ स्वभूभ्यां तु चतुर्थकः स्पशाभ्यां पंचमो सौ षष्ठः स्वेन च मायया ३३

आद्येति॥फ्रों च्रीं कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः॥२॥३॥फ्रों क्लीं कार्त्तवी०॥३॥फ्रों भ्रूं कार्त्त अ०॥फ्रों घ्रां कार्त्त०५ फ्रों ह्रीं कार्त्त अ०॥६॥३३॥

फ्रोंक्रों कार्त्तवीर्यार्ज्जुना ॥१७॥ फ्रोंश्रीकार्त्तवीर्यार्जु ॥१८॥ फ्रोंऐंकार्त्तवी ॥१९॥ हुंफट्कार्त्तवीर्यार्जुनायन मद्शमः ॥२४॥ इमेदशमंत्राः यदाप्रणवाद्या स्तदा आद्यएकादशार्णाः ॥२५॥ पूर्ववत्तु यजनं मंत्रं राजवत्पूजनं मतं ॥ तेषांषडंगमाह दीर्घेति फ्रांहृत् फ्रींशिर इत्यादि ॥२७॥ चतुर्दशार्णमाह तारइति

स्वांकुशाभ्यां सप्तमः स्यात्स्वरमाभ्यामथाष्टमः ॥ स्ववाग्भवाभ्यां नवमो वामास्त्राभ्यामथांतिमः ॥२४॥ एषामाद्यो विराट्छंदोन्येषु त्रिष्टुबुदाहृतं दशमंत्राइमेप्रोक्ताः यदासुः प्रणवादिकाः ॥२५॥ तदादिमः शिवार्णः स्यादन्ये तु द्वादशाक्षराः ॥ त्रिष्टुप्छंदस्तदाद्ये स्यादन्येषु जगती मता ॥२६॥ एवंविंशति मंत्राणां यजनं पूर्ववन्मतं दीर्घाढ्यमूलेबीजेन कुर्यादेषां षडंगकं ॥२७॥ तारोहृत्कार्त्तवीर्यार्जुनाय वर्मास्त्र द्वयं चतुर्दशार्णो मंत्रोयमस्येज्यापूर्ववन्मता ॥२८॥ भूनेत्रसप्तनेत्राक्षिवर्णैरस्यांगपंचकं ॥ तारोहृत्भगवान्ङे. तः कार्त्तवीर्यार्जुनस्तथा ॥२९॥

हृत्तु नमः ॥ कार्त्तवीर्युनस्तथेति ङे. तः ॥ ॐ नमो भगवते कार्त्तवीर्यार्जुनाय हुंफट् स्वाहेति ॥२९॥

४७ मंत्रांतरमाह नमइति यथा। नमोभगवतेश्रीकार्त्तवीर्यार्जुनाय सर्वदुष्टांतकाय तपोबलपराक्रम परिपालितसप्तद्वीपाय सर्वराजन्य चूडामणये महाशक्तिमते सहस्रदहन हुं फट् इति ॥ ५१ ५२ ५३ ॥ अस्य षडंगमाह। राजन्येति ॐ तेभ्यश्चतुर्थ्यंतैः षड्भिः पदैः षडंगं स्यात्। यथा राजन्यचक्रवर्त्तिने हृत् वीराय

137

वर्मा। स्वाग्निप्रिया मंत्रः प्रोक्तोष्टादशवर्णकः। त्रिवेदसप्तयुग्माक्षी। वर्णैः पंचांगकं मनो ॥ ५० ॥ नमोभगवतेश्रीतिकीर्त्तवीर्यार्जुनायन। सर्वदुष्टांतकायेति तपोबलपराक्रमः। परिपालितसप्तांते द्वीपायसर्वरापदं जन्यचूडामणांतोये महाशक्तिमतेततः। ५२ ॥ सहस्रदहनप्रांते वर्मास्त्रांतो महामनुः त्रिषष्टि वर्णवान् प्रोक्तः स्मरणात् सर्वविघ्नहृत् ॥ ५३ ॥ राजन्यचक्रवर्त्तीचवीरः शूरस्तृतीयकः माहिष्मतीपतिः पश्चाच्चतुर्थः समुदीरितः ॥ ५४ ॥ रेवांबुपरितृप्तश्च करागेहप्रवाधितः ॥ दशास्यश्चेति षड्भिः स्यात्पदैर्ङैंतैः षडंगकं ॥ ५५ ॥ सिच्यमानं युवतिभिः क्रीडंतं नर्मदाजले हस्तैर्जलौघं रुंधंतं ध्यायेन्मत्तं नृपोत्तमं। ५६

शिरः। शूराय शिखा। माहिष्मतीपतये वर्म। रेवांबुवारितृप्ताय नेत्रं ॥ करागेहप्रवाधितदशास्याये अस्त्र ॥ ५७ ५८ ॥

अयुतं जपेत्॥ अन्यत्तु पूजादिकं पूर्ववत्॥ चतुर्दशाष्टादशार्णवत्॥ योगाः प्रयोगाः॥४७॥ अनुष्टुभं मन्त्रान्तरमाह
कार्त्त इति। कार्त्तवीर्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान्॥ तस्य संस्मरणादेव हृतं नष्टं च लभ्यते इति ४८॥४९॥
गायत्रीमाह॥ कार्त्तवीर्याय विद्महे महावीर्याय धीमहि॥ तन्नोऽर्जुनः प्रचोदयात्॥५०॥५१॥ दीर्घविधानमाह

एवं ध्यात्वायुतं मन्त्रं जपेदन्यत्तु पूर्ववत्॥ पूर्वं तु प्रजपेल्लक्षं पूजायोगाश्च पूर्ववत्॥४७॥ कार्त्तवीर्यार्जुनो व
र्णानामराजापदं ततः॥ उक्त्वा बाहुसहस्रान्ते वान्पदं तस्य संततः॥४८॥ स्मरणादेव वर्णान्ते हृतं नष्टं च
संपदेत्॥ लभ्यते मन्त्रवर्णोऽयं द्वात्रिंशद्वर्णसंयुतः॥४९॥ पादैः सर्वेण पञ्चाङ्गं ध्यानपूजादि पूर्ववत्॥ कार्त्त
वीर्यायशब्दान्ते विद्महे पदमुच्चरेत्॥५०॥ महावीर्याय वर्णान्ते धीमहीति पदं वदेत्॥ तन्नोऽर्जुनः प्रवर्णान्ते
चोदयात्पदमीरयेत्॥५१॥ गायत्र्येषार्जुनस्योक्ता प्रयोगादौ जपेत्तु तां॥ अनुष्टुभं मन्त्रराजं जपान्ते चो
रसंचयाः॥५२॥ पालयन्ते गृहान्तु दूरं तर्पणाद्धवनादपि॥ अथोद्दीपविधिं वक्ष्ये कार्त्तवीर्यप्रियंकरं॥५३॥
वैशाखे श्रावणे मार्गे कार्त्तिकाश्विनपौषतः माघफाल्गुनयोर्मासोर्दीपारंभं समाचरेत्॥५४॥

अथेति॥५३॥ आरंभे मासानाह वैशाख इति॥५४॥

रिक्ताश्चतुर्थी नवमी चतुर्दश्य स्तद्रहिता यां तिथौ ॥ नक्षत्राण्याह हस्तेति रोहमार्द्रा ॥ वैष्णावं श्रवणं वा
युभं स्वाति ५५ ॥ द्विदैवं विशाखा ॥ योगानाह ॥ चरमेति ॥ चरमे वैधृतौ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ रात्रविलिखायां पूर्वाह्णे च
५८ ५९

तिथौ रिक्ता विहीना यां वारे शनिकुजौ विना हस्तताराश्चिरोद्रेषु पुष्ये वैष्णाव वायुभे ॥ द्विदैवते चरो हिण्यां ॥ दीपारंभो हितार्थिनां ॥ चरमे च व्यतीपातधृतौ वर्ज्यौ सकर्मणि ॥ ५६ ॥ प्रीतौ हर्षे च सौभाग्ये ॥ शोभनायुष्मतोरपि करणे विष्टिरहिते गृहणे ह्वौ दंदयादिषु ॥ ५७ ॥ योगेषु रात्रौ पूर्वाह्णे दीपारंभः कृतः शुभः ॥ कार्त्तिके शुक्लसप्तम्यां निशीथे तीव शोभनः ॥ ५८ ॥ यदि तत्र रवेर्वारः श्रवणं भं तुंदुले ॥ अत्यावश्यककार्येषु मासादीनां न शोधनं ॥ ५९ ॥ आद्ये ह्न्युपोष्य नियतो ब्रह्मचारी शयीत को ॥ प्रातः स्नातः शुद्धभूमौ लिप्तायां गोमयोदकैः ६० ॥ प्राणानायम्य संकल्प्य न्यासानुपूर्वोदितांश्चरेत् ॥ षट्कोणां रचयेद्भूमौ रक्तचंदनतंदुलैः ६१ ॥ अंतःस्वरं समालिख्य षट्कोणेषु समालिखेत् ॥ मंत्रराजस्य षट्वर्णान् कामराजविवर्जितान् ॥ ६२ ॥

विधिमाह आद्य इति ॥ को भूमौ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ स्वरं क्लीं ॥ षट्वर्णान् ॥ अं फ्रों त्रीं धूं ओं ह्रीं मिति षट्केषु स्वाग्रमारभ्यालिखेत् ॥ ६२ ॥

138

क्रोंश्री हुं फडिति दिक्षु॥ शेषैर्नवाक्षरैर्वेष्टयेत्॥ ८३-८४-८५॥ पात्रमानमाह बुधइति॥ बुद्धे मूले ऊर्ध्वेपात्रं समानं कुर्यात्॥ कियत्तत्राह॥ अर्केति॥ द्वादशादिमानैरंगुलैः कार्यं॥ ८६-८७॥ शर्करेपलभाजनं पंचविंशत्युत्तरशतपलमिति पात्रं॥ ८८॥ द्वीति॥ सहस्रद्वयमिते घृते शरशिवं पंचदशोत्तरशतपलं ताम्रपात्रं अ

सणिपद्मां वर्म चास्त्रं पूर्वाद्याशासु संलिखेत्॥ नवार्णैर्वेष्टयेत्तच्च त्रिकोणं तद्बहिः पुनः॥ ८३॥ एवं विलिखिते यंत्रे दनिध्यादीपभाजनं स्वर्णजं रजतोत्थं वा ताम्रजं तदभावतः॥ ८४॥ कांस्यपात्रं मृन्मयं च कनिष्ठं लौहजं मतो शांतये मुद्गचरणोत्थं संधौ गोधूमचूर्णजं॥ ८५॥ बुद्धे प्युद्धे समानं तु पात्रं कुर्यात्प्रयत्नतः॥ अर्कदिक्वसुषट्पंचचतुरामांगुलैर्मितं॥ ८६॥ आज्यपलसहस्रेतु पात्रं शतपलैः कृतं॥ आज्येयुतपले पात्रं पलपंचशता कृतं॥ ८७॥ द्विसहस्रां शिवंशताई त्रिंशता मितं॥ शते द्विशरसंख्यातमेवमन्यत्र कल्पयत्॥ ८९॥

द्विशरसंख्यातं द्विपंचाशत्पलमितं॥ अन्यत्र एवमेव घृतानुसारेण पात्रं कल्प्यं॥ ८९॥

॥ तं० ७॥ वह्निपलंत्रिपलं॥ ७०॥ विषमावर्त्तिका॥ एकाद्या एकोत्तरशतांतइति ज्ञेयं॥ तिथीति पंचदशादिसह॥ मं०म०

॥ १३९॥ स्रं पर्यंतया तंतु संख्या तया निर्मिताकृता॥ ७१॥ तदर्धामंगुष्टांगुलां तदर्धां चतुरंगुलां॥ ७२॥ पात्रं दक्षिणे चतुरंगुलभूमिं त्यक्त्वा॥ ७४॥ छुरिका भूमौ निक्षिपेत्तु॥ अधो अग्रं अस्यास्तां दक्षिणस्यां धारा यस्यास्तां॥ ७॥

७५७६७७

139

निक्षिपेद्वह्निपलं पात्रमाज्यंपलं स्मृतं॥ एवं पात्रं प्रतिष्ठाप्य वर्तीः सूत्रोत्थिताः क्षिपेत्तु॥ ७०॥ एकातिस्रो

थवा पंच समाद्या विषमा अपि॥ तिथिमानाद्या सहस्रं तंतुसंख्या निर्मिता गोघृतं प्रक्षिपेत्तत्र शुद्धवस्त्रवि

शोधितं॥ सहस्रं पलसंख्यादिदशांतं कार्यं गौरवात्तु॥ ७२॥ कृवर्णादिकृतां रम्यां शलाकां षोडशांगुलां तद

र्द्धं वा तदर्धां वा सूक्ष्माग्रां स्थूलमूलकां॥ ७३॥ विमुंचेद्दक्षिणे भागे पात्रमध्ये कृताग्रतां पात्रात्तु दक्षिणे

दिग्देशे मुक्तांगुलचतुष्टयं॥ ७४॥ अधोग्रां दक्षिणाधारां निखनेत्छुरिकां शुभां॥ दीपं प्रज्वालयेत्तत्र गणे

शस्मृतिपूर्वकं॥ ७५॥ दीपात्तु पूर्वतत्र दिग्भागे सर्वतोभद्रमंडले तंदुलाष्टदलेवापि विधिवत्स्थापयेद्धटं

७६॥ तत्रावाह्य नपाधीशं पूजयेत्तु पूर्ववत्तु सुधीः॥ जलाक्षतादक्षतान् समादाय दीपं संकल्पयेत्ततः॥ ७७॥ ॥ राम॥

॥ १३९॥

ह्रीं षुभू मितो हृद्यं चाशलद्वत्तरशताक्षरो दीपकल्पेनेमंत्रः नमोह प्रणवइति पाशआं मायाह्रीं शिखा वषट् ७८ ७९ ८० वामकर्णेन्दुसंस्थितो नतोग्नि ॐ बिंदुयुतो हरो नैनहूं पाशआं अमुकमितिपदस्था नेसाध्यनामोच्चार्ये ८१ मायाह्रीं तारॐ स्वबीजंफ्रों आत्मभूः क्लीं ८२ ८३ आकाशद्वयं हृद्यं वामा

दीपसंकल्पमंत्रोथकथ्यते ह्रीं षुभू मितः प्रणवः पाश मायेच्चशिखाकान्तोक्षराणि च ७८ वीर्यानु नायमाहिष्मती नाथाय सहस्रंच वादेवइतिवर्णोते सहस्रपदमुच्चरेत् ७९ कर्तुर्दीक्षितनस्त्राय दत्तात्रेयप्रियायच आत्रेयायायानुसूर्यातेगर्भोरलायततसरं ८० नभोग्नीवामकर्णेन्दुस्थितोपाशइमं ततः दीपंग्राहाण अमुकंरक्षरक्ष पदंपुनः ८१ दुष्टान्नाशययुग्मांसेमान्तथापांतयघानघ शत्रून् जरिहृद्यं मायातारःस्वबीजमात्मभूः ८२ वह्निप्रियाअनेनाथ दीपवर्येणपाश्चिमाभिमुखेनामुकं अमुकांतेवरप्रदा ८३ मायाकाशद्वयंवामनेत्रचंद्रयुंशिवा वेदादिःकामश्चामुंडा स्वाहानुपूर्सबिं दुको ८४

नेत्रचंद्रयुतंईबिंदुयुतंचंद्रयुतं ह्रांह्रीं शिवाह्रीं वेदादिकामचामुंडाॐ क्लीं ब्रीं नुपूजवर्गपरवेर्गो ८५

नेत्रबाणघनाक्षरः द्विपंचाशदुत्तरशतार्णः ८५ यथा ॐ आंह्रीं वषट् कार्त्तवीर्यार्जुनायमाहिष्मती
नाथाय सहस्रबाहवे सहस्रक्रतुदीक्षिताय दत्तात्रेयप्रियाय आत्रेयाय अनसूयारत्नगर्भाय ॐ इमं
दीपं ग्रहाण अमुकं रक्ष रक्ष दुष्टान्नाशय नाशय पातय २ घातय २ शत्रून् जहि ह्रीं ॐ फ्रां क्लीं स्वाहा
अनेन दीप वर्येण पश्चिमाभिमुखेन अमुकं रक्ष अमुकवरप्रदानाय ह्रां ह्रीं ह्रीं ॐ क्लीं ब्रीं स्वाहा
तंथं दधं नंपंफं बंभं मं ॐ स्वाहेति मंत्रः चामुंडायाचीमिति बीजेन ब्रां ब्रीं इत्येवं षडंगं ८६ ८७ नवाक्षरमा

प्रणवोग्निप्रियांतोयं नेत्रबाणधराक्षरः दत्तात्रेयो मुनिर्मालामंत्रस्यपरिकीर्त्तिताः ८५ छंदोमितं का
र्त्तवीर्यार्जुनो देवः शुभावहः चामुंडायाः षडंगानि चरेत् षट्दीर्घयुक्तया ८६ ध्यात्वा देवं ततो मंत्रं
पठित्वांते क्षिपेज्जलं ततो नवाक्षरमंत्रं सहस्रं तत्पुरो जपेत् ८७ तारानंतो बिंदुयुक्तो माया स्वं वामने
त्रयुक् कूर्माग्नीशांतिचंद्राढ्यो वह्निनार्यंकुशो ध्रुवः ८८ ऋषिः पूर्वस्मृतोनुष्टुप्छंदोन्यत्पूर्ववत्पुनः
सहस्रं मंत्रराजं च जपित्वा कवचं पठेत् ८९

तारइति तारः ॐ अनंतो बिंदुयुतः आं मायाह्रीं स्वं वामनेत्रयुक् ह्रीं कूर्माग्नीवरो शांतिचंद्राढ्यो इविं
दुयुतो तेन क्लीं वह्निनारी स्वाहा अंकुशं क्रों ध्रुव ॐ ८८ पूर्वः दत्तात्रेयः अन्यत् अषडंगादि कवच
मुंडामरोक्तं ८९

140

दीपपात्रारंभे शकुनमाह दीपेति ११०१॥ आखोतो मूषकमार्जारयोः॥ १२॥ १४॥ वसुपलैः॥ अष्टपलैः॥
अन्तरायतः॥ विघ्नेभ्यः॥ १७॥ भूशयं भूमिशयनं॥ १८॥

एवं दीपप्रदानस्य कर्त्ता प्रोक्तमखिलेप्सितं॥ दीपप्रदानकाले तु वर्जयेदशुभां गिरं॥ १॥ विप्रस्य दर्शनं तत्र शुभदं परिकीर्तितं॥ शूद्राणां मध्यमं प्रोक्तं म्लेच्छस्य बधबंधनं॥ २॥ आखोत्वोर्दर्शनं दुष्टं गवाश्वस्य सुखप्रदं॥ दीपज्वाला समा सिध्यै वक्रा नाशविधायिनी॥ ३॥ सशब्दा भयदा कर्त्तुरुज्वला सुखदा मता कृष्णा शत्रुभया सत्येवमं। तीपशुनाशिनी॥ ४॥ कृते दीपे यदा पात्रं भग्नं दृश्येत दैवतं पश्चाद्वी कृतदा गच्छन्मानोयमालयं॥ ५॥ दृष्ट्वांतरं यदा कुर्यात् कार्यसिध्येद्दिलंबतः॥ नेत्रहीनो भवेत्स कर्त्ता तस्मिन् दीपांतरे कृते॥ ६॥ अशुचिस्पर्शनं व्याधिर्दीपनाशो तु चोरभीः॥ श्वमार्जाराखुसंस्पर्शे भवेत् भूपतितो भयं॥ ७॥ यात्रारंभे वसुपलैः कृतो दीपोऽखिलेष्टदः॥ तस्मात् दीपप्रयत्नेन रक्षणीयोऽन्तरायतः॥ ८॥
आसमाप्ते श्च कुर्वीत ब्रह्मचर्यं च भूशयं॥ स्त्रीशूद्रपतितादीनां संभाषामपि वर्जयेत्॥ ९॥

॥तरं॰९७ निशीथिन्यां रात्रौ॥९८॥९०॥रत्नादिदानेन गुरुं कृत्वा॥धरापतेः॥कान्तवीर्यास्य दीपदानं कारयेदित्य ॥मं॰म॰॥
॥१४१॥ न्वयः॥१४५॥आज्यादिघृतं कनीयो धमं॥८७॥

जपसहस्रं प्रत्येकं मंत्रराजं नवाक्षरं स्तोत्रपाठं प्रतिदिनं निशीथिन्यां विशेषतः॥९९॥एकपादेन दीपाग्रे स्थित्वा यो मंत्रनायकं सहस्रं प्रजपेद्रात्रौ सोऽभीष्टं क्षिप्रमाप्नुयात्॥१००॥समाप्य शोभने घस्ते संभोज्य द्विजनायकान् कुंभोदकेन कर्त्तारमभिषिंचेन्मनुं जपन्॥१॥कर्त्ता तु दक्षिणां दद्यात् सुष्यक्लातो षडेन वै गुरो तिष्ठेद्दातीतं तुष्टं कृतवीरसुतो नृपः॥२॥गुर्वाज्ञया स्वयं कुर्यात् यदि वा कारयेत् गुरुं॥रत्नाद्यैर्लादि दानेन दीपदानं धरापतेः॥३॥गुर्वाज्ञा मंतरं कुर्यात् यो दीपं स्वेष्टसिद्धये प्रत्युतानुभवत्येव हानिमेव पदे पदे॥४॥दीपदानविधिं कुर्यात् कृतघ्नादिषु नो गुरुः दुष्टेभ्यः कथितो मंत्रो कर्तुः दुःखावहो भवेत्॥५॥
उत्तमं गोघृतं प्रोक्तं मुत्तमं महिषीभवं॥तिलतैलं तु ताद्रुक् च कनीयो जादिजं घृतं॥६॥अस्य रोगे सुगंधेन वध्यातैलेन दीपकं॥सिद्धार्थसंभवेनाथ द्विषतां नाशसिद्धये॥७॥ ॥राम॥
॥१४१॥

141

यथाकथंचिदिति नित्यदीपपूर्वोक्तस्य पात्रघृतनियमस्या नावकश्यतां दर्शयति॥ त्रिपलमिते पात्रे एकपलघृतेन नित्यदीपो देयो यथाकथंचिद्वा सर्वथा सदा तथा॥११॥ दीपदानप्रियोऽर्जुनः॥ तत्प्रसंगादन्यदेवानां यद्यद्दंति प्रियं तदाह॥ मार्तंडस्तु सूर्यः॥ नमस्कारप्रियः॥१२॥ दुर्गासुंदरी॥१३॥ इति मंत्रमहोदधौ नौकायां कार्तवीर्यार्जुनमंत्रनिरूपणं नाम सप्तदश मस्तरंगः १७॥ ॥ ॥

सहस्रेणपले दीपे विहिते चेन्नदृश्यते॥ कार्यसिद्धिस्तदा कुर्यात्तु त्रिवारं दीपजं विधिं॥५॥ तदा सुदुर्लभं कार्यं सिध्यत्येव न संशयः॥ यथाकथंचिद्य कुर्यात्तु दीपदानं स्ववेश्मनि॥६॥ विघ्नाः सर्वे रिभिः कंसो तस्य नश्यंति दूरतः। सर्वदा जयमाप्नोति पुत्रपौत्रानुधनं यशः॥१०॥ यथाकथंचिद्यो रोहेनित्यं दीपं समाचरेत्॥ कार्तवीर्यार्जुनप्रीत्यै सोऽभीष्टं लभते नरः॥११॥ दीपः प्रियः कार्तवीर्ये मार्तंडो नतिवल्लभः॥ स्तुतिप्रियो महाविष्णुर्गणेशस्तर्पणाप्रियः॥१२॥ दुर्गार्चनप्रियं नूनमभिषेकः शिवप्रियः॥ तस्मात्तेषां प्रतोषाय विदध्यात्तत्तदादृतः॥१३॥ इति श्रीमन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ कार्तवीर्यमंत्रकथनं नाम सप्तदशस्तरंगः॥१७॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

कालरात्रीम्मनुर्माला तारेति तार ॐ वाक् ऐं शक्तिः ह्रीं कंदर्पः क्लीं रमा श्री १५ मंत्रो यथा ॐ ऐं ह्रीं क्लीं श्री कामे

श्वरि सर्वजनमनोहरि सर्वमुखस्तंभनि सर्वराजवशंकरि सर्वदुष्टनिर्दलनि सर्वस्त्रीपुरुषाकर्षिणि बंदिशृं

कालरात्रिमथो वक्ष्ये सपत्नगणसूदनीं॥ तारवाक्शक्तिकंदर्परमा कामेश्वरीति च १॥ सर्वजनमनो

वर्णहरि सर्वमुखांततः। स्तंभण्यंते सर्वराजवशं कारि पदं ततः। सर्वदुष्टनिर्दलनि सर्वस्त्रीपुरुषाणि

काः॥ कर्षणीति ततो बंदीशृंखला स्फोटयद्वयं।२॥ सर्वशत्रून् भंजयद्वि द्वेष्टानिर्दलयद्वयं। सर्वस्तं

भययुग्मं स्यान्मोहनास्त्रेण तत्परं।४॥ द्वेषिणः पदमुच्चार्य ततउच्चाटयद्वयं। सर्ववशंकुरुद्वंद्वं स्वाहादे

हि द्वयंपुनः।५॥ सर्वं च कालरात्रीति कामिनीति गणेश्वरि नमोंतेयं महाविद्यागुणरामधराक्षरा।६॥

य खलास्फोटय २ सर्वशत्रून् भंजंभंजय द्वेष्टिन्निर्दलय २ सर्वस्तंभय २ मोहनास्त्रेण द्वेषिणं उच्चाटय २

सर्ववशं कुरु २ स्वाहा देहि २ सर्वकालरात्रि कामिन्नि गणेश्वरि नम इति।६॥

ध्यानमाह। उद्यदिति। दंडवरौ दक्षयोः। लिंगभुवने वामयोः॥ भुवनं ब्रह्मांडं। नानाकल्पौघभासा विविधाभरणसमूहशोभितां मनोभूशरविकलतनुं॥ कामबाणव्याकुलशरीरं ॥९॥१२॥ कालिकापीठेज यादिशक्तीयुते॥

ऋषिर्दक्षोतिजगतीछंदो लर्के निवासिनी॥ देवता कालरात्रिः स्यात्कालिकाबीजमीरितं॥७ मायाराज्ञीतिशक्तिः स्यान्नियोगः स्वेष्टसिद्धये॥ पंचांगुलीषु तारायं विन्यसेत्तु द्विजपंचकं॥ ८ हृदयं वेदनेत्रार्णैः शिरोबाणाक्षिवर्णकैः॥ प्रोक्ता शिखैकविंशत्या वर्माष्टादशभिः स्मृतं॥ ९॥ षट्त्रिंशत्या नेत्रमस्त्रं नंदचंद्राक्षरैर्मतं॥ विधायेवं षडंगानि ध्यायेद्विश्वविमोहिनीं॥ १०॥ उद्यन्मार्त्तंडकांतिविगलितकवरीं कृष्णवस्त्रावृत्तांगीं दंडं लिंगं कराब्जैर्वरमथ भुवनं संदधानां त्रिनेत्रां॥ ११॥ नानाकल्पैर्विभिन्नां स्मितमुखकमलां सेवितां देवसंघैः। मायाराज्ञीं मनोभूंशरविकलतनुमाश्रये कालरात्रिं॥ १२॥ अयुतं प्रजपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः॥ पायोरुहैर्वा विप्रेंद्रा नूसंतर्पणं च यथाविधि॥ तां यजेत्कालिकापीठे तदर्थं यंत्रमुच्यते॥ बिंदुत्रिकोणषट्कोणवृत्ताष्टदलवृत्तकं॥ १३॥ ॥

पूजांयंत्रमाह॥ विद्वेति कलापत्त्रंषोडशदलं॥ तिस्रोरेखायस्मिन्॥ यंत्रेइदृशंधरणीगृहंचतुःकोणं॥१४॥

कामनाभेदाल्लेखनभेदमाह॥ तदिति क्षीरद्रोः॥ क्षीरद्रुमास्त्वश्वत्थोदुंबरप्लक्षवटान्यतमस्य॥१५॥१६॥

कलापत्त्रंषुनर्दत्तंत्रिरेखंधरणीगृहं चतुर्द्वारयुतंकृत्वाविंद्वौदेवीमथार्चयेत्॥१४॥ तद्यंत्रंविलिखेत् भूर्जेक्षीरद्रोः फलकेपिवा॥ शांतयेष्टगंधेनलेखिन्याचंपकोत्थया॥१५॥ कर्पूरागरुकर्पूररोचनारक्तचंदनं॥ कुंकुमंचंदनंवापिकस्तूरीत्यष्टगंधकं॥१६॥ सिंदूरहिंगुलाभ्यांच वश्यायविलिखेत्पुनः॥ सारसोद्भवलेखिन्यास्तंभनेकोकिलच्छदैः॥१७॥ हरितालाहरिद्राभ्यांमारणेवायसच्छदैः॥ धंतूरमानुनिर्गुंडीखराश्वमहिषासृजा॥१८॥ एवंविलिखितेयंत्रेकुर्याद्दावर्णार्चनं॥ त्रिकोणेदेवतास्तिस्रोवामाद्यैर्नपूजयेत्॥१९॥ संमोहिनींमोहिनींच तृतीयांतुविमोहिनी॥ षट्सुकोणेषुवन्ह्यादिषडंगानितत्रायजेत्॥२०॥

स्तंभनेकोकिलपक्षैः॥१७॥ हरितालहरिद्राभ्यामित्यन्वयः॥ मारणेइत्यस्याग्रेन्वयः॥ धानुरर्करसः खरादीनामसृजारक्तेन॥१८॥२०॥

स्वराः अं नम इत्यादि॥ हलो अंजनानिकं नम इत्यादि॥ कलादले षोडशपत्रे॥ २१॥ मंजुघोषयासहाघृताची

२२॥ २३॥ मंत्रादिमामिति मंत्राद्यो क्लीमानंबीजमान्पंचकं स्वस्वदेवतायुतं यजेत्॥ ॐ परमात्मनेनमः

ऐंसरस्वत्येनमः ह्रींगौर्यैनमः॥ क्लींकामायनमः श्रींरमायैनमः इति॥ २४॥ पंचेति स्वबीजाद्यान्बाणान्

वृत्तेस्वराः समभ्यर्च्य मातरो ष्टौ वसुच्छदे॥ कादिक्षांता हलो वृत्ते उर्व॥ श्याद्याकलादले २१ उर्वशी

मेनकारंभाघृताची मंजघोषया॥ सहजन्यासकेशीच अष्टमी तुतिलोत्तमा॥ २२॥ गंधर्वीसिद्धकन्या

च किंनरी नागकन्यका॥ विद्याधरीकिंपुरुषीयक्षिणीचपिशाचिका॥ २३॥ पुनर्वृत्ते यजेन्मंत्री देवता

दशकं तथा॥ मंत्रादिमां पंचबीजां स्वदेवतयायुतां॥ २४॥ पंचबाणान्स्वबीजाद्यानित्युक्ता दशदेवताः

भूगृहांतः समभ्यर्च्य अणिमाद्यष्टसिद्धयः॥ २५॥ भूगृहस्यविरेखासु संपूज्या नवदेवताः इच्छाशक्तिः

क्रियाशक्तिः क्रियाशक्तिर्ज्ञानशक्तिरिति त्रयं॥ २६॥ आद्यरेखागतं पूज्यं द्वितीयायां शिवाजकाः तृती

यायां तु रेखायां सत्वमुख्यं गुणत्रयं॥ २७॥

द्रांद्रावणाय नम इत्यादि पूर्वोक्ता॥ अणिमादय उक्ताः॥ २५॥ २६॥ शिवाजका रुद्रविष्णुब्राह्मणः॥ सत्वमु

खाः सत्वरजस्तमांसि॥ २७॥

२५३-२ ॥ वशीकरणमाह ॥ शनिवार इत्यादि स्पर्शयितुर्भवेदित्यंतेन ॥ २३-२४ गोत्रायां भूमौ ॥ २५-२६ ॥

पूर्वादिषु चतुर्द्वास्सु गणेशं क्षेत्रपालकं वटुकं योगिनीश्चापि यजेदिंद्रादिकानपि ॥ २५ ॥ एवं बाह्यार्चनं कृत्वा देवीपार्श्वगता पुनः ॥ देव्यो द्वादश संपूज्याः प्रतिदिक् त्रितयत्रयं ॥ २८ ॥ मायाद्या कालरात्री च तृतीया वटवासिनी ॥ गणेश्वरी च कान्याख्या व्यापिकालकवासिनी ॥ २९ ॥ मायाराज्ञी च मदनप्रिया सा दशमी रितिः ॥ लक्ष्मीः कान्हेश्वरी चेति देव्यो द्वादश कीर्तिताः ॥ ३१ ॥ नैवेद्यांतार्चनं कृत्वा दद्याद्दध्यादिना बलिं ॥ एवं संपूजिता स्वेष्टं कालरात्रिः प्रयच्छति ॥ ३२ शनिवारे तु संध्यायां गच्छेद्रम्यं सरोवरं ॥ हरिद्रां तत्र पुष्पैस्तु मंत्रेणानेन पूजयेत् ॥ ३३ ॥ तारो नमो जलौकायै हृदयं सर्वततः परं जनं वशं कुरु द्वं द्वं ठ मंत्रो मनुरीरितः ॥ ३४ ॥ गृहमागत्य गोत्रायां च प्याद्देवीं स्मरन्निशि ॥ प्रातस्तत्रैव गत्वाथ जलौकाद्वितयं ततः ॥ ३५ ॥ गृहीत्वा तत्र शोष्या यच्छायायां चूर्णयेत्पुनः ॥ जलौकाचूर्णयुक्तेन कृष्णकर्पाससूत्रतः ॥ ३६ ॥

३४।२५॥ कोकिलाख्यस्यकुचिख्यस्य॥ वह्निपुस्त्रिकोणं॥ तद्वयंषट्कोणं॥ क्षोणीपुरंचतुरस्रं॥३९।४२॥

कृतिंविधायमुंचेतभाजनेनिर्मितेमृदाकुलालचक्रोत्थितयातत्रतैलंपुनःक्षिपेत्॥२७॥तैलयंत्रात्तुसमानीतंभ्रमतोनिर्मलंशुचि॥वारस्त्रीसदनाद्दूहीमानीयज्वालयेत्ततं॥२८॥ दारुभिःकोकिलाख्यस्यप्रकुर्यात्तत्रदीपकं॥वह्निपुस्तद्वयंक्षोणीपुरंयंत्रेनिधीयतं॥२९॥निशारसेनरचितेमध्येलाजासमन्विते॥कालरात्रींततोदीपेसमावाह्याभिपूजयेत्॥४०॥युक्तामावर्णैःपश्चान्नवीनंखर्परंन्यसेत्॥दीपाद्यत्तत्रपतितंमादद्यात्कज्जलंसुधीः॥४१॥पश्चिमाभिमुखोमंत्रीकज्जलंतत्तुमंत्रयेत्॥ वक्ष्यमाणेनमनुनाशतत्रितयसंमितं॥४२॥तारोवाक्कूमदनोमायारमाभूर्बलंहसौः नमःकान्हेश्वरिपदंसर्वान्मोहयमोहय॥४३॥कृष्णांतेकृष्णावर्णेच कृष्णांवरसमन्विते सर्वानाकर्षयद्वंद्वंशाघ्रंवशंकुरुद्वयं॥४४॥वर्मवाक्कृगिरिजाकामश्रीबीजांतोमहामनुः॥वसुसायकवर्णोयमंजनस्याभिमंत्रणा॥४५॥

भूभिः ग्लौं॥४३।४४॥वसुसायकवर्णाः॥अष्टपंचाशद्वर्णाः॥४५॥

प्रयोगो यथा साधकः शनिवारे संध्याकाले तडागं गत्वा ॐ नमो जलोकायै कायै सर्वजनं वशं कुरु २
हुमिति मंत्रेण हरिद्राक्षतपुष्पैर्जलं संपूज्य गेहं गत्वा देवीं स्मरन्निशि भूमौ शयीत प्रातस्तस्मात्सरसो
जलूकाद्वयं छायाशुष्कं कृत्वा संचूर्ण्य तच्चूर्ण्ययुक्तेन कृष्णाकर्पाससूत्रेण वर्त्तिं कृत्वा कुलालचक्रानी
तमृन्निर्मितपात्रे निधाय भ्रमतस्तैलयंत्रोतैलमादाय तत्र क्षिपेत् वेश्यागृहादग्निमानीय कुचीला
इतिकान्युकुञ्जभाषाप्रसिद्धतरोः काष्ठैः स्तंभ्रज्वाल्य तेन त्पात्रे दीपं कृत्वा हरिद्रारसकृते त्रिकोणाष

दीपाद्यात्मनिसंयोज्य देवता मंजनं पुनः भौमवारे समभ्यर्च्य नवनीतेत मर्द्दयेत् ४६

ट्कोण चतुःकोणात्मके यंत्रे मध्ये लाजानुप्रक्षिप्य तदुपरि दीपपात्रं मुक्त्वा दीपे कालरात्रिमावाह्य
सावरणामिष्ट्वा स्वपरं दीपोपरि धृत्वांजनेन तापयेत् तदंजनमादाय पश्चिमाभिमुखः शतत्रयम
नेन मंत्रेणामंत्रयेत् मंत्रो यथा ॐ ऐं क्लीं ह्रीं ग्लौं ब्लूं ह्रौं नमः कान्हेश्वरी सर्वान् मोहय २ कृष्णे कृष्णा
वर्णे कृष्णांबरसमन्विते सर्वान् आकर्षय कर्षय शीघ्रं वशं कुरु २ हुं ऐं ह्रां क्लीं श्रीं इति ४६ ॥ ॥

ततो दीपात् देवी मात्मनि संयोज्य तत्कज्जलं भौमवारे नवमीतमर्दितं पात्रे संस्थाप्य तदग्रे वह्निं संस्थाप्य संस्कृत्य मधुकपुष्पैरष्टोत्तरशतं मूलेन हुत्वा कुमारीबटुकांस्त्रीन् भोजयेत् ॥ तेन अंजनेन ४७

४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५१ ॥ ५२ ॥.

मूलेनाष्टोत्तरशतं पुनर्होमं समाचरेत् ॥ मधुककुसुमैः साज्यैः शतं वह्नौ संस्कृते ॥ ५७ ॥ कुमारीं बटुकं नारीं भोजयेन्मधुरान्वितं ॥ तेनांजनेन रचिततिलको मंत्रसत्तमः ॥ दर्शनादेव वशयेन्नरनारीन्नरेश्वरान् दुग्धेन्नादौ प्रसक्तं तन्नराणां वशकारकं ॥ ५८ ॥ तेन स्पृष्टो नरो नूनं दासः स्पर्शयितुर्भवेत् ॥ वशीकरणमाख्यातं स्तंभनं प्रोच्यतेऽधुना ॥ ५९ ॥ हरिद्रारंजिते वस्त्रे लिखेत् यंत्रमिदं शुभः ॥ निशागोरोचनाकुंकुमं जैर्नैर्गोमूत्रमर्दितैः ॥ ५१ ॥ लिखेदष्टदलं पद्मं रिपुनामाढ्यकर्णिकं ॥ दलेषु विलिखेत्तारं द्वयं भूबीजयुग्मकं ॥ ५२ ॥ वटद्वयं व तो यंत्रं पीतसूत्रेण वेष्टितं ॥ कोकिलाख्यतरोः सप्तकंटकैः परिकीलितं ॥ ५३ ॥ कानुवृक्षदले सम्यक् वेष्टितं निक्षिपेत् पुनः ॥ वल्मीकरंध्रे मेषस्य मूत्रेणापरिपूरयेत् ॥ ५४ ॥

 ॐ॥ अंतिमः ष्ठः॥ भागी ऐयुतः स्रो॥५४॥ प्रयोगो यथा हरिद्रारोचनाकुष्टांजनैर्गोमूत्रपिष्टैः॥ हरिद्रारंजितव

 स्त्रे अष्टदलं कृत्वा अमुकं स्तंभयेति॥ मध्ये ॐ ग्लौं ग्लौं चटचटेति॥ वर्णानू दलेषु लिखेत्॥ तद्वस्त्रं पीतवस्त्रे

णसंवेष्ट्या कोकिलतरोः सप्तकं टंकै विद्धा॥ अर्कपत्रैः संवेष्ट्या वल्मीकरंध्रे प्रक्षिप्य मेषमुत्रमुपरि सिक्त्वा

रंध्रोपरि शिलां संस्थाप्य तत्रास्थितो मुं मंत्रं हरिद्रामालाभिः सहस्रं जपेन्नैरृत्याभिमुखः॥ मंत्रो यथा ॐ ह्लां ह्लीं

146

अश्मानं रंध्रवदने निधायाश्मस्थितः सुधीः॥ सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं निशाचर निशामुखः॥५५॥ निशाया नि

मिलेरक्षैः सं मंत्रः प्रोच्यतेधुना॥ प्रणवो गगक्षोण्यो चंद्रदीर्घत्रयान्वितो॥५६॥ कामाक्षेमायावर्णातेरू

पिणीति पदं ततः॥ सर्वांते च मनोहारिण्यं ते स्तंभययुग्मकं॥५७॥ रोधयद्वितयं पश्चान्मोहयद्वितयं

पुनः॥ दीर्घत्रयाढ्यं कामस्य बीजं कामांतिमो भगी॥५८॥ कान्हेश्वरी ततो वर्मत्रयं पंचाशदक्षरः॥ प्रो

क्तो मंत्रोत्र जप्तेनस्मिन् शत्रूणां स्तंभनं वदेत्॥५९॥

ॐ ह्लं कामाक्षेमायारूपिणि सर्वमनोहारिणि स्तंभय २ रोधय २ मोहय २ क्लां क्लीं क्लूं कामाक्षे कान्हेश्वरि

हुं हुं हुमिति॥ एवं कृते रिस्तंभः॥५९॥

मोहनमाह॥ रवावितिं॥ ६० ॥ अर्कमन्मथैः द्वादशकामजैः॥ ६१ ६२॥ प्रयोगोयथा॥ रविवारेलाद्रां नारीदुग्धे नपिष्ट्वा तद्रसेन भूर्जपत्रे मध्यकामबीजयुतं दशकामबीजैः संवेष्ट्यापुनर्वृत्तं कृत्वा षोडशबीजैः संवेष्ट्यापरिबीजयुक् षट्कोणं कृत्वा॥ सद्यंत्रोपरि स्थित्वा पंचदिनं प्रत्यहं सहस्रं दशांशं जपेत्॥ मंत्रोयथा

रवौ हरिद्रामानीय पिष्ट्वा दुग्धेन योषितः॥ तद्रसेन लिखेत्भूर्जे वृत्तं मतः स्मरान्वितं॥ ६०॥ तद्वृत्तं वेष्टयेत् कामबीजैर्दशभिरादरात्॥ पुनर्वृत्तं प्रकल्प्याथ वेष्टयेदर्कमन्मथैः॥ ६१॥ विरच्यपुनर्वृत्तं वेष्टयेत् षोडशस्मरैः॥ तस्योपरिष्टात् षट्कोणं कोणेषु मदनान्वितं॥ ६२॥ वाग्बीजमध्यतत्सर्वयंत्रमोहनकारकं॥ उपविश्याथ तद्यंत्रे दशवर्णमनुं जपेत्॥ ६३॥ हेतः कामं कामबीजं कामिन्ये कामसंपुटः॥ तारादोदशवर्णोयंमनुर्लोकविमोहकः॥ ६४॥ पंचाहंप्रजपेन्नित्यंसहस्रं क्रुद्धमानसः॥ तद्दशांशं प्रजुहुयात्तिलैरा ~~सौयंमनुर्लोकविमोहकः~~ ज्यपरिप्लुतैः॥ ६५॥ मोहोत्थभस्मनाकुर्वन्तिलकं नरसत्तमः॥ मोहयेदखिलंविश्वं तद्यंत्रस्यापि धारणात्॥ ६६॥

ॐ क्लीं कामयक्लीं कामिन्ये क्लीमिति॥ जपदशांशेतिलैः॥ तेनेवजुहुयात्॥ तद्भस्मनातिलकेनतद्यंत्रधारणे

॥ तरं०१८ आकर्षणमाह ॥ उक्तमिति ॥ ६७ ६८ ॥ लज्जावती लज्जालुः स्पर्शमात्रेणयत्पात्राणि संकुचंति सा लज्जालुः ॥ मं०म० ॥
६९ ७० ॥ इतिवायूणायौ ॥ भौतिकस्थौ एतेनणैय ॥ ७१ ॥ प्रयोगश्चयथा कृष्णाष्टम्यां कृष्णाचतुर्दश्यां वा कुजरवे
तरयुक्तायां प्रातर्नाभिमात्रेजले स्थित्वा मूलमेकादशशतं प्रजप्यगृहमागत्यशरीरं तेलेनाभ्यज्यपीठेंजनै

उक्तं मोहनमाकर्षं वक्ष्ये कृष्णाष्टमीदिने ॥ भूतेवा भूमिजन्मार्कयुक्ते प्रातर्जलांतरे ॥ ६७ ॥ नाभिदघ्नेस्थि
तोमूलेसहस्रंसशतंजपेत् ॥ ततोगृहं समागत्यतैलाभ्यक्तकलेवरः ॥ ६८ ॥ पीठादावंजनैःकृत्वास्त्र्याकारं
वानराकृतिं ॥ इष्ट्वा लज्जावती पत्रैः प्रोक्षेतन्मूलजैरसैः ॥ ६९ ॥ तदग्रे प्रजपेच्चत्वारिंशदक्षरकं मनुं नारो
नमः कालिकायै सर्वाकर्षपदं ततः ॥ ७० ॥ रतिवायूभौतिकस्थावमुकीमितिवर्णतः ॥ आकर्षय द्वयं शी
घ्रमानयद्वितयं ततः ॥ ७१ ॥ पाशोमायांकुशं भद्रकाल्यै हृदयमंततः ॥ चत्वारिंशल्लिपिर्मन्त्रः प्रोक्त आक
र्षणाक्षमः ॥ ७२ ॥

नराकारं योषिताकारं वा विलिख्य लज्जावती पत्रैस्तं संपूज्य लज्जावती मूलरसेन प्रोक्ष्य तदग्रे सुमंत्र ॥ रा०म ॥
षड्व्याधिकशतंजपेत् ॥ मंत्रो यथा ॥ ॐ नमः कालिकायै सर्वकर्षिण्यै अमुकीमाकर्षय २ शीघ्रमान ॥ १४७ ॥
य २ ॥ आं ह्रीं क्रों भद्रकाल्यै नमः इति आकर्षणमनुश्चत्वारिंशदर्णः ॥ ७२ ॥ ॥ ॥

ततः पंचाशत्कणवीरपुष्पैः॥ ओं अमुकीमाकर्षय २ नमः॥ ओं अमुकीमित्यादि पंचाशद्वर्णपूर्वकमे

तज्जपेत्तु तमाकारं पूजयेत्॥ ३४॥ धूपदीपनैवेद्यं कृत्वा तदग्रे अग्निं प्रतिष्ठाप्य तत्राज्याक्तच

णकैः शतं अधुनोक्तमनुना हुत्वा॥ ३५॥ कुमारीनिर्मितेन कृष्णकर्पाससूत्रेण अष्टाविंशतितंतुनिर्मितं

स्वदेहमितं दोरकं कृत्वा॥ ३६॥ आकर्षणमंत्रेण अष्टोत्तरशतं ग्रंथीन् दत्वा तद्धारणान्नरनारीवा

शतं शषव्याधिकं जप्त्वा लोहितैः करवीरजैः पंचाशत्प्रमितैर्मंत्री पूजयेल्लिखिताकृतिं॥ ३३॥ मातृका

वर्णमेकैकं तन्नामाकर्षयद्वयं॥ नमः इत्याभिसंजप्य पुष्पमेकैकमर्पयेत्॥ ३४॥ धूपदीपं निवेद्यादि निकृ

त्वा होमं समाचरेत्॥ चणकैराज्यसंलिप्तैराकर्षमनुना शतं॥ ३५॥ कृष्णकर्पाससूत्रस्य कुमारीनिर्मित

स्य च गुणादेहमितं कुर्यादष्टाविंशतितंतुभिः॥ ३६॥ आकर्षमनुना दद्यात् ग्रंथीनष्टोत्तरंशतं तद्दोर

के धृते शीघ्रमायाति स्त्री नरोपि च॥ ३७॥ त्रिरात्रात् प्राममध्यस्थोन्यदेश्योनवरात्रतः॥ उक्तमाकर्ष

णमिदं उच्चाटनमथोच्यते॥ ३८॥ शून्यगारे चतुर्दश्यां कृष्णायां कुक्कुटासनः॥ यमाशावदनो मुक्त

कच्छो नीलांबरान्वितः॥ ३९॥

आकर्षयतिइति॥ ३७॥ उच्चाटनमाह॥ शून्येति॥ कुक्कुटासनलक्षणमत्रे वक्तव्यं॥ ३९॥

मंत्रमाह तारइति॥भूधरोवः भृगुः सः अर्कोमः संवर्तक्षः॥ एतेचत्वारः प्रत्येकंक्रियपालकारेणयुता स्तथा दीपिकाचंद्रयुताः॥उकारबिंदुयुताश्चत्वारिबीजानितेनब्रूंस्रूंक्ष्रूं॥१९॥शुचिप्रियास्वाहा॥२०॥प्रासादबीजंहौंसृणिंक्रों॥२१-२२॥प्रयोगोयथा॥कृष्णाचतुर्दश्यांभूम्यग्रेदिनीलवस्त्रावृत्तोमुक्तकच्छोदक्षिणाभिमुखःकुक्कुटासनेनोपविश्यग्रंथियुक्तयामुंजरज्वानिशिसहस्रद्वयममुंमंत्रंजपेत्॥मंत्रोयथा ॐ

148

ग्रंथिसंयुतयामौंज्यारज्वामंत्रमिमंजपेत्॥सहस्रद्वयसंख्यातंशववर्यांदेवतांस्मरेत्॥१॥तारोभूधरभृग्वर्कसंवर्ताः क्रिययान्विताः॥प्रत्येकंदीपिकाचंद्रयुक्ताबीजचतुष्टयं॥१॥कालरात्रिमहाध्वांक्षिपदांतेमुकमुच्चरेत्॥आभूच्चाटययुग्मंतुछिंधिभिंधिशुचिप्रिया॥२॥प्रासादबीजंकामाक्षीसृण्यंतोमनुरीरितः॥षट्त्रिंशद्वर्णसंयुक्तः शीघ्रमुच्चाटकोरिपोः॥३॥जपांतेतद्दशांशेनसर्षपैर्जुहुयान्निशि॥ततःसर्षपपिण्याकैस्तत्तैलोदकसंयुतैः॥४॥बलिंप्रदद्यात्तेनैवमनुनाविशिखोभुवि एवंकृतेसप्तरात्रेदेशाद्दूरंव्रजेदरिः॥५॥

ब्रूंस्रूंक्ष्रूंकालरात्रिमहाध्वांक्षिअमुकमाभूच्चाटय२ छिंधिभिंधिस्वाहाहौंकामाक्षिक्रोंइति ततः शतद्वयमने॥

नैव मंत्रेण सर्षपान् हुत्वा तैलोदकयुक्तेन सर्षपपिन्याकेन तेन मनुना बलिं दद्यात् एवं समाहंतु
तेउच्चाटनसिद्धिः ॥ २५ ॥ विद्वेषमाह ययोरिति जन्मतरवो जन्मनक्षत्रवृक्षाः ले च उक्ताः ॥ २५ ॥ विषाद
कमं सेवक्ष्यति वालेयीरासणी ॥ अधियामी नीरात्रौ ॥ २६ ॥ मंत्रमाह ॥ वियदिति ॥ पावक बिंदुयुक्तः

ययोर्विद्वेषमन्विच्छेत् तयोर्जन्मतरूद्भवं ॥ फलकद्वितयं कृत्वा तत्राकारोतयोर्लिखेत् ॥ २६ ॥ विशाद
के नवेलेयीदुग्धाक्तेनाभिधान्वितं ॥ तस्याग्रे प्रजपेन्मंत्रं सहस्रमधियामिनि ॥ २७ ॥ वियत्पावकम
न्विंदुयुक्तं खं ग्लौ मनुर्हंसयुक् ॥ निद्राग्निमनुविंदुस्था भगवांते तिरंडधाः ॥ २८ ॥ रिण्यं तेमुकममुकं शी
घ्रं विद्वेषयद्वयं रोधयद्वितयं पश्चाद्भंजयद्वितयं रमा ॥ २९ ॥ मायाराज्ञी चतुर्थ्यंता प्रणवः कवचद्वयं
पंचाशदक्षरो मंत्रस्तारादिर्द्वेषकारकः ॥ ३० ॥

र ओं बिंदुयुतं वियत् हः ॥ ह्रौं ग्लौं भ्रनुर्हंसयुक्तं खं मनुरौ हं ससः ॥ इंदुबिंदुः ॥ एतैर्युतं खं हः ह्रौं अग्निम
नुबिंदुस्था निद्रा भः ओं भगवती नित्यादिस्वरूपं ॥ २८ ॥ रमा श्रीं ॥ २९ ॥ कवचं हुं ॥ ३० ॥

॥ तरं०९८ सैरिभो महिषः गंधर्वो श्विः ९१॥ प्रयोगः प्रीतिमतोर्द्वयोर्ज न्मवृक्षोत्थं फलकद्वयं विधाय तत्र रासभीक्षरम ॥ मं०म०॥

॥ १५९॥ द्विते विषाष्टकेन उपरि नाम युक्तमाकारद्वयं विलिख्य तत्पृष्ठ्वा निशि सहस्रममुं मंत्रं जपेत॥ मंत्रो यथा ॐ ह्रीं ग्लौं ह्रौं भ्रौं भगवति दंडधारिणी अमुकममुकं शीघ्रं विद्वेषय २ रोधय २ भंजय २॥ श्री मायाराज्ञो ॐ रं रं हुं

149

जपांते फलकद्वंद्वं वध्वा रज्वा परस्परं। खरसैरिभगंधर्व पुच्छरोमसमुत्थया ९१॥ वाल्मीकरंध्रे निधनेन्युन स्तावत्जपेत्ततः सप्ताहाज्जायते वैरं तयोः प्रीतिमतोरपि ॥९२॥ मरणं तु प्रकुर्वीत ब्राह्मणो नर विद्विषि। तद्व्यर्थं जपेन्मूल मंत्रमष्टोत्तरं शतं ९३॥ कृष्णांगार चतुर्दश्यां गोपुराद्वा चतुःपथात्॥ श्मशानाद्वा समानीयमृदं तत्र विनिक्षिपेत् ९४॥ विडंगा निलयार्क यर्कं कुसुमान्यपि मंत्रवित्॥ तन्मृदा पुत्तली कुर्यात् श्मशाने निर्जनालये ९५॥ उपविश्य शिखामुक्तो नीलवस्त्रावृतो निशि॥ तद्धृदि सिरिपोर्नाम लिखित्वा स्थापयेद्सृह ॥९६॥

॥ ९६॥

॥ राम॥

॥ १५९॥

मिति॥ ततः खरमहिषाश्वपुच्छरोमकृतया रज्वा तत्फलकयं मिथो ववध्वा वल्मीकरंध्रे तिरवाय पुनर्मंत्रसहस्रं जपेत् एवं विद्वेषे सिद्धिः ९२॥ मारणमंत्रमाह॥ मारणमिति। तद्विप्रनिषिद्धं ९३ ९४॥ विडंगो कृमिघ्नं हयारिः कणवीरः ९५ ९६॥

मारणमंत्रमाह। दीर्घेति। तंठ्रीमः। दीर्घत्रं अग्निरः। रात्रीशो विंदुः। एतैर्युताते नम्लां म्रीं म्रूः स्त्रिः

क्रों। धूवादिः। प्रणवादिः॥१०॥

श्मशानवाससाछाद्यतेलाभ्यक्ता मथार्चयेत्॥ स्नापयेत्पुत्तलीं तां तु खराश्वमहिषासृजा॥१७॥ रक्तचंदनधंतूरकुसुमान्यर्पयेत्ततः मारणस्यैन मनुनाकुर्याद्धोमं चपूजनं॥१८॥ दीर्घत्रयाग्निरात्रीशयुक्ता तंठ्रीम्रतान्भवरि॥ कंकत्यं तेमुकंशीघ्रं मारयद्विनयं स्वाहा॥१९॥ त्रयोविंशत्यक्षरो व्योधुवादिर्मारणेमनुः॥ अनेन मनुनापूजां कृत्वा होमं समाचरेत्॥१०॥ उग्रासर्षपभद्रातान्मत्तबीजैः सुमिश्रितैः। श्मशानाग्नौ शतं साग्रौ छित्वा तत्स्रातिमाशिरः॥१॥ तदग्नौ प्रदहेन्मंत्री पूर्णाहुतिमथाचरेत्॥ एवं कृते त्रिसप्ताहाद्रिपुः स्यात्सूर्यजातिथिः॥२॥ कर्मण्येवंविधेध्वादेशेरवायबलिं ददेत्॥ माषान्पलमद्यादैरेवं सिद्धिर्भवेद्ध्रुवं॥३॥

उग्रा वचा॥ उन्मत्तः॥ त्तों धतूरः॥१५॥ सूर्यजातिथिः॥ अर्थ म्यो ऽतिथिः स्यात् म्रियत इत्यर्थः॥

प्रयोगश्च॥ कुजवारयुतायां कृष्णाचतुर्दश्यां पुरद्वारचतुःपथः श्मशानानामन्यतरस्मान्मृदमानी यविडंगकरवीरार्कपुष्पयुतां कृत्वा श्मशानोस्थो विशिखो नीलवस्त्रो निशि तयाम्रदा पुत्तलीं सदृत्तनामयुतां कृत्वा प्राणान्प्रतिष्ठाप्य श्मशानवस्त्रेणाच्छाद्य तैलेनाभ्यज्य षराश्वमहिषरुधिरेण संस्नाप्य रक्तचंदनेनविलिप्य धंतूरपुष्पैः संपूज्य तदग्रे श्मशानाग्निसंस्थाप्य तदग्नौ वचासर्षपभल्लातधंतूरबीजैर्मिश्रितै रष्टोत्तरशतं जुहुयात् मंत्रेणयथा॥ ॐ ग्रां ग्रीं ग्रूं म्र तीश्चारिकं कृत्ये

यो मंत्री विदधाति च कूकर्मतेनप्रयलतः॥ आत्मावनायसंसेव्यो नरसिंहो हरोपि च॥४॥
अथोनवाक्षरं मंत्रं वक्ष्ये चंडीप्रसत्तये॥ वाक्माया मदनो दीर्घा लक्ष्मीस्तंद्री श्रुतीदुयुक्॥५॥

अमुकं शीघ्रं मारय२ क्रोमिति॥ ततः पुतली शिरः॥ छित्वाग्नौ हुत्वा पूर्णाहुतिं कुर्यात्॥ एवं कृते एकविंशतिरात्र्यतीते रिपुर्म्रियत इति॥ ततः प्रायश्चित्तं कुर्यात्॥४॥ सप्तशती पाठांगभूतं चंडीमंत्रमाह। वागिति वाक् ऐं॥ माया ह्रीं॥ मदनः क्लीं॥ दीर्घलक्ष्मी॥ चा तंद्री मः॥ श्रुतिंदुयुक्॥ ॐ॥ बिंदुयुक्ता मुं५

150

ङायेस्वरूपं सद्दकूजलं। कूर्मद्वयं॥न्चद्वयं॥ष्टिटीशः॥एतद्युतं॥६॥महाकाली महालक्ष्मी महासरस्व
त्यो देवताः॥१॥ च॥भगः सूर्यः॥१ १४॥

ङयेसद्दकूजलं कूर्मद्वयंष्टिंटीशसंयुतं।नवाक्षरो स्य ऋषयो ब्रह्मविष्णुमहेश्वरः॥६॥ छंदांस्यु
क्तानिमुनिभिर्गायत्र्यूष्णिगनुष्टुभः॥ देव्यः प्रोक्ता महापूर्वा काली लक्ष्मी सरस्वती॥७॥नंदाशाकंभ
री भिमाः शक्तयो स्य मनोस्मृताः। स्याद्रक्तदंतिका पूर्वा दुर्गा भ्रामर्यो बीजसंचयः॥८॥अग्नीवायु
भगास्तत्वं फलं वेदतयो द्भवं॥सर्वाभीष्टप्रसिध्यर्थे विनियोग उदाहृतः॥९॥ऋषिछंदो देवतानि
कास्यहृत्सु प्रविन्यसेत्॥शक्तिबीजानि स्तनयोस्तत्वानि हृदये पुनः॥१०॥तन एकादशन्यासा
न् कुर्वीतेष्टफलप्रदान्॥प्रथमो मातृकान्यासः कार्यः पूर्वोक्तमार्गतः॥११॥ष्ठतेन येन देवस्यसा
रूप्यं याति मानवः॥अथद्वितीयं कुर्वीतन्या संसारस्वताभिधं॥१२॥बीजत्रयं तु मंत्राद्यं तारा
दिहृदयांतिकं॥क्रमादंगुलीषु न्यसेत् कनिष्ठाद्यासु पंचसु॥१३॥करयो मध्यतः पृष्ठे मणि
बंधे च कूर्परे॥हृदयादिषडंगेषु विन्यसेज्जातिसंयुतं॥१४॥

॥तरं०१८॥ अस्मिन्‌सारस्वते न्यासे कृते जाड्यं विनश्यति॥ ततस्तृतीयं कुर्वीत न्यासं मातृगणान्वितं॥१५॥ ॥मं०म०॥

॥१५१॥ मायाबीजादिका ब्राह्मी पूर्वतः पातु मां सदा॥ माहेश्वरी तथाग्नेय्यां कौमारी दक्षिणेऽवतु॥१६॥ वैष्णवी पातु काष्ठायां वाराही पश्चिमेऽवतु॥ इंद्राणी पावने कोणे चामुंडा चोत्तरेऽवतु॥१७॥ ऐशान्यां तु महालक्ष्मी रूर्ध्वं व्योमेश्वरी तथा॥ सप्तद्वीपेश्वरी भूमौ रक्ष्या नागेश्वरी तले॥१८॥ नंदजा पातु पूर्वांगं कमलांकुशमंडिता॥ खड्गपात्रकरौ पातु दक्षिणे रक्तदंतिका॥१९॥ कष्टं शाकंभरी पातु पुष्पपल्लवसंयुता॥ धनुर्बाणकरा दुर्गा वामे पातु सदैव मां॥२०॥ शिरःपात्रकरा भीमा मस्तकाच्चरणावधि पादादिमस्तकं यावत्‌ भ्रामरी चित्रकांतिभृत्‌॥२२॥ तूर्यन्यासं नरः कुर्वन्‌ राजमृत्युमपोहति॥ अथ कुर्वीत ब्रह्माद्यं न्यासं पंचममुत्तमं॥२३॥ पादादिनाभिपर्यंतं ब्रह्मा पातु सनातनः नाभेर्विशुद्धिपर्यंतं पातु नित्यं जनार्दनः॥२४॥ विशुद्धेर्ब्रह्मरंध्रांतं पातु रुद्रस्त्रिलोचनः॥ हंसः पातु पदद्वंद्वं हृद्वैनतेयः करद्वयं॥२५॥ चक्षुषी वृषभः पातु सर्वांगानि गजाननः॥ परापरौ देहभागौ पातानंदमयो हरिः॥२६॥ मध्यं पातु महालक्ष्मी रष्टादशभुजान्विता॥ उद्धं सरस्वती पातु भुजैरष्टाभिरूर्जिता॥२७॥ कृते स्मिन्‌ पंचमे न्यासे सर्वान्‌ कामानवाप्नुयात्‌॥ षष्ठं न्यासं ततः कुर्यान्‌ महालक्ष्म्यादिसंयुतं॥२८॥ अधः पातु महाकाली दशबाहुसमन्विता॥ सिंहो हस्तद्वयं पातु ॥राम॥

॥१५१॥

151

परासाक्षिद्वयेन कं ॥ २९ ॥ महिषं द्रव्यमारूढो यमः पातु पादद्वयं ॥ महेशश्चंडिकायुक्तः सर्वांगानि मम पातु ॥ ३० ॥ षष्टेस्मिन्विहिते न्यासे सद्गतिमाप्नुयान्नरः ॥ मूलाक्षरन्यासरूपं मंत्री कुर्वीत सप्तमं ॥ ३१ ॥ ब्रह्मरंध्रे नेत्रयुगे श्रुत्योर्नासिकयोर्मुखे ॥ पायौ मूलमनोर्वर्णास्ताराद्यान्नमसान्वितान् ॥ ३२ ॥ विन्यसेत्सप्तमे न्यासे कृते रोगक्षयो भवेत् पाय्वंताद्ब्रह्मरंध्रांते पुनस्तानेव विन्यसेत् ॥ ३३ ॥ कृतेस्मिन्नष्टमे न्यासे सर्वदुःखं विनश्यति कुर्वीत नवमं न्यासं मंत्राद्यास्मिस्वरूपकं ॥ ३४ ॥ मस्तकाच्चरणौ यावच्चरणान्मस्तकावधि ॥ पुरो दक्षे पृष्ठदेशे वामभागे दृशोर्न्यसेत् ॥ ३५ ॥ मूलमंत्रकृतो न्यासो न्यासो वै नवमोमितक्तं ॥ ततः कुर्वीत दशमं षडंगन्यासमुत्तमं ॥ ३६ ॥ मूलमंत्रं जातियुक्तं हृदयादिषु विन्यसेत् ॥ कृतेस्मिन्दशमे न्यासे त्रैलोक्यं वशगं भवेत् ॥ ३७ ॥ दशन्यासोक्तफलदं कुर्यादेकादशं ततः ॥ खड्गिनी शूलिनीत्यादि पठित्वा श्लोकपंचकं ॥ ३८ ॥ आद्यं कृष्णांतरं बीजं ध्यात्वा सर्वांगके न्यसेत् ॥ शूलेन पाहि नो देवीत्यादि श्लोकचतुष्टयं ॥ ३९ ॥ पठित्वा सूर्यसदृशं द्वितीयं सर्वतो न्यसेत् ॥ सर्वस्वरूपे सर्वेशे इत्यादि श्लोकपंचकं ॥ ४० ॥ पठित्वा स्फटिकाभासं तृतीयं सर्वतो न्यसेत् ॥ ततः षडंगं कुर्वीत निजाक्ते मूलवर्णकैः ॥ ४१ ॥ एकैनैकेन चैकेन चतुर्भिर्युगलेन च ॥ समस्तेन च मंत्रेण कुर्यात्तु दंगानि षट् सुधीः ॥ ४२ ॥

॥ तर०५१ ३४ ॥ ३१ ॥ ३५३ १५० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ वर्णन्यासमाह ॥ शिखायामिति ॥ नेत्रश्रुतिनासामुखोष्ठौ अष्टशः ॥ मं० मा० ॥

॥ १५२ ॥ अष्टवारं ॥ ४३ ॥ महाकालीध्यानमाह खड्गमिति खड्गचक्रबाणः शरः शंखानुदक्षेषु दधती तदितरा

णिवामे ॥ आस्यपाददशकां दशपादां दशभुजां त्रिशन्नेत्रामित्यर्थः ॥ हरौ सुप्ते कमलाकमलास

नोब्रह्मा मधुकैटभौ हंतु यामस्तौत तुष्टाव हरेर्निद्रां वैष्णवी मायेत्यर्थः ॥ तदुक्तं ॥ ययातया

जगत्स्रष्टाजगत्पात्यत्तियोजगत् ॥ सोपिनिद्रावशंनीतइति ॥ ४४ ॥ महालक्ष्मीध्यानमाह ॥ अक्ष

शिखायां नवयोः श्रुत्योर्नसोर्वक्त्रे गुदे न्यसेत् ॥ मंत्रवर्णान् समस्तेन व्यापकत्वष्टशश्चरेत् ॥ ४३ ॥

खड्गं चक्रगदेषुचापपरिघान् शूलं भुशुंडीं शिरः ॥ शंखं संदधतीं करैस्त्रिनयनां सर्वांगभूषा

वृतां ॥ नीलाश्मद्युतिमास्यपाददशकां सेवे महाकालिकां यामस्तौत्स्वपिते हरौ कमलजो हंतुं

मधुकैटभं ॥ ४४ ॥ अक्षस्रक्परशू गदेषुकुलिशं पद्मं धनुः कुंडिकां दंडं शक्तिमसिं च चर्म जल

जं घंटां सुराभाजनं ॥ शूलं पाशसुदर्शने च दधतीं हस्तैः प्रवालप्रभां सेवे सैरिभम ॥ राम ॥

र्दिनीमिह महालक्ष्मीं सरोजस्थितां ॥ ४५ ॥ ॥ १५२ ॥

स्रगिति ॥ कुंडिकां कमंडलुं ॥ जलजं शंखं ॥ अक्षमालापद्मबाणखड्गवज्रगदाचक्रकमंडलुशंखाः

दक्षेषु ॥ अन्ये वामेषु ॥ सैरिभमर्दिनीं महिषासुरघातिनीं ॥ सरोजोद्भवां देवदेहनिर्गततेजःसमुद्भवां ॥ ४५ ॥

152

महासरस्वतीध्यानमाह॥ घंटेति॥ शंखंमुशलचक्रबाण दस्तेषु॥ घंटांशूलहलधनूंषिवामेषुघ
नांतेतिशरच्चंद्रप्रभां॥ हेमरेतसिवन्हे॥४७॥५१॥ सिविंद्विति॥ ॐ नंनंदजायैनमइत्यादिवक्ष्यमा

घंटाशूलहलानिशंखमुशलेचक्रंधनुःसायकं॥ हस्ताब्जैर्दधनींघनांतविलसच्छीतांशु
तुल्यप्रभां॥ गौरीदेहसमुद्भवांत्रिजगतामाधारभूतांमहापूर्वमत्रसरस्वतीमनुभजेशुंभा
दिदैत्यार्दिनीं॥४६॥ एवंध्यात्वाजपेल्लक्षंचतुष्कंतद्दशांशतः॥ पायसान्नेनजुहुयात्पूजितेहे
मरेतसि॥४७॥ ~~त्रिकोणमध्येसंपूज्यध्यात्वातांमूलमंत्रतः~~॥ नयादिशक्तिभिर्युक्तेपीठेदेवी
यजेत्सुताः॥ नत्वपत्राव्रतेन्यसिषट्कोणाष्टदलान्विते॥४८॥ त्रिकोणमध्येसंपूज्यध्या
त्वातांमूलमंत्रतः॥ पूर्वकोणेविधातारंस्वरयासहपूजयेत्॥४९॥ विष्णुंश्रियाचनैरृत्येवाय
वेतुमयाशिवं॥ उदग्दक्षिणयोःसिंहंमहिषंचक्रमाद्यजेत्॥५०॥ षट्सुकोणेषुपूर्वादिनंदजां
रक्तदंतिकां॥ शाकंभरींतथादुर्गांभीमांचभ्रामरींयजेत्॥५१॥ सबिंदुनामाद्यर्णाद्यास्ताराद्या
श्चनमोन्विताः॥ नंदजाद्यायजेच्छक्तीर्वक्ष्यमाणाअपीदृशीः॥५२॥

णायाब्रह्माण्याअपीदृशीः। सबिंदुनामाद्यर्णाद्यास्ताराद्यानमोंतायजेत॥ ॐ ब्रह्माण्यैनमइ
त्यादि॥५२॥

तत्वदलेषु चतुर्विंशतिपत्रेषु विष्णुमायाद्याः॥५४ ५५॥ अग्नितिथिप्रतिपदं॥५९।६०।६१॥

अष्टपत्रेषु ब्रह्माणी पूज्या माहेश्वरी परा। कौमारी वैष्णवी चाथ वाराही नारसिंह्यपि॥५३॥ प
श्चादैंद्री च चामुंडा ततस्तत्वदलेष्विमाः। विष्णुमाया चेतना च बुद्धिर्निद्रा क्षुधा ततः॥५४॥ छाया
शक्तिः परा तृष्णा क्षांतिर्जातिश्च लज्जया। शांतिश्रद्धा कीर्त्तिलक्ष्मी धृतिवृत्तिः श्रुतिः स्मृतिः॥५५॥
दया तुष्टिस्ततः पुष्टिर्माता भ्रांतिरिति क्रमात्। बहिर्भूगृहकोणेषु गणेशः क्षेत्रपालकः॥५६॥
बटुकश्चापि योगिन्यः पूज्या इंद्रादिका अपि। एवं सिद्धमनो मंत्री भवेत्सौभाग्यभाजनं॥५७॥ मार्कंडेयपु
राणोक्तं नित्यं चंडीस्तवं पठेत्। पुटितं मूलमंत्रस्य जपन्नाप्नोति वांछितं॥५८॥ आश्विनस्य सितेप
क्षे आरभ्याग्नितिथिं सुधीः॥ ~~विप्रानाराध्य मंत्री समिष्टार्थं लभते चिरात्~~॥५९॥ अष्टम्यां तज्ज
पेल्लक्षं दशांशं होममाचरेत्॥५९॥ प्रत्यहं पूजयेद्देवीं पठेत्सप्तशतीमपि विप्रानाराध्य मंत्री
समिष्टार्थं लभते चिरात्॥६०॥ सप्तशत्याश्चरित्रे तु प्रथमे पद्मभूर्मनुः। छंदो गायत्र्यमुदितं महा
काली तु देवता॥६१॥

मध्यमे महिषवधः॥८२॥अद्रिजा ह्रीं॥८३॥उत्तरं निशुंभशुंभवधः॥कामः क्लीं॥८४॥सार्थस्मृति अर्थ

याकुबीजं पावकस्तत्वं धर्मार्थे विनियोजनं॥मध्यमे तु चरित्रे तु मुनिर्विष्णुरुदाहृतः॥८२॥उष्णि
कुछंदो महालक्ष्मी देवता बीजमाद्रिजा॥वायुस्तत्वं धनं प्राप्त्यै विनियोग उदाहृतः॥उत्तरस्य च
रित्रस्य ऋषिः शंकर ईरितः॥त्रिष्टुप् छंदो देवतात्र प्रोक्ता महासरस्वती॥८४॥कामो बीजं रवि
स्तत्वं कामाप्त्यै विनियोजनं॥एवं संस्मृत्य ऋष्यादीन् ध्यात्वा पूर्वोक्तमार्गतः॥८५॥सार्थस्मृतिपठे
च्चंडीस्तवस्याष्टपदाक्षरः॥समासात्तु महालक्ष्मी ध्यात्वा चैतत्षडंगकं॥८६॥जपेदष्टशतं मूलं दे
वतायै ~~षडंगकं~~ निवेदयेत्॥एवं यः कुरुते सोत्र न वासीदति जातुचित्॥८७॥चंडिकानुग्रहाज्जन्मसौ
धनैर्धान्यैर्यशश्च~~कैः~~ यैः॥पुत्रैः पौत्रैरुचारोग्यैर्युक्तो जीवेत्तु बहुः समाः॥८८॥शतं चंडीविधानं तु
प्रवेक्ष्ये प्रीतये नृणां॥नृपोपद्रव आपन्ने दुर्भिक्षे भूमिकंपने॥८९॥

स्मरणापूर्वकं॥८६॥८७॥चंडिकां देवीं प्रकृष्टं भंजनसेवमानः।यशश्चैर्यैः कीर्त्तिसमूहैः॥बहूसमा
बहु निवर्षाणि॥१८८॥८९॥

॥ तरं०५८ ॥ ॥ मं०म० ॥

॥५५८॥

154

अतिवृष्टिस्तथा मनावृष्टिपरचक्रभयेक्षये ॥ सर्वे विघ्नाविनश्यंतीशत चंडीविधोकृते ॥ ७१ ॥ रोगाणांवैरि
णां नाशो धनंपुत्रं समृद्धयः ॥ शंकरस्यभावान्याच प्रासादनिकटेशुभं ॥ ७२ ॥ मंडपं द्वारकेघाद्यंकु
र्यात्सध्वजतोरणं ॥ तत्र कुंडं प्रकुर्वीत प्रतीच्यां मध्यतोपिवा ॥ स्नात्वा नित्यकृतिकृत्वा वृणुयाद्दश
वानृजितेंद्रियान् सदाचारानूकुलिनानू सत्यवादितः ॥ ७३ ॥ व्युत्पन्नांश्चंडिकापाठरतानूलज्ञादया
वत मधुपर्कविधानेन वस्त्रस्वर्णादिदानतः ॥ ७४ ॥ जपार्थमासनं मालास्तथा तेभ्योपि भोजनं ॥ तेहविष्या
न्नमश्नांता मंत्रार्थगतमानसा ॥ ७५ ॥ भूमीशायनाः प्रत्येकं योजपेत्स्युतं पृथक् ॥ यजमानः पूजयेच्च कन्या
नां दशकं शुभं ॥ ७६ ॥ द्विवर्षाद्वादशाब्दांताः कुमारीः परिपूजयेत् ॥ नाधिकांगीन हीनांगी कुष्ठिनींच व्र
णांकिता ॥ ७७ ॥ अंधांकाणां केकरांच कुरूपां रामयुक्तनं नु दासीजातां रोगयुक्तां दुष्टांकृत्या न पूज
येत् ॥ ७८ ॥ विप्रां सर्वेष्टसंसिध्यै यशसे क्षत्रियोद्भवां वैश्यजां धनलाभाय पुत्राप्त्यै शूद्रजां जयेत् ॥ ७९
द्विवर्षा सा कुमार्युक्ता त्रिमूर्त्तिर्हायनत्रिका ॥ चतुराशब्दा च कल्याणि पंचवर्षा सुरोहिणी ॥ ८० ॥ ष
डाब्दा कालिका प्रोक्ता चंडिका सप्तहायना ॥ अष्टवर्षा शांभवी स्यात् दुर्गा तु नवहायना ॥ ८१ ॥ सुभ ॥ राम ॥
द्रादशवर्षोक्ता: मंत्रैः परिपूजयेत् ॥ एकाब्दायाः प्रीत्यभावो रुद्राब्दास्तु विवर्जिताः ॥ ८२ ॥ तासामा
मावाहने मंत्रः प्रोच्यते शंकरोदितः ॥ मंत्राक्षरमयीं लक्ष्मीं मातृणां रूपधारिणीं ॥ ८३ ॥ नवदुर्गात्मि

कांसाक्षांत्कन्यामावाहयाम्यहं ॥ कुमारिकादिकन्यानां पूजामंत्राननुब्रुवेधुना ॥ ४ ॥ जगत्पूज्ये
जगद्वंद्ये सर्वशक्तिस्वरूपिणी ॥ पूजां गृहाण कौमारि जगन्मातर्नमोस्तुते ॥ ५ ॥ त्रिपुरां त्रिपुराधारां
त्रिवर्गज्ञानरूपिणीं ॥ त्रैलोक्यवंदितां देवीं त्रिमूर्त्तिं पूजयाम्यहं ॥ ६ ॥ कालात्मिकां कलातीतां का-
रुण्यहृदयां शिवां ॥ कल्याणजननीं नित्यं कल्याणीं पूजयाम्यहं ॥ ७ ॥ अणिमादिगुणाधारां आका-
राद्यक्षरात्मिकां ॥ अनंतशक्तिकां लक्ष्मीं रोहिणीं पूजयाम्यहं ॥ ८ ॥ कामचारीं शुभां कांतां कालच-
क्रस्वरूपिणीं ॥ कामदां करुणोदारां कालिकां पूजयाम्यहं ॥ ९ ॥ चंडवीरां चंडमायां चंडमुंडप्रभंजनीं
पूजयामि सदा देवीं चंडिकां चंडविक्रमां ॥ १० ॥ सदानंदकरीं शांतां सर्वदेवनमस्कृतां ॥ सर्वभूता-
त्मिकां लक्ष्मीं शांभवीं पूजयाम्यहं ॥ ११ ॥ दुर्गमे दुस्तरे कार्ये भवदुःखविनाशिनीं ॥ पूजयामि स-
दा भक्त्या दुर्गां दुर्गतिविघ्ननाशनीं ॥ १२ ॥ सुंदरीं स्वर्णवर्णाभां सुखसौभाग्यदायिनीं ॥ सुभद्रजननीं
देवीं सुभद्रां पूजयाम्यहं ॥ १३ ॥ एतैर्मंत्रैः पुराणोक्तैस्तांस्तां कन्यां समर्चयेत् ॥ गंधैः पुष्पैर्भक्ष्यभो-
ज्यैर्वस्त्रैराभरणैरपि ॥ १४ ॥ सवेद्यां रचिते रम्ये सर्वतोभद्रमंडले ॥ घटं संस्थाप्य विधिवत्तत्रावाह्या-
र्चयेच्छिवां ॥ १५ ॥ तदग्रे कन्यकाश्चापि पूजयेद्ब्राह्मणानपि ॥ उपचारैश्च विविधैः पूर्वोक्तावरणान्य-
पि ॥ १६ ॥ एवं चतुर्द्दिनं कृत्वा पंचमे होममाचरेत् ॥ पायसान्नैस्त्रिमध्वक्तैर्द्राक्षारंभाफलैरपि ॥ १७ ॥

||तरं०१८|| मातुलिंगैरिक्षुखंडैर्नालिकेरैः पुरैस्तिलैः ॥ जातीफलैराम्रफलै रन्यैर्मधुरवस्तुभिः ॥९८॥ सप्तश ||मं०म०||

||१५५|| सादशावृत्त्या प्रतिश्लोकं हुतं चरेत् ॥ अयुतं च नवार्णेन स्थापितेग्नौ विधानतः ॥९९॥ कृत्वावरण

देवानां होमं तन्नाममंत्रतः ॥ कृत्वा पूर्णाहुतिं सम्यग्देवमग्निं विसृज्य च ॥१००॥ अभिषिंचेच्च यष्टारं

विप्रौघः कलशोदकैः ॥ नित्यं कृ वर्णमथवा प्रत्येकं दक्षिणां दिशेत् ॥१॥ भोजयेच्च शतं विप्रान् भक्ष्य

भोज्यैरनेकविधैः ॥ तेभ्योपि दक्षिणां दत्वा गृह्णीयादाशिषस्ततः ॥२॥ एवं कृते जगद्वश्यं सर्वे नश्यंत्युप

155

द्रवाः राज्यं धनं यशः पुत्रानिष्टमन्यल्लभेत च ॥३॥ एतद्दशगुणं कुर्याच्चंडीसाहस्रजं विधिं ॥ विद्याव

तः सदाचारान् ब्राह्मणान् वृणुयाच्छतं ॥४॥ प्रत्येकं चंडिकापाठान् विदध्युस्ते दशामितान् ॥ अयुतं

प्रजपेयुस्ते प्रत्येकं नववर्णकं ॥५॥ पूर्वोक्ताः कन्यकाः पूज्याः पूर्वमंत्रैः शतं पृथक् ॥ एवं दशांशं सं

पाद्य होमं कुर्युः प्रयत्नतः ॥ सप्तशत्या शतावृत्त्या प्रतिश्लोकं विधानतः ॥ लक्षसंख्यं नवार्णेन पूर्वोक्ते

द्रव्यसंचयैः ॥७॥ होतृभ्यो दक्षिणां दत्वा पूर्वोक्तान् भोजयेद्द्विजान् सहस्रसंमितान् साधून् देवा

राधनतत्परान् ॥८॥ एवं सहस्रसंख्याके कृते चंडीविधौ नृणां ॥ सिध्यत्यभीप्सितं सर्वं दुःखौघश्च विन ||राम||

श्यति ॥९॥ मारादुर्भिक्षरोगाद्या नश्यंति व्यसनोच्चयाः ॥ नेमं विधिं वदेत् दुष्टे खले चौरे गुरुद्रुहे १० ||१५५||

साधौ जितेंद्रिये दांते वदेद्दिव्यविधिमिमं परं ॥ एवं सा चंडिका तुष्टा — — — नृपरक्षाति ॥११॥

इति श्री मंत्रमहोदधौ कालरात्र्यादिमंत्रकथनं नाम मष्टादशस्तरंगः ॥१८॥

२५१॥२९॥ इति श्रीमंत्रमहोदधौ नौकायां कालरात्रिचंडीमंत्रनिरूपणं नाम अष्टादशस्तरंगः १८॥ व
कल्कुरमंत्रवक्तुप्रतिज्ञा नितेत्वरिणेति १ मंत्रमुद्धरति तीक्ष्णेति॥ तीक्ष्णापकारः॥ अर्घीशेंदुयुताउविं
दुयुता तेन पूं॥ विधिक सद्योजातसंयुतः॥ को पिनाकी लः सूक्ष्मयुक्तइयुतः लि एतद्वर्णत्रयं पुनःपठेत्
पूंकोलिइति॥ उल्कारी दीर्घसंयुता वआयुतः॥ वा॥ मायाह्रीं पूर्वोक्तं वर्णत्रयं पुनः वारत्रयं॥२॥
चरणायुधमंत्रस्य विधानमभिधीयते॥ मंत्री यद्विधिना कृत्वा साधयेत्स्वमनोरथान्॥१॥
तीक्ष्णार्घीशेंदुसंयुक्ता सद्योजातयुतो विधि पिनाकी सूक्ष्मयुग्वर्णत्रयमेतत्पुनःपठेत्॥ उल्कारी दी
र्घसंयुक्ता मायाबीजं ततो वदेत्॥ द्विरावृत्तं पुनर्वर्णत्रयं पूर्वोदितं ततः॥ कुमः सकर्णो वादीर्घो मंत्रोयं स
मुदीरितः॥ पाशाद्यंकुशबीजान्तोऽष्टादशाक्षरसंयुतः॥४॥ महारुद्रो मुनिश्छन्दस्य छंदोतिजगती रितं माया
बीजं स्वधिः शक्तिः देवता चरणायुधः॥५॥ वेदरामाक्षिरामाग्निवह्निवर्णैः षडंगकं॥ कृत्वा वर्णान्प्रविन्य
स्येत मूर्ध्नि ललाटे भ्रुवोर्द्वयोः॥६॥ अक्ष्णोः श्रुत्योर्नसोर्वक्त्रे कंठे कुक्षौ च नाभितः॥ लिंगे गुदे जानुपादे न्यस्ये
वं संस्मरेत्प्रभुं॥७॥

अंकुशबीजान्तः॥ यथा॥ आंपूंकोलि पूंकोलि वा ह्रीं पूंकोलि चुवा क्रों मिति॥५॥ षडंगमाह वेदेति आंपूं
कोलि हृदयाय नमः इत्यादि॥ मूर्ध्नीति॥६॥ श्रुत्योर्नासापुटद्वये अन्यत्रैकैकं॥७॥

॥तर०१९ ध्यानमाह॥ सर्वेति॥सर्वालंकारैर्दीप्तः कंठः चरणौ च यस्य निजानुसेवकानु पायाद्रक्षेत्॥८९॥ शैवेपीठमादि मं०म०॥
॥१५६॥ शक्तियुते॥१०९३॥ चंद्र युते॥१०५९॥९३॥ चंद्रेण कर्पूरेण॥१४९५॥

सर्वालंकृतिदीप्तकंठचरणो हेमाभदेहद्युतिः पद्मद्वंद्वविधूननेनेति कुशलः सर्वामराभ्यर्चितः गौरी
हस्तसरोजगोरुणशिखः सर्वार्थसिद्धिप्रदो रक्तं चंचुपुटं दधज्ज्वलपदः पायान्निजान्कुक्कुटः॥८॥ एवंध्या
त्वासमासीनशैलाग्रसरितस्तटे॥ वृषभशून्ये पश्चिमास्ये यद्वा शंकरसद्मनि॥९॥ लक्षं जपेद्दशांशेनति
लैर्हवनमाचरेत् शैवपीठे यजेत्ताम्रचूडं गौरिकरस्थितं॥१०॥ आदावंगानि संपूज्य दलेषु प्रयजेद्विमा
न् शंभुं गौरीं गणपतिं कार्त्तिकेयं ततः परं॥११॥ मंदारं पारिजातं च महाकालं च बर्हिणं दलाग्रेषु सु
राधीश प्रमुखानायुधान्वितान्॥१२॥ एवं कृते प्रयोगार्हो जायते मंत्रनायकः प्रयोगादौ प्रजप्यैसा
मयुतं द्विशतं धिकं॥१३॥ दध्नाक्षीरेणमधुना चंद्रेण सितयान्विते॥ दद्याद्बलिं सतांबूलैः पायसैर्ब
लिमंत्रतः॥१४॥ भोजनादौ भोजनान्ते लक्ष्मीसंप्राप्तये सुधीः॥ बलिमेतं ददन्मासपकुर्वीत धननाथ
तां॥१५॥

156

बलिमंत्रमाह॥वामेति॥वामकर्णेंदुयुक् शूरः॥ॐ बिंदुयुतः पूंचरमः स्सः सबिंदुयुतः॥आदिज्ञाह्रीं कुक्कुटद्वयं गिरिनंदना ह्रीं॥१७॥१८॥स्वरूपमन्यत् यथा॥पूंस्सं ह्रीं कुक्कुट॥१॥एह्येहि इमं बलिं गृण्ह२ गृह्णापय सर्वान्कामान् देहि यं कुं ह्रीं पुं नमः कुक्कुटायेति व्योमयुगाक्षरः॥चत्वारिंशद्वर्णः

शांतो पुष्टावपि बलिमेतमेव प्रदापयेत्॥उक्तस्य वक्ष्यमाणस्य बलेर्मंत्रोथ कथ्यते॥१६॥वामकर्णेंदुयुक् शूरः सबिंदुश्चरमो द्विजा कुक्कुटद्वितयं पश्चादेह्येहीमं बलिं वदेत्॥१७॥एहयुग्मं गृण्हापय सर्वांकामांश्च देहि मे च वायुः संचंद्रः कर्णेंदुयुक् चक्री गिरिनंदना॥१८॥पुं नमः कुक्कुटायेतीमंत्रो व्योमयुगाक्षरः॥बलिं दद्यादनेनोक्तं वक्ष्यमाणं च साधकः॥१९॥लाजैस्त्रिमधुरैपेतैर्दद्यान्मंत्री बलिं निशि वशयेदखिलं विश्वं त्रिदिनं त्वोदनं नृपं॥२०॥दुग्धमिश्रितगोधूमपिष्टैः कुर्यादपूपकं आज्यकर्पूरयुक्तेन तेन दद्याद्बलिं निशि॥२१॥त्र्यहमेवं बलौ दत्ते सुखी स्याद्वशयेज्जगत् कनकं खीरैः बिल्वपत्रैः पीतपुष्पैः सुगंधिभिः॥२२॥

अनेन मंत्रेण पूर्वोक्तं बलिं दद्याद्वृश्यमासां च॥१९॥उदनैस्त्रिदिनं बलिं दत्वा नृपं वशयेत् २०२२२२

॥तरं०५१ २३।२४।२५।२६॥वसुधसत्रां तं अष्टदिनपर्यंतं॥अधियामिनि रात्रौ॥२७।२९॥प्रयोगांतरमाह कर्मारे ॥मं०म७॥

॥१५७॥ ति॥लोहकारगृहात् वह्निं आनीय लोहपात्रे सीस्थाप्य करवीरकाष्ठैः संदीप्य तत्र सर्षपतैलाक्ता निधं तूरबीजानि शतं समाहं हुत्वा शत्रुमुच्चाटयेत्॥एवंपक्षं कृत्वा देशांतरं नयेत् मासं कृत्वा तं मारयेत्॥३०॥

157

सहस्रसंख्यैः प्रत्येकं पूजयित्वा जपेन्मनुं॥सहस्रं निशि सप्ताहं यमुद्दिश्य जनं सुधीः॥२३ सयाति दासतां तस्य मनोवचनकर्मभिः छगलाबकयोर्मांसैः सप्ताहं वितरेद्बलिं॥२४॥सहस्रं प्रत्यहं जप्त्वा वशयेदखिलं जगत्॥नृपोत्थिते संपत्तौ थे भये जाते च संकटे॥२५॥जपेद्यदपि तथान्यस्यां बलिं दद्यात् स्वस्थतये॥गोपनीयो विधिरयं बलेः कथ्यो न दुर्मते॥२६॥मुक्तकेश उदग्वक्त्रो जपेद्धानु सहस्रकं प्रत्यहं वसुधस्रां तं यमुद्दिश्याधियामिनि॥२७॥नमाकर्षति दूरस्थमपि किं निकटस्थितं॥जातिफलैलेसं चूर्णम कर्पूरं मध्यतः क्षिपेत्॥२८॥अभिमंत्र्यार्कसारसंसिंदूररजसायुतं उष्णीकृत्याग्निलापेन कूटयेद्दांगपाथसा॥२९॥स्थापयेदायसे पात्रे लसुखः स्तंभितो भवेत्॥कर्मारसद्मनो वह्नीमानीयाय सभाजने॥३०॥ ॥रमं॥ ॥१५७॥

३१।३४॥ प्रयोगांतरमाह॥ तालेति॥ नकारांतालपत्रं कृत्वा तत्र शत्रोः प्राणानुसंस्थाप्य भल्लातके
तैलेन विलिप्य अष्टाधिकं सहस्रमभिमंत्र्य तस्य पंचांशतं खंडाः कृत्वा धत्तूरकाष्ठदीप्ते स्मशाना
ग्नौ त्रिदिनं मारयेन्मोहयेच्च॥३३।३५॥ प्रयोगांतरमाह साध्येति नक्षत्रवृक्षाउक्ताः ३६ चिताका

स्थापयित्वेंधयेत्काष्ठैः करवीरसमुत्थितैः॥ जुहुयात्तत्र धत्तूरबीजानि शतसंख्यया॥३१॥ सिद्धा
र्थतैललिप्तानि विषचूर्णयुतानि च॥ समारंभमेवं कृत्वा निःस्थानात्स्वाटनं ध्रुवं॥३२॥ पक्षं देशांतर
गतं मासं संप्रापयेत्स्मृतिं॥ तालपत्रे नराकारं कृत्वा तत्र स्थापयेदसून्॥३३॥ जपेदष्टसहस्रं तत्तैलाभ्यं
तैलविलेपितं॥ तस्य खंडानि पंचाशत्कृत्वा पितृवनोत्थिते॥३४॥ उन्मत्तरुसंदीप्ते जुहुयाज्जातवेदसि
एवं प्रकुर्वन्त्रिदिनं मारयेन्मोहयेदरीन्॥३५॥ साध्यर्क्षतरुकाष्ठेन कृत्वा पुत्तलिकां शुभां॥ तस्यामसून्
प्रतिष्ठाप्य सहस्रं प्रजपेन्मनुं॥३६॥ चिताकाष्ठस्य कीलेन तां स्पृष्ट्वा पितृकाननं॥ छिंद्याद्यदंगं शस्त्रेण
तस्यास्तत्तस्य नश्यति॥३७॥ वैरिमूत्रयुतं मृत्स्नां तत्पादरज सा सह॥ कुलालमध्युनां कृत्वा पुत्तलीं स्व
येत्तया॥३८॥

...कीलेन तां पुत्तलीं॥ स्पृष्ट्वा मनुं जपेत्॥ इति पूर्वेण संबंधः तस्याः प्रतिमायाः यदंगं शस्त्रेण छिंद्यात् त
दंगं तस्य शत्रोः नश्यति॥३७।३८॥

||त०रं०९९ ३९ प्रयोगांतरमाह वैरीति ||पितृभूवसो श्मशानाग्नौ ||८५|| यमाशावदनो दक्षिणामुखः निधनतरोः जन्मनक्षत्रात् सप्तमं नक्षत्रं षोडशं पंचविंशं च ||८६|| प्रयोगांतरमाह निधायेति गोमये शत्रोः प्रतिमां कृत्वा नामविदर्भितं मंत्रं ताडपत्रे विलिख्य ||तत्ताडपत्रं गोमयप्रतिमाहृदि निक्षिप्य प्रतिमोपरि मृण्मयतात्र मृदाद्यन्यतरनिर्मितमन्यतरघटं संस्थाप्य गोमयोदकाभ्यामापूर्य ||८७|| ८७ ||तत्रापि नामविदर्भितमंत्रलेखयुतं ताडपत्रं निक्षिप्य

||१५८|| ||मं०म०||

तस्या हृदि पदे मूर्द्धि नामकर्मान्वितं मनुं ||लिखेत् श्मशानजांगारे रसूनुसंस्थापयेत्तत्र ||२|| जप्तां सहस्रमंत्रेण तैक्ष्णातैल विलेपितां ||शस्त्रेण शतधा कृत्वा जुहुयात् पितृभूवसो ||८५|| विभीतकाष्ठसंदीप्ते यमाशावदनो निशि ||शत्रोर्निधानतारायां कृत्वेवं मारयेदरिं ||८६|| निधाय गोमयं भूमौ प्रकुर्यात् प्रतिमां रिपोः ||ताडपत्रे समालिख्य मनुं ||नाम्नो विदर्भितं ||८७|| तत्पत्रं निक्षिपेत्तस्या हृदि तत्प्रतिमोपरि ||मृज्जं वा राजतं कुंभं गोमयोदकपूरितं ||८७|| मनुनामयुक्तां ताडपात्रेणाढ्यं निधापयेत् ||तदसूनृस्थापयेत् कुंभं त्रिसंध्यं प्रजपेन्मनुं ||८८||

तत्र शत्रोः प्राणस्थापनं कृत्वा प्रत्यहं त्रिसंध्यं शतमंत्रं कुंभस्पृष्ट्वा जपेत् ||८८||

||राम|| ||१५८||

158

षावच्छत्रोः प्रतिबिंबो घटे दृश्यते तावत्कालं जपेत् ॥ घटोदके तु प्रतिबिंबदृष्टे घटाधःस्थाया गोमयप्रतिमाया य
दंगं छिद्यते तद्रिपोर्नश्यति ॥ हृदि गले च छिन्ने तन्मृतिः ॥ ४५.४६ प्रतिमामूर्द्धि कंटकविद्धे शिरोरोगः ॥ हृदि विद्धे मन

प्रत्यहं शतसंख्याकं छाया यावद्भवेद्रिपोः ॥ गोमयेऽभिसिद्धायां तच्छायायां तु साधक ॥ ४५ ॥ अधस्थापाः प्र
तिकृते छिंद्याद्दंगमभीप्सितं ॥ शस्त्रेण तस्य नाशाय मृतये हृदयं गले ॥ ४६ ॥ प्रविद्धे कंटके मूर्द्धि शिरोरोगो भवेद्रि
पोः अंधयोर्हृदये विंधेत्प्रद्योः पादव्यथा भवेत् ॥ ४७ ॥ दारुणा कुक्कुटं कृत्वा तत्रास्य स्थापयेदसून् ॥ तं स्पृष्ट्वा पू
र्ववद्ध्यात्वा जपेद्द्विसहस्रकं ॥ ४८ ॥ उपचारैः समभ्यर्च्य छादयेद्रक्तवाससा ॥ रथे संस्थाप्य तं देवं दिक्षु यो
धान्नियापयेत् ॥ ४९ ॥ चतुरो वर्मसंवीतान् अश्वारूढानुदायुधान् ॥ तत्संयुतो रणे गच्छेत्तु जं तु बलवतो रिपून् ॥ ५० ॥
वीराद्यं कुक्कुटं दृष्ट्वा पलायंते रणे रथः ॥ भीता दश दिशः सर्वे हर्यक्षं कारिणो यथा ॥ ५१ ॥ ताम्रचूडस्य मंत्रे
ण मोदकाद्यभिमंत्रितं ॥ यस्मै दद्यात् न भक्ष्याय स वश्यो मंत्रिणो भवेत् ॥ ५२ ॥

पीडा पादयुग्मे कंटकविद्धे पादरोग इत्यादि ॥ ४७ ॥ ५० ॥ दारुणेत्यारभ्य हर्यक्षं करिणो यथेत्यंतमेकः प्रयोगः
हर्यक्षः केसरी ॥ ५१ ॥ ५२ ॥

॥ तर॰ १९ चंदनादिभिरित्यादि शब्दात् कुंकुमं कस्तूरीकर्पूरमजमदा: ५३ शस्तृ मंत्रमाह अथेति शास्त्राशं भोग मं॰ म॰ ॥

॥ १५९ ॥

अष्टोत्तरशतैर्जप्तैः रोचनाचंदनादिभिः विदधत्तिलकं भाले दर्शनाद्वशयेज्जगत् ॥ ५३ ॥ अथ वक्ष्ये शास्तृमंत्रमुपासकसमृद्धिदं शास्तारं भृगत्ये सुक्ताश्शांतमाच्चाग्निरूयुतः ५४ तुंगणावृतमित्युक्त्वा पानीयार्थं वनाद्वदे त्यशास्त्रेतेततो रेवते नमो मंईरितः ५५ द्वात्रिंश द्वर्णोऽस्यऋषिरेवतनः परिकीर्त्तिताः पंक्तिश्छंदो देवता तु महाशास्ताखिलेष्टदः ५६ पादैः सर्वेणापंचांगं कृत्वात्मनि विष्णुस्मरेत् साध्यं स्वपाशेनविध्यगाढं निपातयंतं खलुसाधकस्य ५७ पाशाञ्चयो दंडधरं त्रिनेत्रं भजेत शास्तारमभीष्टसिध्ये: ५७ लक्षमेकं जपेन्मंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः शैवेपीठे यजेद्देवमाद्यंगानि प्रपूजयेत् ५८ दलेष्वष्टकगोप्तारं पिंगलाक्षं ततः परं वीरसेनं शांभवं च त्रिनेत्रं शूलिनंतथा ५९ दक्षं च भीमरूपं च दिक्पालानस्त्रसंयुतान् एवं सिद्धो मनुः सर्वमभीष्टं मंत्रिणामयेत् ६० ॥

॥ राम ॥

॥ १५९ ॥

णविशेष अग्निः रः युउ युतः रू अन्यस्वरूपं ५४ शास्तारं भृगयाशांत मश्वारूढं गणावृतं पानीयार्थे वनादेत्यशास्त्रेतेरेवते नमः इति श्लोकरूपा मंत्रः ५५ ॥ ६० ॥

159

गायत्र्या भूताधिपाये त्यादिवक्ष्यमाणाया॥ ६२ ६५॥ पार्थिवलिंगविधानमाह। स्नातइत्यादि॥ ६६॥ षडर्णमा
हआकाशइति आकाशोहः॥

मध्यान्हेञ्जलिना तस्मै जलं दत्त्वाञ्जलार्थिने गोघ्नादिभ्यस्तद्गुणोयो दद्यात्सद्योजलांजलीन्नु॥ ६१॥ जलसंत
र्पितः शास्तासगणो भीष्टदो भवेत्॥ निशितस्मैवलिं दद्याद्गायत्र्या चाभिमंत्रितः॥ ६२॥ तदग्रे भजपेन्मू
लमष्टोत्तरशतं सुधीः॥ भूताधिपाय शब्दांते विद्महे पदमीरयेत्॥ ६३॥ महादेवाय च ततो धीमहीति
पदं वदेत्॥ तन्नः शास्ता प्रचोवर्णाद्दयादितिच कीर्त्तयेत्॥ ६४॥ गायत्र्येषोदिता शास्तुः सर्वाभीष्टप्र
दानृणां॥ अथ पार्थिवलिंगस्य विधानमभिधीयते॥ ६५॥ स्नातो नित्यं विधायादौ गत्वा शुद्धां भुवा सुधा
उपरिस्थां मया कृत्य षडर्णेनाभिमंत्रयेत्॥ ६६॥ आकाशः पृथिवीशेषस्थितो बिंदुसमन्वितः पृथि
वी तु चतुर्थ्यांता नमोंतास्यात्षडक्षरः॥ ६७॥ ततो मृदमुपादाय कृत्वा निःशंकरां ततः॥ पात्रे निदध्या
त्संशुद्धे प्रत्यहं पूजनाय तां॥ ६८॥

पृथिवीशेषस्थितः॥ ऊआयुतः बिंदुयुतश्च॥ ऊँ॥ चतुर्थ्यांता पृथिवी॥ पृथिव्यै नमइति॥ ६२ ६८॥

गणेश्वरकुमारयोर्मन्त्रो वक्ष्यमाणौ हरांद्याश्च सप्तमंत्रान् वक्ष्यमाणान्॥ ६९॥ विवस्वते सूर्यायार्घं पूर्वोक्तं॥ ७०॥ सुधयावमिति बीजेन मंत्रितजलेन मृदमासिच्येत्यन्वयः॥ ७१॥ ७२॥ बालगणेशमंत्रमाह मो

सद्दिने सद्गुरोर्मन्त्रो गणेश्वरकुमारयोः॥ हराद्यांश्च मनून् सप्त गृह्णीयाद्यागसिद्धये॥ ६९॥ अथार्चनं शुभे घस्रे आरभेतेष्टसिद्धये॥ कृतनित्यक्रियः शुद्धः प्रदायार्घं विवस्वते॥ ७०॥ मृदमादाय तोयेन सुधयामंत्रितेन च॥ आसिंच्य पिंडयेत्स्वेष्टमानां पात्रे निधापयेत्॥ ७१॥ ततः कालमनुस्मृत्य कामनामयि हृद्गतां॥ लिंगानि पार्थिवानीह पूजयेमुकसंख्यया॥ ७२॥ संकल्प्यैवं मृदः पिंडाद्दाद्यात्स्वां मृदं सुधीः॥ एकादशार्णमंत्रेण कुर्याद्बालगणेश्वरं॥ ७३॥ मायागणेशभूबीजैर्ङेंतोगणपतिपुरः॥ एकादशार्णमंत्रोयं स्मृतो बालगणेशितुः॥ ७४॥ फलाभयलसत्पाणिपद्मां बालगणेश्वरं॥ निर्माय स्थापयेत्पीठे लिंगानि रचयेत्ततः॥ ७५॥

येति॥ माया ह्रीं गणेशः गं॥ भुबीजं॥ ग्लौं ङेंतो गणपतिः॥ गणपतये॥ ग्लौं गं ह्रीं इति॥ ७४॥ ७५॥

हरमंत्रेण ॥ ॐ हारयेति अक्षांबिभीतकफलं ॥ ॐ ॥ नमो महेश्वरायेति मंत्रेण लिंगं कुर्यात् ७६ लिंगमानमाह अंगुष्ठेति ॥ अंगुष्ठादि द्वादशांगुलं यथेष्टं कुर्यात् ॥ ७७ ॥ ॐ नमः शूलपाणये इति मंत्रेण पीठे लिंगं स्थापयेत् ७८ ॥ ७९ कुमारं मंत्रमाह ॥ वागिति ॥ वाक् ऐं ॥ वर्म हुं ॥

हरमंत्रेण गृह्णीयाद् दक्षमात्राधिकां मृदं ॥ महेश्वरस्य मंत्रेण लिंगं कुर्यात्तया शुभं ७६ ॥ अंगुष्ठमानादधिकं वितस्त्यवधि सुंदरं ॥ पार्थिवं रचयेल्लिंगं न न्यूनं नाधिकं च तत् ॥ ७७ ॥ शूलपाणेस्तु मंत्रेण लिंगं पीठे निधापयेत् ॥ एवमन्यानि कुर्वीत यथासंकल्पमादरात् ॥ ७८ ॥ अवशिष्टां मृदां कुर्यात् कुमारं तस्य मंत्रतः ॥ स्थापयेल्लिंगपश्चात्तं ते मंत्रेणार्चयेच्च तं ॥ ७९ ॥ वाग्वर्म कर्णबिंद्वाढ्यश्च रमोमीनकेतनः ~~ततो लिं~~ ~~मस्थितं ध्याये~~ कुमारायनमोंतोऽयं गुहमंत्रो दशाक्षरः ॥ ८० ॥ मंत्रेणावाहयेद्देवं प्रतिलिंगं पिनाकिनः ततो लिंगस्थितं ध्यायेत् सुप्रसन्नं महेश्वरं ॥ ८१ ॥

कर्णबिंद्वाढ्यः ॥ ॐ ॥ बिंदुयुतः च रमः स्रः स्रुं ॥ मीनकेतन क्लीं ॥ स्पष्टमन्यत् ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ध्यानमाह ॥

दक्षेति दक्षदोष्णा दक्षिणबाहुना दक्षिणोत्संगस्थं गणेशं परामृशन्॥ अपरेण वामबाहुना ऊरुस्थितायां अगपतितनयायाः पार्वत्या उत्संगे वर्त्तमानं गुहं कुमारं परामृशन्॥ इष्टाभीति वराभये कराभ्यां दक्षवामाभ्यां धारयन्॥ ~२॥ ॐ नमः पशुपतये इति मंत्रेण स्नापयेत्॥ ॐ नमः शिवायेति मंत्रेण वन्हिरेतसे शंकराय गंधपुष्पदीपधूपदीपनैवेद्यान्यर्पयेत्॥ ~४॥ आवरणार्चनमाह॥ प्रागादिति॥ क्षित्यादिमूर्त्तीन् सर्वान् प्रागादि

161

दक्षांकस्थं गजपतिमुखं प्रामृशन् दक्षदोष्णा वामोरुस्थां गपतितनयांके गुहं चापरेण इष्टाभीति परकरयुगे धारयन्निंदुकांतिरव्याद स्मांस्त्रिभुवनतो नीलकंठस्त्रिनेत्रः॥ ~२॥ एवं ध्यात्वा पशुपते मंत्रेण स्नापयेच्छिवं॥ शिवमंत्रेण गंधादीन् अर्पयेद्वन्हिरेतसे॥ ~३॥ प्रागादिवामावर्त्तेन दिक्ष्वष्टौ परिपूजयेत्॥ शर्वं भवं रुद्रमुग्रं भीमं पशुपतिं तथा॥ ~४॥ महादेवमहेशानं क्रमात् क्षित्यादिमूर्त्तिकान्॥ क्षित्यंबुतेजोनिलाकाशयजमानेंदुभास्कराः॥ ~५॥

पूर्वा वामावर्त्तेन पूजयेत्॥ ~६॥ क्षित्यादीनाह॥ क्षित्यंबुतेज इत्यादि॥ यथा॥ शर्वाय क्षितिमूर्त्तये नमः पूर्वे॥ भवाय जलमूर्त्तये नमः ईशाने॥ रुद्राय तेजोमूर्त्तये नमः उत्तरे॥ उग्राय वायुमूर्त्तये नमः वायव्ये॥ ईशानाय सूर्यमूर्त्तये नमः आग्नेये इति॥ ~५॥

ॐ नमो महादेवाय हूयेति विसर्जेत् हरादि मंत्रनाह ॥ तारेति प्रणव नमः आद्य च तुर्थ्येतार राद्या अष्टयः सप्त संख्याका मंत्राः ॥ ॐ ॥ नमो हराये त्यादयो क्ताः ॥ ७ ॥ एव मेकं संपूज्य अपरं पूजयेत् ॥ ८ ॥ विद्याकाम स्यध्यान माह ॥ परशुमिति वरज्ञान मुद्रे दक्ष योः ॥ परशु हरिणो वाम योः ॥ ९ ॥ संधौ अर्द्ध हरिहारो ध्येयौ

क्षित्यादयः स्युः शर्वाद्यास्ततस्तइंद्रादिका नुयजेत् ॥ धूपदीप निवेद्यानि नमस्कार प्रादक्षिणाः ॥ ५ ॥ जपंचकृत्वा विसृजेत् महादेवस्य मंत्रतः तारन त्यादिकोंड़े ताहराद्या मनवोद्दयः ॥ ६ ॥ प्रतिलिंगं यजेद्देवमखिलानि सहैववा ॥ पूजितो निज मंत्राभ्यां विसर्जेत् गणराट्गुहौ ॥ ७ ॥ धन पुत्रादि कामेस्तु शिवोर्च्य प्रोक्त लक्षणः ॥ विद्याकामो श्चिन नीय परशुं हरिणं वरं ॥ ८ ॥ ज्ञान मुद्रां दधं द्दक्षैर्व टमूलमुपाश्रितः ॥ पुंसो विरुद्धयोः संधौ कुर्यात् लिंगानि साधकः ॥ १० ॥ नदीतीर हृया नीत मृद्दातानि च पूजयेत् ॥ तत्र ध्येयो हरिहरः शंखपद्माहि शूलभृत् ॥ ११ ॥ इंद्रनीलशरचंद्राने भोभूषणयुज वान् ॥ दंपत्यो रविरोधार्थ मर्द्धनारीश्वरः स्मृतः ॥ १२ ॥

शंखपद्मो हरिहस्तयोः ॥ नागशूलौ हरिहस्तयोः ॥ १ ॥ इंद्रनील निभो हरिः शरच्चंद्र निभो हरः ॥ १२ ॥

॥तरं०१० उच्चस्मारिषु ध्यानमाह॥ कालीति॥ शूलप्रोताः शत्रुसमूहा येन १४॥ कार्यवशतः॥ अल्पे कार्येऽस्मानां ॥मं०म०॥

॥१६२॥

पीयूषपूर्णकलशं दशत्पाशांकुशावपि उच्चाटमारणेद्वेषे ध्यातव्यः पुनरीदृशः॥ १३॥ कालि हस्तांकुशालंबशूलप्रोतद्विषच्चयः मुंडमालालसत्कंठो शववित्रासिताखिलः॥ १४॥ इत्थं तु कामनाभेदाध्यानभेदां प्रकीर्त्तिताः पूजयेत्कार्यवशतो लक्षावधि सहस्रतः॥ १५॥ लक्षं पार्थिवलिंगानां पूजनानुभुक्तिमुक्तिभाक्॥ लक्षं वगुडलिंगानां पूजनात्पार्थिवो भवेत्॥ १६॥ या नारी गुडलिंगानि सहस्रं पूजयेत्सती॥ भर्त्तुः सुखमखंडं सा प्राप्यंते पार्वती भवेत्॥ १७॥ नवनीतस्य लिंगानि संपूज्येष्टमवाप्नुयात्॥ भस्मनो गोमयस्यापि वालुकाया स्तथा फलं॥ १८॥ क्रीडंतं पृथुका भूमौ लिंगं कृत्वा रजोमयं पूजयंति विनोदेन तेपि स्युः क्षितिनायकाः॥ १९॥ प्रातर्गोमयलिंगानि निःसंशयस्त्रीणि पूजयेत्॥ बृहतीबिल्वयोः पत्रैर्निवेद्यगुडमर्पयेत्॥ १००॥

॥राम॥

पूजनं कार्यगौरवाद्बहूनां॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ धनंप्रापकं प्रयोगमाह॥ १००॥

॥१६२॥

162

संपदावहं प्रयोगमात्। एकादशेति। प्रत्यहं कालचतुष्टये एकादश एकादश पूजयेत्॥ १। २। ३। एनोनिकर

एवं मासत्रयं कुर्यान्न तत्त्वं लभते धनं। एकादशैव लिंगानि गोमयोत्थानि योजयेत्॥ १॥ प्रातर्मध्याह्नयोः सायं निशीथे प्रतिवासरं। स सर्वा संपदो यायात् षण्मासानेवमाचरन्॥ २॥ एकादश यजेन्नित्यं शालिपिष्टमयानि यः। लिंगानि मासमात्रेण सकल्मषचयं दहेत्॥ ३॥ स्फाटिकं पूजितं लिंगं मेनोनिकरनाशनं सर्वकामप्रदं पुंसां उदुंबरसमुद्भवं॥ ४॥ रेवाश्मजं सर्वसिद्धिप्रदं दुःखविनाशनं। यथाकथंचिल्लिंगस्य पूजा नित्यं कृतेष्टदा॥ ५॥ यो यजेत् पिचुमंदोत्थे पत्रे गोमयजं शिवं॥ कुद्धं महेश्वरं ध्यायेत् स पराय तेरिपून्॥ ६॥ यो लिंग पूजयेन्नित्यं शिवभक्तिपरायणः। मेरुतुल्योपि न स्यात्तु पापराशिरयं त्रजेत्॥ ७॥ चतुर्दश्यां तथाष्टम्यां पौर्णिमास्यां विधूदये। पयसा स्नापयित्वेशं धरादानफलं व्रजेत्॥ ८॥

पापौघस्तस्य नाशनं॥ उदुंबरसमुद्भवं ताम्रमयं॥ ४। ५॥ पिचुमंदो निंबः॥ ६। ७। ८॥

॥ तरं० १० ॥ शतरुद्रियं नमस्ते रुद्र मन्यव इत्यध्यायं यजुर्वेदोक्तं ॥ स्वं मात्मानं शिवे विनिवेदयेत् ॥ १० ॥ शिवमं ॥ मं० मु० ॥

॥ १६३ ॥ त्रेण ॥ ॐ नमः शिवायेति षडक्षरेण: सतः सदाचारान् ॥ १० ॥ य ममंत्रमाह प्रणवेति ॥ प्रणवः ॥ ॐ अंकुशा

क्रों हृल्लेखा ह्रीं ॥ खा ह्रीं पाशः आं स्पष्टमन्यत् यथा ॥ ॐ क्रों आं वैवस्वताय धर्मराजाय भक्तानुग्रहकृते न

दो ग्ध्रीणां वेगवां लक्षं यो दद्यात् दृष्यादिने ॥ पार्थिवं यो चयेल्लिंगं तयोलिंगार्चको वरः ॥ ९ ॥ लिंगपूजां विधायाथ स्तोत्रं वा शतरुद्रियं ॥ प्रजपेन्नमनात्मानं शिवे स्वं विनिवेदयेत् ॥ १० ॥ यत्संख्याकं यजेल्लिंगं तन्मितं होममाचरेत् ॥ आज्यान्विते स्तिलै रग्नौ घृतैर्वा पायसेन वा ॥ ११ ॥ शिवमंत्रेण तस्यांते ब्राह्मणान् भोजयेत्ततः ॥ एवं कृते समस्तेष्टसिद्धिर्भवति निश्चितं ॥ १२ ॥ प्रणवांकुशहृल्लेखापाशः कं मौक्तिकेंदुमत् ॥ वैवस्वताय धर्मेति राजा वर्णाः प्रभंजनः ॥ १३ ॥ भक्तानुग्रह वर्णांते कृते नम इतीरितः ॥ चतुर्विंशतिवर्णात्मा मंत्रः शमनदैवतः ॥ १४ ॥ त्रिनेत्र पंचबाणाद्रियुग्मार्णैरंगकं मनोः ॥ विधाय सावधानेन मनसा चिंतयेद्यमं ॥ १५ ॥

॥ राम ॥

॥ १६३ ॥

मशमनदैवतः ॥ यमदेवकः ॥ १३ ॥ १४ ॥ षडंगमाह त्रिनेत्रेति ॥ ॐ क्रों ह्रीं हृदयाय नम इत्यादि ॥ १५ ॥

163

ध्यानमाह॥पाथ इति सजलमेघाभः॥प्रद्योततनोरविः तस्य सुतः पुन्यवतां सौम्यः पापीनां भीषणः॥१६॥
सिद्धमंत्रत्वादस्या दिमंत्रभावः॥१७॥चित्रगुप्तमंत्रमाह प्रणवइति॥१८॥सुधायः॥तंद्री मः॥क्रियाल
उत्कारीवः वह्निरः॥यः स्वरूपं॥एते अर्घीश संयुताः॥ऊ युताः॥मूर्द्धि यामिनीशयुताः॥सबिंदवः॥तेनय
स्यूं इति स्वरूप मन्यत्॥१९॥मंत्रो यथा॥ॐ नमो विचित्राय धर्मलेखकाय यमवाहिकाधिकारिणे

पाथः संयुतमेघसंनिभ तनुः प्रद्योतनस्यात्मजो नृणां पुण्यकृतां शुभावहवपुः पापीयसां दुःख
रूप॥श्रीमान् दक्षिणदिक्पतिर्महिषगो भूषाभरालंकृतो ध्येयः संयमनीपतिः पितृगणस्वामी
यमो दंडभृत्॥१६॥अयं स्तोयं सिद्धमंत्रः सकलापद्विनाशनः॥नरकप्राप्तिरोधस्याद्रिपुभीतिनिव
र्तकः॥१७॥प्रणवो हृद्विचित्राय धर्मीतेलेखकायच॥यमवांतेहिकाधीतिकारिणेपदमुच्चरेत्॥१८॥
सुधातंद्रीक्रियोत्कारीवह्नियार्घीशसंयुता॥यामिनीशयुतामूर्द्धि जन्मसंपत्प्रदं ततः॥१९॥प्रलयं
कथयद्वंद्व स्वाहाष्टत्रिंशदक्षरः॥मंत्रोय चित्रगुप्तस्य सर्वदुःखौघनाशनः॥२०॥

यस्यूं जन्म संपत्प्रलयं कथय कथय स्वाहेति॥२०॥

॥तरं०५० षडंगमाह॥समेति॥वसवोष्टौअंगानि षट्॥२१ध्यानमाह॥कीरीटेति॥२२२३॥आसूरीमंत्रमाह॥ ॥मं०म०॥

॥१६४॥

सप्तषणनवस्वंगनेत्राणेर्मनुसंभवैः प्रविधायषडंगानिचिंतयेत्लर्मलेखकं॥२१॥किरीटोज्वलंव स्त्रभूषाभिरामंविचित्रासनामीतमिंदुप्रभास्यं॥नृणांपापपुण्यानिपत्रेलिखंतंभजेचित्रगुप्तंसखायंयमस्य॥२२॥सिद्धमंत्रममुंपुंसांजपतांचित्रगुप्तकः प्रसन्नोगणयेत्पुण्यंनैवपापंकदाचन॥२३॥वक्ष्याम्यथर्ववेदोक्तमासुरीविधिमुत्तमं कटुकेकटुकांतेतुपतेतेसुभगेपदं॥२४॥अनंतसुरिरक्तेतेपदंस्याद्रक्तवाससे॥अथर्वणस्यद हितेकेशवोघोभगीबली॥२५॥अघोरकर्मशब्दांतेकारिकेअमुकस्यच गतिंदहद्वयंकर्णयविष्टस्यगुदंदहः॥२६॥दहसुप्तस्यतद्वीतोदहयुग्मंप्रबुद्धच ष्मगुःसबालीद्वयं दहद्वंद्वंहनद्वयं॥२७॥

टुकेति॥२४॥अनंतःआ॥केशवोअः॥बलीरः॥भगीएतेनयुतः॥२५॥कर्णउ॥२६॥तद्वीमः॥सबालीय युतःस्य॥२७॥ ॥राम॥

॥१६५॥

164

मंत्रां यथा ॥ ॐ कटुके कटुकपत्रे सुभगे आसुरि रक्ते रक्तवाससे अथर्वणस्य दुहिते अघोरे अघोरक
र्मकारिके अमुकस्य गतिं दह दह उपविष्टस्य गुदं दह दह सुप्तस्य मनो दह दह प्रबुद्धस्य हृदयं दह दह
दह नपच तावद्दह नाव तपच यावन्मे वशमायाति हुं फट् स्वाहेति ॥ २५ ॥ आसुरी संज्ञा दुर्गा देवता ॥ २६ ॥ पावक
कनायिका स्वाहा षडंगमाह ॥ कुदिति ॥ २७ ॥ इष्टैरेकादशार्णैः बाणरसाक्षरैः पंचषष्ठ्यर्णैः हुं फट् स्वाहेति निच

पंचयुग्मं तावद्दंते दहतावत्पचेति ॥ यावन्मे वशमायाति वर्मास्त्र वह्निवल्लभाः ॥ २८ ॥ तारादि आसुरीमं
त्रो दशोत्तरशताक्षरः ॥ अंगिरास्याऋषिश्छंदो विराट् दुर्गासुरी मता ॥ २९ ॥ देवता प्रणवो बीजं शक्तिः पाव
कनापिका ॥ हृन्नवार्णैः शिरोंगार्णैः शिखा सप्ताक्षरैर्मता ॥ ३० ॥ वर्माष्टभिर्नेत्रमीशै रस्त्रं बाणरसाक्षरैः
हुं फट् स्वाहेति सर्वत्र पदे द्वंगेषु साधुकः ॥ शरच्चंद्र कांतिर्वराभीति शूल सृणि हस्त प ~~[illegible]~~ द्यैर्दधानां तु
जस्था ॥ ३१ ॥ विभूषावराढ्या हि यज्ञोपवीती मुदाथर्वपुत्री करोत्वासुरी नः ॥ ३२ ॥

त्वारो वर्णाः सर्वेषूक्तवर्णा ते बाच्याः ॥ ३४ ॥ ध्यानमाह ॥ शरदिति ॥ अभयांकुशे वामयोः ॥ ३२ ॥

॥ तं०र०७९ जयादिशक्तियुते पीठे अंगेंद्राद्युधैः पूजाबोध्याः ॥३४॥ पंचांगामिति मूलशाखापत्रपुष्पफलान्विता ३५ ॥ मं०म०॥

॥१६५॥ मध्वक्तां खंडघृतक्षौद्रयुक्तां ॥३५॥३६॥ सपत्नोपि शत्रुरपि देहांतपर्यंतं दासः स्यात् किंमुनान्यः ॥३७॥

स्त्रीलिंगोहइति ॥ नार्यावशीकरणे प्रतिमां होमादौ मंत्रो स्थितानां अमुकस्यति स्थाने देवतायाउपविष्टेयो

अयुतं प्रजपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः घृताक्ता राजिकां वह्नौ ततः सिद्धो भवेन्मनुः पंचांगमासुरीमं

त्रीगृहीत्वा मंत्रयेच्छतं ॥ तया धूपितमात्मानं जिघ्रेत्सवशगो भवेत् ॥३८॥ मध्वक्तामासुरीं हुत्वा सहस्रं व

शयेज्जगत् ॥ राजिकाप्रतिमां कृत्वा दक्षांघ्रेर्मस्तकावधि ॥३९॥ अष्टोत्तरशतं खंडान् जुहुयाद्दसि नाछ

तान् नार्याप्रति कृते र्वामायादाहिहवनं चरेत् ॥३६॥ एवं प्रकुर्यात्सप्ताहं राजीं घनचिते नले ॥ स सप

त्नोपि मर्त्यं तं दासो जायेत मंत्रिणः ॥३७॥ स्त्रीलिंगोह मकं तेथो मंत्रे नारीवशीकृतौ ॥ कटुतैलान्वितां रा

जीं निंबपत्रयुतां रिपोः ॥३८॥ नाम युग्म नुना हुत्वा ज्वरिणं कुरुते रिपुं ॥ एवं राजीसलवणं हुत्वा स्फोट

णावेद्धरे ॥३९॥ अर्कदुग्धाक्त नद्धामान्नेत्रे नाशयते रिपोः ॥ पालाशैं घनदीप्ताग्नौ सप्ताहं घृतसंयुता ॥ राम ॥

॥४०॥ ॥१६५॥

त्यादिनां षष्ठ्यंतानां पदानां उपविष्टाया सुमाखार्स्या बृहोविधेयः ॥३९॥ अर्कदुग्धाक्त राजीहोमा

द्रिपुनेत्रनाशः ४०

165

गुडयुतां राजीं हुत्वा क्षत्रियं वशयेत् दध्यक्तां हुत्वा वैश्यं ॥४१॥ होममानमष्टोत्तरशतं सर्वत्र ॥४२-४३
उपसर्गा उपद्रवाः ॥४४॥ शांतं चंदनं ॥४५॥ वशंवदं वशकृत् ॥४६॥ सूर्यसूनुग्रहातिथिं यमादितिथिं मरणमित्यर्थः ॥४७॥ किं कुर्यादिति ॥ आसुर्या उपासिता यानपादयोर्वशवर्त्तिनः स्युरित्यर्थः । कालेना

साधको राजिकां हुत्वा ब्राह्मणं वशयेद्ध्रुवं । क्षत्रियं तु गुडाभ्यक्तां वैश्यं दधियुतां च तां ॥४१॥
शृंगं लवणसंयुक्तां हुत्वा तां साष्टकं शतं । आसुरीसमिधो हुत्वा मध्वक्ता लभते निधिं ॥४२॥
तोयपूर्णघटे मंत्री राजिका पल्लवान्विते । आवाह्य तां पूजयित्वा शतं मूलेन मंत्रयेत् ॥४३॥
तेनाभिषिक्तं मनुजमलक्ष्मीराधयोरुधं । उपसर्गाः परित्यज्य पलायंते तिदूरतः ॥४४॥
आसुरीकुसुमं शीतं प्रियंगुर्नागकेसरं । मनःशिला च तगरमेतत्सर्वं विचूर्णितं ॥४५॥
शताभिमंत्रितं साध्यमूर्द्धि क्षिप्तं वशंवदं । निंबकाष्ठसमिद्धाग्नावासुरीं सर्षपान्वितां ॥४६॥
अष्टोत्तरशतं हुत्वा सप्ताहं दक्षिणामुखाः । विदध्यादचिराच्छत्रुं सूर्यसुनुग्रहातिथिं ॥४७॥
किं कुर्यान्नृपतिः क्रुद्धः किं कुर्युररिपवो खिलाः । क्रुद्धः कालो पि किं कुर्याद्दासुरीवेदपासिता ॥४८॥

प्यासुरीं उपासको न पराभूयेत किमुतान्यैः ॥ अथर्ववेदोक्तो यं सर्वोपद्रवशांतिकृन्मंत्रः ॥४८॥

 ग्रंथविस्तरभयान्मंत्रकथनमुपसंहरति ग्रंथानिति ॥ ५४ ॥ इति मंत्रमहोदधौ नौकायां श्रीताम्रचू
 डादिमंत्रनिरूपणंनाम एकोनविंशतिस्तरंगः ॥ १९ ॥ ॥ यंत्राणि वक्तुं प्रतिजानीते अथेति पुरारि
णा शिवेन गौरीं प्रति कथिता ॥ ग्रंथाननेका ॥ निपूर्वप्रतिक्रियामाह शुभ इति ॥ १ ॥ ६ ष ष्ठ्यंतमिति देव
दत्तस्य इष्टं कुर्वीत ॥ ७ ॥

ग्रंथाननेकानालोक्य मंत्रा युक्ततमा यया ॥ हिताय सुधियां ख्याता विस्तराद्‌पर म्यते ॥ ५४ ॥
इति श्रीमन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ नौकायां ताम्रचूडादिमंत्रकथनं नामैकोनविं
शतिस्तरंगः ॥ १९ ॥ ॥ अथ प्रवक्ष्ये यंत्राणि गदितानि पुरारिणा ॥ शुभ दिने समाराध्य स्वे
ष्टदेवं यतात्मवान् ॥ स्थाप्याग्निं दिवसं भूमौ हविर्भोजी जपे रतः ॥ इदं मे लिखितं यंत्रमिष्टं तत्कीदृ
शं प्रभो ॥ २ ॥ इति पृष्ट्वा निजं देवं प्रत्यहं तं समर्चयेत् ॥ तृतीये दिवसे रात्रौ स्वप्नं संप्राप्नुयान्नरः ॥ सि
द्धं साध्यं सुसिद्धं वा शत्रुभूतमथोऽरिदं ॥ शत्रु यंत्रं लिखेन्नैव तदा तदितरल्लिखेत् ॥ ४ ॥ स्वप्नाभावेपि
तद्भित्त्वापरं यंत्रं लिखेत्सुधीः ॥ अथ संप्रोच्यते सर्वयंत्रसाधारणी क्रिया ॥ ५ ॥ स्नातः शुद्धांबरधरः
पुष्पचंदनभूषितः ॥ द्रव्यैः समुदितै रक्तस्थले यंत्रं लिखेद्दृढः ॥ ६ ॥ षष्ठ्यंतं साधकपदं मध्यबीजो
परि स्मृतं ॥ द्वितीयांतं साध्यमधः पार्श्वयोः कुरुयुग्मकं ॥ ७ ॥

166

वियद्दिति वियत्तु हः ॥ भृगुः सः ह्रौं ॥ इति बीजं मंत्रस्य जीवः ॥ हंसः सोऽहं ॥ इति वर्णान् यंत्रस्यासून् प्रण
भृतान् कोणेषु ॥ नेत्रे इ ई ॥ श्रोत्रे ई उ ऊ ॥ दिक् बीजानि दिक्पालबीजानि लं रं मं क्षं सं हं आं ह्रीमित्युक्ता
नि पूर्वादिषु प्रतिकाष्ठं प्रतिदिशं ॥ ९ ॥ गायत्री माहयंत्रेति ॥ १०२ ॥

वियद्भृग्वौ सर्गबीजं मध्यभागदधो लिखेत् ॥ ईशानादिचतुःकोणे हंसः सोऽहमसून्पुनः ॥ ८ ॥ नेत्रे
श्रोत्रे पार्श्वयुग्मादिग्बीजानि तु दिक्षु च ॥ यंत्रगायत्रिकावर्णान्प्रतिकाष्ठं त्र यं त्रयं ॥ ९ ॥ यंत्रराजाय
शब्दांते विद्महे वरतत्परं ॥ प्रदायधीमहीत्यंते तन्नो यंत्रं प्रचोदयात् ॥ १० ॥ एषोक्ता यंत्रगायत्री
स्मृता सर्वेष्टसिद्धिदा ॥ बहिः प्राणप्रतिष्ठाया मनुं सर्वत्र वेष्टयेत् ॥ ११ ॥ स्थलानुक्तौ भूर्जपत्रैः क्षौ
मे वा ताडपत्रके ॥ यंत्रं विलिख्य गुटिकां बध्वा सूत्रेण वेष्टयेत् ॥ १२ ॥ लाक्षया छादितं स्वर्णे रूप्येता
म्रेथवा क्षिपेत् ॥ मध्यबीजेन संपूज्य देवं मातृकयापि वा ॥ १३ ॥ संजप्य हुत्वा संपातसिक्तं कृत्वा नि
योजयेत् ॥ मूर्ध्नि वाहौ गले वापि तत्तदिष्टार्थसिद्धये ॥ १४ ॥

मध्यबीजेन यद्देवताकं यंत्रं तद्बीजेन तद्ध्यानेन मातृकया ॥ १३ ॥ संपातो हुतशेषः तेन सिक्तं १४

॥तरं०२० ॥१६७॥

भूतलिपिस्वरूपास्याज्ञापा॥सा यथा॥अं इं उं ऋं एं ऐं ॐ औं हं यं रं वं लं ड. कं खं गं घं ङं चं झं जं णं टं ठं ढं ॥ नं तं थं धं दं मं पं फं भं बं शं षं सं॥ इयं द्वाचत्वारिंशद्वर्णा भूतलिपिः॥तदुक्तं शारदातिलके पंचह्रस्वाः संधिवर्णा व्योमेरोग्निजलं धरा॥अंत्यमाद्यं द्वितीयं च चतुर्थं मध्यगं क्रमात्॥पंचवर्गाक्षराणि स्युर्वांतम्वेंतेंदुभिः सहेति॥अस्याः दक्षिणामूर्त्तिऋषिः गायत्री छंदः वर्णेश्वरी देवता॥हं यं रं वं लं हृदयं ड. कं खं घं गं शिरः॥जं चं छं झं जं शिखा॥णं टं ठं ढं डं वर्म॥नं तं थं घं दं नेत्र॥मं पं फं भं अस्त्रं॥गुदलिंगनाभिहृत्कंठभ्रूमध्यके शांत॥ शिरोब्रह्मरंध्रे षु नवस्वरान्न्यस्योर्द्ध्वप्राग्दक्षिणोदक्पश्चिमवक्त्रेषु हादि

॥मं०म०॥

167

पत्रसेवनसंकेतोपास्या भूतलिपिः परा॥पयोपासितया सर्वयंत्रसिद्धिः प्रजायते॥१५॥

पंचकं॥करयोरग्रमूलकोपटांगुलिसंधिमणिवंधेषु जादि वर्ग जादिवर्गौ॥पादयोरग्रमूलजान्वंगुलिषु गुल्फेणादिनादी॥उदरपार्श्वद्वयनाभिपृष्ठेमादिवर्गं॥गुह्यहृद्भ्रूमध्येषु शेषसान्न्यसेत्॥ एवं वर्णान्न्यस्य चंद्रशेषं रात्रिनेत्रां वराक्षमाला पुस्तकपालकरासुरामतीं ध्यायेत्॥एवं ध्यात्वा लक्षं प्रजप्याद्युतं तिलैर्हुत्वा सिद्धमंत्रो भवति॥एवं भूतलिपिसेवया वक्ष्यमाणायंत्रसिद्धिः॥श्रीविद्योधीरता च॥१५॥

॥राम॥ ॥१६८॥

यंत्रमाह॥ अथेति॥ १६।१७॥ स्वरैराद्यानि युक्तानि अष्टयुग्मपत्राणि षोडश दलानि यस्येदृशेनां
बुजन्मना पद्मेन तदष्टदलं वेष्टयेत्॥ १८।१९॥ लोहानि हेमरूप्यताम्राणि आत्ममातृकादेवता॥ २०॥

अथ वश्यकरं यंत्रं मुच्यते क्षिप्रसिद्धिदं॥ भस्मादिशोधिते कांस्यभाजने अष्टदलं लिखेत्॥ १६॥
गोरोचनाचंदनाभ्यां॥ लिखित्वा जातिजातया॥ कर्णिका साध्यनामाढ्यं वर्णयुक्ताष्टपत्रकं॥ १७॥
तद्बहिः षोडशपत्रं स्वराद्याष्टयुग्मपत्रांबुजन्मना॥ तद्बहिश्चये त्रिभिर्वृत्तैः पूजयेत्सप्तवासरान्॥ १८॥ नृपादिपु
रुषाः सर्वे योषितो अपि वशाः ध्रुवं॥ मोहनाख्यमहायंत्रं पूजिते स्युर्न संशयः॥ १९॥ भूर्जे दोलिखितं लो
हवेष्टितं शिरसा धृतं॥ नृपाणां दुष्टसत्वानां वशीकरणमुत्तमं॥ २०॥ मायासंपुटितां साध्याभिधा
मादौ समालिखेत्॥ तस्या उपर्यधश्चापि मायाबीजचतुष्टयं॥ २१॥ तद्बहिष्टयेत् भूपुरेणारेखाद्वित
यसंयुजा॥ भूर्जपत्रे विलिखितं रोचनाशीतकुंकुमैः॥ २२॥

द्वितीयमाह मायेति॥ २१॥ रेखाद्वयकृतेन भूपुरेण चतुष्कोणेन शीतं चंदनं॥ २२॥

॥तं०रं०॥ वाडवानूविप्रान् ॥२३॥२५॥ अत्र गौरी देवता ॥ तृतीयमाह ॥ दक्षिणेति ॥ दक्षिणोत्तरायतं रेखाद्वयं ॥मं०म०॥
॥१६८॥ कृत्वा ॥२६॥ तन्मध्ये नामलिखेत् ॥ तारपद्मालयापुटं ॥ प्रणवश्रीपुटितं ॥ ॐ श्रीं देवदत्तं श्रीं ॐ इति ॥२७॥
रेखाद्वये उपर्यधश्च कोष्ठत्रये श्रीं क्षः ॥ श्रीं इति ॥ रेखाग्रकोष्ठयोः रति मंत्रं सर्गिणां विसर्गयुतं क्षः शरा

168

अनामारक्तसंयुक्तैः पूजितं वशकृन्मतं ॥ कुमारीं वा युवां नारीं संभोज्य वितरेद्बलिं ॥२३॥ रक्तपुष्पा-
न्नपललैर्वशीकरणसिद्धये ॥ सर्वस्वमपहर्तुं वा निबंधुं वांछतीश्वरो ॥२४॥ यंत्रं वा देवि धृत्वा यं दंगच्छेद्भू-
मिपतिर्नरः क्रोधाक्रांतमनाः भूयः शांतकोपस्तमर्चयेत् ॥२५॥ बीजसंपुटनामेदं यंत्रमुक्तं मनी-
षिभिः दक्षिणोत्तरगं कुर्याद्रेखाद्वितयमुत्तमं ॥२६॥ तन्मध्ये विलिखेत्साध्यं तारपद्मालयापुटं रेखा-
ग्रयोः स्थिते कोष्ठद्वये सर्गिणामंतिमं ॥२७॥ रेखाद्वये यापर्यधश्च कोष्ठानां त्रितयं लिखेत् मध्यको-
ष्ठे ससर्गक्षं श्रीबीजं पार्श्वकोष्ठयोः ॥२८॥ एतद्रोचनया भूर्जे लिखित्वा वह्निना दहेत् ॥ शरावसंपुटस्थं
तत्ततो भस्म समुद्धरेत् ॥ दुग्धेन सह पीतं तत्स्वामिवश्यकरं परं ॥२९॥ ॥राम॥
॥१६८॥

वयोर्मध्ये दहेत् ॥ अत्र श्रीर्देवता ॥२८॥२९॥

चतुर्थं दिव्यस्तंभनमाह॥ दिक्ष्विति॥ ३५७३४॥ पापकर्त्तापि दिव्यं यंत्रधारणात् यति गौरी देवता ३४ राजमोहनयंत्रमाह॥ मायेति॥

दिक्षु मायाचतुष्काढ्यसाध्यं षट्कोणमध्यतः॥ कोणेषु कोणमध्येषु मायाबीजं समालिखेत्॥ २१॥ रोचनाकुंकुमाभ्यां तु भूर्जपत्रे मनोहरे॥ तच्छरावस्थितं पूज्यं जपेत् मायां तदग्रतः॥ २१॥ शरावांत्तं समादाय वध्वा मूर्द्धनि मानवः॥ अग्नितोयादि दिव्येषु शुद्धिर्दाहादिवर्जिता॥ ३२॥ जयमाप्नोति तत्पापकर्त्तापि तत्प्रभावतः॥ दिव्यास्तंभनसंज्ञं तद्यंत्रमुक्तममीरितं॥ ३३॥ मायाविसर्गिसार्णाभ्यां पुटितं नाममध्यतः॥ दले स्वष्ट सुसर्गाढ्या सौमायापुटितौ लिखेत्॥ ३४॥ चतुरस्रेण तत् संवेष्टयेत् भूर्जपत्रके॥ रोचनाकुंकुमाभ्यां तु लिखित्वा तच्छरावयोः॥ ३५॥ प्रक्षिप्य पूजयेत्तस्मात् श्रीमायां जपन्नरः॥ राजमोहननामेदं यंत्रं स्यात् परुषं दहेत्॥ ३६॥

अष्टदलं कृत्वा मध्ये ह्रीं सः देवदत्तसः ह्रीं मिति विलिख्य दलेषु ह्रीं सः ह्रीमिति लिखेत्॥ उपरि भूपुरं गौरी देवता॥ ५५॥ ३६॥

॥तरं७० मृत्युंजयं षष्ठमात्र कुर्यादिति॥ समरेखात्मकचतुःकोणे मुक्तस्थानं पंचशायेनि विलिख्य तपरिद्ध ॥ मं०म०॥
॥१६९॥ दशादलेऽक्रमेणलृलृरहितानुस्वरानुक्त्वा त्रिशूलं कि तको णेषु तच्चुरस्रेण वेष्टयेत् मातृकादेव
ता॥ पत्रद्वये यंत्रं कृत्वा संयोज्य कोष्ठ थिम्यां निखनेत्॥३७।३९।४२॥

कुर्यादा जिघांसो नृपतेरास्मरस्रां विधि त्सता॥ मृत्युंजयाभिधं यंत्रं पद्मकर्मदलं लिखन्॥३७॥ क
र्णिकायां चतुःकोष्ठे लिखेन्नाम क्रियान्वितं समरेखात्मकं कार्यं तच्चतुःकोणमुत्तमं॥३८॥
दशाद्विद्वादशदलेष्वक्लीवस्वरसंयुतान्॥ लार्णानु विलिख्य तत्पद्मं चतुरस्रेण वेष्टयेत्॥३९॥
चतुरस्रकोणेषु त्रिशूलानि समालिखेत्॥ भूर्जपत्रे द्वये चैतद्यंत्रं रोचनयान्विते॥४०॥ पत्र
द्वयपुटं कृत्वास्थापयेन्कावुदङ्मुखः॥ तस्योपरि शिलां न्यस्यत स्थितो मातृकां जपेत्॥४१॥
एवं कृते साधकः स्याद्दीर्घायुः सोयमादपि॥ सर्वरोगसमुद्दाच्च किं पुना राजमंडलात्॥४२॥ लिखे
चतुर्दलं पद्मं साध्याख्यायुतकर्णिकां॥ रोचनाकुंकुमाभ्यां तु भूर्जे मायातु तद्दलं॥४३॥ तद्यंत्रं ॥राम॥
पयसि न्यस्य विवादं वादिनाचरेत्॥ जयमाप्नोति गदितं विवादविजयाभिधं॥४४॥ ॥१६९॥

विवादेजयावहं सप्तममाह॥ लिखेदिति॥४३॥४४॥

169

धनिकवश्यकरमष्टमाह॥ धनिक इति॥ भूर्जदले भूर्जे गौरी देवता॥ ४५॥४६॥ दुष्टमोहनं नवम
माह॥ दुष्टा इति॥ भूर्जे खररक्तेन॥ साध्यगर्भमष्टदलं दिग्दलेषु मा यां विदिग्दलेषु सः इति वि

धनिके याचति द्रव्यं दानाशक्तेऽधमर्णिके॥ धनिकस्य वशीकृत्यै यंत्रं भूर्जदले लिखेत्॥ ४५॥
रोचनाकुंकुमाभ्यां तु षट्कोणं साध्यकर्णिकां॥ कोणाग्रकोणमध्येषु कामान्द्वादश संलिखेत्॥ ४६॥
तद्वृत्तेन च संवेष्ट्य मायया वेष्टयेद्बहिः॥ पुनर्वृत्तेन संवेष्ट्य पूजयेत्सप्तवासरान्॥ ४७॥ पटेत्सप्तशतीं
मूर्त्तिनित्यं मन्त्रे होमं शताधिकं॥ कृत्वा संभोजयेत्कन्यां धारयेद्यंत्रं गलेऽथ के॥ ४८॥ एवं धनी वश्यमि
तो न याचति द्रव्यपि॥ दुष्टा राजसमीपस्थाः पैशून्यं कुरुते यदा॥ ४९॥ तदा यंत्रं प्रकुर्वीत दुष्टमोह
नसंज्ञकं॥ लिखेदष्टदलं भूर्जे पद्मं चक्री वतो सतां॥ ५०॥ कर्णिकागतसाध्याख्यं मायायुक्त
कंकुब्दलं॥ सर्गिमाद्यं विदिक्पत्रं वृत्तद्वितयवेष्टितं॥ ५१॥ कृतासु स्थापनं यंत्रं संपूज्य पयसि
क्षिपेत्॥ एकविंशतिरात्रेण दुष्टाः स्युर्वशवर्त्तिनः॥ ५२॥

लिख्य रत्नयेन संवेष्ट्य॥ ५२॥ प्राणान्संस्थाप्य संपूज्य दुग्धे क्षिप्तं वश्यकरं गौरी देवता॥ ५२॥

॥ तरं ७० ॥ जयदं दशममाह ॥ चतुरस्र इति विषमः ॥ अनंतुः ॥ आ ॥ भृगुः सः चतुर्दलेषु ह्रीं सः ह्रीमिति विरच्य तद्रूपयंत्र दलंकृता ॥ ५३ ॥ दिक्पत्रेषु रोधस्तंभसोभं इति द्वं द्वं ॥ विदिक्पत्रेषु ह्रा इति चरमः ह्रः गौरी देवता ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ गणेश यंत्रमेकादशमाह ॥ यावदिति ॥ चतुरस्रं कृत्वा मध्ये पंक्तिं चतुष्टयं कार्यं ॥ आद्या यं मयात्मकं द्वितीया

170

चतुरस्रे विषानंतगतं मायापुटं भृगुं ॥ लिखित्वा तस्य कोणेषु कुकुरवपिदलाष्टकं ॥ ५७ ॥ रोहरोधस्तंभसो भादिग्दलेषु क्रमाल्लिखेत् ॥ कोणेषु सर्गि चरमं भूर्जे रोचनया त्तमे ॥ ५८ ॥ शरावद्वयमध्यस्थं मध्ये साध्याभिधान्वितं पूजयेद्गंधपुष्पाद्यैर्दिक्पालेभ्यो बलिं हरेत् ॥ ५९ ॥ व्यवहारे विवादे च वशकृद्राजवेश्मनि यन्त्रयेतत्समाख्यातं जयदं मानवर्द्धनं याबज्जीवं वशीकर्तुं नरं यंत्रमथोच्यते ॥ आ नामास्रगाजमदरोचनालक्तके लिखेत् ॥ ५७ ॥ भूर्जजातीय लिखित्वा चतुरस्रं मनोहरं ॥ तत्राद्यपंक्तौ संलेख्यं मायाबीजस्य सप्तकं ॥ ५८ ॥ द्वितीयायां सृणि मायाकामो नाम गणेट् पुटं ॥ तृतीयायां सृणिपुटा माया मायापुटः स्मरः ॥ ५९ ॥ लेखपंक्तौ चतुर्थ्यां च मायाबीजं चतुष्टयं ॥ चतुरस्रारद्वहिर्दिक्षु शबीजगणेशितुः ॥ ६० ॥

योत्क्रों ह्रीं क्लीं क्लीं गं देवदत्तं गामिति ॥ तृतीयायां क्रों ह्रीं क्लीं ह्रीमिति ॥ चतुर्थ्यां मायाच तुष्कं चतुष्कोणं कुर्यात् ॥ ५९ ॥ ६० ॥

कृष्णामृत्कृतगणेशो दरेन्यस्य तं संपूज्य ॥ ६२ ॥ देवेदेवेति संप्रार्थ्य ॥ ६३ ॥ हस्तमात्रे गते निधाय पूरयेदिति ॥ गणपतिर्देवता ॥ ६४ ॥ नृपवश्यकरद्वादशमाह ॥ पद्ममिति चतुर्दलं इयुतं नाम ॥ ॐ न

विलेख्यादक्षिणां लिखा कुर्याद्भूयोपि भूपुरं ॥ एतद्यंत्रं गणपतेः सुंदरां तः प्रविन्यसेत् ॥ ६१ ॥ विनिर्मितस्य सुक्षेत्रादात्तया कृष्णया मृदा ॥ पंचोपचारैर्गणपं संपूज्यामुं मनुं पठेत् ॥ ६२ ॥ देवदेवगणाध्यक्ष सुरासुरनमस्कृत देवदत्तमया यत्ते यावज्जीवं कुरु प्रभो ॥ ६३ ॥ हस्तमात्रे धरागर्त्ते तं वन्यस्य गणाधिपं ॥ संपूरयेत् मृदा गर्त्तमेव वश्यो भवेन्नरः ॥ ६४ ॥ पद्मं चतुर्दलं कृत्वा साध्याख्यानेत्र कर्णिकं ॥ श्रीतो मद्द्मानू स्वर्णान् लिखेद्दलचतुष्टये ॥ ६५ ॥ अजितेइत्यपि लिखेत् दक्षिणोत्तरपत्रयोः ॥ भूर्जे गोरोचनाचंद्रकेसरागरुभिः पुनः ॥ ६६ ॥ त्रिदिनं नियतो यंत्रं संपूज्याद्भि चतुर्थके ॥ एकं संपूज्य विप्रेंद्रं यंत्रं बाहौ विधारयेत् ॥ ६७ ॥

मद्द्मिति ॥ ६५ ॥ अजितेइति दक्षिणोत्तरदलयोरधिकं ॥ अजिता देवता ॥ ६६ ॥ ६७ ॥

मृत्युवश्यकरं त्वयोदशमाह ॥ चतुर्दलेति ॥ क्रियावशार्थेति तद्युतं गोरीदेवना ६९ ॥ ६० ॥ दुष्टवश्य
करं चतुर्दशमाह ॥ चतुरस्रइति मायाबीजगतान्नामार्णाश्चतुरस्रे विलिख्य ॥ ९० ॥ दुष्टपादरजोयुक्त
राजिकापिष्टैः कृतनत्प्रतिमायां हृदिन्यस्य तां चुल्यां निखाय कृष्णा चतुर्दश्यं सहाकलायारुणपु

हेमाद्रिसंस्थितं भूपवश्यकृद्दर्शनादपि चतुर्दलांतर्विलिखेतन्नत्यनाम क्रियान्वितं ॥ ९२ ॥ दलेषु मायाबीजानि भूर्जे रोचनायासुधीः ॥ [illegible] धृक्षिप्तेतु तद्यंत्रे भृत्य आज्ञाकरो भवेत् ॥ ९३ ॥ चतुरस्त्रे लिखेत्साध्यनामार्णान् गिरिजायुतान् ॥ भूर्जे रोचनया मंत्री दुष्टप्रभुवशीकृतौ ॥ ९४ ॥ दुष्टप्रतिकृते यंत्रे हृदये तत्प्रविन्यसेत् ॥ कृत्वाया राजिकापिष्टैः शत्रुपादरजोयुतैः ॥ ९५ ॥ प्रतिमां पूजयित्वा तां चुल्लीपार्श्वे तिखानयेत् ॥ अजास्रग्युक्तमांसेन कृष्णाभूतबलिं हरेत् ॥ ९६ ॥ महाकाल्यादिकोपयारुणपुष्पाद्यसंयुतं ॥ एवं कृते भवेद्दस्यो मयो दुष्टोपि तत्क्षणात् ॥ ९७ ॥ दौर्भाग्यशमनं भर्तुर्वश्यकृद्यंत्रमुच्यते ॥ नारीणामिसितप्रामिकरं सौभाग्यवर्द्धनं ॥ ९८ ॥

ष्पाद्याजारक्तेन बलिं दद्यात् ॥ उक्तं फलसिद्धिः ॥ ७९ ॥ ७३ ॥ ललितायंत्रं पंचदशमाह दौर्भाग्येति

शुक्लत्रयोदश्यां भूर्जे रोचनाकस्तूरीकुंकुमैः ॥ चतुःकोणगर्भगतमष्टदलं कृत्वा मायात्रयपुटितं भर्तृनामा च लिखेदिक्पत्रेषु मायात्रयं कोष्ठदले एकोत्तरा वर्णावलीं संवेष्टयेत् ॥ ललिता

कुर्यादष्टदलं पद्मं चतुःकोणादयकर्णिकं ॥ चतुःकोणे लिखेन्मायाबीजानां त्रितयं शुभं ॥ ८५ ॥
ततः स्वनाथनामार्णान्मायाबीजत्रयं पुनः ॥ दिक्पत्रे त्रिगिरिसुतां विदिक्पत्रे च वेष्टयेत् क्रमशः ॥ ८६ ॥
भूर्जे सित्रयोदश्यां रोचनानाभिकुंकुमैः ॥ विलिख्योत्तरदिक्पत्रे निक्षिपेच्च सप्तवासरान् ॥ ८७ ॥
तदंगं भोजयेत्सम्यक्पुत्रान्विताः स्त्रियः ॥ ललिता प्रीतये पश्चात् यंत्रं धातुगतं घटं ॥ ८८ ॥ रूपसौभाग्यसंपत्तिकरं प्रियवशंवदं ॥ संप्रोक्तं ललितायंत्रं कामिनी नाम यंत्रदं ॥ ८९ ॥ गोरोचनाकुंकुमाभ्यां भूर्जे दष्टदलमालिखेत् ॥ साकारपुटितं नामकर्णिकायां दले द्विजां ॥ ९० ॥ दिनत्रयं निशास्विष्टां भोजयित्वांगनात्रयं कंठे घृतं भर्तृवश्यकारकयंत्रमुत्तमं ॥ ९१ ॥

देवता ॥ ७५७ ॥ षोडशमातृ ॥ साकारपुटितेनामेति ॥ सा देवदत्तमानंदइति मध्ये ॥ यंत्रं ॥ क्षुद्रीं गौरी देवता ॥ ८०८१ ॥

॥तरं॰२॰ बीजयंत्रं सप्तदशमाह ॥ प्र ग्वि ति प्र॰गु॰ सः आकाशो हः ॥ विधिः कः स्मा लः रवेरः वह्नी रः एतान् ॥मं॰म॰॥

॥१७२॥ शीतांशुभूषितान् बिंदुयुतान् ॥ तेन षट्कूटं सहकलह्रीं इति सुंदरी देवता ॥ २ ॥ ३ ॥ आकर्षण यंत्रमाह अष्टादशमं ॥ चतुर्दलमिति ॥ ~~वस्यं चम्कोनाव~~ रुधिरयुक्तरंक्तचंदनैः ॥ ४ ॥ क्रोधबीजं हुं रुद्रो देवता ॥ ५ ॥ त्रिपुरायंत्रमेकोनविंशमाह ॥

अथवा काथाविधिस्माखवह्री न् शांतींदुभूषितान् ॥ लिखेदष्टारपद्मस्य कर्णिकायां दले ऽपि ॥ २ ॥ गोरोचनाचंदनाभ्यां भूर्जे प्रयच्छेद्दिनत्रयं ॥ घृतं हेमगतं कंठे नार्या वा स्त्रीर्नरेण च ॥ ३ ॥ सौभाग्यदं बीजयंत्रं प्रोक्तं दौर्भाग्यनाशनं ॥ चतुर्दलं लिखेत् भूर्जे स्वासृग्रक्तचंदनैः ॥ ४ ॥ कर्णिकायां साध्यनाम क्रोधबीजं दले ऽपि ॥ तद्यंत्रं पूजयित्वा ऽथ स्थितमात्रः छिद्रं वेत् ॥ ५ ॥ षट्कोणे विलिखेन्नाम वाग्मनोभवमध्यगं ॥ कोणेषु भृगुरोसर्गी भूर्जे रोचनयार्पितः ॥ ६ ॥ पूजितं त्रिपुरं यंत्रं घृतांतर्विनिवेशितं ॥ इष्टस्याकर्षणं नूनं भवेत्समाह मध्यतः ॥ ७ ॥

॥राम॥

॥१७२॥

ष॰ ह्रोणादूति ॥ वाक् ऐं मनोभवः क्लीं ॥ प्र॰गु॰ सः ॥ औसर्गी सौः त्रिपुरा देवता ॥ ६ ॥ ७ ॥

172

मुखमुद्रणं विंशमाह॥ हरिद्रया शिलायां त्रिकोणमध्यमष्टदलं कृत्वा त्रिकोणे नामदलेषु ग्लौं कृत्वा
संपूज्य शिलायां तरेण निधाय निखनेत् फलसिद्धिः भूमिदेवता॥ अग्निभयहरमेकविंशमाह॥ रक्तेति
क्रियेति॥ अमुकस्याग्निभयं हरेति॥ भुजयाबहुना॥ मातृकादेवता॥ १०१२॥ विद्वेषणं द्वाविंशमाह मा
येति॥ भूर्जे सृपुरुधिरेण काकपक्षलेखिन्या चतुर्दले ह्रीं॥ अं ह्रीं अमुकौ द्वेषयेति मध्यदले अपि वि

हरिद्रया लिखेदष्टदलं वन्यस्तकर्णिकां॥ शिलायां मध्यतो नाम भूबीजं दलमध्यतः॥ २॥ तदप्य
र्धं पिधायाथ शिलाया निखने तू क्षितौ॥ वादे विवादे जायेत प्रतिवाद्यस्य मुद्रणं २१ रक्तेनामस
मालिख्य क्रियाकर्मसमन्वितं॥ दिक्षु वृत्ताद्बहिर्लेख्यं वकाराणां चतुष्टयं॥ १०॥ वेष्टितं चतुरस्रेण
यंत्रमेतत्सुसाधितं॥ गोरोचनाचंदनाभ्यां भूर्जे लिखितमुत्तमं॥ १०॥ एतद्यंत्रं वृतं लोहत्रयेण
भुजयाधृतं॥ निवर्त्तयेदग्निभयं सदनेपि च संस्थितं॥ २२॥ मायापुटितमंकारं नामकर्मयुतं लि
खेत्॥ चतुर्दलेञ्चले लिखन्या वायसच्छदजातया॥ १३॥

लिख्य राज्ञो संपूज्य मेषीरुधिरयुक्तमोदनं निवेद्य एकनारीसंभोज्य यंत्रं श्मशानादौ निखाते द्वेष
सिद्धिः॥ गौरी देवता॥ १३॥

॥तं०२० ९८,९८॥ मारणं त्रयो विंशमाह॥ लिखेदिति॥ चित्तांगारमेषरक्तविषैःकाकपक्षलेखिन्यानरकपा ॥मं०म०॥

॥१७३॥ लेष्टदलांतः हुंफट् देवदत्त हुंफट् इति विलिख्य दिग्दलेषु हुं कोणदलेषु फट् तत्सद्मं वृत्तेनव
र्मणासंपूज्य संवेष्ट्याभस्मनि क्षिप्य उपरिखल्यमग्निं प्रज्वालयेत् यथा॥

173

दलेष्वपि तथाल्लख्यं विरोधिस्तान्तजेन तत्॥ निशि संपूज्य तद्यन्त्रमोदनं विनिवेदयेत्॥९६॥ अजारु
धिरसंयुक्तं नारीमिकां च भोजयेत्॥ ततः श्मशाने शर्वस्य गेहे वा शून्यवेश्मनि॥९७॥ निखातं तद्द्विषो
द्वेषं जनयेदचिरात् ध्रुवं॥ विद्वेषणमिदं यन्त्रमथो मारणमुच्यते॥९८॥ लिखेदृष्टदले पद्मे नाम
वर्माख्यसंपुटं॥ दिग्दलेष्वथ वैमें वविदिग्दलगमस्त्रकं॥९९॥ वृत्तेन पद्मं संवेष्ट्य वर्मणा वेष्टये
च्च तत्॥ श्मशानांगारमेषासृग्विषैः काकच्छदोत्थया॥१०॥ लेखिन्या लिखितं यन्त्रं कपाले नरसं
भवे॥ संस्थाप्य भस्मना तस्योपरि प्रज्वालयेद् सुं॥११॥ प्रत्यहं प्रदहेत् स्तोकं विंशदिनावधिः॥ विं
शे हन्यात् खिलं दग्धं शत्रोर्लोकान्तरप्रदं॥१००॥

॥राम॥

॥१७३॥

स्य द्विनविंशत्या सर्वकपालं माह॥ एवमुक्तफलसिद्धिः॥ अस्त्रं देवता॥७॥१००॥

उच्चाटनं ॥ चतुर्विंशमाह ॥ चतुर्दलेति ॥ मारुतोयः चरमे अंतिमे ॥ तस्मिन्यंत्रखंडयुक्तो छिष्टोद
नेकाकेभ्यो दत्तेउक्तफलं ॥ वायुर्देवता ॥ ८ ॥ शांतिकरं पंचविंशमाह ॥ रोचने भूर्जे रोचनादिभिः पूर्वो

चतुर्दले लिखेन्नामदलगं सगिमारुतं ॥ उलूककाकरक्तेन लिखेद्भूतदिने निशि ॥ रक्तव
स्त्रधरो रक्तपुष्परक्तानुलेपनः ॥ लिखित्वा पूजयेद्यंत्रं रक्तैः पुष्पैश्च चंदनैः ॥ २ ॥ कुमारीं भोजयेन्नि
त्यं दद्यात्तस्यैव दक्षिणां ॥ एवं विंशतिघस्रांतं विधाय चरमे दिने ॥ ३ ॥ यंत्रं तत्खंडशः कृत्वा क्षि
पेदुच्छिष्टउदने ॥ दत्ते तस्मिन्वायसेभ्य उच्चाटो जायते रिपोः ॥ ४ ॥ रोचनामृगकर्पूरकुंकुमैः शोभ
ने दिने ॥ भूर्जे प्रविलिखेद्यंत्रं लेखिन्या जातिजातया ॥ ५ ॥ प्राक्प्रत्यग्दक्षिणोदक् कुर्यान्रेखाष्ट
कं समं एकमेकोनपंचाशज्जायते कोष्ठकास्ततः ॥ ६ ॥ दिग्गतातिमपंक्तिस्थांश्चतुर्विंशतिव
र्णकान् ॥ आकारादिजकारांतांल्लिखेच्चंद्रसमन्वितान् ॥ ७ ॥

पराय तं रेखाष्टकं कृत्वा तत्रबहिः ॥ कोष्ठपंक्तिष्वीशानादि आदिजांतान् ॥ १०५ ॥ १८७ ॥

॥तरं॰२०॥ तदंतः पंक्ति षु मादि सांतानू मध्ये हं विलिख्य रेखाग्राणि संवर्ष्य त्रिशूलाकाराणि यंत्र पूर्वभागे पश्चिमे त्रिशूल मध्य सप्त ह्रीं सप्तकं कुर्यात् उक्त विधिना दोर्ष्णि वा हो ध्रुतमुक्त फलं मातृ मंदेवता॥ ५११॥ शाकिनी निवर्त्तकं षट्त्रिंशमार पूर्वोक्तेति॥ पूर्वोक्त विधिना रोचनादिभिः॥

॥मं॰ ३०॥

॥१७४॥

तदंतर्गत पंक्ति स्थान ग्रामादि भांतान्यष्ट षोडश॥ तदंत स्थान्मादि सांतानू हकारां शिष्ट कोष्ठगं॥ १॥ रेखाग्रेषु त्रिशूलानि कुर्वीत रद संख्यया॥ उपर्यधस्त्रि शूलांतम ल्लारवा सप्त कंलिखेनु॥ १॥ एवं विलिख्य तद्यंत्रं पूजये दिवसत्रयं॥ चंडीपाठ करा विप्र भोजको भूमिशायकः॥ १०॥ ततो लोलत्र यो विष्टं धारये दोर्ष्णि वा गले॥ उपसर्गोरु लिःकृत्याः शाम्यं यांति विधारणात्॥ ११॥ पूर्वोक्त विधिना कुर्यान्तू पद्ममष्टदलान्वितः॥ मध्ये नाम्नायुतं सर्गी ग्रगुणाष्टदले ष्वपि॥ १२॥ पूर्ववत् पूजितं चैतद्धृदंकं भुजे शिशोः॥ शाकिनी भूत वेताल ग्रहानू सद्यो निवर्त्तयेत्॥ १३॥

॥मम॥

॥१७४॥

भूर्जे तानि लेखित्वा ग्रगुणा सकारेण॥ पूर्ववदिति न त्रयं चंडीपाठादिना॥ १४॥ १३॥

ज्वरहरं सप्तविंशमारः॥ धंतूरेनि॥ कृष्णाष्टम्यां कृष्णचतुर्दश्यां स्मशानवस्त्रेण धंतूररसेनपर
स्परव्यतिभिन्नं चतुष्कोणद्वयं कृत्वाष्टसु कोणेषु व्यष्टसु मध्येष्वपि रमिति विलिख्य मध्ये
रवेष्टितं नाम कृत्वा पूजितं श्मशाने निखातं ज्वरहरं॥१४॥१५॥ अग्निर्देवता सर्पभीतिहरमष्टा
विंशमारः॥ भूर्जेति॥१६॥ दलेषु हंस इति लिखेत्तु हंसो देवता॥१७॥ बंधमोक्षकृदेकोनत्रिंशमा
रः॥ रोचनेति॥ हिमं चंदनं॥ कांस्यपात्रे रोचनादिना षोडशदले मायां दलेषु स्वरान्॥ तदुपरिका

धंतूररसतोले ख्यं पित्तकांतारवासासि कृष्णावसुतिथौ भूतेपुटीतं भूपुरद्वयं॥१४॥ कोणांत
रालेकोणेषु रेफषोडशकं लिखेत्तु॥ दिक्षु रेफचतुष्कोणयुतं नाम मायिमध्यतः॥१५॥ पूजितंतं
त्पित वने निखातं ज्वरशांति कृत्॥ भूर्जे सुगंधैर्विलिखेत्तु पद्ममष्टदलान्वितं॥१६॥ नाम्नावि
तं कर्णिकायां दलेष्वजययायुतं॥ पूजितं विघ्नतो वाहोसर्पभीति निवारणं॥१७॥ रोचना हिम
कर्पूरं कुंकुमैः पद्ममालिखेत्तु॥ षोडशारं स्वरैर्युक्तं दले मायाद्यकर्णिकं॥१८॥

दिसांतार्णयुक्तं द्वात्रिंशद्दलं॥ तदुपरिकादिसांतार्णयुक्तं द्वात्रिंशद्दलं॥ तदुपरिकोणेषु ह्स्र
युतं चतुष्कोणं कृत्वा सप्ताहं पूजितं बधहरं॥१८॥

॥तरं०२८ ॥१७५

१९।२०॥ उक्तं यंत्राणां सिद्धये मातृकाभूतलिपिभैरवाणामन्यतममुपास्यान्तत्र हेतुकैः ॥२१॥ भैरवमाह ॥ प्रणवद्वृत्ति ॥ भृगुः सःगायावः ॥ दीर्घो बालः ॥ नाप्रभंजनो यः ॥ रमाग्नी ॥२४॥२५॥ हृदयं नमः मंत्रो यथा ॥ ॐ ऐं क्लीं क्लीं ह्रीं ह्रीं हूं सः वं आपदुद्धारणाय ॥ अजागलबद्धाय लोकेश्वराय स्वर्णाकर्ष

॥सं०म०॥

तस्योपरिष्टाद्द्वात्रिंशद्दले व्यंजनयुग्दलं ॥ पद्मं विदिग्विदिशाहस्सयुक्तस्मापुरवेष्टितं ॥१९॥ एतद्यंत्रं कांस्यपात्रे लिखितं समवासरानु ॥ पूजितं भूर्जे लिखितं धृतं वा बंधमोक्षकृत् ॥२०॥ पूर्वोक्ताखिलयंत्राणां सिद्धिकामेन मंत्रिणां उपास्या मातृका देवी यद्वा भूतलिपिः शुभा ॥२१॥ यद्वोपास्यो लेखकास्थले स्वर्णाकर्षणभैरवः ॥ प्रणवो वाग्भवं कामशक्तिदीर्घत्रयान्विते ॥२२॥ सर्गी भृगुभयासंदुरापदुद्धारणाय च ॥ अजागलांतेवद्धाय ङे.तो लोकेश्वरस्तथा ॥२३॥ स्वर्णाकर्षणभैरां ते दीर्घो बालः प्रभंजनः ॥ ममदारिद्र्यविद्वेषणायांते प्रणवो रमा ॥२४॥ ङे.तो महाभैरवो ते हृदयं कीर्तितो मनुः ॥ अष्टपंचाशदर्णाढ्यो मुनिरस्य चतुर्मुखः ॥२५॥

॥एम॥ ॥१७५॥

भैरवाय मम दारिद्र्यविद्वेषणाय ॥ ॐ ॥ श्रीमहाभैरवाय नमः ॥२५॥

वन

षडंगमाल॥नंदेति॥नंदनव॥आशादश॥२५॥अथवेति॥क्लां.हां.हृत्॥क्लीं.ह्रीं शिर इत्यादि ध्यान
माल॥पारिजातेति॥पारिजाते मध्यगते माणिक्यमंडपे हेमासनगं ध्यायेत्॥२६॥गांगेयपात्रं
हेमभाजनं नवरं च दक्षयोः॥त्रिशूलडमरू वामयोः॥२७॥हेतयो वज्रनाथ्याः॥३०॥मंडलमेकोनपं
चाशद्दिनानि॥३१॥एधत्ते वर्द्धते॥अरेः शत्रोः सकाशात् पराभवो न स्यात्॥३२॥इति मंत्रम
होदधौ नौकायां यंत्रादिनिर्णयो नाम विंशस्तरंगः॥ २०॥ ॥ ॥

पंक्तिश्छंदो देवतोक्ता स्वर्णाकर्षणभैरवः॥नंदाष्टाके नवाशादि यवर्णै रंगमनोः स्मृतं॥२६
अथवा कामशक्तिभ्यां दीर्घाढ्याभ्यां षडंगकं॥पारिजात द्रुकांतारस्थिते माणिक्यमंडपे॥२७॥
सिंहासनगतं ध्यायेद्भैरवं स्वर्णदायिनं॥२७॥गांगेयपात्रं डमरुं त्रिशूलं वरं करैः संदधतं
त्रिनेत्रं देव्यायुतं समसुवर्णवर्णं स्वर्णाकृषभैरवमाश्रयामः॥२८॥लक्षं जपेद्दशांशेन
पायसैर्जुहुयात् सुधीः॥शैवे पीठेर्चयेद्देवं मंगादिकालहेतिभिः॥२९॥सिद्धं मनुं जपेन्नित्यं
त्रिशतं मंडलावधिः॥दारिद्र्यं दूरमुत्क्षिप्य जायते धनदोपमः॥३०॥जपादिभिर्मनोः सि
सिद्धियंत्रोधः॥सिद्धिमायुयात्॥सुवर्णमेधते गेहे नैवारेः स्यात्पराभवः॥ इति यंत्रादि॥
कथनं नाम विंशस्तरंगः २०॥ ॥

॥ तरं०२१ एवं मंत्रजातं कथयित्वा सर्वदेवतानां कामनाविशेषणयंत्राणि च निरूप्य सर्वदेवसाधारण ॥ मं० म०

॥ १७८ ॥ पूजा ॥ पूजाविशेषं वक्तुमुपक्रमते ॥ नित्येति ॥ १७ ॥ श्रीनाथविष्णो इत्यस्थले विश्वेश शंभो भवदा

नित्यपूजाविधिं सर्वदेवसाधारणं ब्रुवे ॥ ब्राह्ममुहूर्ते चोत्थाय कृत्वा शौचादिकं सुधीः ॥ १ ॥ परिधायांबरं शुद्धं मंत्रस्नानविधीयते ॥ प्रविश्य देवतागारं कुर्यात्संमार्जनादिकं ॥ २ ॥ मांगलारात्रिकं कृत्वा निर्माल्यमपसारयेत् ॥ दत्वा पुष्पांजलिं दंतधावनाचमने अपि ॥ ३ ॥ नमस्कृत्यासने शुद्ध उपविश्य गुरुं स्मरेत् ॥ शिरस्थं शुक्लपद्मस्थं प्रसन्नं द्विभुजाक्षिकं ॥ ४ ॥ अहं ब्रह्मास्मि चिद्रूपं नित्यमुक्तं न शोकभाक् ॥ गुरुदेवात्मनामित्थमैक्यं स्मृत्वार्थयेत तं ॥ ५ ॥ त्रैलोक्यचैतन्यमयादिदेव श्रीनाथविष्णो भवदाज्ञयैव ॥ प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसारयात्रामनुवर्तयिष्ये ॥ ६ ॥ जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्तिर्जानाम्यधर्मं न च मे निवृत्तिः ॥ त्वयैव नाथेन हृदि स्थितेन यथा नियुक्तोस्मि तथा करोमि ॥ ७ ॥ एतं श्लोकद्वयेनेष्टदेवतां प्रार्थयेत्सुधीः ॥ श्रीनाथविष्णो स्थाने तु कार्यऊहोन्यदेवते ॥ ८ ॥ ॥ राम ॥

॥ १७८

ज्ञेयेवेति शिवोपासकेन ॥ भवानि दुर्गे इत्यंबिकोपासकेनोहो विधेयः ॥ ८ ॥

176

१आंतरंस्नानमाह कोटीति ॥ वेदोक्तमार्गतः स्वशाखोक्तविधिना ॥ स्वशाखाभिन्नत्वान्नलिखितं ॥ अघमर्षणसूक्तं ऋतंच सत्येचेत्यादिकं ॥ अघमर्षणदृष्टमनुष्टुप्छंदः ॥ कंभाववृत्त देवताकं ॥ १२।१३ सृणिमुद्रा अंकुशमुद्रा सा चोक्ता १४

देवतागुणनामादि स्मरं स्नातुमथ व्रजेत् ॥ स्नानमांतरबाह्याख्यं द्विविधं कथितं बुधैः ९ ॥ कोटिसूर्यप्रतीकाशं निभूषायुधैर्युतं ॥ शिरस्थं संस्मरेद्देवं तत्पादोदकधारया ॥ १० विशंत्या ब्रह्मरंध्रेण निजदेहं विशुद्धया ॥ प्रक्षाल्यां तर्गतं पापं विरजाजायते नरः ११ ॥ एवं कृत्वांतरं स्नानं स्नायाद्वेदोक्तमार्गतः ॥ अघमर्षणसूक्तं च स्मरेदंतर्जले सुधीः ॥ १२ ॥ मंत्रस्नानं ततः कुर्यात्त त्प्रकारोधुनोच्यते ॥ प्राणानायम्यमूलेन कृत्वान्यासं षडंगकं ॥ १३ ॥ आदित्यमंडलात्तीर्थान्याहूयेत्सृणिमुद्रया ॥ मंत्रत्रयेणांबुमध्ये लिख्यते तन्मनुत्रयं ॥ १४ ब्रह्मांडोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे ॥ तेन सत्येन मे देव देहि तीर्थं दिवाकरः ॥ १५ ॥ गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वती नर्मदे सिंधु कावेरि जलेस्मिन्सन्निधिं कुरु ॥ १६ ॥

ब्रह्मांडोदरेत्यादि श्लोकत्रयं पुराणोक्तं तीर्थमावाहनमंत्राः ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ तरं०२१ ॥ १७७ १८ ॥ तेन बीजेन वमिति बीजेन ॥ कवचेन हुमिति बीजेन ॥ अस्त्रेण फडिति मंत्रेण ॥ १७ ॥ इशवार ॥ मं० म० ॥
॥ १७७ ॥ मेकादशवारं ॥ वक्ष्यमाणेनाधारइत्यादिना ॥ २०-२१ देवस्य आकृतिं ध्यानोक्तां ॥ कं शिरः ॥

आवाहयामि त्वां देवि स्नानार्थमिह सुंदरी ॥ एहि गंगे नमस्तुभ्यं सर्वतीर्थसमन्विते ॥ १७ ततो
वमिति बीजेन योजयोत्तानि तज्जले ॥ अवगुंठ्य दुमंडलानि तत्र संचिंतयेत्सुमान् ॥ १८ ॥ मंत्रये
तेन बीजेन रविवारं ततो जलं ॥ कवचेनावगुंठ्याथ रक्षेदस्त्रेण तत्पुनः ॥ १९ ॥ मूलमंत्रेण शवा
रमभिमंत्र्य तमेज्जलं ॥ मंत्रेण वक्ष्यमाणेन देवतां मनसि स्मरन् ॥ २० ॥ आधारः सर्वभूतानां
विष्णोरतुलतेजसः ॥ तद्रूपाश्च ततो जाता आपस्ताः प्रणमाम्यहं ॥ २१ ॥ मज्जतु ज्जले स्मरेत्त
त्र मूलमूर्तं देवस्य चाकृति ॥ उन्मत्य सिंचेत्तर्क समकूलः कलशमुद्रया ॥ २२ ॥ मूलेनाथ च वेत्
मंत्रैरभिषिंचेन्निजात्तनु ॥ लिख्यते तेथ चत्वारो मंत्राः शंकरभाषिताः ॥ २३ ॥ सिसृक्षोर्निरवि
लं विश्वमुहुः शुक्रं प्रजापतेः ॥ मातारः सर्वभूतानापो देव्यः पुनंतु मां ॥ २४ ॥ अलक्ष्मीमलरू ॥ राम ॥
पायाः सर्वभूतेषु संस्थिताः ॥ क्षालयंति निजस्पर्शादापो देव्यः पुनंतु मां ॥ २५ ॥ ॥ १७७ ॥

कलशमुद्रया कुंभमुद्रया हस्तद्वयेन शावकाशैकमुष्टिकरणं कुंभमुद्रा ॥ २२ ॥ २५ ॥

।२६।२५॥देवमनुष्यान्पितॄंश्च संक्षेपात्तर्पयेत् ब्रह्माद्यो देवतास्तृप्यंतां सनकादयो मनुष्यास्तृप्यतां कव्यवालादयः पितरस्तृप्यंतां॥

यन्मे केशेषु दौर्भाग्यं सीमंते यच्च मूर्द्धनि॥ ललाटे कर्णयो रक्ष्णोरापस्तद्घ्नंतु वो नमः॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यमरिपक्षःक्षयः सुखं॥ संतोषः क्षांतिरास्तिक्यं विद्या भवतु वो नमः॥२७॥ विष्णोः पादोदकं पीत्वा शालग्रामविशालकं जलं॥ शंखेन त्रिः परिभ्राम्य प्रक्षिपेत्तज्जमस्तके॥२८॥ तर्तोदेवान्मनुष्यांश्च संक्षेपात्तर्पयेत्पितॄन्॥ वस्त्रं संपीड्य संक्षाल्य सक्थिनी वा समीधरेत्॥२९॥ तीर्थाभावास्वदने स्नायादुष्णेन वारिणा॥ अल्पा एव प्रवक्तव्यास्तत्र मंत्रा यथोचिताः॥३०॥ हस्तयोरप आदाय कुर्यात्तत्राघमर्षणं॥ भस्मनागोरजोभिर्वा स्नायात्तु मंत्रेण वाप्समः॥३१॥ तत आचम्य पीठस्थस्तिलकं रचयेत्सुधीः॥ केशवाद्यभिधाने स्तु स्थानेषु द्वादशस्वपि॥३२॥ ललाटोदरहृत्कंठदक्षपार्श्वांसकर्णतः॥ वामपार्श्वांसकर्णे च पृष्ठदेशे ककुद्यपि॥३३॥

तर्पणार्हे अस्मिन्पितरस्तृप्यतां॥ इति संक्षेपतर्पणं॥ सक्थिनी ऊरू॥ २९॥३३॥

नंदकं षड्गं॥३४॥अग्निरिति मंत्रतः भस्मादायग्रहीत्वा॥ग्रहणमंत्रो यथा॥अग्निरिति भस्म वायुरि
ति भस्म जलमिति भस्म स्थलमिति भस्म व्योमेति भस्म सर्वं ह वा इदं भस्म मन एतानि चक्षूंषि
भस्मानि॥तस्मात् व्रतमेतत्पाशुपतं यद्भस्मनांगानि संस्पृशेदिति मंत्रः॥३५॥तत्र त्र्यंबकं यजाम
हे इति पूर्वोक्तमंत्रेण अभिमंत्र्य॥क्रमाद्भालादिषु तत्पुरुषादि नामभिः॥३६॥पंचत्रिपुंड्रकीकुर्या

ललाटे तु गदां कुर्यात् हृदये नंदकं पुनः॥शंखं चक्रं भुजद्वंद्वे शार्ङ्गं बाणं च मूर्द्धनि॥३४॥इत्थं तु वै
ष्णवः कुर्यात्तु शैवः कुर्यात् त्रिपुंड्रकं॥अग्निहोत्रास्थितं भस्म दायाग्निरिति मंत्रतः॥३५॥अभिमं
त्र्य त्र्यंबकेन कुर्यात्तु पंचत्रिपुंड्रकं॥क्रमात्तु तत्पुरुषाघोरसद्यवामेशनामभिः॥३६॥भालांसोदर
वक्षस्सु क्रमेणैतेषु यथापि वा॥कृत्वा संध्यां स्वशाखोक्तां मंत्रसाध्यं समाचरेत्॥३७॥

त्रयाणां पुंड्रकाणां समाहारस्त्रिपुंड्रकाः॥यथा॥तत्पुरुषाय नमः भाले॥अघोराय नमः॥दक्षांसे
सद्योजाताय नमः वामांसे॥वामदेवाय उदरे ईशानाय नमः वक्षसि॥यद्वा तत्पुरुषादिनामस्थले
तत्पुरुषाय विद्महे॥अघोरेभ्यो नमः सद्योजातं प्रपद्यामि वामदेवाय नमः॥ईशानः सर्वविद्याना
मिति पंचऋग्भिरेव त्रिपुंड्रकानि विधेयानि॥३६॥३७॥

178

मंत्रसंध्यामाह ॥ प्राणायामेति ॥ ३८ ॥ ४१ ॥ भिदुरोपले वज्रपाषाणे पापमुक्तं जलं क्षिपेत् ॥ एतद

घमर्षणं ॥ ४१ ॥ मूलमंत्रमुच्चार्य रविमंडस्था ॥

प्राणायामं षडंगे च कृत्वादाय करे जलं ॥ त्रिर्जप्त्वा मूलमंत्रेणाचामेत्त्रिः प्रजपन्मनुं ॥ ३८ ॥
पुनर्दक्षकरेणांभो गृहीत्वा वामहस्ततः ॥ निधाय तस्मात्प्रोत्तद्गिविंदुभिः सप्तधा तनुं ॥ ३९ ॥
समाज्य मूलमंत्रेणावशिष्टं तत्पुनर्जलं ॥ दक्षे हस्ते समादाय नासिकांतिकमानयेत् ॥ ४० ॥
इडयांतकृष्यतद्धौनैः पापसंचयैः कृष्णावर्णं पिंगलया रेचितं प्रविचिंत्य तत् ॥ ४१ ॥ क्षिपेद
ग्रेण पुरतः कल्पिते भिदुरोपले ॥ अघमर्षणमेतद्धि निखिलाघविनाशकं ॥ ४२ ॥ पुनरंजलि
मादाय जलमर्घ्यं दिशेत्ततः ॥ त्रिवारं मूलमंत्रांते षोडशार्णं मनुं जपन् ॥ ४३ ॥ रविमंडलसंस्थाय
देवायार्घ्यं पदं ततः ॥ कल्पयामीति मंत्रो यं षोडशार्णउदाहृतः ॥ ४४ ॥ सूर्यमंडलगं ध्यायन्नि
ष्टदेवमनन्यधीः ॥ प्रजपेन्मंत्रगायत्रीं मूलं चाष्टोत्तरं शतं ॥ ४५ ॥

यदेवार्घ्यं प्रकल्पयामीति षोडशार्णं मंत्रं जपेत् ॥ देवस्यार्घं दद्यात् ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥

॥ तर०२२ संहारमुद्रया तीर्थं विसृज्य द्वौ हस्तौ विमुखौ संयोज्य तयोरंगुलीः परस्परं संश्लिष्टाः कृत्वा हस्तौ सं ॥ मं०म ॥
॥२७९॥ मुखौ कुर्यात् इति संहारमुद्रा ॥४६॥४७॥ सत्यग्निहोत्रे आवसथ्ये च तयोर्होमं उपस्थानं कृत्वा देवपू
जागृहद्वारमागत्य वैष्णवीं आचमनं कुर्यात् ॥४८॥ तदेवाह केशवेति ॥ ॐ केशवाय नमः ॥ नारायणाय
179
नमः माधवाय नमः ॥ इति त्रिर्जलं पीत्वा ॥ गोविंदाय नमः ॥ विष्णवे नमः ॥ इति करौ वामनाय नमः ॥ श्रीध

अष्टाविंशतिवारं वा तर्पयित्वा वदंभसि ॥ दत्वार्घं दिननाथाय तीर्थं संहारमुद्रया ॥४६॥ विसृज्यार्घं
लोकपालान् नत्वा देवस्तुतिं पठन् ॥ यागस्थानं समागत्य प्रक्षाल्यांघ्री तथाचमेत् ॥४७॥ गार्हपत्या
दिकानग्नीन् हुत्वोपस्थाय तानपि देवतागारमागत्य समाचामेद्यथाविधि ॥४८॥ केशवनारा
यणमाधवैः पीत्वा जलं त्रिधा करौ गोविंदविष्णुभ्यां क्षालयेन्मधुसूदन ॥४९॥ त्रिविक्रमाख्या
मोष्ठौ वामनश्रीधरतो मुखं हृषीकेशेन हस्तं च चरणौ पद्मनाभतः ॥५०॥ ॥ राम ॥

रायनमः इति मुखं ॥ हृषीकेशाय नमः इति वसहस्तं प्रक्षाल्य ॥ पद्मनाभाय नमः इति पादौ ॥ दामोदराय ॥ २७९ ॥
नमः इति शिरः प्रोक्ष्य ॥ संकर्षणाय नमः इति मुखं ॥ वासुदेवाय नमः ॥ प्रद्युम्नाय नमः इति नासे चांगुष्ठप्र
प्रदेशिनीभ्यां स्पृष्ट्वा अनिरुद्धाय नमः पुरुषोत्तमाय नमः ॥

इति अक्षिणी ॥ अघोरजाय नमः ॥ नृसिंहाय नमः ॥ कर्णौ चांगुष्ठानामिकाभ्यां स्पृशेत् ॥ अच्युताय नमः इति अंगुष्ठकनिष्ठाभ्यां नाभिं ॥ जनार्दनाय नम इति करतले हृदयं उपेंद्राय नमः इति शिरः हरये कृष्णाय नमः ॥ इत्यंसौ सर्वाभिश्च स्पृशेत् इति वैष्णवाचमनं ॥ ५९ ॥ ५५ ॥ शैवाचमनमाह आत्मेति

दामोदरेण मूर्द्धानं प्रोक्ष्य संकर्षणादिकान् ॥ मुखादिषु करांगुल्यावेदादिप्रीणते न्यसेत् ॥ ५१ ॥ मुखे संकर्षणं वासुदेवप्रद्युम्नं सौः ॥ अनिरुद्धं च पुरुषोत्तममक्ष्णोः प्रविन्यसेत् ॥ ५२ ॥ अघोरजं नृसिंहं च कर्णयोर्नाभितोऽच्युतं ॥ जनार्दनं हृदि न्यस्येत् उपेंद्रमपि मूर्द्धनि ॥ ५३ ॥ आसयोश्च हरिं कृष्णं वैष्णवाचमनं त्विदं ॥ केशवाद्यास्त्वथैता प्रणवादिकाः ॥ ५४ ॥ आस्ये नसौः प्रदेशिन्यानामया नेत्रकर्णयोः ॥ आत्मविद्याशिवैस्तत्वायस्वाहांतैः पिबेदपः ॥ ५५ ॥ हां हीं हूं मादिमेः शैवे शाक्ते वाग्बीजपूर्वकैः ॥ क्षालनादिकमांगल्यास्पर्शोपि स्यादसंन्त्रकः ॥ ५७ ॥

हां आत्मतत्वाय स्वाहा ॥ हीं विद्यातत्वाय स्वाहा ॥ हूं शिवतत्वाय स्वाहेति त्रिर्जलं पीत्वा करक्षालनाद्यं सस्पर्शांतं उक्तांगुलिभिस्तूष्णीमेव कुर्यादिति शैवे ॥ शाक्ते तु हामादिस्थाने वाग्बीजमेव ॥ ५७ ॥

कनिष्ठयानाभिदेशेंऽगुष्ठः सर्वत्र संयुतः तलेन हृदये न्यस्य सर्वाभिर्मस्तके संयोः ॥ ५५ ॥

कौन

||तरं०२९ निगमादिनाप्रणवेन||५०||यथाॐ हुः द्वारार्घ्यं साधयामी त्युक्त्वा फडिति पात्रं प्रक्षाल्यनमइतिज ||मं०म० ||

||१८०|| लेनापूर्य गंगेचेति तीर्थान्यावाह्यप्रणवेन गंधपुष्पैः प्रक्षिप्यधेनुमुद्रां प्रदर्श्य अष्टकृत्वो मूलेनमंत्रयो

दितिमान्यार्घ्यविधिः||तेनार्घ्यजलेनोक्ताः||प्रथमतरंगोक्ता द्वादशद्वारदेवता|| गणेशमहालक्ष्मी

सरस्वती विघ्नक्षेत्रपालगंगायमुनाधातृविधातृशंखपद्मनिधि लक्षणा यथास्थानं संपूज्य वक्ष्यमाणा

एवमाचम्य सामान्यार्घ्येण द्वारस्य पूजयेत्||तारः खं वह्निस द्मार्गाद्यं द्वारार्घ्यं साधयामि च||५९

उक्तस्य मनुना पात्रं क्षालयेत् पूरयेत्तु तत्||तीर्थान्यावाह्य गंधादींस्तत्रास्येति गमादिना||६०||

धेनुमुद्रां दर्शयित्वा मूलेनाभिमंत्रयेत्||सामान्यार्घविधिः प्रोक्तस्तेनोक्ता द्वारदेवताः||६०||

दृष्ट्वार्चितद्द्वारपालांश्च तेकथ्यंते यथाविधाः||नंदः सुनंदश्चंडश्च प्रचंडो बलसंज्ञकः||६१||प्रबला

ख्यसंज्ञश्च सुभद्रो वैष्णवा मताः||नंदिसंज्ञो महाकालो गणेशो वृषभस्तथा||६२||

||रम ||

न|| यथा||द्वारपालान्पूजयेत्||६०||वैष्णवद्वारपालनाह||नंदः इति||६१||शैवनाह||नंदिसंज्ञइति||६२|| ||१८०||

180

ब्राह्म्याद्याः मातरः ॥ शक्ते द्वारण ॥ ६३ ॥ गणेश नारं ॥ वक्रतुंड इति ॥ ६४ ॥ त्रिभिः प्रकारान् ॥ दिव्यांतरिक्षभूमिस्थान् ॥ ६५ ॥ अर्घ्य पानीयैः सामान्यार्घजलै रंतरिक्षस्थान् ॥ ६६ ॥ ६७ विनिर्यतां ॥ गृहान्निर्गच्छतामंतरायाणां विघ्नानां अवकाशप्रदानाय ॥

भृंगिरिटिर्भिधः स्थकं स्कंदः पार्वती शाभिधोपरः ॥ चंडेश्वर इमे शैवाः शाक्ते या मातरः स्मृताः ॥ ६३ ॥ वक्रतुंडश्चैकदंष्ट्रो महोदरगजाननौ ॥ लंबोदरस्तु विकटो विघ्नराजस्तु सप्तमः ॥ ६४ ॥ धूम्रराजो गणपतेर्द्वारपाल इमे मताः ॥ द्वारपूजां विधायेत्थं विघ्नानुसारयेत् त्रिधा ॥ ६५ ॥ आत्मानं शंकरं ध्यात्वा दृष्टा दिव्यान् निवारयेत् ॥ नभस्थान् अर्घ्य पानीयैः पार्ष्णिघातैः धरागतान् ॥ ६६ ॥ अपसर्पन्तु ये भूता भूमिसंस्थिताः ॥ ये भूता विघ्नकर्त्तारस्ते नश्यंतु शिवाज्ञया ॥ ६७ ॥ अपक्रामंतु भूतानि पिशाचाः सर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेन ब्रह्मकर्म समारभे ॥ ६८ ॥ विनिवार्याखिलान् विघ्नानिदं मंत्रद्वयं पठेत् ॥ अवकाशप्रदानायां तरायाणां विनिर्यतां ॥ ६९ ॥

वामांगसंकोचयन् दक्षिणपादेन गृहं प्रविशेत् ॥ ७० ॥

॥तरं ७९ कुशासनव्याघ्रचर्मणाव स्त्राणांउपर्युपरि स्थापितानांउपरि अनंतासनाय नमः॥ विमलास ॥मं०प०॥

॥१८१॥ नाय नमः॥ पद्मासनाय नमः इति मंत्रत्रयेण त्रीनुदर्भान्निदध्यात् ७१॥ अथिदं मानसपीठमदं
७४॥ प्राणुदंगा॥ प्राङ्मुखो उदङ्मुखो वा पाथोजं पद्मं स्वस्तिकासन पद्मासनवीरासनेष्वन्यतमम्
न संकुर्यात्॥ स्वस्तिकासनलक्षणं यथा॥ जानूर्वोरंतरे कृत्वा सम्यक् पादतले उभे॥ अंगुष्ठेन निबध्नी
याद्धस्ताभ्यां व्युत्क्रमात्ततः॥ पद्मासनमिदं प्रोक्तं योगिनां हृदयंगमं इति॥ हस्ताभ्यामंगुष्ठबंधनं

181

संकोचयत्वा ममं गगृहं स्वपदा विशेत् क्षेत्रपालं विधातारं नैरृत्यां दिशि पूजयेत्॥ ७१॥ अनं
तं विमलं पद्मं उ० तासन नमोन्वितं॥ जपन्निदध्याद्दर्भानु त्रीन् कुशान्चर्मा वरासने ७ ५॥ काष्ठ पल्लव
वंशाश्मा गोशाकृत् तृणमृन्मयं॥ विषमं कदितं मंत्री त्यजेदासनमाधिदं ७ ५॥ एह्येक्षित्वयेति मंत्रेणाग्रा
गुदग्वा समाविशेत्॥ कुर्यात् स्वस्तिका पाथोजवीरादिष्वेकमानसं ७ ३॥

योगाभ्यास विषयं न चात्र योगिनां हृदयंगमिति विशेषेणोपादानाम्॥ जपादौ तु पादतले योरू ॥राम॥
र्वोरुपरिन्यासमात्रं पद्मासनं वीरासनलक्षणं यथा॥ एकं पादमधः कृत्वा विन्यस्योरौ तथेत्तरं ऋ ॥१८१॥
जुकायो विशेद्योगी वीरासनमितीरितं इति शारदातिलके लक्षणानि॥ आदिशब्दान् षट्कमात्क्रम
॥पि ७ २॥

७४ वामे गुरून्॥ दक्षिणे गणेशं ७५॥ करयोरस्त्रं न्यसेोपरि ॐ नमः सुदर्शनाय अस्त्राय फट् इति ७६
७७ पंचधा मातृकास्थितिं सृष्टिस्थितिसंहारसृष्टिस्थितिलक्षणं॥

अर्घ्यपाद्याचमानीयमधुपर्काचमस्य च॥ पंचपात्राणि पुष्पादीन् स्थापयेत् स्वीयदक्षिणे ७४॥ वामे वं पात्रव्यंजनं छत्रमादर्शचामरं कृतांजलिर्वामदक्षे गुरून् गणपतिं नमेत्॥ ७५॥ न्यसेदस्त्रं करयोस्तालत्रयं दिग्बंधनं चरेत्॥ अंगुष्ठयुक्ततर्जन्या सुदर्शनमनुं जपेत्॥ ७६॥ प्रणवो हृदयं ङेंतं सुदर्शनपदं ततः॥ अस्त्राय च फट् इत्युक्तो मंत्रो ह्यष्टादशवर्णवान्॥ ७७॥ विधाय वह्निप्राकारं भूतजेयो भवेत्सुधीः॥ भूतशुद्धिं तथा प्राणप्रतिष्ठां मातृकास्थितिं॥ ७८॥ पंचधोक्तां प्रकुर्वीत ततो न्यासं मातृकां चरेत्॥ श्रीकंठाद्यां शंभुभक्तो वैष्णवः केशवादिकां ७९॥ गणेशाद्यां तु तत्सेवी शक्तिभाक् मातृकास्मृताः॥ तांत्रमेणैव कथ्यंते मुन्यासुन्यासपूर्विकाः॥ ८०॥ मुनिः स्याद्दक्षिणामूर्तिर्गायत्री छंद ईरितं॥ आद्यो द्विजा हरो देवो नियोगः सर्वसिद्धये॥ ८१॥

पंचविधं मातृकान्यासं उक्तं प्रथमतरंगे॥ अन्ये श्रीकंठाद्यां ७९॥ तत्सेवी गणेशसेवी॥ ८०॥

॥तरं०१ २४ध्यानमाह॥पाशेति॥पाशांकुशो वामयोः रक्तोहरांशः सुवर्णाभोरेद्धांशः २३॥मातृकास्थलेलु ॥मं०म०॥
॥१८२॥ ललाटाद्ये पूर्वोक्ते॥२६॥प्रयोगोयथा ह्यें अंश्रीकंठे पूर्णोदरीभ्यां नमः ललाटे॥

हसौ बीजानि गुह्ये तु स्वरान्नृशक्तीः॥पादौ न्यसेत् हसाभ्यां दीर्घयुक्ताभ्यां कलांगशंकरं स्मरेत्॥२२
पशांकुश वराभत्कपाणिशीलं प्रभुशेखरं त्र्यक्षं रक्तसुवर्णाभ मर्द्धनारीश्वरं भजेत्॥२३॥एवं ध्या
यनृशंभुशक्ती चतुर्थ्यंतेन मोन्विते॥ह्रौंबीजमातृकापूर्वं विन्यसेत्मातृकास्थले॥२४॥श्रीकंठपू
र्णोदर्यौ चानंतो विरजयान्वितः॥सूक्ष्मेशश्शाल्मलीयुक्तो लोलाक्षियुक्त्रिमूर्त्तिकः॥२५॥अमरेशो
वर्तुलाक्षावर्घीशो दीर्घघोणया भारभूती दीर्घमुखी तिथीशो गोमुखीयुतः॥२६॥स्थाण्वीशो
दीर्घजिह्वायुक्हरकुंडोदरीयुतः॥झिंटीशश्चार्द्धकेशी भौतिकौ विकृतमुख्यपि॥२७॥सद्योज्वालामु
खी चानुग्रहयुल्का मुखीयुतः॥अक्रूरः श्रीमुखो महासेनो विद्यामुखीयुतः॥२८॥क्रोधीशश्च महाका
ल्याचंडेशश्च सरस्वती॥पंचांतकः सर्वसिद्धिगौरीयुक्तः प्रकीर्तितः॥२९॥शिवोत्तमो विन्यस्योयुक्त ॥राम॥
स्त्रैलोक्यविद्यया॥एकरुद्रो मंत्रशक्तिः कूर्मेशश्चात्मशक्तियुक्॥९०॥ ॥१८२॥

ह्यें आं अनंतविरजाभ्यां नमः मुखवृत्ते इत्यादि॥२७॥सद्योजातः॥२८॥९०॥

182

१५॥१८॥ श्रीकंठानंतत्रिमूर्त्यादौ यत्रेशपदं नास्ति तत्रापि ज्ञेयं श्रीकंठेश इत्यादि शक्तिपूर्णोदरी प्रति
भ्यां चतुर्थी द्विवचनं हन्नमः॥ तथा प्रयोग उक्तः॥१९॥

एकनेत्रो भूतमात्रा युक्तः स्याच्चतुराननः॥ लंबोदर्यायुतः प्रोक्तो ह्यजेशो द्राविणीयुतः सर्वेशो ना
गरीयुक्तः सोमेशश्चापि खेचरी॥ लांगलीशश्च मंमर्या दारुकेशश्च रूपिणी॥१२॥ अर्द्धनारीश वारिण्या
बुमाकांतः पुनर्युतः॥ काको दर्या तथाषाढी पूतनायुक्त इरितः॥१३॥ दंडीशो भद्रकालीयुक्तत्रीशो
योगिनियुतः॥ मीनेशः शंखिनीयुक्तो मेषेशस्तर्जनीयुतः॥१४॥ लोहितः कालरात्रिश्च शिखीशः
कुब्जिनीयुतः॥ छागलंडः कपर्दिन्या द्विरंडेशश्च वज्रया॥१५॥ महाकालेजयायुक्तो बालीशः सुमुखे
श्वरीं॥ भुजंगो रेवतीयुक्तो पिनाकी माधवीयुतः॥१६॥ खड्गीशो वारुणीयुक्तो बकेशो वायवीतः श्वे
तोरक्षोवधारिण्या भृगुः सजयायुतः॥१७॥ सकुलीशश्च लक्ष्मीयुक् शिवेशो व्यापिनीयुतः संवर्त्त
को महामाया प्रोक्ता श्रीकंठमातृका॥१८॥ यत्र त्वीशपदं नास्ति श्रीकंठादिकनामसु तत्र सर्वत्र व
क्तव्यं शक्तिभ्यां हन्नमो वदेत्॥१९॥

॥त॰र॰०९९ त्वगिति यादिदश वर्णेषु त्वगादीनात्मभ्यामित्यंतानुक्त्वदेत् यथा ह्रौं यं त्वगात्मभ्यां बालीशसु ॥मं॰म॰॥

॥१८३ मुखेश्वरीभ्यां नमः हृदि ॥ह्रौं रं असृगात्मभ्यां भुजंगेशरवतीभ्यां नमः दक्षांसे इत्यादि ॥१०० केशवादि तिषडंगमाह द्विरस्त्रैरिति ॥ह्रीं हृत् ॥श्रीं शिरः क्लीं शिखा ह्रीं वर्म ॥श्रीं नेत्रं क्लीं अस्त्रं ॥ध्यानमाह शंखइति

183

त्वगसृग्मांसमेदोस्थिमज्जाशुक्राख्यसूनुवदेत् ॥शक्तिक्रोधं तथात्मभ्यां अंतान्यादिदशस्वपि ॥१००॥
केशवादिमातृकायाः साध्यानारायणो मुनिः ॥अमृताद्यानुगायत्री छंदो लक्ष्मीहरिः सुरः ॥१०१॥ द्विरस्त्रैः शक्तिश्रीकामैः षडंगानि समाचरेत् ॥शंखचक्रगदापद्मं कुंभादर्शौ च पुस्तकं ॥१०२॥ विभ्रंतमेघचपलावर्णं लक्ष्मीहरिं भजेत् ॥एवं ध्यात्वा न्यसेद्वर्णान् ~~संयुत~~ ~~कांतिर्नारायणान्विता~~ ॥१०३॥ ध्यायं मंतविष्णुशक्तिद्वयं तांतमोंतप्रणवादिकां ॥केशवः कीर्तिसंयुक्तः कांतिर्नारायणान्विता ॥१०४॥ माधवस्तुष्टिसंयुक्तो गोविंदपुष्टिवसंयुतः ॥विष्णुश्च धृतिसंयुक्तः शांतियुक मधुसूदनः ॥१०५॥ त्रिविक्रमः क्रियायुक्तो वामनो दययान्वितः ॥श्रीधरो मेधयायुक्तो हृषीकेशश्च हर्षया ॥१०६॥

॥श्रीकामपुष्टितास्त्री १०३॥

॥राम॥

॥१८३॥

शंखादीन् दक्षे कुंभादीन् वामे ॥वामभो हर्यंशः ॥चपलानिभद्युतिर्निभो लक्ष्म्यंशः ॥३६॥

ध्यां अंते ययोरीदृशौ विष्णुशक्ती अंते यस्यास्तां ॥ यथा ॥ ॐ ह्रां क्लीं श्रीं अं कूं श्रीं ह्रीं केशव कीर्तिभ्यां नमः इत्यादि ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥

पद्मनाभायुताश्चद्वालज्जा दामोदरान्विताः ॥ वासुदेवश्चलक्ष्मीयुक् संकर्षणसरस्वती ॥ ७ प्रद्युम्नःप्रीतिसंयुक्तो निरुद्धोरति संयुतः ॥ चक्रीचयागदीदुर्गा शार्ङ्गीतुप्रभयान्विताः ॥ ८ ॥ खड्गीतु सत्यवायुक्तः शंखीचंडीसमन्वितः ॥ हलीवणी समायुक्तो मुशलीचविलासिनी ॥ ९ ॥ शुलीविजयया युक्तः पाशीविरजयान्वितः ॥ अंकुशीविश्वयायुक्तो मुकुंदोविनदायुतः ॥ १० ॥ नंदजः सुनदायुक्तो नंदीस्मृत्या समन्वितः ॥ नरकद्धी नरकजितृ समृद्धिस्तुद्धियुक् हरीः ॥ ११ ॥ कृष्णाबुद्धीसत्यभक्ती सात्वतो मति संयुतः ॥ शौरिक्षमे शूररमेजनार्दनउमान्वितः ॥ १२ ॥ भूधरः क्लेदिनी युक्तो विश्वमूर्त्तिश्चक्लिन्नया ॥ वैकुंठो वसुधायुक्तो वसुदापुरुषोत्तमो ॥ १३ ॥ बलीतुपरयायुक्तो बलानुजपरायणो ॥ बाल सूक्ष्मेवृषघ्नस्तु संध्यायुक् प्रज्ञयावृषः ॥ १४ ॥ कें हंसः प्रभासमायुक्त वराहोनिशयान्वितः ॥ विमलो मोघयायुक्तो नृसिंहो विद्ययायुतः ॥ १५ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ १८४ ॥

॥ तरं ऋ॰ यादि योगश्च पूर्ववत् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं यं क्लीं श्रीं ह्रीं लगात्मभ्यां पुरुषोत्तमवसुदाभ्यां नमो हृदि इत्या ॥ मंत्रस्य ॥
दि गणेश मातृका माह ॥ गणेश इति ॥ १६ ॥ षडंगमाह ॥ स्मृत्येति ॥ दीर्घयुता गकारेणांगं गां गीं गूं गैं गौं इति ॥ १७ ॥
ध्यानमाह ॥ गुणेति ॥ स्त्रिगुणास्त्रिशूलं अंकुशवरौ दृशयोः ॥ १८ ॥

केशवाद्या मातृकोक्ता यादि योगश्च पूर्ववत् ॥ गणेश मातृकायास्तु मुनिर्गणक इरितः ॥ १६ ॥ निवृद्गा
यत्रिकाछंदो देवः शक्ति विनायकः ॥ स्मृत्यादी दीर्घाढ्यया त्वंगं कृत्वा ध्यायेत् गजाननं ॥ १७ ॥ गुणांकुशवरा
भीतिपाणिं रक्ताब्जहस्तया ॥ प्रियया लिंगितं रक्तं त्रिनेत्रं गणपं भजेत् ॥ १८ ॥ एवं ध्यात्वा न्यसेत्स्वीय
बीजपूर्वाक्षरान्वितां ॥ विघ्नेशो ह्री समायुक्तो विघ्नराजः श्रिया युतः ॥ १९ ॥ विनायकः पुष्टियुतः शांति
युक्तः शिवोत्तमः ॥ विघ्नकृत्स्वस्तिसंयुक्तो विघ्नहर्त्ता सरस्वती ॥ २० ॥ गणास्तु स्वाहया युक्तः एकदंतस्तु
मेधया ॥ द्विदंतः कांतिसंयुक्तो गजवक्त्रश्च गामिनी ॥ २१ ॥ निरंजनो मोहिनी युक्तः कपर्दी तु नटीयुतः
दीर्घजिह्वः पार्वतीयुक् शंकुकर्णश्च ज्वालिनी ॥ २२ ॥ वृषभध्वजनंदे च सुयशा गणनायको गजेंद्रः
कामरूपिण्या सर्पकर्णस्तथो मया ॥ २३ ॥

स्वीयबीजपूर्वाणि याम्यक्षराणि अकारादीनि तैर्युतां ॥ गं अविघ्नेश ह्रीं भ्यां नमः इत्यादि ॥ १ ॥ २३ ॥

राम
१८४

त्वगादियोगइति गंयं त्वगात्मभ्यां जटिदीप्तिभ्यां नमइत्यादि॥३२॥३३॥

त्रिलोचनस्तेजोवत्या लंबोदरस्तु सत्यया महानंदस्तु विघ्नेशी चतुर्मूर्तिः सुरूपिणी॥२४॥
सदाशिवः कामदायुक्॥आमोदो मदनावत्या दुर्मुखो भूतिसंयुक्तो॥सुमुखो भौतिकायुतः॥२५॥
प्रमोदः सितयायुक्तः एकपादो रमायुतः॥द्विजिह्वो महिषीयुक्तो भूरश्चापि तु भंजनी॥२६॥वीरो वि
कर्णयायुक्तः षण्मुखो भ्रुकुटीयुतः वरदो लज्जयावामदेवः स्यादीर्घघोणया॥२७॥धनुर्धरा वक्रतुंडो
यामिनीयुतः॥सेनानी रात्रिसंयुक्तः कामांधाग्रामणीयुता॥२८॥मत्तः शशिप्रभायुक्तो विमत्तो लोल
लोचना मत्तवाहनश्चंचलः जटी दीप्तिसमन्वितः॥२९॥मुंडी सुभगयायुक्तः खड्गी दुर्भगयातथा व
रेण्यश्च शिखायुक्तो भगायुक्वृषकेतनः॥३०॥भक्तप्रियश्च भगिनीगणेशो भोगिनीयुतः॥मेघना
दश्च सुभगा व्यापी स्यात् कालरात्रियुक्॥३१॥गणेश्वरः कालिकेति प्रोक्ताविघ्नेशमातृका॥त्वगादि
योगो यादीनां पूर्ववत्परिकीर्तितः॥३२॥

३३॥कालमातृकायाः षडंगमाह॥तारैरिति॥यथा॥अंॐ आं हृत् इंॐ शिरः उंॐ ईं शिखा एं॥ अं वर्म ऊंॐ औं नेत्रं॥अंॐ अः अस्त्रं ध्यानमाह॥शंखेति॥शंख परशु कपालाक्षमालामृत कुंभान् दक्ष हस्तेषु अ

कलायुग्मातृकायास्तु प्रजापतिरृषिः स्मृतः॥छंद उक्तं तु गायत्री देवता शारदाभिधो॥३३॥तारैः षडंगं कुर्वीत ह्रस्वदीर्घान्तरस्थितैः॥शंखं चक्राब्जपरशु कपाले पाशमक्षमालिका॥२४॥पुस्तकामृतकुंभौ च त्रिशूलं दधतीं करैः॥ सितपीतासितश्वेतरक्तवर्णैस्त्रिलोचनैः॥२५॥पंचास्यैः संयुतां चंद्रसकांतिं शारदां भजे॥ध्यात्वैवं तारपूर्वां तां न्यसेडेंतकलान्वितां॥२६॥निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्या शांतिस्तथेंधिका॥दीपिका रेचिका चापि मोचिका च पराधिका॥२७॥सूक्ष्मा सूक्ष्मामृता ज्ञाना मृता ताप्यायनी ततः॥व्यापिनी व्योमरूपा चाप्यनंता च सृष्टिः समृद्धिका॥२८॥स्मृतिर्मेधा तथा कांतिर्लक्ष्मीर्द्युतिः स्थिरा स्थितिः॥सिद्धिर्जरा पालिनी च क्षांतिरीश्वरिका रतिः॥२९॥कामिका वरदा चाथ ह्लादिनी प्रीतिसंयुता दीर्घा तीक्ष्णा तथा रौद्री भयानिद्रा च तंद्रिका॥४०॥

न्यानि अस्त्रेषु॥मध्य प्राग्दक्षिण पश्चिमोत्तरैर्मुखैः क्रमात्॥सितपीतकृष्णासितरक्तैर्युतां तारपूर्वामिति॥ॐ आं निवृत्तिकलायै नमः इत्यादि॥३४॥

185

राम
॥१८५॥

४१।४४॥ स्वस्वमुद्राभिर्जातियुक्तांगानि हृदादिषु न्यसेत्॥ तामुद्राजायतप्रोच्यंते ४७। ४८ विष्णो रंगसमुद्राम्माह प्रसारितमिति॥ ४० मूर्द्धतितर्जन्यादिचतुष्टयमेव॥ ४९॥

सुधास्याक्रोधिनीपश्चात्क्रियोत्कारिसमृत्युका। पीतश्वेतारुणापश्चाद्दसितानंतयान्विता ५१
उक्ताकलामातृकेवंलक्षतद्भिः समाचोत्। ततः स्वमूलमंत्रस्यन्यासानुक्तादितां स्वरेत्॥ ५२
ऋषिछंदोदेवतानि मूर्द्धिवक्त्रेहृदिन्यसेत्॥ बीजंतुगुह्योपदेः शक्तिमांगानि करयोरपि॥ ५३॥
अंगुष्ठादिष्वंगुलीषुकरस्यतलपृष्ठयोः॥ अंगुष्ठाभ्यां तर्जनीभ्यान्तुनमइत्यादिकं वदन्॥ ५४॥ हृद
यादिष्वथांगानिजातियुक्तानिविन्यसेत्॥ स्वस्वमुद्राभिरधुनाप्रोच्यंतेजातयश्चताः ५५॥ हृद
यायनमश्चेतिशिरसेस्वाहयायुतं॥ शिखायैवषड्तंचकवचायहुमित्यपि॥ ५६॥ नेत्रत्रयायवौष
ट्स्यादस्त्रायफडितीरितं॥ जातिषट्कं द्विनेत्रेप्तुनेत्राभ्यांवौषडुच्चरेत्॥ ५७॥ पंचांगेनेत्रसं
त्यागोमुद्रांगानाथमोच्यते॥ प्रसारितमनंगुष्ठतर्जन्यादिचतुष्टयं॥ ५८॥ हृदिमूर्द्धिचांगुष्ठही
नोमुष्टिः शिखातले॥ स्कंधमारभ्यनाभ्यंतादशांगुलस्तुवर्मणि॥ ५९॥ ॥ ॥

 ५०५१॥शक्तेः षडंगमुद्रा आह॥हृदिति॥के.शिरसि॥५२॥अस्त्रं पूर्वं॥विष्णोरस्त्रतुल्यं॥शिवषडंग
 माह॥मुष्टीति॥५३॥निर्गता तर्जनी याभ्यां तौ निस्तर्जनी ताहशावंगुष्ठौ संयुतौ च मुष्टि शिरसि

तर्जन्यादित्रयं नेत्रत्रये नेत्र द्वये द्वयं प्रसारितमाभ्यां हस्ताभ्यां कृत्वा तालत्रयं सुधीः॥५०॥तर्ज
न्यंगुष्ठयोवरस्त्रे स्फालय नू बंधयेद्दिशः॥एषास्त्वमुद्राभ्री विष्णोरंगमुद्राउदीरिता॥५१॥हृद्यं
गुलीत्रयं न्यसेत्तर्जन्यादि हृदयेन्तुके॥शिखा प्रदेशेथांगुष्ठं दशांगुल्य स्तु वर्मणि॥५२॥हृद्वनेन्त्रपू
र्वमस्त्रं शक्ते रंगस्य मुद्रिकाः॥मुष्टी विनिर्गितांगुष्ठौ संयुक्तौ हृदि विन्यसेत्॥५३॥निस्तर्जनी
ताहशौ शिरस्यथ शिखा तले॥निरंगुष्टकनिष्ठौ तौ निरंगुष्टप्रदेशिनी॥५४॥मुष्टी प्रथक्कृतौ स्कं
धात् हृदं तं वर्मणि स्मृतौ॥तर्जन्यादित्रयेनेत्रे तलास्फोटे स्त्वदरितः॥५५॥शैवी षडंगमुद्रो
क्ता वर्णान्यासमथा चरेत्॥जप्त्वा अप्यफलामंत्रा विघ्नदा न्यासमंतरा॥५६॥

निरंगुष्टकनिष्ठौ संयुक्तौ मुष्टिशिखायां॥अंगुष्ठतर्जनीहीनौ वियुतौ मुष्टिकवचे॥तलास्फोट
करतलास्फालनं॥५४॥५५॥५६॥

186

पीठन्यासमाह॥ न्यसेदिति॥ आधारशक्तिं कूर्मानंतं पृथिवीसागररत्नद्वीपप्रसादस्थपीठानि हृदि ५८ दक्षांसादिषु धर्मादयः पीठपादाः ते च वृषकेसरिभूतगजरूपाः॥५९॥ मुखादिषु धर्मादयः पीठगात्राणि॥ ते पि वृषादिरूपाः॥ हृन्मध्ये अनंतं तेबुजं पद्मं ६० तेषु सूर्यादिवर्णाद्याः सूर्यादि कलाः

पीठस्य देवतान्यासाद्धृदये पीठं प्रकल्पयेत्॥ न्यसेन्मंडूकमाधारे स्वाधिष्ठाने ततः सुधीः॥५७॥ कलाग्निरुद्रं नाभौ तु कंठे पद्मं हृदये ततः॥ आधारशक्तिमारभ्य हेमपीठावधिं न्यसेत्॥५८॥ दक्षवामांसवामोरुदक्षोरुषु यथाक्रमात्॥ धर्मं ज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यं विन्यसेत्ततः॥५९॥ वदने वामपार्श्वे तु नाभौ दक्षिणपार्श्वके॥ अधर्मादीन्प्रविन्यस्य हृद्यनंतमितांबुजं॥६०॥ पद्मे सूर्येंदुवन्हीश्च तेष्वर्णाद्यान्निजाः कलाः॥ तत्र नामादिवर्णाद्यान्सत्वादीन्‌ त्रीन्गुणान्न्यसेत्॥६१॥

कं भं तपिन्यै नम इत्यादि द्वादश सूर्ये॥ अं अमृतायै नम इत्याद्याः षोडशेंदौ॥ यं धूम्रार्चिषे नम इत्याद्या दश वन्हौ॥ नामादिवर्णान् सं सत्वाय नम इत्यादि ६१॥

॥तरं०२१ आत्मत्रयं आद्यः यः अउ मा वर्णास्तत्पूर्वं॥ अं आत्मने नमः ॥ ॐ अंतरात्मने नमः॥ ॐ यं ज्ञानात्मा मं० मं०॥
॥१८७॥ नं परादिकं ह्रीं पूर्वं॥ ह्रीं ज्ञानात्मने नमः॥ ६२६३॥

तत्त्वात्मत्रयमाद्यर्णपूर्वं तु यं परादिकं। मायातत्त्वं कलातत्त्वं विद्यांतत्त्वां ततो न्यसेत्॥ ६३॥ पुर
तत्त्वं च नामादिवर्णपूर्वं तु इमं मंत्रवित्॥ स्वाः पीठशक्तिर्विन्यस्य न्यसेत्तौ हंमनुं निजं॥ ६३॥ हृदि
न्यस्तानं तमुख्यदेवतां मुत्तरोत्तरं॥ प्रत्याधारत्वमुदितं पूर्वपूर्वस्य सत्तमैः॥ ६४॥ इति देहमये पी
ठ ध्याये स्वामिष्टदेवतां॥ तत्तन्मुद्राः प्रदर्श्याथ कुर्यान्मानसपूजनं॥ ६५॥ अर्थयेत ततो देवं मं
त्रेणाणेन तन्मना॥ स्वागतं देवदेवेश संनिधौ भव केशव॥ ६६॥ गृहाण मानसीं पूजां यथार्थ
परिभाविताः॥ केशवेति पदे स्थाने कार्यऊहोऽन्यदेवते॥ ६७॥ मनसा पूजयित्वैवं क्षणं तद्गतमान
सः॥ स्थित्वा मूलमनुं विद्वान्जपेदष्टोत्तरं शतं॥ ६८॥ जपं निवेद्य देवाय स्थापयेदर्घमुत्तमं वाह्य
संपूजनार्थाय तत्प्रकारो निगद्यते॥ १६९॥ इति मन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ स्नानादिक
थनं नामैकविंशस्तरंगः॥ २१॥ ॥

अन्यदेवते ऊहः शंकरपार्वत्यादि॥ १६७॥ ६२॥ इति श्री मं० मं० नौकायां एकविंशस्तरंगः॥ २१॥

187

॥राम॥
॥१८८

॥ लरं०२२ ॥ ॥ १८५ ॥

शंखमंत्रेतिशंखमंत्रिलक्षालितंशंखंअसूर्यमंडलायद्वादशकलात्मनेदेवतार्घपात्रायनमइतितमाधारेस्थापयेत्॥ त्र्यक्षिवर्णवानूत्रयोविंशतिवर्णाः शंखमंत्रमाह॥ तारइतिकामः क्लीं॥ ॐक्लींमहाचरायहुंफट्स्वाहापांचजन्यायनमइति॥ ५६॥ तत्रार्ककलास्तपन्याद्याः संपूज्यविलोमेनमूलमातृकेजपनूज

॥ नं०म० ॥

शंखमंत्रक्षालितंशंखंस्थापयेन्मनुमुच्चरन्॥ असूर्यमंडलायेतिद्वादशेतिकलात्मने५॥ अमुकार्घेतिपात्रायनमोंतस्त्र्यक्षिवर्णवानूशंखस्थापनमंत्रोयंतारःकामोमहाजलच्॥ चरायवर्मफट्स्वाहापांचजन्यायहृन्मनुः॥ शंखस्यविंशत्यर्णादयस्तेनप्रक्षालयेत्तु तं७॥ कलाद्वादशसूर्यस्यशंखोपरियजेत्क्रमात्॥ विलोमांमातृकंमूलंविलोमंप्रपठनूजलैः॥ ८॥ आपूर्यमनुनेष्टांतंतत्रार्चेद्देवीकलाः॥ ॐसोममंडलायांतेषोडशांतेकलात्मने॥ ९॥ अमुकार्घ्यामृतायेतिहृन्मनुश्चार्घपूजने॥ आवहयेतत्रतीर्थानितन्मंत्रैःसृणिमुद्रया॥ १०॥

तैः संपूर्यॐसोममंडलायषोडशकलात्मने॥ ५९॥ देवार्घ्यामृतायनमइत्यर्घंसंपूज्यतत्रतन्मंत्रैः सृणिमुद्रयागंगेचेत्यादितीर्थमंत्रेणांकुशमुद्रयार्कमंडलात्तीर्थमावाह्यस्वहृदोदेवमावाहयेत्॥ अंकुशमुद्रालक्षणमुक्तं॥ ६०॥

188

॥ राम ॥ ॥ १८५

११ मत्स्यमुद्रोक्ता॥१२॥वामांगुष्ठतर्जनीस्फोटः छोटिकामुद्रा॥वामगुष्टिनिर्गततर्जनीकं कृत्वा शंखोपरिभ्र
मणवगुंठ्येनमुद्रा वर्मणा हुंबीजेन॥१३॥गोमुद्रा धेनुमुद्रा॥सायथा वामांगुलीनामध्येषु दक्षिणांगुलीर
थ॥नियोज्य तर्जनीं दक्षां मध्यया वामया तथा॥दक्षमध्यमया वामां तर्जनीं च नियोजयेत्॥विहिताधोमुखी
चैषा धेनुमुद्रा प्रकीर्त्तिता इति॥अमृतबीजतः वमितिबीजेन संरोधिन्या मुद्रया सायथा अंगुष्ठगर्भिणी

रविमंडलतः स्री यहृदोदेवमथाह्वयेत्॥अष्टकृत्वो जपेन्मूलं स्पृष्ट्वा जलमनन्यधीः॥११॥अङ्गविन्य
स्य चांगानि हृदा संपूजयेदप मूलं जपेदष्टशस्ताः छादयन्मत्स्यमुद्रया॥१२॥संरक्ष्येदस्त्रमंत्रेण छो
टिकामुद्रयां जलं मुद्रया चैवगुंठिन्या वर्मणा त्ववगुंठयेत्॥१३॥अमृतीकृत्य गोमुद्रां कुर्वन्नमृतबी
जतः सरोधिन्या संनिरुध्य तत्र मुद्राः प्रदर्शयेत्॥१४॥शंखमौशलचक्राख्याः परमीकृत्य तन्मनुः
महामुद्रां विरचयन्योनिमुद्रां च दर्शयेत्॥१५॥

सिवसंन्निरोधे समीरिता इति॥अंगुष्ठागर्भमुष्टिद्वयमित्यर्थः॥तत्रार्घे मुद्राः शंखाद्याः॥१४॥शंखमुश
लचक्रमुद्रा उक्ताः॥महामुद्रां कुर्वन्॥परमीकृत्य परयोरंगुष्ठौ संग्रथ्य करौ विजयेत्॥इति महामुद्रा
॥१५॥

॥ त०२२ करांगुल्यग्राणि वक्रीकृत्य संमुखं नियोजितानि गालिनी मुद्रा ॥ गरुडमुद्रा यथा संमुखीकरौ कृत्वा ग्रंथ ॥ मं०म० ॥
॥ १२० ॥ यित्वा कनिष्ठिके ॥ पुनस्ताधोमुखे कृत्वा तर्जन्यौ योजयेत्तयोः ॥ मध्यमानामिके द्वे तु पक्षाविव विचालयेत् ॥ मुद्रैषा पक्षिराजस्य सर्वविघ्ननिवारणीति ॥ १८ ॥ तेन प्रोक्षणिजलेन निजांगं दृसे तु सिंचेत् ॥ मूलगा

189

यत्र्या मंत्रेण गालिनीं चरामे गरुडमुद्रिकां ॥ शंखाद्दक्षिणदिग्भागे प्रोक्षिणीपात्रपूरणं ॥ १८ ॥ कृत्वार्घ्यो छत्र निक्षिप्य तेनोक्षेत्तु त्रिर्निजांमुनुं ॥ प्रजपन्मूलगायत्रीं पूजावस्तु च यंतथा ॥ १९ ॥ पाद्याचमन पात्रे च दद्यादर्पस्य चोत्तरे ॥ एवमर्घविधिः प्रोक्तः सर्वसाधारणो मया ॥ १८ ॥ विहाय शंकरं सूर्यं यम र्घे शंखः प्रशस्यते हेमरूप्योदुंबराज्वरीति दारुसमुद्भवं ॥ १९ ॥ पालाशपद्मपत्रं वा स्मृतं पाद्यादिभाजनं अशक्त्या वर्घपात्रेण पाद्यादीनि निवेदयेत् ॥ २० ॥ अंतर्यागं ततः कुर्यात् पीठदेहमयेत्सुधी ॥ न्यासस्थाने षु मंद्र कमुख्यान् गंधादिभिर्यजेत् ॥ २१ ॥ पीठमंत्रांतमंत्रेष्टा हृदये स्वष्टदेवतां कुंडलीमथ चोत्थाय ॥ राम ॥
द्वादशांतेपरं नयेत् ॥ २२ ॥ ॥ १२० ॥

यस्या पूजोपकारणानि चतुष्ठ सेतु ॥ १७ ॥ १८ ॥ उदुंबर ताम्रं रीतिः पित्तलं ॥ १९ ॥ २१ ॥ कुंडली मिति आधारचक्रात् कुंडलीमुत्थाप्य द्वादशांतेपरंब्रह्मनयेत् ॥ २२ ॥

ब्रह्मचारीवनप्रस्थयतयः॥ आद्यं अंतर्यागमेव तेषां रुच्यभावाद्बहिर्यागे नाधिकारः॥२५।२७॥ मंडूकाद

तदुत्थामृतधाराभिः॥ प्रीणयेत्स्वेष्टदेवतां जपं कृत्वा निवेद्यास्मै मनसा न विसर्जयेत्॥ ३॥ मूर्द्ध
सारगुत्येषु ततो पुष्पांजलिं क्षिपेत्॥ अंतर्यागं विधायेत्थं बाह्यपूजनमारभेत्॥ ४॥ अंतर्यागबहि
र्यागी गृहस्थः सर्वदाचरेत्॥ आद्यमेव ब्रह्मचारी वानप्रस्थो यतिस्तथा॥ ५॥ वह्ने न्यासं क्षिपेत्किंचि
द्दीर्घोदकनमन्यधीः॥ प्राणानायम्य मूलेन वामे गुरुं चयेनयेत्॥ ६॥ दक्षिणे च गणेशानं पीठपूजा
मथाचरेत्॥ स्वर्णादिलिखिते यंत्रे यद्वा चंदननिर्मिते॥ ७॥ मंडूकात्परतत्वांतं दिग्मध्ये पीठशक्त
यः पृथिव्यनंतरं पूज्यः क्षिराब्धिर्माधवेऽग्नियं॥ ८॥ इक्षुसिंधुर्गणेशस्यादन्यत्रामृतसागरः॥ अ
ग्निराक्षसवाय्वीशकोणे धर्मादयः स्मृताः॥ ९॥ इंद्रकीनाशवरुणसोमास्तु नञादिकाः॥ धर्मादि
पूजने प्राचीतथैवावरणार्चयेत्॥ पूजकस्य पुरः कल्प्या शक्रादिषु यथा स्वकं॥ १०॥

यःपरतत्वांताः पीठदेवता उक्ताः॥ ८॥ ९॥ कीनाशो यमः॥ नञाजादिका अधर्मादयः॥ शक्रादिषु यथा
स्वकं प्रसिद्धैव प्राची॥ १०॥

॥ तरं० २२ पीठशक्तीनां ध्यानमाह श्वेतेति ॥ ३१ । ३२ ॥ यथाविधि स्थापितायां विधिना प्रतिष्ठितायां ॥ ३३ ॥ ऊर्ध्वदृगधो ॥ मं० म० ॥

॥ ५१० ॥ दृगून पूज्या ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ पंचायतनमाह पंचेति ॥ ३९ । ४० ॥

श्वेता कृष्णारुणा पीता श्यामा रक्ता सिता सिता ॥ रक्ताम्बराभयकरा ध्येयाः स्युः पीठशक्तयः । शालग्रामे मणौ यन्त्रे नित्यपूजां समाचरेत् ॥ ३१ ॥ हेमादिप्रतिमायां वा स्थापितायां यथाविधि । अंगुष्ठादिवितस्त्यंतमाना सा प्रतिमा गृहे ॥ ३२ ॥ पूज्या न दग्धा तिथिभिन्ना वा नोर्ध्वाधोदृग्वक्रिका । लिंगं वा लक्षणोपेतं तत्रावाहनमाचरेत् ॥ ३३ ॥ मूलमुच्चार्य हृदयात् सुषुम्णावर्त्मना मरुत् । द्वारेण ब्रह्मरंध्रस्य नासारंध्राद्विनिर्गतं ॥ ३४ ॥ पुष्पांजलौ मातृकाबीजं योजयित्वा विनिक्षिपेत् । मूर्तौ पुष्पांजलिं चैतदावाहनमुदीरितं ॥ ३५ ॥ शालग्रामे स्थिरायां वा नावाहनविसर्जने ॥ आवाहनाद्युपचारेषु श्लोकान् शम्भुदितान् पठेत् ॥ ३६ ॥ आत्मसंस्थमजं शुद्धं त्वामहं परमेश्वर ॥ अरण्यामिव हव्याशं मूर्तावावाहयाम्यहं ॥ ३७ ॥ पंचायतनपक्षे तु मध्ये विष्णुं ततोऽर्चयेत् ॥ अग्निनैरृत्यवायव्येशानेषु गणनायकं ॥ ३८ ॥ रविं शिवां शिवं मध्ये गणेशश्चेत् शिवः शिवा ॥ रविविष्णू रवौ मध्ये विघ्नाजनगरेश्वरान् ॥ ३९ ॥ भवान्यां मध्यसंस्थायामीशाविघ्नार्कमाधवान् । हरौ मध्यगते सूर्यगणेशागिरिजाच्युतान् ॥ ४० ॥ ४२ ॥

॥ राम ॥

॥ १९० ॥

कंडानुसमयेनेति॥ कंडानुसमयः पदार्थानुसमयश्चेति विधोप्रकारद्वयं एकस्यपूजा कांडंसमाप्यापरा र्चनंकंडानुसमयः॥ प्रतिपदार्थं सर्वेषां पूजा पदार्थानुसमयः॥ ततोत्रकांडानुसमयेन पूजा॥ आवाहनं मुद्रयागवावाहनं॥ आनासामूलसंलग्नांगुष्ठाग्रांजलिरीरितः॥ देवाव्हानकरीचेषामुद्रावाहनसं

संपूज्यादौमध्यगतंगणेशादितत्तोयजेत्॥ गणेशेमध्यसंस्थेतुपूजयेनास्करादितः॥४१॥ कंडानु समयेनात्रपूजाप्रोक्तात्मनीषिभिः॥ विधायावाहनंचेत्थमावाहन्यातुमुद्रया॥४२॥ संस्थापन्यास्था पयेत्तंमूलांतेश्लोकमुच्चरन्॥ तवेयंमहिमामूर्त्तिस्तस्यांत्वां सर्वगप्रभो॥४३॥ भक्तिस्नेहसमाकृष्टं दीपवत्स्थापयाम्यहं॥ ऊहः कार्योभवान्यादौश्लोकेष्वावाहनादिषु॥४४॥ मूलश्लोकौषढनुकुर्या दासनंचोपवेसनं॥ ॐ सर्वांतर्यामणिदेव सर्वबीजमयंशुभं॥४५॥ स्वात्मस्थायपरंशुद्धंमानसंक ल्पयाम्यहं॥ ॐ अस्मिन्वरासनेदेवसुखासीनोक्षरात्मकः॥४६॥ प्रतिष्ठितोभवेशत्वंप्रसीदपरमे श्वर मूलंश्लोकंततःकुर्यात्सन्निधानंस्वमुद्रया॥४७॥

ज्ञितः॥४२॥ आवाहनमुद्राधोमुखीसंस्थापनीया॥४३॥ आत्मासंस्थामजंशुद्धमित्याद्यूहः॥४५॥४६॥ स्वमु द्रयासंनिधानमुद्रया॥ उन्नतांगुष्ठोःगुष्ठौसंनिधानमुद्रा॥४७॥

 स्वमुद्रासंनिरोधिन्यासाचोक्ता॥४९मुद्रया संमुखीकरणी॥५०-५१॥हृद्यंजलिबंधनं प्रार्थनामुद्रा॥५२॥
 ५३॥

ॐ अनन्या तवदेवेश मूर्त्तिशक्तिरियं प्रभो॥ सांनिध्यं कुरु तस्यां त्वं भक्तानुग्रहतत्परा॥४८॥ पठन् मूलं तथा श्लोकं संनिरुध्यात् स्वमुद्रया॥ ॐ॥ आज्ञया तव देवेश कृपांभोधे गुणांबुधे॥४९॥ आत्मानं देवतां त्वां निरूपाधिमपि तद्गुरो॥ मुद्रया संमुखीकुर्यान् मूलं श्लोकं च संपठन्॥५०॥ ॐ अज्ञानाद् दुर्मनस्त्वाद्वा वैकल्यात्साधनस्य च॥ यदपूर्णं भवेत्कृत्यं तदप्यभिमुखो भव॥५१॥ कुर्वीत मूलश्लोकाभ्यां प्रार्थन्या मुद्रयार्थनं॥ ॐ दृशा पीयूषवर्षिण्या पूरयन् यज्ञविष्टरं॥५२॥ मूर्त्तौ वा यज्ञसंमूर्त्तेः स्थितो भव महेश्वर॥ न्यस्येत् षडंगं देवांगे सकलीकरणो सुधीः॥५३॥ मूलं श्लोकं पठन् कुर्यादवगुंठं स्वमुद्रया॥ अभक्तवाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रदूरायितद्युते॥५४॥ स्वतेजः पंजरेणासु वेष्टितो भव सर्वतः॥ गोमुद्रया मृतीकृत्य विदध्यात् परमीकृतिं॥५५॥ महामुद्रां विरचयन् ततः स्वागतमाचरेत् मूलमंत्र तथा श्लोकं पठन् तत्परमानसः॥५६॥

191

स्वमुद्रया अवगुंठिन्यासोक्ता॥५४॥ गोमुद्रोक्ता महामुद्राप्युक्ता॥५६॥ ॥ ॥

५१५८॥ पाद्यद्रव्याण्याह श्यामाकेति ६०६१॥ आचमनीयद्रव्याण्याह लवंगेति कंकोलंसगंधद्रव्यंम रिचोपमं ॥६०॥६२॥ शिरोमंत्रं स्वाहा ॥६३॥६४॥६५॥

यस्य दर्शनमिच्छंति देवाः स्वाभीष्टसिद्धये । तस्मै ते परमेशाय स्वागतं स्वागतं च मे ॥५९॥ ततः सुस्वागतं कुर्यान्मूलश्लोकौ समुच्चरन् ॥ अंकृतार्थोनुगृहीतोस्मि सफलं जीवितं मम ॥५८॥ आगतं देव देवेश सुस्वागतमिदं पुनः ॥ श्यामाकविष्णुक्रांताब्ज दूर्वा पाद्योजले क्षिपेत् ॥५९॥ मूलश्लोकनमोमंत्रैः पाद्यं पादांबुजे र्पयेत् ॥ ॐ यद्भक्तिलेश संपर्कात्परमानंदसंभवः ॥६०॥ तस्मै ते चरणाब्जाय पाद्यं शुद्धाय कल्पये लवंगजातिकंकोलं प्रक्षिप्याचमनीयके ॥६१॥ दद्यादाचमनं वक्त्रे मूलश्लोक सुधास्त्रैः ॐ वेदानामपि वेदाय देवानां देवतात्मने ॥६२॥ आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धि हेतवे ॥ अर्घ्यपात्रे क्षिपेत् दुर्वा तिल दर्भाग्र सर्षपान् ॥६३॥ यवपुष्पाक्षतान् गंधं मूर्ध्नि तेनार्घ्यमाचरेत् ॥ मूलश्लोक शिरोमंत्रैर्देवस्य मनुवित्तमः ॥६४॥ ॐ तापत्रयं हरं दिव्यं परमानंदलक्षणं ॥ तापत्रयविनिर्मुक्तनावर्घं कल्पयाम्यहं ॥६५॥

॥तरं०२२ सुधा मंत्रोवां॥६६॥६९॥६ च॥स्ना नवस्त्रोपवीत नैवेद्येषु दत्ते आचमनीयं देयात्॥६७०७॥ॐ अर्घ्यं मूल मं०म०॥
॥१९२॥ श्लोकौ॥१२७३॥७४॥७५॥

पात्रे तु मधुपर्कस्य दध्याज्यं च मधु क्षिपेत्॥मूलश्लोकं सुधा मंत्रैर्दद्यात्तं वदनेऽम्भोः॥६९॥ॐ सर्वकालस्य हीनाय परिपूर्ण सुखात्मने॥मधुपर्कमिमं देव कल्पयामि प्रसीद मे॥६९॥पुनराचमनं दद्यात् मूलश्लोकांतरं पठन्॥ॐ उच्छिष्टोऽप्यशुचिर्वापि यस्य स्मरणमात्रतः॥६८॥शुद्धिमाप्नोति तस्मै ते पुनराचमनीयकं॥स्नानवस्त्रोपवीतांते नैवेद्यांते पि तत्स्मृतं॥६०॥पाद्याद्यादि द्रव्याभावे तु तत्स्मरन्नक्षतान् क्षिपेत्॥ गंधतैलं ततो दद्यान्मूलंश्लोकं सुधीः पठन्॥७०॥ॐ स्नेहं गृहाण स्नेहेन लोकनाथ महाशयं सर्वलोकेषु शुद्धात्मा न् ददामि स्नेहमुत्तमं॥७१॥हरिद्राद्यैस्तमुद्वर्त्य स्नापयेद्भयं पठन्॥ॐ परमानंदबोधाब्धिनिमग्निनिजमूर्त्तये॥७२॥सांगोपांगमिदं स्नानं कल्पयाम्यहमीश ते॥नः सहस्रं शंखेन शंतं वा शक्तितोऽपि वा॥७३॥गंधयुक्तोदकै रीशमभिषिंचेन्मनुं जपन्॥पठन्मूलं ततो श्लोकौ दद्याद्वस्त्रोत्तरीयके॥७४॥ॐ मायाचित्रपटच्छन्ननिजगुह्योरुतेजसे निरा[illegible]रावरणविज्ञानवासस्ते कल्पयाम्यहं॥७५॥

॥राम॥
॥१९२॥

७६७७॥७८७ ९८०॥पूर्ववत् मूलश्लोकोपठन् गंधं अर्पयेत्॥८१॥८२॥अंगुष्ठेक निष्ठालग्नौ गंधमूद्रा॥८३॥८४॥

ॐ यमाश्रित्य महामाया जगत्संमोहिनी सदा तस्मै ते परमेशाय कल्पयाम्युत्तरीयकं॥ध्यीतं विष्णो सितं शुभ्रो रक्तं विघ्नार्क शक्तिषु॥सच्छिद्रं मलिनं जीर्णं त्यजेच्चेलादिदूषितं॥८७॥उपवितं भूषणानि प्रयच्छेत् पठन्॥ॐ॥अस्य शक्तिमये णेदं संप्रोतमखिलं जगत्॥८८॥यज्ञसूत्राय तस्मै ते यज्ञसूत्रं प्रकल्पयेत् ॐ स्वभावसुंदरांगाय नानाशक्त्याश्रयाय ते॥९॥भूषणानि विचित्राणि कल्पयाम्यमरार्चितः मूलमंत्रप्रपुटितमेकैकं मातृकाक्षरं॥९०॥विन्यसेद्देवतांगेषु योगोऽयं लोकमोहनः॥कनिष्ठया पात्रसंस्थं पूर्ववत् गंधमर्पयेत्॥९१॥ॐ परमानंदसौभाग्य परिपूर्णदिगंतरं॥गृहाण परमं गंधं कृपया परमेश्वर॥९२॥ततः कनिष्ठांगुष्ठाभ्यां गंधमुद्रां प्रदर्शयेत्॥मूलश्लोकं पठन् नानापुष्पाणि च निवेदयेत्॥९३॥ॐ तुरीयवनसंभूतं नानागुणमनोहरं अमंदसौरभं पुष्पं गृह्यतामिदमुत्तमं॥९४॥

॥तरं०२२ तर्जन्यावंगुष्ठमूललग्ने पुष्पमुद्रा पुष्पाध्याय माह॥ अक्षता नित्यादिना॥ अक्षतांस्तंदुलादीव लिल कोपर्य मं०म० ॥
॥१९२॥ र्पणेन दोषः॥ ८५।८६॥ शक्तोर्दुर्वा देयो निषिद्धाः। महालक्ष्म्यास्तु दुर्वा प्रशस्ता॥ मालूरं विल्वं तगरं गंधतगरं

तर्जन्यंगुष्ठयोगेन पुष्पमुद्रां प्रदर्शयेत्॥ अक्षतानर्कधत्तूरैर्विष्णोर्नैवार्पयेत्सुधीः॥८५॥ बंधूकं केतकीं कुंदं केसरं कुटजं जपा॥ शंकरे नार्पयेद्विद्वान् मालतीं यूथिकामपि॥८६॥ शक्तो दुर्वार्कमंदारान् मालूरं तगरं रवौ॥ विनायके तु तुलसीं नार्पयेज्जातुचिद्बुधः॥८७॥ श्वेतं पीतं हरेरिष्टं रक्तं रविगणेशयोः निर्गंधं केशकीटादिदूषितं चोग्रगंधकं॥८८॥ मलिनं तनुसंस्पृष्टमाघ्रातं स्वविकाशितं अशुद्धभाजनानीतं स्नात्वानीतं च याचितं॥८९॥ पुष्पं पर्युषितं कृष्णं भूमिगं नार्पयेत्सुधीः पंचकं कलिकां त्यक्त्वा कमलं च विवर्जयेत्॥९०॥

तगर इति कान्यकुब्जभाषायां जातुचित्कदाचिदपि॥८७॥ निषिद्धान्याह। निर्गंधमिति॥८८॥ तनुसंस्पृष्टं ॥राम॥
शरीरलग्नं। स्वविकाशितं। बालादात्मनाविकाशितं॥८९॥ पर्युषितं दिनेतरानीतं समंपुष्पं चंपककमलयोः कलिका अपि प्रशस्ताः॥९०॥ ॥१९३॥

193

पुष्पपत्रफलान्यधोमुखानिनार्पयेत् यदुत्पन्नंतथैवार्पयेदित्यर्थः॥१२॥पुष्पांजलौ अधोमुखपर्युषितयो र्नदोषः॥१२॥अहिवल्ली नागवल्ली मुनिद्रुमो आगस्त्यः॥१३॥१४॥धात्री आमली तुलसी नां पत्रैरपिपूजा

कुरंटकंकांचनारं वर्जयेत्तु बृहतीद्वयं॥पुष्पंपत्रं फलंदेवे नप्रदद्यादधोमुखं॥१५॥पुष्पां जलौनचद्दोषः तथा पर्युषितस्यच॥तुलसीवकुलोवत्सा अश्वंकक श्चसरोजिनी॥१२॥विल्वक ल्हारदमनास्तथाकुरुबकुशः॥दूर्वाहिपल्लयपामार्गविष्णुक्रांता मुनिद्रुमः॥१३॥धात्रीयुता नामेतेषांपत्रैःकुर्यात्सुरार्चनं॥जंबुदाडिमजंवीरतिंतिणीबीजपूरकाः॥१४॥रंभाधात्रीचब दरीरसालःपनसोपिच॥एषांफलैर्यजेद्देवं तुलसीतुहरेःप्रिया॥१५॥सवर्णपुष्पंतुलसी नैवनिर्माल्यतांव्रजेत्॥पुष्पपूजांविधायेत्थंकुर्यादावरणार्चनं॥१६॥अंगादिदिक्पत्यंतं ततोधूपादिकंचरेत्॥अग्निनैर्ऋत्यवाग्वीशकोणेषुहृदयंशिरः॥१७॥

जम्बादीनां फलैः रसालआम्रः॥१५॥१६॥दिक्पतिहेत्यंतंदिक्पालायुध पर्यंतंआवरणपूजा इदंप्रायिकं क्वचिदंगपूजानिसंति अंगपूजास्थानमाह॥अग्नीति॥१७॥

 अंगदेवताध्यानमाह॥ श्यामलोचनाः स्त्रीरूपाः॥९५॥ निस्त्रः कवचे नेत्रास्त्ररूपाः॥ इष्टाभयान्विताः वरा
 भयान्विताः वराभययुताः॥ स्वदिक्षु प्रसिद्धासु दिक्पा निद्रादिनृ॥ जातिहेत्यादिसंयुतान्॥ ज्ञातयः सुराद्य

शिखाकवचमाराध्य नेत्रमग्रे प्रपूजयेत्॥ दिक्ष्वस्त्रमंगदेव्यस्ता ध्यातव्याः श्यामलोचना॥९५॥
सिताश्वेतासितास्तिस्रो रक्ता इष्टाभयान्विताः॥ स्वादिक्षु प्रयजेद्दिक्पान्नृजातिहेत्यादिसंयुता॥
न्॥९९॥ तारादिनिजबीजाद्यास्तत्प्रयोगोधुनोच्यते॥ तारं बीजमथेंद्रायामुकाधिपतये ततः॥
॥१००॥ सायुधाय सवाहाय तेनायसांते परीतिच वारायांतेस शक्तीतिकायामुकपदं ततः॥१०१॥
पार्षदायनमोंतोयंदिक्पालानां मनुः स्मृतः॥ इंद्रायेतिपदस्थाने वह्न्यादिपदमुद्धरेत्॥१०२॥

यः आदिशब्दाद्वाहनशक्तिः॥९९॥ प्रणवादिनी यानि बीजानि पूर्वमुक्तानि॥ लं रं मं क्षं वं यं हं सं ह्रीं॥ आमिति प्र
योगमाह॥ तारमिति॥१००॥१०१॥१०२॥

आद्येति अधिपतये इत्येतस्मात्पूर्वस्यामुकपदस्यास्थाने स्फुरादिजातीवदेत् ॥३४॥ बीजानीति तोदिक्पा
लाग्रपूर्वमुक्ताः यातुतोयपयोः निकृतिवरुणयोः कंब्राह्मणं यथा ॥ ॐ लं इंद्राय सुराधिपतये सायु
धाय सवाहनाय सपरिवाराय सशक्तिकाय रामपार्षदाय नमः ॥ ॐ रं अग्नये तेजोधिपतये ॥ ॐ मं यमा
य प्रेताधिपतये नमः ॥ ॐ क्षं निकृतये रक्षोधिपतये नमः ॥ ॐ वं वरुणाय जलाधिपतये ॥

आद्यामुकपदस्थाने क्रमाज्जातीवदेत्सुधीः ॥ सुरतेजः प्रेतरक्षः सलिलप्राणतारकाः ॥३॥
भूताहि लोका विज्ञेया आशापालकजातयः ॥ पार्षदा पूर्वममुकस्थाने स्यात्स्वेष्टदेवता ॥४॥
बीजानि पूर्वमुक्तानि वाहनान्यायुधानि ते ॥ यातुतोयपयोर्मध्ये नंतं पूर्वेशयोस्तु कं ॥५॥ प्रत्या
श्रतिक्षिपेद्द्वे पुष्पं मंत्रमिमं जपन् ॥ ॐ अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल ॥६॥ भक्त्या स
मर्पये तुभ्यमिदमावरणार्चनं ॥ आद्यानाद्युपचारेषु प्रत्येकं पुष्पपाथसी ॥७॥

यं वायवे प्राणाधिपतये ॥ सं सोमाय नक्षत्राधिपतये ॥ हं ईशानाधिपतये नमः ॥ ह्रीं अनंताय पन्नं
गाधिपतये ॥ आं ब्राह्मणे लोकाधिपतये ॥ इति प्रयोगः ॥५॥६॥ पुष्पपाथसी पुष्पोदके दत्वा ॥७॥

॥ तरं०२२ धूपमाह धूपपात्रेति पुरोगुग्गुलः॥ आदिशब्दात् घृतकर्पूरशर्कराः॥ अग्नावगुर्वादिप्रक्षिप्य फडिति ॥ मं०४० ॥
॥ १९५ ॥ प्रोक्ष्य नम इति पुष्पं समर्प्य वाम तर्जन्या संस्पृश्य मूलश्लोकं ते सांगाय सपरिवाराय धूपं समर्पयामि

दत्वा प्रक्षाल्य च करसुपचारांतरं चरेत् धूपपात्रास्थितांगारोहित्वागरुपुरादिकं॥ ५ पात्र
मस्त्रेणसंप्रोक्ष्य हृदा पुष्पं समर्चयेत्॥ संस्पर्श्य वाम न तर्जन्या मूलं श्लोकं च संपठन्॥ १०३ ॥
वनस्पतिरसोपेतं गंधाढ्यः सुमनोहरः॥ आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां॥ १० संगायस
परीसंतवारायऊं तद्देवता॥ धूपं समर्पयामीति नमोंतं मंत्रमुच्चरन्॥ १४॥ शंखांबु प्रक्षिपेद्भूमौ
धूपंमुद्रां प्रदर्शयेत् देवतागुणान्॥ १३ धूपये दक्षहस्तेन देवतानाभिदेशतः जलं पुष्पांजलिं
दद्याद्दीपदानमपीदृशं॥ १४॥ वाममध्यमयास्पर्शी मूलश्लोकस्य कीर्त्तनं ॐ सुप्रकाशो महा
दीपः सर्वतस्तिमिरापहः॥ १५॥

इति शंखोदकं क्षिपेत्॥ तर्जन्यंगुष्ठयोगो धूपमुद्रा॥ १०९॥ १२ संघंटामंत्रः॥ १३ ईदृशं दीपमोदान ॥ राम ॥
मपि प्रोक्षणं प्रयोगश्च तद्वत्॥ १४॥ विशेषमाह वामेति॥ १५॥ ॥ १९६ ॥

195

मध्यमामूलरंगुष्ठयोर्योगेदीपमुद्रा॥दीपदानंनेत्रप्रदेशे वर्त्तीनांभूयपक्षेबहुत्वपक्षेविषमास्त्राद्याः १६
१७ सितवर्त्तियुतस्तैलदीपोपि दक्षिणतः॥रक्तवर्त्तिघृतदीपोपिवामनइत्यर्थः॥१८॥अन्यतुजलप्रक्षे

सबाह्याभ्यंतरज्योतिर्दीपोयंप्रतिगृह्यतां॥धूपस्थानेदीपपदंमध्यमांगुष्ठयोगतः॥१६॥
दीपमुद्रादर्शनंचतद्दानंनेत्रदेशतः॥भूयपक्षेतुवर्तीनांविषमावृत्तिकामता॥१७॥घृतदी
पोदक्षिणतःतैलदीपस्तुवामतः॥सितवर्तियुतोदक्षेवामांगेरक्तवर्तिकः॥१८॥अन्नान्यधू
पवज्ज्ञेयततोनैवेद्यमर्पयेत्॥स्वर्णादिभाजनेसाज्यशर्करंपायसादिकं॥१९॥परिवेष्ययथा
शक्तिप्रोक्षेत्तैकं रस्त्रमंत्रितैः॥चक्रमुद्रामथारभ्यप्रोक्षेत्तन्मंत्री।तैर्जलैः॥२०॥वायुबीजेना
र्कवारंतत्स्त्राज्जातमारुतैः॥नैवेद्यदोषसंशोष्यचिंतयेद्दक्षिणेकरे॥२१॥अग्निबीजंतस्य
पृष्ठेवामंकरंतलंन्यसेत्॥तद्दर्शयित्वानैवेद्येतदुत्थेनाग्निनाखिलं॥२२॥

पादि॥१९॥कोःजलैश्चक्रमुद्रोक्ताः॥२०॥वायुबीजेनद्वादशवारंमंत्रितैर्जलैः।तन्नैवेद्यंप्रोक्षेत् वायुबीजो
त्थमारुततेनैवेद्यदोषंसंशोध्य॥दक्षिणकरंरंबीजंबिजंविचिंत्य॥२१॥दक्षकरपृष्ठेवामकरं[illegible]दत्वा
नैवेद्येप्रदर्श्याग्निबीजोत्थाग्निनादोषंदग्ध्वा॥२२॥

॥तरं०२२ वामकरे वंबीजं ध्यात्वा तत्स्पृष्टदक्षहस्तं दत्वा नैवेद्यं प्रदर्श्य अमृतबीजो था अमृतप्लुतं स्मृत्वा मूलेन प्रोक्ष्यन्त मं०म०॥
॥१९६॥ स्पृष्ट्वाऽष्टवारं मूलं प्रजप्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य संपूज्य देवे पुष्पं दत्वा। देवस्योद्गतं तेजः स्मृत्वा वामांगुष्ठं स्पृष्ट्वा नैवेद्यं सजल

नैवेद्यदोषं संदह्य ध्यायेद्वामे करे मृतं तत्स्पृष्टे दक्षिणहस्तं कृत्वा तत्र प्रदर्शयेत्॥२३॥ आप्लावितं स्मरेद्धाऽग्यंबीजोत्थामृतधारया॥ प्रोक्ष्य मूलेन तत्स्पृष्ट्वाऽष्टशो मूलमनुं जपेत्॥२४॥ दर्शयित्वा धेनुमुद्रां गंधपुष्पैस्तदर्चयेत् देवे पुष्पांजलिं दत्वा तेजो देवमुखोत्थितं॥२५॥ विचिंत्य वामांगुष्ठेन स्पृशेन्नैवेद्यभाजनं॥ दक्षहस्ते जलं धृत्वा मूलं श्लोकं शिरः पठेत्॥२६॥ सत्पात्रसिद्धसुरुचिविविधाः नेकभक्षणं॥ निवेदयामि देवेश सानुगाय गृहाण तत्॥२७॥ सोगायेत्यादिके प्रोज्य जलमुत्सृज्य भूतले॥ नैवेद्यमुद्रामंगुष्ठानामिकाभ्यां प्रदर्शयेत्॥२८॥ सपुष्पाभ्यां कराभ्यां त्रिः पोद्धरन् भोज्यभाजनं॥ निवेदयामि भवते जुषाणेदं हविर्हरो॥२९॥

॥राम॥

तद्दक्षहस्तेन मूलश्लोकं स्वाहांते सांगायेत्यादिपदन् नैवेद्यमुद्रां प्रदर्शयेत्॥२३२५॥२७॥ आनामामूलयोरंगुष्ठयोगे नैवेद्यमुद्रा॥२८॥ सपुष्पकराभ्यां पात्रमुद्धरन्निवेदयामीति पठेत्॥२९॥

॥१९६॥

196

पद्माभो वामहस्ताग्रासमुद्रा॥२५॥प्राणादिमुद्रामाह कनिष्ठेति॥२६॥चतुर्थी व्यानमुद्रा ३२ सर्वांगुलीभिः समानमु

षोडशार्णामिति प्रोच्यग्रासमुद्रां प्रदर्शयेत्॥वामहस्तेन पद्माभां प्राणायादक्षिणेतु नै॥२५
कनिष्ठानामिकांगुष्ठैर्मुद्रा प्राणस्य कीर्त्तिता॥तर्जनी मध्यमांगुष्ठैरपानस्य तु मुद्रिका॥२९॥
अनामा मध्यमांगुष्ठैरुदानस्य तु सा स्मृता तर्ज्जन्यानाममध्याभिः सांगुष्ठाभिश्चतुर्थिका
॥३२ सर्वाभिः सा समानस्य प्राणानघानुडे्ढिवन्वितान्॥तारपूर्वान्जपन्मुद्राः प्राणादीनां प्रदर्शयेत्॥३३॥

द्रा। ह्रिंऊं स्वाहा॥ॐ प्राणाय स्वाहेति त्यादि॥३३॥

जवनिका तिरस्करिणी तां धृत्वा शालीभक्तं ब्रह्मेशाद्यैरिति पद्यद्वयं पठेत्। ते यथा ब्रह्मेशाद्यैः परितऋषिभिः सुपविष्टैः समेतो लक्ष्म्या सिंजलद्धृयंकरया सादरं वीज्यमान। नर्मक्ष्वेलीप्रहसनमुखे हासयन्पंक्तिकन्द्र मुक्तेपात्रेकनकघटितेषड्रसंश्रीरमेशः। शालीभक्तं सुभक्तं शिशिरकरसितं पायसापूपसूपं लेह्यं पेयं च चोष्यं सितम

ततोजवनिकादत्वा ब्रह्मेशाद्यैरिदं पठन्। पद्यं शालीभक्तमिति मूलमंत्रं च सप्तधा ॥३४॥
प्रतिसीरामपाकृत्य दद्यात् श्लोकं पठन्जलं। समस्तदेवदेवेश सर्वान्तृप्तिकरंपरं ॥३५॥
अखंडानंदसंपूर्ण गृहाण जलमुत्तमं। स्थंडिलेग्निमुपादाय वैश्वदेवक्रियां चरेत् ॥३६॥
मूलेन वीक्ष्य चास्त्रेण कृत्वा गोक्षणताडने। कुशैस्तद्भस्मणा भ्युक्ष्य पूर्ववत् स्थापयेत्सुधीः ॥३७॥

मृतफलं घारिकाद्यं सरखायां॥२॥ आज्यंप्राज्यं नयनरुचिकरं राजिके लामरीच स्वादीपः शाकराजी परिकरम मृता हारषाद्यं जुषस्वात। पद्यद्वयं। रमेशपदेऽन्यदैवतेऊहः कार्यः लक्ष्म्येतिपदेपि गौर्या पार्वती शच्यादिः तरंगोक्तविधिना।३४।३५॥

तन्मंत्रेणवैश्वानरमंत्रेणपूर्वोक्तेन॥ ३०।४१॥ उच्छिष्टभोजनमाह॥ विष्वक्सेनइत्यादिना॥ विकर्त्तनस्यरवेः ४२॥४३॥

तन्मंत्रेणतमभ्यर्च्यहूयतेत्रेष्टदेवता॥ पूजयन्गंधपुष्पैस्तांमहाव्याहृतिविस्तृतः॥ ३८॥
हुत्वाव्यस्तसमस्ताभिराहुतीनांचतुष्टयं॥ मन्त्रेमूलेनजुहुयात्पंचविंशतिसंख्यया॥ ३९॥
पुनर्व्याहृतिभिर्हुत्वामूर्त्तौदेवंनियोजयेत्॥ वह्निंविसृज्यदेवायदद्यादाचमनोदकं॥ ४०॥
तेजःसंहृत्यदेवास्यनिर्गतंदेववल्लभः॥ नैवेद्यांशंतदुच्छिष्टभोजिनेविनिवेदयेत्॥ ४१॥
विष्वक्सेनोहरेरुक्तश्चंडेश्वरउमापतेः॥ विकर्त्तनस्यचंडांशुर्वक्रतुंडगणेशितुः॥ ४२॥
शक्तेरुच्छिष्टचांडालीस्मृताउच्छिष्टभोजिनः॥ ततोलवणमुत्तार्यकुर्यादारात्रिकंसुधीः ४३
अथोनैवेद्यतांबूलंदर्शयेच्छत्रचामरे पट्टदेकमनाभूत्वासार्द्धश्लोकंचतुष्टयं॥ ४४॥ बुद्धिः
सवासनाकृत्यादर्पणंमंगलानिच॥ मनोवृत्तिर्विचित्रातेनृत्यरूपेणकल्पिता॥ ४५॥
ध्वनयोगीतरूपेणशब्दावाद्यप्रभेदतः॥ छत्राणिनवपद्मानिकल्पितानिमयाप्रभो॥ ४६॥

सार्द्धश्लोकचतुष्टयंशिवोक्तं॥ ४४॥ तदेवाह॥ बुद्धिरिति॥ ४५॥४६॥

॥ तरं०२२ ४७४५४० ॥ मंत्रेण गुह्येत्यादिना तं जपं देवस्य करे अर्घजलेनार्पयेत् ॥ ५०॥ ५१ ॥ प्रदक्षिणसंख्यामाह ॥ अजे मं० म० ॥

सुषुम्णाध्वनरूपेण प्राणाद्याश्वामरात्मना ॥ अहंकारो गजत्वेन वेगरूमोरथात्मना ॥ ४८॥
इंद्रियाण्यश्वरूपाणि शब्दादिरथवर्त्मना ॥ मनः प्रगृहरूपेण बुद्धिसारथिरूपतः ॥ ४९॥ सर्वम
न्यत्तथाकूर्मं तवोपकरणात्मना श्लोकानेतान्पठित्वा च मूलमंत्रमनन्यधीः ॥ ५०॥ यथाश
क्ति जपित्वा तं मंत्रेणाविनिवेदयेत् ॥ क्षिपन्नर्धस्य पानीयं देवतादक्षिणकरे ॥ ५१॥ गुह्याति
गुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं ॥ सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादात्त्वयि स्थिता ॥ ५२॥ कीर्ति
तः श्लोकरूपोयं मंत्रो जपनिवेदने ॥ दत्वा परांगणपभास्कराणां क्रमादिमाः ॥ ५३॥ देवं व
न्दाणि प्रत्येशं देवे कुर्यात्प्रदक्षिणाः ॥ अजेशशक्तिवोस्मेन वेदाद्दुचंद्रवन्यादि संख्यासु ॥
सर्वसिद्धये स्तुत्वा ब्रह्मार्पणाख्येन मनुनात्मानमर्पयत् ॥ ५५॥

अजे विष्णौ वेदाश्चतस्रः प्रदक्षिणाः ॥ ईशे द्वे ॥ शक्तावेका ॥ गणेशस्याति स्रः रवेः सप्त ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥

ब्रह्मार्पणमंत्रमाह इतइति॥५७॥वक्रः शिमेषानंतान्वितः नजायुतः॥श्रा॥५५५॥यथा ॐइतः पूर्वंप्रा
णाबुद्धिदेहधर्माधिकारतोजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुमनसावाचाहस्ताभ्यांपद्भ्यामुदरेणशिश्नायस्मृ
तंयदुक्तंयत्कृतं तत्सर्वंब्रह्मार्पणंभवतु स्वाहा मांमदीयंचसकलंहरये समर्पये तत्सदिति॥६०॥संहारमुद्राको

इतः सर्वबुद्धिप्राणादेहधर्माधिकारतः॥जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तंतेतेवस्थासु मनसावदेत्॥५७॥
वाचाहस्ताभ्यां पद्भ्यां मुदरेणशिवक्रस्ततः मेषानंतान्वितोयस्मृतंयदुक्तंचयत्कृतं॥५८॥
तत्सर्वंप्रोच्यब्रह्मार्पणंभवत्वग्निवल्लभां॥मामदीयंच सकलं हरयेते समर्पयेत्॥५९॥
तारस्तत्सदितिप्रोक्तोब्रह्मार्पणमनुर्बुधैः॥प्रणवादिहृच्छशीर्षाणोदेवतात्मसमर्पणो॥६०॥
संहारमुद्रयादेवंसंहरेतुहृदये निजे॥अन्यस्मिन्देवते कार्यंऊहोहरिपदेबुधैः॥६१॥
एवं संपूज्यदेवेशं ब्रह्मयज्ञंसमाचरेत्॥योगक्षेमंततः कृत्वामध्याह्नेस्नानमाचरेत्॥६२॥
स्मार्तंतांत्रंचपूर्वोक्तं संध्यांतर्पणमप्यथ॥संपूज्य पूर्ववद्देवं वैश्वदेवादिकंचरेत्॥६३॥

का हरयेइत्यत्रश्इशाय गोर्येइत्याद्युहः॥तांत्रंस्नानं पूर्वोक्तं॥प्रथमतरंगोक्तं॥६२॥६३॥

६४६५॥६६॥ अदः पूजनं ६७॥ दशभिरुपचारैरावाहनासनस्नानाचमनवस्त्रचंदनपुष्पधूपदीपनैवे

द्यैः पंचभिः गंधाद्यैः॥६८॥ पंचप्रकारा पूजामाह॥ साधनाभावविनीति॥ साधनानां पूजोपकरणानामभावो यस्यां सा साधनाभावविनी तत्रासेसानिकृतात्रासे॥ दुर्बोधा नामीयं दौर्बोधी सूतकेकृता सौतकी॥६९॥

देवप्रसादं भुंजीतं संपूज्य ब्राह्मणोत्तमान्॥ आचम्य देवं संस्मृत्य पुराणं शृणुयात्सुधीः॥६९॥ संध्यां होमं च निर्वृत्य देवं संपूज्य पूर्ववत्॥ शयीत शुद्धशय्यायां भुक्त्वाल्पं देवतां स्मरन्॥६५॥ एवं यः पूजयेद्देवं त्रिकालं धर्ममाचरन्॥ न जातु वैरिभिर्दुःखैः पीड्यते हरिदक्षितः॥६६॥ त्रिकालपूजनेशक्तैः कार्यं द्विः सकृदप्यदः॥ विशेषेणाय जेद्देवं संक्रांत्यादिषु पर्वसु॥६७॥ दशभिः पंचभिर्वापि पूजयेदुपचारकैः॥ आशक्तः कारयेत्पूजां दद्यादर्चनसाधनं॥६८॥ दानाशक्तः समर्चंतं पश्येत त्परमानसः॥ साधनाभाविनी नासी दौर्बोधी सौतकी तथा॥६९॥ आतुरी पंचधोक्तासौ पूजा साकीर्त्यते क्रमात्॥ पूजासाधनवस्तूनामभावान्मनसैव या॥७०॥

आतुरस्येयं आतुरी॥ क्रमाल्लक्षणमाह॥७०॥

त्रासीमाह त्रस्त इति ॥७१॥ दौर्बोधीमाह बाला इति ॥७२॥ सौतकीमाह सूतकीति ॥७३॥ आतुरीमाह ॥ आतुर इ
ति ॥७४॥७५॥७६॥७७॥७८॥

पूजां भसावाशुद्धेन साधनाश्चाविनीतु सा ॥ त्रस्तः संपूजयेद्देवं यथालब्धोपचारकैः ॥७१॥ मा
नसैर्वापि सा त्रासी ज्ञेया संपूर्णसिद्धिदा बालावृद्धाः स्त्रियो मूर्खा दुर्बोधा तत्कृता तु या ॥७२॥
यथाज्ञानं सुरार्चा सो दौर्बोधी कीर्त्तिता बुधैः ॥ सूतकी तु नरः स्नात्वा कृत्वा संध्यां च मानसी
॥७३॥ मनसैर्वार्पयेत्कामी निःकामः समाचरेत् सौतक्युक्ता तु रोगेर्न स्नायान्न च पूजये
त् ॥७४॥ विलोक्य मूर्त्तिं देवस्य यद्दिवा सूर्यमंडलं सकृन्मूलमनुं जप्त्वा तत्र पुष्पं विनिक्षिपे
त् ॥७५॥ ततो रोगे गते स्नात्वा पूजयित्वा गुरून् द्विजान् पूजाविच्छेददोषो मे मास्त्विति प्रार्थ
येत तान् ॥७६॥ तेभ्यश्चाशिषमादाय देवेशं पूर्ववत् यजेत् ॥ आतुरी कीर्त्तिताः पूजाः पंचैव ना
रदोदिताः ॥७७॥ स्वयं संपाद्य सर्वाणि श्रद्धया साधनानि यः ॥ पूजयेत्तत्परो देवं स लभेता
खिलं फलं ॥७८॥

॥तरं०२२ सुराचार्यानित्यतामाह॥ देवेति॥१-२५॥ इति मंत्रमहोदधिनौकायां देवार्चानिरूपणं नाम द्वाविंशस्तरंगः॥ मं० म०॥
॥२००॥ गः॥२२॥ ॥

पूजनेन फलं हि स्यादन्यदत्तैः सुसाधनैः॥ तस्मात्स्वयं समानीय साधनान्यर्चनं चरेत्॥ २४॥
देवपूजाविहीनो यः स नरो नरकं पचेत्॥ यथाकथंचिद्देवार्चा विधेया श्रद्धयान्वितैः॥ २५॥ इ
ति श्रीमंत्रमहोदधौ नौकायां पूजाकथनं नाम द्वाविंशस्तरंगः॥ २२॥ ॥ वक्ष्येथो सर्वदे
वानां पवित्रदमनार्पणं॥ पवित्रैः श्रावणे पूजां चैत्रे दमनकैरपि॥ १॥ प्रत्यब्दं विधिवत्कुर्याद्वर्षा
र्चाफलसिद्धये॥ चैत्रे शुक्ले चतुर्दश्यां दमनैः पूजयेद्धरं॥ २॥ नारायणं तु द्वादश्यामष्टम्यां गिरिनं
दनं सप्तम्यां भास्करं देवं चतुर्थ्यां गणनायकं॥ ३॥ एवं तत्तत्तिथौ तं तं पवित्रैः श्रावणेर्चयेत्॥ पूर्वा
ह्ने दमनार्चा हा कृत्वा नित्यार्चनं विभोः॥ ४॥ गत्वा दमनकारामं गृह्णीयात्तत्र कर्यार्पणात्तु उपवि
श्य शुचौ देशे मनुनानेन चार्थयेत्॥ ५॥

॥ राम॥
पवित्रदमनार्चनं वक्तुं प्रतिजानीते॥ वक्ष्ये इति॥ १-३॥ पूर्वाह्ने पूर्वदिने॥ ४॥ कर्यार्पणान्मूलस्य दानेन॥ ५॥ ॥२००॥

200

क्लींकामदेवाय नमइतिकाममनुः॥ह्रीं रत्यै नम इति रते॥७॥८॥९॥१०॥११॥१२॥१३॥१४॥

अशोकाय नमस्तुभ्यं कामस्त्रीशोकनाशनः॥शोकार्त्तिं हर मे नित्यमानंदं जनय स्वमे॥१॥ इति संप्रार्थ्य तत्रार्च्चेद्रतिकामो स्वमंत्रतः॥कामदेवाय कामादिर्ह्रद्दंतो द्वादशो मनुः॥२॥ कामं स्यमाया रत्यै हत्पंचार्णस्तु रतेर्मनुः॥ इष्टदेवस्य पूजार्थं नयामि त्वामिति ब्रुवन्॥ उत्पाद्य पंचगव्ये नाभिषिंचेत् क्षालयेज्जलैः॥गंधादिभिस्तु संपूज्य आच्छादयेत् सितवाससा॥९॥ निधाय वंशपात्रे तं गीतवादित्रनिःस्वनैः॥गृहमानीय सद्देशे स्थापयेद्देवतां स्मरन्॥१०॥ ततो देवस्य पुरतः कृत्वाष्टदलमंडलं॥सित कृष्ण पीत रक्त वर्णैः संपूरयेत्ततः॥११॥भूगृहं तद्बहिः कृत्वा पीतवर्णेन पूरयेत्॥सितरक्तं पीतवर्णं तद्बहिर्वर्तुलत्रयं॥१२॥रक्तवर्णेन तद्बाह्ये विदध्याच्चतुरस्रकं एवं विरचिते रम्ये मंडले सार्वकामिके॥१३॥ यदि वा सर्वतोभद्रे मुच्चैस्समनभाजनं सायंकाली पूजांते कुर्यात्तस्याधिवासनं॥१४॥

ताराद्याभ्यां प्रणवाद्यिकाभ्यां कामरतिमंत्राभ्यां तत्र मंडलमध्यस्थे दमने तौ रतिकामौ ॥ १५ ॥ कामानाह का मइति ॥ १६ ॥ प्रणवेति ॥ ॐ क्लीं कामाय नमइत्यादि ॥ १७ ॥ पूजाद्रव्याण्याह कर्पुरेति ॥ त्र्यंकुनाभिजाकस्तूरी

ताराद्याभ्यां कामरतिमंत्राभ्यां तौ समर्चयेत् ॥ दलेष्वष्टसु रत्याद्यान् अष्टौ कामान् पृथक् धनैः ॥ १५ कामभस्मशरीरश्च ततोनंगश्च मन्मथः ॥ वसंतसखसंज्ञश्च स्मरश्चेक्षुधनुर्द्धरः ॥ १६ ॥ पुष्पबाणश्चेमे कामास्तान् यजेन्नामभिर्निजैः ॥ प्रणवानंगबीजाद्यैश्चतुर्थीहृदयान्वितैः ॥ १७ ॥ कर्पूररोचनात्र्यंकुनाभिजागरुकुंकुमैः ॥ धात्रीफलैश्चंदनेन पुष्पैः कामाननुक्रमात् यजेत् ॥ १८ ॥ दमनं गंधपुष्पाद्यैरभिपूज्याभिमंत्रयेत् ॥ अष्टोत्तरशतं कामगायत्र्या मंत्रवित्तमः ॥ १९ ॥ कामदेवाय वर्णैतान् विद्महे पदमुच्चरेत् ॥ पुष्पबाणाय च पदं धीमहीति ततो वदेत् ॥ २० ॥ तन्नोनंगः प्रचोवर्णाद यादिति मनोभवः ॥ गायत्र्येषा बुद्धैरक्ता जगज्जनविमोहिनी २१

कर्पूरेण कामपूजा ॥ रोचनाय भस्मशरीरपूजा कस्तूर्यानंगस्येत्यादिक्रमः ॥ १८ ॥ १९ ॥ कामगायत्रीमाह का मदेवतायेति ॥ २० ॥

जनविमोहिनी त्यक्त्वा सतं त्वापोषा॥२५॥२४॥वर्मणा वगुंठनं अस्त्रेण रक्षणं च कुर्यात्॥२१॥२६॥२७॥

हृद्या पुष्पांजलिं दत्वा मनुनानेन तं नमेत्॥नमोस्तु पुष्पबाणाय जगदानंदकारिणे॥२२॥मन्म
थाय जगन्नेत्रे रतिप्रीतिप्रदायिने ततो निमंत्रयेद्देव मनेन मनुना सुधी॥२३॥आमंत्रितोसि देवेश
प्रातःकाले मया प्रभो॥कर्तव्यं तु यथा लाभं पूर्णं वै पैतवाज्ञया॥२४॥देव पुष्पांजलिं दत्वा दं त्ववल
णि पत्यच॥दमनेव वर्मणास्त्रेण विदध्याद वगुंठनं॥२५॥रक्षणं चक्रमादेतद्द्धिवासन मीरि
तं ततो जागरणं कुर्याद्देवं गायन् स्तुवन् जपन्॥२६॥सद्योधिवासनं वापि कुर्यात्तत्र न जागरः प्रा
तः स्नानादिनिर्वृत्य कृत्वा नित्यार्चनं विभोः॥२७॥सकल्पं दमनार्चा या विदध्याद्देवताज्ञया
गृहीत्वा दमनस्याथ हस्ताभ्यां मंजरीं शुभां॥२८॥

देशकालबुचार्यवर्ष पूजासांगत्वाय दमनार्चां करिष्य इति संकल्पः॥२५॥

हृद्दाभिमंत्रयेन्मंत्री ततः श्लोकमिमं पठेत् ॥ ॐ सर्वरत्नमयीं दिव्यां सर्वगंधमयीं शिवां ॥ २९ ॥
गृहाण मंजरीं देव नमस्ते तु कृपानिधे ॥ मूलमंत्रेण घंटादिघोषैर्देवस्य मस्तके ॥ ३० ॥ समर्प्य तां त
तः कुर्यात् मालां दमननिर्मितां हृद्दाभिमंत्र्य चानेन श्लोकेनाप्यभिमंत्रयेत् ॥ ३१ ॥ सर्वरत्नमयीं
नाथ दमनीं वनमालिकां ॥ गृहाण देव पूजार्थं सर्वगंधमयीं विभो ॥ ३२ ॥ मूलमंत्रं जपन् देवमुकु
टे तां समर्पयेत् ॥ दमनेनेष्टदेवस्य परिवारान् समर्चयेत् ॥ ३३ ॥ ततो नैवेद्यतांबूलं दत्वा नत्वाथ
दंडवत् ॥ दमनार्चां कृतां तस्मै श्लोकेन विनिवेदयेत् ॥ ३४ ॥ देवदेव जगन्नाथ वांछितार्थप्रदायक
कृत्स्नान् पूरय मे नाथ कामान् कामेश्वरीप्रिय ॥ ३५ ॥ जप्त्वा मूलमनुं वन्हिहुत्वा देवं विसृज्य च ग
रुं दत्वा दमनकं यजेत्तं तोषयेद्द्विजैः ॥ ३६ ॥ विप्रान् संभोज्य भुंजीत स्वायं विनिवेदितं ॥ एवं कृते कृता
र्थः स्याद्वर्षार्चाफलभाग्नरः ॥ ३७ ॥

पवित्रविधिमाह॥ पवित्रेति॥ ३८॥ इंदुवर्णास्त्यं॥ ३९॥४०॥४१॥४२॥ अष्टोत्तरशतनवसूत्रायथितंज्येष्टं॥

कथितादमनार्च्चैषापवित्रयजनंब्रुवे॥ पवित्रयजनाहात्तु पूर्वास्मिनुवासरेसुधीः॥ ३८॥
विदध्यान्नित्यपूजां तेपवित्राणि यथाविधि॥ हेमंदुवर्णानामाथतं तुभिःपट्टसूत्रतः॥ ३९॥
यद्वाकर्पासस्त्रैस्तुनिर्मितेविप्रभार्यया॥ अन्यथावासवयासदाचारप्रसक्तया॥ ४०॥ कर्ति
तैस्तासिकुर्वीतनपुंश्चल्यादिनिर्मितैः॥ त्रिगुणंत्रिगुणीकृत्यनिर्मायानवसूत्रिका॥ ४१॥
तांप्रोक्ष्यपंचगव्येनक्षालयेदुष्णवारिणा॥ प्रणवेनाभिषिंचेतमूलेनाष्टोत्तरंशतं॥ ४२॥ मंत्र
येत्मंत्रगायत्र्यातावदेवततःसुधीः॥ रचयेन्नवसूत्रीभिरष्टोत्तरशतेनच॥ ४३॥ तदर्द्धेनतदर्द्धेन
जानुरुनाभिमाञ्जतः देवस्यपवित्राणिप्रचौदेशेप्रसन्नधीः॥ ४४॥

चतुःपंचशतामध्यमसप्तविंशत्याकनिष्टंपवित्रंकुर्यात्॥ ४३॥ ४४॥

॥नरं०२३ ज्येष्ठं षट्त्रिंशता तु ग्रंथियुतं मध्यं चतुर्विंशतिग्रंथि।। ४५।। ४७ अष्टिषोडशः।। ४८ आद्रिनेत्रमिताभिः सप्तविंशति ॥मं०म०॥
॥२०३॥ संख्याभिः।। ताभिर्नवसूत्रीभिर्गुरुपवित्रं तावतीभिस्ताभिः सप्तविंशत्यैव पुचरग्रैः तत्पवित्रं षट्त्रिंशत्यारवेः पवित्रं कुर्यात्तु तत्र ग्रंथ॥

ज्येष्ठमध्यकनिष्ठानि तेषु ग्रंथीनुदधीत च षट्त्रिंशत्त्वमा तेडमितानुज्ञेष्वादिषु क्रमात्॥४५॥ अष्टोत्तरसहस्रेण नवसूत्र्या विनिर्मितं॥ अष्टोत्तरशतग्रंथि वनमालापवित्रकं॥४६॥ कृत्वा तानुरंजयेत्तु ग्रंथिनुरोचनाकुंकुमादिभिः॥ वेणवे पटले तानि संछाद्यासितवाससा॥४७॥ स्थापयित्वा विनिर्मायादन्यान्याचरणार्चने॥ सप्तविंशत्यष्टिरविनवसूत्रीमितानि तु॥४८॥ आद्रिनेत्रमिताभिस्तु कुर्यात्तु गुरुपवित्रकं॥ तावतीभिः कृतानोस्त षट्त्रिंशत्या तदात्मना॥४९॥ तत्र ग्रंथीनु यथाशोभं दत्वा संरंजयेदपि॥ तानि पात्रांतरे न्यस्य कुर्याद्द्वंध पवित्रकं॥५०॥ द्वादशग्रंथि तिग्मांशुनवसूत्रीविनिर्मितं॥ निर्मायैवं पवित्राणि कुर्यात्तु पूजार्थमंडलं॥५१॥

यः स्वेच्छया ज्ञेयाः॥४७।५०॥ तिग्मांशुर्द्वादश ॥५१॥

203

राम
२०३

पात्रे देवपवित्रं पात्रं आवर्णी पवित्र पात्रं च ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ अधिवासनमंत्रमाह तत्रेति ॥ ५८ ॥ शिखिध्वजः कार्त्तिकेयः

पूजकं षोडशदलं पूरयेदष्टवर्णकैः नीलहारिद्रशोणाह्व मांजिष्ठ्येन संज्ञकैः ॥ ५२ ॥ सिंदूर धूम्र कृष्णाख्यैस्तद्बहिर्मंडलत्रयं सूर्यसोमाग्नि संज्ञं तसितपीतारुणं क्रमात् ॥ ५३ ॥ तद्बाह्येष्टदलं कुर्यादरुणं यदि वासितं एवं मंडलमारच्य पूजयेत्कुसुमादिभिः ॥ ५४ ॥ तस्योपरि निबध्नीयाद्वितानं समलंकृतं ॥ मंडले स्थापयेद्देवप्रतिमां यदि वाघटं ॥ ५५ ॥ तत्रेष्टदेवं संपूज्य पायसं विनिवेदयेत् देवाग्रे पवित्राणां पात्रेन्य स्याधिवासयेत् ॥ ५६ ॥ उक्तसंख्यस्य सूत्रस्यालाभे तानि यथारुचि ॥ ज्येष्ठादीपवित्राणि विदध्यात्सर्वथा सुधीः ॥ ५७ ॥ तत्र द्वाविंशति देवानादयं प्रति पूजयेत् ॥ ब्रह्मविष्णुमहेशानाः स्त्रिसूत्र्या देवताः स्मृताः ॥ ५८ ॥ ॐकारचंद्रमावह्नि ब्रह्मनाग शिखिध्वजाः ॥ सूर्यः सदाशिवे विश्वेन व सूत्र्याधिदेवता ॥ ५९ ॥

विश्वे विश्वे देवाः ॥ ५९ ॥

॥ ८० ॥ आवाहनी स्थापनी संन्निधापनीयं निरोधिनी सन्मुखीकरणी सकलीकरणी अवगुंठनी अमृती मं० म० करणी परमीकरण्यो नवाहन्यादिमुद्राः ताः उक्ताः ॥

क्रिया चपौरुषीवीराचतुर्थी लपराजिता विजयाजयया युक्तामुक्तिदाचसदाशिवा ॥ ८० ॥
मनोन्मनी तु नवमी दशमी सर्वतोमुखी ॥ एता पवित्रग्रंथीनां देवताः परिकीर्त्तिताः ॥ ८१ ॥
आवाहनादिमुद्राभिर्नवभिः साधकोत्तमः ॥ तदावाहनादिकं कृत्वा तत्रार्च्चेचंदनादिभिः ॥ ८२ ॥
एवं पवित्राण्यभ्यर्च्यदद्याद्गंधपवित्रकं ॥ तद्गृधयित्वा तोरणात्हृदये नाभिमंत्रयेत् ॥ ८३ ॥ प्रणम्य प्रार्थयेद्देवं श्लोकयुग्ममिमं पठन् ॥ ओं मंत्रितोपि देवेश साद्दै देव्या गणाम्बरैः ॥ ८४ ॥ मंत्रेशै लोकपालैश्च सहितः परिचारिकैः ॥ आगच्छ भगवान्नीश विधिसंपूर्त्तिकारकः ॥ ८५ ॥ प्रात स्त्वां पूजयिष्यामी सानिध्यं कुरु केशव ॥ ततो गंधपवित्रं तत्पादयोर्विन्यसेत्प्रभोः ॥ ८६ ॥

ताभिस्तदावाहादिनादिकं पवित्रे देवतानां ब्रह्मादीनां पदार्थानुसमयेनावाह नादिकृत्वा गंधाद्यैरर्चयेत् ८२ ॥ ८६ ॥

केशवः पदस्थाने ऊहः ॥ शंकरभास्करविघ्नराद् इति ॥ भगवत्यां पवित्रारोपणेषु लिंगोहोऽपि कार्यः आमंत्रिता

सं सि देवेशि आगच्छेथा भवानीशे विधिं पूर्त्तिकारिके सान्निध्यं कुरु पार्वतीत्यादि लिंगपदानाम् ऊहः ।६७।६८।६९।।

७०।। कनिष्टपवित्रारोपणे देवं श्वेतं ध्यायेत् ॥

केशवेति पदस्थाने कार्य ऊहान्य देवता ॥ भगवत्यां पदे ऽप्यत्र लिंगोहो मंत्रवित्तमैः ॥७७॥ अधि

वासं विधायेत्थं निशि जागरणं चरेत् ॥ देवस्य स्तुतिनामानि वदन् गायंश्च तद्गुणान् ॥७८॥ प्रा

तर्नित्यार्च्चनं कृत्वा मूलेनाष्टोत्तरं शतं ॥ कनिष्ठाख्यं पवित्रं तद् गृहीत्वा चाभिमंत्रयेत् ॥७९॥

घंटावादित्र वेदानां कारयन् घोषमद्भुतं ॥ जयशब्दांश्च देवस्य कंठे मूलेन चार्पयेत् ॥८०॥ एवमे

वार्पयेदन्ये पवित्रे मध्यमोत्तमे ॥ श्वेतरक्तं क्रमात् पीतं ध्यायेद्देवं तदर्पणात् ॥८१॥ वनमालापु

वित्रं तत्ताव मूलेन मंत्रितं ॥ अर्पयेनु दिष्ट देवस्य मुकुटे मूलमुच्चरन् ॥८२॥ ततः सुवर्ण कुसुमं

पुष्पैः सप्तमितैः सह ॥ मूलाभिमंत्रितं देवमूर्द्धि मूलेन चार्पयेत् ॥८३॥

मध्यमारोपणे रक्तं ज्येष्ठारोपणे पीतमिति ॥८४॥ तावद्यष्टोत्तरं शतं ॥८४॥८३॥

हृदाद्यपदलस्थानि पवित्राण्यभिमंत्रयेत्॥ तत्तन्नाम्ना नमोंतेन परिवारसुरानुयजेत्॥७४
एवंपवित्रैः संपूज्य धूपादीनि प्रकल्पयेत्॥पावके देवमावाह्य नित्यं होमं विधाय च॥७५॥मूले
नाग्निपवित्रं तर्पयेद्देवतां स्मरन्॥मूर्तौ देवं समुद्वास्य वह्निं संयोज्य चात्मनि॥७६॥पुष्पांजलिं
विधायेशं कर्मानेन निवेदयेत्॥मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं कृपानिधे॥७७॥पूजनं पूर्णता
मेतु पवित्रेणार्पितेन नतदे॥ इति संप्रार्थ्य देवेशं योजयेद् हृदये निजे॥७८॥गुर्वंतिकं ततो गत्वा दत्वा पु
ष्पांजलिं गुरौ॥स्वांगे षडंगं विन्यस्य गुरोर्देहेपि विन्यसेत्॥७९॥पाद्यं दत्वा तथैवार्घ्यं वस्त्रालंकार
चंदनं॥पुष्पैः संपूज्य मूलेन पवित्रं तद्गलेर्पयेत्॥८०॥स्वशक्त्या दक्षिणां दत्वा दंडवत्प्रणमेद्गुरुं॥अ
न्येभ्यः शिष्टवृद्धेभ्यः पवित्राणि ददीत च॥८१॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सर्वथा गुरुवंशाभावे कंचिद्विप्रं संपूज्य तस्य पवित्रं समर्प्य दक्षिणां दत्वा पवित्रपूजा पूर्णास्त्विति तद्वचनं प्रार्थयेत् ॥१॥ या ॥२॥ ३ ॥ १ ध्यायस्यामिति ॥

सर्वथैव गुरोः पूजा कर्तव्या मंत्रिणा सदा ॥ अपूजिते गुरौ सर्वा पूजा भवति निष्फला ॥१॥ तदसेर भावे तत्सुतं तदभावे तदात्मजं ॥ दौहित्रे तदभावे तु पूजयेद् गुरुगोत्रजं ॥२॥ ततो दत्वा पवित्राणां स्वं भोजयित्वा द्विजोत्तमान् ॥ भुंजीत तदनुज्ञातो बंधुभिः स्वजनैः सह ॥३॥ यथा कथंचित्कुर्वीत पवित्रारोपणं सुरार्चने ॥ विधेरुक्तस्य चाशक्त्या पूजासंपूर्तिहेतवे ॥४॥ यस्यां कस्यां तिथौ कुर्यात्तिथावुक्तं न चेत्तु ॥ सर्वथा श्रावणे चैव कमपि तंतु निवेदयेत् ॥५॥ सत्यं ब्रूयः पवित्रेण पूजां कुर्वीत देवते ॥ ऐश्वर्यारोग्यसंयुक्तो नेकवर्षाणि जीवति ॥६॥ संपूर्णहायने पूजा देवतानां कृतां तु या सर्वा संपूर्णतामेति पवित्रदमनार्पणात् ॥७॥

उक्तातिथौ करणासंभवे सर्वथा श्रावणे पवित्रपूजा चैत्रे दमनार्चा चेति नित्यत्वेनावश्यं कार्ये त्यर्थः ॥ ४ ॥

॥८२॥

अन्येष्वपीति॥उपरागश्चंद्रसूर्यग्रहणं॥अर्द्धोदयलक्षणंतु॥अमार्कपातश्रवणेमध्येचैत्पौषमाघयोः॥मं०म०॥ अर्द्धोदयाभिधोयोगः॥कोटिसूर्यग्रहाधिक इति॥सौम्यायनमकरसंक्रांतिः॥आदिशब्दाद्युगादयोमन्वादय॥श्रवणद्वादशीमुखाःग्राह्याः॥तत्रइष्टदेवमहोत्सवोमहापूजाचविधेया॥८९॥तत्रहेतुमाह॥यथेति॥९०॥शुचौआषाढे॥तत्रदहेचतुर्थ्यादोगणेशादीनां॥ऊर्जेकार्त्तिके॥९१॥माघकृष्णचतुर्दश्यांशुक्लप

अन्येष्वप्युपरागार्द्धोदयसौम्यायनादिषु कुर्यादलभ्ययोगेषुविशेषाःदेवतार्चनं॥८९॥ यथायथेष्टदेवेषुनृणांभक्तिःसमेधते॥प्राप्यतेतैरयत्नेनमनोभीष्टंतथातथा॥९०॥शु चौतत्तदहेकुर्याद्देवस्वापनोत्सवं॥ऊर्जेतथैवदेवानामुत्थापनविधिंसुधीः॥९१॥माघ कृष्णाचतुर्दश्यांविशेषाच्छिवपूजनं॥अश्विनाद्यनवाहेषुदुर्गापूजायथाविधि॥९२॥गोपा लंपूजयेद्विद्वान्नभःकृष्णाष्टमीदिने॥रामंचैत्रासितेपक्षेनवम्यामर्चयेत्सुधीः॥९३॥वैसा खाद्यचतुर्दश्यांविशेषाच्छिवपूनरसिंहंप्रपूजयेत्॥यजेत्शुक्लचतुर्थ्यांतुगणेशंभा द्रमाघयोः॥९४॥

क्षादिमासाभिप्रायेण॥शिवरात्रौशिवपूजाप्रकारःशिवागमादेबोध्यं॥नवरात्रौदुर्गार्चनविधिरपितदा गमादेव एवमग्रेपिग्रंथगौरवभयान्नोच्यते॥९३॥९४॥

आषाढीति चातुर्मास्येपि अवश्यं तत्तद्दृशलभ्यं स्वेष्टं किंचिद्वस्तु वर्जयेत् यो विना नियमं मर्त्यो व्रतं वा जाप्य
मेव वा तुर्मास्य नयेन्मूढो जीवन्नपि मृतो हि सइत्यादि निं।दा श्रवणात्।९५।९९।१००।इति मंत्र०महोदधौ नौ
कायां दमनपवित्रार्चनं कथनं नाम त्रयोविंशस्तरंगः।।२३।। ।।

याकाचित्सप्तमी शुक्ला रविवारे युता यदि।तस्यां दिने शं संपूज्य दद्यादर्घ्यं पुरोहितं।९५।म
हालक्ष्मीयज्ञे दृह्वा श्रीकृष्णाष्टमी दिने माघस्य शुक्लसप्तम्यां विशेषाद्दिननायकं।९६।
मघ्यल्लसोदितां नन्यान्द्रेवतापीतिवर्द्धनात्।विशेषनियमानूनत्सा भजेत् देवमनन्यधीः
।९७।आषाढी कार्त्तिकी मध्ये कंचिनियममाचरेत्।देवतापीतये विद्वानूजनपूजादितत्परः
।९८।एवं यो भजते विष्णुं रुद्रं दुर्गां गणाधिपं भास्करं श्रद्धयानित्यं स कदाचिन्नसीदति।९९।
स्वधर्ममाचरन्नित्यं देवपूजापरायणः।जितेंद्रियोखिलान्भोगान्प्राप्येहानंततां व्रजेत्।१००
इति श्रीमन्महीधरविरचिते मंत्रमहोदधौ नौ० दमनपवित्रार्चनं नाम त्रयोविंशस्तरंगः२३।।
साधकानां शीघ्रसिध्यैमंत्रसिध्यैमथाब्रुवे।साधकस्याभिधानादिवर्णा माराथ शोधये
त्।१।

।।मंत्रशुद्धि माह।साधकानामिति।१।। ।।

॥ तरं०२४ ॥२४॥ अकथहचक्रमाह ऊर्ध्वगाइति षोडशकोष्ठकान्विधाय तत्र एकत्रि एकादश नवद्वि चतुर्द्वा- ॥ मं० म० ॥
॥ २०७ ॥
दशदश षडष्ट षोडश चतुर्दश पंच सप्त पंचदश त्रयोदशेषु कोष्ठेषु क्रमाद्कारादि वर्णान्पुनःपु
नः पुनः ॥ विलिख्य कोष्ठे चतुष्कं सिद्धसाध्यादि विचिंत्य पुनश्च तुष्को सिद्धादिगणनं कार्यं ॥

मंत्राद्यक्षरपर्यंतं चक्रे सिद्धादिके क्रमात् जन्मार्क्षाथं प्रसिद्धं वा नामयाद्यं विशोधने २॥
ऊर्ध्वगाः पंचरेखाः स्युः पंच तिर्यगता पुनः ॥ कोष्ठानि तत्र जायंते षोडशैवात्र संलिखेत् ॥३॥
भूरामशिवलिंगाक्षिवेदार्क दिग्रसाष्टभिः कलामनुशरैरद्रि तिथिविश्वैर्मितेषु च ॥४॥ कोष्ठे
षु मातृकावर्णास्तत्र नामादितः क्रमात् ॥ सिद्धसाध्य सुसिद्धारि र्ज्ञेया मन्त्राक्षरावधिः ॥५॥ य
स्मिंश्च तुष्के नामार्णास्तस्यासिद्धचतुष्टयं ॥ प्रादक्षिण्यात्तु द्वितीयं साध्याख्यं तत्तृतीय
कं ॥६॥ सुसिद्धाख्यं चतुर्थं तु सपत्न्याख्यं स्मृतं बुधैः ॥ एककोष्ठद्वयोवर्णाः सिद्धः सिद्धः प्रकीर्ति
तः ॥७॥

॥ राम ॥
॥ २०७ ॥

तत्र प्रथमचतुष्के यस्यां च दिशि नामार्णाः ॥ द्वितीयादिचतुष्केषु तद्दिशमारभ्य सिद्धादि गणयेत् ॥ एवं गणने
सिद्ध सिद्धः ॥१॥ सिद्धसाध्यः सिद्धसुसिद्धः ॥ सिद्धारिः ॥४ साध्यसिद्धः ॥५॥६॥७॥

साध्यसाध्यः साध्यसुसिद्धः साध्यारिः सुसिद्धसिद्धः॥१०॥ ११॥ सुसिद्धसाध्यः सुसिद्धः सुसिद्धः सुसिद्धारिः॥१२॥ अरिसिद्धः॥१३॥ अरिसाध्यः॥ अरिसुसिद्धः॥ अर्यरिरिति षोडशभेदा भवंति॥१२॥ तेषां फलमाह॥ सिद्धसिद्धो यथोक्तेनेत्यादिना यथोक्तेन कल्पोक्तेन पूजादिना सिद्धो भवतीत्यर्थः॥१३॥१४॥

तद्द्वितीये मंत्रवर्णो सिद्धि साध्य उदाहृतः॥ तृतीये सुद्द सुसिद्धः सिद्धारिः स्याच्चतुर्थके॥१॥ नामार्णयुक् चतुःकोष्ठान् मन्त्रवर्णश्च द्वितीयके॥ चतुष्के तत्र पूर्वं तु यत्र नामाक्षरं स्थितं॥ तत्र तत्कोष्ठमारभ्य गणयेत्पूर्ववत्क्रमात्॥ साध्यसिद्धः साध्यसाध्यस्तत्स्वसिद्धश्च तद्रिपुः॥१०॥ एवं ज्ञेयस्तृतीये चतुष्के मंत्रवर्णकः॥ तदा पूर्वोक्तया रीत्या क्रमात् ज्ञेया विचक्षणैः॥११॥ स्वसिद्ध सिद्धस्तत्साध्यस्तत्सुसिद्धश्च तद्रिपुः॥ चतुर्थे तु चतुष्के स्याद्दार सिद्धोरिसाध्यकः॥१२॥ तत्स्वसिद्धोर्यरिः पश्चादेवं मंत्रं विचारयेत्॥ सिद्धसिद्धो यथोक्तेन द्विगुणात् सिद्धसाध्यकः॥१३॥ सिद्धसुसिद्धोर्द्धजपात् सिद्धारिर्हंति बांधवान्॥ साध्यसिद्धो द्विघ्नजपात् साध्यसाध्यो निरर्थकः॥१४॥

घ्नात् कल्पोक्तद्विगुणात् तत्सुसिद्धः साध्यसुसिद्धः॥

208

द्विघ्नातकल्प्योक्तद्विगुणानान्तसुसिद्धः साध्यसुसिद्धः १५ १६ प्रकारांतरेणसिद्धादिशोधनमा
ह नाम्नइति १७ १८ व्युत्क्रमान्तसिद्धसुसिद्धानांबहुत्वेसाध्यारिणांअल्पत्वेशुभमित्यर्थः

द्विघ्नातजपान्तसुसिद्धः साध्यारिर्हंति गोत्रजान् सुसिद्धसिद्धोद्विजपान्तसाध्योद्विगु
णाज्जपात् १५ तत्सुसिद्धोमहादेवसुसिद्धारिः कुटंबहा अरिसिद्धः सुतंहन्यादरि
साध्यस्तुकन्यकां १६ तत्सुसिद्धसुपत्नीघ्नस्तदरिः साधकापहः नाम्नोमंत्रस्यव
र्णांश्चलिखित्वाप्रतिवर्णके १७ सिद्धादिगणनाकार्यायावन्मंत्रसमापनं ना
म्नोयदिसमाप्तिः स्यात्पुनर्नामलिखेत्सुधीः १८ एवंसंशोधितेयस्युर्भूरयःसा
ध्यवैरिणः अल्पाः सिद्धसुसिद्धाश्चेदशुभंव्युत्क्रमाच्छुभं १९ मतमित्थंतुकेषां
चित्तदपिप्रायंमतं अथवान्यप्रकारेणसिद्धादीनांविशोधनं २० द्वादशारलिखे
च्चक्रेवर्णानिपूर्वादितःक्रमात् ईशानांतमकाराद्यानहांतानषंढविवर्जितान् २१

इदंमतंप्रायसंमतंबुमतं २० अकडमचक्रमाह द्वादशारइति षंढाऋॠऌॡतद्रहितान २१

तरं॰ २४
२०९

२२ जपहोमतः जपाद्धोमाधिक्येन २३ स्पष्टार्थमाह सिद्धो नवैकबाणेष्विति २४ २५ १६ प्रकारांतरमाह नाम्न इति नाममंत्रयोर्वर्णानेकीकृत्य चतुर्भक्ते एके शेषे सिद्धः द्विशेषे साध्यः त्रि

तत्रानामार्णमारभ्य मंत्रवर्णावधि क्रमात् गणयेत् सिद्धसाध्यादिकं तेषां विनिर्दिशेत् २२ सिद्धः सिध्यति कालेन साध्यस्तु जपहोमतः सुसिद्धः प्राप्तिमात्रेण साधकं भक्षयेदरिः २३ सिद्धो नवैकबाणेषु साध्यो रसदिगाशिषु सुसिद्धस्त्रिमुनीशेषु रिपुर्वेदाष्टभानुषु २४ अन्योपीह प्रकारोस्ति सिद्धसाध्यादिशोधने चतुःकोष्ठेषु विलिखेदादिवर्णात् पुनः पुनः २५ नामार्णात् सिद्धसाध्यादिर्ज्ञेयं मन्त्रस्यावधि चतुर्थोपि प्रकारोस्ति सिद्धादीनां विशोधने २६ नाम्नो मंत्रस्य वर्णौघं चतुर्भिर्विभजेत् सुधीः एकादिशेषे सिद्धादिक्रमात्तत्त्वं विचक्षणैः २७ सिद्धादिशोधनं प्रोक्तमथवान्यं भशोधनं नेत्रभूगुणवेदस्माधरानयनभूभुजाः २८

शेषे सुसिद्धिः शून्ये त्वरिः फलं पूर्वोक्तं २९ भशोधनं नक्षत्रशोधनं तत्र नक्षत्रेषु वर्णविभागमाह॥

सम

२८
२०९

ऊर्ध्वं पुनक्षत्रेषु २९ पोह्मभागेरेवसंज्ञे ३० ३१ ३२ ऋणधनन्नोधनमाहस्मेति तिर्यक्समरेखा:

द्विचंद्रभुजबाहस्त्रिभूनेत्रत्रिधरागुणाः एकेकं भूजेष्वक्षिरामचंद्राउद्भवय २९ अ
श्विन्यादिषुविज्ञेया आदिवर्णाः क्रमाद्बुधैः क्षातांबिंदुविसर्गौतोपोह्मभागेव्यवस्थि
तौ ३० जन्मसंपतविपक्षेमप्रत्यरिःसाधकोवधः मैत्रपरममैत्रंचगणनीयंस्वनाम
भात् ३१ विपद्वधःप्रत्यरिश्चत्याज्याःअन्यदुत्तमं अथर्णधनसंशुद्धिः कथ्यतेसि
द्धिदायिनी ३२ सप्ततिर्यगलिखेद्रेखाद्वादशौर्ध्वगाःपुनः॥ एवंकृतेतुजायंतेकोष्ठा
षट्षष्टिसंमिताः ३३ आद्यपंक्तौलिखेदंकांल्लेकथ्यंतेयथाक्रमं मनुनक्षत्रमैत्रा
र्कतिथिषद्दस्वब्धयः ३४ सायकोवसवोनंदाः कोष्ठेषुक्रमतःस्थिताः द्वितीयपंक्तौ
संलेख्याःपंचह्रस्वान्विताःस्वराः ३५

ऊर्ध्वगाद्वादशाकृत्वा ३३ आद्यपंक्तौचतुर्दशाद्यंकाः ३४ द्वितीयायांआईऊॠलृहीनास्वराःएकादश:
३५

नरं० २४ ॥ तृतीयायांकादिटांताः चतुर्थ्यांतापफादिहांताः पंचम्यांवादिहांताः षष्ठ्यांदशाद्यंकाः लेख्याः॥
२९० ३६ ३८ कोष्टेयावतीति यावतितमेकोष्टेवर्णस्तिमंकंउपर्यंकेनगुणयेत् यथा प्रथमकोष्टस्य
अकारः चतुर्दशगुणितः चतुर्दशैव द्वितीयकोष्टस्थरकारः सप्तविंशत्यागुणितश्चतुः पंचाशत

210

तृतीयपंक्तौकाद्यर्णष्टिकारांताः शिवैर्मिताः वादिफांताश्चतुर्थ्यांतुपंचम्यांबादिहांतिमाः
३६ षष्ठ्यांपंक्तौक्रमाल्लेख्यास्त्र्यंकाकथ्यंतराववे दिकचंद्रमुनिवेदाष्टगुणसप्तेषुसा
गराः ३७ रसाश्चरामसंख्याताएवमंकाउदीरिताः मंत्रवर्णान्पृथक्कुर्यात्स्वरव्यंज
नरूपतः ३८ कोष्टेयावतिवर्णास्यात्गुणयेत्तावदंककं कोष्टोपरिस्थेनांकेनसर्वव
र्णेष्वयंविधिः ३९

एम

एवंतृतीयकोष्टस्थउकारःसद्भ्यांगुणितःषट् एवमग्रेपिसाधकनामवर्णादिमादिभिरेव
गुणनीयाः साध्यस्यांकानेकीकृत्याभिभक्तैःशेषःसाध्यराशिः एवंसाध्यकांकान्गुणिता २९०
नेकीकृत्यअष्टभक्तेशेषःसाधकराशिः ३९ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

४० ४१ मंत्रराशिरधिकश्चेत्तदाह ४२ प्रकारांतरेणऋणधनशोधनमाह नामादिति ४३ ४४

दीर्घाक्षराणामंकास्तु तेयालघ्वक्षरस्थिताः एकीकृत्याखिलानंकानष्टभिर्विभजेत्सुनः ४० शे
षांके मंत्रराशिः स्यान्नामवर्णेष्वियं विधिः अधःपंक्तिस्थितैरंकैर्गणनीयास्तुतेखिलाः ४१
अधमर्णोधिकोराशिरूनोराशिर्धनीस्मृतः मंत्रोयदाधनर्णः स्यात्तदाग्राह्योधनी नतु ४२
एवं धनर्णसिंप्रोक्तमन्यथाप्रोच्यते पुनः नामाद्यक्षरमारभ्ययावन्मंत्रादिमाक्षरं ४३ ग
णयेन्मात्रकावर्णान्क्रमेणगुणयेत्त्रिभिः विभक्तेसप्तभिः शिष्टोराम राशिरुदीरितः ४४
एवं मंत्रार्णमारभ्य यावन्नामादिमाक्षरं गणयित्वात्रिभिर्हत्वा विभजेत्सप्तभिः सुधिः ४५
मंत्रराशिः स्मृतः शिष्टः पूर्ववद्गणितार्णिता यद्वामंत्राक्षराणीहस्वरव्यंजनरूपतः ४६
॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ॥श्रीरामजीः॥ ॥

४५ धनिनाऋणिनाचपूर्ववत् अधिकशेषऋणीहृनोधानीत्यर्थः प्रकारांतरमाह यद्वेति
४६ छ॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ श्रीरामजीः॥ ॥ ५ ॥

तरं॰ २८
२११

नाद्व्योः स्वरव्यंजनरूपेण पृथक्कृतैः साधकनामाक्षरैर्योजयेत् ४७ ४८ ऋणिना धनिना पूर्वम्
त् अधिको ऋणीत्यादि ४९ मंत्रस्य ऋणत्वे हेतुमाह योमंत्र इति पूर्वजन्मन्युपासनसमये पा

पृथक्कृत्य द्विगुणयेत् योजयेत्साधकाक्षरैः नाद्व्योरष्टभिर्भक्ते मंत्रराशिरुदाहृतः ॥
४७ एवं नामार्णसंघोपि द्विगुणीकृत्य योजितः मंत्रवर्णैरष्टभक्तो नामराशिः स्मृ
तो बुधैः ४८ ऋणिना धनिना चात्र पूर्वं व्यसरि कीर्तिता उक्तान्यतममार्गेण शोध
नीयमृणं धनं ४९ यो मंत्रः पूर्वजनुषि सेवितो नार्पयत्फलं पापात्पापक्षये जाते
फलावाप्तिरनेहसि ५० आयुःक्षयात्तगतो नात्रं साधकोस्य भवांतरे ऋणित्वाच्चा
प्तिमंत्रेण मंत्रोभीष्टं प्रयच्छति ५१ समांकोयद्युभौ राशी तदा संसेवनात्फलं धनी मंत्र
स्तु संप्राप्तः फलत्यधिकसेवया ५२

राम
~~~~
२११

पं स ह्यवात पापक्षयं कुर्वन्नान्यत्फलं ददौ ततः पापक्षयं कृत्वा फलदानकाले उपासितुरायुःक्षयो
जातः स मंत्रः फलदानात् जन्मांतरे ऋणी जातः स प्राप्तिमात्रेण इष्टफलदो भवतीत्यर्थः अनेहसि काले
~~~~

५३ नपुंसकाॠऌॡवर्णाः ५४ ५५ ५६ रसवर्णः षडक्षरः ५७ रद्नाक्षरो द्वात्रिंशद्वर्णः

मंत्राणां शोधने भूयः प्रकारांतरमुच्यते षट्कोणेषु लिखेत्पूर्वकोणादेकैकवर्णकान् ५३
अकारादि हकारांतान्नपुंसकविवर्जितान् नामाद्यक्षरमारभ्य मंत्राणि विधिशोधयेत्
५४ प्रथमे सम्पदां प्राप्तिर्द्वितीये धनसंक्षयः तृतीये धनसंप्राप्तिश्चतुर्थे बंधुविग्रहं
५५ पंचमे तु भवेद्व्याधिः षष्ठे सर्वस्य संक्षयः एवं संशोधितं मंत्रं दद्याच्छिष्याय मांत्रि
कः ५६ येषामनूनां सिद्धादिशोधनं नास्ति तान् ब्रुवे तकवर्णास्त्रिवर्णा वा पंचार्णो
रसवर्णकः ५७ सप्तार्णो नववर्णश्च रुद्रार्णो रद्नाक्षरः अष्टार्णोऽहिंसमंत्रश्च कूटो
वेदो दितो ध्रुवः ५८ स्वप्नलब्धाः स्त्रियाः प्राप्तो मालामंत्रो नृकेसरी प्रासादो रविमंत्र
श्च वाराहो मातृकापराः ५९ ॥ ॥ ॥ ॥

कूटो व्यंजनसमूहः ध्रुवः प्रवः ५८ पराह्री ५९ ॥ ॥ ॥ ॥

तरं: २४ पक्षिनायकोगरुडमंत्रः ६० ६१ ६२ अरिमंत्रत्यागप्रकारमाह सुदिनइति सुपाय्यमाऽग्नोधनो

२१२

त्रिपुराकाममंत्रश्चास्मात्सिद्धः पक्षिनायकः बोधमंत्राजेनमंत्रानेषुसिद्धादिशोध
नं ६० एतद्भिन्नेषुमंत्रेषुशुद्धिरावश्यकीमता विद्यामंत्रेस्तवं सकंमरिभूतस्यजेफ
वं ६१ अरिमंत्रोगहीतश्चेदज्ञानवशतस्तदा तस्यत्यागःप्रकर्तव्यस्तत्प्रकारोधुनोच्य
ते ६२ सुदिनेस्थापयेत्कुंभंसर्वतोभद्रमंडले विलोमंसंजपन्मंत्रं पूरयेत्तंसुपाय्यसा
६३ तत्रदेवंसमावाह्ययजेदावरणान्वितं तदग्रेस्थंडिलंकृत्वाप्रतिष्ठाप्यानलंततः
६४ जुहुयान्मूलमंत्रेण विलोमेनाज्यतंघृतैः दिक्पतिभ्योबलिंदद्यात्पायसान्ने
घृतान्वितैः ६५ पुनःसंपूज्यदेवेशंप्रार्थयेन्मनुनामुनाअनुकूल्यमनालोच्यम
यानरलबुधिना ६६ यद्रूपात्तंपूजितंचप्रभोमंत्रस्वरूपकं तेनमेमनसःक्षोभमशेषंविनि
वर्तय ६७

राम

२१२

212

२८

इकेन ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

६८ ६९ तंकुंभंजलैरापूर्य तत्रकुंभेमंत्रयुक्तंताडपत्रंक्षिपेत् ७० ७२ क्रमोत्क्रमतयावर्णमा
लया ॐरामायनमः ॐरामायनमइत्यादिल्लांतंप्रजप्यततेआरभ्यपुनरभ्यपुनर

पापंप्रतिहतंचास्तुभूयात्श्रेयःसनातनं ततोनुममकल्याणंपावनीभक्तिरस्तुते
६८ एवंसंप्रार्थ्यदेवेशंकर्पूरागरुचंदनैः विलोमंविलिखेन्मंत्रंतालपत्रेतस्त्व
येत् ६९ प्रबध्यनिजमूर्द्धनिस्नायात्कुंभस्थितेजलैः पुनःसंपूर्यतंतोये
न्यस्यांतर्मंत्रपत्रकं ७० संपूज्यकुंभंसरितितडागेवाविनिःक्षिपेत् विप्रा
नसंभोज्यमुच्येतपीड्यासौमनुष्यया ७१ अनेकधात्रोधनेचैघुद्दोनप्राप्य
तेमनुः मायांकामांश्रियंचादौरघातद्दोषमुक्तये ७२ यद्वादुष्टोमनुर्जप्तःसि
द्धेस्तएवसंपुत्रटः यद्वाक्रमोत्क्रमतयाजप्तव्योवर्णमालया ७३ यत्रयस्यभ
वेद्भक्तिर्विशेषःसमनूतमः वैरिकोष्टमयिप्राप्तोभीष्टस्तस्यजायते ७४ ॥ ५ ॥

कारपर्यंतंगणयेत् एवंजप्तोरिमंत्रोपिसिद्धिदः १३४ ॥ ॥ ॥

त्रं· २४ २९३

त्रिविधामंत्रानाह बीजेति ७५ नखावधिः विंशत्यर्णावधिः ७६ ७८ ७९ तृतीय वर्गगाः तृतीयवर्गास्त्रिरक्षराः तृतीयाः गजडदबा कऔउऊ उलिलृ एते भूतवर्णाः

बीजमंत्रास्तथामंत्रामालामंत्रास्तपरे त्रिधामंत्रगणाःप्रोक्ताबुधैरागमवेदिभिः ७५ बीजमंत्रादशार्णांतास्ततोमंत्रानखावधिः विंशत्यधिकवर्णायेमालामंत्रास्तुतेस्मृताः ७६ बाल्येवयसिसिद्ध्यंतिबीजामंत्राउपासितुः मंत्रासिद्धायौवनेतुमालामंत्राश्चवर्द्धके ७७ उक्तान्यस्यामवस्थायामभीष्टंप्राप्नुयेसुधीः भबीजमंत्रादिमंत्राणांद्विगुणंजपमाचरेत् ७८ स्वकुलान्यकुलाख्याथमंत्राणांभेदउच्यते प्रकृतिःपंचभूतात्मातंतोजातानुमातृका ७९ तस्माद्वर्णास्तुपंचाशत्संचभूतमयायथा तृतीयवर्गगाकर्णौबोलत्लृपार्थिवात्मका ८० नासेऊवर्गतुर्याश्चवसोवर्णास्मिताःप्र पां नेत्रेद्वितीयावर्गाणामेरक्षाःपावकात्म

८१ ऋॠउघढधभवसाःएतेजलवर्णाः नेत्रेइति इईखछठथफऐरक्षाआग्नेयाः ८१

राम

२९३

213

वर्गाद्याइति कचतटपञ्चाणञ्चयषाणेनेवायवीयाः वर्गांतिमाइति ङञणनमललृञ्चह
ञ्चंएतेनाभसाः ८२ विसर्गस्यपंचभूतमयत्वमाहञ्चन्येवर्णाःकंनादिस्थानानिस्प

वर्गाद्यानंतडिंटीञ्चात्रयस्यामारुतामताः वर्गांतिमाः कपोलोञ्चोहोविंदुश्चेतिना
भसाः ८२ विसर्गस्तुप्रकृत्यात्मासर्वभूतमयोयतः प्राणेरितोःविनियाति
कंनादिस्थानमस्पृशन् ८३ पार्थिवादिकवर्णानांस्वकीयाः स्वकुलाभिधाःपा
र्थिवस्यतुवर्णस्यमित्रंवारुणमक्षरं ८४ तैजसंशत्रुभूतंस्यादुदासीनंतुमारुतं॥
जलोद्भवस्यवर्णस्यपार्थिवंमित्रमीरितं ८५ सपत्नंवह्निसंभूतमुदासीनंतुवाय
वं तैजसस्याथवर्णस्यवायवंमित्रमुच्यते ८६ विद्वेषीवारुणोवर्णोउदासीनस्तुपा
र्थिवः पवनोत्थितवर्णस्यमित्रंवह्निसमुद्भवं ८७ शत्रुःपार्थिववर्णःस्यादुदा
सीनस्तुतोयजः चतुर्णांपार्थिवादीनामाकाशार्णाःसखासदा ८८॥ ६७ ॥

र्गांतिसर्गस्तुननत्थाइतिसर्वभूतमयत्वं ८३ एषांस्वकुलान्यकुल पार्थिवेति ८४ ८८

तरं० २५ २१४

८९ फलमाह स्वकुलेभीसिनासिद्धिरिति ९० ९१ ९२ पुनर्मंत्रत्रैविध्यमाह पुंस्त्रीति

मनोःसाधकनाम्नोपियोवर्णादिर्मोतयोः यद्येकभूतदेवत्यंजानीयात्स्वकुलं तयोः ८९ स्वकुलादिकभेदस्तुशोध्योमंत्रःप्रदिक्षता स्वकुलेभीप्सितासिद्धिः सिद्धिर्मित्रेपिकीर्तिता ९० अमित्रेमरणंरोगउदासीनेनकिंचन उदासीनम मित्रंचमंत्रंदूरेणवर्जयेत् ९१ स्वकुलंमित्रभूतंचगृह्णीयादिष्टकामुकः न क्षेत्रेक्यपिसंप्रोक्तंस्वकुलंनाममंत्रयोः ९२ पुंस्त्रीनपुंसकाःप्रोक्तामनवस्त्रिवि धाबुधैः वषडंताःफडंताश्चपुमांसोमनवःस्मृताः ९३ वौषट्स्वाहांतिकानार्योहुं नमोंतानपुंसकाः वश्योच्चाटनरोधेषुपुमांसःसिद्धिदायकाः ९४ क्षुद्रकर्मरुतांनाशे स्त्रीमंत्राःशीघ्रसिद्धिदाः अभिचारेस्मृताःक्लीबाएवंतेमनवस्त्रिधा ९५ ॥

राम

२१४

९३ तेषांनियोगमाह वश्येति ९४ ९५ ॥ ८९ ॥ ६५ ॥ ६५ ॥

९६ छिन्नतादीति छिन्नोरुद्धः शक्तिहीनइत्यादयः पंचाशद्दोषास्तल्लक्षणानि च शारदातिलकटि-
तीपटलेउक्तानिग्रंथगौरवान्नलिख्यंते सप्तकोटिमितामंत्राः संतितेसर्वेपितद्दोषाक्रांताइत्यर्थः ९७
९८ जननाख्यंसंस्कारमाह भूर्जेपत्रेरोचनाकुंकुमचंदनैःशक्तामभिमुखंत्रिकोणंकृत्वात्रिभ्यापिकी

नक्षत्रशोधनेजन्मनक्षत्रमितरत्ततुः शोधनेमंत्रिभिर्ग्राह्यंप्रसिद्धंजन्मनामवा ९६ इतःसं
शोधितोमंत्रोभवेच्छिप्येष्टसिद्धये छिन्नतादिकदोषायेपंचाशत्तंत्रसंस्थिताः ९७ तैर्दोषैः
सकलाव्याप्तामनवःसप्तकोटयः अतस्तद्दोषशांत्यर्थंसंस्कारंसाधकश्चरेत ९८ भूर्जपत्रेलि
खेत्सम्यक्त्रिकोणंरोचनादिभिः वारुणंकोणमारभ्यसप्तधाविभजेत्समं ९९ एवमीशा
ग्निकोणाभ्यांजायंतेनत्रयोनयः नववेदमितास्तत्रविलिखेन्मातृकाक्रमात १००॥ ५७ ॥

णाभ्यामध्येकृताभिः षट्षट्रेखाभिःसमाभिःसमाभिः मध्येनववेदमिताएकोनपंचाशत्त्रिकोणः
कोष्टाजायंते तत्रेशानादिपश्चिमकोणांतमातृकालिखित्वावाग्देवींसंपूज्यततएकेकंमंत्राणंसमु
द्धरेत ततःसंमार्ज्यपत्रांतरेलिखेदित्यर्थः एतज्जननं ९९ १०० ॥ ५९ ॥ ५९ ॥

तरं २४ दीपनमाह जपइति हंसमंत्रेणपुटितस्यमंत्रस्यसहस्रजपोदीपनं हंसः रामायनमः हंसइति १०२
२१५ बोधनमाह नभइति नभोहः वह्नीरः इंदुर्बिंदुः तैर्युतः अर्घ १ ह्रः एतेनहूं एतत्संपुटितस्यमनोपं
चसहस्रंजहस्रंजपोबोधनंहूंरामायनमः हूमिति ३ फट्रामायनमः फडितिसहस्रंजपस्ताडनं

अकारादिहकारांतानाम्नादिवर्णावधिः देवींतत्रसमावाह्यपूजयेच्चंदनादिभिः १०१
ततः समुधरेन्मंत्रंजननंतदुदीरितं जपोहंसपुटस्यास्यसहस्रंदीपनंस्मृतं २ नभोवह्नी
इयुक्ताघीसंपूज्यस्यमनोर्जयः सहस्रपंचकमिनोबोधनंतस्मृतंबुधैः ३ सहस्रंतुजपेदस्त्र
पुटितंताडनंतुतत् वाकहंसनारैर्जप्तेनसहस्रंपाथसामनुं ४ अभिषिंचेत्तवागाद्यैरभिषे
कोयमीरितः हरिर्वह्न्यान्वितस्तारीवषडंतोध्रुवादिकः ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥

राम

४ अभिषेकमाह वागिति ऐंहः सः ॐइतिमंत्रेणसहस्राभिर्मंत्रितेजलेस्तेनैवमंत्रेणताडपत्रोप
रिलिखितेमंत्रेअभिषेचनमभिषेकः ४ विमलीकरणमाह हरिरिति हरिस्तकारः वह्न्यान्वितः
तारीप्रणवयुतः त्रों ध्रुवादिकः ॐमाद्यः ॐत्रोंवषट् रामायनमः वषट्त्रोंॐमितिसहस्रजपोविमली २१५

जीवनमाह स्वधेति स्वधावषट्रामायनमः वषट्स्वधेतिसहस्रजपोजीवनं ६ तर्पणमाह क्षीरेति
दुग्धघृतोदकैस्त्रेनैवमंत्रेणतास्मिन्नेवम्रानतर्पयेदितितर्पणं गोपनमाह जपेदिति ह्रींपुटस्यस
हस्रंजपोगोदापनं ७ बालायान्तृतीयंसौः गगनंहः तदाद्येनह्सौः इतिबीजेनसंपुटस्यसहस्र

सहस्रंतत्पुटंजप्यादिमलीकरणेमनुं स्वधावषट्पुटंजप्यासहस्रंजीवनेमनुं ६ क्षीरा
ज्यपुतपाथोभिस्तर्पयेजर्पणेमनुं जपेन्मायापुटंमंत्रंसहस्रंगोपनंहितत् ७ बालाना
तीयबीजेनगगनाद्येनसंपुटं सहस्रंप्रजपेन्मंत्रंमेनराप्यायनंमतं ८ संस्कारदशकं
प्रोक्तंमनुनांदोषनाशनं सिद्धिप्रदाःकलियुगेमंत्रास्तान्प्रवदाम्यतः ९ अर्णएकाक्षरोनु
ष्टुप्त्रिविधोनरकेसरी एकाक्षरोर्जुनोनुष्टुप्द्विविधस्तुरगाननः १० ॥ ७ ॥

जपआप्यायनं एकवर्णेनसंपुटत्वमादावंतेचोच्चारणमेवएकस्यविलोमत्वागजेतः ८ ९ सिद्धमं
त्रानाह त्र्यर्णइति त्रिअर्णःत्रिविधः नरकेसरीनृसिंहः एकाक्षरोनुष्टुप्लक्षणे द्विविधोहय
ग्रीवः १० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

तरं॰ २४ चिंतामणिः क्षमरयोंइति क्ष्म्रौमेतत्कूटं ११ १२ विप्रक्षत्रविड्गोदेयान्मंत्रानाह अघोरइति॥

२१६

216

चिंतामणिः क्षेत्रपालो भैरवोयक्षनायकः गोपालोगजवक्त्रश्चवरुकायक्षिणीतथा ११
मातंगीसुंदरीश्यामातारा कर्णपिशाचिका शबर्येकाजटावामाकालीनीलसरस्वती १२
त्रिपुराकालरात्रिश्चकलाविष्णुप्रसादमे अघोरोदक्षिणामूर्तिरुमामाहेश्वरोमनुः १३
हयग्रीवोवराहश्चलक्ष्मीनारायणस्तथा प्रणवाद्याश्चतुर्वर्णाविङ्क्रेमंत्रास्तथारवेः १४
प्रणवाद्योगणपतेर्हरिद्रागणनायकः सौरोष्टाक्षरमंत्रश्चतथारामषडक्षरः १५ मं
त्रराजोध्रुवादिश्चप्रणवोवैदिकोमनुः वर्णत्रयायदातव्यानान्यवर्णेकदाचनः॥
॥ १६॥ सुदर्शनः पाशुपतःमाग्नेयास्त्रंनृकेसरी वर्णद्वयायदातव्यानान्यवर्णे
कदाचन १७॥ ॥ श्रीरामजीः॥ ॥श्रीरामजी॥ ६७ ॥

राम

२ हु हॉ

२१६

उमामाहेश्वरः ॐह्रींह्रौंनमः शिवायेति १३ १५ मंत्रराजोनारसिंहः १६ विप्रक्षत्रेयानाहसुदर्श

वर्णचतुष्टयदेयान्मंत्रानाह छिन्नमस्तेति १८ १९ २० बीजेषुविधिमाह मायामिति मायाकाम
श्रीवाग्बीजानिमुखजन्मनेविप्राय कामश्रीवाचोबाहुजेभ्यः ऊरुजेभ्यःविड्भ्यः श्रियंगिरंश्रीवा

छिन्नमस्ताचमातंगीत्रिपुराकालिकाशिवः लघुश्यामाकालरात्रिर्गोपालोजानकी
पतिः १८ उग्रताराभैरवश्चदेयावर्णचतुष्टये मंगीदृशांविशेषेणमंत्राएतेसुसि
द्धिदाः १९ ब्राह्मणाःक्षत्रियावैश्याः शूद्रानार्योधिकारिणः श्रद्धावंतोदेवगुरुद्विजपूजा
सुसर्वदा २० मायांकामांश्रियंवाचंप्रदद्यान्मुखजन्मने मायामृतेबाहुजेभ्यऊरुजेभ्यः
श्रियंगिरं २१ वाणीबीजंतुशूद्रेभ्योन्येभ्योवर्मवषट्नमः सर्वसाधारणमथहोमद्रव्य
मुदीर्यते २२ फलेर्हुतैःसुखावाप्तिः पालाशैरिष्टसिद्धयः हयमारैःस्त्रियोवश्यागद्
व्यारोगसंक्षयः २३ दूर्वयायुर्विवृद्धिःस्याद्गुडेननरवश्यता बिल्वपत्रैःघृतैःपद्मैपाटि
लैश्चंपकैःश्रियः २४ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

चो २१ वाचंशूद्राया अन्येभ्यःप्रतिलोमानुलोमजेभ्योवमादिः २२ हयमारैःकणवीरैः २३।२४

तरं॰ २४

२१७

जातिभिर्जातीपुष्पैः होमेन वाचो वाक्सिद्धिः प्लक्षादिजातेन एधसा समिद्भिः २५ किंशुकादि
भिर्हुतैः क्रमाद्विप्रादयो वश्याः कृतमालो राजवृक्षः २६ गंधवस्तुभिः कर्पूरादिभिः २७ काला

सिद्धार्थैर्मल्लिकाभिश्च कीर्तयो जातिभिर्गिरः व्रीहिभिश्च यवैः प्लक्षोदुंबराश्वत्थजे
धसा २५ तिलैस्त्रिमधुरैरिष्टाः संपदः स्युर्नृणां हुतैः किंशुकैः काममदैश्च कृत
मालैश्च पाटलैः २६ विप्रादयः क्रमाद्वश्याः सौभाग्यं गंधवस्तुभिः कोद्रवैर्व्याधियोरी
णामुन्मत्तं विभीतकैः २७ कपालैः साध्वसो सतिमर्षिस्तैः पानुमुकला समिद्भि
र्गल्मिनेर्नाशो रिपूणामचिराद्भवेत् २८ किंभूरीणा दहाती ष्टदेवना समुपासिता पु
रश्चरणरा कास्मिन्कृते जन्मांतरार्पितः २९ मंत्रो यदि न सिद्ध्येत न दानं पुनराचरेत्॥
यद्वा समुद्रगामिन्यां नद्यामिंदुरविग्रहे ३० ॥ ॥ ॥

पैर्मयूरपिच्छैस्तेषामरीणां भयोसन्तिः २८ जन्मांतरोपार्जितपापबाहुल्यादिकपुरश्चरणेकृ
तेपरीष्टासिद्धिर्नभवेत्तर्हिपुनः पुरश्चरणं कुर्यात् २९ संक्षेपपुरश्चरणप्रकारमाह यद्वेति समु

तरं॰ शारदातिलकं ११
राम
२१७

विप्रान्संभोज्यहोमसमानसंख्यानेवेत्यर्थः तद्दशांशानस्युभयत्रापिसंबंधात तद्दशांशातो
जपदशांशेनजुहुयात् विप्रान्संभोज्यसिद्धिमाप्नुयादितिसंबंधः ३१ १३२ इतिश्रीमंत्र·

स्यदशांशोक्षांतमाजप्यजुहुयात्तद्दशांशतः विप्रान्संभोज्यनानान्नैर्मंत्राणांसि
द्धिमाप्नुयात् ३१ शाब्दज्ञपपरस्यापिसिद्ध्यंतिमनवोचिरात १३२ इतिश्रीमन्म
हीधरविरचितेमंत्रमहोदधौमंत्रशोधनंनामचतुर्विंशस्तरंगः २४ कर्म्माणिव
क्ष्योवक्ष्येसिद्धिदानिप्रयोगतः शांतिर्वश्यंस्तंभनंचद्वेषउच्चाटमारणे १ उक्ता
नीमानिकर्माणिशांतिरोगादि २ नाशनं वश्यंवचनकारित्वंस्तंभोवृत्तिनिरो
धनं २ द्वेषोप्रीतिःप्रीतिमतोरुच्चाटःस्थानतश्च्युतिः मारणंप्राणहरणंइतिषु
ट्कर्मलक्षणं ३ ॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ॥

नौ· मंत्रशोधनंनामचतुर्विंशस्तरंगः २४ ध षट्कर्माणिवक्तुमुपक्रमते कर्म्मा
णीति शांतिरिति १ लक्षणमाह शांतिरोगादिनाशनमिति २ ३॥ ६२ ॥

तरं॰ २५

२९८

218

देवताएकोनविंशतिपदार्थान्प्रतिकर्मभिन्नान् यथास्वंज्ञात्वाषट्कर्माणिकुर्यादित्याह॥
देवतावर्णेत्यादिना ४५ उद्देशक्रमेणात्रादौदेवताआह रतिरितिशांत्यादिकर्मभिः
क्रमात्द्व्यादिपूज्यादेवतावर्णानाह सितेति रतिःसिता वाणीअरुणाइत्यादि ६ स्व

देवतादेवतावर्णान्ऋतुदिगदिवसासनं विन्यासामंडलंमुद्राक्षरंभूतोदयःस्म
तः ४ मालाग्निर्लेपनद्रव्यंकुंडंस्त्रुक्स्त्रुवलेखिनी षट्कर्माणिप्रयुंजीतज्ञा
त्वैतानियथातथं ५ रतिर्वाणीरमाज्येष्ठादुर्गाकालीचदेवताः सितारुणाहरिद्रा
भमिश्रश्यामलधूसराः ६ प्रपूजयेत्ताःकर्मादौस्ववर्णैःकुसुमैःक्रमात् ऋतुषट्कं
वसंताद्यमहोरात्रंभवेत्क्रमात् ७ एकैकस्यऋतोर्मानंघटिकादशकंमतं हेमं
तंचवसंताख्यंग्रीष्मंप्रावृट्शरत्तथा ८ शारदंकर्मणांषट्केयोजयेत्क्रमतःसुधीः
शिवसोमेंद्रनिरृतिपवनाग्निदिशःक्रमात् ९ ॥ ५० ॥ ५० ॥

वर्णैःसितादिवर्णैःऋतुनाह ऋतुषट्कमिति शांतौवसंतादीन्युंजीतप्रत्यहंस्र्येदियात्
नाडिदशकंवसंतः नदग्निमनाडीदशकंशिशिरइत्यादि दिशाआह शिवेति शिवदिगैशानी

राम

२९८

द्विसानाह शुक्लपक्षइति १० ११ १२ तदंतगाशुक्लप्रतिपत् १४ आसनान्याह पद्म
मिति पद्मस्वस्तिकउक्तो विकटलक्षणंयथा कृत्वोत्कटासनंपूर्वंसमपादद्वयंततः
अंतजानुकरद्वंद्वंकुकुटासनमीरितमितिऊर्वोःपादौक्रमान्न्यस्येज्जान्वोःप्रत्युङ्मुखौ

तत्तत्कर्माणिकुर्वीतजपंमन्त्रविद्दिशामुखः शुक्लपक्षेद्वितीयाचसप्तमीपंचमी
तथा १० तृतीयाबुधजीवाभ्यांयुताशांतिविधौमता चतुर्थीनवमीषष्ठीत्रयोद
शीतिथयस्तथा ११ जीवसोमसुताश्चैतावशीकरणकर्मणि एकादशीचनव
मीदशमीचाष्टमीतथा १२ शनैश्चरसितोपेताप्रोक्ताविद्वेषणेशुभा कृष्णेच
तुर्दशीषष्ठ्यौभानुसूनुयुतेयदि १३ उच्चाटनाख्यंकर्मात्रकर्तव्यंफलसिद्धये॥
भूताष्टम्यौकृष्णगतेअमावास्यातदंतगा १४ भानुमंदकुजोपेताश्चैभमारण
योः शुभा पद्मस्वस्तिकविकटकुकुटवज्रभद्रके १५ ॥ ६९ ॥

गुली करोनिदध्यादाख्यातंवज्रासनमनुत्तममिति सीवन्याःपार्श्वयोर्न्यस्येत्गुल्फयुगं
सुनिश्चलं वृषणाधःपादपार्ष्णीपाणिभ्यांपरिबंधयेत् भद्रासनंसमुद्दिष्टंयोगिभिःपूजितंप

रु॰ १८

तरं॰ २५ शरीरासनमुक्तोपवेशनार्थमासनमाह गोखड्गेति फेरुः शृगालः गवादीनां कृत्तोचर्म्मत्युपविश्यस्त्र
२१९ स्यादिविधेयः १६ १७ विन्यासानाह ग्रंथनमिति १८ ग्रंथनलक्षणमाह एकइति १९ विदर्भ

शांत्यादिषुप्रकुर्वीतक्रमादासनमुत्तमं गोखड्गगजफेरूणांमेषीमहिषयोस्तथा १६ कृत्तोनि
विश्यकुर्वीतत्तपं शांत्यादिकर्मसु आसनान्येवमुक्तीर्यविन्यासः प्रोच्यतेधुना १७ ग्रंथ
नंचविदर्भाख्यः संपुटोरोधनंतथा योगः पल्लवइत्येषट् विन्यासाः कर्मसुस्मृता १८ प्र
सेकमेषांषण्णांतुलक्षणंप्रणिगद्यते एकोमंत्रस्यवर्णाः स्यात्ततोनामाक्षरंपुनः १९ मंत्र
र्णोनामवर्णश्चेत्येवंग्रंथनमीरितं आदौमंत्राक्षरद्वंद्वमेकंनामाक्षरंततः २० एवंपुनः
पुनः प्रोक्तोविदर्भोमंत्रवित्तमैः मंत्रमादौसमुच्चार्यततोनामाखिलंपठेत् २१ ॥
॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥श्रीरामजीः॥ ७ ॥ राम

लक्षणमाह आदाविति ग्रंथग्रंथनविदर्भयोर्मंत्रनामलेखनेऽन्यतरसमाप्तौपुनर्लेखन २० २१९
संपुटलक्षणमाह मंत्रमिति २१ ॥ ॥ ॥ ॥

219

धनमाह आदीति २२ योगमाह नामेति पल्लवमाह मंत्रांतइति मंडलमाह अर्द्धचंद्रेति २३ २४
नद्वृत्तं बिंदुषट्कांकितं वायुमंडलं उच्चाटनेयुक्तममिति २५ मुद्रामाह सरोरुहमिति सरोरुहंप
द्ममुद्रासायथा करौद्वौसमुखौकृत्वासंहतावुन्नतोपुनः अंगुलीः प्रसृतामध्येगुष्टोपद्मस्यमु

अंतेव्युत्क्रममतोमंत्रमेषसंपुटईरितः आदिमध्यावसानेषुनाम्नोमंत्रस्करोधनं २२
नामांतेतुमनुर्योगोमंत्रांतेनामपल्लवः अर्द्धचंद्रनिभंपार्श्वद्वयेपद्मद्वयांकितं २३ ज
लस्यमंडलंप्रोक्तंप्रशस्तंशांतिकर्मणि त्रिकोणंस्वस्तिकोपेतंवस्येवह्नेस्तुमंडलं २
४ चतुरस्रंवज्रयुक्तंस्तंभेभूमंडलंस्मृतं वृत्तंद्विवस्त्रद्विद्वेषेबिंदुषट्कांकितंतुनत २५
॥वायुमंडलमुच्चाटेमारणेवह्निमंडलः॥

द्रिकेति पाशमुद्रायथा तर्जनीमध्यमेवामेऊर्ध्वमुख्योविधायच दक्षिणेहेअधोमुखेसंमु
खेतुपरस्परं पाशमुद्राभवेदेषामिथःसंपीडनेतयोरिति॥ ६७ ॥ ६७ ॥ ६७ ॥

तरं० २५

२२०

गदामुद्रा यथा अन्योन्याभिमुखौ कृत्वा हस्तौ तु ग्रथितावुभौ अंगुल्यौ मध्यमे तद्वत्संयुते सुप्रसारि
ते गदामुद्रेयमुदिता दर्शिता विघ्नहारिणीति मुशलमुद्रा उक्ता कुलिशं वज्रमुद्रा सा यथा क
निष्ठांगुष्ठयुग्मुद्रा त्रिकोणा त्वग्रानेर्मतेति अग्रानेः वज्रस्य कनिष्ठांगुष्ठयोगाग्रस्य पुरःप्रसार
णात्त्रिकोणाग्रस्येत्यर्थः असिखड्गमुद्रा यथा ऊर्ध्वस्य वामहस्तस्य तर्जन्याद्यंगुलित्रयं प्रसार्यसो

सरोरुहं पाशगदे मुशलं कुलिशं त्वसि २६ पञ्चमुद्राः कर्मषट्के सुरयोहोमे निगद्यते मृ
गीहंसी सूकरीति होममुद्रा त्रयं स्मृता २७ मध्यमानामिकांगुष्ठयोगे मुद्रा मृगी मता
हंसी कनिष्ठाहीनानां सर्वासां योजने मता २८ सूकरी करसंकोचे मुद्रालक्षणमीरितं॥
शांतौ वश्ये मृगी हंसी स्तंभनादिषु सूकरी २९ चंद्रतोयधराकाशपवनानलवर्णकाः ष
ट्सु कर्मसु यन्त्रस्थबीजान्युक्तानि सूरिभिः ३०॥ ॥ ॥

जयेदन्ये मीथोंगुष्ठकनिष्ठके खड्गमुद्रेयमुदिता सर्वशत्रुनिकृंतनीति २६ होममुद्रा आह॥
मृगीति २७ तासां लक्षणमाह मध्यमेति २८ ९ वर्णानाह चंद्रेति शांतौ चंद्रवर्णायंत्रे जी
वलेनलेख्याः वशीकरणादौ जलादिवर्णाः ३०॥ ७ ॥ श्रीरामचंद्राय नमः॥ ७ ॥

राम

२२०

२२०

चंद्रवर्णानाह स्वराइति षोडशस्वराः सठएतेअष्टाक्षराचंद्रवर्णाः पंच भूतवर्णास्तु पूर्वोक्तिनरंगेस्वकुला
न्यकुलभेदेउक्ताः तत्रयद्यपिचंद्रवर्णाअपिसंति तथापिवश्यादौतोयादिवर्णलिखनेचंद्रवर्णरहि

स्वराःसटौचंद्रवर्णाभूतवर्णाउदीरिताः चंद्राणहीनास्तेग्राह्यावशीकृत्यादिकर्मसु ३१ ॥
केचित्सबलहान्यरमाहुश्चंद्रादिवर्णकान् शांत्यादिकर्मसुज्ञेयाजातयःषडमूःक्रमात् ३२
नमःस्वाहास्वधावौषट्हुंफडमंत्रविन्नमैः नासापुटद्वयाधस्ताद्यदाप्राणगतिर्भवेत् ३३
तोयोदयस्तदाज्ञेयःशांतिकर्माणिसिद्धिदः पुटोपरिष्टाद्गमनप्राणेस्यात्सावक्रोदयः ३४
तदाकर्मद्वयेसिद्धिर्मारणेचवशीकृतौ नासारंध्राश्रितगतौप्राणेस्तंभेधरोदयः ३५

तानाभेवजलादिवर्णानांलेखनं ३१ केषांचिन्मतेसबलहपराक्रमाश्चंद्रतोयभूनभोनिलानलव
र्णाः ३२ ३४ उपरिप्राणगमनेअग्न्युदयः ३४ नासामध्यदंडाश्रितगमनेधरोदयः॥ ७॥
संस्तंभनेज्ञेयः ३५ ॥ ॥ ७ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ७ ॥

तरं: २५ नासाविवरमध्यगतेप्राणेतन्मध्येप्राणगतोव्योमोदयः तिर्यग्गतोप्राणेवायूदयः ३६ समिधश्चा

२२१ ह दूर्वयाइति दाडिमेति वश्यार्थंहोमेऽजाघृताक्ताः दाडिमसमिधः स्तंभनेमेषीघृताक्ताराजवृक्षस

पुटमध्यगतोनास्मिन्द्वेषेव्योमोदयः शुभः प्राणेतिर्यग्गतोज्ञेयोउच्चाटेमारुतोदयः ३६

दूर्वायाः समिधः शांतौगोधृतेनसमन्विताः दाडिमप्रभवाहोमेवश्येजाघृतसंयुताः ३७

मेषीघृताक्तासमिधः स्तंभेराजतरूद्भवाः धत्तूरसमिधोद्वेषेतसीतैलेनसंयुताः ३८

चूतजाः कटुतैलाक्ताउच्चाटनविधौशुभाः कटुतैलयुताः त्रासमारणेखदिरोद्भवाः ३९

शंखजापद्मबीजोत्थानिंबारिष्टफलोद्भवा प्रेतदंतभवावाहरदोत्थाखरदंतजाः ४०

राम

मिधः ३७ ८ आम्रसमिधः ३९ मालामाह शंखजेति स्तंभनेनिंबफलजा अरिष्टःफेनिलः २२१

तफलजावामालाविधेयाउच्चाटनेवाहरदोत्था अश्वदंतोत्था ४० ॥ ५ ॥ ५ ॥

मालायांगणनप्रकारमाह मध्यमायामिति ज्येष्ठेनागुष्ठेनावर्तयेत्भ्रमयेत ४१ २ ३ मालाम णिसंख्यामाह अष्टोत्तरशतमिति तदर्धंचतुःपंचाशत तदर्द्धंसकंप्तविंशतिः एषात्रिधामाला

जपमालाक्रमात्ज्ञेयाःशांतिमुख्येषुकर्मसु मध्यमायांस्थितांमालांज्येष्ठेनावर्तयेत्सु धी ४१ शांतौवश्येतथापुष्टौभोगमोक्षार्थकेजपे अनामांगुष्टयोगेनजपेत्स्तंभनक र्मणि ४२ तर्जन्यंगुष्ठयोगेनद्वेषोच्चाटनयोर्जपे कनिष्ठांगुष्ठयोगेनमारणेप्रजपेत्सु धीः ४३ अष्टोत्तरशतंसंख्यातदर्द्धंचतदर्द्धकं मणीनांशुभकार्येस्यात्तिथिसंख्याभि चारके ४४ शांतिर्वश्यंलौकिकाग्नौस्तंभनेवटजेनले द्वेषःकलितरुसन्नेशेषेपित्र वनास्थिते ४५ ॥ ॥श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ॥

शुभकार्ये अभिचारेस्तंभनादौपंचदशमणियुक् ४४ कलितरुर्द्रवोबिभीतजाले शेषेउ च्चाटनमारणकर्मणिस्मशानवह्नौहोमः ४५ ॥ ॥श्रीरामजीः॥ ७ ॥

नरं॰ २५ वह्निप्रसंगात्काष्ठान्याह शुभइति शुभेशांतिपुष्ट्यादौकर्मणिबिल्वादिकाष्ठैरग्निंप्रज्वालयेत्
२२२ अशुभेस्तंभनादौविषवृक्षादिकाष्ठैः विषवृक्षःकोचिलाइतिप्रसिद्धः अक्षोबिभीतकः केम =

222

शुभेकर्मणिबिल्वार्कपालाशक्षीरवृक्षजैः अशुभेविषवृक्षाक्षनिंबधंतरकेसुलैः ४६
काष्ठैःप्रदीपयेदग्निंहोमकर्मणिमंत्रवित् वह्नेर्जिह्वांसुप्रभाख्यांशांतिकर्मणिपूजये
त् ४१ वश्यकार्येहिरक्ताख्यांस्तंभनेकनकाभिधां ४७ विद्वेषेगगनांजिह्वांमुच्चा
टेप्यतिरक्तकां कृष्णांतुमारणेचार्चेद्बहुरूपांतुसर्वतः ४८ भोज्यसंख्याविशेषा
पिज्ञेयःशांत्यादिकर्मसु शांतौवश्येभोजयेत्होमाद्विप्रान्दशांशतः ४९ उत्तमं
तद्भवेत्कर्मतत्तांशेनतुमध्यमं होमाच्छतांशतोविप्रभोजनंत्वधमंस्मृतं ५० ॥

शांत्यादिकर्मसुब्राह्मणभोजनसंख्यानिरूपणम् ४८ ५०

एम

तः श्लेष्मांतकः ४६ अग्निप्रसंगादेतत्कर्मविशेषेवह्निजिह्वापूजामाह वह्नेरिति कनकाभिधां
कनकंहिरण्यं ४७ ८ होमप्रसंगात् विप्रभोजनसंख्यामाह भोज्येइति शांतिवश्ययोर्होमाद्दशां

२२२

विप्ररूपमाह अतिम्पुद्ध इति ५२ ५३ उक्तविप्रभोजनेअभिचारोत्थमेनः पापंनश्यति तस्मा
दुत्तमाद्विजाभोज्याः ५४ लेखनद्रव्यमाह चंदनामिति रात्रिर्हरिद्रातासां लेखनद्रव्यं

मंत्रांतेद्विगुणितंविप्रभोजनंस्तंभनेस्मृतं त्रिगुणंद्वेषणोच्चाटेमारणेहोमसंमितं
५१ अतिम्पुद्धकुलोत्पन्नाः सांगवेदविदोमलाः सदाचाररताविप्रा भोज्याभोज्ये
र्मनोहरैः ५२ पूज्यास्तेदेवताबुध्यानमस्कार्यापुनः पुनः संतोष्यामधुरैर्वाक्यै
र्हिरण्यादिप्रदानतः ५३ अचिरात्स्तंभनेभीष्टंगृहीतायांतदाशिषि एनोभिचार
कर्मोत्थंनश्यंतिद्विजवाक्यतः ५४ चंदनंरोचनारात्रिर्गृहधूमाश्रिताभवः अंगारा
ष्टविषाणीतिज्ञात्यादौयंत्रलेखने ५५ पूर्वोक्तिलेखनंद्रव्यंगृह्णीयात्तदपिध्रुवं म
रीचंपीप्पलीशुंठीश्येनविष्टाचचित्रकः ५६ गेहधूमोन्मत्तरसौलवणंचविषाष्टकं
ग्रांतोवश्यालिखिद्भूर्जेस्तंभनेद्विपिचर्मणि ५७ ॥ ६८ ॥ ६७ ॥

अष्टविषाणियथा पूर्वोक्तंयंत्रतरंगोक्तंलेखनद्रव्यंतत्तत्कामनयाग्राह्यं अष्टविषाण्याह
मरीचमिति ५५ ५६ लेखनद्रव्यप्रसंगाल्लेखनाधारमाह ग्रांतावितिति ५७ ॥ ६७ ॥

तरं॰ २५ २२३

५८ कुंडान्याह शांतौवृत्तंकुंडंपाश्चिमायां पद्माकारंवश्यउत्तरे स्तंभनेचतुरस्रंपूर्वे द्वेषेत्रि कोणंनैऋत्यां उच्चाटनेषट्कोवायव्यां मारणेऽर्द्धचंद्राकारंदक्षिणेइत्यर्थः ५९ ६० ॥५॥

खरचर्मणिविद्वेषेउच्चाटेध्वजवाससि नरास्थिनिलिखेद्यंत्रंमारणेमंत्रवित्तमः ५८
येचाधाराःस्मृतायंत्रतरंगेतेपिसंमताः वृत्तंपद्मंचतुष्कोणंत्रिषट्कोणंदलंदुवृत्त
५९ तोयेन्द्रासोमशक्राणांयातुवायोर्यमस्यच आशासुक्रमतःकुंडंशांतिमुखेषु
कर्मसु ६० सौवर्णौयज्ञवृक्षोत्थौस्रुक्स्रुवौशांतिवश्ययोः स्तंभनादिषुकार्येषु
स्मृतौलोहमयौहितौ ६१ हेमजारूप्यजाताम्रसंभवालेखिनीशुभे वश्येद्वि
वेकुशसंज्ञाः स्तंभनेऽगस्त्यवृक्षजा ६२ राजवृक्षभवावास्याद्विद्वेषेतुकरंजजा रामे
बिभीतकाश्रितोच्चाटेमारणेतुपुमास्थिजा ६३ शुभेकर्मणिरम्याहेलाखिनीस्वयं
सुधीः रिक्ततिथौकुजदिनेविष्टौतामशुभेपुनः ६४॥ ५ ॥ ५ ॥

२२३

स्रुक्स्रुवावाह सौवर्णाविति ६१ लेखिनीमाह हेमजेति रामेशांतौ ६२ ६४ ॥

२२३

देवताद्येकोनविंशतिवस्तूनित्रांस्यादीनिरूप्यपुनरधिकंवस्तुप्रतिजानितेभक्ष्यमितिपरमान्नंप

भक्ष्यंचतर्पणद्रव्यंतत्पात्रमभिधीयते शांतौवश्येहविष्यान्नंस्तंभनेपरमान्नकं ६५ माष
मुद्गाश्चविद्वेषेगोधूमान्नंत्रानेस्थलात मसूरान्नंतथाकृष्णमाकृप्रजादुग्धोत्थयसं ६६ मारणे
प्रोदितंभक्ष्यंमंत्रिणांकर्मकुर्वतां शांतौवश्येहरिद्राक्तांजलंतर्पणईरितं ६७ मरीचाद्यंक
वोष्णंतस्तंभनेमारणेतथामेषरक्तान्वितंतोयंविद्वेषोच्चाटयोर्मतं ६८ स्वर्णपात्रंतर्पणे
स्यात्शांतौवश्येचकर्मणि स्तंभनेमृत्तिकापात्रंविद्वेषेखदिरोद्भवं ६९ लोहनिर्मितमु
च्चाटेकुक्कुटांडंचमारणे महासनेसमासीनःशांतौवश्येप्रतर्पयेत् ७० जानुभ्यामुत्थि
तःस्तंभेद्वेषादावेकपात्स्थितः षट्कर्मणांविधिःप्रोक्तएवंमंत्रज्ञतुष्टये ७१ सम्यक्कृ
त्वान्यासजालमात्मरक्षांविधायच कार्यंकर्मप्रकर्तव्यमन्यथाभिभवोभवेत् ७२ ॥

यसं ६ ५ स्थलातभंगोउच्चाटने ६६ ७२ ॥ ॥ ॥

तरं॰ २५
२२४

एवंकाम्यकर्मनिरूप्यतत्रासक्तिंवारयति शुभंवेति ७३ एवंचेत्किमेवमित्युक्तंतदित्यत्राह विष
येति पूर्वाचार्योक्तित्वादुक्तं तदत्युत्पत्याहितंनभवति ७४ तत्रहेतुमाह काम्येति ७५ ७६ निष्का
मभजनेफलमाह वेदेति कर्मोपासनबोधनं कर्मकांडं ज्योतिष्टोमेनस्वर्गकामोयजेतेत्यादि उपा

२२५

शुभंवाप्यशुभंवापिकाम्यंकर्मकरोतियः तस्यारित्वंभजेन्मंत्रोनतस्मात्तत्परोभवेत् ७३
विषयासक्तचित्तानांसंतोपायप्रकाशितं पूर्वाचार्योदितंकाम्यंकर्मनैतद्धितावहं ७४
काम्यकर्मप्रसक्तानांनानावत्मात्तंभवेत्फलं निष्कामंभजनादेवमखिलाभीष्टसिद्धयः ७५
प्रतिमंत्रंसमुदितायेप्रयोगासुखाप्तये तदासक्तिंविहायैवनिःकामोदेवतांभजेत् ७६
वेदेकांडत्रयोप्रोक्तंकर्मोपासनबोधनं साधनंकांडयुग्मोक्तंतृतीयेसाध्यमीरितं ७७

राम

सनकांडं सूर्योब्रह्मेत्युपासीत योहैवेज्येष्ठंचश्रेष्ठंचवेदेत्यादि इदंकांडद्वयंसाधनंज्ञानस्य तृती
यज्ञानकांडं अयमात्माब्रह्मेत्यादि तत्साध्यंफलभूतं तस्मात्तज्ज्ञानप्राप्तयेप्रयतितव्यमित्यर्थः

२२४

तत्रोपायमाह तस्मादितिनिःकामंवेदोक्ताचरणेदेवतोपासनेचांतःकरणशुद्धिःततोज्ञानप्राप्तिरि
त्यर्थः ७८ ज्ञानस्वरूपमाह कार्येति कार्याणिइंद्रियाणिकारणानिभूतानितत्संघातःशरीरंतच्चा
लकश्चेतनोजीवःवस्तुतोब्रह्मैवेतिसाक्षात्कारोज्ञानं तत्त्वमसिश्वेतकेतो अहंब्रह्मास्मीत्यादिश्रु

तस्माद्वेदोदितंकुर्यादुपासीतचदेवता शुद्धांतःकरणस्तेनलभतेज्ञानमुत्तमं ७८ कार्य
कारणसंघातप्रविष्टश्चेतनात्मकः जीवोब्रह्मैवसंपूर्णमितिज्ञात्वाविमुच्यते ७९ मनु
ष्यदेहंसंप्राप्यउपासीतश्चदेवताः यत्नोमुच्येतसंसारान्महापापयुतोहिसः ८०
आत्माज्ञानाक्षयेतस्माद्यतितव्यंनरोत्तमैः कर्मभिर्देवसेवाभिःकामाद्यरिगणक्षयात् ८१

तेः ७९ ज्ञानायाप्रयतमानंनिंदति मनुष्येति ८० फलितमाह आत्मज्ञानेति कामक्रोधलोभा
श्रयः तेषांक्षयंकृत्वाकृतैःकर्मभिः वैदिकैःदेवतोपासिता श्वाभितःकरणशुद्धिद्वाराज्ञाना
प्तिरित्यर्थः ८१ ॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ॥

त॰ २५

२२५

देवतोपास्तिंकुर्वताभविष्यद्विचार्यप्रवर्तितव्यमित्याहचिकीर्षिति ८२ तमंतरेणतंगुरुंविनाशु

भाशुभंस्वप्नंस्वयमेवविचारयेत ८७ तत्रशुभस्वप्नानाह लिंगमिति ८८ शिखीति मयू

चिकीर्षुर्देवतोपास्तिमादौभाविविचारयेत स्नानसंध्यादिकंकृत्वास्मृत्वाहरिपदांबुजं

८२ शतकृत्वाशय्यायांप्रार्थयेतवृषभध्वजं ॐभगवन्देवदेवेशशूलभृद्वृषवाहन

८३ इष्टानिष्टेसमाचक्ष्वममसुप्तस्यशाश्वत नमोजायत्रिनेत्रायपिंगलायमहात्मने

८४ वामायविश्वरूपायस्वप्नाधिपतयेनमस्स्वप्नेकथयमेतत्त्वंसर्वकार्येष्वशेषतः ८५

क्रियासिद्धिंविधास्यामित्वत्प्रसादान्महेश्वरं एभिर्मंत्रैःशिवंप्रार्थ्यकुर्यान्निद्रांनिराकु

लं ८६ स्वप्नदृष्टंनिशिप्रातर्गुरवेविनिवेदयेत तमंतरेणमंत्रज्ञःस्वयंस्वप्नंविचारयेत

एम

८७ लिंगंचंद्रार्कयोर्बिंबंभारतीजाह्नवीगुरुः रत्नाब्धितरणंयुद्धेमथोनलसमर्चनं ८८

शिखीहंसरथांगाद्यैरथेस्थानंचमोहनं आरोहणंसारसस्यधराला भश्चनिम्नगाः ८९

२२५

रयुक्तेहंसयुक्तेचक्रयुक्तेवारथेस्थितिः मोहनंसुरतं निम्नगादीनामारोहणं ८९ ॥ ५२ ॥

राज्याभिषेकोराज्याप्तिः गवादीनादर्शनमेवशुभं ९२ एतानिलिंगादिदर्पणानानिशुभानि ९३ अशु

प्रासादः स्यंदनः पद्मंछत्रंकन्याद्रुमः फली नागोदीपोहयः पुष्पंवृषभोब्धिश्चपर्वतः ९०
सुरालयंग्रहास्ताराणारीसूर्योदयोप्सराः हर्म्यशैलविमानानामारोहोगगनेगमः ९१ मद्य
मांसादनंविष्टालेपोरुधिरसेवनं दध्योदनादनंराज्याभिषेकोगोद्विजध्वजाः ९२ सिंहःसिं
हासनंशंखोवादित्रंरोचनादधि चंदनंदर्पणंश्वेपांखप्रेसंस्पर्शनंशुभं ९३ तैलाभ्यक्तकृष्ण
वर्णोनि ग्रोनागर्त्तवायसौ शुष्कंकंटकिवृक्षश्चचंडालोदीर्घकंदरः ९४ प्रासादस्तलहीन
श्चनेतेस्वप्नेशुभावहाः शांतिंकुर्वीतदुःस्वप्नेजपेन्मंत्रमनन्यधीः ९५ अष्टात्रिंकंजपंतस्यकुर्व
तोविघ्नसंभवः विघ्नसंघमनाद्दत्स्यपदाजपपरोभवेत् ९६॥ ॥ ॥

भस्वप्नानाह तैलेति तैलाभ्यक्तोनापुरुषः तदादिनादर्शनंअशुभं ९४ ९५ ९६

॥ ॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ श्रीरामजीः॥ ॥

नरं· २५
२२६
226

मंत्रसिद्धिलक्षणमाह मनप्रसादइति ९७ ९८ ९९ १०० आत्मसाक्षात्कारपर्यंतंमंत्रोपा निरिसा

सिद्धोविश्वस्तचित्तः संस्तुरीयेक्ष्मासिद्धिभाक् मनःप्रसादःसंतोषःश्रवणंदुंदुभिध्वनेः ९७
गीतस्यतलतालस्यगंधर्वाणांसमीक्षणं स्वतेजसःसूर्यसाम्येक्षणंनिद्राक्षुधाजयः ९८
रम्यतारोग्यगांभीर्यमभावक्रोधलोभयोः एवमादीनिचिह्नानियदापश्यतिमंत्रवित् ९९
सिद्धिंमंत्रस्यजानीयाद्देवतायाःप्रसन्नतां ततोजपेधिकंयत्नंप्रकुर्यात्ज्ञानलब्धये १००
लब्धज्ञानः कृतार्थःस्यात्संसारात्परिमुच्यते ज्ञात्वात्मानंपरंब्रह्मवेदांतैःप्रतिपादितं १०१

राम

ह लब्धज्ञानइति अहंब्रह्मेतिसाक्षात्कारोज्ञानमित्यर्थः १०१ ॥ ५९ ॥ ५९ ॥

२२६

ग्रंथसमाप्तौमंगलमाचरति तंवंदेइति अनेनैवनादेवतारूपेणजनैःसेव्यतइत्यर्थः योयोयांयांत
नुंभक्तःश्रद्धयार्चितुमिच्छति तस्यातस्याचलांश्रद्धांतामेवविदधाम्यहं सतयाश्रद्धयायुक्तस्तस्या
राधनमीहते लभतेततःकामानमयैवविहितानहितान इतिभगवद्वचनात २ ग्रंथकर

तंवंदेपरमानंदंसर्वव्यापिनमीश्वरं योनानादेवतारूपोनृणामिष्टंप्रयच्छति २ विलोकना
नातंत्राणिप्रार्थितोद्विजसत्तमैः स्वमतेरनुसारेणाकार्षंमंत्रमहोदधिं ३ बाणनेत्रमितास्त
स्मिंस्तरंगाःसंतिनिर्मिताः तत्रानुक्रमणींवक्ष्येमंत्राणांसुखबुद्धये ४ भूतशुद्धिस्तथाप्रा
णप्रतिष्ठान्यसनंलिपेः पुरश्चर्याहोमविधिस्तर्पणाद्यादवीरितं ५ द्वितीयोर्मौगणेश
स्यमंत्राःसम्यक्मीरिताः कालीकालीभिधानानासुमुखीतितृतीयके ६॥ ७॥

णोहेतुमाह विलोक्येति ब्राह्मणप्रार्थनमेवहेतुः ३ बाणनेत्रमितापंचविंशतिः ४ अनुक्र
ममाह भूतशुद्धिरिति लिपेःमातृकायाः न्यसनंन्यास॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

तं॰ २५ २२७

सः आद्येप्रथमतरंगेणनद्दीरितं ५ द्वितीयोमौ द्वितीयतरंगेगणेशमंत्राः काल्यादितृतीये ६ षे
ष्ठे ७ बंधनहारिणीतिबंदीविशेषणं छिन्नमस्तापष्टे ८ वाराहीवार्तालीदयक्षण्यादिकथन

२२७

तारातुरीयेसंप्रोक्तानारभेदास्तुपंचमे षष्ठेतरंगेगदिताछिन्नमस्ताशबर्यपि ७ स्वय
वरामधुमतीप्रमदाचप्रमोदया बंदीबंधनहारीतिसप्तमेवट्यक्षिणी ८ तस्याभेदाश्चवा
राहीज्येष्ठाकर्णपिशाचिनी स्वप्नेश्वरीचमातंगीबालेशीमदनेश्वरी ९ अष्टमेविस्त
राप्रोक्ताबालाबालाभिदाअपि नवमेतन्नपूर्णोक्तातद्भेदामोहनादिजा १० ज्येष्ठल
क्ष्मीरलमंत्रउक्ताप्रत्यंगिरारिहा दशमेबगलावक्त्रावाराहीहितयंतथा ११॥ ६९॥

राम

मेत्र्यंतंसप्तमे ९ मोहनादिजामोहनगौरी १० अरिहाशत्रुनाशकः षोडशार्णः बगला
वक्त्राबगलामुखी ११॥ ॥श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥ ६९ ॥

२२७

नदावृत्तिः श्रीविघ्यागमावर्णपूजा १२ मुनिः वेदव्यासः १३ १४ चरणायुधः कुक्कुटमं

श्रीविधेकादशेप्रोक्ताद्वादशेतुतदावृत्तिः त्रयोदशेतुहनुमानविस्तरात्प्रतिमादितः।
१२ चतुर्दशेनारसिंहोगोपालोगरुडोपिच अथपंचदशेसूर्यभौमोजीवःसितोमुनिः
१३ षोडशेसोमहामृत्युंजयोरुद्रोधनेश्वरः जाह्नवीमणिकर्णीतिप्रोक्तःसप्तदशेऽ
र्जुनः १४ अष्टादशेकालरात्रिश्चंडिकायानवाक्षरः एकोनविंशेचरणायुधःअ
स्त्रसमन्वितः १५ पार्थिवाख्यनकीनाशाविचित्रगुप्तासुरीविधिः विंशेतरंगेयंत्रा
णिस्वर्णाकर्षणभैरवः १६ स्नानादिरंतर्यागांतएकविंशेर्चनेविधिः द्वा
विंशेर्घसमारभ्यपूजनंतद्भिदाअपि १७ त्रयोविंशेतुदमनेःपवित्रेश्चसमर्च
नं चतुर्विंशेचक्रभेदैर्मंत्राणांपरिशोधनं १८॥ ६५ ॥ ६५ ॥

नः १५ कीनाशोयमः १६ मद्भिदाः पूजाभेदाः १७ १८॥ श्रीरामजीः॥

तरं॰ २५
२२८

चरंमेविंशेतरंगेत्रांस्यादिकर्मषट्कमनुक्रमाणिकाचेति १९ २० स्ववंशमाह अ

तरंगेचरमेप्रोक्तंकर्मषट्कमनुक्रमः एवंमंत्रोदधावस्मिनपंचविंशतिरूर्मयः १९
विशोधनीयाविद्वद्भिः क्षंतव्यंसाहसंमम चापलंनिजबालानांक्षमतेजनकोः
यथा २० अहिछत्रेद्विजछत्रवत्सगोत्रसमुद्भवः आसीत्कलाकरोनामविद्या
नख्यातोधरातले २१ तत्रनूजोरामभक्तः कंभट्टाभिधोभवत् महीधरस्त
दुसन्नः संसारासारतांविदन् २२ निजदेशंपरित्यज्यगतोवाराणसींपुरीं सेवमा
नोनरहरिंतत्रग्रंथमिमंव्यधात् २३ कल्याणाभिधपुत्रेणतथान्यैर्द्विजसत्त
मैः अनेकानागमग्रंथानविलोकितुमुनीश्वरः २४॥ ५ ॥ ५ ॥

एम

२२८

हिछत्रेति २१ २२ २३४ २५॥ श्रीरामचंद्रायनमः॥ ॥

२५ ग्रंथांतेआशिषमाह अविछिन्नेति श्लोकत्रयेणदेवतांप्रार्थयेत २६ २७ नरसिं
हइति नरसिंहोनरसिंहोमेमुदेहर्षायास्तु देवानांचारेणसमूहेननुतनः २८ नृसिंहोमां

एकग्रंथगतंसर्वमंत्राणांसारमिप्सुभिः संप्रार्थितःस्वमत्यासोचक्रेमंत्रमहोदधि
२५ अविछिन्नान्वयाःसंतुनिजधर्मपरायणाः मंगलानिप्रपश्यंतुसर्वद्रोहपरा
ङ्मुखाः २६ हरिःकरोतुकल्याणंसर्वेषांजगदीश्वरः प्रवर्तयतिमंग्रंथंयावद्देहे
रविःशशी २७ नरसिंहोमहादेवोमहादेवार्तिनाशनः मुदेवरोमहालक्ष्म्यादेववारनु
तोस्तुमे २८ नृसिंहनुमंगसमुद्रजोमांसमुद्रजनद्वीपगृहेनिषण्णः समुद्रजोहीनम
तिःसदाव्यात्समुद्रभक्ताखिलसिद्धदायी २९॥ ॥ ॥ ॥

सदाव्यात्कीदृशः अंगेसमुद्रजालक्ष्मीर्यस्यसः समुद्रेजातंयच्छे तद्वीपंतत्रयत्गृ
हंतत्रोपविष्टः समुत्सहर्षः रजोहीनमतिः॥ ॥ ॥ ॥

नरं: २५
२२९

विरजाः समुद्राग्रं जल्यादिमुद्राविशेयेभक्तास्तेषां सर्वसिद्धिदायीशाना २९ विभक्तिसम्प्रकेन
हरिंस्तौति राजालक्ष्मीनृसिंहइति नृहरिणामहांतोदैत्याधीशाग्रहसतहताः हंतेलुंड

राजालक्ष्मीनृसिंहोजयातिसुखकरंश्रीनृसिंहंभजेहं दैत्याधीशोमहांतोहसतन
हरिणाश्रीनृसिंहायनोमि सेव्यालक्ष्मीनृसिंहादपरइहनहिश्रीनृसिंहस्यपादो
सेवेलक्ष्मीनृसिंहेवसतुममनःश्रीनृसिंहावभक्त ३० विघ्नेशोगिरिजाविंदुमाध
वोमाणिकर्णिका भैरवोजाह्नवीदंडपाणिर्मेनिन्वतांशिवं १३१॥ छ ॥
॥ छ ॥ श्रीरामजीसंमर्थः॥ ॥श्रीरामजीसंमर्थः॥ छ ॥ राम

229

कर्मणिचरणनदिडभावेरूपं श्रीनृसिंहायश्रीनृसिंहंप्रसादयितुंनोमिस्तौमि क्रियार्थो
पपदस्यस्वकर्मणिस्थानिनइतिचतुर्थीश्रीनृसिंहभक्तःप्रवरस्स ३० ३१ ग्रंथनिष्पत्तिकाल

२२९

विक्रमार्कादिति बाणवेदनृपैर्मिते वर्षे पंचचत्वारिंशदुत्तरषोडशशततमे विक्रमनृपात्तु गते समिति शिव
रामेश्वरस्याग्रे मंत्रमहोदधिसमाप्तिमगात् १३२ इति श्रीमन्महीधरविरचितायां मंत्रमहोदधिटीका
यां नौकाख्यायां षट्कर्मादिनिरूपणं नाम पंचविंशस्तरंगः २५ वर्षे सायकवेदभूपतिमिते श्री
विक्रमार्कांकिते माघे मासि सिते क्षेनलतिथौ वारे रवेर्नंदने श्रीमद्वत्सकुलोद्भवो महीधरः श्रीतीर्थराजे

विक्रमार्कांकिते वर्षे बाणवेदनृपैर्मिते ज्येष्ठाष्टम्यां शिवस्याग्रे पूर्णो मंत्रमहोदधिः १३२ इति
श्रीमन्महीधरकृते मंत्रमहोदधौ षट्कर्मादिनिरूपणं नाम पंचविंशस्तरंगः २५ ॥ श्रीः
॥ ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ ॥

व्यधात्स्वीये मंत्रमहोदधौ गुणयुतां नावं विदां तुष्टये १ मूलं ढुंढेश्वरो गंगामाधवो भानुनंदनः सरस्व
तीच सोमेशो ददतां मे निशं शिवं २ श्रीविश्वनाथो गिरिजा गणेशः श्रीमाधवो भैरवदंडपाणिः ल
क्ष्मीनृसिंहो मणिकर्णिकार्कः काशीशदुर्गा ददतां शिवं मे ३ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ ॥ श्रीः

नं. २५

२३०

230

॥ छ ॥ इति श्री मंत्रमहोदधौ समाप्तः ॥ छ ॥

राम

२३०